

סעיף א אם בא עליה לשם זנות ולא לשם קדושין אינו פלוס ובטור כ' שלוקה משום לא תהיה קדשה והוא מדברי הרמב"ם תחילת הלכות אישות והראב"ד משיג עליו ומביא ראיה דאי נימא דלוקין איך משלם קנס במפנתה הא אין לוקין ומשלמין והנה לכאורה יש להקשות אדברי רמב"ם אלו מהא דאמרי' במס' פתובות ר"פ אלו נערו' נ"מ בעולה לכ"ג ל"ד יש בה הנזה הא נמי יש בה הוי' משום דה"ל עשה שאינו שנה בפל ע"ש.

והנה בקדושין (דף ג) סובר רבא דקדושין שאין מסורין לביאה לא הוי קדושין והקשו בתוס' מפני מה קדושין תופסין בחייבי לאוין ועשה הא אינם מסורין לביאה ותיירצו דדוקא היכא שהאיסור הביאה בא ע"י הקדושין הוי קשאמ"ל אבל היכא דגם בלא הקדושין הנה הביאה אסורה מחמת זה האיסור לא הוי קשאמ"ל [ותי' זה הוא מוכרח לכ"ע כד' דלא תקשי קושית התוס'] והנה קי"ל דאין איסור חל על איסור ובאיסור קל על איסור חמור ודאי דלא חל ואף באיסור מוסיף [דעת התוס' ישנים בכריתות (דף יד ע"ב) דג"כ אינו חל ועי' ברמב"ם (פ"ד מה' שגגות) ובפרט ד"ל דהכא לא הוי מוסיף כמובן] וא"כ גבי בעולה לכ"ג אם כ"ג בועל אשה בעולה בלא קדושין אין עובר על העשה דבתולה יקח פינון דמקודם שנבעלה הנה עליה האיסור דלא תהיה קדשה ואחר שנבעלה אינו יכול לחול העשה דבתולה יקח על הלאו דלא תהיה קדשה וא"כ אין פאן פלל העשה דבתולה מחמת אין איסור חל על איסור רק אחר שמקדשה הפהו פקע האיסור דלא תהיה קדשה וחל העשה דבתולה יקח ומ"כ קשה קושית תוס' דהוי קשאמ"ל פינון דבלא הקדושין לא הנה האיסור דבתולה יקח רק על ידי הקדושין נאסרה מחמת בעולה והוי קשאמ"ל פינון דכאיסור עשה בא ע"י הקדושין דמקודם לא הנה חל [ובאמת גם בלא הו' סברא דאין איסור חע"א ק' ג"כ קו' זו לפמ"ש הפ"י דעשה דבתולה לא הוי רק אם כ"ג קודש אשה בעולה אבל בלא קדושין אין פאן עשה דבתולה ועי' במנ"מ פ"א מהלכות מכירה ופי"א מה' א"ב.

רק דונה אפשר לומר דאף דהעשה לא הוי בלא קדושין אבל עכ"פ איסור יש בכ"ג לבא על הבעולה בלא קדושין וכה"ג פתבו הפו' לענן חייבי לאוין בכה"ג. אבל להנ"ל דא"א חע"א ואין פאן שום איסור בנדאי קשה שפיר פנ"ל] וליכא למימר פינון דגם מקודם היתה אסירה מחמת הלאו דלא תהיה קדשה אין האיסור בא מחמת הקדושין ז"א דא"כ לא משפחת לה קשאמ"ל להרמב"ם פינון דמקודם הקדושין הי' אסורה בלאו דלא תהיה קדשה.

אין האיסור בא מחמת הקדושין. וע"כ צ"ל דנה האיסור שיש עכשיו צריף להיות גם מקודם אז לא הוי קשאמ"ל וא"כ קשה פנ"ל ודוחק לומר דשאני הכא פינון [דאמרי' ביבמות נדף לבו באיסור חע"א דאיסור הראשון] מתלי תלי וקאי רק דאינו יכול לחול ע"ש מש"ה חשיב שפיר דהאיסור הנה בלא הקדושין] דנה דוחק: ונראה דהנה לכאורה אין טעם לתירוץ התוס' דמה חילוק יש אם האיסור בא ע"י הקדושין או לא.

אף הנה הפוסקים פתבו דבקדושי ביאה לא שייף קשאמ"ל פינון דילפינו מפי יקח אשם ובעלה וכי יקח הוא קדושי פסוף ושטר. והקשו אמאי לא קתני הכא בש"ם חילוק זה ועוד מאי מקשו תוס' מחייבי לאוין ועשה דלמא איירי בקידשה בביאה.

ונראה דהנה בתמורה ודף ה) פריד הש"ס ארפא דסובר פל מה דאמר רחמנא לא תעביד אי עביד לא מהני ונהרי אלמנה לכהן גדול דהוי חייבי לאוין וקדושין תופסין בהן ומשני דכתיב לא יקח ולא יחלל חלולין הוא עושה ואינו עושה ממזרים ע"ש.

והקשו בהם במפרשים הלא נשאר הקושיא על שאר חייבי לאוין ועשה דלא כתיב בהו לא יחלל. ותירצו דבשאר חייבי לאוין ועשה אין האיסור הקדושין רק הביאה וילכך לא אמרינו אי עביד לא מהני בקדושין דאין הקדושין אסורין רק באלמנה לכ"ג גם הקדושין אסורים.

וא"כ מקשו תוס' שפיר דהוי קדושין שאמ"ל בחייבי לאוין ועשה וליכא לתרוצי בקדושי ביאה דא"כ לא הוי קדושין משום דאמר רחמנא לא תעביד ואי עביד לא מהני דהביאה אסורה בודאי.

ועל זה יש לתרץ שפיר דהנה בתשובת מהרי"ט וחק א') כתב דלא אמרי' פל מה דאמר רחמנא ל"ת אי עביד לא מהני רק היכא דאם נאמר דלא מהני לא יהיה האיסור נעשה כמו בתמורה דאם נאמר דתמורתו אינו תמורה לא עשה איסור כלל אבל היכא דאף אי לא מהני פבר נעשה האיסור כמו גבי שוחט בשבת אז לכ"ע מסני ע"ש ולפ"ז א"ש תירוץ התוס' דיש חילוק אם האיסור ביאה פא ע"י הקדושין.

א"כ בקדושה בביאה אמרינו לא מהני דאם נאמר דלא מהני אין פאן איסור פיון דהקדושין בטליו ובלא הקדושין אין הביאה אסורה אבל בחייבי לאוין ועשה י"ל דאיידי שקדושה בביאה פקושית הפוסקים.

וליכא למימר אי עביד לא מהני פיון דגם אם נאמר דלא מהני ואינו קדושין אעפ"כ נעשה האיסור דאין האיסור ביאה פא מחמת הקדושין. וא"ש [ואף דקשה זה להעמיס בכונת התוס' בלשונם מ"מ הדבר בעצמו נכון וי"ל פן בדעת הרמב"ם דכן ס"ל לתרץ קושית תוס' ה"ל].

ומיושב קושיא ראשונה פיון דכתבו הפוסקים דהיכא דהוי קדושי טעות בודאי אינו עובר בלאו דלא תהיה קדושה פיון שנתפגין לשם קדושין [ועיין בחדושינו לכתובות] א"כ א"ש גבי בעולה לכ"ג דיש בה הנהיגה ולא הוי קשואמ"ל ויש בה הוי בקדושי ביאה וליכא למימר אי עביד לא מהני פאן דאף אם נאמר דלא מהני ולא הוי קדושין אעפ"כ עובר על העשה דבעולה דלא שייך אין איסור חע"א פיון דבועלה לשם קדושין אף דלא מהני אין עובר בלאו דלא תהיה קדושה וכל שפיר העשה.

[דעכ"פ פיון דנתפגין לקדושין יש פאן העשה] וא"ש דברי הרמב"ם: ובקושית הראב"ד ז"ל דאיהו משפחת לה קנס במפנתה הא אין לוקין ומשלמין. נראה דהנה בכל חייבי לאוין יש רבוי דקרא דחייב על העראה פגמר ביאה.

ובלאו דלא תהיה קדושה ודאי דאינו חייב רק על הגמר ביאה [ובזה יש לפלפל על דברינו ה"ל פאן איסור חל על איסור עשה דבתולה על לאו דלא תהיה קדושה] והנה תוס' פתבו בסנהדרין ודף עג ע"ב) דקנס חייב על העראה שהיא השרת בתולים וא"כ החיוב משלומים פא קודם המלקות.

וא"כ ראייתי בספר הפלגה שכתב פנ. אף לענ"ד נראה דליתא דהנה בכתובות ר"פ א"נ פריה על זר שאכל תרומה דנימא הגבחה צורף אכילה היא כמו בעקירה צורף הנחה ומשני דאפשר לאכילה בלא הגבחה אבל היכא דלא אפשר פטור וא"כ הכא אי אפשר לגמר ביאה בלא הערצה ואמאי פטור ודחוק לחלק בין מיתה למלקות.

ועוד הנה אפשר לחלק בדחוק דתירוצ' הש"ס הוא דגבי הגבחה אין ההגבחה איסור פלל [ועיקר האיסור היא האכילה גם בלתי הגבחה] אבל בעקירה והנחה ובנחה לבד אין איסור פלל והוי כמו חצי שיעור דחזי לאצטרופי.

אבל בגמר ביאה אם הנה אפשר לגמר ביאה בלא הערצה ג"כ הנה חיוב מלקות. אף א"כ לא הנה צורף לומר אי בעי גחון ואכיל.

וא"כ נשאר קושית הראב"ד: ונראה דהנה תוס' כתבו (בכתובות לב ע"א) אהא דאמרין ואי ממונא לקולא. ומקשו תוס' הא אתגורי איתגר שנידון בקלה גבי חובל בחבירו ותירצו דהתורה חס אממונא של נחבל והקשה הפ"י הלא נשאר קושית תוס' אחיבי לאוין דאמרין ממונא משלם מילקא לא לקי והא איתגור ונא שיעור תירוצ' תוס'.

ועוד הקשה לפי האמת דממון חמור וקי"ל דמילקא לקי ממונא לא משלם והא איתגור. ותירצ' הפ"י דדוקא גבי חובל קשה קושית הראב"ד דכיון דקי"ל דהפהו הפאה שאין בה שנה פרוטה חייב מלקות ולא הקילה התורה עליו ומחמת שהפהו עוד מכה עד ששנה פרוטה נקל עליו ונחייבו ממון שהוא קיל.

אבל גבי חייבי לאוין שפפעם אחת נתחייב מלקות וממון י"ל דהקילה התורה עליו שלא נעשה לו רק הקל פיון שפא בבת אחת כו' ע"ש. וא"כ לפ"ז א"ש הכא דברי הרמב"ם דחייב קנס דאף דחייב מלקות פיון דממון חמור צריף לשלם פקושית תוס' דאיתגור וליכא למימר פתירוצ' הפ"י פיון דגם הכא חייב בתשלומי קנס על הערצה ובשביל שגמר ביאתו נקל עליו ונחייבו מלקות והוי ממש כמו בחובל בחבירו ולכך חייב בתשלומין.

והנה הראב"ד לשיטתו משיג שפיר דאפשר להוכיח דהראב"ד ז"ל סובר דגם קנס אינו חייב רק בגמר ביאה פשיטה אחרונה שכתבו תוס' בסנהדרין דהנה מביא בשם הראב"ד שמשופק אהא דאמרין ולו תהנה לאשה אשה הראויה לו אי בעינן אשה ראויה לו בשעת העמדה בדין או בשעת הביאה דהיינו בשעת חיוב התשלומין.

והנה אהא דאמרין איכא בינייהו בעולה לכהן גדול מקשו תוס' הא הוי בעולה ואינו חייב קנס ותירצו תוס' דהפירוש הוא פיון דבא עליה עכשיו הוי בעילת עצמו ואינה ראויה לקיימה ע"ש.

וא"כ אם נימא דצריף להיות בשעת ביאה ראוים לקיימה. וא"כ הכא בשעת הביאה היתה ראויה לקיימה.

אף אי נימא דקנס אינו חייב רק בגמר ביאה א"כ גם בשעת הביאה אינה ראויה לקיימה דכבר היתה הערצה ואינה ראויה לקיימה וא"כ מוכח דהראב"ד ז"ל סובר דגם קנס אינו חייב רק בגמר ביאה ומשיג שפיר על הרמב"ם אבל הרמב"ם ז"ל סובר שפיר פשיטת

תוס' ולא קשה כלל כנ"ל: אף לפ"ז קשה באמת לשיטת הראב"ד דגם קנס אינו חייב רק בגמר ביאה ובכל חייבי לאוין באמת חייב מלקות על העראה.

וא"כ נשאר קושית תוס' והא איתגורי איתגור ואיך אמר עולא דממונא משלם ולא לקי ולא שנייה תירוץ הפ"י פיון דממונא לקולא וחיוב מלקות על העראה וקנס על גמר ביאה והוי פחובל: ונראה לע"ד דהנה הפוסקים הקשו על הרמב"ם שפסק בכל חייבי לאוין בעל ולא קידש אינו לוקה והקשו ממתניתין דאלו נערו דקתני חייבי לאוין ואחר הקדושין אינו חייב קנס ותיקצו דאתי כר"ע דאין קדושין תופסין בחייבי לאוין וא"כ איירי שפיר בקידוש מקודם ואעפ"כ פיון דלא תפסו קדושין חייב קנס וגם מלקות חייב אף דלא הוי קדושין ממש דרף ליקוחין מיקרי.

ולפמ"ש בלא זה אתי שפיר פיון דהטעם בכל חייבי לאוין דלא הוי קדושין שאינו מסורין לביאה כתבו תוס' דאין איסור הביאה בא ע"י הקדושין. ואם כן לדברי הרמב"ם פיון דבעל ולא קידש אינו לוקה א"כ הוי קדושין שאין מסורין לביאה דבלא הקדושין לא היתה אסורה הביאה וכיון דלא הוי קדושין חייב קנס ואעפ"כ חייב מלקות דהוי דרף ליקוחין וע"כ צ"ל כן גבי מחזיר גרושתו דדברי הפל מודים דבעל ולא קידש אינו לוקה א"כ הוי קדושין וע"כ צ"ל דאף דלא הוי קדושין הוי דרף ליקוחין וע' בתוס' ריש פ' אלו נערו ד"ה ועל הפותית והנה בין לתירוץ זה ובין לתירוץ הפוסקים קשה לכאורה לפי מה דפריי"ח הש"ס בב"ק פ' מרובה (דף ע"ב) לר"ע דסבר דבר ולא חצי דבר עידי קדושין ועידי ביאה יתיה חצי דבר ומשני פיון דעידי קדושין לא צריכין לעידי ביאה שהם פועלים שתהיה ארוסה הוי דבר שלם וא"כ הכא לדברי הרמב"ם דבעל ולא קידש אינו לוקה א"כ נשאר קושית הש"ס דעידי קדושין ועידי ביאה הוי חצי דבר וליכא למימר פתירוץ הש"ס, דעידי קדושין לא צריכין לעידי ביאה דפועלין שתהיה ארוסה דז"א פיון דבאמת אין קדושין תופסין בחייבי לאוין או דהוי קדושין חייב מלקות חייב דהוי דרף ליקוחין א"כ העידי קדושין אינם פועלין מאומה בלא העידי ביאה פיון דלא הוי קדושין רק דאם פועל אח"כ חייב מלקות יתיה חצי דבר ודחוק לומר דאיירי בכת אחת שמעידה על הקדושין ועל הביאה דסתמא קתני ואיירי בכל גוני ולכאורה היה נראה להוכיח דאיירי בשתי פתי עדים דהנה בב"ק (דף עג) פריי"ח הש"ס היכא דעדים מעידים על הגנבה ועל הטביחה הוי עדות שאי, אתה יכול להזימו דאם יזימו על הגנבה איגלאי מלתא דכי אסקהדו אטביחה פסולין הווי ומשני שהעידו בבת אחת פיון דתוה פדי דיבור פדיבור והיו יכולין לחזור בשעה שהעידו אטביחה לא היו פסולין פיון שהיו יכולין לחזור מעדות גנבה.

והנה קי"ל דבכל התורה פולה תכ"ד פדיבור חוץ מקדושין וגירושין. וכתבו קצת הפוסקים דגם העדים שמעידין על הקדושין אינם יכולין לחזור תוה פדי דיבור דהטעם הוא שהוא דבר חמור ומתישב בדבר מקודם וגם בעדים שיהו זה.

וא"כ קשה הכא שהעדים מעידין על הקדושין ועל הביאה הוי עדות שאי אתה להזימו שאם יזימו איגלאי מלתא דכי אסקהדי אביאה פסולין הווי ולא שנייה תירוץ הש"ס פיון דאינם יכולין לחזור תוה פדי דיבור.

אף ז"א תדא דאיינרי שהעידו על הביאה קודם ומעדות זה יכולין לחזור ועוד פיון דהטעם הוא שאינם יכולין לחזור משום שהוא דבר חמור שאוסרה אכל העולם ומחייב מיתה הבא עליה ונהכא פיון דבאמת אין קדושין תופסין בחייבי לאוין אינו דבר חמור רק שיתחייב מלקות אח"כ ויכולין לחזור גם מעידי קדושין.

אף לשיטת הפוסקים דתקנת חכמים הוא שיכולין לחזור תוך פדי דיבור. וא"כ מוכח דאיינרי בשני פתי עדים וקשה קושיא ראשונה דהוי חצי דבר.

אף באמת ה"כא הוא בהיפך דעידי ביאה לא צריכין לעידי קדושין פיון דקנס חייב על הביאה לחוד בלא הקדושין ומינושב קושית התוס' דאיתגורי איתגור שנידון בקלה במקוון ולפמ"ש מנושב דאם נאמר דחייב מלקות ולא קנס לא יתחייב כלל אף מלקות שיהיה חצי דבר אף דבלא עידי הקדושין היו מחוייבים קנס כשלא היה חייב מלקות אעפ"כ פיון דעכשיו אינו פועלין כלל כן זה בלא זה הוי חצי דבר כמו גבי חזקת שלש שנים אף דהוי פועלין לענגו פירות הוי עכשיו חצי דבר ע"ש ברמב"ן דלא פתוס', ומנושב קושית תוס' במתניתין דליתני במתני' אלמנה לכהן גדול ולפמ"ש מנושב דגבי אלמנה לכ"ג איתא ברמב"ם להדיא דלוקין על הביאה בלא קדושין ולא הוי חצי דבר.

וא"כ מילקא לקו וממונא לא משלם כקושית תוס' דאיתגורי איתגור ולפי זה מנושב מה שיש להקשות אדברי הראב"ד ז"ל, מאי משיג על הרמב"ם לפי מאי שהבאתי לעיל בשם הפוסקים א"כ משפחת לה שפיר קנס בחייבי לאוין וקדשה מקודם וכיון דבאמת אין הקדושין תופסין כמ"ש חייב קנס ואעפ"כ אינו עובר אלאו דלא תהיה קדשה פיון שקדשה מקוים.

והנה באמת משיג הראב"ד שפיר דא"כ מאי פריף הש"ס ר"פ א"נ אלו נערו פסולות פסולות אין פשרות לא ע"ש, ולפ"ז האמת הוא כף דוקא פסולות חייב קנס וכשרות לא מחמת לא תהי' קדשה. אף הראב"ד כתב דלא משפחת קנס במפנותה ולפ"ז משפחת ובחייבי לאוין.

ולפמ"ש א"ש דנשאר הקושיא דהוי חצי דבר העידי קדושין ועידי ביאה וליכא למימר כמ"ש דעידי ביאה לא צריכין לעידי קדושין שמחייבים קנס בלתי עידי הקדושין דז"א פיון דבלא עידי קדושין אינם מחייבין קנס דאיכא הלאו דלא תהיה קדשה רק ע"י העידי קדושין והוי חצי דבר.

ואין לומר דאעפ"כ לא הוי חצי דבר שמחייבים מלקות בלא העידי קדושין מחמת לא תהיה קדשה ז"א שראיתי בספר אחד שמקשה מאי מקשה הראב"ד דחייב מלקות הא הוי התראת ספק שמא קדשה קודם ותיירץ דקושיתו למ"ד דחייבי מלקות שוגגים פטורים וא"כ הוי שפיר חצי דבר פיון שאין מחייבין מלקות מחמת לא תהיה קדשה דהוי התראת ספק וגם קנס מחייבין בלא העידי קדושין דהוי חייב מלקות שוגגין והוי שפיר חצי דבר.

ומקשה הראב"ד שפיר לשיטתו. אף לכאורה היה קשה על הרמב"ם מדברי הש"ס שהבאתי דאמרין התם דהוי חצי דבר העידי קדושין ועידי ביאה ולדברי הרמב"ם פועלים העידי ביאה בלא העידי קדושין לחייבו מלקות מחמת לא תהיה קדשה אכל

לפמ"ש א"ש דאעפ"כ החיוב מיתה בא מחמת שתי הפיתות ואף דאם לא היו העידי קדושין הנה חייב מלקות מ"מ עכשיו נעשה הדבר ע"י שניהם כמו גבי חזקת שלש שנים והוי חצי דבר וא"ש דברי הרמב"ם וגם הרמב"ד לשיטתו מקשה שפיר כמ"ש דע"כ איירי בשתי פיתות פיון דתוה פדי דבור הוא תקנת חכמים.

והרמב"ד מקשה על התורה האיה משפחת לה ומה"ת תכ"ד לאו כ"ד והוי עשאי"ל כמ"ש וע"כ איירי בשתי פיתות והוי חצי דבר. והנה הדרישה ופרישה מתרץ זה הרמב"ם דבפעם ראשונה לא הוי קדשה ע"ש ולפי דבריו יש להקשות בריש פ' נערה שנתפתתה במתניתין דהאומר לחבירו אנסת ופתיית את סובר ר"ש דפטור מקרבן שבועה ורבנן סברי דחייב קרבן שבועה הש"ס פלוגתיהו דר"ש סבר דקנס קא תבע ולא בנשת ופגם ואינו חייב ק"ש על הקנס ורבנן סברי דבנשת ופגם קא תבע והקשו המ' אמאי לא מוקי פלוגתיהו בהלואה אחר הלואה אי מצטרפין או לא דבקנס ודאי אין מצטרפין ולעגון בנשת ופגם פליגי וסבר ר"ש דמצטרפין ויש עדים על הבו"פ וע"כ קנס קא תבע ורבנן סברי דאין מצטרפין ותירצו דאי במקום מצטרפין הוא הטעם דעדים מעידין עכ"פ שהוא חייב לשלם וא"כ גם בקנס פן הלא שני עדים מעידין שחייב לשלם קנס והנה בש"ע חושן משפט פתבו הרבה פוסקים דתפיסה לא מהני בקנס אף שלא בעדים דאית ליה מינו אעפ"כ אינו מתחייב ואינו יכול להתחייב בקנס רק ע"י עדים ולא מהני שום ראי' שבעולם רק עדים דאין אנו צריכין ראי' גדולה מאם הוא מודה ואעפ"כ אינו יכול להתחייב רק ע"י עדים ואם פן הקא לפמ"ש הדרישה ופרישה דלכך חיוב קנס דלא תהיה קדשה לא שיהי' בביאה ראשונה וא"כ הקא בהלואה אחר הלואה היינו ע"כ שהעדים מעידין על הלואה אחר הלואה שהינו שעד אחד מעיד שזינתה פעם אחד ועד האחר מעיד על זמן אחר שזינתה ואם פן פיון שזינתה פעם אחרת איכא הלא דלא תהיה קדשה ואינו חייב כלל קנס על הפעם אחרת לדברי העד הראשון דבפעם אחרת איכא הלא דלא תהיה קדשה.

אף באמת חייב ממ"נ אם בעלה פעם ראשונה חייב מחמת פעם ראשונה ואם לא בעלה חייב מחמת פעם אחרונה דליכא הלא דלא תהיה קדשה אף פיון דליכא אלא עד אחד פיון, שעד הראשון מעיד שאינו חייב על פעם האחרון ומחמת ראי' אין אנו יכולין לחייבו קנס רק ע"י עדים וא"כ נשאר קושית הפוסקים אף באמת רוב הפוסקים לא ס"ל פשיטה זו רק דתפיסה מהני בקנס שלא בעדים: ולפ"ז מיושב ממילא קושיותם דהנה קי"ל דהעדאת עדים מחייב שבועה מדר"ח קפ"י"א וא"כ הקא פיון דלעגון בנשת ופגם מהני העדים וא"כ צריה לישבע על הקנס מחמת העדאת עדים פיון דלעגון ממון מצטרפין הלואה אחר הלואה וקי"ל דעבר עבירה שיש בה מלקות הוי חשוד וא"כ פיון דעבר אלאו דלא תהיה קדשה הוי חשוד ונשפגדו נשבע ונוטל.

ואין לומר דאין נשבעין על הקנסות דהנה הטעם דאין נשבעין על הקנסות הוא משום דאי בעי מודה ומפטר והנה אם יש עד אחד והוא מודה אמאי פטור הלא אינו פטור רק היכא דהיה יכול לכפור והקא אם הנה כופר הנה חייב שבועה וע"כ הוא משום דהיה יכול לכפור ולשבע לשקר וא"כ הקא פיון דהוא חשוד אמרינן שפיר נשפגדו נשבע ונוטל

אף דאין נשבעין על קנס הוא משום דאי מודה פטור והכא אף אם היה מודה היה חייב דאינו יכול לכפור דאם יכפור יהיה שפנגדו נשבע ונוטל.

אף נראי דגם לעגן איסור שיהיה חשוד לא מהני עדות דהלואה אחר הלואה ועוד דאפשר דלא חייב שבועה כלל בכה"ג פינו דאם חייב הממון חייב קנס ואם אינו חייב הממון אינו חייב הקנס ולא הוי מודה מקצת כלל: אמנם אם נימא כמש"ל דבכה"ג שיהי העדאת עדים.

הוי מנושב] (ולפ"ז מנושב) מה שיש להקשות בריש פ' המפקיד דפריה הש"ס איך יכול להקנות ארבעה וחמשה הא אין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם דמי ימר דמשתכח גנב ואי משתכח דלמא מודה ומפטור ומקשו בתוס' פינו דאמרינו משתכח גנב ע"כ יש עדים [דלשון משתכח גנב משמע הכי וכמ"ש ג"כ מהר"ם לובלין שם] וכינו דיש עדים הוי מודה בקנס ואח"כ באו עדים ויש להקשות דילמא איירי שיש עדים דהלואה אחר הלואה ולפמ"ש או לפמ"ש הש"ף דבקנס בעינן ונדאי דרישה וחקירה ובממון לא בעינן וי"ל דמשתכח גנב בעדים אא יודעין החקירות וצריה לשלם הקרן ואעפ"כ אי מודה דפטור דלעגן קנס בעינן דרישה וחקירה ולפי מ"ש מנושב פינו דלעגן הקרן מהני העדים אף שאין יודעין החקירות א"כ חייב שבועה על השאר מחמת העדאת עדים דר"ח קמיינתא וכינו שגנב הוי חשוד ושפנגדו נשבע ונוטל ולפטור משבועה פתב הריב"ש דאין צריה דרישה וחקירה דאף עד המסייע פוטר וא"כ הכא פינו שמהני אותו עדות לעגן קרן אף דאין יודעין החקירות צריה לישבע על השאר דהיינו הפל ואמרינו שפנגדו נשבע ונוטל ואם פן אינו צריה אף לישבע פינו דלפטור משבועה לא בעינן החקירות וגם בהלואה אחר הלואה אחי שפיר פינו דער אחר נשאר בנדאי ועד המסייע פוטר וא"כ נוטל בלא שבועה לשיטת הפוסקים דבחשוד פוטר עד המסייע לשפנגדו [ועי' בתנאים סי' פ"ז סק"ט].

וס"ק י"ג], אף בל"ז ז"א פינו דלעגן הקנס לא מהני שאינו יודעין החקירות ואמרינו בי עדות שבטלה מקצתה בטלה כולה ובטל גמי לעגן ממון אף באמת הוא בהיפך פינו דאמרינו סוף יבמות דאין בודקין עידי נשים בדרישה וחקירה משום דאיכא פתובה הוי כממון ונאמנים אף להתיירה וגם הכא פן פינו דלעגן ממון נאמנים ממילא נאמנים אף על הקנס כמו התם.

וידברי הראב"ד שפוסק דאם תבעו מלנה ופקדון והודה לו באחד מהן פטור משבועה דהוי כטענו חטין והודה לו בשעורין ובעל התרומות פתב דגם קנס וממון הוי דינין חלוקין כמו מלנה ופקדון וא"כ הכא שתובעו קנס וממון והוי גתחייב בממון מחמת העדאת עדים אינו צריה לישבע על הקנס דהוי כמלנה ופקדון: הנה הראב"ד ז"ל פתב הכא דפילגש היינו שעיקרה למלאכת הבית ופעמים למשכב וכתב בס' המקנה דאם היא אצלו בתורת אישות דהיינו שהיה קידושי טעות עובר משום לא תהיה קדושה ומירץ מה שהקשו מהא דאמרינו אין אדם עושה בעילתו בעילת זנות אלהראב"ד אין פאן איסור כלל ומירץ היא פינו שהיא אצלו אחר הקדושין והיה קדושי טעות עובר אלא תהיה קדושה.

והנה לכאורה קשה עלי' לרְבֵּא דְסִבְר דְקְדוּשִׁין שְׂאִין מְסוּרִין לְבִיאָה לָא הוּי קְדוּשִׁין וּא"כ קִשָּׁה בְּכָל סְפֵק קְדוּשִׁין אִמְאִי הוּי סְפֵק קְדוּשִׁין הֲלֵא הוּי קְדוּשִׁין שְׂאִינְן מְסוּרִין לְבִיאָה דְאָסוּר לֹא לְבַעוּל אוּתָהּ שְׂמָא הִיא פְּנוּי' וְלֹא הוּי הַקְדוּשִׁין וְאָסוּרָה מְחַמַּת לֹא תִהְיֶה קְדוּשָׁה וְכִינּוּן דְאָסוּר לֹא לְבַעוּל אוּתָהּ מְסַפֵּק לָא הוּי קְדוּשִׁין כְּלָל דְהוּי קְדוּשִׁין שְׂאִינְן מְסוּרִין לְבִיאָה וּמָה לִי אִם אֵין מְסוּרִין לְבִיאָה מְסַפֵּק אוּ בְּנֻדָּאֵי כְּמוֹ דְקִי"ל בְּסִי' כ"ח סְעִיף כ"א בְּמִקְדָּשׁ בְּאִיסוּרֵי הַנְּאָה דְרַבְּנָן שְׂפַתְבַּב הַב"ש דְלֵא הוּי קְדוּשִׁין כְּלָל וְגַם הִבִּיא הַב"ש בְּס"ק נ"ב בְּשֵׁם תְּשׁוּבַת הַרִי"ף רַאִי, מְקַדָּשׁ בְּפִסּוּלֵי עֲדוּת דְרַבְּנָן לָא הוּי קְדוּשִׁין מְדַאֲרֵינִי תָא וּלְהַפּוֹסְקִים דְסִבְרֵי דְסִפִּיקָא דְאִוּרֵינִי תָא מְדַאֲרֵינִי תָא לְחוּמְרָא, וְדָאֵי דְהוּי אֵינְן מְסוּרִין לְבִיאָה פִּינּוּן דְאָסוּר מְדַאֲרֵינִי תָא בְּפִרְט הִיכָא דְאִתְחַזַּק אִיסוּרָא פִּן מוֹדִים דְסִפִּיקָא דְאִוּרֵינִי תָא מְדַאֲרֵינִי תָא לְחוּמְרָא וּמוּכַח מְאֻשָּׁם תְּלוּי וּא"כ הִכָּא אִיתְחַזַּק אִיסוּרָא דְאִית לָהּ חֻזְקַת פְּנוּיָה וְאִיתְחַזַּק הָאִיסוּר דְלֵא תִהְיֶה קְדוּשָׁה וּבְנֻדָּאֵי מְדַאֲרֵינִי תָא לְחוּמְרָא וּא"כ הוּי קְדוּשִׁין שְׂאִינְן מְסוּרִין לְבִיאָה דְאָסוּר לֹא לְבַעוּל אוּתָהּ מְסַפֵּק.

אָף לְכַאוּרָה ז"א דְהִכָּא וְנֻדָּאֵי אֵין הָאִיסוּר הִבִּיאָה בְּאִ מְחַמַּת הַקְדוּשִׁין פִּינּוּן דְבִלֵּא הַקְדוּשִׁין כְּלָל וְנֻדָּאֵי יֵשׁ הֲלֵאוּ דְלֵא תִהְיֶה קְדוּשָׁה שְׂהִיא פְּנוּי' לְגַמְרֵי. אָף לְפִי סְבַרְת ס' הַמְקַנְהָ שְׂהִבְאִתִּי דְבִלֵּא הַקְדוּשִׁין אֵין אִיסוּר כְּלָל רַק הִיכָא דְהוּא קְדוּשִׁי טְעוּת וּא"כ הוּי שְׂפִיר קְדוּשִׁין שְׂאִינְן מְסוּרִין לְבִיאָה דְבִלֵּא הַקְדוּשִׁין אֵין אִיסוּר כְּלָל רַק הִיכָא דְהוּא קְדוּשִׁי טְעוּת וּא"כ הוּי שְׂפִיר קְדוּשִׁין שְׂאִינְן מְסוּרִין לְבִיאָה דְבִלֵּא הַקְדוּשִׁין אֵין אִיסוּר כְּלָל רַק אַחַר הַקְדוּשִׁין אֵי לָא הוּי קְדוּשִׁין יֵשׁ הָאִיסוּר דְלֵא תִהְיֶה קְדוּשָׁה וּא"כ אָסוּרָה לֹא מְסַפֵּק שְׂמָא אֵינּוּ קְדוּשִׁין וְאֵעִפ"כ פִּינּוּן שְׂקְדוּשָׁה אָסוּרָה לֹא וּא"כ בְּאִ אִיסוּר הִבִּיאָה מְחַמַּת הַקְדוּשִׁין וְהוּי קְדוּשִׁין שְׂאִינְן מְסוּרִין לְבִיאָה וּלְכַמ"ש לְעִיל אֲתִי שְׂפִיר דְמִשְׂכַּחַת לָהּ דְקְדוּשָׁה בְּבִיאָה וְלֹא שְׂיִיף קְשָׁא מ"ל וְאֵין לוֹמַר כְּמ"ש לְעִיל דְאֵי עֲבִיד לָא מְהִינֵי דו"א דֹּאֵעִפ"כ הוּי סְפֵק קְדוּשִׁין דְאֵם בְּאִמַּת הוּי קְדוּשִׁין אִיף נְאֻמַּר בִּיהֵ אֵי עֲבִיד לָא מְהִינֵי פִּינּוּן שְׂאִין אִיסוּר כְּלָל בְּשִׁלְמָא לְעִנְיָן קְשָׁא מ"ל א"ש פִּינּוּן דְאָסוּר לִי לְבַעוּל הוּי אֵין מְסוּרִין לְבִיאָה אֲכַל לְעִנְיָן אֵי עֲבִיד לָא מְהִינֵי וְנֻדָּאֵי נִשְׂאָר הַסְפֵּק בְּמִקּוּמוֹ אָף זֶה דְחֻזְקַת דְבְּכָל הַש"ס מְלֵא מְסַפֵּק קְדוּשִׁין בְּקְדוּשִׁי כְּסָף וּשְׂטָר אָף י"ל דְהוּי מְסוּרִין לְבִיאָה שְׂיִכּוּל לְקְדוּשָׁה פְּעַם אַחֲרֵת אָף זֶה דְחֻזְקַת דְמ"מ בְּשַׁעַת קְדוּשִׁין אֵינְן מְסוּרִין לְבִיאָה וְיֵשׁ לְהוֹכִיחַ דְהִיכָא דְהוּי סְפֵק הוּי קְשָׁא מ"ל דְהִנֵּה בְּהַלְכוּת גִּיטִין סִי' קל"ז סְעִיף ג' שְׂאֵם גִּירֵשׁ אֲחַד אֲשָׁה וְאֻמַּר לָהּ חוּץ אֲצֵא הוּי סְפֵק מְגוּרֵשֶׁת וּמִבִּיא הַב"ש בְּשֵׁם הַדְרִישָׁה דְאֵם בְּהִיפָף אִם אֻמַּר לָהּ שְׂמִתִּירָה בְּזִנּוּת וְאִוּסְרָה בְּנִשְׂוֹאִין הוּי שְׂיִיר וְאֵינּוּ גִט וְהִנֵּה הַפּוֹסְקִים הַקְשׁוּ בְּכָל תְּנָאֵי שְׂבַעוּלָם אִם מוּכַר עַל תְּנָאֵי לְמ"ד תוּף פְּדֵי דִיבּוּר לָאוּ פְּדִיבּוּר דְמִי פִּינּוּן דְבִלֵּא הַתְּנָאֵי מְשַׁמַּע סְתָמָא הָאִיף יְכוּל לְחַזּוֹר וּלְהַתְּנוּת תוּף כ"ד וְכַתְּבוּ מְשׁוּם דְאֵין עוֹקַר הַדְּבָר לְגַמְרֵי וְנֻדָּאֵי תוּף פְּדֵי דִיבּוּר כְּדִבּוּר.

וְהִנֵּה קִי"ל דְבְּכָל מְקוּם תְּכ"ד כ"ד חוּץ מְקוּדוּשִׁין וְגִירוּשִׁין וְאִם פִּן גַּה בְּקְדוּשִׁין וְגִירוּשִׁין קִשָּׁה הָאִיף יְכוּל לְקַדָּשׁ וּלְגַרְשׁ בְּתַנָּאֵי וְצ"ל כְּמ"ש פִּינּוּן דְאֵין עוֹקַר הַתְּנָאֵי וְנֻדָּאֵי תְּכ"ד כ"ד פִּינּוּן דְהַטְעַם הוּא בְּקְדוּשִׁין וְגִירוּשִׁין דְתְּכ"ד לָאוּ כ"ד מְשׁוּם דְגָמַר בְּלֵב שְׁלֵם שְׁלֵא יוּכַל לְחַזּוֹר כְּמ"ש הַר"ן בְּנִדְרִים וּא"כ יְכוּל לְחַזּוֹר וּלְהַתְּנוּת פִּינּוּן שְׂאִין עוֹקַר דְבְּרִיו וּא"כ הִכָּא בְּמְגַרְשָׁה עַל תְּנָאֵי שְׂתָהָא מוּתַרְת בְּזִנּוּת וְאָסוּרָה בְּנִשְׂוֹאִין וּא"כ הַדִּין הוּא דְאֵינּוּ גִט וְעוֹקַר דְבְּרִיו לְגַמְרֵי וּא"כ לָא מְהִינֵי כְּלָל דְבְּגִירוּשִׁין תְּכ"ד לָאוּ כ"ד אָף בְּאִמַּת הָא דְתוּף

פְּדֵי דִיבּוּר לָאוּ פְּדִיבּוּר בְּגִירוּשֵׁין וְקְדוּשֵׁין הוּא סְפֵק פְּדִיאָתָא בַּה' קְדוּשֵׁין סִי' ל"ח בְּב"ש
ס"ק נ"ו בְּשֵׁם הָרַמְבַּ"ם ע"ש וּא"כ כִּינּוּן דְּאִינוּ רַק סְפֵק פְּתַב הַב"ש שְׁפִיר דְּאִינוּ גֵּט כְּלָל
כִּינּוּן דְּכָל הַחִלּוּק בֵּין אִם אִינוּ גֵּט כְּלָל אוּ הוּא סְפֵק גֵּט כִּינּוּן דְּבֵין כֶּה וּבֵין כֶּה אֲסוּרָה
לְהַנְשֵׂא לְאַחַר רַק הַחִלּוּק הִיא אִם קְבֵלָה קְדוּשֵׁין מְאַחַר דָּאִם הוּא סְפֵק גֵּט תּוֹפְשֵׁין
הַקְדוּשֵׁין וּלְפַמ"ש א"כ הֵכָא אַף אִם הוּא סְפֵק לְגִירוּשֵׁין לֹא תִפְסִי בַּה' קְדוּשֵׁין דְּהוּי קְדוּשֵׁין
שְׂאִין מְשׁוּרִין לְבִיאָה דְּאִסוּר לוּ לְבַעוּל אוּתָהּ מְסַפֵּק שְׂמָא אִינוּ גֵּט וְאַנְ"ל דְּאִין אִיסוּר
הַבִּיאָה בָּא מִחֻמַּת הַקְדוּשֵׁין דּו"א כִּינּוּן שְׁהִתְנָה שְׁתֵּהָא מְוֹתֶרַת בְּזִנּוּת וְאֲסוּרָה בְּנִשְׂוֹאִין
וּא"כ אִיסוּר הַבִּיאָה בָּא ע"י הַקְדוּשֵׁין דְּבִלָּא הַקְדוּשֵׁין הִנֵּה הַבִּיאָה מְוֹתֶרַת כִּינּוּן שְׁהִיא
מְוֹתֶרַת בְּזִנּוּת וּא"כ הוּי קְדוּשֵׁין שְׂאִינָן מְסוּרִין לְבִיאָה וְאִין חִלּוּק אִם הוּא סְפֵק גֵּט א אִם
הוּא נְדָאי אִינוּ גֵּט אֲבָל אִם גִּירָשָׁה בְּהִיפּוּף שְׁהִתִּירָה בְּנִשְׂוֹאִין וְאֲסוּרָה בִּינּוּת דְּהוּי סְפֵק לֹא
הוּי קְשָׂאמ"ל כִּינּוּן דְּהוּא סְפֵק אִם מְוֹתֶרַת בְּנִשְׂוֹאִין וְגַם לֹא הוּי סְפֵק סְפִיקָא דְּכִינּוּן דְּהוּא
סְפֵק לֹא הוּי עֵיקַר הַדְּבָר לְמַרְי וּוּדִינִי תוּף פְּדֵי דִיבּוּר פְּדִיבּוּר וְאִף דְּקו"ל כְּאַבְי
דְּקְשָׂאמ"ל הוּי קְרוּשֵׁין אַעפ"כ לְפִי סְבֵרַת הַרְשָׁב" שְׂמוּבָא בְּס' פ"י בְּקְדוּשֵׁין בְּסוּגְיָא
דְּקְשָׂאמ"ל מְשַׁמַּע דְּבַכָּה"ג מוּדָה אַבְי דְּלֹא הוּי קְדוּשֵׁין ע"ש אַף בְּאַמַּת לֹא קו"ל כְּסְבֵרַת
הַרְשָׁב"א זֹו וְאִינָה מוּבָא כְּלָל בְּש"ע וְעוּד דִּיש עוּד נְפָקָא מִינָה לְפִנְסָלָה לְכַהֵן וְאִם הוּי
חִלְלָה וְהַקְנָשָׁא בל"ז יֵשׁ לְדַחוּת דְּכִינּוּן דְּהִתְנָה זֶה הַתְּנָאי ע"כ הִנֵּה סוּבְר שְׁיִהְיֵי זֶה הַתְּנָאי
וְגַבִּי גִירוּשֵׁין הוּא הַטַּעַם דַּתְכ"ד לֹאוּ כ"ד שְׁהוּא דְּבָר חֲמוּר וְגַמְר בְּדַעְתּוֹ שְׁלֹא יְכוּל לְחַזְרוּר
וְלַעֲקוּר הַר ב הַדְּבָרֵהֶדְבָר וְכִינּוּן שְׁהוּא הִנֵּה סוּבְר שְׁמַהְיֵי זֶה הַתְּנָאי וּא"כ גַּמְר בְּדַעְתּוֹ
שְׁיִוְכַל לְהַתְּנוּת זֶה הַתְּנָאי שְׁהִנֵּה סוּבְר שְׂאִינוּ עוֹקֵר בְּזִנָּה לְגַמְרִי וְדַמִּי לִיאֹוֹשׁ שְׁלֹא מְדַעַת
דְּקו"ל דְּלֹא הוּי יֹאוֹשׁ אַף בְּגַמְרָא שֵׁם אִיתָא בְּהִדְיָא דְּמַחֲמַת: [חֲסֵר] הִנֵּה דָאִם נְאָמַר דְּלֹא
תִּהְיֶה קְדוּשָׁה חֵיב עַל הַעֲרָאָה ג"כ לֹא קָשָׁה קְוִשִׁית הַרְאָב"ד דְּלַפְטוּר הַמְּלָקוּת מִתְּשְׁלוּמִין
דִּישׁ לוֹמַר דְּהַרְמַבְּ"ם סְבֵר פְּתִירוּץ שְׁנֵי שְׁל תוּס' דְּקִנְס לֹא מְחִיב רַק אֲגַמְר בִּיאָה וּא"כ
חֵיב הַתְּשְׁלוּמִין בָּא אַחַר הַמְּלָקוּת אַף אַבְוִשִׁת וּפְגָם הִנֵּה נִשְׂאָר קְוִשִׁית הַרְאָב"ד דְּבו"פ
וּנְדָאי חֵיב אַהֲעֲרָאָה וּבָא הַמְּלָקוּת וְתְשְׁלוּמִי בּו"פ בְּפַעַם אַחַת.

אַף ז"א דְּהִנֵּה הַפּוֹסְקִים הִקְשׁוּ בְּמַתְּנִיתִין דְּאֵלוּ נְעוּרוֹת אַמְאִי פּוֹטֵר כֶּרֶת וּמִיתָה מִתְּשְׁלוּמִין
הָא הוּי מִיתָה לְזָה וְתְשְׁלוּמִין לְזָה דְּהַתְּשְׁלוּמִין הוּא לְאַב וְהַמִּיתָה לָּהּ. וְתִירְצוּ דְּכִינּוּן דְּהָאָב
אִינוּ זוֹכָה רַק מְמַנָּה דְּאִין זוֹכָה רַק מְשַׁעַת הַעֲמָדָה בְּדִין כַּמ"ש הַש"מ וְהוּי מִיתָה וְתְשְׁלוּמִין
לְאַחַד כִּינּוּן דְּזוֹכָה מְמַנָּה וּא"כ בְּנִשְׁת וּפְגָם נְדָאי אִין הָאָב זוֹכָה מְמַנָּה שְׁמַגִּיעַ לוֹ מִחֻמַּת
שְׁהִנֵּה יְכוּל לְמוּכְרָה וְהוּי מִיתָה לְזָה וְתְשְׁלוּמִין לְזָה וּא"כ הֵכָא לַעֲנֵן הַמְּלָקוּת אִין הַמְּלָקוּת
פּוֹטֵרִין מְבו"פ דְּהוּי מְלָקוּת לְזָה וְתְשְׁלוּמִין לְזָה.

וְעוּד לְפִי מַה שְׁתִּירֵץ בְּס' הַפְּלָאָה אֲקוּשָׁיָא זֹו דְּהוּי מִיתָה לְזָה וְתְשְׁלוּמִין לְזָה וְכַתּוּב דְּהוּי
עֲשָׂאִי"ל לְגַבִּי הַעֲדוּת יִהְיֶה מִיתָה וְתְשְׁלוּמִין לְאַחַד רַק גַּבִּי זָר שְׂאָכַל תְּרוּמָה הוּא מְמוֹן
וְלֹא בְּעֵינָן עֲשָׂאִי"ל אֲבָל לַעֲנֵן קִנְס הוּי שְׁפִיר עֲשָׂאִי"ל דְּבִקְנִס בְּעֵינָן עֲשָׂאִי"ל וּא"כ
לַעֲנֵן בְּנִשְׁת וּפְגָם א"ש דְּהוּי מְלָקוּת לְזָה וְתְשְׁלוּמִין לְזָה דְּכִינּוּן דְּהִיא מְמוֹן לֹא בְּעֵינָן
עֲשָׂאִי"ל וּא"כ גַּם עַל הַקִּנְס מְהִימְנֵי כַּמ"ש לְעֵיל דְּהוּא כְּמוֹ אִין בּוּדְקִין עֵינֵי נְשִׁים בְּדְרִישָׁה
וְחִקְרִיהַ מְשׁוּם דְּכִי הִיכִי דְּמְהִימְנֵי לַעֲנֵן מְמוֹן מְהִימְנֵי נְמִי לַעֲנֵן אִיסוּר וְהִכִּי נְמִי דְּמְהִימְנֵי
לַעֲנֵן מְמוֹן מְהִימְנֵי לַעֲנֵן קִנְס וְע"כ צ"ל דְּזָה לֹא הוּי מִיתָה לְזָה וְתְשְׁלוּמִין לְזָה דְּבָא מְגוּרָה
אַחַד כַּמ"ש הַפּוֹסְקִים וּמ"ש דְּתְשְׁלוּמִי קִנְס בָּא אַחַר הַמְּלָקוּת דְּהִינּוּ עַל הַגַּמְר בִּיאָה

והמלקות על הערצה אפשר לומר דקונשית הראב"ד הוא ג"כ דהוי עדות שאי אפה יכול להזימו דלגבי העדות יהיה המלקות והתשלומין על מעשה אחד ודוחק היכא שאמרו קודם שהערה בה ואח"כ אמרו שגמר דזה דוחק.

אף באמת פיון דהפושט ופגם הוא ממון ולא בעינן בי' עשאי"ל וממילא נאמנין אף לענין הקנס כמ"ש אף באמת פיון דבו"פ חייב על הערצה ופוטור המלקות מבו"פ אף הא דלא מקשה הראב"ד באמת מבו"פ.

אף נראה דהנה בקדושין פ' האיש מקדש רוצה לאוקמי בפיתה לשם אישות וא"כ לא שייך כלל הלאו דלא תהיה קדשה אף באמת בקנס היכא דהיה יכול לפטור את עצמו הוי מודה בקנס וא"כ פיון שהיה יכול לומר שלא בעלה אישות ופוטור המלקות מתשלומין הוי עכשיו מודה בקנס שאומר שפיתה לשם אישות [ודוחק לומר משום אין אדם משים עצמו רשע] וא"כ על פושט ופגם לא קשה כלל שיכול להיות בפיתה לשם אישות פיון דבו"פ הוא ממון וא"כ לא קשה מ"ש דכיון דהעדים נאמנין על בו"פ דהוא ממון ממילא נאמנין אף על הקנ אף שאאי"ל.

ולפי מ"ש א"ש פיון דאם היה אומר שפיתה שלא לשם אישות היה פטור מבו"פ דחייב על הערצה דהמלקות פוטרו והיה פטור גם על הקנס אף דלא בא בב"א דהוי עשאי"ל פיון דעל הבו"פ פטור ואין העדים מעידין רק אקנס ובעינן שפיר עשאי"ל וא"כ עכשיו שאומר שפיתה לשם אישות הוי מודה בקנס ומקשה הראב"ד שפיר.

אף פ"ז קשה הא דקתני במתניין דאלו נערות ועל אשת אחיו דהוא חייב פרישות ומוקי לה בסנהדרין במפונה דמחלה דאי ל"ה גיטין להצילו בנפשו והכא מוקי להא דאשת אחיו בנערה שנתארסה ונתגרשה וקנסה לאביה דאל"ה מחלה והנה לקמן ילוי לה דקנסה לאביה מפסד קדושין והקשה בספר פ"י הלא קנסא מממונא לא ילפינן ותירץ פיון דבו"פ הוא ממון וילפינן שפיר דלאביה וממילא גם הקנס לאביה דלמי שזה גיטין זה גיטין והנה אם פטור מבו"פ ממילא הקנס לעצמה דלא שייך גמי שזה גיטין פיון דפטור כמ"ש הפ"י בעצמו וכיון דהקנס לעצמה מחלה וא"כ אם פטור מבו"פ פטור גם מקנס וא"כ קשה למה לו אשת אחיו חייבי פרישות הלא בכה"ג במפונה ונתארסה ונתגרשה בכל מקום אין לה קנס דהוי מודה בקנס שהיה יכול לומר שהיתה שלא לשם אישות והיה פטור מבו"פ דהוא על מעשה אחד והוא ממילא פטור מקנס דהוא לעצמה ומחלה דכיון דפטור מבו"פ הקנס לעצמה כמ"ש ומחלה וא"כ עכשיו שאומר שפיתה לשם אישות הוי מודה בקנס וגם זה יכול להיות היא קונשית הראב"ד ולפ"ז מין שב מאי דקשה אי נימא פשיטה זו דקנס לא חייב רק אגמר ביאה והאיך הוכיח דלא כר' נחוניא דכרת פוטור דילמא הכא בא התשלומין אחר החיוב פרת דכרת חייב אהערצה ולפמ"ש א"ש דהוכיח מהא דעל אשת אחיו דכיון בו"פ חייב אהערצה ופוטור הפרת וא"כ הקנס לעצמה וכיון דאיידי במפונה קשה דמחלה והנה לגבי פרת ותשלומין לא שייך לומר דהוי עדות שאאי"ל דלגבי לא יהיה פרת ותשלומין דאין חייבין פרת כלל פיון דזה הזוממין עונש לא היה הב"ד עושה רק בידי שמים וכיון שבאמת היה שקר לא היה נכרת כלל ולא רצו לחייבו פרת וכן מוכח מהא דכתבו תוס' דבתרומה דתשלומי דידיה פפריה אינו פוטור מיתה וקשה ג"כ דהוי עשאי"ל דלגבי העדים לא יהיה פפריה וכן בהא דכתבו פיון דגלי גלי וקשה

ג"כ פנ"ל וצ"ל דבמיתה בידי שמים לא שייך בזוממין דלא רצו לחייבו כלל שהיה שקר אף נראה לע"ד עוד דהנה בש"ס פריה ורמינהו אלו הן הלוקין ולפטור מלקות מתשלומין ומשני עולא ממונא משלם מילקא לא לקי והקשו בתוס' ד"ה ואי ממונא לקולא והא איתגורי איתגור שנידון בקלה דהיינו ממון ותירצו התורה חס אממונא של נחבל והקשה בס' מהר"מ שיף הלא בקנס לא שייך חס רחמנא ותירץ פיון דבבןשית ופגם שייך שפיר חס רחמנא שהזיקו ממון וממילא משלם הקנס דאינו לוקה פיון שמשלם הבו"פ וא"כ הוכיח הש"ס שפיר לאפוקי מדר' נחוניא וליכא למימר דחייב התשלומין בא אחר הפרת ז"א פיון דבו"פ חייב אהעראה וא"כ פוטר הפרת מבו"פ וא"כ ממילא פטור מקנס דאיתגורי איתגור ופוטר המלקות מן הקנס דבמלקות הוי שפיר עדות שאי אתה יכול להזימו כמ"ש וא"כ פוטר המלקות מקנס ואמרינו איתגורי איתגור וליכא למימר דחס רחמנא דבקנס לא שייך חס רחמנא ובו"פ ממילא פטור מחמת פרת ולא שייך תירוץ המהרמ"ש.

והנה נראה לי סברת המהרמ"ש דאין חייב מלקות משום איתגורי איתגור ואם התורה חס ישלם בו"פ ומשום הא לא יהיה איתגור וילקה ג"כ ולמה לא אמרה כף ונראה הטעם פיון דקי"ל דעדים זוממין קנסא וא"כ הוי הכא עדות שאאי"ל שאם יזמו לא ישלמו דנימא איתגורי איתגור וילקו ולא ישלמו ואין לומר חס רחמנא אממונא של נחבל פיון דעדים זוממין קנסא ולא שייך חס רחמנא אממונא שלא הזיקו כלל פיון דהוא קנסא א"כ אף הוא אינו משלם בו"פ פיון דהוי עדות שאי"ל לדברי הש"ך דבממון בעינן עשאי"ל ואף אם עדים זוממין ממונא אתי שפיר פיון דבאמת לא הזיקו אותו כלל רק רצו לחייבו ואיך שייך חס רחמנא אממונא פיון שבאמת לא הזיקו לו כלל.

הנה לכאורה היה נראה לע"ד להוכיח פדברי הפ"י שהבאתי לעיל דלא פסברת המהרמ"ש דהנה קשה לשמואל דאין הולכין בממון אחר הרוב איך חייב קנס דילמא לאו אביו הוא והרוב לא מהני דאין הולכין בממון אחר הרוב והכי קי"ל ואח"כ ראיתי בס' הפלגה שהקשה זה, אף נראה דהנה כתב הכה"ג שהקשה בברי ושמא יחזיר מספק גזל דהוא ספק דאורייתא ותירץ דספק גזל התורה התירה ואין פאן איסור כלל וא"כ בןשית ופגם נראה דנדאי חייב דבו"פ הוא משום שהיה יכול למפור אותה וא"כ לעגן מכירתו היה מהני הרוב והיה יכול למוכרה בהיתר גמור דספק גזל מותר בפרט דאיכא רוב וא"כ צריך לשלם לו הבו"פ בנדאי ועל הקנס אינו יודע אם הוא אבי' אי לא והוי חמשין ידענא וחסמשין לא ידענא והוי משואיל"מ והנה הכא נשאר, הקושיא דאין הולכין בממון אחר הרוב ודילמא לאו אביה הוא ואף דהיה יכול למוכרה פיון שאינה בתו א"כ פוטר שפיר המלקות מתשלומין כקו' התוס' דאיתגורי איתגור וליכא למימר דחס רחמנא אממונא של נחבל הא ליתא פיון דבאמת אינה בתו רק שהיה יכול למוכרה וא"כ איך שייך חס רחמנא אממונא דידיה פיון שבאמת אינה בתו רק שהיה יכול למוכרה מחמת הרוב.

וא"כ אמרינו שפיר אין הולכין בממון אחר הרוב. ובבא על אחותו א"ש פיון דלאו אביה אינה אחותה ואינו חייב מלקות.

ולפי סברת הפנ"י שהבאתי א"ש דהיכא דבאים בבת אחת לא שייך איתגורי איתגור רק בחובל משום דהכא הכאה שאין בה שנה פרוטה לוקין ומשום דהוסיף והפה נקל עליו

ולפ"ז ניקח ג"כ קש"א שהקשינו דחייב התשלומין בא אחר הפרת ולמ"ש א"ש פיון דמבו"פ פטור דבא עם הפרת בב"א וכיון דפטור מבו"פ ממילא אין הולכין בממון אחר הרוב ולא הוי משואיל"מ פיון דפטור מבו"פ וגם הרב"ד מקשה שפיר וגם הוי מודה בקנס כמ"ש פיון שפטור מבו"פ שפטור ממילא גם מקנס שיהיה אין הולכין בממון אחר הרוב.

אף להרב"ד בל"ז לא הוי משואיל"מ פיון דתבעו קנס וממון והוא נתחייב בממון הוי שני מיניו כמ"ש לעיל. והנה למי סברת פנ"י שהוכחתי לעיל דמ"ה בנערה שנתארסה ונתגרשה קנסה לאביה משום בו"פ דלמי שזה ניתן זה ניתן.

ויש ליישב לקמן דאמר ר"פ לאביי לרבה דאמר חידוש הוא שחידשה תורה בקנס אע"ג דמיקטל משלם מתניתין כמאן אי ר"מ קש"א בתו אמאי פטור הלא חידוש הוא שחידשה תורה בקנס והקשו תוס' ליקשי ר"פ לדידך דהוא נמי סבר דחידוש הנת.

והנה תוס' מקשה ריש פ' ד"ה על אשת אחיו ממ"נ כמאן אתיא סיפא דהבא על בתו אי כר"ע דמתניתין דקנסא לאביה א"כ למי תתן ואי כר"ע דבריייתא דקנסא לעצמה וע"כ איירי במפנה דאי באונס אף פרת פוטר דניתן להצילו בנפשו וע"כ במפנה ומחלה פיון דלעצמה.

ולפמ"ש א"ש פיון דחידוש הוא בקנס וא"כ בו"פ ודאי פוטר המיתה שהוא ממון וכיון דפטור מבו"פ הקנס לעצמה דלא שייך למי שזה ניתן זה ניתן פיון דפטור מבו"פ וכיון דלעצמה ומפנה ומחלה אבל בחייבי פרישות דאינו פוטר כלל אף מבו"פ והקנס לאביה ולא יכולה למחול ולקח ר"פ דמשני התם במפנה א"ש לדידיה רק לאביי דמשני התם תירוץ אחר מקשה ר"פ שפיר ולקח פתבו תוס' בסנהדרין דע"כ ר"פ סבר כר"ע דמתניתין ואחר כך ראיתי בס' פנ"י לקמן בסוגיא בנערה שנתארסה דפריה הש"ס ולרבה דאמר חידוש הוא בקנס וכתב הפ"י על דרך שכתבנו פיון דפטור מבו"פ ממילא הקנס לעצמה והניח שם בצ"ע.

והנה לפי דברי ס' הפלגה שמקשה דהוי מיתה לזה ותשלומין לזה ותיירץ דהוי עשאי"ל וא"כ עכשיו אף אם נימא בעינן הפמון עשאי"ל אעפ"כ יכול להזקמן דאם יוזמו פיון דקי"ל דעדים זוממין קנסא וא"כ עכשיו דקיימינן דחידוש הוא בקנס דאינו פוטר מיתה מתשלומין א"כ גבי הזוממין לא יפטור מיתה מתשלומין דהוא קנסא.

ולפ"ז מיושב מה שמקשים דהוי בחייבי מיתות מיתה לזה ותשלומין לאב וגם איכא ב' מעשות הערואה וגמר ביאה דקנס לא מחייב רק אגמר וכיון דאיכא ב' מעשות וב' אנשים הוי ודאי מיתה לזה ותשלומין לזה.

ולפמ"ש א"ל פיון דבו"פ מיחייב אהעראה ולא הוי ב' מעשות אבו"פ וכיון דפטור מבו"פ א"כ הקנס לעצמה והוי מיתה ותשלומין לאחד דליכא ב' אנשים אף שהוא שני מעשות וגם מבו"פ פטור דליכא ב' מעשות אף דאיכא ב' אנשים ודו"ק: סעיף ב' אם הכניס אשה לחופה אינה מתקדשת בכך וי"א שהוא ספק קדושין ע"ש.

והנה הוכיחו דאין חופה קונה כדקאמר הש"ס סתמא למעוטי חופה משמע דלית הלכתא כר"ה והרא"ש פתב שם דלכך אין חופה קונה משום דאיכא למיפנה הק"ו דשפן ישנו

בע"כ פדאָמרינן בש"ס ואף דאָמרינן התם דכסוף באישות מיהא לא אשפחן בע"כ מ"מ
במה הצד פרכינן פירכא כל דהו ע"ש ברא"ש ובזה יש לנישב מה שפכתב רש"י (דף ג
ע"א) דאָמרינן מנינא דרישא למעוטי חנופה וכתב רש"י ו"ל אם אבי' מוסרה לחנופה
אינה מתקדשת בכף.

וקשה אמאי לא פי' רש"י אם היא עצמה נכנסה לחנופה אינה מקודשת ואמאי נקט האב.
ונראה דהנה (דף ב ע"ב) אָמרינן האיש קונה משום דהנה אמינא בע"כ דאשה מתקדשת
בע"כ.

והנה לכאורה קשה אעפ"כ ניתני האיש קונה וליכא למימר דמתקדשת בע"כ למה לי
מנינא פקושת הש"ס וליכא למימר למעוטי חנופה דבל"ז חנופה אינה קונה דאיכא למימר
מה להנה שפן ישנן בע"כ ואין לומר פסוף באישות לא אשפחן בע"כ דעכשיו קנימינן
דאשה מתקדשת בע"כ וא"כ גם באישות אשפחן בע"כ, אף באמת אנו רוצין ללמוד חנופה
מק"ו מכסף ושטר וביאה וא"כ אם הם קונין בע"כ גם חנופה קונה בע"כ ואין פאן פירכא
דזה אנו רוצין ללמוד אף באמת בתוס' ד"ה חנופה שגומרת הקשו נימא דיו אסוף דינא
דאין גומרת רק אחר פסוף גם בחנופה לא תקנה רק אחר פסוף ותיכא דמיכרף ק"ו
לא אָמרינן דיו והכא מיכרף ק"ו דאחר פסוף לא איצטרף ע"ש וא"כ לענן דחנופה קינה
בע"כ אָמרינן שפיר דיו וכינן דאינו גומר בע"כ ג"כ אינו קונה ולזה אינו מיכרף הק"ו
וא"כ פיון דאין חנופה קונה בע"כ א"כ ליכא למילף כלל מכסף ושטר ביאה דישנן בע"כ
דאף באישות הוא בע"כ לפי הס"ד אכל חנופה ודאי אינו בע"כ דאָמרינן דיו.

אף ז"א פיון דלא נוכל ללמוד הק"ו דאיכא למיכרף שפן ישנן בע"כ וא"כ לא אָמרינן
דיו דמיכרף ק"ו וא"כ אף חנופה קונה בע"כ דלא אָמרינן דיו דמיכרף ק"ו. אף באמת
קשה להיפוף מאי קאמר למעוטי חנופה הלא אמאי אין חנופה קונה כמ"ש הרא"ש דפרכינן
פירכא כל דהו ופרכינן מה להצד השווה שפן ישנן בע"כ וקשה לפי הס"ד דמתקדשת
בע"כ א"כ נלמוד חנופה מקדושי פסוף ושטר דקונה אף בע"כ וליכא למיכרף מה שפן
בע"כ וא"כ נשאר הקושיא דליתני האיש קונה ולא היינו אומרים בע"כ דא"כ מנינא
למעוטי מאי פיון דחנופה קונה כמ"ש, אף באמת הס"ד דיכול לקדשה בע"כ הוא משום
דהנה אמינא דתלוין וזבין הוי זביני' זבינא ואם מקדשה בע"כ הוי תלוין וזבין וקי"ל
דתלוין [ינהיב לא מהני] (וקדיש לא הוי קדושין) פדאָמרינן בב"ב (דף מט) וא"כ זה
דוקא בקדושי פסוף הוי תלוין וזבין דנותן מעות אכל בחנופה ממילא אינה מקודשת בחנופה
בע"כ דהוי תלוין וינהיב ודאי לא הוי זבינא ואף לפי הס"ד לא הנה חנופה קונה בע"כ.

וממילא לא הנה קונה כלל דאיכא למיכרף מה להנה שישנן בע"כ ושטר וביאה משפחת
ה באישות וכסף ג"כ משפחת לה פיון דיכול לקדש בע"כ. אף לכאורה ז"א דהנה תוס'
פכתבו בב"ב (דף מח ע"ב) ד"ה קודש בביאה דאף דאין נותן לה כלל הוי תלוין וזבין
דמתחייב בשאר פסות וא"כ גם בחנופה הוי תלוין וזבין, אף לפי מה שפי' רש"י ו"ל
דלמעוטי חנופה היינו שמוסר האב את בתו קטנה לחנופה א"כ אתי שפיר אף אי אָמרינן
דנקנית בע"כ חנופה אינה קונה דהוי תלוין וינהיב ואין לומר דמתחייב בשאר פסות דז"א
פיון דשאר וכסות נותן לה והמכירה היא של אב וא"כ לגבי האב הוי תלוין וינהיב פיון
שלו אינו נותן כלל והעיקר תלוי בדעת האב כמ"ש התוס' (דף ה' ע"א ד"ה שפן כו') אף

דְּהָאָב מוֹסֵר בְּתוֹ לְחֻנְפָּה בַּע"כ מ"מ פִּינּוֹן שְׁהוּא מְדַעַת אָב אֵינוֹ חָשׁוּב בַּע"כ וּא"כ לְגַבֵּי דְהָאָב הָוֵי תְלוּיָהּ וַיְהִיב שְׁאֵינוֹ נוֹתֵן לוֹ בַּעֲבוּרָה כְּלוּם דְּשִׂאָר פְּסוּת אֵינוֹ נוֹתֵן לְאָב רַק לָהּ וּלְכָהּ כְּתִב רַש"י דְּהָאָב מוֹסֵר לְחֻנְפָּה וְהָוֵי תְלוּיָהּ וַיְהִיב כַּמ"ש.

וּלְפִי סְבָרָא זֹו אֶפְשָׁר לְיִיבֵשׁ מֵאֵי שְׁמַקְשִׁים הַמְּפָרְשִׁים אַהָּא דְאָמַר שְׁמוּאֵל קְדֻשָּׁה בְּתַמְרָה מְקוֹדֶשֶׁת שְׁמָא שְׁנֵה פְרוּטָה בְּמִדֵּי וּפְרִיָּה הַש"ס לְמָה לִּיָּה בְּמַתְנִיתִין פְּרוּטָה הִלָּא אַף בְּפָחוֹת מְקוֹדֶשֶׁת וּמִשְׁנֵי דְאֵינָהּ מְקוֹדֶשֶׁת רַק קְדוּשָׁי סָפֵק וּבְפְרוּטָה מְקוֹדֶשֶׁת בְּנֻדָּאֵי ע"ש.

וְהַקְשׁוּ הַמְּפָרְשִׁים אַעפ"כ אִמָּאֵי לָא קְתַנֵּי דְהָוֵי סָפֵק קְדוּשִׁין שְׁמָא שְׁנֵה פְרוּטָה בְּמִדֵּי וְהָיָה מִמֵּילָא מוּכַח דְּבְפְרוּטָה מְקוֹדֶשֶׁת בְּנֻדָּאֵי וּלְפָמ"ש מִיּוֹשֵׁב פִּינּוֹן דְּקוּ"ל בַּאֵה"ע לְקַמֵּן ס' נ' דְּבַסְפֵּק קְדוּשִׁין צְרִיכָה לְהַחְזִיר הַכֶּסֶף קְדוּשִׁין וּא"כ אִם הָיָה קְתַנֵּי בְּמַתְנִיתִין סָפֵק קְדוּשִׁין לָא הָיָה מוּכַח דְּאֵינָהּ מְקוֹדֶשֶׁת בַּע"כ שְׁהֵינּוּ יְכוּלִים לוֹמַר דְּלְכָהּ לָא הָוֵי קְדוּשִׁין פִּינּוֹן דְּהָוֵי סָפֵק קְדוּשִׁין לָא הָוֵי קְדוּשִׁין כְּלָל פִּינּוֹן דְּצְרִיכָה לְהַחְזִיר הַכֶּסֶף קְדוּשִׁין מְסַפֵּק הָוֵי תְלוּיָהּ וַיְהִיב פִּינּוֹן דְּצְרִיכָה לְהַחְזִיר הַכֶּסֶף לָא לְקַחָה כְּלָל אַף בְּאַמְתָּ אֲמַרִּינּוּן בְּשַׁעַת קְדוּשִׁין גְּמַר וּמִקְנָה אַף דְּצְרִיכָה לְהַחְזִיר אַח"כ הָוֵי כְּמוֹ שְׁגֻזַל אַח"כ הַמְּעוֹת בְּתְלוּיָהּ וְנֻבֵּין וּמִש"ה לָא לִיְהִיב מְכִירָה וּבְאַמְתָּ יֵשׁ לְחַלֵּק דְּהָכָא בְּשַׁעַת הַקְדוּשִׁין הֵיטָהּ יוֹדַעַת שְׁתַּצְטַרֵּף לְהַחְזִיר וְהָוֵי תְלוּיָהּ וַיְהִיב וְעוֹד לְפִי מַה שְׁכַתְּבוּ הַמַּכ' בְּהָא דְּקְדֻשָּׁה בְּתַמְרָה שְׁהַקְשׁוּ הִלָּא אֵינוֹ נוֹתֵן לָהּ דְּבָר דְּלַעֲנֵן גְּזֵל אַף אֵי שְׁנֵה פְרוּטָה בְּמִדֵּי אֵין צְרִיָּה לְהַחְזִיר וְכַתְּבוּ מִשׁוּם דְּהִיא נִתְרַצִּית בְּאַמְתָּ אַף לְפָחוֹת מִש"פ רַק דְּהַתּוֹרָה אֲמַרָה כֶּסֶף דְּנָקָא וְאֲמַרִּינּוּן שְׁפִיר שְׁמָא שְׁנֵה פְרוּטָה בְּמִדֵּי וְהָוֵי כֶּסֶף וּא"כ לַעֲנֵן תְלוּיָהּ וַיְהִיב לָא הָוֵי מִמֵּין כְּלָל וְהָוֵי תְלוּיָהּ וַיְהִיב.

וְאֵין לוֹמַר כְּסִבְרַת תּוֹס' בְּקְדוּשָׁי בִּיאָה מִשׁוּם דְּחֵיב בְּשִׂאָר פְּסוּת דּו"א דְּכִינּוֹן דְּמְסַפֵּק אֵינוֹ צְרִיָּה לִיתֵן שִׂאָר פְּסוּת דְּשְׁמָא אֵינוֹ קְדוּשִׁין וְהָוֵי תְלוּיָהּ וַיְהִיב וְלָא הָוֵי קְדוּשִׁין כְּלָל וְאֵי דְּבַמְגָרֵשׁ דְּבַמְגָרֶשֶׁת וְאֵינָהּ מְגוֹרֶשֶׁת צְרִיָּה לִיתֵן לָהּ מְזוֹנוֹת הֵינּוּ מִשׁוּם דְּהָוֵי אֵינִי יוֹדַע אִם פְּרַעַתִּיהּ שְׁעַד הַגְּיוּרִישִׁין הָיָה חֵיב וְסָפֵק אִם גְּפֻטֵר אָבָל בְּסָפֵק קְדוּשִׁין דְּהוּא סָפֵק אִם גְּתַחֲיִב וְנָדָא פְטוּר וְהָוֵי תְלוּיָהּ וַיְהִיב וּלְכָהּ לָא תַנִּי בְּמַתְנִיתִין סָפֵק קְדוּשִׁין כַּמ"ש.

אַף לְפָמ"ש הָיָה קָשָׁה לְכַאוֹרָה בְּתוֹס' ד"ה ה"א אֶפְיָלוּ בַּע"כ וְהַקְשׁוּ בְּתוֹס' אֵיף קְתַנֵּי לְקַמֵּן הָאִישׁ מְקַדֵּשׁ דְּמִשְׁמַע בַּע"כ וְתִירֵץ דְּכָבֵר אֲשֶׁמוּעֵינּוּ דְאֵינָהּ מְקוֹדֶשֶׁת בַּע"כ. וְהִנֵּה הַפּוֹסְקִים כְּתִבוּ בַּב"ב דָּאִם קְדֻשׁ ע"י שְׁלִיחַ בַּע"כ יֵשׁ סְבָרָא דְּמְקוֹדֶשֶׁת דְּלָא שְׁיָיָהּ הוּא עֲשָׂה שְׁלֵא כְּהוֹנֵן וְאֶפְקַעֵינָהּ לְקְדוּשִׁין דְּהוּא לָא עֲשָׂה שְׁלֵא כְּהוֹנֵן רַק הַשְּׁלִיחַ רַק בְּאַמְתָּ לִיתָא וּא"כ נְשִׂאָר קוֹשְׁיָתָ, תּוֹס' דְּאִמָּאֵי נִקְטָ לְקַמֵּן הָאִישׁ מְקַדֵּשׁ וּמְרִישָׁא לָא מוּכַח רַק הוּא עֲצָמוֹ אֵינוֹ יְכוּל לְקַדֵּשׁ בַּע"כ אָבָל בְּשְׁלִיחַ י"ל דִּיכּוּל לְקַדֵּשׁ וְאִמָּאֵי קְתַנֵּי מְקַדֵּשׁ בּוֹ וּבְשְׁלוּחוֹ.

אַף נִרְאָה דְּהִנֵּה קָשָׁה אִם מְקַדֵּשׁ ע"י שְׁלִיחַ הָוֵי מְגַבִּיָּה מְצִיאָה לְחַבְרֵירוֹ וְאִמָּאֵי קָנָה חַבְרֵירוֹ וְהִיא מְקוֹדֶשֶׁת. אַף ז"א פִּינּוֹן דְּמְקַדֵּשׁ מְדַעַתָּהּ וְהִיא מְתַרְצָת לוֹ לָא הָוֵי מְגַבִּיָּה מְצִיאָה אַף לְפִי מֵאֵי דַס"ד הַשְּׁתָא דִּיכּוּל לְקַדֵּשׁ בַּע"כ וּא"כ אִם מְקַדֵּשׁ ע"י שְׁלִיחַ בַּע"כ הָוֵי וְנָדָא מְגַבִּיָּה מְצִיאָה לְחַבְרֵירוֹ דְּהוּא כְּמוֹ דְּבָר אַחַר מְצִיאָה שְׁיְכוּל לִיקַח בַּע"כ וּא"כ לְכַאוֹרָה לָא קָשָׁה כְּלָל קוֹשְׁיָתָ תּוֹס' לְקַמֵּן בְּהָאִישׁ מְקַדֵּשׁ בּוֹ וּבְשְׁלוּחוֹ דְּלִיכָא לְמִיטְעֵי דִיכּוּל לְקַדֵּשׁ בַּע"כ פִּינּוֹן דְּקְתַנֵּי הֵתֵם בּוֹ וּבְשְׁלוּחוֹ וְנָדָא לִיכָא לְמִימַר בַּע"כ דְּהָוֵי מְגַבִּיָּה מְצִיאָה לְחַבְרֵירוֹ וְאֵינָהּ מְקוֹדֶשֶׁת.

אף באמת אמרנו מיגו דזכי לנפשין זכי נמי לחברין וגם הכא אמרנו מיגו דזכי לנפשין זכי נמי לחברין וא"כ ממילא א"ש מאי שהקשינו דע"י שליח אפשר מהני אף דהוא לא עשה שלא פהוגן רק השליח ולפמ"ש מןושב דעל זה י"ל שפיר דהוי מגביה מציאה לחבירו וליפא למימר מיגו דזכי לנפשין פינו דאם השליח בעצמו יקדשה בשביל עצמו בע"כ לא יהי הקדושין שעשה שלא פהוגן וא"כ אף אי מקדש בשביל אחר הוי מגביה מציאה לחבירו ולא שנייה מיגו דזכי לנפשין דאם קדשה לעצמו לא היתה מקודשת.

אף באמת הטעם דמגביה מציאה לחבירו לא קנה הוא משום דהוי תופס במקום שחב לאחרים שאחרים היו יכולים להגביה המציאה וא"כ פינו שאם מקדשה אחר בע"כ בעצמו לא הוי ק שעשה שלא פהוגן וא"כ לא הוי כלל מגביה מציאה לחבירו דאין עושה היזק לשום אדם אף פינו דיכול לקדשה אחר ברצון הוי שפיר חב לאחרים.

וראייתו בספר אחד שפתב אהא דאמרנו הא תני איש קונה ה"א אפילו בע"כ וכו' דנדאי שפתהא מקודשת בע"כ לא ס"ד רק דה"א דתלויה וקדיש הוי קדושין וא"ש כל מה שפתבנו: הנה המשנה למלך נסתפק בחופה קודם קידושין אי גומר אי לא והנה לשיטת הפוסקים דבעינו חופה הראוי לביאה ולהרמב"ם דעובר אלא תהיה קדשה בביאת פנוי וא"כ בחופה קודם קידושין הוי חופה שאינה ראוי לביאה דאסורה מלא ת"ק.

אף באמת זו דעת הראב"ד דבעינו חופה הראוי לביאה והראב"ד ז"ל סבר הכא דליפא לאיסור כלל בביאת פנויה: הנה המהרש"א פתב דחופה קונה וגומר בבת אחת ולפי דבריו הנה מןושב מאי שהקשה לעיל בס' המקנה אהא דכי איקלע רב לבי אדרש"י הוי מכריז מאן הוי ליומא והקשה הא נתחייב בעונה בפרט בעילת מצוה דע"כ הנה קדושין וחופה בעדים שיהא פת בסלו וא"כ ליפא למימר שהתנה ע"מ אם יבעול יהיה קדושין דז"א דאין תנאי בחופה כו' ע"ש.

והנה הטעם דאין תנאי בחופה הוא משום דאי אפשר לקנימו ע"י שליח ולא שנייה איתקוש הניות להדדי פדאמרין בכ' דף ע"ד דכיון דכבר קדשה רק בגמר ולא מהני בי תנאי ותוס' פתבו הטעם באי אפשר לקנימ' ע"י שליח דאין בידו פח להטיל תנאי פינו שאין בידו לעשות שליח וא"כ י"ל הכא דרב קדשה בחופה ועל תנאי אם יבעול וא"ל דלא מהני תנאי בחופה דז"א פינו דחופה קונה וגומר ועל הקנין מהני תנאי וקי"ל דדבר שאין בידו פח לעשות ועושה עם דבר שיש בידו לעשות הוי קני את וחמור וקנה הפל וא"כ הכא פינו דעל הקנין מהני התנאי ממילא מהני אף על הגמר דהוי קני את וחמור ואף אי אינו חופה קונה וגומר רק קונה לבד נמי א"ל דקדשה וכנסה לחופה על תנאי אם יבעול וגם הקדושין הי' על תנאי ועל הקדושין מהני התנאי ולא הוי קדושין וכיון דלא הוי קדושין אין החופה גומרת רק קונה וכיון שקונה אמרנו איתקוש הניות להדדי וגם על החופה מהני התנאי: (סע"ף ד חכמים אסרו לקדש בביאה.

והנה אי לא תהיה קדשה הוא העראה בל"ז אסור פינו דסוף ביאה קונה ועובר אלא תהיה קדשה בהעראה ואף על פי כן לא הוי קדושין): [חסר] סע"ף ב'. אם הכנים אשה לחופה אינה מתקדשת בכף.

וי"א וְשֵׁהוּא סָפֵק. ס' ג' מְשֻׁנְתֵּקְדָשָׁה נְחֻשְׁבֶת כּא"א לְחַיִּיב הַבָּא עֲלֵי וְצָרִיכָה גַט לְהַתִּירָה לְשׁוֹן: (א) אִם הַכְּנִיס כּו' הֵינּוּ אֶף בְּעֵדִים וְאָמַר הַתְּקַדְּשִׁי לִי בְּחֻפָּה זֶה פְּדִין קְדוּשִׁין.

וְלְכַאוּרָה אִם לֹא רָאוּ הָעֵדִים רַק הַחֻפָּה מְגֵרַע גְּרַע, דְּהָא בְּאַתְרָא דְּמִקְדָּשִׁי וְהָדָר מְסַבְּלִי חֵינְשִׁין לְתוֹס' וְשָׂאָר פ' דְּמִסְתַּמָּא הִיָּה כְּבָר קְדוּשִׁין וְכֵן בְּכַתְּבוּ בְּתוֹפָה לְחֹד בְּאַתְרָא דְּמִקְדָּשִׁי וְהָדָר כְּתָבוּ מְבֹאָר בְּש"ס נ' ע"ב וּבִש"ע ס' מ"ה דְּחֵינְשִׁין וּמִמִּילָא בְּחֻפָּה דְּנֻדָּאי רְבָא מִקְדָּשִׁי וְהָדָר נוֹשְׂאִין וּמְכַנְיִסִין לְחֻפָּה וְאִיפָּא לְמִיחֻשׁ שְׁקִדְמוּ קְדוּשִׁין דַּל"ה לֹא הִיָּה כְּנִסָּה לְחֻפָּה.

וְנִרְאָה צָרִיכָה גַט וְאִין נְאֻמָּנִים שְׁלֵא נְתַקְדָּשָׁה. רַק בְּאָמַר הַתְּקַדְּשִׁי בְּחֻפָּה דְּנִיפָר שְׁטוּעָה: וְלִשׁוֹן הַטּוֹר וּש"ע תְּמִי' לַע"ד שֵׁכ' אִם הַכְּנִיס כּו' וְאִח"פ כ' מְשֻׁנְתֵּקְדָּשָׁה.

מִשְׁמַע דְּמִינְרִי בְּחֻפָּה סְתָם שְׁלֵא אָמַר כָּלֵל שְׁתַּתְּקַדְּשׁ בְּחֻפָּה זֶה וְאֵעִפ"כ הֵי סָפֵק וְאִין סְבָרָא כָּלֵל. וְאִף דְּבִיבְמוֹת נ"ז חֻפָּה נְפֻסוּל מְתְרוּמָה ס"ל לְרִש"י בְּלֹא קְדוּשִׁין ע"ש.

וְכֵן לְמ"ד כְּמוֹ דְּקְדוּשִׁין פְּסֻלוּ כֵּן חֻפָּה ע"ש וְא"כ לְעֵנִין קִנְיָן אֶפְשָׁר ג"כ דְּיִלְיָר ר"ה אוֹתָהּ חֻפָּה שְׁגוּמְרַת הֵינּוּ אֶף שְׂאִינוּ אוֹמַר כְּלוּם רַק נְכַנְסָה לְקַצֵּר שְׁלוֹ לְשֵׁם נְשׂוּאִין אוֹ יְחֻד זֶה עֲצָמוּ מוֹרָה עַל הַקְדוּשִׁין גַּם בְּלֹא אֲמִירָה שְׁתַּתְּקַדְּשׁ וְהֵי יָדִים מוֹכִיחוֹת.

אֶף אִינוּ נִרְאָה דַּעֲכ"פ שְׁיִיָּד דִּי דְּיִלְיָר מְכַסֵּף וְשֵׁטֶר וְשֵׁם צָרִיף אֲמִירָה וּבְזָה לֹא מִיפְרָף ק"ו וּמ"מ אִינוּ מְוַכְרַח דְּגַם בְּכַסֵּף אִם עוֹסְקִים בְּאוֹתוֹ עֵנִין וְכַה"ג דְּמוֹכַח הַמַּעֲשֵׂה מְהֵנִי כְּדַבּוּר וּבְחֻפָּה שְׁמוּרָה כְּמוֹ אֲמִירָה שְׁפִיר קוּנָה בְּכַסֵּף עִם אֲמִירָה.

וְכַשְׂאוֹמַר שְׁמְכַנְיִסָּה לְחֻפָּה לְשֵׁם נְשׂוּאִין לְמַהְרָשׁ"א דְּקוּנָה וְגוֹמַר י"ל וְנָדָאי דְּמַהֲנִי לְהַר"ח ז"ל רַק אִי נִימָא דְּקוּנָה וְאִינוּ גוֹמַר בַּב"א מ"מ הֵי כְּאוֹמַר הָרִי אֶתְ נְשׂוּאָתֵי גַם בְּכַסֵּף: לְכַאוּרָה גַּם מְסַר הָאֵב לְשְׁלוּחֵי הַבַּעַל וְשָׂאָר הַמְּבֹאָר בְּמִשְׁנָה אֶף שְׂאִינוּ חֻפָּה מִמֶּשׁ ג"כ קוּנָה דְּהָא גוֹמַר.

אֲמָנָם לַע"ד דְּהָא תְּמוּנָה לִישְׁנָא דַּר"ה חֻפָּה שְׁמַאֲכִיל בְּתְרוּמָה כְּפִירְכַת הַש"ס הָא מִן הַתּוֹרָה אוֹכְלֵת וּמְשַׁנֵּי אֶלָּא שְׁגוּמַר כּו'. וְנִרְאָה דַּר"ה דַּס"ל כְּרַב שָׁם דְּמִסִּירְתָּה לְכָל חוּץ מְתְרוּמָה, א"כ י"ל דְּהַגַּם דַּק"ו שְׁלוֹ הוּא מְמַה שְׁגוּמְרַת כְּדַמְשִׁנִי מ"מ הַזְּכִיר אֲכִילַת תְּרוּמָה לְהַשְׁמִיעֵנוּ דְּכּוֹנְתוֹ חֻפָּה קוּנָה רַק חֻפָּה מִמֶּשׁ שְׁמַאֲכִילָה בְּתְרוּמָה לֹא מְסִירַת אֵב כּו' שְׂאִינוּ מַאֲכִיל אֶף שְׁגוּמַר כְּנ"ל: וְהַטַּעַם לַע"ד דְּהָא בְּקִנְיָנֵי מְמוֹן שְׁיֵשׁ בְּהֵם קִנְיָן מְסִירָה גַּם מְשִׁיכָה הַחִילּוּק הוּא דְּמְשִׁיכָה מִצַּד הַקּוּנָה רַק שְׁנוֹתָן לוֹ רְשׁוּת לְמִשְׁוֹף וְלְקַבּוּת וּבְהַפְקַר קִנְיָ.

וּמְסִירָה מִצַּד הַמְקַנָּה שְׁמוּסֵר אֶפְשָׁר כּו' וְהַבְּהֵמָה מִיָּד לִיד לְרִשְׁבָּ"ם וּלְתוֹס' ג"כ הָא בְּהַפְקַר מֵאֵן מְסַר דְּלִיקְנֵי ע"ש. א"כ בְּחֻפָּה שְׁנַכְנַסְתָּ לְרְשׁוּת הַבַּעַל דְּהוֹנְפֵר בְּש"ס רַק לְשׁוֹן מְסִירָה מְסַר אֵב כּו' זְכוּ לִי כּו' לְמִימְסָרָה לְחֻפָּה ע"ש מִשְׁמַע דְּהַקְנִין מִצַּד הַמְקַנָּה מְסִירַת אֵב אוֹ שְׁמוּסְרַת עֲצָמָה לְהִיּוֹת בְּרְשׁוּתוֹ.

וְא"כ לֹא הִיָּה שְׁיִיָּד ק"ו דַּר"ה שְׁחוּפָה יְקַנָּה. הָא הֵי כְּמוֹ תְּלַקַּח אִשָּׁה לְאִישׁ דְּגַם בְּכַסֵּף וְשֵׁטֶר אִינוּ קוּנָה כְּשְׁמַקְנִית עֲצָמָה לוֹ אֶף נִרְאָה דְּגַם מְסִירָה י"ל הוּא ג"כ רַק סִילּוּק וּבִקְטוּל

שִׁיכְנִיסָנָה לְרִשׁוּתוֹ וּכְמִ"ש ר"ן נְדָרִים דְּלֹא תִּשְׁבִּיב דַּעַת אַחֲרַת מִקְנָה בְּקִדּוּשֵׁין שְׁהוּא רַק רִיצוּי וְסִילּוּק שְׁיִוְכַל לְקַנּוּתָהּ ע"ש.

כֵּן בְּחֻפָּה מְסֻרָת הָאָב אוֹ מְסֻרַת עֲצָמָה הוּא שְׁיִוְכַל לְהַכְנִיסָה לְרִשׁוּתוֹ א"כ גּוּף הַחֻפָּה הִיא מַעֲשֵׂה שְׁלוֹ וְתִשְׁבִּיב כִּי יִקַּח. וּמ"מ לְעַנְיָן סְקִילָה וְכַה"ג דְּאִימְעַט מְלַנְוֹת בֵּית אַבִּי וְכִשְׁמֹסֵר אֵינָה בְּבֵית אַבִּי כו' ע"ש.

גַּם דְּלֹא נִקְרָא בֵּית אִישָׁה ג"כ ע"ש בַּש"ס דְּחֻפָּה בְּהַדְלִי כו' בֵּית אִישָׁה. וּמְסֻרָה אִימְעַט מִבֵּית אַבִּי כו'.

הֵינּוּ דִּילְפִינּוּ שְׁזָה שְׁמוּסֵר וּמְסַלֵּק שְׁיִכְנִיסָה הוּא מְהַנִּי לְהַחֲשִׁב יִצְאָה מִבֵּית אַבִּי. וְכִמוֹ חִדּוֹ הִרְאוּ לְבִיאָה מְהַנִּי כְּאֵלוֹ נִבְעָלָה.

וּא"כ לְעַנְיָן קִנְיָן לִיכָּא לְמִילָף רַק שְׁחֻפָּה יִקְנָה שְׁזָה כִּי יִקַּח אֲבָל מְסֻרָה שְׁהִיא רַק מִצַּד הַמְּקַנָּה נְהִי שְׁגוּמֵר שְׁאָמְרָה תוֹרָה דְּמְהַנִּי כְּאֵלוֹ כְּכָר הַכְּנִיסָה. מ"מ א"א שְׁיִהְיֶה קוֹנָה סִילּוּק זֶה לְבַד דְּתִשְׁבִּיב כִּי תִלְקַח כִּינּוּ שְׁהוּא רַק מִצַּד הַמְּקַנָּה כְּנ"ל: וְאֵין לְהַקְשׁוֹת דַּא"כ אִיף יִלְיָף דְּחֻפָּה קוֹנָה מְשׁוּם שְׁגוּמֵר הָא כְּכָר נִגְמֵר מְשׁוּם הַסִּילּוּק מִצַּד מְסֻרַת אָב אוֹ בְּעֲצָמָה וְזֶה אֵינּוּ קוֹנָה.

לֹא קָשָׁה כִּינּוּ דְמָה שְׁגוּמֵר הַמְּסֻרָה הוּא רַק מִצַּד שְׁעוּמָדַת שְׁיִכְנִיסָה הַנִּי כְּאֵלוֹ כְּכָר נִכְנָסָה לְחֻפָּה. וּא"כ מָה שְׁגוּמֵר הוּא כְּנִיסָתוֹ לְחֻפָּה וּמִש"ה גַּם הָעוּמָד לְכַף גּוּמֵר כְּנ"ל: וּא"ל א"כ לְעֵיל ג' מִנִּין לְמַעוּטֵי חֻפָּה וּפְרִיף לר"ה דְּחֻפָּה קוֹנָה וְלִהַנְּ"ל לִימָא לְמַעוּטֵי מְסֻרָה אָב כו' דְּגַם לר"ה אֵינּוּ קוֹנָה לֹא קָשָׁה דְּהָא גַּם כְּסָף כַּה"ג אֵינּוּ קוֹנָה כְּשִׁמְקֻנִית עֲצָמָה לוֹ וְלֹא צָרִיף לְמַעוּטֵי וי"ל בְּזָה לְשׁוֹן רַש"י ז"ל שֶׁם לְמַעוּטֵי חֻפָּה שְׁאָם מְסֻרָה אָב לְחֻפָּה לְשֵׁם קִדּוּשֵׁין ע"ש וּמָה צִוְּרָף לְהַזְכִּיר מְסֻרָה אָב וְלֹא בְּעֲצָמָה.

וְלִהַנְּ"ל י"ל דְּהַזְכִּיר לְשׁוֹן הַמְּשֻׁנָה מְסֻרָה אָב. וּמ"מ מְמַעַט חֻפָּה מְמַשׁ לֹא הַמְּסֻרָה דְּאָב לְחִדּוֹ דְּגַם לר"ה לֹא קִנְיָ כְּנ"ל וי"א שְׁהוּא סְפֵק.

לְכַאוּרָה בְּכָל מְקוֹם בַּש"ס דְּלִמֵּר פְּשִׁיטָא לִי וּלְמֵר מְסַפְקָא לִיָּה פּוֹסְקִים כְּמָאן דְּפְשִׁיטָא, לִיָּה שְׁאִין ס' כו' וְלָמָּה כ' רַמְבַּ"ן כָּאן שְׁמַאֲחַר שֶׁהַר"ח מְסַפֵּק אוֹתוֹ עָלֵינוּ א"א לְהַתִּירָה בְּלֹא גִט ע"ש בְּר"ן אָף שֶׁכ' בְּעֲצָמוֹ שְׁרוּב הַגְּאוּנִים דְּלֹא כַר"ה ע"ש, וְכֵן מוֹכַח מִש"ס סְנֵהֲדָרִין דְּאוֹתוֹ שְׁאוּמֵר א"י לֹא נִחְשָׁב וְאָף טַעַמְאֵלְמָה מְסוּפֵק לֹא שְׁמַעִינוּ לִיָּה וְכִמָּאן דְּלִיתָיָה דְּמִי ע"ש י"ז ע"א שְׁפִי רַש"י אָמַר טַעַמָּא כו' מְרָאָה פְּנִים לְזַכּוֹת וּמְרָאָה פְּנִים לְחֻבָּה מִש"ה מְסַפְקָא לִיָּה ע"ש.

וְהָא כִּינּוּ דְּמְרָאָה מְקוֹם הַסְּפֵק מְמִילָא הִלָּה זַכָּאֵי וּמ"מ כְּמָאן דְּלִיתָיָה נֶגְדַּ שְׁנַדְּאֵי לָהֶם: אָף הַרְמַב"ם וּשְׁאָר פּוֹסְקִים ס"ל דְּנֻקָּא בַד"נ אֲבָל בַד"מ כְּמָאן דְּאִיתָא ע"ש בַח"מ ס' י"ח. גַּם חִילּוּק בֵּין יוֹשְׁבִים בְּיַחַד בְּטֻלָּה דַּעַת א"י נֶגְדַּ הַיּוֹדְעִים וְכִמוֹ בְּרוּב מִשָּׂא"כ בְּאֵין בְּיַחַד.

גַּם נִרְאָה דְּנֻקָּא שְׁאוּמֵר א"י וְאֵינּוּ מְוַכְרַע אֲצֵלוֹ שְׁהוּא סְפֵק וְיָכוּל לְהִיּוֹת שְׁתִּתְּבַרֵּר לוֹ. אֲבָל בְּמִוְכְרַע אֲצֵלוֹ בְּרוּר שְׁהוּא סְפֵק י"ל דְּהַנִּי כְּאוּמֵר זַכָּאֵי דַא"כ כָּל הַדְּיִנִּים הַמְּזַכִּים מְטַעֵם קִים לִי לֹא יִחְשְׁבוּ.

גם יש חילוק בין חכמי ש"ס חשיב הנדאי פרוב נגד א"י דגם הוא מודה שיש פנים להחולק. משא"כ אחר הש"ס להגאון שמוכח מהש"ס דספיקא הוא לדעתו אין הכרעת החולק פלום.

ועוד אולי אי הוי שמיע להו טעם הר"ח הוי מודי לי פנ"ל. שוב ראיתי נ"י פ"ב דב"ק בשם ריטב"א דדוקא פשהם בדור א' פסקינן פמאן דפשיטא ליה ע"ש.

רמב"ן ז"ל בס' המלחמות כ' סוף פ"ב דב"ק משם הגאונים דכ"מ דלמר פשיטא ולמר מספקא פסקינן פמאן דפשיטא לי גם בתלמיד לרב ע"ש. ובעה"מ לא ס"ל פן ע"ש.

מ"מ י"ל באיסור ערנה אינו רוצה לסמוך או פשאר החלוקים שפכתתי: הנה המהרי"ק דחה ד' ר"ן פינו דאמר מה דלא כ' בהדיא לא קתני אין ראיה מהשמטת הרי"ף. ואינו מוכן דזה שינוי במשנה לא הרי"ף ז"ל ודאי ד' ה"ר"ן ז"ל ברורים שקשפוסק ג' דרכים ס"ל חופה אינו קונה ומביא רק למעוטי חליפין דס"ד שבכלל פסוף.

ומ"מ ודאי לא נעלם מהרמב"ן מ"מ נראה לו מלשון הרי"ף דלא ברירא לי דקשהביא למעוטי חליפין הנה לו להביא כל לשון הגמ' למעוטי חופה וגם חליפין. אולם אפשר אם הנה מביא לשון הגמ' ה"א דאי דלא כר"ה ולמעוטי חופה אין הוכחה למעוטי חליפין וי"ל דקני.

ולכך הביא רק למעוטי חליפין היינו גם לדין וס"ל פנין דקי"ל פרבא ג' תנו ד' לא תנו ולא ס"ל חילוק בין פתיבא בהדיא כו' וגם בלא מנינא מימעט חופה א"כ מנינא למעוטי חליפין ונהג' י"ל לאבני פנ"ל.

מ"מ משמע פרמב"ן ז"ל: ובהרמב"ם ז"ל מ"ש לח"מ פ' ט' דמשמע דס"ל אינו קונה מדנקיט רק ג'. אין טעם שאין דרכו להשמית המפורש בש"ס ולסמוך על דיוק לשונו.

וכן מ"ש ה"ר"ן פ' הא"מ מדמחלק גבי תנאי נקט פנס ובפחות מש"פ בעל משום דחופה אינו קונה ע"ש ג"כ אינו תירוץ להשמטתו. ואינו נראה דרי"ף ורמב"ם סמכו על מה שפסקו דחופה שא"ר לביאה אינו גומר פדבעי ר' אשי פתובות פ' אף על פי ואף דלא איפשט פסקו שאינו קונה..

וממילא למשמעות הפ' דלא פמהרש"א דחופה גם לר"ה אינו אלא קונה לחוד להיות ארוסה וא"ר לביאה. וא"א פלל למילף ממה שגומר שהוא להיות נשואה ומותרת משא"כ לקנות לארוסה שאסורה דיין ולא הוי חופה פלל.

וע"כ או דר"ה ס"ל גם שא"ר לביאה הנהי חופה או אף דמספקא ליה לר"ה. מ"מ אמר רק דחופה קונה מן התורה דראוי לביאה והוי ק"ו גמור דארוסה מותרת.

ממילא מדרבנן ג"כ אי חופה שא"ר קונה מקודשת בחופה והוי ספק. ולכך לדין דחופה שא"ר לא מהני.

ממילא אינו קונה. אף עדיין ספק פינו דלא איפשט פ' אע"פ רק לענין זכות ממון מספק לא קני אבל לענין קדושין ספק שפא גומר וממילא קני ומקודשת אף שא"ר לביאה.

וי"ל דהרי"ף סמך על שהביא הבע"ז והוי"ס פמו שפתיב רמב"ן ז"ל: והנה פשיש צירוף קולא לכאורה הנה להקל. וא"כ לר"ח ז"ל שג"כ ספק ושוב א"ר לביאה מספק פנוי' וגם מס' חשיב אינו ראוי' דקדושין שא"מ לביאה הוא מספק.

וממילא יש עוד ספק דלרוב הפ' חנפה שא"ר לא מהני והוי"ס אי חנפה קונה ואת"ל קני נפא אין ראוי' לביאה לא מהני. ולהנ"ל אין להצטרף קולא זו פלל וכו' אפילו פירסה נדה.

די"ל דהיגו הך ספיקא אם בעינן ראוי לביאה לא קני ואי לא בעי קני. ואין אלא ס' אחד. ובאומר הרי את נשואתי דפ' רמ"א סי' כ"ז דלא מהני. בחנפה ג"כ ספק דלמהרש"א שיקונה וגומר שייך לשון זה ואף אי דלא פמהרש"א י"ל ג"כ ששייך לשון זה גם שייקנה לקדושין פיון שענין החנפה הוא ונשואין.

וממילא גם שלא הזכיר לשון קדושין רק שאומר הרני כונסה לנשואין בחומה זו ג"כ ספק קדושין כמ"ש ס"ק א': יש להסתפק אם מקדש בחנפה לאחר ל' אם הוי כק' ביאה דכלתה כו' פמו משוה כו' קני אחר ל' או אפשר דחשיב מקצת קנין קיים אז דברשותו היא אחר ל' ג"כ.

ויקצת ראיה דא"כ גם בנדה וכונסה שתגמור אחר שתטהר. אף י"ל פיון דאין עתה חשיב חנפה פלל פלא פנסה דמי.

ויש להוכיח מפ"ק דיומא בכ"ג ביתו כו' דכניס לה כו' ע"ש יקדש ויכניסה לחנפה שייחול לאחר נשואות אשתו ויסולק פל החששות ומוכח דלא תועיל החנפה פנ"ל וא"ל דלא מצי עביד עתה דז"א דיכול רק שאינו רשאי לעבוד י"ה ומוכח משם ג"כ דחנפה קודם.

רק לא מהני ע"ש במשנה למלה. דא"כ יכול להכניסה לחנפה ולקדשה לאחר מיתת אשתו נפאם תמות תהיה זו נשואה וכשלא תמות אינו פלום.

וימוכח פנ"ל. וג"כ מטעם הנ"ל פיון דלאו פלום החנפה עתה אינה מועלת על אחר הק'.

ואפשר דתל"ג ג"כ בס' אם בעינן חנפה ראוי' לביאה: סימן כז סעיף א בכסף פיצד נותן לה בפני שנים פרוטה או ש"פ ואומר לה הרי את מקודשת לי בזה (וי"א שיש לומר לה פדת משה ויש' כו') וה"ה אם אמר לה הרי את מאורסת לי או ה"א לי לאשה וכו' בכל שמשמעותו לשון קדושין ודאי באותו מקום ובלבד שהיא תבין לשון הקדושין.

ואם הנה מדבר עמה תחלה על עסקי קדושי' ונתן לה אפילו בשתיקה הוי קדושין והוא שעדיין עסוקין באותו ענין וכל שכן אם אמר לשון קדושין ודאי אלא שאינה מבינה אותו דהוי קדושין י"א דלא בעינן מדברים באותו ענין ממש.

אלא מדברים מענין לענין כו' וי"א דלא בעינן מדברים עמה אלא פל שמדברים לפני' סגי): (א) נותן לה כו' יש לבאר אי בעי נתינה ממש מיד ליד פמו בגט והב"ש כ' בשם רש"ך דטלי קדושיה מע"ג קרקע הוי ספק כו'.

ומקרי"ל בתשובה סי' ע"ח כ' להדיא דטלי קדושייך מעג"ק לא הוי קדושין ע"ש. והנה
לכאורה תלי' במחלוקת שהביא הר"ן ורשב"א ריש קדושין בקדוש במקור לקרקע כו'
אי מקשינו גם קדושייך כסף ליציאה או לא.

אמנם לע"ד דלא תלי' בהא ואף אי מקשינו גם קדושייך כסף לגט מ"מ י"ל דמהני טלי
מעג"ק בקדושין דהנה בש"ס פ"ק הזורק ע"ז קאמר תיזול ותיחוד ותפתח כו' שתקנה
בחזקה חצר שהגט מונח בתוכו ומתגרשת בזה והקשו תוס' ד"ה ותיזול כו' הא דלא הוי
טלי גיטויך מע"ג קרקע משום פיון דהגט בא מרשותו לרשותם הוי כבא מידו לידה ע"ש.

ותמוה מאד זה שפיר דלא דמי למחנך לקרקע שהפסול מפני שאינו ניתן מיד ליד ובזה
שבא מרשותו לרשותה מיקרי בא מידו לידה אבל טלי מעג"ק הפסול דכ' ונתן ולא
שתפול כו' כדאמר בש"ס ע"ח וכשלווקחת הגט מידו ג"כ בא מידו לידה ואעפ"כ לא מהני
משום שהיא עושה כל המעשה ולא מקרי ונתן וא"כ פיון דבחזקה דתיחוד כו' היא קונית
החצר ובא מידו לידה ע"י מעשה שלה הוי ממש טלי מעג"ק ולמה יהיה מהני כנ"ל:
ונראה לע"ד הטעם פשוט דקי"ל בש"ס גטין כ' דכ' על איסורי הנאה פשוט וכן פחות
מש"פ ואמר בש"ס דאף דכ' ונתן נתינת גט הוא ע"ש ובתוס' ב"מ (דף מז ע"א) דאף
דגבי ונתן לפהו כו' אמרינו אין נתינת פחות מש"פ וחילקו מטעם הנ"ל דבגט אין הנתינה
נתינת ממון רק נתינת הספר פרייתו היינו הענין שפחות בו משא"כ היכא דכ' הנתינה
על נתינת ממון לא מיקרי נתינת פחות מש"פ ע"ש.

ומטעם זה נראה לי דלא קשה מה שתמה רשב"א גטין פ' מ"ש למה לא דייק בש"ס
דנתינה בע"כ שמה נתינה מונח דכ' בגט דמתגרשת בע"כ ע"ש, ולהנ"ל לא קשה דדוקא
במה דבעי נתינת ממון שייך פיון שהוא בע"כ ואין זה זוכה בע"כ ושוב אין כאן נתינת
ממון וכמו פחות מש"פ.

משא"כ לענין שיהיה נתינת גט לא בתורת ממון מה בכך שהוא בע"כ מ"מ יש כאן נתינת
גט שאינו בתורת הקנאת ממון כנ"ל: והנה בע"ק לה חרצ'י' ושלפתו מבואר בש"ס גטין
ע"ח דמהני דמה שמסייע אינה סיוע בשעשה שנוטלת הגט לנטילתה שתוכל ליטלו חשיב
נתינה ע"ש.

וא"כ החילוק שפיר דבשלמא בטלי גיטויך מע"ג קרקע אף דהא לכאורה מסייע במה
שמצוה אותה ליטלה דכשתפול שלא מרצוני לא תקנה הגט כלל אף ז"א דלענין שיהיה
הגט בידה דהיינו נתינת גט לזה אינו מסייע כלל דגם שלא מרצונו מ"מ יהיה הגט בידה
וכל הסיוע שלו אינו אלא לקנין הממון שתקנה אותו אבל לענין נתינת הגט אין כאן סיוע
שלו ושפיר לא מהני.

אבל גבי תיזול ותיחוד ותפתח שהגט מונח בחצירו שהוא בידו והוא אומר לה חזק וקני
והיא עושה קנין חזקה לקנות החצר א"כ בלא אמירתו לה חזק וקניי ובלא ריצויי שלו
לא יועיל חזקה שלה כלל לקנות החצר וממילא לא יהיה הגט בידה כלל ועדיין יהי' מונח
בידו.

וא"כ שפיר מסייע בגוף הנתינה גם לזה שיהיה נטילת הגט לידה ומהני שפיר כמו עייק
לה חרצ'י' ושלפתו כנ"ל. וזה ברור לע"ד וא"כ נראה ממילא בקדושין דנתינה דקדושין

הוא נתינת ממון דצריף ש"פ וכמו כל נתינה דקאי על נתינת ממון שאינו פחות מש"פ כמ"ש תוס' הג"ל וא"כ גם טלי מע"ג קרקע י"ל שפיר דחשיב נתינה דקא לענין זה שיהיה נתינת ממון ממילא בלא ריצוי שלו אף שתטול מעצמה לא תקנה אותו ולא יהיה שלה ואין פאן נתינת ממון ומה שנעשה נתינה הוא ע"י צווי וריצוי שלו שפיר הוי כמו עייק חרצ'י כו' וכמו תיחוד ותפתח ממש כנ"ל.

וקרינו ביה שפיר ונתן דזהו הנתינה שקרוי נתינה בקדושין דהיינו נתינת ממון הוא ע"י כנ"ל. וגם בגט מהני כזה כנ"ל ואין לומר דכיון דלגוף הנתינה א"צ סיוע שלו רק לכשיהיה נתינה המועלת בקדושין לא מקרי זה מעשה שלו דז"א דקא כ' תוס' ב"מ (דף ז') בגט בידה ומשיחה בידו כו' וקפצה ידי' בחונק עד שא"י לנתקו דלא מהני דמקרי טלי גיטף כו' ועקרי מעשה שלה ואף דקא נתינה לכל הדברים הוי אף שיכול לנתקו כדאמר בש"ס ב"מ ודף ז' ע"א) האי סודרא כיון דתפיס כו' דפריף מ"ש מגט בידה ומשיחה בידו כו' ואמר התם פרייתות בעיניו וליפא הכא נתינה בעיניו והאיפא כו' וא"כ למה כ' תוס' דהוי טלי גיטף מע"ג קרקע הא הנתינה עשה הוא לגמרי אף קודם שקפצה ידי' וע"כ כיון דנתינה הפתוב בגט היינו דוקא נתינה שיש בה פרייתות א"כ הוי מעשה שלה זה שיהיה נתינה המועלת בגט ולא דמי לנתן סתם דסגי באומר אח"כ ה"ז גיטף דהיא נתינה גמורה המועלת רק שאינה מגורשת מטעם אחר משא"כ כזה דלא היה נתינה של פרייתות דהיה הסדרון בגוף הנתינה ומועיל ע"י קפיצת ידי' מקרי טלי כו' וממילא לדין להיפוף למאי דקי"ל דמהני סיוע שלו עייק חרצ'י ושלפתו כיון דמסייע לגוף הנתינה וכמבואר שבת (דף צג) דאף דמסייע אין בו ממש מ"מ כשעושה באופן שלא היה יכול זה לעשות בלי סיוע שלו מקרי הוא העושה בסיוע זה ע"ש.

וא"כ ממילא נתינה דקדושין שאינו נקרא נתינה פחות מש"פ כיון דקאי אנתינת כסף וכיון שע"י הקנאה שלו נעשה נתינה המועלת שפיר מקרי סיוע וכנ"ל ומהני. אף לכאורה זה שפיר למסקנת תוס' גטין (דף עח) דלא כר"ת גבי קפצה ידי' רק דמהני כיון שהוא ע"י סיוע שלו כמו עייק לה חרצ'י כו'.

אבל להרא"ש וטור שפסקו בקפצה ידי' בחונק דלא מהני דהוי טלי גיטף מע"ג קרקע אף שהוא ע"י סיוע שלו וא"כ ע"כ לחלק בין הא דתיחוד ותפתח שמפניך בש"ס דמהני כמ"ש בס' ת"ג דכשהיא עושה מעשה בגוף הגט כמו קפצה ידי' לא מהני סיוע שלו ודוקא גבי תיחוד שאין היא עושה מעשה בגוף הגט רק הקנין בחצר וממילא בא לידה ע"ש ס' קל"ח.

וא"כ בקדושין ממילא הא נוטלת הפסד קדושין ושוב אף דנימא כמ"ש דהוי לענין ההקנאה סיוע שלו מ"מ לא מהני כמו קפצה ידי' כנ"ל: אף באמת אין שום טעם לדבריו מה חילוק בין המעשה בגט או בחצר שיבא הגט לידה.

אמנם לע"ד טעמם פשוט דגבי משיחה בידו כו' כיון שהוא ב' דברים וכבר נסתלק מעשה שלו שלא הועיל נתינתו כיון שיכול לנתקו ואח"כ בשעה שקפצה ידי' אין פאן אז סיוע שלו ולא מהני הסיוע דמקודם אף שאלו לא נתן לא היה אח"כ בידה מ"מ בשעת נתינה היינו הקפיצה ידי' נסתלק מעשה שלו ולא דמי לעייק חרצ'י דסיוע שלו בשעת הנתינה

ודומה לזה בשבת דממעטינן בעשותה את כולה ולא מקצתה פ"ק דשבת וממעטינן בין קשעושיין שניהם בב"א ובין זה עוקר וזה מניח.

ואעפ"כ מחייבין בב"א בזה אינו יכול וזה אינו יכול ומיקרי עושה כולו פיון שלא הי' חבירו יכול לעשות זולתו. וזה עוקר וזה מניח מ"מ פטור אף שלא היה יכול חבירו לעשות כל המלאכה ע"ש דמ"מ אי אפשר לומר שיהיה נקרא עושה כולו פיון שמקצת השני לא עשה כלל כנ"ל ולכך ממילא גבי תיחוד ותפתח שפיר מהני פיון דלעגנו הקנאת החצר הוא מחמת ריצוי שלו שרוצה הקנין גם בשעת החזקה שהיא מחזקת דאם יחזור בו אז לא יהיה קנינה קנין ולא יהיה הגט בידה ושפיר הסיוע שלו אז גם בשעת גמר הנתינה ולכך מהני ועוד דהא פיון דביכול לנתקו ולהביאו אצלו לא הוי נתינה וא"כ לעגנו ההקנאה של החצר פיון דאף שאמר לה חזק וקני יכול לחזור בו גם בשעת החזקה א"כ הוי יכול לנתקו ולהביאו אצלו דהא כשיחזור בו מההקנאה ויהיה החצר שלו יהיה הגט מונח בידו ממילא.

דבשלמא בטלי מע"ג קרקע דאף שיחזור, בו מ"מ יהיה הגט בידה משא"כ בהקנאת החצר כנ"ל וא"כ מה שאינו חוזר בו הוי ממש כמניח המשיכה מידו דחשוב זה נתינה במה שלא יוכל עוד לנתקו ולהביאו אצלו והוי שפיר סיוע בשעת החזקה ושפיר מהני.

משא"כ קפצה ידי. דבשעת שנעשה נתינה של פרייתות אינו מסייע כלום ולא קשה כלל וע"ש ברמ"א ס' קל"ח שמחלק בין קפצה ידי ע"פ צווי שלו כו' דמהני.

נראה דסבר ג"כ דריצוי שלו פיון שע"י זה קופצת ידי חשיב הוא מסייע. ונראה שלמד מהא דתיחוד ותפתח כנ"ל: וא"כ גבי פסוק קדושין דבעי נתינת פסוק וז' מחמת ריצוי שלו בשעת שלוקחת מהני שפיר גם טלי מע"ג קרקע פיון שבלא ריצוי שלו לא תקנה ולא יהיה נתינת פסוק ועוד דשייך גם טעם הב' שכתבנו.

דכיון דכסף דאגוד גבי דבעל גם בקדושין לא מהני כמ"ש רשב"א קדושין אהא דמנה אין כאן משכון אין כאן כו' ואף החולקין היינו משום דלא מקשינו נתינה דכסף קדישין לגט אבל עכשיו דקיימינן להפ' דמקשינו ודאי שלא יועיל אגוד גבי כמו בגט.

וא"כ גם יכול לנתקו לא יהיה חשיב נתינה בקדושין וא"כ שוב מהני גם טלי מע"ג קרקע דכיון שיכול לחזור בו בשעה שלוקחת ויהיה הפסוק שלו אף שיהיה בידה מ"מ נתינת פסוק לא יהיה ושוב עושה הוא הנתינה במה שאינו חוזר בו והוי כמו גבי תיחוד ותפתח וכמניח החוט מידו וגם יכול לנתקו וקפצה ידי מהני.

דבשעה שקופצת מ"מ יכול לחזור ולא יהיה נתינת פסוק שיהיה שלה הוי סיוע כנ"ל. ומנהי ממ"נ אי לא מקשינו הויה דכסף ליציאה א"כ בל"ז מהני דלא בעי מיד ליד ואי מקשינו שוב ביכול לנתקו לא הוי נתינה וא"כ שוב הוי נתינה מה שאינו חוזר וחשוב סיוע כנ"ל ואף דיש לחלק קצת דגבי תיחוד ותפתח גם לאחר החזקה נראה דיכול לחזור תוך כדי דבור דאף דגבי גירושין לא מצי לחזור תוך כדי דבור מ"מ כאן שתלוי במתנת החצר ממילא יכול לחזור ממתנת החצר תוך כדי דבור כמו כל מתנה ושוב ממילא אינה מגורשת.

וא"כ יכול לנתקו ולהביאו אצלו גם אחר חזקה שלא ושוב מה שאינו חוזר הוי רק מעשה שלו וכמנית המשיחה מידו ומנהי. משא"כ גבי קדושין טלי מע"ג קרקע דזה גוף הקדושין ובקדושין לא מצי הדר בי' תוך כדי דבור ושוב אחר הגבחה שלא אין בידו לנתקו ולא דמי לגט פנ"ל.

אף מ"מ נראה פיון דקנין לא קני עד גמר הקנין ובשעת ההגבחה שפיר מצי הדר בי' ממילא מה שאינו חוזר הוי הסיוע בשעת נטילתה וכמו עייק חרצין' ושלפתו דא"צ אח"כ רק בשעה שפא לידה ובב"א מהני פנ"ל: אמנם י"ל דהא לכל הנ"ל עדיין אינו מיושב לשון התוס' והא דתיחוד כו' מ"ש דלא הוי טלי גמע"ג קרקע משום דבי מרשותו לרשותה הוי פמידו לידה כו' שאינו ענין לתירוץ הקושיא והיה להם לומר משום דצריף לרצוי שלו פנ"ל.

ולכף נראה דהתוס' סוברים דזה ב' טעמים דהא בש"ס שם (עח ע"א) פריף מעיקרא והא הוי טלי גיטף מע"ג קרקע ואמר רבא טלי כו' לא אמר פלום ופי' רש"י דכ' ונתן כו' ומשני בשלפתו כו' ופריף והא בעיניו ונתן בידה וליפא ומשני דעייק לה חרצין' ושלפתו כו' ולמה פליג הש"ס לב' קושיות הא טעמא דרבא דטלי גיטף מע"ג קרקע ג"כ משום דבעיניו ונתן וליפא וגם הא לא הועיל פלום בתירוץ הראשון פיון דעדיין אין פאן ונתן פנ"ל.

ומזה משמע בבירור דב' טעמים הם והיינו דצריף שפא הגט מיד הבעל לוד האשה ובטלי מע"ג קרקע לא מהני משום שאין פא מיד הבעל אלי' רק מע"ג קרקע וע"ז משני שפיר בשלפתו דלקחה מיד הבעל, פריף שוב דבעיניו ונתן בידה וליפא דצריף שיהיה מעשה שלו לידה ולא שתטול וע"ז משני בעייק כו' דלזה, מהני סיוע שלו פנ"ל, וממילא היכא שמונח הגט ע"ג קרקע והוא מסייע שתטלו מע"ג קרקע שמקרבו אלי' בעודו מונח ע"ג קרקע לא מהני דנהי דמהני סיוע שלו להיותנקרא מעשה שלו אכל הוא העושה שתקחו מע"ג קרקע ואין פאן בא מידו אלי' וכן בחצירה הפא לאחר מכאן דאמר בש"ס (כא כ"ג) דלא מהני פשנתן הגט בחצר של אדם אחר ואח"כ קנאתו ממנו שמכר לה האחר פן רש"י ע"ש.

ולכאורה רק משום שאין פאן מעשה שלו. אכל למ"ש נראה ברור דגם אם קנה הבעל החצר בשבילה ובקנייתו היא קונית החצר ובא הגט לידה ע"י קנייתו ומעשה שלו אעפ"כ לא מהני דמ"מ אין פא מידו רק עושה מעשה שפא הגט מיד אחר לידה ולא מהני וזה עיקר חידושא דרבא דטלי מע"ג קרקע לא מהני כו'.

ונהו שכתב הטור ס' קל"ח דהנתינה צריף דוקא מידו ע"ש: וא"כ מיושב שפיר לשון תוס' דגם לס"ד ידעי כמ"ש דכיון שהוא מחמת אמירתו חזק וקני חשוב פמו עייק חרצין' כו' שהוא ע"י סיוע שלו.

רק דהוי קושיא להו דמ"מ אינו פא מיד הבעל לידה פמו טלי גיטף מע"ג קרקע פנ"ל ולזה לא מהני מעשה שלו. וע"ז תירצו שפיר דמה שפא מרשותו לרשותה הוי פמו מידו לידה דשפיר פא מיד הבעל פנ"ל: וא"כ שוב י"ל גם בכסף קדושין דלא מהני טלי מע"ג קרקע דנהי דחשיב ע"י מעשה שלו מ"מ הא אינו פא מידו והיה נראה דבמונח בחצר שלו מהני

טלי מע"ג קרקע דכינן דחשיב מעשה שלו ההקנאה שוב בא מידו לידה משא"כ במנוח בקרקע אחר נהי דהוי מעשה שלו מ"מ הא אינו בא מידו פנ"ל ולא מהני.

אי נימא דמקשינן לגט פנ"ל: ולכאורה הא מוכח מש"ס קדושין (דף ז ע"ב) דבעי ב' בנותיה לב' בני בפרוטה כו'. ופ"י תוס' דב"מ נותן ל"ד דאי בתר נותן וע"כ בתורת שליחות לא עדיפי ממשלחם והי צריך פרוטה לכל א' רק אי בתר מקבל אי בתר דידהו כו' ע"ש.

ומבואר דזה פשוט לי להש"ס דאי אינו ש"פ לגבי נותן מ"מ אי בתר מקבל היינו דלגבי אב יש פאן ש"פ מהני ואף שאין פאן נתינת פסוף מיד הבעל דאינו נותן פלל ש"פ והוי כטלי מע"ג קרקע וע"כ דלא בעינן נתינה מיד ליד.

וכן בר"ן פ"ק דחולין בקלפי א"ה שהוכיח אף שאינו נתינה אצל המקדש דאסור בהנאה לדידה מ"מ מתקדשת. והוכיח מגזל אחר יאוש דמקדשת ע"ש.

אף באמת אין הוכחה מכל הנ"ל. די"ל דאף שדי שיהיה פסוף לגבי המתקדשת מ"מ צריך שיתן הוא דבר זה שיהיה נקרא פסוף לגבי דידה ודבר זה צריך שיבא מידו לידה כמו בגט.

וחשיב זה נתינה מה שנותן דבר השונה אצלה פסוף משא"כ טלי מעג"ק, ולכאורה אף אי לא מקשינן הוי דכסף ליציאה מ"מ למ"ש הב"י סי' קל"ח דלכך בעי בגט מידו ממש משום דכ' ונתן בידה ואי לא הוי כ' בידה לא הוי מרבינן רשותה כו' ומונתן עצמו דליפא ריבויא אמרינן דצריך נתינה מידו ע"ש.

וא"כ בקדושין גופיה דיליף משדה עפרון דכ' נתינת פסוף השדה כו' דכ' נתינה ממילא צריך נתינה מידו ולא יועיל טלי מע"ג קרקע. וא"ל דא"כ גם בקנין קרקע לא יהיה מהני טלי הפסוף מע"ג קרקע דז"א דקנין קרקע ילפינן בש"ס קדושין (דף כו) משדות בפסוף קנין דלא כ' נתינה פלל.

ומינושב בזה קושית תוס' שם ד"ה אמר דלא ילפינן משדה עפרון ע"ש. דהיה בעינן נתינה פנ"ל.

אבל בקדושין דלא יליף מקנין דשדה רק מקיחה כו' דכ' ביה נתינה א"כ ליקבעי נתינה ממש. ויהיה תלויה בב' שינוי' דגמ' ריש קדושין.

אף ז"א דא"כ אף אמר דלאו בתר נותן אזלינן כו'. הא כ' נתינת פסוף וליבעי ש"פ לגבי הנותן.

וע"כ דאף דיליף משדה עפרון מ"מ הג"ש הוא קיחה קיחה היינו מהקיחה דכסף דכ' בתרי' קח ממני. אבל לא מקשינן לנתינה דכ' התם דנתינה לא כ' בקדושין.

ובל"ז כפר דחה הט"ז שם דברי הב"י ע"ש: ועוד דא"א לומר פלל דהיכא דכ' ונתן ליקבעי מידו ממש. דהא קנין אגב לא מהני בגט כמ"ש רשב"א ור"ן ריש פ' הזורק והרמב"ן דלא פרש"י משום דלא הוי נתינה מידו ובמתנות פהונה דכ' ונתן ואמר בש"ס ב"מ (דף יא) אגב קרקע נתינה אלימתא הוא ועוד דצריך בש"ס קדושין (דף כז) למה אמר מקומו מושפר לו ונהא קי"ל דלא בעינן צבורין בתוכו ומשני דלא לאטרחינהו.

ומאי פרידוּהָּ הָא בְּעֵי לְמִינִים מְצוֹת נְתִיבָה וּכְשֶׁהַשְּׂכִיר מְקוֹמוֹ הָוֵי נְתִיבָה מִיָּד לֵיד כְּמוֹ גְבִי תִיחֻד וְתִפְתַּח מִשָּׂא"כ אַגַּב קַרְקַע אַחֲרֵת. וְע"כ דְּמוֹנְתוֹ, לְחֻד לֹא בְּעֵינֵינּוּ מִיָּדוּ מִפְּשֵׁי רַק הַקְּנָאָה פִּנ"ל, וְגַם מוּכַח מְזֵה דְאָף וְדָרְשִׁינּוּ בִּשְׂ"ס גְבִי מִת"כ וְנָתַן וְלֹא שְׂיִטְוֹל, מ"ז לֹא מְמַעְטִינּוּ טְלֵי מַע"ג קַרְקַע רַק פְּשָׁמְצוֹנָה לִיקַח מְהֵנִי וְלֹא מִימְעוּט רַק שְׂיִטְוֹל בְּעַצְמוֹ.

וּמְזֵה קֶצֶת רְאִיָּה לְדַבְרֵי רַמ"א סִי' קַל"ח ע"ש וְע"כ דְּדוֹקָא בְּגַט דְּכ' וְנָתַן בְּיָדָהּ בְּעֵי מִיָּד לֵיד פִּנ"ל. וְא"כ מִמִּילָא הָיָה נִרְאָה דְטְלֵי קְדוּשִׁין מַע"ג קַרְקַע תְּלִיָּא בְּמַחְלָוֶתָם אִי מְקַשְׁינּוּ הַנְּיָה דְכֶסֶף לְגַט וּפְסָלֵי מְחֻבְרֵי אֵן אֶפְשָׁר לֹאמֵר דְּבַעֲינּוּ דוֹקָא מִיָּדוּ מִפְּשֵׁי פִּנ"ל.

מִשָּׂא"כ לְרֹב הַפ' דְּלֹא מְקַשְׁינּוּ פִּנ"ל. וְכֵן הוּא לְשׁוֹן מְהֵרִי"ל בַּת' סִי' ע"ח וְעוֹד יֵשׁ לְהַתִּיר כּו' בֵּינּוּ דְלֹא קַבְלָה הַקְּדוּשִׁין לֹא מִמְּנֹו וְלֹא מִשְׁלוּחֹו אֶלָּא מִעֲצָמָה נְטִלָה הַמַּעוֹת וְהָוֵי כְּמוֹ טְלֵי גִיטָה מַע"ג קַרְקַע דְּלֹא כְּלוּם דְּבַעֲינּוּ וְנָתַן בְּיָדָהּ הוּא אִו שְׁלוּחֹו וְאֶפְלוּ נוֹטְלָתוֹ מִיָּדוּ א"מ וְחֻצֵר דִּידִיקָה לֹא עֲדִיף מִיָּדוּ וְה"ה לְקְדוּשִׁין וּמְנָא אֶמְיָנָא לֵה אַבְע"א קְרָא אַבְע"א סְבָרָא אַבְע"א גַּמ'.

קְרָא דְּבַעֲינּוּ וְיִצְאָה וְהִיתָה גַּמ' כּו' שְׂמָא נְתַרְצָה הֲבֵן לֹא אֶמְרִינּוּ פ"ב דְּקְדוּשִׁין וְאֶפְלוּ הַמַּעוֹת בְּעֵינּוּ בְּשַׁעַת רִיצוּי כּו' לִיחְיִילֵי מְהַשְׁתָּא בְּשַׁעַת רִיצוּי אִם הוּא בְּעֵינּוּ לְמֵאֵי שְׂמַפְרָשִׁי ר' אֶלְיָקִים וְרַבָּנ"ן דְּנְתַרְצָה הָאָב כִּי פְּשָׁה מַעוֹת בְּעֵינּוּ וּמְקוֹדְשָׁת מְשַׁעַת רִיצוּי כּו' וְלָמָּה לֹא יוֹעִיל רִיצוּי הֲבֵן וְע"כ פִּנ"ל.

דְּהָא מִיָּרִי א בְּמַעוֹת שְׁלוֹ אוּ מְשׁוּם זְכֵן כּו'. וְאִי קִשְׂיָא כִּי מְקַדֵּשׁ בְּפִקְדוֹן הָא לֹא אֶתִּי לֵידָהּ בְּתוֹרַת קְדוּשִׁין וְהָוֵי כְּטְלֵי מַע"ג קַרְקַע אִי מִשָּׂא"ה לֹא אִירְיָא דְּבַעֲינּוּ שְׂיָבָא מִיָּד הַבְּעַל אוּ מִיָּד שְׁלוּחֹו לְרִשׁוּתָהּ אַע"ג דְּמַעֲיָקְרָא לְאוּ בְּתוֹרַת קְדוּשִׁין יְהִיב לֵה ה"נ בְּגַט כִּי אֶמְר לֵה כְּנִסֵי שֵׁט"ח זֶה וְחֻצֵר וְאֶמְר ה"ז גִּיטָה דְּמַעֲיָקְרָא בְּתוֹרַת פִּקְדוֹן אֶתָּא לֵידָהּ כַּמ"ש הַר"מ.

וּבְנִתְנָהּ הִיא וְאֶמְר הוּא יְהִיב לֵה הִיא שְׂמַקְבֵּל מִתְנָהּ מִמְּנָהּ בְּאֶדָם חֲשׁוּב. וְכֵן פְּשָׁמְדַבְּר עֲלֵי לְשַׁלְטוֹן וּמְחִילַת מְלֻנָּה וְכָל פִּינְצָא בְּזָה כִּי דִּיִּיקַת בְּכּוֹלְהוּ קְנִיָּהּ אִיהוּ וְלֹא שְׂתַטְוֹל הִיא מִעֲצָמָה וְנִהֵי דְאֶפְשָׁר דְּבַגַּט מִיָּפְסָלָא לְכַהוֹנָה הִיָּנּוּ מְשׁוּם [רִיח] הַגַּט דְּבַכָּל דְּהוּ אָבֵל קְדוּשִׁין אִין כָּאֵן דְּהוּא שְׂמָא נְתַרְצָה הֲבֵן לֹא מְהֵנִי כָּלֵל אָף לְמַחְיָבֵי גַט מְדַרְבָּנּוּ כּו' וְאֶפ"ה קְאָמֵר הָרָא"ש אֶפְלוּ נְתַרְצָה אַח"כ כּו'.

וְאַבְע"א סְבָרָא דַּל"כ מִי שְׂיֵישׁ לוֹ מַעוֹת בְּמְקוֹם אֶתֵר וְהָאִשָּׁה שָׂם א"צ שְׁלִיחַ אֶלָּא יֹאמֵר אוּ יְכַתֵּב לֵה שְׂתַקַּח אוֹתוֹן הַמַּעוֹת וְתַתְקַדֵּשׁ בְּהֵן כּו' אַע"ג דְּבַעֲינּוּ תְרֵי קְרָאֵי כִּי יִקַּח וְלֹא שְׂתַקַּח אֶת עֲצָמָה וְכֵן וְשַׁלְחָה וְלֹא שְׂתַשְׁלַח אֶת עֲצָמָה הִיָּנּוּ מְשׁוּם הִיא מְקַשְׁינּוּ דְלִיקְהוּי תְרַנְיָהּ תְּלֵי בְּאִישׁ אִי לֹא וְשַׁלְחָה וְאִי לֹא כִּי יִקַּח ה"א תְרַנְיָהּ תְּלֵי אֶמְקָנָה כּו' עַכ"ל: וְנִרְאָה מְדַבְרֵי מְהֵרִי"ל דְּאֶתִּי עֲלָה מְטַעַם הַהִיקָשׁ דְּוִיִּצְאָה וְהִיתָה שְׂסוּבֵר כְּדַעַת בַּע"ה עַד גַּם קְדוּשִׁי כְּסָף אִיִּתְקוּשׁ לְגַט וּכְהַפּוֹסְלִין מְחֻבְרֵי פִּנ"ל.

וְגַם נִרְאָה מְדַבְרֵי דְזָה ב' דְּבָרִים כַּמ"ש לְעִיל דְּבַעֲינּוּ שְׂיִתָּן הוּא אוּ שְׁלוּחֹו וְזֶה מוֹנְתָן כּו'. וּכְשֶׁנּוֹטְלָתוֹ מִיָּדוּ הוּא עֲנֵן אַחֵר דְּלֹא מְהֵנִי מְשׁוּם וְלֹא שְׂתַטְוֹל כּו' כְּמוֹ שְׁלַפְתּוֹ פִּנ"ל.

וְנִרְאָה לַע"ד בְּרוּר דְּמְהֵרִי"ל מוֹדָה לַמ"ש לְעִיל בְּקְדוּשִׁין טְלֵי מַע"ג קַרְקַע כְּשֶׁמְצָנָה אוֹתָהּ וּמְקָנָה לֵה לְקְדוּשִׁין וְנוֹטְלָתוֹ מְרִשׁוּתוֹ אוּ מִיָּדוּ דְמְהֵנִי דְלֹא שְׂיִיכֵי ב' הַטְעָמִים דְּכִינּוּ שְׂצָרִיף

נתינה של הקנאה וזה רק ע"י דיבורו הני מסייע פנ"ל, וכעניין חרצי' וכמו תיחוד ותפתח פנ"ל.

וכיון שנוטלתו בצויו מידו או מחצירו א"כ בא מידו לידה פנ"ל. רק דהא בעובדא דמהרי"ל מפנרש שם שנוטלתו בגזילה מקודם בלא דעתו.

ע"ז אמר שפיר דלא בא לידה בנתינה מעולם דהא לא סייע כלל בשעת נטילתה לידה ומה שפסייע אח"כ בהקנאה אינו מועיל שפכר אינו ברשותו ואינו בא מידו לידה משא"כ באומר טלי כו', וזה שדייק מהרי"ל ולא שתטול היא מעצמה כו' ולשון זה עצמו הוא בש"ס חולין (דף קלד ע"ב) גבי מתנות פהונה והתנא נמתן ולא שיתול מעצמו כו'.

והדבר פשוט דלא ממעט טלי מע"ג קרקע פשמצוהו ליקח ולא ממעט רק שיתול מעצמו בלי צווי בעלים דאזה מייתי לה הש"ס התם. וע"כ דזה מיקרי ונמתן וגם בקרקע מיקרי ונמתן ההקנאה כמ"ש תוס' ב"מ (דף נד) גבי ונמתן הפסוק וקם לו.

ומ"מ ממעטינן במ"כ ולא שיתול מעצמו וכ' מהרי"ל שפיר בלקחה בגזילה פנ"ל דשייך ב' הטעמים. אבל בלקחה מדעתו מחצירו י"ל שפיר דמהני.

רק פשאנו מנח בחצירו ואומר טלי מע"ג קרקע י"ל דאינו מועיל למהרי"ל דנהי דהני מסייע שיהי' נתינה של זכי' אבל עכ"פ אינו בא מידו אלי' וזה ילפינן מגט שצריף דוקא שיבא מידו או משלוחו וכמ"ש לעיל אי איתקוש פנ"ל.

וגם זה נראה לי דכשאומר התקדשי לי בהנאת מתנה זו שאני נותן לה חפץ זה שתקח מע"ג קרקע והיא לוקחת אף מקרקע שאינו שלו ג"כ מקודשת גם למהרי"ל דנתינת הנאה זו בא רק מדיבורו שהוא מקנה לה ונתינת הנאת זו בא ממנו אלי' והני כמידו לידה וכמ"ש מהרי"ל גבי מחילת מלנה וקבלה דאדם חשוב.

דאף שגם היא מסייעת בלקיחתה מע"ג קרקע מ"מ היא בקבלה דאדם חשוב ג"כ מסייעת בנתינתה ומ"מ מהני. ולא שייך לאקושי לגט.

דכיון דגם בגט מהני בא מרשותו לרשותה רק דהתם לא משכחת כה"ג שיבא ממנו אלי' שע"כ הגט הוא דבר נפרד. אבל נתינה דקדושינן שהוא שונה פסוק וההנאה ש"כ וע"י הדיבור או מעשה שלו נעשה ההנאה הני בא ממנו אלי' והני שפיר נתינה גמורה.

רק פשאנו מקדשה בהנאת מתנה רק בגוף הדבר שנותן ע"ז סבר מהרי"ל דצריף שיבא מידו אלי' אף דההנאה ממילא מ"מ לא מהני כמו מקדש במלנה דלא מהני אף דממילא הנאת מחילת מלנה איכא לא מהני כיון שמתקדשה בגוף המלנה וזה לא הני נתינה וכן בהנ"ל פשאנו נוטלתו מחצירו או מידו אין הדבר שנותן בא מידו לידה ומקשינן לגט דלא מהני אבל בנוטלת מחצירו בצווי י"ל שפיר דמהני דלענין טלי הני ריצויו שלו סיוע פנ"ל: ונראה לע"ד ראיה ברורה למ"ש מדברי תוס' גיטין (דף יג ע"א) האומר תן גט זה כו' שטר שיקרור זה לעבדי כו' שכ' תוס' אי גרסינן תן כו' א"נ פרבנן דזכות הוא לעבד כו' וכשאנו נותנו מיד ליד אלא מראהו ומצוהו ליתנו כו' והוא לא נוטלו מחיים כו' ע"ש.

ותמוה הא אף אם נוטלו מיד וזוכה בשביל העבד לא עדיף מנטלו העבד בעצמו דהני טלי גיטף מע"ג קרקע דלא מהני דהא ודאי דפסול בשיקרור כמו בגט דילפינן לה לה מאשה

כְּדָפוּסוּל מְחוּבָר בְּש"ס (ט' ע"ב) ופירש"י דכ' וכתב ונתן כו' ואיתקוש ל'ה ל'ה מאשה
וכינן דאיתקוש ונתן כו' ודאי דפסול טלי מעג"ק ואיך יועיל כנ"ל: ולמ"ש מיןושב דכינן
דזכות הוא לעבד כו' וע"י אמירת האדון ופי בשיחורור זה לעבדי עי"ז זוכה ומנוח ביד
הזוכה שהוא פיד העבד שוב שפיר מהני ולא הוי טלי מעג"ק דע"י סיוע שלו בא ליד
העבד שאם לא יצוהו לזפות לא יהיה זכות ולא יהיה כלל יד הזוכה פיד העבד והוי ממש
כמו גבי תיחוד ותפתח ועדיף מאלו העבד בעצמו נוטלו מע"ג קרקע דכינן דנתינת גט
הוא וב"כ וב"כ יהי בידו אף אם לא ירצה האדון.

משא"כ בזוכה עבור העבד דבלא זכוי של האדון לא יהיה בא כלל ליד העבד דכשאינו
זכות אין ידו פיד העבד ואינו שליח כלל. שוב הנתינה ע"י האדון ומהני וא"ש פשמראהו
ומצוהו ליתנו כו': אף למ"ש לעיל הנה צריך שיקח הזוכה עבור העבד דוקא מתצירו של
האדון ואז מהני הסיוע דבא מידו לידו משא"כ כשהני מנוח ברשות אחר.

אף שם מסתמא מנוח ברשות האדון. עכ"פ מוכח דמה שע"י דיבורו יהיה ביד המקבל
גט שפיר מהני דלא להוי טלי מעג"ק וממילא גם בקדושין שצריך נתינה של הקנאה וזה
בא ע"י הקנאת הבעל שפיר מהני.

רק דיהיה צריך שיבא מיד הבעל או מתצירו כנ"ל אמנם גם ע"ז קשה לי דאמר פ"ק
דב"מ דלאב"י דסבר עיניו בחתומיו זכין לו מהני בשיחורור משעת חתימה לרבנן דזכות
הוא לעבד.

והא לא היה מעולם ביד הרב הגט שיחורור ובפרט לר"מ דע"ח פירתי וא"כ לא נעשה גט
שיחורור עד אחר חתימה וא"כ מאי מהני שיזכו עבור העבד הא הוי טלי מע"ג קרקע
שלא נתן להם גט מעולם ונהי דע"י צווי זכי הוי סיוע אבל לא בא מידו כנ"ל.

וע"כ דאף שלא בא מידו מהני דכינן דמסייע לנטילתה חשיב ונתן: והנה היה אפשר לומר
דגם אי בעינן שיבא מידו מ"מ מהני. דהא אמר בש"ס גיטין (דף כג) דהוי מהני בעושה
שליח לאשה עצמה שתהיה שליח להולכה עד דמטית התם כו' וקבלי את גיטה רק דפריך
והא לא חזרה שליחות אצל הבעל ופירש"י ז"ל משום דאז נעשית בעל המעשה ופסק
שליחותו וממי מקבלת כו' ע"ש דעיקר הטעם פינן דטלי גיטה מע"ג קרקע לא מהני
ממילא צריך להיות נותן ומקבל וא"א להיות כ"א שתיקו וכשהיא שלוחו להולכה שיהיה
נקרא נותן אל מי נותן ואין פאן מקבל ובתורת קבלה שנוחשיבה לעצמה בתורת מקבל
פסק שליחותה במקום הבעל וממי מקבלת והוי כטלי מע"ג קרקע כנ"ל.

שוב ראיתי מפון'ש פן בריטב"א גיטין. אבל אם היה מועיל טלי מע"ג קרקע היה מהני
שפיר כנ"ל דאף דמטית התם פסק שליחות הבעל ומקבלת מעצמה מה בכך ולכך פריך
הש"ס שם מקודם אאתנחי' אארעא משום טלי מע"ג קרקע ואח"כ הא דלא חזרה כו'.

וא"כ גבי שיחורור בתן כזכי כו' אף שפיראהו ומצוה ליקח אף מקרקע שאינו שלו י"ל
ג"כ שפיר דמהני דהא בתורת שליח הולכה אינו מזיק מה שאינו נותנו מידו דהשליח
נעשה ידו וכמו לוקח בעצמו מע"ג קרקע, וא"כ פינן שכתבנו דלענין נטילתו שיזכה
בעבור העבד לא מיקרי טלי דהא ע"י דיבור שיזכה בא ליד העבד מהני הסיוע כנ"ל רק
שלא יועיל מטעם שלא בא מיד האדון פינן שלוקחו מחצר שאינו שלו.

וא"כ שוב גם זה מהני דנעשה שלוחו להולכה ליקח הגט מע"ג קרקע ושוב הוי פמונח בידי הרב ושוב יכול אח"כ לזכות בשביל העבד ושפיר בא מיד שליח הרב לידו ואף שנעשה מקבל ופסק שליחות הרב מהני דלעגנו זה מהני הסיוע מה שבא ליד העבד משום הזכי' שמצוהו לזכות דמקרי נותן וכמו תיחוד ותפסת פינו דהיה מהני טלי מע"ג קרקע פשה לוקחו מיד הרב או שלוחו אף שלא היה פאן נותן משום הסיוע פנ"ל ושפיר מהני פנ"ל.

וממילא גם בהא דעידיו פנ"ל דהתתימה בשליחות הבעל ועד אחר התתימה הם שלוחי הרב ושוב יכולין לזכות עבור העבד דבא מידו לידו פנ"ל. וממילא להנ"ל היה מהני גם בקדושין טלי מע"ג קרקע פשמצוה אותה ליקח אף מחצר שאינוו שלו דג"כ שייך פנ"ל שנעשית שלוחו ליקח והוא פמונח בידי ושוב זוכית עבור עצמה והוי פלקחתו מידו ושוב מהני שע"י סיוע שלו היינו ע"י הקנאתו היא זוכית בהפסד קדושין וכמו בגט דהיה מהני אי לא הוי בעינו חזרה שליחות כו' ואף שאינו אמר בפירוש פן הא מ"מ פינון שאומר טלי מע"ג קרקע והתקדשי בו ממילא לקיחתה הוי שליחותו וזוכית בו מיד אחר קבלתה וכמו בתן מנה לפלוני ואתקדש כו' ובהילך מנה כו' לטעם הירושלמי שזוכית בשבילו ואח"כ זוכית בשביל עצמה ומהני אף שלא פירש פן דממילא הוא פנ"ל וכן גיטין (דף יג) אי תופס לבע"ח קנה שכ' הר"ן ז"ל דנעשה אחר פו שלוחו של העבד לקבלו מעצמו ע"ש ואף דלקאורה פינו דא"א להיות במקום עצמה אלא א"כ פסק שליחות הבעל א"כ אינו בא מיד הבעל לידה.

ז"א דלקאורה מה בכך שלא חזרה שליחות כו' הא פמו בתיחוד ותפסת דמהני משום שבא מידו לידה והינו דע"י המתנה מהחצר נעשה מידו ידה כמ"ש תוס' ומהני. וא"כ באשה עצמה דלא חזרה שליחות כו' אף דא"א להיות נותן ומקבל מ"מ מה שנעשית עבור עצמה ופסק שליחות הבעל הוי בא מידו לידה פמו בחצר הנ"ל דממה שהיתה שלוחו וידו ונעשית ידה ומנוח בידה ובמה שנעשה לעצמה פסק השליחות וממילא מנוח בידה ולמה לא יהיה מהני.

אף הטעם דאין פאן מעשה שלו להנתינה שייגיע לידה דגבי תיחוד ותפסת או שטר מתנה על החצר הוא ע"י מעשה והקנאה שלו בא לידה מידו. אבל בלא חזרה שליחות אצל הבעל כו'.

בשעה שנעשית עבור עצמה ופסקה להיות שליח הבעל וידו זה המעשה עושית בתורת עצמה ולא בשליחות הבעל וא"כ הוי ממש נותן ולא שתטול דהא לוקחת מעצמה הגט לידה מידו דבמה שנעשית מקבלת עבור עצמה פסק ממילא שליחות הבעל ונהי שבא מידו לידה מ"מ הבעל לא עשה זה ואין פאן סיוע שלו פלל בשעה שמקבלת וכמו קפצה ידי בחזק משא"כ בהקנאה דחצר פנ"ל.

וא"כ גבי זכי או בקדושין דחשבינו מה שצריך לזיכוי והקנאה שלו דהוי סיוע שלו לנטילתה א"כ שוב מהני טלי מע"ג קרקע פשלוקחת בתורת שליחות אף שנעשית מקבל אח"כ בתורת לעצמה ופסק שליחותו ולא חזרה כו' מה בכך הא שפיר בא מידו לידה בלי הפסד דלעגנו שביא מידו שפיר הוי פן במה שפסק שליחותו.

רק שיהיה סיוע שלו ובקדושין אף שמתקבלת מעצמה חשיב סיוע שלו שיהיה נתינה של זכי' ושפיר מהני אף טלי מחצר שאינו שלו כמו מידו או מחצר שלו פנ"ל: וא"כ הנה אפטר דמקרי"ל מודה דמהני בקדושין אומר טלי מעל גבי קרקע והתקדשי כו' ונוטלת בצווי'.

ולא קאמר אלא בעובדא דידי' בגזלה כו' או פקדון דמייתי או דנותן אחר כו' דלא נטלה בצווי' מעולם ולא שייך טעם הנ"ל שיהיה בשליחותו. משא"כ בשליחותו ובצווי' י"ל דמודה דמהני דמיקרי בא מידו וסיוע לנטילה דחשיב נתינה פנ"ל: ובש"ס ב"מ (דף עא ע"ב) נכרי שלנה מישראל כו' העמידו אצל נכרי כו' דפריה בשלמא סיפא לחומרא כו' ותמהו בתוס' דהוי רבית גמור שנעשה הישראל שני שלוחו של ראשון לקבל חובו מהנכרי ומה צורך לשליחות הנכרי בזה ותירצו דנהי דמציאה יכול לזכות לחבירו ואם היה הנכרי מפקיר מעותיו היה זוכה עבורו אבל פיון שאינו מפקיר אלא בא לזכות מעותיו ע"י זה אין לו פח לזכות אלא א"כ יהיה שליח הנכרי ג"כ וכיון שאין שליחות לנכרי הי' מותר אלא לחומרא כו' ע"ש ולכאורה נהי דאין שליחות והוא מה שפידו פמנח ע"ג קרקע ג"כ די במה שהוא שלוחו של ישראל המקבל לזכות עבורו פנ"ל ומשמע דאף בטלי מע"ג קרקע ומצנה המזכה הוא ליקח בתורת שליחות של המזכה לענין שיצא הדבר מרשותו פיון שאין הדבר יוצא מרשותו בלא צווי' לזכות פנ"ל.

וא"כ הנה אפטר לומר דלכך גבי שחרור מהני בתן פזכי או עבז"ל אף שמראהו ואינו נותנו מיד ליד פנ"ל. פיון שבמה שזוכה בשביל העבד מיקרי אז שלוחו של המזכה ג"כ א"כ מיקרי שפיר בא מידו לידו על ידי מעשה של המזכה פנ"ל.

אף לתוס' נראה דגם באומר לקונה עצמו לה משנה וקני או חזק וקני דחשיב ג"כ פעושה בשליחות המקנה, וממילא היה מהני טלי מע"ג קרקע ג"כ. ויש לדחות דא"כ לא יועיל בנכרי אף שאומר לה משנה וקני לדין דמשכה בנכרי קונה מה"ת אף אפטר מטעם סילוק אולם בל"ז נחלק הריטב"א שם על דברי תוס' גם בתוס' אפטר לפרש פי' אחר: והנה בש"ס ב"מ (דף ל ע"ב) סבר ר"י חסמה בקול והנהיגה בקול דעקימת פיו הוי מעשה ולוקין וקני"ל פותיה וכן ריש תמורה מימר דדיבורי' איתעביד מעשה שנעשה מחולין הקדש חשיב עושה מעשה וכן עדים דדיבורייהו איתעביד מעשה ע"ש ובתוס' סנהדרין (דף סה) אף שאין המעשה נעשה מיד בשעת דיבורם כמו מימר מ"מ המעשה שנעשה אח"כ בגמר דין של הב"ד שלא היה נעשה בלי דיבורם חשיבין דיבורם פעושה המעשה של אח"כ פנ"ל.

ומאן דלא חשיב עדים זוממין מעשה היינו משום דבאמת לא נתחייב ע"י דיבור שלקחם רק הטעו הב"ד. וע"ש בתוס' ב"ק (דף ק ע"א) דהיכא דקם דינא מיקרי דיבור מעשה גמור פיון דאיתעביד מעשה בדיבורו שמתחייב ע"ש.

וממילא גבי תיחוד ותפתח שע"י אמירתו חזק וקני קנתה בתזקה שעושה ע"פ דיבורו חשיב דיבור שלו מעשה גמור בשעת חזקה שע"י דיבורו איתעביד המעשה שלא הי' קונית בלי דיבורו ולא היה הגט בינה.

וְדוֹקָא בְּטָלִי גִיטָהּ מַעַל גַּבֵּי קַרְקַע דְּאָף שְׁלוּקְחָת ע"פ דִּיבּוּרוֹ מ"מ לֹא אִיתְעַבִּיד מַעֲשֵׂה
עַל יְדֵי דִיבּוּרוֹ שְׂאָף אִם הִיָּתָה נוֹטְלָת בְּלֹא דִיבּוּרוֹ הִי' בְּיָדָהּ וְלֹא דְמִי לְחִסְמָה בְּקוּל כּו'
דְּגַבֵּי בַר דַּעַת פְּשָׁאִינוּ בְּתוֹרַת שְׁלִיחוֹת לֹא חֲשַׁבִּינוּ מַה נְשַׁעוּשָׂה ע"י דִּיבּוּרוֹ פְּאֵלוּ עֲשֵׂה
הוּא עֵינֵן בְּרֹא"ש ב"מ פ' הַפּוֹעֲלִים וּמַה"ט אֲמִירָה לְנִכְרֵי מוֹתֵר מַה"ת וְלֹא חֲשַׁבִּינוּ כָּלֵל
שַׁע"י דִּיבּוּרוֹ נַעֲשֵׂה רַק גּוֹרָם כּו'.

מִשָּׂא"כ לַעֲנֵן הַקְּנָן שָׂא"א לַקְּנוֹת בְּלֵי דִיבּוּרוֹ שֶׁל הַמְּקַנָּה שְׁפִיר מַעֲשֵׂה הַקְּנָן שְׁנַעֲשֵׂה
ע"י דִּיבּוּרוֹ חֲשִׁיב מַעֲשֵׂה שְׁלֹו אָף שְׂאִינוּ בְּתוֹרַת שְׁלִיחוֹת כַּנ"ל וְחֲשִׁיב שְׁפִיר בְּהָא דְּתִיחּוּד
וְתַפְתַּח סִּיּוּע בְּמַעֲשֵׂה שְׁלֹו.

וְכֹן בְּקִדּוּשֵׁין טָלִי מַע"ג קַרְקַע לַעֲנֵן הַנְּתִינָה שֶׁל הַקְּנָאָה חֲשִׁיב בְּדִיבּוּרָא אִיתְעַבִּיד מַעֲשֵׂה
כַּנ"ל: וְלִשְׁנוֹנוּ שֶׁל הַטּוֹר סִי' קל"ח שְׁצָרִיף דְּוֹקָא שְׁיַגִּיעַ מִיָּדוּ מִמֶּשׁ הֵגַם שְׁכַתְּבָנוּ לַעֲלִיל
שְׁמִשְׁמַע כֹּן מְלִשׁוֹן הַגַּמ' מ"מ עֲדִינֵן ל"ע שְׁלֹא מְצָאנוּ זֶה בְּשָׂאָר פ'.

וְגַם אֵין לָנוּ לִימוּד ע"ז מֵאַחַר שְׁשָׂאָר נְתִינוֹת דְּכַתִּיבֵי כִי יִתֵּן (ב"מ דף נז ע"ב) דְּלֹא
מִיָּמַעִיט קַרְקַע רַק מִכָּלֵל וּפְרָט. וְכֹן וְנָתַן הַפְּסָר דְּהַקְּדֵשׁ כּו'.

אַבָּל ע"כ דּוֹנָתָן לֹא בְּגוּפֵי דְּוֹקָא. רַק בְּגִט דַּכ' וְנָתַן בְּיָדָהּ מְשֻׁנָּה מִשְׂאָר נְתִינָה דְּצָרִיף
שְׁיַגִּיעַ לִידָהּ דְּוֹקָא אוֹ חֲצִירָה וְשְׁלֹוֹתָהּ.

וְנָתַן פִּירוּשׁוֹ שְׁצָרִיף שְׁיַעֲשֵׂה מַעֲשֵׂה שְׁיַגִּיעַ לִידָהּ ע"י מַעֲשֵׂה שְׁלֹו לֹא מַעֲצָמָה דּוֹנָתָן הוּא
בְּפַעֲלוּתָהּ שְׁלֹו אַבָּל מִנֵּין לָנוּ לְלַמּוּד שְׁדוֹקָא מִיָּדוּ אוֹ מַגּוּפּוֹ יָבֵא לִידָהּ הָא לֹא כ' בְּיָדוּ כּו'
וְלָמָּה נִחְלַק בֵּין שְׂאָר נְתִינוֹת.

וְלִשְׁוֹן רַש"י וְרַשְׁבָּ"א וְשָׂאָר פ' גַּבֵּי חֲצִירָה הַבָּא לְאַחַר מִכֵּן הוּא רַק מִשׁוּם שְׂאִינוּ בָּא מִכַּח
הַבְּטֵל לִידָהּ ע"ש. וּמִשְׁמַע דְּרַק מִשׁוּם שְׂאִינוּ ע"י מַעֲשֵׂה שְׁלֹו.

מַה שָׂא"כ אִם הִיָּה ע"י מַעֲשֵׂה שְׁלֹו הִיָּה מְהַנִּי אָף שְׂאִינוּ בָּא מִיָּדוּ וְגוּפּוֹ. וְלִזְאֵת יֵשׁ
לְהַסְתַּפֵּק גַּם בְּמִסְיִיעַ לִיטְלוֹ מַע"ג קַרְקַע.

אוּלָּם מְלִשׁוֹן הַרְמַב"ם רִישׁ ה"ג מִשְׁמַע ג"כ קֶצֶת פְּהַטוֹר ע"ש: וְנִרְאֶה הַטַּעַם ג"כ דְּדוֹקָא
שְׂאָר נְתִינָה דַּכ' גַּבֵּי מְמוֹן שְׁהַפְּנָה נְתִינָת מְמוֹן שְׁפִיר גַּם הַהַקְּנָאָה חֲשִׁיבָא נְתִינָה וְגַם א"צ
מַעֲשֵׂה בְּגוּפּוֹ דְּוֹקָא כֵּינּוּן שְׁהַפְּנָה רַק שְׁיַגִּיעַ הַמְּמוֹן לְהַמְקַבֵּל דַּמַּה"ט אֵין נְתִינָה כְּזוֹ פְּחוֹת
מִש"פ כְּדָאֵמַר גִּיטִין (דף כ) וְתוֹס' ב"מ הַנ"ל.

אַבָּל נְתִינָה שְׂאִינוּ נְתִינָת מְמוֹן רַק הַקְּפִידָא עַל נְתִינָת גּוּף הַדְּבָר כְּמוֹ נְתִינָת גִּט כְּמִבְּנוֹאָר
בַּש"ס הַנ"ל שְׁפִיר בְּעֵי דְּוֹקָא נְתִינָה מִיָּדוּ מִמֶּשׁ אוֹ מַגּוּפּוֹ. דְּהָא בַּש"ס סוּכָּה (דף לז ע"ב)
דְּלִקִּיחָה ע"י ד"א שְׁמָה לְקִיחָה מְהָא דְּנַפְל מִשְׁפּוּכְרַת לְשׁוֹנְקַת פְּסוּל הָא הַפִּילָה הוּא כְּשֶׁר
אַמְאֵי וְנָתַן אֲמַר רַחֲמָנָא וְגִירְסַת תּוֹס' מִדְּנְתִינָה ע"י דְּבָר אַחַר שְׁמָה נְתִינָה לְקִיחָה ע"י
דְּבָר אַחַר שְׁמָה לְקִיחָה טו' ע"ש וּא"כ מוֹכַח דְּאָף דְּהָא קִי"ל כְּחוֹ בְּגוּפּוֹ דְּמִי ב"ק (דף י
ע"ב) וְחֻלְיִין (דף טז) לַעֲנֵן וְנִבְחַת דְּכַחוּ הֵנִי מַעֲשֵׂה שְׁלֹו כּו'.

וּאֵעִפ"כ אֵי נְתִינָה ע"י ד"א לֹא הֵנִי שְׁמָה נְתִינָה לֹא הֵנִי מְקַרִּי וְנָתַן מִים כּו' מַה שַׁע"י כְּחוֹ
בָּא הַמִּים לַעֲפָר רַק דְּכֵינּוּן דְּגַם ע"י ד"א שְׁמָה נְתִינָה שׁוּב הֵנִי נְתִינָה בְּגוּפּוֹ מִמֶּשׁ. וּמוֹכַח

שפיר פֿדברֿי הטור דֿבעינן בגט נתינה ממש מידו או מגופו וגבי תיחוד ותפתח משום שָבא מחצירו שְהוא פֿידו לידה וכדברי תוס' הג"ל.

רק לענין המעשה שלא יהיה פֿשלפתו מהני סיוע מקנן שלו כנ"ל: ועוד דאפשר דכדבר הניתן מיד ליד אין דרף נתינתו רק מיד ליד וכמו דאמר בש"ס בדברים שדרפן להגביה דאין קונה במשיכה וכפירש"י ז"ל גבי מסירה (קדושין דף פה).

משא"כ בדברים שאין בעין או בקרקע דרף נתינתו במה שמקנה באשה קנן שְהוא מועיל ושוב לא היה שום ראיה מהא דתיחוד ותפתח דכיון שדחצר דרף נתינתו בכף בקנן תזקה שוב ממילא הגט ניתן מידו לידה וכן מעמ"ש דמהני בקדושין וכן שאר הנאה השנה פספס הוי דרף נתינה אף שאינו מיד ליד כנ"ל.

ועוד דאפשר לומר דכיון דגט שאינו נתינתו ממון בעי נתינה ממש ולא מהני מה שמצונה ליקח שוב גם בקדושין אף דגזיה"כ דצריך נתינת פספס הש"פ מ"מ לענין גוף הנתינה כיון דמקשינו ויציאה והיתה צריך נתינה ממש מיד ליד ולא מהני מה שמקנן ע"פ צווי דאף דגם בגט מהני תיחוד ותפתח היינו לענין הדחצר.

אבל בגוף הגט לא משפחת לה שיועיל מה שנוטלת ע"י צווי דאין פאן מעשה שלו שיהיה בינה כיון שא"צ הקנאת ממון. שוב לא מהני בקדושין מחמת ההיקש אף דבקדושין חשיב סיוע.

ואפשר דתליא בפלוגתא דתנאי אי אמרינן דון מינה ואוקי באתרא. ולא היה מועיל אף בנוטלת מידו או מחצירו.

ומה דמהני מעמד שלשתן בקדושין הוא משום דהא לענין שנה פספס בא ממש מידו לידה דאף שאינה מחזקת בינה ממש יש לה זה הדבר שנעשה שלה וזה השווי הוא בינה ממש.

אף גם בטלי מע"ג קרקע ג"כ בקנן זה שנעשה שלה יהיה כבידה ממש ובא מידו במה שיוצא מרשותו: שוב נראה לי עיקר בדעת מהרי"ל ז"ל דפשוט לשונו משמע דאין חילוק בין טלי מע"ג קרקע או מידו או חצירו או ממקום אחר רק שְהוא צריך לעשות הנתינה דוקא דהנה גם בשאר קנינים יש ב' מיני קנן דבהנה דנקני במסירה פ'א הריב"ם קדושין (דף פה) וב"ב (דף עה ע"ב) דבעי מסירה מיד ליד ומה"ט אמר בש"ס ב"מ (דף ח) מאי מוסירה פאדם שמוסר דבר לחבירו ולכך במציאה נגכסי הגר מאן מסר לי דלקני.

ותוס' סוברים דכשאוחזו במצות המוכר פשאומר לך חזק וקני הוי מסירה. רק במציאה מאן אומר ליה כו', וכ"כ תוס' בקדושין דבמשיכה עדיף כו'.

ולרש"י מסירה עדיף ע"ש. ונראה דקנן משיכה הוא מצד הלוקח שעושה מעשה שמורה שנעשה שלו וקונה אותו וממילא יוצא מרשות מוכר כיון דתלי' הא בהא שאינו יכול לקנות עד שיוצא מרשות המקנה.

וכשאומר משוה וקני או בפניו שמרוצה לקנן הקונה סגי. ולכך קני גם במציאה והפקר משיכה והגבחה שמורה שזוכה ונעשה שלו.

וכשׁישׁ מקנה מ"מ ממילא יוצא מרשותו בקנינו של הקינה. משא"כ מסירה הוא להיפך
שהוא מצד המוכר שמורה שמוסר לו ומוציא הדבר מרשותו ובזה קונה פינו שאינו רוצה
להקנות רק שיקנה זה ולכך לריב"ם בְּעֵי דְּוָקָא מִיד לִיד שְׁהַעֲיָקָר מְסִירַת הַמוֹכֵר.

ולתוס' סגי בְּמָה דְּאוּמַר חֲזַק וְקָנִי וְאוֹחֲזוּ בְּמִצּוֹת הַמוֹכֵר הוּא ג"כ כְּמוֹ שְׁלִיחוֹתוֹ
בְּבִשְׁלִיתוֹתוֹ וְצִוּוּ אוֹחֲזוּ בּוֹ הָיָה כְּמִיד לִיד. דְּהָא בְּשִׂאָר קִנְיָנִים לֹא בְּעֵינָן חֲזָרָה שְׁלִיחוֹת
כְּמִבְּנֵי בְּרִיטְב"א גִּיטִין לְהִדְיָא וְלִכְךָ בְּמִצִּיאָה וְהִפְקָר שְׂאִין כְּאִן מְקַנָּה אִין מְסִירָה קוֹנָה
כְּנ"ל.

ולכך בגט דאמרה תורה ונתן ושלחה כו' דבעינו שיהיה מצדו דוקא ולכך מהני בקטנה
וחרשת ובע"כ כו' וממילא אף בבת קנין לא מהני רק מסירה מיד ליד דזו ההקנאה היא
מצד המקנה.

משא"כ טלי מע"ג קרקע אף מחצר שלו ואף שאומר משוה לא מהני. דאם היה
מועיל לא הני פריה בש"ס ספ"ב דגיטין כי מטית להתם אנחי אארעא כו' ופריה טלי
מע"ג קרקע דלמא שאומר לה שתקנה וע"כ דלא מהני והינו מטעם הנ"ל שזה הקנין
הוא מצד הקונה ואף בלי מקנה קונה כמו בהפקר.

וע"י שתקנה יוצא מרשותו ואף שמרנצה ואומר משוה כו' הוא מרנצה שתשלח את עצמה
ולא מהני כמו באמירה כשאמרת הריני מגורשת ממך והוא מרנצה דמקרי משלחת
עצמה כן בהנתינה כשהקנין מצדה כנ"ל.

ואף לתוס' דמה שלוקח במצות המקנה הני מסירה מיד ליד היינו בשאר קנין דאוחזו
בשליחות המקנה דלא בעינו חזרה שליחות כו'. משא"כ בגט דאם התפיסה תהי
בשליחות הבעל לא חזרה שליחות ולא מהני ולכך לא מהני טלי כו'.

וגבי תיחוד ותפתח י"ל דלכך מהני פינו דלענין קנין החצר לא בעינו חזרה שליחות ככל
הקנינים א"כ כשאומר לה חזק וקני ומחזקת במצותו הני שפיר בשליחותו והני מסירה
מיד ליד כמ"ש תוס' והני ממילא לענין הגט מסירה מיד ליד ממש מחצירו לחצירה ואף
לריב"ם דמצריה במסירה מיד ליד ממש היינו דוקא במסירה דאוחזה בטלפה כו' שאינו
קונה באופן אחר משא"כ בחזקה שהוא קנין י"ל דשפיר הני שלוחו וכדאמר רב גיטין
(דף סג ע"ב) נעשה שלוחו ושליחה אי לא בעינו חזרה שליחות כו'.

אבל לענין נתינת גוף הגט דא"א שיהיה משיכחה בתורת שליחות דלא חזרה כו'. שוב
המשיכה רק מצדה לא מקרי נתינה כנ"ל.

ולכך בקירוב ידו או עייק חרציה ושלפתו מהני דזה הני מסירה מיד ליד: ומה"ט בנתן
הגט בחצירו ומכר לה החצר או בעבד כו' כתב הרמב"ם סוף פ"ה מה"ג פינו שקנתה
החצר בכסף כו' או בחזקה נתגרשה.

ובכותב על יד של עבד או קרן הפרה כ' פ"ד ומוסר לה העבד או הפרה ע"ש וכן לשון
המשנה ונתן לה כו' ולא מהני משיכה בגוף הגט רק מסירה מיד ליד: ובזה היה נראה
דמ"ש הב"י סי' קכ"ד לדחות דברי ר"י וכ' שם אבל הכא שהגט פתוב על ידו של עבד
פינו שזכתה בעבד בא' מדרכי הזכי ממילא נתגרשה שהרי זכתה בגופו של גט ע"ש דלא

בדוקא נקטי' דהא נקנה במשיכה והוי טלי מע"ג קרקע ממש וכן בתזקה כו' רק בעי מסירה וכן בשטר שנותן לה השטר ג"כ לא מהני כמו קנין אגב כו' רק פלשון הש"ס ורמב"ם פנ"ל והב"י לא צריף לזה לדחות דברי ר"י ע"ש.

ובזה לע"ד תמוהים דברי הב"ש סי' קכ"ד ס"ק י"ב בעלה של עציץ נקוב דאם לא פסק היניקה בטל מה"ת וכ' מיהו אם עשתה תזקה מגורשת אפילו לא פסק היניקה דהא קנתה בתזקה וניתן מיד ליד כו' ע"ש.

ולא נדעתי מנין לו זה הא הוי טלי גיטף מע"ג קרקע ממש ששהתזקה היא עושית והוא כמו משיכה במטלטלין. ואנן בעינן נתינה שלו ובש"ס אמר להדיא דשקלי' וניהיב לה.

ובתוס' כ' שהוא נותן לה למקום שפסק היניקה דארף שפתבו מקודם דאין האשה קונה את הגט כו' במשיכת העציץ או בהגבחהו כל זמן שלא פסקה היניקה. היינו משום דתוס' מיירי עכשיו מענין קנין אבל אח"כ דמיירי מענין הגט פתבו לאפיי ביהיב לה בפסיקת היניקה וגם אח"כ כ' שצריף ליתן לה בפסיקת היניקה ע"ש וברא"ש מבואר יותר שכ' יהיב לה העציץ בהפסקת יניקה כגון בעלי' או שיש דבר מפסוק בין עציץ לקרקע וכ' להדיא ארף שצריף ליתנו לה הכי לא גזרינן כו' וגם לא חשיב מחוסר קציצה ע"ש.

אבל אם היא תניחו מעצמה אח"כ במקום שפוסק היניקה נראה דלא מהני דהוי טלי מע"ג קרקע. ומ"ש תוס' משיכה והגבחה הפי' פיון דבתורת משיכה והגבחה חזינו דאינה קונה א"כ ממילא אינו נתינה בגט.

הגם שקצת דחוק בלשונם מפל מקום נראה כן: וכן ראיתי בס' גט פשוט סי' קכ"ד ס"ק כ"ו הביא לשון הב"י שמתמשוך במקום שפוסק כו' ותמה וכי נועלו דרכי הקנהה מקרקע לפנינו תעשה תזקה בזרעים ותקנה הגט ע"ש.

דברי ב"י לא העתיק פראוי שכ' משכו במקום שפוסק כו' וכ' הפל על הבעל פלשון הש"ס. ומה שתמה בתזקה.

תימה על תמיהתו איך פשוט בעיניו מאי חילוק בין תזקה מעשה שלה או טלי מעג"ק משיכה במטלטלין דלא מהני דאין כאן נתינה שלו ואין ראי' מחצר לגוף הגט כמ"ש דהוי ממש ונתן ולא שתטול פנ"ל.

ולא מצינו פלל בש"ס ובראשונים בגוף הגט זכי' מצדה רק נתינה. ואף דמסירה דאחזקה בטלפה לא מהני רק בספינה ובהמה.

היינו שאינו מוסר לגמרי, ומסירה דגט צריף לגמרי לידה או חצירה פנ"ל. וא"כ פיון דבגט צריף בנתינה ב' דברים שיהי' לידה או שלוחה כו'.

וגם שיהי' מעשה שלו ולא קנין שלה בריצוי שלו פנ"ל. ממילא כתב מהרי"ל שפיר דבקדושין דכי יקח בכסף כו' ואי מקשינו ויצאה והיתה שצריף נתינה דכסף כמו נתינה דגט.

ונהי דלענין שיבא לידה ממש לא שייף ההיקוש דהא חזינו דמעמד שלשפון וכה"ג מהני, היינו משום דלענין הקנאת ממון במה שנעשה שלה אותו ההנאה הוא בידה ממש ואף

שְׁאִין הַכֶּסֶף מוֹנַח בְּיַדָּהּ מִמֶּשׁ הָא בַּל הֵיכָא דְאִיתָא בְּרִשׁוּתֶיהָ דְמַרְיָ אִיתָא דְלַעֲנִין הַזְכוּת
מִמּוֹן שְׂיִישׁ לְבַעְלֵיו בְּחַפְזֵי לַעְוָלָם אֲצֵל בְּעַלְיוּ הוּא.

וְהוּי שְׁפִיר נְתִינָה לִינְדָה גַם בְּמַעֲמַד שְׁלֵשְׁתָּן שְׁמָה שְׁזוּנִפִית בְּחֹב דְאַחֲרִים בָּא לִינְדָה הַדְבָר
הַשְּׁנֵיהּ כְּסָף. וְדוּקָא בְּגִט שְׁאִין נְתִינָתוּ בְּתוֹרַת שְׁוִי מִמּוֹן רַק סִפְר פְּרִיתוֹת וְזֵה אִין בְּיַדָּהּ
כָּל שְׁאִינוּ בְּיַדָּהּ מִמֶּשׁ אִו חֲצִירָה וְכַמ"ש לַעֲלִיל.

וְלִכְּה מְהֵנִי בְּקִדּוּשִׁין. אֲבָל עֲנִין הַשְּׁנֵי שְׁצָרִיף מַעֲשֵׂה הַבַּעַל בְּנְתִינָה שְׁיִיף שְׁפִיר מְהֵנִי שְׁאִי
דְּגַם בְּקִדּוּשִׁין צָרִיף דְּוּקָא נְתִינָה שְׁלוֹ וְלֹא מְהֵנִי מְשִׁיכָה בְּרִיצוּי שְׁלוֹ דְאִין זֵה מִיָּד לִיָּד
דְּבַפְנֵי לֹא צָרִיף לִוּמַר מְשׁוּף וְקִנֵּי רַק בְּרִיצוּי סְגִי.

א"כ הַרְצִינֵי הוּא עַל מַעֲשֵׂה שְׁלָה וְזֵה לֹא מְהֵנִי כְּמוֹ בְּגִט וְדוּקָא בְּמַעֲמַד שְׁבָדִיבּוּרוֹ קוֹנִית
הַחֹב אִין כָּאִן רַק מַעֲשֵׂה שְׁלוֹ מַצְדוֹ. מִשָּׂא"כ טְלִי מַעַל גְּבִי קַרְקַע דְּאָף שְׁיִאֲמַר מְשׁוּף וְקִנֵּי
הוּי הַקִּנְיָן מַצְדָּה וְלֹא מְהֵנִי וְזֵה שְׁדִינֵי מְהֵרִי"ל דְּכִי דִינִיקִית, בְּכוּלְהוּ בְּמַעֲשֵׂה"מ וְקַבְלָה
דְּאָדָם חָשׁוּב וְכַה"ג בְּכוּלְהוּ בָּא לֵה הַהֲנָאָה בְּמַעֲשֵׂה שְׁלוֹ וְקִרְיָנֵי שְׁפִיר וְנָתַן כו' מִשָּׂא"כ
טְלִי כו' וְגַם לְבַסּוּף פְּתַב דְּהָא דְצָרִיף תְּרִי קִרְאֵי בְּקִדּוּשִׁין כִּי יִקְחַ וְלֹא שְׁתַּלְקַח וּבְגִט וְשְׁלַח
לֹא שְׁתַּשְׁלַח כו'.

דְּאָף דְּמִקְשִׁינֵי הוּי לִיִּצְיָאָה אִי לֹא קִרְא ה"א דְּתַרְנוּנֵיהוּ אִמְקַנָּה דְּבְּגִט צָרִיף לֵהִיּוֹת מַצְדוֹ
שְׁהוּא הַמְקַנָּה לֵה גּוֹפָה כִּן בְּקִדּוּשִׁין הִיא הַמְקַנִּית עֲצָמָה לוֹ וְלִכְּה בְּעֵי כִי יִקְחַ שְׁהַקִּנְיָן יִהְיֶה
מַצְדוֹ וְשׁוּב מִקְשִׁינֵי לִיִּצְיָאָה שְׁתַּהֲיֶה נְתִינָה שְׁלוֹ בְּמַעֲשֵׂה שְׁלוֹ כְּמוֹ בְּגִט בְּמַעֲשֵׂה שְׁלוֹ:
וּבְזֵה נִרְאָה דְּאָפְשֵׁר מְהֵרִי"ל מוֹדָה דְּבַמְחֻבְרָה לְקַרְקַע מְקוֹדְשָׁת דְּבִאֲמַת רְחוּקָה הוּא שְׁלֹא
יְבִיא מְהֵרִי"ל כָּלֵל דַּעַת תּוֹס' רִשְׁבָּ"א וְר"ן וְהַה"מ דְּמִכְשָׁרֵי בְּקַרְקַע וְכ' לְפִשְׁטֵי בְּעִינֵי
דְּטְלִי מַע"ג קַרְקַע לֹא מְהֵנִי מֵאֲחַר דְּתַלְיָא הָא בְּהָא.

וְלַמ"ש לֹא תַלִּי כָּלֵל דְּשְׁפִיר בְּמִקְדָּשׁ בְּקַרְקַע וְכ' שְׁטַר עַלְיוֹ וְנָתַן לֵה מְקוֹדְשָׁת דְּשְׁפִיר
מַעֲשֵׂה הַקִּנְיָן מַצְדוֹ כְּמוֹ כ' שְׁטַר עַל הַחֲצָר כו'. וְנְתִינָה לִינְדָה שְׁפִיר חָשִׁיב הַהַקְנָאָה דְּהַשְּׁנֵיהּ
כְּסָף בָּא לִינְדָה כְּנ"ל וְכַמוֹ מַעֲמַד שְׁלֵשְׁתָּן וְכַנ"ל.

כִּינּוּן שְׁבַמַּעֲשֵׂה שְׁלוֹ בְּנְתִינַת הַשְּׁטַר מְקַנָּה לֵה שְׁפִיר מְהֵנִי וְגַם בְּכֶסֶף כִּינּוּן שְׁבַקְבָּלְתוֹ הַכֶּסֶף
מְקַנָּה, רַק בְּחֻזְקָה דּוּמָה לְטְלִי מַע"ג קַרְקַע כְּנ"ל. וְלֹא פְּלִיג מְהֵרִי"ל כָּלֵל אֲתוּס' וְרִשְׁבָּ"א
הַנ"ל וְסָבַר דְּלִכ"ע מְהֵנִי טְלִי מַע"ג קַרְקַע כְּנ"ל אִף אִי מְהֵנִי בְּמִחְוָרָה רַק הַר"ן לְחֻזֵּד לֹא
סָבַר כִּן שִׁכ' דְּלֹא מִקְשִׁינֵי הַנִּינְה דְּכֶסֶף לִיִּצְיָאָה כָּלֵל וּבְזֵה הָא חוּלְק מְהֵרִי"ל לְהַדְיָא כְּנ"ל:
וְלְכַאֲוָרָה גַם לְהַר"ן ו' לִישׁ לְהַסְתַּפֵּק בְּטְלִי מַע"ג קַרְקַע דְּנִימָא דְּלֹא מִקְשִׁינֵי לְגִט מ"מ
כִּינּוּן דְּאָמַר בְּש"ס כִּי יִקְחַ וְלֹא תַלְקַח אֲשֵׁה לְאִישׁ וּמְמַעֲטִינֵי אֲמָרָה הִיא הַרְיָנִי מְקוֹדְשָׁת
לֵה וְאָף שְׁהוּא בְּרִיצוּי שְׁלוֹ לֹא מְהֵנִי וְאָף שְׁנָתַן הוּא כו' וּמְסִיב בְּש"ס דְּהַלְכְּתָא נִינְהוּ
דְּבַמְכָר בְּמוֹכַר תְּלִי רְחֻמָּנָא וּבְקִדּוּשִׁין בְּבַעַל שְׁהוּא הַקּוֹנָה וּמְמִילָא כִּינּוּן דְּהַנְתִּינָה יוֹתַר
עֵינָר מְהֵאֲמִירָה כְּמַבְוָרָה שְׁם בְּר"ן וְשָׂאָר פּוֹסְקִים.

א"כ כְּמוֹ דְּלֹא מְהֵנִי אֲמִירָתָה אוֹתוֹ אֲמִירָה עֲצָמָה שְׁהִיא אוֹמְרַת דְּהַרְיָנִי מְקוֹדְשָׁת לֵה הוּא
אוֹתוֹ אֲמִירָה שְׁהוּא אוֹמַר הָרִי אֲתָ כו' אַעפ"כ לֹא מְהֵנִי רִיצוּי שְׁלוֹ דְּדוּקָא צָרִיף שְׁהוּא
יִהְיֶה אֲנָמַר וְרִיצוּי שְׁלָה וְמַה"ט כ' ר"ן נְדָרִים וְנָדַף כַּט ע"א) דְּלֹא חָשִׁיב כָּלֵל דַּעַת אַחֲרַת
מְקַנָּה בְּקִדּוּשִׁין שְׁאִין הִיא מְקַנִּית עֲצָמָה לְבַעַל דְּכִי יִקְחַ כְּתִיב רַק מְתַרְצִית שְׁהוּא מְקַנָּה

אותה וכמו בהפקר ע"ש ואם כן ממילא גם הנתינה י"ל דאינו מועיל טלי קדושיה מע"ג קרקע פינו שאין הוא הנותן רק היא מקבלת וריצויי שלו שתקבל הכסף רק צריף להקפד שהיא יהיה הנותן בריצויי שלה.

דמעשה הקדושין הוא הנתינה והאמירה. וכמו דבעינן כי יקח על האמירה כמו כן על הנתינה שיהיה מעשה שלו.

ולא שהיא עושה מעשה זו שצריף הוא לעשות. ואף דיש לחלק דהאמירה מברר מה הוא הקנן וכשאומרת הריני מקודשת לה אף דנותן הוא מ"מ הא אומרת שמקנית עצמה לו בנתינה זו.

משא"כ להקפוד באומר ה"א מקודשת לי אף שהיא מקבלת מ"מ הא מפרש שהוא הקונה אותה בקבלה זו שהיא מקבלת והני כי יקח, מ"מ ז"א דזה שפיר אי בנתן הוא ואמרה היא אינה מקודשת אבל פינו דמסיק דספיקא הוא ופירש"י דנתן הוא דמי לכי יקח אמרה היא דמי לכי תקח כו' ורק מדרבנן כו' משום דנתינה עיקר ומקודשת אף שמבררת באמירתה שמקנית עצמה מ"מ היא עושה עיקר הקנן בנתינה ממילא גם להקפוד בטלי מע"ג קרקע שהיא עושה עיקר הקנן היינו הנתינה לא מהני אמירתו והני תלקח כו'.

והגם שיש לחלק קצת מ"מ למ"ש שיש ב' מיני קנן מצד המוכר ומצד הלוקח. וגבי קנן כסף ג"כ יש ב' הדברים יחד מצד המוכר שמקבל הכסף מורה קבלתו שמקנה החפץ או הקרקע ומה"ט אמרינן (ב"ב דף נד) דנקרי מפי מטי זוזי לידן' אסתליק כו' דמתמת קבלתו הכסף מוציא הדבר מרשותו וממילא קונה הלוקח פינו שתליא הא בהא פנ"ל וגם יש מצד הקונה מתמת נתינת הכסף שמה שנותן הכסף מורה שקונה החפץ וממילא יוציא מרשות המקנה פנ"ל.

וא"כ בשאר מקר שפיר מהני טלי הכסף מע"ג קרקע שמקנה בקבלת הכסף שעי"ז יוצא מרשותו וקונה ממילא הקונה דבמוכר תלי רחמנא. משא"כ בקדושין קבלתה הכסף מורה רק על הקנן שהיא מקנית עצמה לו וזה לא מהני רק בנתינת הכסף שנותן הבעל שמורה שקונה אותה בזה קונה: אף מ"מ נראה דאי לא מקשינן לגט ולא בעי נתינה מיד ליד א"כ שוב ההקנאה נתינה שוב אמירתו קני חשיב נתינה שלו לא מבצעי לדעת התוס' דמסירה לא צריף מיד ליד רק דבמה שאוחז בצוויי הני מיד ליד.

וא"כ אי לא מקשינן לגט לא בעינן חזרה שליחות כו'. ושוב מה שמקבלת בצוויי הני נתינה מיד ליד והני שוב פי יקח.

דמה"ט כתב רשב"א ור"ן שם דבכל משיכה יש מסירה ג"כ ע"ש. רק אפשר דגם לדעת ריב"ם דמה שתופס בצוויי לא מקרי מיד ליד מ"מ היכא שקונה י"ל דחשיב שפיר ההקנאה נתינה ומודה ריב"ם דהיכא דלא בעינן מיד ליד שוב ההקנאה חשיב מעשה שלו מה שלוקח בצוויי וקרינן בי' פי יקח.

ואינו מוכח. אבל למהרי"ל דמקשינן ובעי מיד ליד לא מהני פנ"ל.

ומנושב קושית תוס' ושאר פוסקים דלא דייק בש"ס ברייתא דנתן הוא ואמר כו' הא נתנה היא ואמר כו' כדדייק הא נתן ואמרה כו' דלמ"ש הדיוק על הנתינה הוא כמו

דאמירטה היינו האמירה שצריך הוא לומר אמרה היא פן בנתינה הדיוק שהנתינה שצריך הוא לעשות עשהתה היא היינו טלי מע"ג קרקע שקבלה דהוי דיוק מרישא דלא מהני דומיא דאמירה ואין זה סותר כלל לדיוק דסיפא דהוא דין אחר לגמרי שהיא נותנת לו דסד"א דמהני נתינתה ג"כ דיש פאן נתינה ואינו שייך כלל לדיוק דרישא פנ"ל, אבל עכ"פ מרשב"א, ותוספתא שהביא דמקדשה בקרקע אין ראיה כלל דלא פמהרי"ל דאף דהקנאה חשיב נתינה מ"מ צריך שיעשה הוא הנתינה פנ"ל.

וגם למ"ש לקחן י"ל דגם הר"ן מודה דטלי מע"ג קרקע לא מהני ע"ש ונהנה בב"י סוף סי' ל"ו הביא מ"כ שאלתה הא דאמר רב אין אשה עושה שליח לקבל הגט מיד שליח בעלה כו' ור"ח אמר עושה כו' ובמסקנא כי היכי דמסקנא כו' חולצות ולא מתנבמות כו' גבי קדושין כה"ג מהו פך דעתי נוטה גבי קדושין נמי חולצות דהתם נמי הוי דבר שבערוה כו' וכן פסק בש"ע סי' ל"ו, ופשוט לשונו משמע דגם לענין חזרה שליחות הוא כמו בגט.

דקא לרש"י ורוב הפ' הך ספיקא משום לא חזרה כו' וכיון שמבואר בריטב"א (גיטין דף סג) דהך דלא חזרה משום טלי מע"ג קרקע ממילא מוכת דגם בקדושין לא מהני. וגם אם נפרש שסובר כהפ' דספיקא אי כרב אי כר"ח ורק אהאי קאי דדין קדושין בגט.

מ"מ למה כ' סתם ששונה לגט הא היכא דלא קפיד ולא שייך בזיון דבעל ופסול גזירה משום חזירה הבא לאחר מפאן וא"כ בקדושין לא שייך כלל דגם חזירה הבא לאחר מכן יהיה פשר דהטעם רק משום דאינו בא מידו של בעל כמ"ש רש"י ז"ל שם.

ומשמע דגם בקדושין שייך גזירה פנ"ל. דטלי מע"ג קרקע לא מהני.

הגם דאפשר לכרש ובשטר קדושין. אף הא הב"י וש"ע מייירי שם בסי' ל"ו מדיני קדושין פס"ז וע"ז הביאו.

וגם לא חילק פלום ע"ש. וגם בש"ס (גיטין דף עח ע"ב) אמר להדיא ויצאה והיתה בענין הנתינה ע"ש, ש"ש לקמן וכן בכל הנה שםבואר בטור וש"ע סי' ל' דלא מהני.

לא אמר בשום א' דאם לקחה פס"ז הקדושין שיהיה מהני. ומשמע פיון דבזריקה שלו לא הגיע למקום שמתקדשת בו, לא מהני פשנטלתו ע"ש ונהנה מהרי"ל אייתי ראיה מהא דר"א וראב"ן שסוברים דמייירי פשהמעות בעין ואמר דאף דמהני ריצוי האב שיחולו הקדושין משעת ריצוי ואעפ"כ ריצוי הבן לא מהני גם משעת ריצוי וע"כ משום דלא הוי נתינה.

ולכאורה תמוה ראיתו דקא צריך אמירה ה"א מקודשת לי. אמנם ראיתו שפיר דקא פיון דאין לה זד והאב המקדש א"כ ע"כ למ"ד דמועיל ריצוי האב אח"כ משעת ריצוי ואף דקא מה שאמר ה"א מקודשת הנה שלא בפניו ואז לא חלו כלל הקדושין ובמה מתקדש בשעת ריצוי האב אף שהמעות בעין.

ולא דמי למקדש ע"מ שירצה או לכשירצה דהתם נתן לה ואמר לה מיד ומהני קדושין אלו שיחולו בשעה שיחולו כמו לאחר ל'. משא"כ בהנ"ל דמעולם לא אמר לאב.

ומנכת דלאותו מ"ד מהני גם אם כ"ל פקדון בינד אשה ונהיה אומר שלא בפניה לעדים
הרי פלונית מקודשת לי בפקדון שיש לי בינדה אם, תתרצה. ואח"כ פששמצעה ונתרצה
מקודשת ומנהי אמירתו דאז דמאי חילוק בין האב או האשה המתקדשת פיון דס"ל לר"א
וראב"ן דמשעת ריצוי מקודשת לא למפרע ולא היה מועיל אז הדיבור שלו כלום ואעפ"כ
מהני מכאן ולהבא ממילא גם באשה עצמה כן פנ"ל: וא"כ קשיא ליה למהרי"ל שפיר
דלמה לא יועיל ריצוי הבן ג"כ בנתרצה אח"כ בפירוש ואומר שרוצה שתהיה מקודשת
ואף שלא בפניה יהיה מהני דלסברא הנ"ל ראוי להיות מועיל בנותן אדם א' לאשה ש"פ
שתתקדש לפלוני אם ירצה והיא נתרצית וקבלה יהיה מועיל פשמתרצה אח"כ המקדש
ואומר שתהיה מקודשת כמה שנתן לה פלוני עבורו לקידושין אף שלא בפניה דכמו
דמהני אמירתו שקודם ריצוי שלה או של האב וחשיב בשעת ריצוי פאלו היתה או אותו
האמירה פיון שלא חזר בו מהאמירה ואף שהיתה שלא בפניו כמו כן להיפוך ריצוי שלה
שנתרצית בשעת קבלה מפלוני אף שהיה קודם אמירתו מ"מ אח"כ שאומר שתהיה
מקודשת לי אף שלא בפניו מהני הריצוי שלה שמקודם פאלו מתרצית עכשיו בפירוש
כל זמן שלא חזרה מהריצוי, וכמו שהיה מועיל הילך מנה והתקדשי לפלוני כן יועיל
פנ"ל.

וא"כ למה אומר דנתרצה הבן לא מהני פשהקדושין בעין והוא נתן לה לקדושי בנו פנ"ל.
וע"כ הוכיח מהרי"ל מזה דהטעם משום דלא היה נתינה מעולם דגם לטעם רשב"א
וריטב"א שם דהטעם דהוי בריצוי אב פאלו אומר האב הניח לבתי מעות אלו שיהיה שלה
ובזה התקדש והוי כמתן מנה לפלוני ע"ש.

ואף דאז אין המקדש אומר כלום מ"מ מהני אמירתו דכבר אף שלא בפניו פנ"ל וא"כ
ממילא פיון שנתן לו האחר מעות של המקדש או זכה שתתקדש לבנו. ממילא הוי
פשיתרצה פנ"ל.

ובשעת ריצוי הבן נעשה המעות שלה ותתקדש בו מחמת ריצוי שלה בשעה שנתן אביה
פיון דלא חזרה בה. וע"כ משום דמעולם לא בא לידה מיד הבעל או שלוחו הוי טלי מע"ג
קרקע ולא מהני פנ"ל.

וראיתי בת' מהרי"ק סי' ל"ב שחילק בהא דר"ח ור"פ שפוסברים דקדושי קטנה מהני
פשגדלה אף שלא חלו בשעתן ולמה לא מהני גם בקטן שקודש פשגדל ומבואר בפשגדלה
להדיא קטן שקודש אף ששלח סבלונות כו' אינה מקודשת וכ' הטעם י"ל לגבי האיש
שהוא עושה מעשה הקדושין וקונה אותה לא, שייך לומר דבריצוי ושתיקה דגדלות
תתקדש לו שהרי צריך הוא לעשות מעשה הקדושין דכ' כי יקח כו' וכיון שלא חלו
הקדושין בשעתן כו' דהא בעיקר הקדושין לא מהני רצויו ושתיקתו דאם נתנה, היא
נאמרה היא אפילו הוא שותק ומקבל הקדושין לא מהני נאפ"ל נתן הוא נאמרה היא אין
מקודשת אלא מדרבנן אבל אשה דמקני' בריצוי בלי שום אמירה ה"ה דלכי גדלה
הקדושין קדושין ע"י ריצוי ושתיקה.

ע"ש במהרי"ק. וא"כ יש לדחות ראית מהרי"ל דאף דנתרצה האב מהני משום דמתחלתו
סגי בריצוי דידה להתקדש מה שאינו כן נתרצה הבן לא מהני כחילוק הנ"ל: אולם עדיין
אינו מובן דזה שפיר על שתיקה אבל ריצוי בפירוש הא מבואר ברא"ש וטור וש"ע בנתן

ואמר היא דכשאר הו קדושי ודאי א"כ למה לא יועיל ריצוי שלו כשגדל בפירוש שאומר דרוצה שתהיה מקודשת לו ואף שהוא שלא בפני' הא קטנה כשלא בפני' הוא ואעפ"כ מהני מה שאומר לה אז כשמתרצית בגלות אח"כ כמו כן יועיל להיפוך ריצוי שלה שמקודם על אמירתו שאח"כ שלא בפני' כנ"ל ונראה דסובר מהרי"ק ו"ל דריצוי לא שיקף רק על מעשה שפבר נעשה ולכך כמו בכל קדושין שהיא עושה המעשה והיא מתרצית אח"כ סגי ולכך כשהוא גדול וקדשה נעשה המעשה מהני הריצוי שלה גם אח"כ כשגדלה דהדבור מתלי תלי וקאי עד שתתבצה ואין החילוק בין ריצוי שלה מיד או אחר זמן.

משא"כ להיפוך ק שקודש דלא הועיל פלום גם ריצוי שלה אז לא מיקרי ריצוי פלל פיון שאין פאן מעשה. וממילא אחר שגדל אף שאומר בפירוש שרוצה בקדושין אין אנו יודעין פלל שמתרצית עתה.

אדבאמת א"א לפירוש פן במהרי"ק דהא מיימי ראיה משלח סבלונות כו' דגם היא קבלה ומתרצית, וע"כ הפי' בדבריו שאין הריצוי קדושין חדשים דהא תנו בהדיא שע"ד קדושין ראשונים שלח.

רק שמחלק שבקטנה מועיל ריצוי על קדושין הראשונים ובקטן לא מהני אף שמרצים שניהם שיחולו הקדושין שפבר וע"ז מחלק שפיר שאין פאן מעשה קדושין מעולם רק ריצוי לחוד וזה לא מהני גבי דידיה כנ"ל.

וא"כ י"ל שפיר דאם רוצה בפירוש שיחולו הקדושין דמפבר מפאן ולהבא הנה ראוי להיות מועיל מחמת ריצוי שלה של אז דיש פאן אמירה ואף שלא בפני' מהני פיון שנתרצית פבר וכמו בקטנה כנ"ל.

וע"כ משום דבעי נתינה כנ"ל כמ"ש מהרי"ל ו"ל. אף ממה דלא חילק מהרי"ק מטעם זה דבקטן לא הנה נתינה מעולם דכי יקח איש פתיב.

והא ב"ק ב"ש"ס ממעט מקרא דכי יתן איש נתנו כשהוא קטן כו' ע"ש. משמע דלא סבר כמהרי"ל בהא דטלי מע"ג קרקע כנ"ל.

ויש לדחות קצת: והראי' שמביא מהרי"ל מסברא דא"כ יועיל כשיש לו מעות במקום אחר וכתוב לה שתקח המעות ותתקדש בו כו' ג"כ נכונה דאין סברא פלל שיהיה מהני כה"ג. ועיין ב"י סי' ל"ה הביא בשם ר' ירוחם אם יכול לשלוח קדושין ע"י גוי וכותב בכתב שממנה שליח לפלוני כו' שדינו כמו בגט שפחלקו הפוסקים כו'.

וב"י כ' דהפל מודים פיון דמעשה קוף קעביד וגם בגט ראוי להיות פשר רק שם פיון דשם גט עליו וכיון דאינו בתורת גטין כו' לא יהא לו מגע יד כו' ע"ש. עכ"פ משמע מדבריהם דאם לא הנה ממנה שליח פלל רק שלח מעות וכתב ע"י גוי שתהיה מקודשת דלא הנה קדושין פלל, ולמה הא פיון דכתב פאמירה פמבואר בש"ס פ' מי שאחזו רק לעדות דאימעוט כו' וממילא הנה פמקבלת המעות מע"ג קרקע ואין צורך לשליחות פלל להנתינה וכיון שכותב שתהיה מקודשת הנה מהני דג"כ מעשה קוף קעביד.

וע"כ דטלי מע"ג קרקע לא מהני וצריף נתינה מידו ובעי שליחות להנתינה כנ"ל, ועוד נראה ראיה ממ"ש בש"ע סי' ל"ה דעת הקדוש דבקדושין אין שליח עושה שליח דהוי מקלי שמא לא תרצה ודעת הפירדכי פשטוסר לו פספ לא הוי מקלי משא"כ בלא מסר ע"ש, ואם אין צורך לשליחות להנתינה א"כ אינו ענגן כלל להשליחות ועדיין מקלי ניהו דהשליחות רק על האמירה.

וניש לדחות פיון שצריף לקדשה בפספ שמוסר לו שוב חשיב הפל מעשה גם האמירה כנ"ל. ולכאורה מש"ס קדושין [דף ז' ע"א] הילף מנה והתקדשי לפלוני דמקודשת מדין עבד פנעני כו' דמה שנותן עבורו הוי פנתן בעצמו כו' ולמה ליה האי טעמא הא בל"ז כמה שמקדשה נעשה המעות שלה ותהיה מקודשת בהנאה זו.

וע"כ דבעי נתינה וצריף למילף דחשיב נתינה. אף ז"א דהא מהרי"ל מודה בהנאה חשיבא נתינה.

וע"כ משום דבעי הנאה משל המקדש ולא משל אחר וכמ"ש תוס' פ' האיש מקדש [דף נב ע"ב] גבי מקדש בחלקו דאינה מקודשת משום דמשלחן גבוה זכי אף דאית לה הנאה ע"ש. וצריף שפיר למילף דחשיב כשלו.

ואדרבה לכאורה מוכח משם דלא פמהרי"ל דמאי מועיל מה שנותן האחר בשבילו נהי דחשיב נתינה מ"מ אין פאן מעשה שלו ולא פא מידו לידה דבגט ודאי אינו מועיל, ולפי' רש"י ז"ל א"ש שפי' דהוא שלוחו לקדשה רק המעות של השליח וא"כ לענגן המעשה שפיר הוי מעשה של המקדש דשלוחו פמותו ופא מידו לידה כנ"ל.

אבל הרמב"ם ורא"ש שפירשו גם בלי שליחות רק שאומר המקדש שתקדש כמה שנתן זה א"כ קשה כנ"ל דאינו פא מיד המקדש, אף ז"א דהרמב"ם פתב להדיא שאומר בהנאה הפאה לה בגללי כו' ואותה הנאה פא לה ע"י דבורו של הקדושין בשעת הדבור שע"ז נעשה שלה וזה מהני גם למהרי"ל דמקרי ונתן.

רק שאין ההנאה ממון שלו וכיון דילפינו מעבד כו' שפיר מהני. וכן לרא"ש הוי פפירש בהנאה כו', משא"כ טלי מע"ג קרקע דבדבור זה אינו נעשה שלה רק מה שנוטלת אה"כ ולא מקרי ונתן כנ"ל: אמנם מ"ש מהרי"ל בפקדון מקודשת משום דבנתינה פא לידה פמוה דא"כ הוי צריכין לדקדק שדוקא פשנתן לה הפקדון ידו ובקיבלה מע"ג קרקע לא יהיה מועיל ולא מצינו כלל חילוק זה דסתמא פנו התקדשי לי בפקדון שיש לי בידך פ"ב דקדושין ז"צ לידע איה פא הפקדון לידה.

ועוד דכיון דברשות הלה הפקדון לו קונה בדבור לחוד א"כ בדבור של הקדושין קנתה הפקדון והוי ש ההקנאה נתינה בדבור שלו כמו מעמד שלשתן וכה"ג. וצ"ל דסבר דהא דכשהוא ברשות הנפקד קני בדבור הטעם משום דכיון דנסתלק המפקיד מרשות של הנפקד ממילא זוכה חצירו לנפקד ע"ש ברשב"ם ורא"ש ולכך ממילא הוי רק מעשה שלה הקנגן כמו משיכה דמצד דבורו אין פאן קנגן רק דממילא זכתה ע"י חצירה דהוי משיכה ואף שהוא בב"א לא מהני.

ולא דמי למעמ"ש דדבור שלו הוא הקנגן הוי נתינה. ובהילף מנה כו' צ"ל דמה שנותן האחר בשבילו חשיב כמעשה שלו.

ודוחק: או דסבר כמו שמחלקים התוס' בין מלנה דידה לדאחרים רשם נותן לה דבר קדש משא"כ מלנה דידה ואף שיש בו מחילת מלנה מ"מ כל שאינו מקדשה בפירוש בהנאת מחילת מלנה הוי מקדש בגוף המעות ועל המעות אין פאן נתינה דכבר שלה.

וכן יש לומר למהרי"ל דבמעמ"ש וכה"ג הנתינה היא רק החוב דאחרים וזה רק ההקנאה וחשיב נתינה משא"כ פיקדון כל שאינו אומר בפ"י שמקדשה בהנאת ההקנאה מהפקדון הפונה על נתינת הפקדון ועל גוף הפקדון כבר הוא בידה ואין פאן נתינה מיד ליד וכמ"ש לעיל דלענן ההקנאה חשיב מיד ליד משא"כ על גוף הדבר והוצרך מהרי"ל לומר דמק בא לידה בנתינה וקושיא ראשונה י"ל דאפשר מודה מהרי"ל אף שלא הפקיד מיד ליד רק צוה ליטול מע"ג קרקע מהני אחר כף כשמקדשה פינו דלענן שאר דברים דלא בעי חזרה שליחות חשיב מסירה מיד ליד מה שלוחק זה בצווי כמ"ש תוס' ב"ב ה"ג דלא כריב"ם.

ממילא הנה חשיב נתינה מיד ליד גוף הפקדון דאז לא הנה שנין לענן קדושין ומה שנטלה הוי כמיד ליד. שוב אחר כף כשמקדשה מיקרי שבנתינה בא לידה.

ואינו מוכרח. אף לכל החילוקים הנ"ל עדיין קשה דמהרי"ל שדייק מסברא דא"כ כשיש לו מעות במקום אחר יועיל שיכתוב לה כו'.

וא"כ אם נאמר שמודה מהרי"ל באופנים אלו כשאומר משנה וקני ובהנאה זו תהנה מקודשת דהוי הנאת ההקנאה נתינה א"כ עדיין נשאר קושיתו שיוכל לכתוב לה שותמשנה המעות ותקנה ובהנאה זו תתקדש.

וע"כ דסבר דגם במפרש בהנאת ההקנאה לא מהני פינו שצריך למעשה שלה שיגיע לה ההנאה ע"י משיכתה או הגבהה נא חשיב ונתן. ונדקא מעמ"ש דדבור שלו נגמר ואין פאן מעשה אחרת.

וכן קבלה דאדם חשיב רק הקבלה הוא נתינת ההנאה משא"כ טלי כו' וגם בפקדון לא. מהני למהרי"ל רק כשבא לידה בנתינה אולם משמעות הפוסקים אינו כן: ונראה לע"ד דטלי מע"ג קרקע הוי ספק קדושין כמ"ש הב"ש והרש"ך לא ראיתי.

הגם שנראה שלא [ראה] דברי מהרי"ל מדלא הביאהו. ולא מצינו בפירוש מי שיחלוק עליו.

מ"מ מאחר דתלי טעמא מקרא דהני' ליציאה כו' והר"ן כ' להדיא דלאו מקשינן קדושי כסף לגט כו'. הגם שאפשר שלא יחלוק אמהרי"ל כמ"ש לעיל וכמ"ש לקמן מ"מ פשטא דלישנא משמע שחולק.

וכן מדברי מהרי"ק דלעיל משמע דחולק ועוד דלהה"מ ורשב"א וכ"כ רמ"א סי' קל"ח בקפצה ידי' בצווי בעל דלא חשיב טלי מע"ג קרקע ס"ל גם פאן לענן ההקנאה שיש סיוע הבעל. דהא לתוס' ב"ב פ"ה דמה שאוחז בצווי מיקרי מסירה מיד ליד י"ל דגם לענן הנתינה דקדושין.

ואפשר דמהרי"ל סבר כריב"ם. ועוד דהא לרש"י ריש פ' הזורק גם בגט מהני קנין אגב וכשהחזיקה בקרקע זכתה בגט בתורת אגב.

וע"כ דסבר דאף שהיא גופית ע"י מעשה שלה לא חשיב טלי מע"ג קרקע, וצריח לחלק ע"כ דדוקא בנתינה שלא בתורת קנין אז בעינו מיד ליד אבל פשוטו בתורת קנין והקנאה חשוב נתינה מצד המקנה שפיר מהני פניו שע"פ דבורו חזק וקני קונית הגט וכעין זה כ' פ"י שם לרש"י ז"ל.

וא"כ בקדושין נדאי מהני פניו שהקנאה ע"י דבורו ולענין קנין חשיב מיד ליד. לכה נראה דספיקא הוא בכל גונוי וכו' בלא חזרה שליחות בקדושין עושה אותה שליח כו' או שעושה שליח להולכה שיהיה שלוחה לקבלה ג"כ ספק פנ"ל: וראיתי למהרי"ן לב בת' ח"ב ס' ל"ג נסתפק בטלי מע"ג קרקע בקדושין וכ' שיש לו ראי' ברורה דהוי קדושין מדאמר פ"ק דקדושין התקדשי לי במנה תנהו ע"ג סלע א"מ ואם היה סלע שלה מקודשת בעי ר' ביבי סלע של שניהם מהו תיקו ופי' רש"י דחצירה קונה לה ותוס' דחו דבסלע של שניהם אין חצר השותפין קונה כו' ופירשו דאינו מטעם קנין אלא כשהסלע שלה סמךא דעתה כו' ובעי סלע של שניהם אי סמךא דעתה כו' הא קמן דטלי מע"ג קרקע מהני ע"ש ומאד תמוהים דבריו דמבואר ברא"ש וטור ושאר ופוסקים דלתנס' מייירי שנתן לתוך חיקה רק אמירתה בעי אי הוי שאינה רוצית בקדושין ושוב לא מהני מה שזרק אח"כ לתוך חיקה מאחר שאמרה תנהו על הסלע אי לא אבל עכ"פ היה נתינה ממש ומה ענין זה לטלי מע"ג ק' אדרבה מלשון הרא"ש וטור שלא פירשו כשלקחה אח"כ מהסלע משמע דלא היה מהני משום דהיה טלי כו'.

ואם היה סובר מהרי"ן לב דמטעם ערב היא מקודשת כמו תן לפלוני א"כ בנתינה זו שנתן על הסלע מקודשת ומה זה דמיון לטלי מע"ג קרקע והיה לו להביא מתן לפלוני. ובפרט דהרמב"ם ורש"י מפרשים מדין חצר.

וגם מהרי"ן לב מסיק שאינו מקריע בדין זה והוא ס' קדושין ע"ש. שוב מצאתי לראנ"ח בת' ס' פ"ה דף ק"ל מסתפק ג"כ בטלי מע"ג קרקע וכ' מהא דסלע של שניהם ודחה כמ"ש ואח"כ כ' דסברא הוא דמקודשת פניו דקדושין לאו בנתינה תלי' אלא בהנאה כדאשכחן בקבלה דאדם חשוב ובאדבר עליה לשלטון כו' וכינון שכן לא גרע הך הנאה דמתנהגית ע"י נטילת ממון שלו מע"ג קרקע מהנאת קבלת מתנה דמקודשת ע"ש ולא ראה ג"כ דברי מהרי"ל שדחה ראיות אלו: אולם הביא הראנ"ח מת' מהר"מ פאדאווי ס' כ"ד רחל שחטפה מעות כו' דצייד להקל מטעמים אחרים ולא משום טלי מע"ג קרקע ע"ש.

האמת אתו דעובדא דמהר"מ הנ"ל הוא ממש כעובדא דמהרי"ל, ומ"מ אינו נראה להקל כלל נגד מהרי"ל מאחר שמהר"מ לא הביאו ומהרי"ל חולק בהדיא בדין זה עצמו, וגם במהר"מ פ' אינו מפורש כלל רק שמציד להקל מטעמים אחרים אולי מספקא לי' ג"כ ביה דינא.

ואף אם היה חולק בהדיא להקל היה קשה לסמוך נגד מהרי"ל מכ"ש שלא ראה דבריו דאמרינו אי הוי שמיע ליה כמ"ש בח"מ ס' כ"ה. ולכה נראה כהב"ש בשם רש"ד דספיקא הוי פנ"ל שוב ראיתי בס' תורת גטין להגאון מליסא [שכ' קצת ממש"כ לעיל ע"ש גיטין (דף ט ע"ב) וכ' שם] דבשיחורו טלי מע"ג קרקע פשר במבואר ברמב"ם ה' עבדים פ"ו שכ' דרק לשמה ומחנך פסול בשיחורו דאיכא קרא אבל בשאר דברים שנה לשאר

שטרות ועוד ראיה לזה דהא בגטין מסיק מלתא דאיתא בקדושין לא קתני ובקדושין כ' הפוסקים דטלי קדושיה מע"ג קרקע פשר עיניו ב"ש ריש ה' קדושין ואי בשיחרור פסול טלי שיחרור מע"ג קרקע א"כ קשה דליחשוב מה דשנה גטי נשים לשיחרור בטלי מע"ג קרקע כו' דליתא בקדושין כמ"ש הב"ש הנ"ל.

ועיניו רשפ"א קדושין דלאו לכל מילי איתקווש ונצאה והיתה אלא מוכרח שגם בשיחרור פשר טלי מע"ג קרקע עכ"ל. ולא ידענא מאי קאמר היכן מצא בב"ש דטלי מע"ג קרקע פשר בקדושין ומה שנסתפק הוא בקדושי פס"ד דסבר הר"ן דלא איתקווש לגט ושם מלתא דליתא גבי קדושין קאי אשטר קדושין דכ"כ הר"ן להדיא להמכשירים מחובר כו' דרק שטר קדושין פסול מחובר וממילא גם טלי מע"ג קרקע פסול בשטר קדושין מהיקשא דויצאה והיתה.

וממילא אף דפסול בשיחרור לא תני משום דאיתא בקדושין היינו בשטר דפסול טלי מע"ג קרקע כמו בגט וכמו מחובר דבאמת חד טעמא הוא דלדין דלא ס"ל טעם הירושלמי לפסול מחובר מספק רק משום דבעינו לקיים קרא בפשטי' ונתן שיהיה נתינה מיז ליד ממש ומה"ט לא מהני פשקמה לה המחובר בלא קציצה כמו שהוא פמבואר ברשפ"א וריטב"א ור"ן במשנה דאין כותבין על המחובר ע"ש.

וכמו דפסלו שטר מחובר דבעי נתינה בשטר קדושין ממילא גם טלי מע"ג קרקע פסול משום דבעי נתינה כמו בגט. וכן בשיחרור פסול.

וכן פי' רש"י להדיא דליתא בקדושין בשטר ורשפ"א בהידושויו שם וכל הפוסקים ומהרמב"ם ז"ל. גם אם היה ראיה ג"כ אינו מוכח לשאר פ' והוא לא הביא פלל היקשא דלה לה מאשה וכבר תמהו עליו בלח"מ וש"פ, אבל רש"י שפי' בהדיא פסול מחובר מלה לה כו' וכיון שגוף הנתינה איתקווש לגט דבעי נתינה ממש ממילא טלי כו' פסול.

אמנם גם מהרמב"ם אין ראיה פלל דלא נקיט רק המבואר בתוספתא פדרכו דגם לטעמא דידי' דכ' חופשה לא ניתן לה פסול מחובר וג"כ פסול טלי שאינו נתינה. ובשטרות דכשר ד' ואקח ספר המקנה דלא כ' נתינה פלל ומשמע נדאי דגם לרמב"ם פסול בכתבו על חובר השטר שיחרור ונותן לו פל המחובר והא גבי ונתן הפסד הקדש חשיב נתינה בקרקע.

וע"כ דשם הקנאה חשיב נתינה משא"כ שיחרור צריה נתינת גט כמו בגט. ונראה כיון דכ' הרמב"ם ונותן לו השטר שיחרור גלל בלשון זה נתינה ממש ואימעוט טלי כו' אף לקולא כ' הר"ן פ"ק דקדושין להרמב"ם ז"ל דדוקא בקדושין מהני הילך מנה כו' מדין עבד פנעני משום דאיתקווש לה לה כו' משא"כ במכר ע"ש וע"כ דסבר היקש הנ"ל לענין הנתינה גם לקולא מכש"כ לחומרא דבעי נתינה ממש: ועוד דהא ע"כ הרמב"ם ז"ל שירי שייר כפה דברים עוד השנה לגט ולא לשטרות.

דשניהם בע"כ דמקבל משא"כ בשטרות. ותוס' הניחו בקושא בריש גטין (דף י).

אבל הרמב"ם דכ' דשנה לשאר שטרות ע"כ דלא מיירי מענין הנתינה פלל רק מפיבת השטר. ומוליה ומביא בפ"נ דומה קצת בענין הפתיכה.

ועוד דְהֶרְמֵב"ם עֲצָמוֹ כ' אַח"כ פְּמָה דְבָרִים פ"ז ה"א דְצָרִיף שְׁיִהְיֶה פְרוֹת גִּיטָא כְּמוֹ גִּטָא וּבִטְלָא פְּשָׁאִינוּ פְרִיתוֹת כְּמוֹ בְּגֵט אִשָּׁה. וְכֵן מְבֹאֵר בְּרִש"י ט' ע"א דְלָאוּ פְרוֹת גִּיטָא כּו' דְגַבֵּי אִשָּׁה כ' סֵפֶר פְרִיתוֹת וְשִׁיחְרוּר עֲבָדִים גְּמָרֵי לָהּ לָהּ מֵאִשָּׁה כּו' וּבְעֵי בְּהוּ פְרִיתוֹת וְכֵן פִּי הָרִי"ף שָׁם.

ואעפ"כ לא מְנָה הֶרְמֵב"ם ז"ל שְׁשֹׁנָה לְגֵט דְבְעֵי פְרִיתוֹת וְכֵן מְשַׁחֲרֵר ב' עֲבָדִים בְּשֵׁטֶר א' דג"כ אִימְעוּט מְלָה וְלֹא לָהּ וְלַחֲבֵרְתָּהּ כְּמוֹ בְּגֵט. אִף בְּזֶה י"ל דְנִכְלָל בְּלִשְׁמָה שְׁאִינוּ נִכְתָּב לִשְׁמָה בְּלִבְד כּו': ועוד מְשַׁחֲרֵר חֲצֵי עֲבָדוֹ בְּשֵׁטֶר בִּש"ס, גִּטִּין מ"ב דְבִכְסֶף מְהַנִּי וּבְשֵׁטֶר לָהּ מְהַנִּי מִשּׁוּם לָהּ לָהּ מֵאִשָּׁה דְמִגְרֵשׁ חֲצֵי אִשָּׁה אִינוּ כְּלוּם וְכֵן פֶּסֶק הֶרְמֵב"ם ז"ל פ"ז ה' ד' שֶׁהוּא עֲבָד כְּמוֹ שְׁהִיָּה.

ומ"מ לא מְנָאוּ בְהִדֵּי הַדּוּמִים לְגֵט. וע"כ מִשּׁוּם דְאִיתָא בְּקִדּוּשֵׁין ג"כ דְחֲצֵי אִינְהּ מְקוֹדֶשֶׁת. וע"כ דמ"ש דְבִשְׁאָר דְבָרִים שְׁנֵה לְשָׁאָר שְׁטְרוֹת לָאוּ דְנוֹקָא לְשָׁאָר שְׁטְרוֹת. רַק לְשֵׁטֶר קִדּוּשֵׁין.

או דְשִׁיבֵיר עוֹד וּמִמִּילָא גַם בְּטָלֵי מַע"ג קָרְקַע פִּינּוֹן דְגַם בְּשֵׁטֶר קִדּוּשֵׁין י"ל דְנִכְלָל וְכֵן מִשְׁמַע בִּש"ם וְרַמְבַּ"ם שָׁם דְצָרִיף שְׁלִיחוֹת גְּמוּר לְהוֹלֵכָה בְּשִׁיחְרוּר כְּמוֹ בְּגֵט. וְאִי טָלֵי הִיָּה כְּשֶׁר א"צ לְשְׁלִיחוֹת עַל הַנְּתִינָה כְּלָל יִהְיֶה כְּטָלֵי מַעַל גַּבֵּי קָרְקַע ע"ש.

בְּפֶרֶט דְמִשְׁמַע דא"צ אֲמִירָה כְּלָל בְּנִתְיָנָה שִׁיחְרוּר שְׁלֹא הַנּוֹכַח כְּלָל בְּטוֹר וּש"ע ס' רס"ז. וא"כ הֵנָּה דְלֹא בְּנֵי שְׁלִיחוֹת מַעֲשֵׂה [קוּרָף] עֲבָדִי: וְאִין רְאִיָּה בְרוּרָה כְּלָל שְׁנִכְשִׁיר טָלֵי מַע"ג קָרְקַע בְּשִׁיחְרוּר רַק מִדְּבָרֵי תוֹס' כמ"ש לְעֵיל בְּהָא דְתַנן פְּנִי וי"ל כמ"ש לְעֵיל וְעוֹד דְהָא לֹא חֲזָרָה שְׁלִיחוֹת אֲצֵל הַבַּעַל סְפִיקָא הוּא בִּש"ס וע"כ אִי לֹא בְעֵינּוּ הִיָּה נִקְרָא זֶה בָּא מִיָּדוֹ לְיָדָה וְכִדְאָמַר נַעֲשֵׂה שְׁלוּחוֹ וּשְׁלוּחוֹהָ וְשִׁפִּיר הִיָּה מוֹעִיל תַּן כְּנִכְשִׁי שְׁנַעֲשֵׂה שְׁלוּחוֹ שְׁל הָרַב לִיקַח אוֹתוֹ וְהוּא כְּבוֹדוֹ וְאַח"כ נַעֲשֵׂה שְׁלוּחוֹ שְׁל הָעֶבֶד לְזִכּוֹת וְאִין רְאִיָּה עַל טָלֵי מַע"ג ק.

וּבְהָא דְעַבְזוֹ"ל שְׁפַתְבְּנוּ לְעֵיל יֵשׁ לְדַחוֹת ג"כ מֵאַחַר שֶׁהוּא תַקְנַת חֲכָמִים כמ"ש תוֹס' ב"מ כ' מִמִּילָא נִכְלָל בְּהַתְקַנָּה גַם זֶה שְׁיִהְיֶה כְּשֶׁר אִף שְׁאִינוּ בָּא מִיָּד הָרַב מִמֶּשׁ פְּנ"ל: וּבִט"ז יו"ד ס' רס"ז ס"ק י"ד פֶּסֶק ג"כ דְאִף שְׁאִינוּ נוֹתֵן מִיָּד לְיָד לְהַזְכָּה רַק מִרְאֵהוּ וְאוֹמַר זָכָה מְהַנִּי בְּשִׁחְרוּר כְּשֶׁמְגַבֵּי הַזְכָּה בְּשִׁבִיל הָעֶבֶד ע"ש וּכְדָבָרֵי תוֹס' הַנּוֹ"ל.

ומ"מ נִרְאֶה לְחַלֵּק כמ"ש לְעֵיל דְחֲשִׁיב סִיּוּעַ גְּמוּר דְאִי לָאוּ אֲמִירְתוֹ לֹא זָכָה לֹא יִהְיֶה זִוְכָה לֹא וְלֹא יִהְיֶה בְּיַד הָעֶבֶד כְּלָל. מִשָּׂא"כ בְּאוֹמַר לְעֶבֶד טָלֵי מַע"ג ק.

אֲמָנָם אֲפָשֶׁר דְגַם בְּעֶבֶד עֲצָמוֹ שְׁיִיף טַעַם זֶה פִּינּוֹן דִּיז עֲבָד כְּיַד רַבּוֹ דְקָנִי לִיָּה רַק מִטַּעַם גִּטּוֹ וְיָדוּ בְּאִין כּא' א"כ שׁוֹב בְּאוֹמַר טָלֵי מַע"ג קָרְקַע ע"י אֲמִירְתוֹ וְרִיצוּי שְׁל הָרַב בָּא לְיַד הָעֶבֶד דְבִלָּא אֲמִירְתוֹ אִף שֶׁהָעֶבֶד לְקַחוּ הִיָּה עֲדִינּוּ מִן רַבּוֹ דְכִינּוּ שְׁלֹא הִיָּה מְשׁוֹחֲרֵר מִמִּילָא הִיָּה בְּיַד רַבּוֹ וְא"כ רַק ע"י אֲמִירְתוֹ וְרִיצוּי שְׁלוֹ בָּא לְיַד הָעֶבֶד הִיָּינוּ ע"י הַשִּׁיחְרוּר וְשׁוֹב הָנִי כְּעֵינִיק לִיָּה חֲרָצִי וְשִׁלְפָתוֹ כּו' וְדוֹקָא בְּגֵט דִּיז דְאִשָּׁה לָא קָנִי לִיָּה וְאִף בְּלֵי אֲמִירְתוֹ טוֹל הִיָּה בְּיָדָה וְאִין זֶה סִיּוּעַ לְשִׁיחְרוּר בְּיָדָה פְּסוּל דְאִין פָּאן וְנִתְּנָן כמ"ש לְעֵיל מִשָּׂא"כ בְּעֶבֶד בְּלֹא הַשִּׁיחְרוּר אִינוּ בְּיָדוֹ כְּלָל אִף שְׁנוּטְלוֹ וְהָנִי כְּמוֹ תִּיחְוֹד וְתִפְתַּח וְכמ"ש לְעֵיל וי"ל דְשִׁפִּיר מְהַנִּי: וּמִדְּבָרֵי הָר"ן ז"ל גִּטִּין י"ג יֵשׁ לְהוֹכִיחַ קֶצֶת ג"כ דְטָלֵי

מע"ג קרקע פֿשר פֿשיקרוּר שפּי דאָי תּוֹפֿס לבע"ח קנִי אָף אַי תּוּן לָאוּ פֿזְכִי מ"מ פֿינּוּ דַזְפֿינּוּ לְאָדָם כּו' עוֹשֶׂה עֲצָמוּ שְׁלִיחַ לְקַבְּלָהּ וְהוּי פֿאַלוּ בָּא לִיד הָעֶבֶד ע"ש.

וְהָא לֹא חֲזָרָה שְׁלִיחוֹת כּו' דְּמַבְנֵאָר לְהַדְיָא בְּש"ס גִּטִּין דְּלֹא מְהַנִּי פֿשְׁעוֹשִׁית הַשְׁלִיחַ לְהוֹלְכָה שְׁלִיחַ לְקַבְּלָהּ דְּמַמְאָן מְקַבְּלַת ע"ש וְכֵאֵן פֿשְׁיֵהִיגָה נַעֲשֶׂה שְׁלִיחַ הָעֶבֶד אִין פֿאַן נְתִיבָה. וּמִשְׁמַע מִשּׁוּם דְּמַהַנִּי טְלִי כּו' וְלֹא בְּעֵינֵי חֲזָרָה כּו' כּמ"ש לְעֵיל.

אָף י"ל דְּכּוֹנֵנַת הָר"ן לְמ"ד לֹא בְּעֵינֵי חֲזָרָה שְׁלִיחוֹת גַּם בְּגַט דְּסִפְקָא הוּא בְּש"ס, וְכּוּן מַה שְׁהַקְשָׁה הָר"ן לְמָה לֹא יִקְנֶה בְּגִט שְׁיִקְרוּר פֿשְׁהוּא בְּיַד אַחַר מִטְעַם מַעֲמַד שְׁלִשְׁתּוֹן וְהוֹצֵרָה לְתַרְזַן שְׁלִפִי שְׁאִין גּוֹפּוּ מְמוֹן לֹא תִיקְנוּ מַעַמ"ש.

וְהָא בל"ז נְהִי דְהוּי קִנְיָן מ"מ לֹא עֲדִיף מְקַנְיָן אַגַּב שְׁדַחָה הָר"ן פ' הַזּוֹרֵק דַּעַת רַש"י ו"ל שְׁיִוְעֵיל קִנְיָן אַגַּב בְּגִט מִשּׁוּם דְּנְהִי דְקִנְיָן מ"מ אִין פֿאַן נְתִיבָה מִיַּד לִיד ע"ש מְמִילָא אִיף יוֹעֵיל מַעַמ"ש בְּגִט שְׁיִקְרוּר.

וְנְהִי דְנִימָא דְשׁוּב זּוֹכָה הַנְּפִקָד הַגִּט עֲבוּר הָעֶבֶד וְהוּי פֿכָּא לִידוּ. מ"מ מִיַּד הָרַב לֹא בָּא לוֹ פֿמוּ חֲצִירָה הַבָּא לְאַחַר מְפָאן.

וע"כ דְּלֹא צָרִיף מִיַּד לִיד בְּשְׁיִקְרוּר פּנ"ל. אָף עֲדִינּוּ קְשָׁה שִׁכ' שֵׁם הָר"ן גַּם בְּגִט אִשָּׁה דְּלֹא קְשָׁה שְׁיִקְנֶה בְּתוֹרַת מַעַמ"ש מִשּׁוּם דְּחוּב הוּא לָהּ לֹא שְׁיִיף מַעַמ"ש.

וְלְמָה לִיָּה הָאִי טַעְמָא הָא בְּגִט וְדֹאִי בְּעֵי מִיַּד לִיד וְאָף אִם יִהְיֶה מַעַמ"ש קוֹנֶה מ"מ לֹא מְהַנִּי בְּגִט. וְצ"ל דְּהָר"ן מְקַשָּׁה לְשִׁיטַת רַש"י פ' הַזּוֹרֵק דְּגַם שְׁאָר קִנְיָנִים מוֹעֵיל בְּגִט יוֹעֵיל גַּם מַעַמ"ש וְרוֹצֶה לִיִּישׁב גַּם לְדַעַת רַש"י ו"ל, וּמְמִילָא גַּם בְּשְׁיִקְרוּר הוֹצֵרָה לְטַעַם שְׁאִין גּוֹפּוּ מְמוֹן לְרַש"י.

וְאִין רְאִיָּה לְדִינּוּ. וְעוֹד דְּהוֹצֵרָה לְשִׁיטַת הָרִי"ף שְׁהַזְכִּיר רַק לְעַנְיָן דְּלֹא מְצִי לְמַהֲדַר בְּיָהּ.

שׁוּב מְצִאֲתִי לְהַדְיָא בְּרִיטְב"א בַּח' לְקַדוּשִׁין (דָּף כג ע"ב) גְּבִי בְּעֵיָא דְּעֶבֶד מַהוּ שְׁיַעֲשֶׂה שְׁלִיחַ לְקַבְּלָהּ גִּטוּ כּו' שִׁכ' לְפִשְׁוֹט דְּטְלִי גִטוּ מַע"ג קַרְקַע פֿסוּל בְּגִט שְׁיִקְרוּר כּו' וְכִינּוּן שְׁהַגִּיעַ גִּט לִידוּ לֹא מִיַּד הָאָדוֹן וְלֹא מִיַּד שְׁלוּחוֹ לֹא מְהַנִּי ע"ש: (ב) נוֹתֵן הַ כּו'.

כ' ב"ש.

כ' הָר"ן וְתוֹס' וְרַשְׁב"א רִישׁ קְדוּשִׁין אִם קִדָּשׁ בְּמַחְנֵבֶר לְקַרְקַע הוּי קְדוּשִׁין אַע"ג דָּאִם קִדָּשׁ מְחֻנְבֵר לֹא הוּי קְדוּשִׁין מִשּׁוּם דְּמַקְשִׁינּוּ הַנִּיָּה לִיצִיאָה כּו' אֲבָל פֿסָף לֹא שְׁיִיף בְּגִט לְכּוּן אִם קִדָּשׁ בְּקַרְקַע מְקוֹדֶשֶׁת.

גַּם י"ל שְׁאִנִּי גִט מְחֻנְבֵר דְּפִסוּל מִשּׁוּם מְחֻנְסֵר קְצִיצָה אֲבָל קְדוּשִׁין קִי"ל אָף אִם לֹא בָּא לִידָה מְקוֹדֶשֶׁת פֿמוּ תּוּן לְפִלוֹנִי כּו'. וְהִנֵּה מ"ש מְחֻנְסֵר קְצִיצָה אִינוּ עֲנִין פֿלֵל לְכַאוּרָה דְּזָה בְּתִלְשׁוּ בֵּין פְּתִיבָה לְנְתִיבָה אֲבָל פֿשְׁנוֹתָן פֿל מְחֻנְבֵר הַטַּעַם כּמ"ש רַשְׁב"א וְר"ן שֵׁם דְּאִינוּ נְתִיבָה.

עֵינּוּ מ"ש לְקַמֵּן פִּי דְּבָרִיו וְהִנֵּה הָר"ן ו"ל כ' ו"ל אִיפָּא מ"ד כּו' קַרְקַעוֹת לֹא דַגְמ' אָמַר דְּמַקְשִׁינּוּ כּו' מַה יִצִּיאָה בְּמַחְנֵבֶר לֹא אָף הַנִּיָּה כּו' וְהַבִּיאוּ רְאִיָּה כּו' דְּאָמַר אֲמַחְנֵבֶר כּו' מְלִתָּא דְּאִיתָּא בְּקְדוּשִׁין לֹא תְּנִי כּו' וְלִיתָּא דַּה"מ בְּחֻדוּשִׁי שְׁטֵר כּו' דְּקְדוּשִׁי שְׁטֵר הוּא

דמקשינו כו' אבל נתן לה קרקע או מחנך בתורת פסח ודאי מהני דהנה דכסף לא בעינו דומיא דיציאה כו' והכי מוכח לקמן דאמר מה הנה דכסף לא בעי לשמה כו'.

ואע"פ שאפשר לדחות שאין בדין שיהיה צריך לשמה הנה דכסף שאינה מקודשת מחמת טבעו אלא בשו"ל כו' דאף על גב דכי מקיש היות להדדי לגמרי מקשינו כו' אפ"ה פיון דהאי לא מוכח מהא דגטין ובתוספתא מוכח בהדיא דקדש במחנך מקודשת מסתברא דהוי קדושין וכ"כ רשב"א.

והנה נראה דטעם הר"ן ז"ל אף דמצינו בכמה דוכתי דגם הנה דכסף איתקוש ליציאה דהא פ"ב דקדושין שליחות בקדושין מהיקוש הנה"ל. ולקמן מ"ד כמחלוקת בגירושין כו' מהיקוש הנה"ל גם בכסף.

הגם שיש לדחות דבשליחות בעי למילף במ"מ מגט ופריף מה לגט שבע"כ וא"כ שוב משני שפיר ההיקוש וכיון דבשטר קדושין מהני שליחות מהקישא אף שמדעתה שוב לא שייף הפירכא דבע"כ וילפינו קדושי פסח במה מצינו.

וכן לקמן מ"ד דהחילוק בין קדושין לגט אמר שם דמפקעת עצמה כו' או דמדעתה כו'. וא"כ פיון דקדושין שטר אתי מהקישא שוב לא שייף החילוק דמפקעת ומדעתה וממילא גם קדושי פסח פן אף בש"ס פ' המגרש גבי שיור דבעי ר"א בקדושין האיה ופשיט בין לר"א כו' ויציאה והיתה.

וגם בקדושי פסח פן. ובשאר דוכתי.

אף הטעם דבעיקר קנין האישות שפיר אין חילוק בין פסח לשטר ומקשינו ויציאה והיתה פמו ביציאה צריכה לצאת ממנו לגמרי בלא שיור פן בהנה צריכה שתהיה אשתו לגמרי וכן היות להדדי דאמר פ' המדיר לענן תנאי הוא ג"כ פנ"ל דמדכילה תורה כל היות להדדי בקרא דוהיתה ודאי אין חילוק בין שהיא אשתו ע"י קדושי פסח או שטר.

אבל באופני הקנין דקדושין פיון שאין הקנינים שונים דבגט רק שטר ובקדושין אמרה תורה ג' דרכים ודאי דלא שייף שיהיו פולם שונים ואין סברא לומר שיהיה פסח דקדושין דומה לשטר מניציאה והיתה הא בזה עצמו חילקה תורה.

ומה"ט נראה דלקמן מ"ד צונח ר"ל ויציאה והיתה וליכא דאשגח בי' כו' ותמוה למה הא קי"ל הך היקישא. ולמ"ש א"ש דהתם מחלק דגט דבע"כ בין היא בין אבי' משא"כ קדושין דמדעתה כו' ע"ש וא"כ שוב לא שייף לאקושי לגט דהא בזה עצמו חילקה תורה שגט בע"כ וקדושין מדעתה וכיון דהא דמן אבי' תלי' בהא לא שייף לאקושי: והנה לטעם הירושלמי הובא ברשב"א ור"ן פ"ב דגטין כ"א דפסול מחנך בגט מדכ' ספר היינו תלוש ע"ש ודאי דלא שייף למיפסל בכסף קדושין מחנך מהיקישא דיציאה דאטו לבעי ספר בכסף קדושין הא זה עצמו החילוק בין פסח לשטר שאינו ספר רק איכא מ"ד ס"ל דלש"ס דיון לא אימעוט מספר כלל כמ"ש רמב"ן ורשב"א וריטב"א ושאר פ' דקי"ל לספירת דברים כו' ואין לנו לימוד אחר למעט פתב על מחנך ונותן לה פל המחנך שמקנה לה.

רק מדכ' ונתן בידה והקנאת המחובר אינו נתינה מיז ליד ולכה לא מפסל עציץ נקוב ועבד אף שדינם פקרקע ממש דכיון דשייך בהו נתינה מיקיים ונתן דלא אימעוט קרקע בתורת קרקע פבשאר דוכתי רק משום דא"א לתנו מיז ליד כ"כ ריטב"א להדיא שם כ"א ע"ב.

והיינו דמספקא להו להפוסקים שהביא הר"ן בקדושי פס"ד פ"ג דצריף ג"כ נתינה כמו בגט וי"ל דאימקוש לגט מהיקוש הנ"ל שיהיה צריף נתינה ממש מיז ליד. והקנאת קרקע אינו נתינה מיז ליד.

ואף דנתינה בשאר דוכתי חשוב גם בקרקע נתינה ב"מ נ"ז גבי שבועה ואונאה דכ' כי יתן איש כו' ולא מימעט קרקע רק מפלל ופרט אבל מפי יתן לא אימעוט. וכן ב"מ נ"ד אין הקדש מתחלל ע"ג קרקע מפלל ופרט ומדכ' ונתן הפס"ד לא הוי אימעוט וכן פדיון ושאר דוכתי.

וע"כ דבכל מקום חשיבא ההקנאה נתינה רק בגט אימעוט. ומספקא להו כיון דנתינה צריף בקדושים כמו בגט שוב שייך לאקושי לגט דלבעי מיז ליד.

ואף דחזינו בקדושים דמהני בהנאה לחוד בלא נתינה כלל כמו הנאת מלנה ודבור לשלטון וקבלה דאדם חשוב וכו' ג היינו משום כיון דמקדשה בהנאה השנה פס"ד ונתינה זו בא לה מיקרי זה שפיר נתינה לידה או לרשותה שאין נתינה אחרת בהנאה זו רק שתהנה ובא לה דאין חילוק בין לידה או לגופה וגם בגט מהני לקלטה לקיחה.

משא"כ פשקדשה בגוף החפץ והחפץ שפקדשה בו אינו בא לידה כמו קרקע דהדבר שתתקדש בו לא בא לידה ובהנאה לא קדש שפיר י"ל דלא מהני כמו במלנה דממילא איפא הנאת הפטור ואעפ"כ כפי' בהנאת מלנה מקודשת ובמלנה סתם לא מהני דבמה שפקדש אינו נותן לה שפכר שלה.

ובחנם דחה הב"ש והן דברי מהרי"ט במ"ש דהא בקדושים אפילו לא בא לידה מהני כמו תן לפלוני כו'. דפשוט דלא נעלם מהראשונים ו"ל זה דמקודשת בהנאה רק החילוק כמ"ש.

והא לרמב"ם וש"ע ס' כ"ט צריף שייאמר התקדשי בהנאת מתנה זו שנתתי על פיה ושפיר ההנאה נותן לה וכ"כ רשב"א וריטב"א גבי תן לפלוני דההנאה חשיב כבא לידה שהיה חייבת מדין ערב וההנאה שלא תהיה חייבת כו' כמו אי אין לשכירות אלא בסוף ע"ש.

והא דלא מהני בשטר וגט תן לפלוני דאין כאן נתינת גט ותוס' רי"ד שכ' שם דהוי נתינה כמו לידה א"כ שוב הוי באמת נתינה מיז ליד וכ' שם דגם בגט מהני ע"ש. אולם הפ' לא ס"ל הכי.

ולטעם הירושלמי דפלוני זוכה בעבורה וחוזר וזוכה ממנה ע"ש הובא ברשב"א ודאי אין ראיה דהא הוי נתינה ממש לידה דיד הזוכה בידה. וגם בקבלה דאדם חשוב מבואר להדיא בש"ע דצריף שייאמר בהנאת מתנה שקבלתי אבל לא בגוף הקבלה.

וגם במתנת קרקע אם נותן לה ואומר בהנאת המתנה לכ"ע מהני דאין חילוק בין הנאה זו לשאר הנאה. וכל מחלוקתם הוא כשמצדש בגוף הקרקע וזה אינו נותן לידה ואין דברי מהרי"ט מוכרחים כלל.

והנה לכאורה למאי שנתלקו רש"י פ' הזורק ורשב"א ור"ן וש"פ דלרש"י מהני קנין אגב בגט דגם כשמתנה בקנין קרוי נתינה ע"ש גבי תיחוד ותפתח וא"כ ע"כ במקורב ומקנה לה המקורב אין הפסול משום ונתן דהא ההקנאה חשיב נתינה וע"כ כטעם הירושלמי מדכ' ספר הוא תלוש.

ולרשב"א ור"ן דקנין לא מהני בגט רק שם מטעם חצר דבעינן ונתן בידה ממש ע"ש ולכך מקורב פסול שאין ההקנאה נתינה בידה ע"ש. וא"כ לכאורה ממ"נ כשאר בקדושין מקורב שמקנה לה.

דהא חזינו בש"ס פ"ב דקדושין מ"ח דבמלוה ע"פ במעמד שלשתן מקודשת ואף דהא מקדשה בגוף החוב ואינו בא לידה רק שקונה החוב ולא עדיף מקנין אגב וא"כ לדעת רשב"א ור"ן דההקנאה בגט לא חשיב נתינה א"כ שוב מוכח דלא איתקווש קדושי כסף לגט לענין הנתינה דא"כ לא הנה מהני מעמ"ש בקדושין והא מפורש בש"ס דמהני, וגם מקורב כשאר ממילא ולשיטת רש"י ור"ן ל דגם בגט מהני קנין דקרוי נתינה א"כ שוב גם הקנאה בקרקע הוי נתינה ולא איפסול בגט רק דבעינן ספר וממילא ג"כ כשאר בקדושין כסף דלענין ספר לא שייך לאקושי לגט ונתינה שפיר הוי כנ"ל.

וממ"נ כשאר ואף דמדברי הר"ן פ"ק דגטין מבוואר דבגט שחרור הנה מהני ג"כ מעמ"ש וכן בגט אשה אם הנה שייך התקנה שתקנה ע"ש. כפר כתבנו לעיל ס"ק א'.

דע"כ פונתו לדעת רש"י דקנין מהני בגט. או אפשר דשם שהגט בעין בפקדון י"ל דכיון שהנפקד משאיל ביתו לשמירת ממונו המפקיד כמ"ש הרא"ש פ"ק דפסחים דביתו דמפקיד קרינו ביה.

ולכך אם הנה דין מעמ"ש והנה נות הנה נתינה לידה. או משום זכי' דגם לחצר דשליח לקבלה מהני, ולכך אם הנה מהני תן מתורת מעמ"ש שוב זוכה הנפקד בשבילם ונחצירו בידה.

אבל עכ"פ שם במלוה ע"פ בקדושין אף דמעמ"ש קונה אבל עכ"פ נתינה לידה אינו דליתא בעין רק שהחוב נעשה שלה. והוא קנין אגב דלא מהני בגט ומוכח שמועיל בקדושין אף אפשר דסוברים כהפ' דבמחילת מלוה או ארוח זימנא אף שאינו מפרש בהנאת כו' ג"כ מקודשת דכיון שאין דבר בעין גם בסתם דעתם על ההנאה משא"כ מקדש במלוה גופי' דיש בעין דעתם על גוף המלוה ע"ש.

וממילא בחוב דאחרים שאין דבר בעין י"ל דעתם בסתם על ההנאה וזה הוי נתינה לידה כנ"ל. משא"כ בקרקע דהוא בעין ודעתם על גוף הקרקע ואינו נותן בידה כנ"ל: ולכאורה קשה להר"ן ו"ל נהי דלא מקשינו הנה דכסף לגט מ"מ כיון דקדושי שטר מקורב פסול מהיקי שא ליציאה שוב מקשינו הנות להדדי ופסול קדושי כסף במקורב ג"כ דנה כל הספק בש"ס לענין שלא לשמה אי מקשינו לגט או הנות להדדי אבל בזה כיון דפסול בשטר ממילא יפסול בכסף ג"כ.

ועם הירושלימי לא קשה דאף דצריף בשטר קדושין ג"כ ספר אבל בכסף לא שיניף. אף לטעמא דנתינה שהסכימו כל הפוסקים קשה פנ"ל: ונראה דהא פבר פתבנו לעיל דהא מצינו דהקנאה חשיב נתינה בכל הדברים גבי שביעה ואונאה דכ' פי יתן והוי מרבנן גם קרקע אי לאו פלל ופרט ע"ש פ' הזהב.

ואף היכא דכ' בידו כו' ריש מרובה אקרא דהמצא בידו כו' הוי ג"כ מרבנן קרקע ע"ש. ואף דאמר ב"מ דהיכא דכתיב בידו ידו ממש ולא רשותו ע"ש.

מ"מ השתא דכ' ונתן בידה כו' דמרבנן לאו דוקא ידה ממש אלא אפילו גנה חצירה כו' מרבנן רשותה ג"כ ע"ש. וא"כ פיון דבכל דוקתא אמרינן בדבר שהוא שלו פל היכא דאיתא ברשותי דמרן איתא.

א"כ למה לא יועיל בגט ההקנאה אף שאינו בא לידה או לחצירה הא פיון שקנתה הגט ברשותה הוא. אף הטעם פשוט כמ"ש לעיל דלענן קנן זכות ממון שישי לבועלים בחפץ שפיר פל היכא דאיתא ברשותו הוא מאחר ששלו הוא.

אבל בגט פיון דכ' על איסור הנאה פשר רק ונתן נתינת גט הוא פדאמר גטין כ'. וילענן גוף הגט שלא בתורת זכות ממון פל זמן שאינו בידה ממש לא מקרי שהגט הוא בידה אף שהזכות ממון בידה פל היכא דאיתא מ"מ גוף הגט אינו בידה.

ולכף לא מהני עד שייבא לידה או חצירה שהוא בידה פנ"ל: וא"כ בכסף קדושין שהנתינה בתורת זכות ממון שוב שפיר פשקנה לה חשיב נתינה ממש לידה דבתורת קנן של הזכות ממון זה הוא בידה פל היכא דאיתא פיון שנעשה שלה.

וא"כ לא שיניף פלל לפסול מטעם ההיקש דהניזות להדדי ג"כ. כמו דכ' בשטר קדושין על איסורי הנאה דכשר כמו בגט ולא אמרינן דנקיש הניזות להדדי שפסול כמו בכסף דז"א דזה עצמו החילוק שבין כסף לשטר דשטר אינו בתורת כסף.

ונה לע"ד פונת הירושלימי שהביא הרי"ף וקרא"ש ריש קדושין הדיא דתימא בשטר שאינו ש"פ אבל בש"פ כסף הוא כו' והיינו דלא שיניף ההיקש לפסול שטר שאינו ש"פ דהא זה עצמו החילוק בין שטר שאינו כסף ומהני בתורת שטר ע"ש.

וא"כ ממילא גם להפוך לענן הנתינה בהקנאה לא שיניף ג"כ ההיקש דהא אף שלענן קדושי שטר לא הוי נתינה לידה בהקנאה הוא לפי שאינו כסף והשטר לא בא לידה פל שאינו בא לידה ממש.

משא"כ בקדושי כסף בהקנאה שמקנה לה שפיר בא לידה דכיון שנעשה שלה פל היכא דאיתא ברשותה הוא לענן הזכות ממון בהחפץ והוי נתינה וכמ"ש הר"ן לענן לשמה דלא שיניף בכסף פיון שאינה מתקדשת מתמת טיבועו רק מתמת שניו אינו בדין שיצטרף לשמה ע"ש.

פן י"ל בענן הנתינה בהקנאה פנ"ל. והאיכא מ"ד סוברים דמקשינן גם הנייה דכסף לגט כו' דכיון דבגט שהוא נתינת גט לא מהני מחובר ממילא גם בכסף אף שאין הטעם פנ"ל: ובפשיטות נראה דמאי דכ' הר"ן בסוף דאף דאי אקשינן א הניזות כו' לגמרי מקשינן כו'.

נראה שמפרש שזה עצמו הוא בעי' דש"ס. אי מקשינו היות שיהיה אופני הקנן שוים וממילא לא בעי לשמה.

או דמקשינו ליציאה כו' אבל להדדי לא מקשינו כלל לענין אופני הקנן דלא מצינו הקיש רק בכתובות ע"ד לענין תנאי בקדושין כו' ולענין האב זכאי כו' שהוא ענין כלל הקדושין אבל לא באופני הקנן שיהיו שוים.

כיון שחלוקים הן זה פסוק וזה שטר מה שיהיה להשוות אותם בפרטי הקנן. וא"כ למה דפשיט ויצאה והיתה כו' הוא כמ"ש רש"י ו"ל שהרי עיקר שטר למדנו רק מגט אבל היות לא מקשינו כלל לענין הקנן.

וממילא מחובר פשר בכסף כיון דלא מקשינו לגט ולא אהדדי כנ"ל. ולא קשה.

ולכאורה משמע מדברי רש"י ו"ל שכ' דלקה מקיש ליציאה שהרי עיקר שטר בקדושין לא למדנו אלא מגט כו'. ומשמע דקדושי כסף לא מקשינו.

אף אין ראיה די"ל דרש"י פי' הטעם למה פשיט ליה דמקשינו ויצאה והיתה יותר מהנאות להדדי הא אדרבה כל דאיכא לחומרא וקולא לחומרא מקשינו שתהיה מקודשת גם בשלא לשמה וע"ז פי' רש"י כיון דלא למדנו רק מגט סברא יותר להקיש לגט מאהדדי אבל במה שאין פנגדו הקיש אחר י"ל מודה דגם קדושי כסף מקשינו: אף למאי דקי"ל כו' הושע (חולין דף קכ) דדון מינה ואוקי באתרא ופירש"י (זבחים דף צא ע"ב) דבר הלמד בין בגז"ש ובין בהיקש ע"ש.

וא"כ אי נימא דגם למסקנא סבר הקיש דהנאות להדדי א"כ למה מקיש לגט מאי בכך שעיקר שטר קדושין לא למדנו אלא מגט מ"מ אחר שפכר למדנוהו מגט נוקי באתרא הנאות להדדי שלא יצטרך לשמה אלא מוכח דלמסקנא דר"ל ויצאה והיתה לא אמרינו כלל הקישא דהנאות לענין הקנן כנ"ל.

אף יש לדחות דבכמה דוכתי נראה דקי"ל דון מינה ומינה ע"ש (מנחות דף קו). עוד יש לחלק: והנה תמיה לי על הר"ן ו"ל שלא הביא הירושלמי שמפן' בדבריו ריש פ' האומר הרי את מקודשת ל' יום אמר ר"י הדא דאת אמר מקודשת בכסף אבל בשטר הואיל ולא למדו כתב קדושין אלא מגט מה גירושין אינה מגורשת אף קדושין א"מ ע"ש.

ומבואר דאף לגוף האישות לא מקשינו לגט אלא קדושי שטר ולא כסף. וגם להדדי לא מקשינו לפסול בכסף.

ומכש"כ לענין הנתנה במחנה וע"ש בר"ן פ' האומר ושאר פ' ובש"ע סי' מ' ובח"מ וב"ש שם דקי"ל פירושלמי הנ"ל. והחולקים שם היינו דס"ל דש"ס דידן חולק גם בגט דאמרינו כיון דפסקה פסקה ע"ש אבל בזה לא מצינו חולק דקדושי כסף לא איתקושי: אף י"ל דסברי כיון דבש"ס דילן (גדרים דף כט ע"א) אמר ומה אם אמר היום את אשתי כו' מי נפקא בלא גט וכ' שם תוס' ורא"ש דפשיטא ליה מדאמרינו בגט כיון דפסקה כו' ומקשינו הנה ליציאה ע"ש ולא מחלק כלל בין קדושי כסף לשטר א"כ ע"כ דפליג אירושלמי גם בזה וסבר דגם כסף איתקוש לגט וגם בבעיא דרבי אבא בגיטין פ' המקדש בשו"ע דבעי בקדושין האיה ופשיט ויצאה והיתה כו' ע"כ דלא פירושלמי ונהי שאין

רְאִיָּה לְהִיפּוּף מִשׁ"ס דָּשֶׁם לְעֵנֶן גּוֹף הָאִישׁוֹת כִּמִּשׁ לְעִיל אָבֵל עַכ"פּ מוֹכַח דְּחוֹלֵק בְּזוֹה אִירוּשְׁלָמִי לְעֵנֶן הֶהָיָה וְשׁוֹב אֵין הוֹכְחָה דְלֹא נִקְיֵשׁ גַּם בְּאֹפְנֵי הַקֶּנֶן בְּכֶסֶף כִּנ"ל: וּמִדְּבָרֵי תוֹס' ד' אֵהָא דְאָמַר מַה לְכֶסֶף שְׁפוּדִין בּוּ כו' שְׁהִקְשׁוּ נִימָא, קַרְקַע תּוֹכִיחַ כו' דְּמִבּוֹאֵר שְׁמַקְוֵדְשֵׁת בְּקַרְקַע.

אֵין רְאִיָּה כָּלֵל דִּי"ל פּוֹנְתָם עֲצִיז נִקְיֵב שְׁדִינוּ כְּקַרְקַע שְׁאֵין פּוּדִין כו' וּמַקְוֵדְשֵׁת דְּהוּי נְתִיבָה גַם בְּגַט כְּדָאֵמַר בִּשׁ"ס לְהִדְיָא (גִּיטִין דָּף כֵּא ע"ב) וְלִכְאוּרָה קֶצֶת הוֹכְחָה מִדְּבָעֵי ר"ל בִּשְׁטֵר שְׁלֵא לְשִׁמָּה וְלָמָּה לֹא בְּעֵי בְּמַחְוָר וְלֵאִיכָא מ"ד א"ש דְּדוֹקָא בְּלִשְׁמָה שְׁבַכְסָף וְדֵאֵי לֹא בְּעֵי לְשִׁמָּה מִבְּעֵי לִיה אֵי מִקְשִׁינֵן הַנְּיוֹת אוֹ לִיְצִיאָה מִשֵּׁא"כ מְחַוָּר פְּסוּל בְּשִׁתִּיהוּ אָבֵל לְר"ן גַּם בְּמַחְוָר שְׁיֵיף הַבְּעֵי אֵי מִקְשִׁינֵן לְגַט וּפְסוּל אוֹ לְכֶסֶף וְכִשֵּׁר אוֹף לִמ"ש לְעִיל אֵין רְאִיָּה.

דְּהָא מְחַוָּר בִּשְׁטֵר מִמ"נ פְּסוּל אֵי לִיְצִיאָה מִקְשִׁינֵן פְּסוּל וְאֵי מִקְשִׁינֵן הַנְּיוֹת לְהִדְדֵי שׁוֹב פְּסוּל מְחַוָּר בֵּין בְּכֶסֶף וּבֵין בִּשְׁטֵר דְּמִקְשִׁינֵן כְּסָף לְשְׁטֵר, וְלִכְדְּבָעֵי רַק בְּלֵא לְשִׁמָּה דְּבַכְסָף וְדֵאֵי כְּשֵׁר.

אָבֵל לָמָּה דְּמַסִּיק דְּלִיְצִיאָה מִקְשִׁינֵן לֹא מִקִּישׁ כָּלֵל הַנְּיוֹת לְהִדְדֵי שׁוֹב בְּכֶסֶף כְּשֵׁר גַּם מְחַוָּר כִּנ"ל: עוֹד י"ל דְּאֶפְשָׁר ר"ל לְטַעֲמֵי דְלִקְמָן מ"ד כְּמַחְלוּקַת לְגִירוּשִׁין כו' צוֹנַח ר"ל וְיִצְאָה וְהִיָּתָה כו' דְּסִבֵּר הִיקְשִׁי אֵי וְיִצְאָה וְהִיָּתָה לְכָל מִיָּלֵי גַם לְאוּפֵן הַקֶּנֶן, אָבֵל לְדִידוּ דְלֹא אֶשְׁגַּחוּ בֵּי וְקִי"ל כִּר"י הֵתָם ע"כ דְּלֹא אֵיִתְקוּשׁ לְאוּפְנֵי הַקֶּנֶן מִמִּילָא כְּשֵׁר מְחַוָּר.

אוֹ כִּמִּשׁ רְשָׁב"א קְדוּשִׁין דְּלֹאוּ לְכָל מִיָּלֵי אֶמְרִינֵן הִיקְשׁ דְּהַנְּיָה לִיְצִיאָה ע"ש: אֶמְנָם קְשִׁיָּא לִי מְהָא דְאָמַר גִּטִין (דָּף עח ע"ב) גְּבִי קְרוּב לָהּ מְגוֹרְשֵׁת לְגִטִין וְלֹא לְדָבָר אַחַר פְּרִיף מִדְּתַנּוּ וְכֵן לְקְדוּשִׁין וּמִשְׁנֵי קְדוּשִׁין דְּכ' וְיִצְאָה וְהִיָּתָה כו' וְקֵאֵי גַם אֶקְדוּשִׁי כְּסָף כְּמִבּוֹאֵר בְּרַמְבַּ"ם וּש"ע ס' ל' דְּמַה"ט קְרוּב לָהּ מְקוֹדְשֵׁת וּא"כ ע"כ דְּגַם לְגוּף הַנְּתִיבָה אֵיִתְקוּשׁ קְדוּשִׁי כְּסָף לִיְצִיאָה וְאֵי דְּהֵתָם תְּקַנְתָּא דְּרַבִּנּוּ הוּא כִּמִּשׁ הִר"ן מ"מ הָא כ' שָׁם הִר"ן הַטַּעֲמֵם מִשׁוּם דְּהִקְשִׁיָּה תוֹרָה הַנְּיָה לִיְצִיאָה לְכָף לֹא הִיָּה אֶפְשָׁר לָהֶם לְחַלֵּק בֵּין גִּט לְקְדוּשִׁין וְכִינּוּ שְׁתַּקְנוּ בְּגַט מִשׁוּם עֲגוּנָא שְׁיִעִיל יְכוּלָּה לְשַׁמְרוּ הַנְּצָרְכוּ לְתַמְנָן גַּם בְּקְדוּשִׁין כִּינּוּ שְׁהִקְשִׁיָּה תוֹרָה ע"ש.

וּא"כ מוֹכַח דְּגַם קְדוּשִׁי כְּסָף אֵיִתְקוּשׁ דֵּאל"ה אֵין טַעֲמֵם כָּלֵל כִּינּוּ שְׁלֵא הִקְשִׁיָּה תוֹרָה כְּסָף לְגַט לְעֵנֶן הַנְּתִיבָה. וּמוֹכַח דְּגַם כְּסָף הוֹקֵשׁ לְעֵנֶן הַנְּתִיבָה כִּנ"ל: וְאֶפְשָׁר לֹאֵמַר בְּדוּחַק כִּינּוּ דְּקְדוּשִׁי שְׁטֵר הִקְשִׁיָּה תוֹרָה וְהַנְּצָרְכוּ לְתַמְנָן בִּשְׁטֵר קְדוּשִׁין שׁוֹב לֹא רְצוּ לְחַלֵּק בְּקְדוּשִׁין וְתִקְנוּ גַם בְּכֶסֶף אוֹ דְּנָהֵי דְלֹא אֵיִתְקוּשׁ מ"מ לֹא מְצִינּוּ שְׁיִהֵיָּה קְדוּשִׁין חֲמוּר מְגַט שְׁיִהֵיָּה חֲשׁוֹב נְתִיבָה בְּגַט וְלֹא בְּקְדוּשִׁין.

וְהִיא נֶגֶד הַסְּבָרָא דְאֵם בְּקְדוּשִׁי כְּסָף דְּלֹא בְּעֵי נְתִיבָה גְּמוּרָה לֹא יִהֵיָּה חֲשׁוֹב נְתִיבָה בִּיְכוּלָּה לְשַׁמְרוּ וּבְגַט דְּבָעֵי נְתִיבָה גְּמוּרָה יִהֵיָּה מְהֵי יְכוּלָּה לְשַׁמְרוּ וּלְכָף מִדְּתִקְנוּ בְּגַט הַנְּצָרְכוּ לְתַמְנָן גַּם בְּקְדוּשִׁי כְּסָף כִּנ"ל.

וְדוֹחֵק דְּלִשׁוֹן הַש"ס מִשְׁמַע מִהַקְיִישָׁא אֲתִי עֲלֵה אוֹלָם לְשׁוֹן רִשְׁבִּי"א וְר"ן שְׂכ' דְּבִרְיָהֶם אֵהָא דְּשׁוֹן כֶּסֶף כּו' ה"מ מִטְּלִטְלִי אֲבָל קַרְקַע מְחֻבָּר כּו'. וְלֹא הִזְכִּירוּ הַסְּפָק שְׁלֵהֶם אִי בְּעֵי נְתִינָה מְמִשׁ מִיָּד לִיד כּו'.

דְּגַם בְּתִלוּשׁ שְׁיִיף הַסְּפָק. הֵגַם שְׁאֲפָשֶׁר דְּעַל הַנְּתִינָה לֹא הִזְכִּירוּ דְּאִין רְאִיָּה מִהַמְּשָׁנָה שְׁלֵא יִצְטָרֵף נְתִינָה מְמִשׁ.

רַק אֲקַרְקַע שֵׁא"א בְּנְתִינָה. לְכַאוּרָה מוֹכַח מִלְּשׁוֹן הַמְּשָׁנָה סֵתָם שְׁוֹה פְּרוּטָה דְּגַם קַרְקַע בְּכָלֵל וּמְמִילָא מוֹכַח דְּלֹא צָרִיף נְתִינָה מְמִשׁ.

וּלְכֹף כ' דְּבִרְיָהֶם עַל הַמְּשָׁנָה וְהִזְכִּירוּ קַרְקַע. אֲבָל עֲדִינן דוֹחֵק שְׁלֵא הִזְכִּירוּ גּוֹף הַסְּפָק דְּשְׁיִיף גַם בְּתִלוּשׁ וּלְכֹף נִרְאֵה דְּהָא כְּבָר פְּתַבְנוּ דְּמוֹכַח מִמ"נ מְהָא, דְּמַעַמ"ש דְּמִהֲנִי הַקְּנָאָה בְּקִדּוּשֵׁין אִף שְׁאִינוּ נְתִינָה מְמִשׁ.

אִף דְּלֹא מְהֲנִי בְּגַט. וְלִרְש"י ע"כ מְסַפֵּר כּו': אוֹלָם לַע"ד לְשׁוֹן רִשְׁבִּי"א פ"ב דְּגִטִּין בְּמְשָׁנָה אִין כּוֹתְבִין בְּמְחֻבָּר אִינוּ כְּהִרְיָטְבִי"א שְׁם שְׁמִפְרִישׁ דְּהַטְעַם בְּנוֹתָן כָּל הַמְּחֻבָּר מְשׁוּם דְּצָרִיף לְקִיּוּמֵי קִרְא כְּפִשְׁטֵי שְׁיִתָּן בְּיָדָה מְמִשׁ וּמְחֻבָּר א"א לִיתָנוּ לִידָה מְמִשׁ ע"ש.

וּלְשׁוֹן הַרִשְׁבִּי"א דְּבִעֲיָנן דְּבָר הַנִּיחָן מִיָּד לִיד דְּהִינְנוּ תִלוּשׁ מִשֵׁא"כ מְחֻבָּר אִינוּ דְּבָר הַנִּיחָן מִיָּד לִיד וּכ"כ הַב"י ס' ק"כ. וְסָבַר שְׁפִיר דְּאִף דְּהַקְּנָאָה הִיָּה חָשׁוּב נְתִינָה כַּמ"ש רִש"י ז"ל מ"מ מִיַּעֲטָה תוֹרָה קַרְקַע שְׁאִינוּ דְּבָר הַנִּיחָן כּו'.

וְהוּא מְמִשׁ כְּמוֹ מִיַּעוּט הִירוּשְׁלָמִי מְסַפֵּר ע"ש. וְקוֹשְׁיָת הִרְיָטְבִי"א מְעַבֵּד וְעֲצִיז נְקוּב.

כְּמוֹ שְׁמִתוֹרֵץ לְשִׁיטַת הִירוּשְׁלָמִי דַע"כ הִיָּה אִיזָה חִילּוּק שְׁלֵא נְקִישׁ כָּאֵן עֶבֶד כְּמוֹ כּוֹן לְדִידוֹן מְקַרָא דְּוָנָתָן כּו'. וְא"כ גַם לִרְש"י ז"ל אִף דְּמוֹעִיל קִנְיָן בְּגַט הִינְנוּ בְּתִלוּשׁ שְׁהוּא דְּבָר הַנִּיחָן מִיָּד לִיד לֹא צָרִיף מִיָּד לִיד מְמִשׁ מִשֵׁא"כ קַרְקַע כְּנ"ל.

וְא"כ שׁוּב מְסַפֵּקָא לְהוּ שְׁפִיר בְּקִדּוּשֵׁין דִּי"ל דְּמִקְשִׁינן לְמַעַט בְּמִקְנָה לְהַ קַרְקַע שְׁאִינוּ דְּבָר הַנִּיחָן כּו' וְאִין רְאִיָּה מִמַּעַמ"ש דְּלִרְש"י מְהֲנִי קִנְיָן פִּינּוֹן שְׁהוּא דְּבָר הַנִּיחָן כּו' וּבְאַמַּת רִשְׁבִּי"א רִישׁ פ' הַזּוֹרֵק לֹא דְחָה דְּבָרֵי רִש"י דְּקִנְיָן אַגַּב בְּבִירוֹר רַק כ' דְּמִשְׁמַע דְּלֹא מְהֲנִי ע"ש.

וּמְדוּקָדֵק לְשׁוֹנָם שְׁהַעֲמִידוּ דְּבִרְיָהֶם רַק עַל מְחֻבָּר לְקַרְקַע אִי מְהֲנִי בְּקִדּוּשֵׁין. אֲבָל בְּשַׁחַר דְּבָרִים שְׁפִיר מְהֲנִי הַהַקְּנָאָה דְּחָשִׁיב נְתִינָה כְּדְמוּכַח מִמַּעַמ"ש כְּנ"ל.

וְלִהַנְּ"ל אֲפָשֶׁר דְּלֹא יְכָא מ"ד דְּפִסְלֵי מְחֻבָּר מ"מ ס"ל דְּטְלִי קִדּוּשֵׁיף מַע"ג קַרְקַע מְהֲנִי דְּבְתִלוּשׁ שְׁפִיר מְהֲנִי כָּל הַקְּנִינִים דְּלַעֲנִין זֶה אֲפָשֶׁר דְּלֹא מְקִשִּׁינן פִּינּוֹן דְּהַקְּנָאָה מְהֲנִי כְּמוֹ מַעַמ"ש.

רַק קַרְקַע וּמְחֻבָּר נְמַעַט שְׁאִינוּ נִיחָן מִיָּד לִיד כְּנ"ל וְכֵן לְטַעַם הִירוּשְׁלָמִי מְשׁוּם סְפָר. ג"כ כ' רִשְׁבִּי"א שְׁם דְּאִף דְּקו"ל סְפָר לְסְפִירַת דְּבָרִים מ"מ מְדַאֲפָקָא בְּלִשׁוֹן סְפָר ש"מ תִלוּשׁ דוֹקָא א"כ גְּלִי אֲוָנָתוֹן דְּדוֹקָא תִלוּשׁ.

וּבִל"ז ע"ש (פְּסָחִים דָּף לַד) דוֹנָתוֹן תִלוּשׁ כּו' וּג"כ לִרְש"י ז"ל אִימְעוּט קַרְקַע אִף דְּמִהֲנִי קִנְיָן וְשׁוּב אִי מְקִשִּׁינן קִדּוּשֵׁין לְגַט אֲפָשֶׁר, לְפִסְוֹל קַרְקַע דְּאִף דְּלֹא בְּעֵי סְפָר. מ"מ פִּינּוֹן

דגם בגט לדידן לא בעי ספר ואעפ"כ מדאפקיה כו' פסלה תורה מחובר וְלֹא מִטַּעַם סֵפֶר, שוב גם בקדושין יש לפסול פנ"ל וּבְזָה מִיְנוּשָׁב לְשׁוֹן מֵהַרִּי"ט וּב"ש ש"כ' מחוסר קציצה ולא שייך בקדושין ע"ש שתמויה מה ענין זה לנותן המחובר ולמ"ש י"ל דבשלמא בגט פסול פשפתב על מחובר ומקנה אף דהוי נתינה משום שאינו דבר הניתן מיד ליד כו' ואף דהא פינון שמקנה לה יכולה לקוצצה א"כ מקנה לה דבר הניתן מיד ליד אף הפסול שוב משום מחוסר קציצה פינון שתהיה הנתינה על אחר שתקציץ שיהי' אז דבר הניתן כו' שוב לא עדיף מתלשו בעצמו ונתנו לה דפסול אבל בקדושין דלא שייך מחוסר קציצה א"כ אף שמקנה לה אילו וכה"ג הא נותן לה דבר שתוכל לקצו וכינון דההקנאה הוי נתינה וקנין מהני גם עכשיו א"כ י"ל דמקרי נותן לה דבר הניתן מיד ליד דהא נותן לה שתוכל לקצו דכל שפידו לאו כמחוסר מעשה לענין קנין רק בגט פסול מחוסר אף שפידו ע"ש.

משא"כ לענין קדושין מהני נתינה זו דהא בהקנאה זו נותן לה דבר הניתן מיד ליד ג"כ דבידה לקצצה אי טלי מע"ג קרקע מהני פנ"ל רק דבעי דבר הניתן כו'. וכ' הב"ש שפיר החילוף הנ"ל דעכ"פ במחובר תהיה מקודשת.

ונהי דקדוש בגוף הקרקע לא שייך זה אבל במחובר לקרקע שייך שפיר פנ"ל. דהא נדאי אם היה מקדשה בפירוש בהאילן לאחר שתקצצנו היה מהני למ"ש דהא נותן לה דבר הניתן מיד ליד, דדוקא לאחר שאתגיייר כו' מטעם דשלב"ל משא"כ בהנ"ל דבידו.

ושוב גם בסתם מהני דכינון שמקנה יש בו דבר הניתן כו' דמחוסר קציצה לא שייך פנ"ל שאין פאן פתיבה. אף זה שייך בדבר העומד לקצוץ דקי"ל בעומד לבצור כבצורות דמינו.

ולענין גט מ"מ מחוסר מעשה ואינו דבר הניתן מיד ליד בלי מעשה קציצה משא"כ בקדושין שוב חשיב ניתן מיד כו' אבל בדבר שאינו עומד כו'. מ"מ נותן ומקנה לה דבר שאינו ניתן מיד ליד עכשיו בשעת נתינה ועוד דבקרע גופי' פשמקדשת לא שייך הנ"ל: והנה לטעמא דירושלמי מקרא דספר מה ספר תלוש כו'.

ע"כ מוכח דהקנאה בקרקע חשיב נתינה דאל"כ א"צ למעט מספר בל"ז א"א ליתן. וכ"כ הרמב"ם ז"ל להדיא בה' (גיטין דף כא ע"ב) שכ' אבל ראיתי בירושלמי והוא כו' ברייתא בספרי ותוספתא כו' מה ספר כו' ומיהו בגמ' דילן לא דרשי הכי כו' ומאן דדריש לא נפקא לי ממחוסר קציצה פשנתן לה אילן וקרקע דדמי למניח גט בחצירו וכ' לה מתנה עליו ואפ"ה פסול.

ומחוסר קציצה פסול אחר הוא, גם בתלוש כו' ע"ש וממילא בקדושין כשר. רק לש"ס דילן דהטעם משום נתינה פנ"ל: ולמ"ש לכאורה א"כ אין ראית הרשב"א בח' ובתשובה סי' אלה רל"ג מוכרחת כלל מהתוספתא דמקדש בעיר הנדחת כו' דמשמע דאי לא דאיסורי הנאה הוי מקודשת אף שמחובר ע"ש דהא לתנא דתוספתא דמפיק תלוש מספר שפיר מקודשת במחובר פינון דע"כ, חשיב נתינה.

משא"כ לש"ס דילן דע"כ הפסול מחובר משום דלא חשיב נתינה ושייך ההיקש לפסול גם בקדושין. וכינון דחזינו דפליגי בזה ש"ס דילן ותוספתא כמ"ש הרמב"ן ותליא בהא א"כ אין ראיה.

אף רש"ב"א ו"ל בחדושי'ו כ' די"ל דלא פליגי דגם לש"ס די"ן מדאפקיה בלשון ספר כו' ממעט מחנך. ואם פן ראיה דידיה שפיר: וגם לרמב"ן ו"ל אין הכרח אף דמפיק מחנך מספר שלא יהיה שינוי השישא דוניצאה והיתה לפסול גם בקדושין.

ודלא כמ"ש לעיל דאף דודאי לא שינוי שיצטרף בכסף קדושין ספר. מ"מ הא גם בגט לא קפיד ספר דוקא.

רק דיליף הירושלמי מה ספר תלוש אף כל תלוש ע"ש הלשון וגלתה תורה שהקפידא תלוש דוקא. וממילא י"ל גם בקדושין ההיקש דיהיה דוקא הנתינה דבר תלוש ומייתי רש"ב"א ור"ן שפיר ראיה מהתוספתא דאי ניקא דמקשינו הוי' דכסף לגט היה ראוי להיות פסול גם לתוספתא וע"כ דלא מקשינו פנ"ל.

אף אינו מוכרח כלל דכיון דילפינו מספר א"כ הא דממעטנו במחנך הוא משום הפתיכה דוכ' לה ספר כו' פתיב והקפידה תורה שיהיה הפתיכה על דבר תלוש. אבל אין הוכחה על הנתינה והא ודאי דכיון שהקפידא על הפתיכה לא שינוי להקיש כסף קדושין לי אה פנ"ל.

אף למ"ש הרמב"ם ו"ל מנין שצריך שינתנו לה בתורת' פריית דכ' ס' פריית ונתן בינה שיהיה הנתינה בתורת ס' פריית. וא"כ קאי ס' אונתן ג"כ.

שוב נראה דהא תנו במשנה גיטין דף כא) ר"י אומר עד שתהא פתיבתו ונתימתו בתלוש. ומייתי לה בש"ס פ"ק דר"י בעי פתיכה ונתימה כו' נתמהו תוס' הא כיון דכתיבה בתלוש ממילא החתימה ג"כ בתלוש ותיצו בכתבו על אילן ואח"כ השריש כו' ופוסל ר"י משום החתימה כו' ע"ש.

ומבחר שם ברש"ב"א ור"ן וכל הפוסקים דאף שהיה הפתיכה בתלוש והשריש ובטלי ונתן לה ג"כ פסול וכן בירושלמי שהביא רש"ב"א שם. וא"כ ע"כ אף דאימעוט מספר אימעוט הנתינה ג"כ פדברי הרמב"ם הנ"ל.

וקאי המיעוט דמחנך גם על הנתינה בלא הפתיכה. ושינוי שפיר ההיקש פנ"ל גם בקדושי כסף.

וגם מבואר שם ברש"ב"א להדיא מה שהוכיח דתלוש ולבסוף חבירו הוי כמחנך לענין גט כו' דאינו סובר פהריטב"א שצריך נתינה ממש בינה דא"כ מה חילוק בין מחנך מעיקרא או אח"כ.

וכן בין בטלי או לא בטלי. וע"כ דליתא רק סבר כמ"ש לעיל דצריך שיהיה דבר הנתינתו מיז ליד ומה"ט אימעוט מחנך שאינו דבר הנתינתו אבל במה שדינו בתלוש הי' ההקנאה שפיר חשיב נתינה ואין ראיה ממעמ"ש פנ"ל.

וגם לטעם הירושלמי יש להסתפק בקרקע פנ"ל. ונראה דקנין אגב ושאר קנינים ודאי מהני בקדושי כסף כשהוא מקנה לה הש"כ בקנין אגב וכה"ג אף להפוסלין בקרקע משום ההיקש לגט.

ורש"ב"א ור"ן סוברים דלא מהני קנין אגב בגט ריש הזורק כו'. וא"כ לכאורה אי מקשינו גם בקדושין יפסול.

ולקבצי דוקא בינדה. דהא ליתא דאי שאר קנינים לא מהני א"כ גם מעמ"ש לא יהיה מהני וכיון דמבואר בש"ס להדיא דמעמ"ש מהני בקדושין א"כ ע"כ מהני שאר קנינים ומוכח א' מב' אלו או דלא מקשינו הנה דכסף לגט או פדעת רש"י פ' הזורק דגם בגט מהני שאר קנינים כיון שהוא תלוש.

ושוב אין הוכחה ממעמ"ש שלא נקיש לגט דגם בגט פשר. ושוב אפשר לפסול מחובר בקדושי פסף ג"כ.

אבל בתלוש לפסול שאר קנינים בכסף קדושין הוי תרתי דסתרי. דממ"נ לדעת רש"י א"כ גם בגט פשר.

ולרשב"א ור"ן דפסול בגט א"כ שוב מוכח ממעמ"ש דלא מקשינו פסף לגט כנ"ל [ועי' בב"ש סי' כ"ט ס"ק י' ודוק]: עוד הנה אפשר לומר דבתלוש ולסוף תברו לכ"ע מהני בקדושין די"ל דדעת הפוסלין מחובר הוא פדעת השואל בת' רשב"א סי' אלה רל"ג דמה"ט דחה ראית רשב"א מהתוספתא דעיר הגדחת כו' דהוי תלוש ולבסוף חיברו ואין ראיה למחבר גמור ע"ש.

אבל עכ"פ תלוש ואח"כ חיברו ממ"נ פשר דאי תלוש פשר ואי כמחבר שוב מוכח מהתוספתא דכל מחובר מהני בקדושין כנ"ל. אף אין הכרח דרשב"א בחידושי ריש קדושין כ' עוד דחה על ראיה הנ"ל מהתוספתא די"ל משום סיפא דמכרן כו' קתני לה ע"ש וכן כתב בתשובה סי' אלה רכ"ו ע"ש.

וא"כ אפשר דגם תלוש ולבסוף חיברו לא מהני. דבאמת אין לחלק הגתינה כמ"ש הרשב"א.

ולא מוכח ממ"נ כנ"ל: והנה לענין גוף הדין לפסול מחובר בתורת פסף לא מצאתי מפורש לא מהראשונים ז"ל לפסול דמה שהביא רשב"א ז"ל בחידושי בשם בעל העיטור לפסול. הנה בבעה"ע שלפנינו לא נמצא כלל כ"א מה שכתב באות ק' בדיני קדושין שפי' מקודם קדושי פסף ואח"כ פי' קדושי שטר וכ' וכי היכי דמקשינו הנה ליציאה לגבי לשמה הכי גמי לענין תלוש כדמוכח פ"ק דגיטין דמקשינו והאיכא מחובר ואסקינן מלתא דאיתא בקדושין לא קתני עכ"ל.

מבואר להדיא מלשונו דדוקא בשטר פוסל מחובר דהא כ' כמו דמקיש לגבי לשמה כי דקאי רק על שטר. וכן מדלא הזכיר זה בכסף דאירי אא ולע"ד נראה דמה שהביא הרשב"א דברי העיטור הוא רק שמקיש הנה ליציאה לענין מחובר ומקודם לא הנה נראה לרשב"א לחלק בין קדושי שטר לכסף.

וממילא כיון דמקשינו גם בכסף הנה פסול אבל אח"כ דמסיק הרשב"א חילוק הנ"ל בין שטר דהא דאמר בגיטין דאיתא בקדושין לא תני הנינו רק אקדושי שטר משא"כ בכסף שוב אמרינו דגם בעל העיטור סבר כן כפשוט לשונו הנ"ל ואף דבת' סי' אלה רכ"ו משמע קצת שסבר פדעת העיטור דאינה מקודשת גם בכסף.

מ"מ אין הכרח דג"כ צדד מתחלה דשונים ואח"כ מסיק לחלק בין שטר לכסף ע"ש. וכן בסי' ת"ר כתב דשטר קדושין פשר במחבר והביא ראיה מהתוספתא דעיר הגדחת.

אף דשם בתורת פסוק והיגו דשבר דשניגים ע"ש אכל למסקנותם לחלק אין שום ראיה מבעה"ע פנ"ל. ונראה לי שפן הבין רמ"א ז"ל שכ' סי' ל"ב על מ"ש ב"י בשם רשב"א להכשיר שטר מחובר כתב בד"מ שבעל העיטור פליג.

ובכסף לא הביא פלל דבריו: לכה נראה לפסוק דהוי קדושי ודאי בקדש בחובר בתורת פסוק פרשב"א נר"ן ופשט דברי תוס' אף שאין הכרח כ"כ כמ"ש לעיל מ"מ פשט לשונם מורה פן. וכן בש"ע ס' ל"ב הביא ב' דעות בשטר משא"כ בכסף וכהב"ש.

וכן פ' רש"ל ביש"ש סי' א'. ומה שתמה על הר"ן שלא הביא דברי תוס' פבר פתבנו דאינו קושיא די"ל עצין נקוב כו': אמנם נראה דבקיודש בקרקע דדוקא בכסף או בשטר דהא צריכה לעשות קנין בהקרקע וכשנזנת לו כסף שקונה עי"ז הקרקע אף דע"י מעשה שלא לא דמי לנתנה היא.

דלא גרע מקבלה דאדם חשוב דע"י קבלתו מגיע לה הנאה. וכן בהג"ל ע"י קבלתו הכסף קונית הקרקע בעד הקדושין.

או שפכתב שטר מתנה על הקרקע ונזמן לה השטר מתנה לקדושין. אבל בקנין חזקה יש להסתפק כמ"ש לעיל דהוי פטלי מע"ג קרקע שאין פאן מעשה שלו רק במעשה שלא נעשה הנתינה ולא מקרי ונזמן לדעת מהרי"ל שכ' לעיל ס"ק א'.

ולא דמי לכל הגוף שע"י מעשה שלו ומקרי ונזמן ע משא"כ בחזקה פנ"ל: והב"ש פסק ג"כ בקרקע דמקודשת ובטלי מע"ג קרקע דהוי ספק והיגו מטעם הג"ל דנהי דההקנאה חשיב נתינה מ"מ צריף מעשה שלו מפי יקח פנ"ל.

וכמ"ש לעיל ובלא שום קנין רק שאומר לה ה"א מקודשת בקרקע זו נראה פשוט דלא הוי קדושין דבמאי קנתה דאין לומר פיון דקדושי אשה בפרוטה הוי זה עצמו פנתנה לו פסוק מה שמתקדשת ועי"ז הוא קונה הקרקע דז"א דמה בכך שאם תהיה מקודשת תקנה אבל איף נתחילו הקדושין פיון שבלא הקדושין אין פאן נתינה פלל.

ולא שייף הכא גיטה וידה באין כא': וכן מוכח מש"ס (קדושין דף יט ע"א) דאמר בקדושי יעוד דמלנה שיש עליה משכון מקודשת בתוס' שם. דע"כ לאו בהקנאת גופה מקדשה דבמה יצאה בלא שטר ובלא הפקר כו' ע"ש.

והא פיון דיוצאת בגרעון פסוק א"כ בקדושין אלו נותנת לו הפסוק ושוב יוצאת בגרעון פסוק ושפיר תתקדש במה שמקנה לה גופה ויועיל על ידי הקדושין ומוכח פנ"ל פיון דבלא הקדושין אין פאן פסוק איף נתחילו הקדושין שיהיה נקרא גרעון פסוק וכן"ל: (ג) פרוטה כ' ב"ש בשם המרדכי דאין מקדשין לכתחלה במטבע.

וכ"כ ב"ש לקמן סי' ל"א ס"ק ה'. וכ' עלה דהיגו מדרבנן אין מקדשין.

ובמרדכי שלפנינו לא נמצא פן רק לשונו פ"ק דקדושין גרסינן פ' הנהב דעתיה אצורתא וצורתא עבידא דבטלה ע"ש האיף מקודשת במטבע שיש עליה צורה עכ"ל. ונראה שהיה לב"ש גירסא דאין במקום האיף.

אולם כמו שברדכי שלפנינו מדוקדק שהרי הרמ"א ז"ל בד"מ סי' ל"א הביא דברי מרדכי אות באות פנ"ל. ולא כ' פלום שלא לקדש במטבע בש"ע.

ולא אישתימיט שום פוסק לכתוב פן. שמה שמבואר במשנה בפרוטה כו' פנסי סלע זו כו' וכמה דוכתי שדוקא בדיעבד.

ולחד טעמא בש"ס [י"א] טעמא דב"ש בדינר תקנת חכמים שלא יהיו ב"י כו'. וא"כ ע"כ לדידיה בדינר כו' מקדשין אף מדרבנן וכן פרוטה לב"ה.

וממילא גם לשאר טעמים פן דלא פליגי בזה כלל: והנה קושנית המרדכי אינו ממה דאין מטבע נעשה חליפין דזה הטעם דצורה עבידא דבטלה הוא כמ"ש רש"י ז"ל שם דהוי פדבר שאינו מסוים ולא הוי דומיא דנעל כו'.

ולא שינה טעם זה רק בקנין חליפין דבעי דומיא דנעל משא"כ שאר קנינים. אולם פננת המרדכי לע"ד מהא דקי"ל אין מטבע נקנה בחליפין ג"כ וע"ז לא שינה כלל הטעם דאינו מסוים ואינו דומה לנעל דהא כל הדברים נקנין בחליפין אף דלאו פלי כמבואר בש"ס שם להדיא שעל דבר הנקנה א"צ נעל.

ואין טעם אחר רק דהא דדעתיה אצורה וצורה עבידא דבטלי הוי פדבר שאין בו ממש כמ"ש הנ"י פיון דעבידא דבטלה שהמלה פוסלה וגוזר לצור צורה אחרת כו' לית בה מששא וה"ל פאותיות שאין גופן ממון ומ"ה אינו נקנה בחליפין.

ואם פן בקדושין ובקרקע ג"כ לא יועיל. אף הנ"י שם יישוב זה דדוקא בחליפין שרוצה מטבע זו דמקפיד שיהיה בעין אמרינו דעת' אצורתא כי, משא"כ פשמקבלו בתורת דמים דהתם לא מקפיד שיהיה בעין ולפיכך קרקע נקנה בכסף ואשה מתקדשת נמי בכסף כו' ע"ש.

והנה עדיין אינו אובן דזה שפיר פשמקנה לו מטבע בעין כו'. אבל לענין נעשה חליפין שנותן לו המטבע שיקנה חפץ אחר מה ראיה יש שזה מקפיד דוקא מחמת הצורה נימא ג"כ דנוטלו מחמת שויו דבשלמא לחד תירוץ תוס' שם דמה שמטבע חשיב פלי הוא משום שיוצאה בהוצאה א"ש דענין שהוא חשיב פלי הוא רק מחמת הצורה וכיון דעבידא דבטלי לא מהני ואינו מועיל דאי דעתו רק על הכסף שוב לאו פלי הוא.

אבל התוס' דחו שם והעלו דגם אסימון הוי פלי שראוי לתלותו בצנאר בתו. וא"כ נהי דאי הוי דענין דדעתיה אצורתא הנה שפיר כמ"ש רש"י דחשיב דבר שאינו מסוים או דבר שאין בו ממש כמ"ש הנ"י.

אבל זה גופא מנין לנו דדעת' אצורתא הא אין ראיה שמקפיד במטבע זו דוקא פיון שנותן לו המטבע וע"כ דאף שנותן המטבע מיד ליד אמרינו בסתם מטבע דעת' אצורתא וא"כ גם בקרקע וקדושין נימא דדעתיה אצורתא.

ורש"י ז"ל פירש שם (דף מה ע"ב) משום דדעתיה אצורתא, כו' דעתו של מקנה החפץ ונוטל המטבע בחליפין אינו סומך אלא על הצורה שבו שאין המטבע חשוב אלא ע"י הצורה כו' ועבידא דבטלה שהמלה פוסלה וגוזר לצור צורה אחרת כו' והוי פאינו מסוים וממעטינו מנעל כו'.

וא"כ למסקנא דאינו נקנה ג"כ וע"כ משום דהוי דבר שאין בו ממש כנ"י ה"ל. ואעפ"כ ע"כ בהא דאינו נעשה הוא משום דאף שמקבל המטבע מיד מ"מ דעתיה אצורתא.

דְּהָא אַם לֹא הָיָה דְעֵתִיָּה אֲצוּרָה הָיָה שְׁפִיר נִקְרָא דְבַר הַמְּסוּנִים דַּל"כ לֹא הָיָה צְרִיף לִזְמַר בְּהָא דְאִינוּ נַעֲשֵׂה חֲלִיפִין דְּעֵתִיָּה אֲצוּרָה רַק דְּהוּי דְבַר שְׁאִינוּ מְסוּנִים וְע"כ פְּנ"ל. וְא"כ שׁוֹב לְמִסְקָנָא גַם בְּעֵינֵי קַרְקַע וְקַדוּשִׁין שְׁיִיף דְּעֵתִיָּה אֲצוּרָתָא אַף שְׁמַקְבְּלוּ מִיַּד וְשׁוֹב אִינוּ נִקְנָה מִשׁוּם דְּהוּי דְבַר שְׁאִין בּוּ מִמֶּשׁ.

וּבְקַרְקַע לֹא קָשָׁה דְכִינּוּן שְׁפוּסָק דְמִים מְקוּדָם שְׁמוּכְר בְּכָף וְכָף כַּמ"ש רִי"ף שְׁם פ' הַזְּהָב א"כ מוֹרָה זֶה שְׁאִין דְעֵתוֹ אַגוּף הַמְּטַבֵּעַ רַק בְּתוֹרַת שְׁוֹנוֹי שְׁרוּצָה בְּתַשְׁלוּמֵי הַקְּרַקַע וּלְכָף כְּשִׁנּוּתָן אַחַר כָּף הַפְּסוֹף בְּתוֹרַת תַּשְׁלוּמִין לֹא אֶמְרִינּוּ דְעֵתוֹ אֲצוּרָתָא כּו' מִשָּׂא"כ חֲלִיפִין שְׁאִינוּ פּוּסְק מְקוּדָם דְמִיו כַּמ"ש הֲרִי"ף ו"ל הַחֲזִילוּק כּוּן אַף בְּקַדוּשִׁין דַּג"כ אִינוּ פּוּסְק מְקוּדָם רַק שְׁמַקְדָּשָׁה בְּמִטְבֵּעַ וְנוֹתֵן לָהּ אֵין הוֹכְחָה שְׁאִין דְעֵתָה אֲצוּרָתָא פְּנ"ל, וְכִינּוּ דְמִסְתְּמָא דְעֵתוֹ אֲצוּרָה לֹא יוֹעִיל כְּנ"ל: אֶמְנָם הַטַּעַם פְּשׁוּט כַּמ"ש תוּס' (ב"מ מ"ו) דְבִסְתָם אִינוּ בְּתוֹרַת חֲלִיפִין רַק בְּתוֹרַת שְׁוֹה דְמִים וְרַק כְּשִׁמְפָרֵשׁ בְּתוֹרַת חֲלִיפִין אַז אֶמְרִינּוּ שְׁדַעְתוֹ עַל גּוּף הַדְּבַר שְׁלֹא בְּתוֹרַת שְׁוֹנוֹי דְעֵינֵי חֲלִיפִין הוּא כּוּן שְׁוֹה רוּצָה בְּגוּף דְבַר זֶה וְזֶה בְּחִפְזֵי הַשְּׁנֵי דַמָּה"ט אֵין אֲוֹנָאָה.

וְכּוּן מְהִינֵי פְּחוֹת מְשׁוּה פְּרוּטָה. וְמָה"ט מוֹרָה קִנְיָן חֲלִיפִין שְׁדַעְתוֹ אֲצוּרָתָא דְאוֹתוֹ קַפִּידָא שְׁחִפְזֵי בְּמִטְבֵּעַ זֶה דְנוֹקָא מוֹרָה שְׁרוּצָה דְנוֹקָא בְּצוּרָה זֶה שְׁבְּמִטְבֵּעַ שְׁבַל"ז אֵין חֲזִילוּק בֵּין זֶה לְאַחֲרָתָא אִם בְּתוֹרַת שְׁוִוִי הַדְּמִים וּלְכָף לֹא מְהִינֵי אַף אִם יִפְרָשׁ שְׁאִין דְעֵתוֹ אֲצוּרָתָא כִּינּוּ דְגוּף הַקִּנְיָן מוֹרָה לְהִיפּוּף כִּינּוּן שְׁמַפְרָשׁ בְּחֲלִיפִין אֵין קִנְיָן זֶה יְכוּל לְקַנּוֹת דְהַקִּנְיָן שְׁיִקְנָה מְטַבֵּעַ זֶה שְׁמוּרָה עַל הַצּוּרָה הַי דְבַר שְׁאִין בּוּ מִמֶּשׁ.

מִשָּׂא"כ בְּסִתְּמָם שְׁנוֹתָן מְטַבֵּעַ כָּל שְׁאִינוּ מְפָרֵשׁ בְּחֲלִיפִין הוּא בְּתוֹרַת דְמִי שְׁוִוִי הַמְּקַח כְּדָרָף הַמוּכָר חִפְזֵי שְׁרוּצָה לְקַבֵּל דְמִיו כְּדַבְרֵי תוּס' (ב"מ דף מו) ד"ה ש"מ דְגַם לְגַרְעַ פַּח הַקִּנְיָן אֶמְרִינּוּ מִן הַסִּתְּמָם בְּתוֹרַת דְמִים וְדוֹקָא מְפָרֵשׁ בְּתוֹרַת חֲלִיפִין אוֹ עַמ"ל כְּדָרָף חֲלִיפִין כּו' ע"ש וְכּוּן מְשַׁמַּע לְשׁוֹן הֲרִי"ף רִישׁ הַזְּהָב ע"ש וּלְכָף אַף שְׁרוּצָה מְטַבֵּעַ בְּעֵינֵי הַיִּינוּ מִשׁוּם שְׁרוּצָה בְּאוֹתוֹ הַשְּׁוִוִי שְׁיִוִּיכַל לְהוֹצִיאָן אֶבֶל רַק בְּתוֹרַת שְׁוִוִי הַחִפְזֵי.

וְשְׁפִיר מְהִינֵי בְּקִנְיָן קַרְקַע וְקַדוּשִׁין בְּסִתְּמָם אַף שְׁאִינוּ פּוּסְק דְמִים מְקוּדָם. וְזֶה מְוַכְרַח דַּא"כ בְּקַדוּשִׁין כְּשִׁמְקַדָּשָׁה בְּחִפְזֵי לְמֵאֵי דְקִי"ל דְאִינָה מְתַקְדָּשַׁת בְּחֲלִיפִין וְעִיקָר הַחֲזִילוּק, הוּא דְכְּשִׁמְקַדָּשָׁה בְּחֲלִיפִין הַיִּינוּ שְׁהִיא רְוּצִית בְּחִפְזֵי זֶה וְהוּא בְּקִנְיָן הָאִשָּׁה זֶה לֹא מְהִינֵי וְדוֹקָא בְּתוֹרַת דְמִי כְּשִׂאָר שְׁוִוִי הַמְּקַח שְׁמַתְקַדָּשַׁת בְּעַד הַדְּמִים לֹא בְּתוֹרַת שְׁרוּצִית בְּחִפְזֵי זֶה דְנוֹקָא.

וְא"כ בְּכָל קַדוּשִׁין בְּשְׁוֹה כְּסוֹף בְּסִתְּמָם כִּינּוּן דְלֹא צְרִיף שׁוּמָא מְנִין לְנוּ שְׁדַעְתָּה בְּתוֹרַת דְמִים כִּינּוּן שְׁנוֹתָן לָהּ הַחִפְזֵי מִיַּד שְׁמָא מְתַקְדָּשַׁת בְּשָׁבִיל שְׁרוּצִית בְּגוּף הַחִפְזֵי שְׁלֹא בְּתוֹרַת דְמִים וּבְתוֹרַת חֲלִיפִין כִּינּוּן שְׁאוּמֵר סִתְּמָם שְׁמַתְקַדָּשׁ בְּחִפְזֵי זֶה.

וְע"כ דְבִסְתָם כָּל שְׁאִינוּ מְפָרֵשׁ בְּתוֹרַת חֲלִיפִין לֹא אֶמְרִינּוּ כָּלֵל שְׁיִהְיֶה דְעֵתָם בְּתוֹרַת חֲלִיפִין רַק בְּתוֹרַת שְׁוִוִי דְמִים כְּנ"ל וְכּוּן מְבֹאָר לְשׁוֹן רִש"י (קַדוּשִׁין דף ג ע"ב) הֵילְכָף בְּטַל כּו' וְאֶפִּילוּ ש"פ אֵי יְהִיב לָהּ בְּלִשׁוֹן חֲלִיפִין עַד דְיִהִיב בְּלִשׁוֹן קִיחָה אוֹ קִנְיָן אוֹ קַדוּשִׁין כּו' ע"ש מְבֹאָר שְׁהַחֲזִילוּק שְׁלִשׁוֹן תְּלִיפִין מוֹרָה עַל קִנְיָן שְׁחִפְזֵי בְּגוּף הַדְּבַר כְּנ"ל מִשָּׂא"כ

סָתָם קִנְיָן כּו' וּמְמִילָא גַם בְּמַטְבֵּעַ פֶּן שְׁפָמוּ שְׁבַחֲפָז אָנוּ אוֹמְרִים בְּסָתָם בְּקִדּוּשֵׁי ע"כ
שְׂאִין הַפְּנֵה רַק בְּתוֹרַת דְּמִים מְכַש"כ בְּמַטְבֵּעַ דְּבִסְתָם בְּתוֹרַת דְּמִים וְשׁוּי כַּנ"ל.

אָף לְמ"ד פ' שְׁבוּעוֹת הַדִּיּוּגִין דְּמַטְבֵּעַ הוּי מַטְבֵּעַ דְּנֹקָא וְלֹא שְׁנָה. הֵינּוּ שְׁהַקְפִּידָא שְׁיֻכַּל
לְהוֹצִיאָן אַבְל לֹא מַטְבֵּעַ זֶה דְּנֹקָא ע"ש: אָמְנָם עֲדִינּוּ קִשְׁיָא לִי דְּבִפְרוּטָה שְׁל נְחוּשָׁת אִיךְ
מְקוֹדֶשֶׁת הָא בְּלֹא הַשׁוּי שְׁמַחְמַת טִיבּוּעוֹ אִינוּ שְׁנָה פְּרוּטָה רַק מַחְמַת טִיבּוּעוֹ שְׁל הַצּוּרָה
וּא"כ בְּשִׁלְמָא בְּקִנְיָן חֲלִיפִין אִי לֹא דַעְתִּין אַצּוּרָה הִנֵּה מְהִי דְּהָא קוּנָה אָף שְׂאִינוּ ש"פ
מִשָּׂא"כ בְּקִדּוּשֵׁי הָא כִּינּוּ דְּפָחוֹת מִש"פ לֹא מְהִי א"כ בְּפְרוּטָה ע"כ דַּעְתָּה עַל הַצּוּרָה
ג"כ דְּאוֹתוֹ הַשׁוּי שְׁמַחְמַת הַצּוּרָה הוּי דְּבַר שְׂאִין בּוּ מִמֶּשׁ וְאִינוּ נִקְנָה אִיךְ תְּהִיָּה מְקוֹדֶשֶׁת.

וְאָף שְׂאִם תִּקְנָה גּוּף הַנְּחוּשָׁת מְמִילָא יִהְיֶה לָּהּ הַשׁוּי שְׁמַחְמַת הַצּוּרָה ג"כ מ"מ לֹא מְהִי
דְּהָא הַרְשָׁפָא בְּתִשׁוּבָה סִי אֶלְף רל"ג הוֹכִיחַ דְּבִקְרָקַע מְקוֹדֶשֶׁת מְהָא דְּקִדְשׁ בְּעִיר כּו'
אָף שְׂיֵשׁ תְּלוּשׁ וּמְחוּבָּר וְהוֹכִיחַ מְהָא דְּמִלְּנָה וּפְרוּטָה דְּמְקוֹדֶשֶׁת רַק מִשׁוּם דְּדַעְתָּה אַפְרוּטָה
לְחוּד אַבְל אִם הִנֵּה דַעְתָּה אַתְּרוּנִיָּהוּ אַמְלָנָה וּפְרוּטָה לֹא הִנֵּה מְהִי וְכֵן בְּתִלוּשׁ וּמְחוּבָּר
שְׁדַעְתָּה עַל שְׁתִּיָּהוּ וְכִינּוּ דְּבִקְרָקַע אִינוּ נִקְרָא נְתִינָה וְלֹא מְהִי ע"ש דְּאָף שְׂאִם דַּעְתָּה עַל
הַתְּלוּשׁ יִהְיֶה מְמִילָא גַם הַמְּחוּבָּר שְׁלָהּ מ"מ לֹא מְהִי כַּנ"ל.

וּא"כ גַּם בְּמַטְבֵּעַ פְּרוּטָה כִּינּוּ דַע"כ דַּעְתָּה עַל הַשׁוּי שְׁמַחְמַת הַצּוּרָה ג"כ דְּבַל"ז אִינוּ
שְׁנָה פְּרוּטָה. וְהַשׁוּי שְׁמַחְמַת הַצּוּרָה דְּבַר שְׂאִין בּוּ מִמֶּשׁ מְמִילָא לֹא יוֹעִיל כַּנ"ל: וְהִנֵּה
לְכַאוּרָה לְמָה לִי לְהַנ"י לְחַלְקַב בֵּין תּוֹרַת כְּסָף לְחִלְפִין הָא בל"ז נְהִי דְּהִי כְּשִׁטְרוֹת שְׂאִין
גּוּפָן מְמוֹן מ"מ לֹא גָרַע מִשְׁטֵר שְׁכַתוּב בּוּ לְכָל מִי שְׁמוּצִיאֵו דְּהָא גְזִירַת הַמְּלָךְ שְׁמִי שְׂיֵשׁ
לוֹ כְּסָף צוּרָה זֶה שְׁנָה כָּף.

וּשְׁטֵר כְּזֶה נִקְנָה בְּמִסִּירָה לְחוּד אָף שְׂאִינוּ נִקְנָה בְּחִלְפִין כְּמִבְּנֹאֵר בַּח"מ ס' ס"ו. וּא"כ
שְׁפִיר אָף דְּאִין מַטְבֵּעַ נִקְנָה בְּחִלְפִין מ"מ כְּשִׁנּוּתוֹן הַמַּטְבֵּעַ נִקְנָה, אָף ע"כ סְבַר דְּגָרַע דְּהָא
קִי"ל הַשָּׁף מַטְבֵּעַ שְׁל חֲבִירוֹ פְּטוּר אָף דְּשׁוּרְף שְׁטְרוֹתָיו חֲיִיב כְּמִבְּנֹאֵר בְּטוּר וּש"ע ס' ס'
שְׁפ"ו לְתוֹס' וְהִרְבֵּה פּוֹסְקִים.

וְכֵן לְהַפ' דְּשְׁטְרוֹת נִקְנִין בְּחִלְפִין ע"ש מ"מ מַטְבֵּעַ אִינוּ נִקְנָה. וְע"כ כְּמִבְּנֹאֵר בַּב"י וּש"ע
ס' ס"ו בְּחוֹתָם מִהַמְּלָךְ לְגַבּוֹת הַכְּנֶסֶת כְּפָר א' כּו' שְׁכ' שְׂאִינוּ נִקְנָה בְּשׁוּם קִנְיָן כִּינּוּ שְׂאִינוּ
חוּב עַל הַמְּלָךְ רַק רְשׁוֹת וּזְכוּת ע"ש וְכֵן מַחְמַת הַצּוּרָה זְכוּת זֶה הוּא מְמִילָא מִי שְׂיֵשׁ לוֹ
צוּרָה זֶה אַבְל אִינוּ דְּבַר הַנִּקְנָה בְּקִנְיָן כְּמוֹ דִּירַת בֵּית וְאִירִי חֲצִירוֹ וְכֵן כְּלָלָם בַּש"ע ס' ס'
ר"ג מַטְבֵּעַ כּו' וְדִירַת בֵּית ע"ש.

וּלְכָף הַנְּצָרָה הַנ"י לְחִילּוּק הַנ"ל. וּמְמִילָא קִשְׁיָה בְּפְרוּטָה וְכֵן שְׂאֵר מְעוֹת מַטְבֵּעַ שְׁל גְּיִיר
וְכַה"ג שְׂאִין גּוּף הַדְּבַר שְׁנָה פְּרוּטָה רַק מִהַצּוּרָה שְׁבוּ כַּנ"ל: וּבְפָרְט לַמ"ש תּוֹס' (קִדּוּשֵׁי
דָף נב ע"ב) גְּבִי מְקוֹדֶשׁ בְּחִלְקוֹ דְּאִינָה מְקוֹדֶשֶׁת מִשׁוּם, דְּמִשְׁלַחַן גְּבוּהָ קָא זְכִי וְאָף שְׂיֵשׁ
לָהּ הַנְּאָה הַשְּׁנָה פְּרוּטָה שְׁתוּכַל לְאַכְלוֹ מ"מ כִּינּוּ שְׂאִין הַנְּאָה מְמוֹן שְׁלוֹ רַק שְׁנוּתוֹן לָהּ
שְׁתִּהְיָה מִשְׁלַחַן גְּבוּהָ לֹא מְהִי דְּמְקוֹדֶשֶׁת בְּמָה שְׂאִינוּ שְׁלוֹ וְאִינוּ דוּמָה לְעוֹשָׂה כְּפּוֹעַל
וְדִיבּוּר לְשַׁלְטוֹן דְּהַנְּאָה מִשְׁלוֹ ע"ש וּמְמִילָא גַם הַשׁוּי שְׁמַחְמַת הַצּוּרָה כִּינּוּ שְׂאִינוּ נִקְנָה
אָף שְׁיִהְיֶה לָהּ זְכוּת זֶה שְׁמַחְמַת גְּזִירַת הַמְּלָךְ מְמִילָא לֹא יוֹעִיל כְּמוֹ מְקוֹדֶשׁ בְּחִלְקוֹ הַנ"ל.

שְׁהֵנָּה שִׁיְהִי שָׁנָה פְּרוּטָה שֶׁהוּא מְחַמֵּת שׁוּוֵי שֶׁל הַצּוּרָה לֹא יִהְיֶה לָּהּ בְּתוֹרַת שָׁל הַמְקַדָּשׁ מֵאַחַר שֶׁאֵינּוּ נִקְנָה רַק מִגְזֵרֵת הַמְלָכָה שֶׁכְּשֵׁיִשׁ לּוֹ צוּרָה כְּזוֹ כּוֹ' יִהְיֶה שָׁנָה פָּדִי: אֲמָנָם גִּרְאָה הַטַּעַם דָּאָף דֶּה־צוּרָה הֵנִי דְּבָר שֶׁאֵין בּוֹ מִמֶּשׁ וְהַשָּׁף מְטַבֵּעַ שֶׁל חֲבִירוֹ פְּטוֹר מ"מ חֲזִינוּ כְּשֶׁמְזִיקוּ כָּל הַמְטַבֵּעַ צָרִיף לְשֵׁלֵם הַכֹּל גַּם הַשׁוּוֵי שֶׁמְחַמֵּת הַצּוּרָה וְאָף לְמֵאן דְּפָטַר שׁוֹרֵף שְׁטָרוֹתָיו שֶׁל חֲבִירוֹ.

וְלֹא אֲמָרִינוּ שֶׁעַל אוֹתוֹ הַשׁוּוֵי שֶׁמְחַמֵּת הָאוּרָה יִהְיֶה כְּשׁוֹרֵף שְׁטָרוֹת. וְלֹא יִהְיֶה חֲזִיב לְשֵׁלֵם רַק גּוֹף הַמְתַּכּוֹת.

וְכֵן לְדִידֵן בְּשׁוּמְרֵין דְּאֵימְעוּט שְׁטָרוֹת אִם כֵּן בְּמְטַבֵּעַ לֹא יִהְיֶה חֲזִיב בְּאַחֲרֵיּוֹת רַק עַל שׁוּוֵי גּוֹף הַדְּבָר דְּעַל הַשׁוּוֵי שֶׁמְחַמֵּת טַבְעוֹ הֵנִי כְּשֶׁשְׁטָרוֹת שֶׁאֵינּוּ חֲזִיב בְּאַחֲרֵיּוֹת. וְלֹא אֵיִשְׁתַּמִּיט שׁוּם פּוֹסֵק לְכַתּוּב כֵּן: וְעוֹד קָשָׁה לְעִנּוּן שְׁבוּעָה דְּאָמַר רִישׁ פ' שְׁבוּעַת הַדִּיּוּנִים דְּבַעֵי כְּפִירָה טַעְנָה ב' כְּסָף מְקַרָּא דְּכָסָף אוֹ כְּלִים כּוֹ' אָף כְּסָף ב' וּמְטַבֵּעַ הַפְּחוּתָה שֶׁבְּתוֹרָה הִנֵּה מְעָה כְּסָף וְלָכֵף צָרִיף ב' מְעִין כּוֹ' וְתוֹסֵ' שֵׁם (דָּף מ) ד"ה בְּטַעְנוּ בְּדִינָר פְּתַב לְהַדְיָא דְּמִסְתַּמָּא שָׁנָה פְּרוּטָה הַטִּיבּוּעַ שֶׁל ב' מְעִין ע"ש וּא"כ כִּינּוּן דְּשְׁטָרוֹת אֵימְעוּטֵי מְדִין שְׁבוּעָה א"כ חֲשָׁרָה לָּהּ טַעְנָה מִשְׁתִּי כְּסָף דְּאֵיִתִּי הַשׁוּוֵי מְב' מְעִין יֵשׁ בּוֹ ש"פ שְׁטָרוֹת הַשׁוּוֵי שֶׁמְחַמֵּת הַצּוּרָה א"כ הוּא תוֹבֵעַ ב' מְעִין פְּחוּת פְּרוּטָה שָׁנָה כְּסָף וּפְרוּטָה שְׁטָרוֹת וְאֵין פֶּאן ב"כ לְחֲזִיבוֹ שְׁבוּעָה.

וְאֵין לוֹמַר כִּינּוּן דְּהַפְּי' בְּתוֹרָה מְטַבֵּעַ ב' מְעִין א"כ בְּהַכִּי חֲזִיב רַחֲמָנָא שְׁבוּעָה. דז"א דא"כ מוֹכַח דְּבַתְּבַעוֹ כְּסָף מִמֶּשׁ יִהְיֶה דִּי בְּשְׁתִּי כְּסָף פְּחוּת פְּרוּטָה לְחֲזִיב שְׁבוּעָה דְּהָא בְּהַכִּי חֲזִיב.

וְע"כ דְּלִיתָא דְּהָא מְבֹאָר ס' פ"ח וּבְכָל הַפּוֹסְקִים דְּבַעֵינוּ גַּם בְּכָל דְּבָר שִׁיְהִי שָׁנָה שְׁתִּי כְּסָף מִמֶּשׁ וְעוֹד בַּה' סְלַעִים דְּפְדִיּוֹן הַבֵּן הָא קו"ל אֵין פּוֹדִין בְּשְׁטָרוֹת וּבְצָרִי לָּהּ מַה' סְלַעִים אוֹתוֹ הַשׁוּוֵי שֶׁל טִיבּוּעוֹ.

וְכֵן בְּחִילוּל מַעֲשֵׂר דְּאָמַר (ב"מ דָּף נד) דְּמַחְלִין עַל פְּרוּטָה אָף דְּמַמְעֵט שְׁטָרוֹת ע"ש: וְלָכֵף ע"כ דְּאֵין זֶה שְׁנֵי דְּבָרִים נִפְרָדִים הַכְּסָף וְהַצּוּרָה שִׁישׁ עָלָיו בְּטִיבּוּעוֹ. רַק דְּכָל זְמַן שֶׁהַצּוּרָה עַל הַכְּסָף נִקְרָא הַכְּסָף כְּסָף שִׁישׁ עָלֶיהָ צוּרָה וְשָׁנָה הַכְּסָף כָּף דְּכִינּוּן שֶׁהַצּוּרָה תְּלוּיָהּ בְּהַכְּסָף וְאֵינוּ דְּבָר בְּפָנָי עֲצָמוֹ שָׁנָה כְּסָף זֶה כָּף כְּשֵׁיִשׁ עָלָיו אוֹתוֹ צוּרָה וְחֲשִׁיב הַכֹּל גּוֹפּוֹ מְמוּן וְכְשֶׁמְזִיקוּ מְשַׁלֵּם הַכֹּל רַק בְּשָׁף מְטַבֵּעַ שֶׁהַפְּרִיד הַצּוּרָה לְבַד וְהַפְּרִידוֹ מִהַכְּסָף וְהַצּוּרָה לְבַד דְּבָר שֶׁאֵין בּוֹ מִמֶּשׁ וְאָף שֶׁהַכְּסָף עֲצָמוֹ נִפְחַת מְשׁוּנְוִי ע"י כֵּן מ"מ לְנִגְדַּת הַכְּסָף עֲצָמוֹ הֵנִי הִיזְק שֶׁאֵינּוּ נִיָּכָר וְלֹא מְקַרִי זֶה מַעֲשֵׂה בְּגוֹף הַכְּסָף.

מִשָּׂא"כ כָּל זְמַן שֶׁאֵינּוּ נִפְרָד כַּנ"ל וְלָכֵף פּוֹדִין וְכַנ"ל. וּמִמִּילָא מְנוּשָׁב הַחִילּוּק שֶׁל הַנ"י ג"כ דְּנֻקָּא בְּחִלְיָפִין דְּדַעְתִּיהָ אֲצוּרְתָא לְבַד וּמִמִּילָא כְּמוֹ דְּמְבֹאָר בְּש"ע וְס' ס"ו וּבְטוֹר שֵׁם בְּמַכִּירַת שְׁטָר כְּשֶׁאֵינּוּ מוֹעִיל בְּמַסִּירָה לְחוּד אֵינּוּ נִקְנָה גַּם גּוֹף הַנִּיָּיר מִשׁוּם שֶׁאֵין דַּעְתּוֹ לְצוּר עַפ"צ וְהַנִּיָּיר נִגְרַר אַחַר הַשִּׁיעָבוּד וְכִינּוּן שֶׁדַּעְתּוֹ עַל הַחוּב וְלֹא קָנָה לֹא קָנָה גַּם הַנִּיָּיר וְגַם בְּמַתְנֵה הַדִּין כֵּן.

וְלָכֵף גַּם בְּחִלְיָפִין בְּמְטַבֵּעַ כִּינּוּן דְּדַעְתִּיהָ אֲצוּרָה וְהַצּוּרָה לְבַד אֵינּוּ נִקְנָה דְּהֵנִי דְּבָר שֶׁאֵין בּוֹ מִמֶּשׁ וּבְקִנּוּן זֶה הַכְּסָף נִגְרַר אַחַר הַצּוּרָה כִּינּוּן שֶׁדַּעְתּוֹ אֲצוּרָה וּמִמִּילָא אֵינּוּ מוֹעִיל.

משא"כ בַּשָּׂאָר קוֹנִינִים שֶׁדַּעְתּוֹ עַל הַכֶּסֶף שׁוֹב אֵף וְשִׁנּוּהָ פְּרוּטָה רַק מִחֲמַת טִיבוֹעוֹ מ"מ פִּינּוֹן שֶׁהֵם בִּיחַד שָׁנָה גּוּף הַמְטָבֵעַ פְּרוּטָה וְדַעְתּוֹ עַל הַכֶּסֶף שֵׁישׁ עָלָיו צוּרָה שִׁנּוּהָ כִּף שִׁפִּיר מְהֵנִי הַקִּנְיָן וְלֹא הָיָה כָּלֵל דְּבַר שִׁאִין בּוֹ מִמֶּשׁ דְּשִׁפִּיר הַמִּתְכוּת עֲצָמוֹ שָׁנָה פְּרוּטָה כְּשֵׁישׁ עָלָיו צוּרָה כְּזוֹ פִּינּוֹן שִׁאִין דַּעְתּוֹ עַל הַצּוּרָה לְבַד כַּנ"ל: אֲמַנְם עֲדִינּוּ יִקְשֶׁה לְשִׁיטַת תּוֹס' וְרֹא"ש וְרַמ"א ס' שפ"ו דָּאָף דְּשׁוּרְף שְׁטָרוֹת חֲתִיב מ"מ שָׁף מְטָבֵעַ פְּטוֹר.

וְאִי גִימָא כַּנ"ל דְּכָל שֵׁישׁ הַצּוּרָה עַל הַמְטָבֵעַ שָׁנָה הַכֶּסֶף יוֹתֵר. א"כ לְמָה יִהְיֶה פְּטוֹר הָא הָיָה הַיִּזְק נִיפְרָר בְּגוּף הַכֶּסֶף שֶׁהָיָה שָׁנָה יוֹתֵר וּפְחָתוֹ דְּהָא צוּרָם אֲנֹן אִי הָיָה סֵתָם קוֹימָא לְמַזְבַּח הָיָה הַיִּזְק נִיפְרָר וְכַה"ג וְע"כ דְּגַם כְּשֶׁהַצּוּרָה עָלָיו חָשׁוּב לְדַבָּר נִפְרָד.

וּלְכַף פְּטוֹר עַל הַצּוּרָה דָּאִין בּוֹ מִמֶּשׁ וְהַכֶּסֶף הוּא כְּמוֹ שֶׁהָיָה. אֵף הָא גַּם אִי חָשׁוּב לְדַבָּר נִפְרָד אֵינּוּ מוּבָן לְמָה יִהְיֶה פְּטוֹר לְמָה גִּרַע מִשׁוּרְף שְׁטָר.

וְעוֹד הָא חֲזוּתָא דְּמִיבְעִיָא בִּש"ס (ב"ק דף קא) אִי יֵשׁ שְׂבַח סְמָמִין כו'. דְּחֲזוּתָא לֹא מְלֵתָא כו'.

וְאֵף דְּהָיָה דְּבַר שִׁאִין בּוֹ מִמֶּשׁ מ"מ אִם א' מַעֲבִירוֹ ע"י צְפוּן חֲתִיב לְשִׁלְם לְבַעַל הַצָּמֵר כְּמִבּוֹאָר בִּש"ס (ב"ק דף צט) בְּנוֹתָן לְצַבֵּעַ כו' דָּאִי אֵינּוּ אֲנֹמֵן קוֹנָה בְּשִׂבַח כְּלִי דְּמִי צָמְרוֹ וְשִׂבַּחוּ בְּעֵי לְמִיתָב לִיָּה כו'.

וְאֵף דְּהַשְׁוִי שְׂמִחַת הַחֲזוּתָא אֵינּוּ בּוֹ מִמֶּשׁ. מ"מ בַּעַל הַצָּמֵר הַחֲזוּתָא שְׁלוֹ וְשָׁנָה הַצָּמֵר יוֹתֵר וְיֵשׁ לְחַלֵּק קֶצֶת שִׁמ"ה הוּא דְּבַר נוֹסָף עַל הַצָּמֵר ע"י הַסְמָמִינִים.

וְעִי' בְּהֵרָא"ש בַּת' כָּלֵל מ"ב ס' ו' בְּנוֹתָן טַבְּלָא לְאֲנֹמֵן לְצִיִּיר דָּאֵינּוּ יְכוּל לְאַסְרוֹר דְּכִינּוֹן שִׁאִין בּוֹ מִמֶּשׁ לֹא שִׁיָּיָף אֲנֹמֵן קוֹנָה כו': אֲמַנְם עֵינְקֵר נִרְאָה בְּדַעַת תּוֹס' שֵׁם כַּמ"ש רש"ל בִּיש"ש ב"ק פ' (הַגּוֹזֵל ק) ס' י"ז דְּהַטַּעַם פִּינּוֹן שִׁנּוּהָ לְמִשְׁקַל הֵרָאשׁוֹן אֲלֵא שֶׁהוּזַל מַעֲט מִחֲמַת פְּחַת הַצּוּרָה וְאִי רוּצָה הַנִּיזְק לִיתֵן הַשְּׂכָר יַעֲשֶׂה מִמֶּנּוּ מְטָבֵעַ כְּבָרָאשׁוּנָה כו' וְכ' בְּשֵׁם הַמְרַדְכִי כָּל דְּבַר שֶׁהוּא בְּעֵינּוּ אֲלֵא שִׁאִין שָׁנָה לְמַפְּוֹר כְּמוֹ שֶׁהָיָה מִתְחַלְּהָ הָיָה גִרְמָא כו' כְּמוֹ זוֹרֵק מְטָבֵעַ לְמִים צְלוּלִים אֵף שִׁצְרִיף לִיתֵן שְׂכָר לְבַר אֲמוּרָאִי לְטָלוֹ וְהַשָּׁף מְטָבֵעַ שִׁצְרִיף לְתַת שְׂכָר לְצוּרָה ע"ש.

הַגַּם שִׁאִין מְבוֹאָר הֵיטֵב הַחִילּוּק נִרְאָה לַע"ד כַּמ"ש רש"י וְתוֹס' רִישׁ פ' הַזֵּהָב אֲסִימוֹן קוֹנָה אֵת הַמְטָבֵעַ כו' וּפִירָשׁ"י דְּנַעֲשֶׂה עָגוּל וּמוּכָן לְצוּר עָלָיו הַצּוּרָה וּפִי' תּוֹס' דְּחָשׁוּב יוֹתֵר מְטָבֵעַ מִפְּסָלְתוֹ מְלָכוֹת כו' פִּינּוֹן שֶׁעֲשׂוּי פְּתִיקוֹן הַמְטָבֵעַ הַיּוֹצֵאת וְאֵינּוּ חֹסֵר רַק צוּרָה וּבְדַבָּר מוּעָט יִטְבִיעוּ הַרְבֵּה ע"ש תוֹס' ד"ה הַזֵּהָב וּד"ה אֲסִימוֹן כו' כְּתָבוּ ג"כ פִּינּוֹן שֶׁנַּעֲשׂוּ בְּרוּחַב וְעוֹבֵי כו' וּבְדַבָּר מוּעָט כו'.

וְכ"כ תּוֹס' (בְּכוֹרוֹת דף: ל) ד"ה דְּמִזְדַּבְּנָא בְּסוּף דְּשְׂכָר הַהֲטָבֵעָ א' מַכ"ה ע"ש. וּלְכַף שָׁף מְטָבֵעַ כו' עֲדִינּוּ שֵׁם מְטָבֵעַ עָלָיו דְּגַם בְּלֹא הַצּוּרָה פִּינּוֹן שֶׁנַּעֲשֶׂה בְּרוּחַב וְעוֹבֵי כו' נִקְרָא מְטָבֵעַ רַק שֶׁגוֹרָם שִׁצְרִיף לִיתֵן שְׂכָר הַטָּבֵעָ הָיָה כְּמוֹ בַר אֲמוּרָאִי הַנ"ל וּפְטוֹר.

וְא"כ מִמִּילָא כָּל שֶׁהַצּוּרָה עָלָיו נִקְרָא שִׁפִּיר כֶּסֶף הַשָּׁנָה כְּמוֹ שֶׁהוּא עִם הַצּוּרָה שֶׁהַכֶּסֶף עֲצָמוֹ כְּמוֹ שֶׁהוּא מְתוּקָן הוּא עוֹמֵד לְכַף לְהַטְבִיעַ עָלָיו וְשִׁפִּיר גּוּפוֹ מִמּוֹן עִם הַצּוּרָה כַּנ"ל:

ונראה דכל מטבע דמיירי בש"ש הוא פן שהמשקל שנה פספס זה רק הטובוע לסימן שהמשקל פן ונחשב שכר ההטבעה פנ"ל.

והצורה ע"פ גזירת המלך. ולכך דוקא בחליפין דעתין אצורתא לבד מדמקפיד פנ"ל דוקא כמטבע זו.

משא"כ בנותן הפספס בתורת דמים דעתיה על הפספס שיש עליו הצורה וקוי גופו ממון לכל הדברים פנ"ל: וממילא יש להסתפק במעות נייר וכה"ג שאין בו שווי פלום בגופו רק גזירת המלך שיצא בהוצאה דנראה דמחזק הצורה חייב ולא דמי לשף מטבע כו'.

דבזה אין שם מטבע עליו כלל רק נייר וכמוחק שטר של חבירו דהוי פשוט. וממילא עיקרו הצורה וי"ל דאין פודין בו ולענגן פשיעה שומרין ושבוועה וכה"ג אפשר דלא אימעוט רק דבמה שנגאבד השטר לא נאבד גוף החוב עדדין משא"כ מטבע הנ"ל שנגאבד גוף החוב אף הוה בפדיון אימעוט אף אי מכירת שטרות מה"ת ומקנה לפהן גוף החוב.

וי"ל דדוקא במקוסר גוביינא משא"כ הנ"ל. ואינו מוכרח: גם י"ל פיון דדינא דמלכותא דינא כמו דחשיב (ב"ק דף צז) פסלתו מלכות לגדוק פן מהני הדינא דמלכותא לשון' גופו ממון פשהצורה עליו פיון שיצא בהוצאה אף הנ"ל ע"כ לא ס"ל פן דהא מה"ט כ' שאינו נקנה בחליפין.

ובאמת למ"ש רשפ"א בת' סי' אלה ק"ד ס"ל דלפירש"י גם במאי דאין מטבע נקנה בחליפין ג"כ הטעם משום דבר שאינו מסוים א"כ אין צורך כלל לטעם הנ"ל שיהיה דומה לשטרות וי"ל שפיר בכל מטבע דחשיב גופו ממון דמסבא פיון שיצא בהוצאה לכל דבר לא גרע משאר שנה פספס דילפינו שהוא פספס.

וגם מסבא לר"ן ז"ל ריש קדושין וכן בש"ס גיטין גבי איצטלית דאמרינו מה לי הן מה לי דמיהן כו' פיון שיקולין לקנות בעדו איצטלית כו'. וכן פספס עצמו אף שהשווי מחמת טיבעו עכ"פ פיון שיקול לקנות הפל והוא עיקר היצא בהוצאה אף יהיה גרוע משאר שנה פספס.

גם די"ל דילפינו מכל הדברים שהצריכה תורה פספס דהיינו מטבע היוצאת ומיעטה שטרות כמו פדיון וחקילול מעשר וכה"ג, א"כ מוכח דהפספס עם השווי שמחמת טבעו אינו פשטרות פיון דלעולם במטבע יש איזה שווי מחמת טיבעו וע"כ דחשיב גופו ממון.

וממילא יש ללמוד בכל מטבע פן אף שאין בו שווי מצד עצמו פלום. דהא גם בשטרות כ' תוס' (ב"ק דף ע"ב) דעדיף מדבר הגורם לממון משום ששנה למפור לכל אדם ע"ש וא"כ נהי דמ"מ חשבינו לשטרות אין גופן ממון היינו משום שאינו יוצא בהוצאה רק שיקול למפור אותו הגורם לממון משא"כ מה שיצא ואינו מחוסר גוביינא פלום י"ל דחשיב גופו ממון.

ועוד דהא בכל הני דממעטינו שטרות מכלל ופרט כו' הוא משום דכ' פספס לפרט ונהיינו מטבע היוצאת ומרבינו שנה פספס פעין הפרט שיהיה מטלטל וגופו ממון א"כ פיון דחשיב דבר שאינו יוצא רק שנה פספס למפור פעין פספס י"ל דכ"ש מטבע ממש דהוא פעין הפרט דכספ דיוצא בהוצאה.

ומ"מ נראה דלא לפדות במטבע נגיד וכה"ג שעיקר שווי מצד גזירת המלך, דברשפ"א ריש הנהב ובס' א"ז שם פי' דברי רש"י אסימון קרוי או של מתכות ואין עליו צורה או של עץ ויש עליו צורה דאין שם מטבע בתורה רק של מתכות ויש עליו צורה כו' ע"ש.

והיינו דבר שיש בו שווי מצד עצמו וכן לילדותי דרבי דהבא דחשיב הוי פספ' לגבי' אף שיוצא בהוצאה יותר מנהב. וכן נחונשת לדין לגבי פספ' אף דסגין טפי מכספא.

א"כ חזינו שתלוי יותר בגוף חשיבות עצמו להיות נקרא פספ' יותר מחשיבות מה שיוצא בהוצאה ואף לזקנותי דרבי פספא דיש בו שתיהם כו'. וא"כ ממאי דמרבין שנה פספ' כעין הפרט מה שגופו ממון ושנה למכור.

אין ללמוד מזה מה שאין בו חשיבות מצד עצמו כלום אף שיוצא בהוצאה דשפיר אינו דומה לפספ' יותר משאר שנה פספ' כיון ששם פספ' קרוי על שתיהן שיש בו חשיבות וינצא בהוצאה: וממה שאמרה תורה סלעים שקלים כו'.

אין ראיה כלל דנראה עיקר כמ"ש לעיל שהיה המטבע רק במשקל כמבואר בש"ס (בכורות דף נ) דהוי ליה כ' מתקלי במתקלי דינרי כו' ע"ש. ובתוס' (נ' ע"ב) ד"ה כל שמה שתירגם עשרין מעה על גרה כו' היינו שהמשקל גרה האמור בתורה היה שנה מעה בימי אונקלס ע"ש, וכן פירשו הגאונים הכל במשקל והרמב"ם ז"ל דגרה הוא משקל גרגר כו'.

וא"כ אמרה תורה רק דבר שגופו ממון ממש, ואם הפי' בתורה על זהב לילדותי דרבי כמ"ש תוס' פ' הנהב דהפי' בתורה ג' רבע דינר זהב א"כ כבר השיעור שהיה שנה ה' שקלים פספ' עם השכר טיבועו כמ"ש ר"י ב"ר נתן בתוס' בכורות שם ד"ה דמזדבנא כו'.

ואף למאי דקי"ל דכספא טיבועא ושיערה תורה בשקלים ממש מ"מ היה רק הצורה רק שכר הטבעה א' מכ"ה כמ"ש תוס' והיינו לידע שהמשקל כן. ושפיר נקרא גופו ממון כמו שאר אומן קונה בשבח כלי.

וגם אי אינו קונה בגוף הדבר מ"מ השבח של בעל הפספ'. כמו חזוהא אף שאין בו ממש מ"מ הוי גופו ממון צמר צבוע כיון שצריף ליתן שכר לצבוע כן שנה ממש זה הממון.

ואינו מזיק כלל מה שהמלך יכול לפסול הצורה דמ"מ עכשיו שנה ממש זה הממון. ואין להקדש אלא מקומו ושעתו.

ועוד דאף שיפסלנו מ"מ הצורה שהוא לסימן שהמשקל כן עדיין יהיה הסימן ויהיה שנה פספ' זה כמו שהיה שנה. רק שלא יצא להדיא מצד הנזירה ואין זה מגרע השווי, והיינו טעמא דאמר בש"ס (ב"ק דף לך הוציאו במישן כו').

ואי במטבע שקל שניו מתמת הצורה איך שניף. כיון שפסלתו מלכות איך יכול להוציאו במקום אחר.

וע"כ כמ"ש שבמקום שאין הנזירה שפיר הסימן של הצורה שעל משקל זה ששנה כן יהיה באמת שנה פספ' זה. רק במקום זה מצד גזירת המלך אינו יוצא וכאלו גזר המלך

על כִּסְף מִמֶּשׁ וְשֵׁלָא יוּכַל לְהַמְכֹר שִׁמְ"מ כֹּל זְמַן וְשֵׁלָא גִזְר וְדַאי דְחָשִׁיב גּוּפוּ מְמוֹן אַף שְׂיָכוּל לְגִזְר וְשֵׁלָא יְהִיָּה שְׁנָה כַּנ"ל.

וא"כ בְּזָה שְׁפִיר גַּם הַדִּין דְּשִׁף מְטַבֵּעַ שֶׁל חֲבִירוֹ פְּטוֹר דְּהַשְׁוִי מִשְׁקָל מִמֶּשׁ כְּמוֹ שְׁהִיָּה רַק הַשְּׂכָר הַטְּבָעָה לְהִיֹּת נֹדַע לְכָל הַמִּשְׁקָל זֶה חֹסֵר וְצָרִיף לִיתָן שְׂכָר לְהַטְבִּיעוֹ וְהָיָה רַק גּוֹרָם כְּמוֹ בַר אֲמֹרָאֵי לְמִשְׁקָל כַּנ"ל: וְא"כ אֵין שׁוּם רְאִיָּה מְכָל הַנ"ל עַל מְטַבֵּעַ שְׁכָר לְשׁוּן רַק מִחֲמַת גְּזִירַת הַמֶּלֶךְ כְּמוֹ נִיָּיר וְכַה"ג אִם גַּם מִתְּכוּת רַק שְׁאִין הַמִּשְׁקָל שְׁנָה כְּלָל בְּעֶרְףֵהּ שְׂיֻצָא הַמְטַבֵּעַ דְּעִיקְרוֹ הַצּוּרָה וְכִשְׁהַמֶּלֶךְ פּוֹסְלוֹ אֵינוֹ שְׁנָה כְּלוּם י"ל שְׁפִיר דְּאֵין זֶה גּוּפוּ מְמוֹן רַק כְּמוֹ שְׁטָרוֹת.

ואף שְׂיָכוּל לְהַחֲלִיפוֹ בְּכֶסֶף וְלִקְנוֹת בּוֹ מ"מ לֹא מְהַנִּי לְשׁוּנֵי גּוּפוּ מְמוֹן וְאֵין כָּאֵין רַק הַזְכוּת מִשׁוּם דִּינָא דְּמִלְכוּתָא. וְהָא בַּב"ק (דָּף צֹח ע"ב) מְחַלֵּק הַש"ס דְּשׁוֹר הַנִּסְקָל וְחִמִּץ בְּפֶסַח אַף שְׁאִסוֹר בְּהִנְאָה מ"מ בְּגוֹרָם לְמְמוֹן חָשִׁיב עִיקְרוֹ מְמוֹן נֶגֶד שְׁטָרוֹת וּפִירָש"י פִּינּוֹן שְׁבַתְחֻלְתוֹ מְמוֹן הוּא וְאֵין דְּעַכְשָׁיו אֵינוֹ שְׁנָה כְּלוּם גּוֹרָם לְמְמוֹן הוּא אֲבָל שְׁטָרוֹת דְּמַעוֹלָם לֹא הִיָּה גּוּפָן מְמוֹן כּו'.

וא"כ כְּמוֹ דְּהָאִסוֹר הִנְאָה שְׁמַגְזִירַת הַתּוֹרָה אֵינוֹ מְסַלֵּק הַשְׁוִי עִיקְרָה שְׁלוֹ מִכַּש"כ שְׁהַשְׁוִי שְׁמַגְזִירַת הַמֶּלֶךְ לֹא מְשַׁנֵּי אוֹתוֹ גּוּפוּ מְמוֹן אַף שְׁשְׁנָה לְקְנוֹת וְלִמְכֹר מ"מ אֵינוֹ רַק גּוֹרָם לְמְמוֹן כְּמוֹ שְׁטָרוֹת.

לְזֹאת לַע"ד שְׁאֵין לְפָדוֹת רַק בְּכֶסֶף וְשְׁנָה כֶּסֶף מִמֶּשׁ. גַּם לַעֲנִין פְּשִׁיעָה וּשְׂאָר דְּבָרִים צ"ע הַרְבֵּה.

וּמִהַתִּימָה שְׁלֹא בִּיָּאָרוּ הַפּוֹסְקִים כְּלָל בְּזָה: אֲמַנְם לַעֲנִין פְּדִיוֹן נִרְאָה הַטַּעַם שְׁלֹא חִילְקוֹ הַפּוֹסְקִים בְּמְטַבֵּעַ דְּבִשְׂאָר מְטַבְּעוֹת שַׁע"כ פִּי שְׁנָה פְּרוּטָה הַמִּתְכוּת שְׁבוּ י"ל דְּמַהֲנֵי דְּלֹא גִרַע מְטָלִית בְּדַרְכּוֹ לְהַתִּיבֵּיקָר בּוֹ דְּקִי"ל דְּמַהֲנֵי לְדִידֵי שְׁנָה לִי כְּשִׁמְקַבְּלוֹ הַפְּהֵן בַּה' סְלָעִים.

וְהָא הַמְטַבֵּעַ עַכ"פִּי פִּינּוֹן שְׂיֻצָא בְּשׁוּוִי ה' סְלָעִים שׁוּב יְכוּל הַפְּהֵן לְקַבְּלוֹ בַּה' סְלָעִים וְשִׁיָּיָד לְדִידֵי שְׁנָה לִי עַל גּוּף הַכֶּסֶף וְלֹא דְּמִי לְשְׁטָרוֹת. רַק בְּמְטַבֵּעַ נִיָּיר שְׁאֵין גּוּף הַנִּיָּיר שְׁנָה פְּרוּטָה דְּבָזָה לֹא מְהַנִּי לְדִידֵי שְׁנָה לְשׁוּנֵי עֲלָה תּוֹרַת כֶּסֶף כַּמ"ש הַר"ן פ"ק דְּקִדּוּשֵׁין בְּזָה יֵשׁ לְהַסְתַּפֵּק כַּנ"ל: וְהִנֵּה לַעֲנִין קִדּוּשֵׁין לַמ"ש אֵין רְאִיָּה מִהַמְשָׁנָה וּגַם שְׁמִבְנוֹאֵר דְּמִקְדָּשֵׁין בְּמְטַבֵּעַ דְּהִיָּינוּ בְּמְטַבֵּעַ דְּהָנִי גּוּפוּ מְמוֹן שְׂרַק הַטְּיָבוּעַ עַל הַמִּשְׁקָל וּבְזָה לֹא אֲמַרִּינוּ דְּעַתָּה אֲצֻנְרָתָא פִּינּוֹן שְׁהוּא בְּתוֹרַת שׁוּוִי דְּמִים.

מִשָּׂא"כ מְטַבֵּעַ שְׁאֵין בּוֹ שׁוּוִי רַק מִחֲמַת הַצּוּרָה דְּבָזָה וְדַאי דְּעַתָּה אֲצֻנְרָתָא י"ל דְּהָנִי דְּבָר שְׁאֵין מִמֶּשׁ כַּנ"ל וְאֵין רְאִיָּה: אֲמַנְם נִרְאָה עִיקְרָה דְּבִקְדוּשֵׁין אֵין לְחִוּשׁ דְּכִינּוֹן דְּמַהֲנֵי גַם בַּשֵּׁט"ח וּבַמַּעַמ"ש כּו'.

וְלֹא בְּעֵי גּוּפוּ מְמוֹן רַק שְׁנָה כֶּסֶף לְמָה לֹא יְהִיָּה מְהַנִּי בְּמְטַבֵּעַ. דְּמָה דְּמִשְׁמַע מִדְּבָרֵי הַנ"י שְׁלֹא יוֹעִיל שׁוּם קִנְיָן בְּמְטַבֵּעַ לְכַאוּרָה הוּא דְּבָר שְׁאֵין לוֹ שַׁחַר פִּינּוֹן דְּקִנְיָן אֲגַב מְפֹרָשׁ בַּש"ס דְּמַהֲנֵי אֵין סְבָרָא כְּלָל לֹא יוֹמֵר שְׁלֹא יוֹעִיל מְשִׁיכָה וּמְסִירָה מִיָּד לִיד אַף דְּבִשְׁטָרוֹת מְצִינּוּ כּו'.

והא מפורש פ"ק דב"מ הגביה ארנקי מלא מעות דקנה בהגבהה. וגם מפורש שם דגם מן ההפקר קני והא בשטרות לא מהני מההפקר שום קנין.

ועכ"פ צ"ל משום דינא דמלכותא פיון שזוכה בגוף הדבר זוכה בשווי הצורה משום דינא דמלכותא שמי שיש לו זו המטבע הזכות שלו פנ"ל ומוכח עכ"פ דאף באותן מטבעות שע"כ דעתו אצורה ג"כ יש אינה קנין אף דע"ז אין הוכחה מש"ס שם.

מ"מ הוא נגד הסברא שלא יועיל שום קנין במטבעות אלו שהן מדינא דמלכותא. ועיין ביש"ש קדושין פ' האומר באותן הזכיות שמחמת המלך שנקנין ג"כ מצד דינא דמלכותא: ולכך נראה דגם הנ"י מודה פנ"ל דמהני פשוטו ומקנה המטבע מטעם דינא דמלכותא פיון שפאה המטבע לידו זכה בה רק בתורת קנין חליפין היינו להיות נקנה בחליפין כשלא נתנו לו ע"ז פתב שפיר טעם הנ"ל שכל שלא בא לידו ואין קונה מצד דינא דמלכותא רק שיקנה ע"פ ד"ת בחליפין לא מהני דאין בו ממש כשטרות.

וגם אינו נעשה חליפין דנהי דנותן לו המטבע וזוכה בשווי הצורה ג"כ משום דינא דמלכותא מ"מ אף שזוכה בהדבר שאין בו ממש מ"מ אינו נעשה חליפין לקנות על, ידו כמו שטרות דאף שזוכה בהם אין נעשין חליפין דגרע מדבר שאינו מסוים דלקיים כל דבר פתיב כו' דלכך בעינן כלי.

וכיון דבחליפין שמקפיד דעתו אצורה לבד ולכך אף שזוכה בה מצד דינא דמלכותא מ"מ במה שזוכה במה שאין בו ממש אינו יכול לקנות ע"י הדבר הנקנה בחליפין ולכך לא מהני לא להיות נקנה בחליפין דבזה אין ד"ד פיון שאינו בידו ואינו קונה דאין בו ממש.

וגם אינו נעשה כו' דאף דבזה קני מד"ד נוכל מקום אף שקונה מ"מ אינו נעשה חליפין פנ"ל. ולכך כ' הנ"י שפיר דבקרקע וקדושין פיון שנותן המטבע ושפיר היא זוכה בהם משום דינא דמלכותא רק אעפ"כ אם הנה דעתה על הצורה לבד לא הנה מהני דהני אין בו ממש.

רק משום דדעתה בתורת שווי דמים והיינו על המטבע שיש עליו צורה זו ששונה ע"י זה כך ושוב זה באמת שונה פן ושפיר אף במטבע יד וכה"ג מ"מ דעתה על נגיר זה שיש עליו צורה זו שע"י זה שונה ממון וזה באמת פן שע"י דינא דמלכותא היא זוכה בנגיר זה ששונה פן והני ממש כמקדשה בשט"ח דאחרים דצריך לכתוב קני לה איהו וכל שיעבודא נאלו הנה דעתה על השיעבוד לבד בלא הנגיר לא הי' מהני דא"א לקנות השיעבוד לבד בלא הנגיר דמה"ט להרבה פוסקים סי' ס"ו בח"מ צריך מסירת הנגיר מקמי פתיבת השיעבוד שיהיה נגיר אחר קנין הנגיר ע"ש.

ומ"מ כשכותב קני לה כו' ודעתה על הנגיר שיש בו שיעבוד זה שפיר מהני אף שהנגיר עצמו אינו ש"פ מ"מ מהני מה שדעתה על הנגיר שיש בו השיעבוד וזה נעשה שלה כמו שדעתה כו'.

וכן ממש במטבע נגיר וכה"ג אף שאינו ש"פ מצד עצמו. וגם הצורה לבד הנה דבר שאין בו ממש.

מ"מ פינון שדעתה על השווי הינו על נגיד זה שעליו הצורה ששנה פה וזה באמת נעשה
שלה משום דינא דמלכותא שפיר הוי שנה פסוף כמו שטרות ומקודשת וכן בקנין קרקע
פנ"ל.

ולא דמי למקדש בחלקו שפתבנו לעיל דהתם אינו שלו בתורת דין ממון דהתורה לא
זכתה לו רק היתר אכילה כדאמר בש"ס (סופה דף לה ע"א) א"כ אף שייתי לה הנאה
והיתר אכילה מ"מ אינו ממון שלו כמ"ש תוס' משא"כ במטבע דמצד דינא דמלכותא
שלו בתורת דין ממון ובמה שנותנה לה יש לה הזכיה בתורת דין ממון ג"כ משום ד"ד
שפיר ההנאה מדבר שלו פנ"ל.

גם י"ל כמו דדירת בית כו' נאור חצירו דהוי דבר שאין בו ממש ואינו נקנה מ"מ בית
לדירה ונחצר לאורו קונה כמו כן אף דאי דעתו על הצורה לבד אינו נקנה דאין בו ממש
מ"מ בנייר לזכות שיש בו מחמת הצורה שפיר נקנה מדין תורה ג"כ פינון שיש בו א
משום דינא דמלכותא שוב מהני הקנין מדין תורה הנגיד לזכות שבו מחמת הצורה כמו
בית לדירה פנ"ל.

ויש לדחות. עיין (גיטי דף מג) גבי עבדא דמזדבן לקנסא כו'.

בתוס' שם פשאינו שנה פרוטה ומכרו כולו ע"ש: אף עדיין יש לפקפק קצת כדאמר פ"ב
דקדושין בשט"ח דאחרים דלא סמכא דעתה משום דמצי מחיל וכיין שביד אחר להפסידה
שלא יהיה שנה פלום לא סמכא דעתה.

ולאו דוקא ביד הבעל א"כ פינון דצונרתא עבידא דבטלה וכפירש"י שהמלה פוסלה כו'.
א"כ י"ל דלא סמכא דעתה כמו התם.

ואף דבכל שנה פסוף יכול להפסד וליזול מ"מ הא גם בשט"ח פנ ע"כ דלא דמי לדבר
שגופו ממון אף שיכול לזול מ"מ עכשיו שנה. משא"כ שט"ח דכל שווי שלו רק מה
שיכול לגבות ואשי ומשי עצמו אינו שנה.

שפיר לא סמכא דעתה פינון שיכול למחול ולא ישנה פלום ואף דהא יכולה למפור השט"ח
קודם שמוחל מ"מ בכל שעה יכול למחול ולא סמכא דעתה אולי קודם שתמפור ימחול
פנ"ל. וא"כ גם במטבע נגיד וכה"ג דאין גופו ממון וגם לא מהני הדינא דמלכותא לשני'
גופו ממון רק בתורת שנה פסוף שיכולה לקנות בעדו מה שתראה וכיין דעבידא דבטלה
וביד המלה לפסלה ולא יהיה שנה פלום י"ל דשייך לא סמכא דעתה דאולי קודם שתוציא
המטבע יפסלה פנ"ל.

והגם דיש לחלק בין מחוסר גוביינא למטבע היוצא מ"מ אין מוכרח פינון דאמר להדיא
בש"ס עבידא דבטלה פנ"ל. והיה נראה מ"מ לחוש לדברי הב"ש שלא לקדש לכתחלה
במטבע פנ"ל: אף ע"כ ז"א דהא גם בשט"ח של אחרים יהיה שייך ג"כ לא סמכא דעתה
שפא לא ישלם או לא יהיה לו וכה"ג ולא יבא לידי גוביינא וע"כ דז"א דדוקא נגד
המקדש שייך לא סמכא דעתה אם ישלם לה או שהוא יפסידה ע"י מחילה והוי פאינו
נותן לה משא"כ הפסד שאינו מצד המקדש אין חילוק בין שט"ח לשאר, שנה פסוף דכיל
להיות נפסד פנ"ל פינון דעכשיו שנה אין לה אלא מקומו ושעתו.

וממילא גם במטבע נייר כן אף דביד המלך לפסלו לא גרע משאר שט"ח פנ"ל פיון דעכשיו שנה פנ"ל: (ד) שנה פרוטה, בתוס' הקשו מנ"ל דשנה פספ פכספ ותירצו תירוץ א' דילפינו מעבד עברי דלא הוי ב"כ עם נזקין וכו' דס"ד נזקין דמשלם מיטב לא סגי בשנה פספ ואי פתב נזקין א"א בע"ע אי מקני בקרקע לבעי מיטב.

אבל קדושין ילפינו שפיר מע"ע. ותירוץ הב' כ' דלא מצי למילף מע"ע דס"ד פדי שלא יטמע כו' וע"ע לא יליף מנזקין די"ל דהוא גרם לו כו' וכתב מהרש"א דלתירוץ ב' ע"כ קדושין מנזקין ילפינו דמע"ע ליפא למילף פנ"ל.

והקשו דא"כ לבעי מיטב כמו בנזקין ונהי דקי"ל מטלטלין פל מזלי מיטב הוא מ"מ בקרקע לבעי מיטב ע"ש בעצמות יוסף ולכאורה י"ל דהא דמאנו תוס' בסברת הר"ן ז"ל דבקנין שמדעת מסבא שנה פכספ הוא משום דנהי דאמרינו גבי פדיון טלית זה בה' סלעים כו' דמהני לדידי שנה לי ואף שאינו שנה פיון שרוצה לקבלו.

היינו דנקא במה שיש עליו תורת פספ דלדין ש"כ פכספ רק בין פחות או יותר מהני שנה לי כו' משא"כ במה שאין עליו תורת פספ לא מהני שנה לי לשני' פספ וכמ"ש הר"ן ז"ל גבי פחות מש"פ בקדושין דלא מהני שנה לי כו' ע"ש.

וא"כ אי נימא דש"כ לאו פכספ ל"מ מה שהוא מדעת לשני' פספ. ולכך הוצרכו בתוס' ללמוד מע"ע או נזקין כו'.

אבל עכשיו ילפינו מנזקין דש"כ פכספ רק דנימא דליבעי מיטב ושוב לענין יהיה בינונית פמיטב שתלוי' בגרוע וטוב שוב מהני מה שהקנין דעת לשני' מיטב כמו לדידי שנה לי ובזה גם תוס' סוכרים פהר"ן ז"ל.

ומ"ש תוס' דסד"א בע"ע דאי מקני בקרקע ליבעי מיטב כו' פונתם על קונה את עצמו היינו הפדיון דע"ז קאי קרא דישיב כו' וכמ"ש אח"פ ע"ש. ובזה שמגרע בע"כ סד"א דבעי מיטב.

משא"כ בקדושין וקנין פנ"ל. ולהנ"ל הנה שיהי ספיקו של מהרי"ט בנתינה בע"כ בש"כ גם לשיטת תוס'.

דכיון שהוא בע"כ י"ל דבעי מיטב: אמנם נראה דז"א דאי נימא דדוקא מיטב שכ' פכספ ע"כ דנימא פטעם הש"ס (ב"ק דף ז ע"ב) דדוקא מיטב דקפיץ עלי' זביני' הוי פכספ כו'. וכן שם (דף יד ע"ב) חשוב שנה פספ קרקע משא"כ מטלטלין דכספ נהי כו' דמצי לאמטינהו ממתא למתא כו' ומקרי קפיץ עלי' זבינא ודומה יותר לכספ מקרקע שאינו מיטב.

ואף שיש קונים גם על בינונית מ"מ פיון דלאו מזדי דקפיץ עליה זביני הוא אינו פכספ. וא"כ נהי דאמרינו גבי פדיון דמהני לדידי נה לי אף דאינו שנה ה' סלעים היינו עכשיו דקי"ל ש"כ פכספ אף דמידי דלאו מיטב ולא קפיץ עלי' כו' רק שאפשר למוכרו בשווי זה אא"כ פשהמקבל בעצמו אימר לדידי שנה לי א"כ הוא הקונה אותו בשווי ה' סלעים וחישיב ש"כ על ה' סלעים ומהני.

אבל לס"ד הנ"ל דנימא דכשאינו מיטב ולא קפיץ עלי' כו' אינו ככסף. א"כ לא יועיל כלל לדידי שנה לי שאותו השווי אף ששנה אצלו ה' סלעים מ"מ מיטב לא הוי דהא לא קפץ עלי' זביני דלאחרים אינו שנה וא"כ אין תורת כסף עליו ולא מהני כלל לדידי שנה למשוי כסף אי נימא פנ"ל.

ולא שניף מ"ש פיון דהוא קנין מדעת יתיה פאומר לדידי שנה כמיטב דנה אינו מועיל כלל לשני' מידי דקפיץ עלי' זביני ואף שהוא רוצה מ"מ אינו כסף פנ"ל ולא הנה מהני: אמנם באמת לע"ד אין התחלה לקושיא הנ"ל דכיון דקי"ל בשל' הן שמין כר"ע דמיטב שדהו של מזיק כו' אף למ"ד בשל עולם כו' מ"מ פשאין לו אלא בינונית או זבורית לא אמרינו זיל זבין ואייתי זוזי ע"ש פ"ק דב"ק וכמה דוכתי וא"כ ע"כ מה שאמרה תורה מיטב פשיש לו אינו משום דלא מיטב לא הוי שנה כסף ככסף.

דא"כ לא הנה די בזבורית או בינונית פשאין לו יותר דלטרח ולזבין שיהיה כסף. וע"כ דגם זה רק פשיש לו מיטב זה יותר דומה לכסף דקפיץ עליה זביני וצריף ליתן לו זה בתשלומין ויש חיוב עליו ליתן זה פיון שמחויב, משא"כ בקנין או קדושין שאין עליו חיוב רק מה שרוצה ופוסק.

א"כ הוי פאין לו יותר דכיון שאינו מחויב ופוסק המקח בעד קרקע בינונית גם זה שנה ככסף, דמה בקף שיש לו עידיות הא אינו צריף ואינו רוצה ליתן אותם ואינו חייב ליתנם ומה חילוק בין יש לו מיטב או אין לו היכא שאינו מחויב.

דבשלמא אם הנה הדין בנזקין דכשאינו לו מיטב צריף למפור וליתן כסף הנה שניף למילף דכשאינו מיטב אינו ככסף ולא מהני גם בקנין וקדושין אבל פיון דחזינו דכשיש לו רק בינונית והו מיטב דידיה אף דלא קפוצ עליהו זביני הוי שנה כסף ככסף רק פשיש לו מיטב צריף ליתן בחובו המיטב ובכף חייבתו התורה דדמי יותר לכסף פנ"ל, משא"כ בקנין וקדושין דנה שנותן בעד הקנין וא"צ ליתן יותר הוי פאין פאן יותר וכיון דג"כ הוא ככסף ודאי מהני.

וכי יתיה חיוב לקנות במיטב דוקא. ותוס' לא כתבו רק דאי הוי ילפינו ע"ע גרעון כסף מנזקין ה"א דהיכא דמגרע בע"כ של רבו חייב ליתן לו מיטב בקרקע כמו בנזקין דשניף ג"כ פנ"ל דהיכא דיש לו מיטב צריף ליתן לו ש"כ מיטב דקפיץ עליה זביני והוא יותר נחשב ככסף ממה שאינו מיטב.

ולכף צריף ישיב כו' דסתם ש"כ ככסף ואף לא מיטב. משא"כ בקנין וקדושין שאין חיוב שפיר מצינו למילף מנזקין דמיטב דידיה פשהו זבורית דג"כ ככסף פנ"ל: אמנם עדיין קשה לר"ה (ב"ק דף ט ע"א) דאמר או כסף או מיטב ונחלקו שם הראשונים ז"ל בפ"י.

ובש"ע סי' תי"ט לשיטת הסמ"ע הברירה ב"ד המזיק או כסף או מיטב אף שיש לו כסף. וא"כ אין דינו כלל מתחלה בכסף דוקא רק או לקיים קרא דכסף ישיב כו' או מיטב שדהו וא"כ אין הוכחה כלל בלית לי' רק בינונית דמשמע שנה כסף ככסף.

רק דאף אי לאו ככסף מ"מ פיון דהיינו מיטב דידיה דבמזיק שיימינו מקוים מיטב שדהו ישלם דבשלמא להרמב"ם ושאר פ' כמ"ש בש"ף שם דדינו בכסף א"כ ע"כ דככסף גם בקרקע מה דאית לי' ע"ש.

משא"כ להחולקים ע"ש אף מ"מ לא קשה דילפינו מזה דאמרה תורה פסך ישיב כו' ואמרה מיטב כו' שהפרייה ביד המזיק משום דגם זה פכסך ואף שגרוע מפסך ממש מ"מ הפרייה בידו. אבל אם לא היה ש"כ פכסך כלל לא הוי שייך שיתן מה שאינו נחשב כלל פכסך והוי אמרינו זיל טרח כו' ודחוק דהא לא הזיקו רק ש"כ וי"ל שתחלת דינו בב' דברים או פסך או מיטב דידיה ק שאינו פסך.

וכיון דקרא דשיב אפילו סובין לא מיירי רק במטלטלין לר"פ ור"ה ממילא אין לימוד כלל על קרקע שיהיה פכסך: אמנם י"ל בפשיטות למ"ש תוס' (קדושין דף לה) ובכמה דוכתי דב' כתובים כו' שאין מלמדין כו' הוי לימוד להיפוך דדוקא הנה שגלתה תורה אבל בכל מקום אין הדין פן ע"ש וא"כ בפדיון הבן וערכין כו' והקדש דילפינו מפלל ופרט למעט שטרות וקרקעות שאינו פעין הפרט דכסך ממש א"כ לכאורה בפשיטות פיון דהו ג' כתובין כו' דאין מלמדין א"כ מוכח דבכל מקום גם שטרות וקרקעות הם פכסך רק לס"ד דתוס' הקשו שפיר מנ"ל דשנה פסך פכסך כו' דכיון דאין לימוד על ש"כ א"כ איצטריף הפלל ופרט לרבות שאר שנה פסך שיהיה פודין פכסך וא"כ המיעוט דשטרות וקרקעות הוא רק דנה אין התורה מרבה שיהיה פכסך.

ורק הדבר שמטלטלין וגופו ממון מרבי. וא"כ לא שייך ללימוד דבכל מקום יהיה הפל פכסך אדרבה נימא דהוי ג' כתובין כו' על הריבוי דשאר שנה פסך דנה עיקר הקרא דכלל ופרט דצריף לרבות שאר שנה פסך.

ובכל מקום דליכא ריבוי אין ש"כ פכסך אף שמטלטל כו': אבל עכשיו דתירצו תוס' דילפינו מנזקין כו' עכ"פ מוכח דמטלטלין הם פכסך דכל מילי מיטב כו'. וא"כ שובהכתובין הפאין כא' בפדיון והקדש ע"כ אינם לרבות שנה פסך דמטלטלין דנה בכל מקום פכסך וע"כ רק למעט שטרות וקרקעות א"כ שוב פיון דאין מלמדין מוכח דבכל מקום גם שטרות וקרקע פכסך.

דאי בכל מקום אין קרקע פכסך למה מיעט הפלל ופרט הא בל"ז לא הוי מציון למילף רק מטלטלין דקרקע אינו פכסך דמנזקין לא מוכח כלל קרקע ומוכח שפיר דבכל דוכתי גם קרקע פכסך.

וממ"נ מנושב אי אמרינו דמיטב דכתוב בנזקין הוא בתורת פסך שגם זה פכסך. וא"כ אין הוכחה מהפלל ופרט דאיצטריף למעט קרקע מיטב.

א"כ שוב מוכח בכל מקום מנזקין פיון דבלית לי רק זבורית לא טרח וזבין נחשיב פסך ממילא מהני גם בקנין וקדושין פנ"ל. ואי אמרינו דקרא דמיטב אינו בתורת פסך רק דאף אי לא חשיב פסך מ"מ מקיים מיטב שדהו ישלם, וישיב כו' רק על מטלטלין וא"כ שוב אם לא היה שום לימוד בכל מקום לא הוי ידעינו רק מטלטלין דכסך ולא קרקע וא"כ שוב מוכח מפללי ופרטי דפדיון וערכין כו'.

דלא צריף פיון דלא מהני רק במטלטלין ממילא פיון דכ' פסך הוי ידעינו דרק מטלטלין ש"כ פכסך. וא"כ שוב מוכח מב' כתובין כו' דבכל מקום גם שטרות וקרקעות פכסך פנ"ל.

ומדוקדק א תוס' שסיימו והא דאיצטריה פדיון כו'. היינו למעט שטרות וקרקות כו' דשייך לתרוץ ה"ל.

ואין לומר דדלמא לא אתי רק למעט שטרות וא"כ א"א למילף קרקע שיועיל. דהא מאן דדריש ריבוי ומעוטי ממעט שטרות פ' הגוזל ולדין דדריש פללי ופרטי הוי כמפורש למעט גם קרקע ולא חד מילי.

ועוד דחזינו דשטרות גריעי דר"א ממעט רק שטרות וממילא פיון דשטרות חשוב שנה פספס גם קרקע חשוב פנ"ל אף רש"י ז"ל דגריס שטרות (ב"ק דף יד ע"ב) ופ"י שם דגם שטרות מקרי פספס יותר מקרקע דמצי לאמטינהו ממתא למתא ע"ש ד"ה אלא וא"כ אי מרבינו שטרות אין ללמוד קרקע.

אף תוס' ורשב"א לא גרסי שטרות שם ע"ש. וגם לרש"י א"ש דהא תוס' ור"ן כ' דלדין דמכירת שטרות דרבנו.

ע"כ הפלל ופרט לא ממעט רק קרקע באונאה ופדיון. רק הש"ס מיייתי שטרות לאחר שתיקנו חכמים קנין.

אבל קרא רק לקרקע. אם פן מוכח ממילא קרקע פנ"ל.

וגם אי מכירת שטרות מה"ת ע"כ רק שיעבוד קרקע שבו כמ"ש תוס' פרק הכותב, וא"כ שוב אי קרקע אינו כפספס דלא מצי לאמטינהו ואף דיכול למכרן במקום שירצה אבל אין לוקח במקום אחר שירצה להיות לו קרקע במקום זה.

ולכך לא חשיב פספס א"כ גם שטרות שהו שיעבוד קרקע לא עדיפי מה בכך שיכול להוליך השטר במקום למקום מ"מ השיעבוד קרקע לגבות במקום הלנה לא מצי לאמטינהו ומי שאינו רוצה קרקע במקום הלנה לא יקנה.

ורש"י ז"ל פ"י במשנה דמכירת שט"ח מצד תקנת חכמים דדינו בזווי ובמטלטלין שיש ללנה וכיון שקונה הלוקח החוב ג"כ דינו בזווי ומטלטלין וחשיב מיטב. דסתמא פשיהנה לו מטלטלין יתחייב ליתן ללוקח ויכול לאמטינהו ממתא כו' אבל מה"ת שאינו נמכר רק השיעבוד קרקע לא עדיף מגוף הקרקע פנ"ל: ובמ"ש מיושב מה דקשיא לי לשיטת תוס' ה"ל דילפינו בקדושין ש"כ כפספס מנזקין.

וא"כ למ"ש הר"ן סוף פתובות ורשב"א ורמב"ן ובש"ע ח"מ סי' ק"א דשטרות לאו בני גובינא נינהו ואין הלנה יכול לסלק המלנה בשטרות בשומא פיון דלאו גופן ממון ומילי נינהו אף דמזדבני בדברי.

וגם בנזקין פן דהא ראיתו הוא מנחבל באשה שחבלה דלא מגבינן כו' ע"ש. וא"כ ע"כ דלאו בכלל ישיב לרבות שנה פספס היא שטרות דהא יכול לסלקו באיזה שנה פספס שירצה וכיון דבשטרות אינו יכול לסלקו לא נכלל באפילו סובין ע"ש.

וא"כ הא קי"ל פרק האיש מקדש דבשט"ח דאחרים מקודשת אי לאו טעמא דמצי דמחיל ומוסכם ע"ש. ומנ"ל דשנה פספס פנה הוא כפספס בקדושין פיון דאין גופן ממון והא ילפינו רק מנזקין ובנזקין לא הוי שטרות כפספס פנ"ל.

ואפֿשר דְהַרְ"ן וְרַשְׁבֵי"א לְטַעֲמֵיהוּ דְסַבְרֵי דְבַקְדוּשִׁין מְסַבְרָא ש"כ פְּכֶסֶף פִּינּוּן דְמַדְעָתוּ וּמַמִּילָא גַם שְׁטָרוֹת מְהַנִּי כַּנ"ל. וְתוֹס' דְסַבְרֵי דְמַנְזִיקִין יִלְפִינּוּ סַבְרֵי בְּאַמַּת פְּגַדוּלֵי הַמּוֹרִים דְשְׁטָרוֹת בְּנֵי גְבוּרֵינָא נִינְהוּ כְּשֶׁאֵר שְׁנֵה פְּכֶסֶף כַּנ"ל אֶף לְש"ה ז"ל שֵׁם סִי' ק"א שְׁפֶסֶק גַּם לְדִידוֹן שְׁאִינוּ יְכוּל לְסַלְקוֹ בַּע"כ בְּשְׁטָרוֹת בְּשׂוּמָא קֹשָׁה לְשִׁיטַת תּוֹס' אִיךְ מְקוֹדְשֵׁת כַּנ"ל וּלמ"ש מְיֻשָּׁב פִּינּוּן דְמַפְלָל וּפְרָט יִלְפִינּוּ לְמַעַט שְׁטָרוֹת מַמִּילָא פִּינּוּן דְהוּי ב' פְּתוּבִים וְאִין מְלַמְדִין כּו' יִלְפִינּוּ דַש"כ פְּכֶסֶף גַּם שְׁטָרוֹת כַּנ"ל, עוֹד י"ל דְהַש"ה ז"ל לֹא פְּסֶק פֶּן רַק כַּבַּע"ח דְצָרִיךְ לִתְּנֵן זְוִי אִי אִית לִי אֹ אוֹ כָּל מַה דְמַקְרַב לְזוּזֵי יוֹתֵר.

וּלְכָה אִין יְכוּל לְסַלְקוֹ בַּע"כ בְּשְׁטָרוֹת דְמַרְחַק יוֹתֵר מְזוּזֵי שְׁאִין גּוּפֵן מְמוֹן כּו' מִשָּׂא"כ בְּנִזְקִין דְיְכוּל לְסַלְקוֹ לְכַתְחָלָה אוֹ פְּסָף אוֹ מִיטֵב וְאַפִּילוּ סוּבִין י"ל דְגַם שְׁטָרוֹת בְּכָלֵל יִשִּׁיב כַּנ"ל. אֶף לֹא מְשַׁמַּע פֶּן ע"ש סִי' תִי"א: וְלַע"ד אִין מְוַכְרַח כָּלֵל בְּתוֹס' דְיִלְפִינּוּ לְתִירוּץ הַב' מְנִזְקִין כַּמ"ש מְהַרְש"א דִי"ל שְׁפִיר דְיִלְפִינּוּ מְעַבְד עֲבָרֵי דַמ"ש תּוֹס' דְלֹא הוּי יִלְיָף נִזְקִין מַע"ע דְהַקְיָלָה הַתּוֹרָה בַּש"כ כְּדֵי שְׁלֹא יִטְמַע וְאַף דְהָא פִּינּוּן דַּכ' מְפָסֶף מְקַנְתוּ וּכְתִיב יִשִּׁיב לְרַבּוֹת ש"כ אִם פֶּן [חֶסֶר הַסִּיּוּם]: (ה) ש"פ ב"ש ס"ק ב' כ' תּוֹס' דְיִלְפִינּוּ מַע"ע.

וְהִבִּיא דְבָרֵי מַהֲרִי"ט בְּתַנָּאֵי ע"מ שְׁאֵתָן כּו' בַּע"כ ע"ש וְהִבִּיא דְבָרֵי מַהֲרִי"ט שַׁכ' שְׁאֵנִי ע"ע וְהַקְשָׁה עָלָיו א"כ מַנ"ל לְש"ס לְמִילְיָף ש"כ פְּכֶסֶף מַע"ע ע"ש, וּדְבָרָיו תְּמוּהִים. שְׁנֵה תִי' תּוֹס'.

וּמַהֲרִי"ט כ' דְבָרָיו עַל תִּי' הַרְ"ן דְלֹא יִלְפִינּוּ כָּלֵל מַע"ע. רַק שַׁכ' דְאִינוּ צָרִיךְ לִימּוֹד רַק בְּאוֹתָן שַׁבַּע"כ תְּשַׁלּוּמִין בְּנִזְקִין וְע"ע שְׁמַגְרַע בַּע"כ מִשָּׂא"כ קְנִינִים שְׁהוּן מַדְעַת מְסַבְרָא ש"כ פְּכֶסֶף וְע"ז נְסַתְפַּק מַהֲרִי"ט בְּתַנָּאֵי דַקִי"ל נְתִינָה בַּע"כ מְהַנִּי מ"מ בְּשְׁנֵה פְּסָף שׁוּב י"ל דְאִינוּ פְּכֶסֶף ע"ש.

גַּם מ"ש ב"ש מְרַשְׁבֵי"א דַּכ' תּוֹן לִי ק' וְאַתְקַדַּשׁ לָהּ דְלֹא מְהַנִּי דְלְמַקְבֵּל לֹא הוּי כּו'. וּבְרַשְׁבֵי"א בַּחִי גִיטִין פ' מ"ש מְבוֹאָר בְּאֶמֶר ע"י שְׁאֵתָן הוּי סְפַק נְתִינָה וּמְקוֹדֵם כ' בְּתוֹן כּו' כַּמ"ש הַנ"ל וְלְכַאוּרָה בְּתוֹן כּו' מִיִּירֵי שְׁלֹא נָתַן פְּלוּם מְקוֹדֵם רַק שְׁאֵמְרָה תּוֹן לִי כּו' וְנָתַן בַּע"כ אֶף דְלְכַאוּרָה פְּשוּט דְאִין מְתַקְדָּשֵׁת בַּע"כ.

מ"מ י"ל דַּס"ד כְּמוֹ דְאֶמֶר ש"ס פ' הַשּׁוֹלַח דְאֶמֶר חֲזוּ דְאַתְמֵי דְלֹא הוּי גְלוּי דַעַת שְׁאִינוּ רוּצָה בְּגִט וּמַבְטֵל רַק סַבְר לְקִיּוּמֵי תַנְאִין דְחוֹשֵׁב שְׁנֵה קִיּוּם ע"ש פֶּן י"ל בְּהַנ"ל דְלֹא חֹשִׁיב חֲזָרָה מְדִיבּוּרָה תּוֹן לִי וְאַתְקַדַּשׁ רַק מַה שְׁאִינָה רוּצָה לְקַבֵּל שְׁסַבּוּרָה שַׁבַּע"כ אִינוּ נְתִינָה וּבְאַמַּת הוּי נְתִינָה וּקַמ"ל רַשְׁבֵי"א דְכִינוּן דְגוּף פְּסָף ק' צָרִיךְ שְׁתַּזְכָּה בְּהֵם שְׁיִהְיֶה חֹשִׁיב נְתִינָה לְגַבֵּי דִידָה וְלִיכָא.

מִשָּׂא"כ בְּתַנָּאֵי ע"מ שְׁאֵתָן סְגִי לְגַבֵּי דִידָה כַּנ"ל: וּמ"מ אִינוּ נִרְאָה שְׁיִצְטַרְךָ לְהַשְׁמִיעֵנוּ תּוֹן לִי כִי כַּנ"ל. שְׁיִהְיֶה כָּל הַנְּתִינָה בַּע"כ.

וּי"ל דְנָתַן לָהּ ש"פ מַדְעָתָה. וּק"ל בְּקִידַשׁ בַּק' וְנָתַן דִּינָר כּו' הַז"מ וַיִּשְׁלִים דְהוּי כְּתַנָּאֵי מ"מ פִּינּוּן שְׁהִיא אֲמָרָה קוֹדֵם כָּל הַנְּתִינָה תּוֹן לִי מְנָה וְאַתְקַדַּשׁ כּו' וְאַח"כ נָתַן דִּינָר וְהַשְׁאָר בַּע"כ ג"כ לֹא מְהַנִּי פִּינּוּן שְׁהִיא רְצָתָה שְׁיִהְיֶה כָּל הַמְנָה פְּסָף קְדוּשִׁין צָרִיךְ לְהִיּוֹת הַכָּל מַדְעַת שְׁתַּזְכָּה בְּהֵם.

משא"כ בקידוש בש"פ שנתן ומתנה ע"מ שאתן צריף נתינה רק לגבי דידן שיחשב קיום תנאי וע"ז כ' דהוי ספק קדושין ע"ש. גם י"ל החילוק בין לאחר או אם כיון דיכולה לחזור מהקדושין וקל אז בשנותן צריף דעתה דסתמא פונתה מדעתה גם על הנתינה.

משא"כ ע"מ דמעכשיו פנ"ל. גם אפשר דכונת רשב"א כמ"ש ב"ש לחלק פשהיא מתנה פונתה שיהיה נתינה לגבי דידה שתתמצה משא"כ בהתנה הוא ע"מ שאתן כו' סגי שיהיה נתינה לגבי דידה.

בר"ן שבועות כ' חילוק הב"ש: לכאורה יש לחלק בין גטין לקדושין דבגט אי בע"כ לא חשיב נתינה אף דמ"מ אנוס הוא מה שאינו מקיים התנאי דמה לו לעשות שאינה רוצה מ"מ הא קי"ל אין אנוס בגטין.

משא"כ בקדושין הוי ספק פמבואר בירושלמי [קדושין דף פג ה"ב] ע"מ כו' יום פלן ע"ש. אף אפשר דהוי אנוס דשכיח שלא תרצה ובעי ליה לאתנויי ועיין ש"ך ח"מ סי' כ"א, ומשמעות החילוק בין פטרו או חזיבו ע"ש היינו פאן החלוק כמ"ש ב"ש בין היא התנה או הוא.

ויש לדחות דשם מ"מ אין לה מה שרוצה הגם שהוא באנוס משא"כ פשהיא גורמת האנוס חשיב רק פטרי' שיחשב קיום תנאי לגבי דידן ומ"מ בשנה פסף שפיר כ' מהרי"ט די"ל בע"כ לא הוי קיום התנאי אף אי נתינה בע"כ שמה נתינה ומ"ש הב"ש להוכיח מאיצטלא פיון שכ' הרא"ש דריצוי מהגי ע"כ מיירי הש"ס בנתינה בע"כ ע"ש.

ולע"ד אינו הוכחה די"ל במרוצה פפי הדין אם הוי נתינה פאיצטלית יחשב קיום התנאי נאי לא לא ואין זה ריצוי שכ' הרא"ש שהוא, אצלה פאיצטלית. א"כ אין ראיה פלל על נתינה בע"כ שאינו רוצי' פלל לקבל לא פסף ולא שויו בזה אף אי נתינת פסף הנה מהגי בע"כ להפ' הנ"ל.

מ"מ ש"כ אינו פכסף בע"כ לר"ן ורשב"א דרק מסבא משום ריצוי פנ"ל, גם אין ראיה פכסף שווי חפץ לשווי פסף. ונראה דהוי ספק.

ונ"מ גם דנתינה בע"כ הוי ס'. מ"מ אם קבלה ק' מאחר ג"כ ע"ת שיתן ונתן בע"כ לא היתה צריכה גט מהב'מ"נ.

אבל אם הראשון נתן שנה פסף בע"כ והשני נתן פסף בע"כ צריכה גט גם מהב'. ומטעם ס"ס אין להתיר במחלוקת הפ' (שאפשר לברר).

אולם גוף הדין דמדמי ב"ש ומהרי"ט שנה פסף בע"כ לאיצטלית ודמיו. תמוה דשם דוקא באבד איצטליתו פמבואר במשנה ע"מ שתתן לי איצטליתי ונאבד וכן מפירש גטין ע"ה אפיי ע"כ לא אמר רשב"ג בליתנייהו כו' וכן פרא"ש סוכה פ' ד' גבי ע"מ להחזיר ונאבד כו' וזה שייך באיצטלית מיוחד דכשאבד ויקנה אחרת ג"כ לא יקנים איצטליתו.

אמרינו שדמיהן ג"כ מהגי ולענין זה לא קפיד איניש פשלא יהיה אפשר להחזיר גוף הדבר שלא יועיל נתינת דמיו וטוב לו דמיו שיוכל לקנות איצטלית שירצה אבל פשישו לא מהגי חזרת דמים פיון שיוכל לקיים תנאו פמו שהתנה.

א"כ ממילא בתנאי שיפתן ק' זוז שיכול ליתן המעות ולמה יועיל נתינת שנה פספ. ואף אם הנה לו מעות ונאבד הא יכול למכור ש"כ זה פינון ששנה ויתן מעות פינון שאינו מעות מיוחד, וגם באיצטלית שאינו מיוחד רק סתם שיפתן איצטלית י"ל ג"כ דלא סגי בדמים דיוכל ליקח ולטרונם לקנות איצטלית ויקנים התנאי, פנ"ל.

נהגם די"ל דוקא באיצטליתו שאין בעה"ב עשוי למכור פליו אינו נראה דנהי דבמה שחייבה התורה כמו שומר יש חלוק דבייש גוף החפץ א"י ליתן מעות וחמסן הני. משא"כ בנאבד לא מחייב לטרונם ולקנות, וסגי בדמים שהלה יטרח ויקנה מ"מ זה ג"כ דא"א להחזיר את שלו וגם שיקנה אחר לא יהיה זה.

אבל באפשר להציל מחויב בדמי דמיו ונ"מ חסר: וכן גבי פוסקין על הפירות פשיש לו מחויב ליתן לו פירות ולא סגי בחזרת דמים בע"כ פנ"ל. ואף בדבר שאינו חשוב כ' ר"ן ז"ל שם פ' מ"ש דכשיש בעין לא מהני חזרת דמים מהא דע"מ שמתחזירי לי הנזיר וחולק על בעה"ע ע"ש.

הגם לע"ד אינו קושיא על בעה"ע דהנזיר שכ' בו הגט רוצה שיהיה אצלו וחשיב אצלו דנדאי לא יועיל שיתן לו נזיר אחר וא"כ י"ל דוקא כה"ג לא מהני חזרת דמים שאין שומא לזה. משא"כ בחפץ אחר שאינו חשוב וא"כ אין הוכחה אפילו באיצטלית שהוא בעין.

גם הרי"ף נרא"ש לא הביאו הך דמתקיף לה אב"י וקשה למה הא נלמוד מזה דכשהוא בעין לא מהני לכ"ע חזרת דמים ומשמע דס"ל כמ"ש ולקח בגט אין נ"מ דקי"ל דלא פריש"ג ובל"ז לא מהני חזרת דמים וללמוד בקדושין וכה"ג י"ל דבאמת מהני.

אף אין ראיה פינון שבגט דמייירי בי' אין נ"מ השמיטו: ובחז' ה"ן ז"ל גטין סוף פ' מ"ש כ' אהא דע"מ שמתני ר' זוז ואמר מחולין לה ואסיק דאף לרשב"ג אינה מגורשת כ' דאע"ג דס"ל לרשב"ג דנתינת דמיו מהני דמ"מ הרי ציערה בנתינת דמים דרשב"ג נמי ס"ל דנהי דלהרונה מכונן מ"מ לצעורי נמי קמכונן כו' אבל ה"א שהתנה ואפשר לה לקיים התנאי אף שמחל לה אינה מגורשת שאפילו רשב"ג מודה שמתחלה לצעורי נמי מכונן ע"ש.

וא"כ אין שום הוכחה מדפריה אב"י על ר"ח פי אמר רשב"ג היכא דליתא כו' דאיתא כו' י"ל דוקא בגט דלזה מודה רשב"ג שלצעורה ג"כ פינון שכשיהיה אפשר לה לקיים בדוקא לא לסגי בדמיו פנ"ל.

משא"כ בקדושין וממון וכה"ג י"ל גם באפשר ולא נאבד סגי בדמי איצטלית דמה לי הן כו' פינון דרק להרונה מכונן. ומנושב לשון הש"ע ח"מ סי' רמ"א ס' ז' פשמתנה עם א' לתת לו חפץ פלוני יכול לתת לו דמי החפץ משא"כ בתנאי בגטין עכ"ל והוא לשון ר' ירוסם.

ולא פ' הרמ"א בנאבד החפץ. וראיתי שקצה"ח ונה"מ פ' בנאבד ולע"ד סתימת ר"י ורמ"א אינו פ'.

וכן הרא"ש פ"ק דקדושין שכ' גבי מתנה ע"מ להחזיר דסגי בדמים דדוקא בגט ע"ש. ונהגם שאחרונים הנ"ל פירשו משום שקדשה ואינו בעין הוי פגאבד לע"ד ליתא פיון שמבטלת בידו' ובגט שמכרה האיזטלית לא ברירא שיועיל דמיו לרשב"ג וא"כ מה פריד אבני לר"ח הא שפיר בע"מ שתחזיר הנזיר בידה ליתנו לאחר ותסגי דאי הנזיר לרשב"ג וע"כ דליתא פנ"ל אף בל"ז מקדושין אין ראיה מרא"ש הנ"ל דלא התנה פלום רק אומדנא וקא כ' הרא"ש דאם לא יועיל עמ"ל דעתו גם, למתנה גמורה פיון שנותנו לקדש ע"ש.

א"כ כ' שפיר דאף אם לא יהיה האומד על מתנה גמורה דאין רוצה להפסיד אבל עכ"פ על מנת להחזיר דמיו סגי שאינו מפסיד פלום ומ"מ פשט לשונו דאין חלוק רק בין גטין לקדושין ושאר דברים.

גם שהוא בעין. גם הא הביא הר"ן פ' מ"ש דעת בע"ה לחלק בין איזטלית שהוא דבר חשוב אף בגט ע"ש.

וא"כ עכ"פ לדין בשאר דברים דל"ש לצעורה ודאי יש לחלק בין דבר חשוב לדברים הנמצאים לקנות דלא קפדי אינשי כלל וכמו דחלק בש"ס לעגנו הנאה בנודר בין זבני חריפא לגרועי כו' א"כ פשוטו דמים ברינח הוי כמו גוף החפץ דהא כ' הרא"ש פ' הכונס דרשאי אדם ליקח שלא מדעתו שעורין וליתן חטין משום דזכות הוא ודאי ניתא ליה פנ"ל א"כ בתנאי דהרונה שייך פנ"ל: וא"כ מ"ש הק' נתנאל פ"ק דקדושין [אות ו'] על הפ"ח שהקשה בעמ"ל דהוי תנאי ומעשה בדבר אחד ותי' חזרת דמים ודחה דבריו דבהדיא בש"ס פשהוא בעין לא מהני ע"ש.

ולע"ד אין זה בהדיא. ונ"מ רבתי בקדושין תנאי אם תחזיר דסותר ויהיה תנאי בטל והוי קדושין ולהנ"ל שיועיל חזרת דמים בקדושין דאין לצעורה הוי תנאי דאינו סותר.

ושוב דמי לחליפין דע"כ אם פנ"ל דדמים הוי חזרה צ"ל דדמי לחליפין גם דמהני חזרת דמים. והוי ספק.

אף נראה דבק' פיון דהתנאי אם תחזיר. ומה שמועיל חזרת דמים היינו דדמים כמו החפץ אבל בזה דתנאי דגוף הדבר סותר ובטל לא אמרינו דיועיל לדמיו ועי"ז יועיל התנאי: וקצת ראיה דא"כ גם בגט דאמרינו לצעורה מ"מ י"ל דדוקא פשויעיל התנאי והיינו אי ע"מ פאומר מעכשיו אבל באם דיהיה סותר ובטל שוב נימא דמודים דהפננה גם חזרת דמים פדי שיועיל דאל"ה יהיה בטל התנאי ומעשה קנים ולא יצערה כלל.

וא"כ למסקנא דגטין דמשני ר"א דתנאי ומעשה בדבר א' ומשום דתנאי בטל א"כ שוב נימא כר"ח דדמים ג"כ מהני פנ"ל. ואין לומר דבאמת פנ דא"כ הנה לרי"ף נרא"ש וש"פ להביא דברי ר"ח דבתנאי דאם יהיה הדין פנ"ל דמהני דמים וע"כ דלא מהני אף שיהיה בטל.

והטעם כמ"ש פיון דתנאי על גוף האיזטלית ובטל שוב דמים לא מהני פנ"ל, וא"כ גם בקדושין בתנאי דע"מ להחזיר פנ"ל אבל בשאר תנאי דע"מ שתתן שפיר י"ל דדמיו מהני גם באיתנהו פנ"ל: והש"ף ז"ל הביא שם ד' ר"א ששון ע"ש ומחלוקת ריב"ש נרא"ש משמע שם גם בעין מהני חזרת דמיו ע"ש.

אף מה שהוציא מהרא"ש אין הוכחה כלל דגבי קדושין שנותנו לקדש האומדנא שיועיל דמיו כמ"ש. גם משור זה קדוש ע"מ שכ' דהתנזר דמיו מהני.

הוא משום דהקדוש והוי פנאבד. וצ"ל דס"ל לר"א ששון כמ"ש דמאבד בידים הוי פאיתנהו פנ"ל.

והש"ף נראה שמספיק. גם מה שדחה מ"ש על הריב"ש הנה להתנות בפ"י תורת דמים משום דלא יוכל לזכות ע"י אחר דאינו זכות ע"ש.

אינו מוכן הא בידו אם ירצה יתן דמיו ואי לא לא ואינו ענין למכר ומה חילוק בין תורת הספץ או דמיו. ועוד יכול להתנות או ספץ או דמיו.

גם כ' שם דע"מ שיתחזר דמיו הוי ג"כ תנאי ומעשה בדבר א' ודלא כב"ח הנ"ל ע"ש. ג"כ א"י למה: ולע"ד הטעם פנ"ל אי הנה בטל ע"מ שפתחזירהו לא הנה שייך מ"ל הוא מ"ל דמיו פנ"ל.

ומ"מ אפשר בלשון שהזכיר הש"ס הילך אחרוג זה במתנה ע"מ שפתחזירהו לי אם הנה הפ"י תורת דמיו אין זה מתנה רק כמכר. ואם התנאי אם שהוא פשיחזיר לו דמי הספץ הנה אז מתנה אינו מתנה נסותר ויש לדחות.

אף באמת הרא"ש ותוס' לא הזכירו הך דתנאי ומעשה בדבר א' רק על אחרוג וגט דלא מהני תורת דמים פנ"ל: אמנם בת"ה סי' שי"א כ' מפורש שכ' נראה לדמות כו' היכא דמכונני להרנחה דקבלת דמים כמו הספץ עצמו.

וא"ת הא אמרינן התם ה"ז גיטף כו' דאיתא בעינא מי אמר כו' דאפילו לרשב"ג היכא דאיתא לחפץ לא מקנינן תנאי' בדמיו כו' ותדע דהרא"ש סוף ע"ז גבי הבעלי בטלה זה כו' דשכירות הוי רק כסף ולא גוף החפץ ולמה לא הביא מש"ס הנ"ל דאף כו' פיון דכוננת הפועל רק להרנחה ע"ש אלא ע"כ כל היכא דאיתא לחפץ בעינא צריף ליתן לו ולא דמיו אפילו היכא דלא מכונן רק להרנחה כו' ע"ש.

ונראה דמה שצריף הך ותדע הוא משום דמגמ' אין ראיה כמ"ש, לעיל בשם הר"ן דבגט גם לרשב"ג שאני כו'. ולכך הוכיח מהרא"ש.

ור"א ששון לא ראה ד' ת"ה דס"ל אליבא דהרא"ש פנ"ל. וע"כ דס"ל לת"ה דמ"ש הרא"ש גבי קדושין הוא משום האומדנא כמ"ש עיין מ"ש בסוף ומסיק ת"ה בסוף שם דמצד הוכחה כשמתנה על החפץ והחפץ בעין א"א שיתן דמיו שיהרי על החפץ התנה ולא על דמיו אם הנה רוצה בדמיו הנה אומר תן לי שנה כף וכף אלא ע"כ שהנה החפץ חביבעליו אפ"ה היכא דנאבד כו' אמדינן דעתיה שאין רצונו שבשביל כף יתבטל התנאי אלא יטול דמיו כו'.

אבל בעובדא דידן' שהחליפו אין הוכחה וי"ל גם שהוא בעין י"ל דסגי בדמיו ומספקא לי ע"ש: והנה על הראיה מהרא"ש יש לפקפק דנדאי אם הנה הפועל קונה החפץ לא הנה מהני ליתן דמיו ככל חמסן שא"א ליקח חפץ של חברו בע"כ בדמים.

וצ"ל דס"ל דגם קושני' הרא"ש לא היה בתורת קונן בלא משיכה רק שיהיה חיוב עליו ליתן טלה זה בשכירות כמו שהתנה והוכיח פנ"ל. וא"כ בטלה זה אין שום הוכחה דאדרבה מ"ש טלה זה דכשמת או אבד אינו חייב פלום.

ובל"ז פיון שזה כל החיוב בעד הפעולה בטלה סתם צריף ליתן טלה דוקא פדאמר פ' הנהב כמו שפסק מארנקי ישנה אף דעדיפא מצי כו' לישנו בעינו וכן בכוס זה של כסף ונמצא זהב דקי"ל כרבנו דאינה מקודשת אף דשנה יותר ויש לחלק.

ונראה דס"ל לת"ה שהוא כפי הנראה מהענין אם היה רצונו בהחפץ או על השווי. ונראה שנה דעת בעה"ע שהביא הר"ן גטין פ' מ"ש לחלק בין איצטלית ודבר חשוב לדבר שאינו חשוב ומצוי לקנות.

ובכל הני יש ספק לענין קדושין: אולם מה שדמה ב"ש בהתנה כסף ונותן ש"כ להתנה חפץ ונותן דמיו לע"ד תמוה (דיש לחלק כמו דחזינון) בפלוגתא דרב ושמואל פ' ש"ה אי סתמא דוקא או שנה פיון שדרף לשום הכל במעות בטענו ר' זוזי חשוב כל שמודה ממין הטענה ע"ש.

ובסימן ע"ג בת"ה בנשבע לזמן פלוני ואירע בשבת ת' הרא"ש דיתן ש"כ ככסף ע"ש ב"י בשומא דוקא שיחשב פירעון ע"ש. אף י"ל ג"כ משום דא"א ליתן בשבת מעות ובמהרי"ק ס' צ"ה במעות מצויות כו' כל מעות בכלל רק פונתו שלא יתן לו מטלטלין בשומא ע"ש דמשמע ג"כ שבסתם ר' זוזי היה יכול ליתן ש"כ.

אף י"ל ג"כ באין לו דא"צ למיטרך למפור וכמו בכל לנה דבאית ליה דינ' בזוזי ואי לית ליה ל"א טרח וזבין כו' וע"ש בפ"ה וסמ"ע. ובכל הנ"ל צריף לדקדק בעניני קדושין דיש כמה חילוקים פנ"ל.

דהא בכל התנאים פ"ב וג' דקדושין שאדבר לשלטון כו' בפועל דתני לא עשה אינה מקודשת משמע אף שרוצה ליתן לה שווי הפעולה או הדבור. ושיעלה יותר מחוב השלטון וכדומה.

וכן גבי בית כור עפר (קדושין דף סא ע"ב) אם היה מועיל בשיש לו דמיו מאי הצריכותא שם דקלא אית ליה אי הוי ליה כו' ע"ש הא גם בזה מהני כשיש לו דמיו וע"כ דוקא הוא. אף בקרקע י"ל דנדאי קפידא דהא קרי ליה בב"ק שנה כל כסף.

אף א"כ לישני דהא קמ"ל בב"כ דלא מהני יש לו דמיו וע"כ דזה בכל התנאים פנ"ל: ומדין נשבע שכ' לעיל י"ל דלא דמי כשנשבע לפרוע חוב בזמן ליתן מעות י"ל פדין פרעון חוב בא"ל זוזי צריף ליתן ובל"ל נותן ש"כ וא"צ לטרונח.

השבועה מסתמא ג"כ פדינו של החיוב. ואם היה השבועה בפועל ליתן בזמן שכירותו דדינו זיל טרח וזבין ואיתי זוזי לא יצא ידי השבועה ג"כ עד שיתן מעות לא ש"כ.

וא"כ בתנאי אין ראיה אם הפונה כסף דוקא פיון שאין שום חיוב כלי' בלשון ב"א: (שייף לעיל) מ"ש על הר"א ששון שכ' בקדושין דמהני שיחזיר דמיו אף שבעולם משום אומדנא אין צורף דכיון שנתנו כדי לקדש הוי כפירש שיהיה די בדמים דצוה למכרו.

והגם שְׁאֶפְשֵׁר לְקַנּוּתוֹ מִמֶּנּוּה אֵינוֹ בְּיָדוֹ. גַּם עַל מ"ש הָרָא"ש גַּבֵּי שׁוֹר ע"מ שְׁתַּחֲזִירָהוּ לִי דְסָגִי בְּדָמִים וְשִׁכּוֹל לְקַנּוּת שׁוֹר כְּזֶה ע"ש.

וְלִכְאוּרָה לְמָה לִי לְהָרָא"ש זֶה. הָא שְׁפִיר י"ל בְּשׁוֹר נָהִי דָאֵם יְהִיָּה חֲזַרְת דְּמִים חֲזַרָה יְהִיָּה הַקֹּדֶשׁ וַיִּחְשָׁב נֶאֱבָד.

אֲדַרְבָּא נִימָא כִּינּוּן שְׁפִישֵׁי בְּעֵינֵי קַפִּיד דְּנֻקָא שְׁיַחֲזִיר הַשׁוֹר מִמִּילָא לֹא יְהִיָּה הַקֹּדֶשׁ וַיִּוּכַל לְהַחֲזִירוֹ בְּעֵינָא. וְהִיָּה קֶצֶת רְאִיָּה מְהָרָא"ש דְּאַרְף שְׁיִישׁ בְּעֵינֵי אֵינֵי קַפִּידָא כְּנ"ל.

אָף לַע"ד יֵשׁ לְדַחּוֹת דְּהָא גַּם אִם נֹאמֵר שְׁיִצְטַרְף לְהַחֲזִיר דְּנֻקָא הַשׁוֹר מ"מ שׁוֹב א"א לֹא לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בְּשׁוֹר דָּאִי נִימָא דְּאֵינוֹ הַקֹּדֶשׁ וְהוּי חֲזַרָה שׁוֹב נְתַקְיָיִם הַתְּנַאי וְהוּי הַקֹּדֶשׁ לְמַפְרַע וְהַש"ס לֹא קָאֵמֵר רַק בְּאוֹמֵר תַּחֲזִירָהוּ לִי אֵינֵי הַדִּין שְׁיִהִיָּה קְדוּשׁ וּמִן חֲזַר דְּקִשְׁוֵיָא קְדוּשׁ אֵינוֹ מִן חֲזַר דְּלִי אָמֵר.

אָבֵל לֹא אָמֵר אֵיף הַדִּין דָּאִי אֵינוֹ קְדוּשׁ וּמִן חֲזַר שׁוֹב קְדוּשׁ. וַא"כ שׁוֹב דֵּינוֹ כְּאֶבֶד דְּלָא אֶפְשֵׁר לְהַדַּר בְּעֵינָא שְׁיִהִיָּה חֲזִי לִי וְמִהֲנִי שׁוֹב חֲזַרְת דְּמִים לַכ"ע.

אָף בַּר' אַבִּיגְדוֹר כ' שֵׁם דְּאֶפְשֵׁר לְפָדוּתוֹ ע"ש וַא"כ מְצִי לְהַדַּרִי. אָף י"ל אוֹ אוֹ קָאֵמֵר שְׁוֵיָא ק' בַּה' יְכוֹל לְפָדוּתוֹ.

וּבַכ"מ שְׁאֵינֵי פְדִיּוֹן שׁוֹב מְהֵנִי חֲזַרְת דְּמִים כְּנ"ל: הָרָא"ש פ"ק דְּב"ק כ' בְּגַבֵּי וְגַבֵּי דְּאֵינֵי שְׁמִין מִדְּכ' חַיִּים כו' מ"מ מְעוֹת יְכוֹל לִיתֵן דְּמ"ל הֵן כו' כִּינּוּן וְשִׁכּוֹל לְקַנּוּת בְּהֵן מַה שְׁגַזְלֵי אָבֵל לֹא דְבַר שְׁיִצְטַרְף לְטָרוּחַ וְלִמְכָר.

אַ"כ גַּם גַּבֵּי אֵיִצְטַלִּית י"ל דְּנֻקָא דְּמִיָּהֵן לֹא חֲפִץ אַחַר כְּנ"ל. גַּם כ' שֵׁם הַחֹלְקִים לַר"ת ז"ל בְּחֹב א"ל זִנְזָא כו' וְאֵי ל"ל יְהִיב ש"כ.

וּבְפִועֵל בְּעֵי לְמַטְרַח לִיתֵן זִוּזֵי כְּנ"ל. וּבְנֻזְקִין כו' א"כ אֵינֵי הַכְּרַח בְּלִשׁוֹן תְּנַאי אֵיף הַפִּי. וּבִש"ס ב"ק י"ד ע"ב אָמֵר רַב אֲשֵׁי שְׁנָה כְּסָף וְלֹא כְּסָף וְהֵנִי כְּפִלְהוּ כְּסָף נִינְהוּ. וְדִנְקָא קַרְקַע נִקְרָא ש"כ ע"ש: (ג) וְאוֹמֵר לָהּ כו'.

קִשְׁוֵיָא שְׁסַתֵּם וְלֹא כ' שְׁיִאמֵר קוֹדֵם שְׁבָא לִיָּדָה דְּכָפִי פִּשְׁט הַלִּשׁוֹן נוֹתֵן וְאוֹמֵר אַח"כ הֵנִי שְׁתִּיקָה לְאַחַר מ"מ דְּלָאוּ כְּלוּם וְאֶפְיָלוּ תוֹף כ"ד וְאֵי סְתָם נוֹתֵן לְשֵׁם פְּקֻדוֹן א"כ גַּם ס' קְדוּשִׁין לֹא הֵנִי [כְּדָאִי בְּקְדוּשִׁין יָד ע"א] דָּאִי שְׁדִית כו' אַחֲרֵיָוִת.

וְאֵי סְתָם נוֹתֵן לְשֵׁם מִתְּנָה כַּמ"ש הַר"ן ז"ל. א"כ בְּמַה מִּיקְדָּשָׁה.

אָף תוֹף פְּדִי דְּבוֹר י"ל חֲזַרָה מִמִּתְּנָה לְקְדוּשִׁין דְּלָרוּב הַפ' מְהֵנִי חֲזַרָה תוֹף פְּדִי דְּבוֹר אָף דְּבָא לִיָּד הַמְקַבֵּל וְשׁוֹב שְׁיִיף אֵי לֹא נִיחָא לָהּ תִּישְׁדִּינְהוּ דְּלָא נְתַחֲזִיבָהּ בְּאַחֲרֵיָוִת אָף עַכ"פ רַק ס' קְדוּשִׁין הוּא.

וְעוֹד א"כ מֵאֵי פְרִיף הַש"ס אֲשִׁמוּאֵל דְּאָמֵר נָתַן לָהּ כו' וְאָמֵר הַרִי אֶת מְקוֹדְשֵׁת כו' אֵי דְּאָמֵר לִי מֵאֵי קַמ"ל. הָא י"ל דְּקַמ"ל שְׁמִקְוֹדְשֵׁת אָף דְּנָתַן וְאָמֵר אַח"כ כְּנ"ל וְס"ל כְּר"ה דְּמַחְלָק בֵּין פְּקֻדוֹן וְכַנ"ל וְצ"ל לְפִשְׁטָא דְּש"ס דְּס"ל דְּגַם סָפֵק אֵינוֹ וְגַם א"ל דְּדִנְקָא פְּרִישׁ כְּסָסִי כו' פְּקֻדוֹן אוֹ חוֹב.

אָבֵל סֵתֶם נְתִינָה מְהֵנִי מֵהַ שְׁמִפְרֵשׁ תוֹף כְּדִי דְבוּר לֹמֵר אַגְלָאֵי לְמִפְרַע שְׁהִיָּה פְּנִינְתֶם מִיָּד בְּנְתִינָה לְקִדּוּשֵׁינִי וּמְהֵנִי ז"א דא"כ הול"ל דקמ"ל שמואל דמקודשת גם אין סברא פלל דמנא ידעה בשעת נתינה ואחר הקבלה אין שתיקתה ראיה פלל וצ"ל דהפלי נותן ואומר בשעת נתינה קודם שפא לינה או בב"א שפא לינה פנ"ל: גם קשה דסתם האמ"ל ולא כ' שיאמר בנה הטור וכן בש"ם בברייתא ומימרא דשמואל לא הזכיר בנה והרמב"ם והש"ע כ' בנה ולמאי דאמר ריש גדרים וגטין דאי לא כ' בגט ודן דיהוי ליכי כו' הוי יש"מ דדלמא בדבורא מגרש וגו'טא לראיה בעלמא ע"ש ולכאורה בנה בקדושין כמו ודן בגט.

דהגם דלא שינה לראיה מ"מ שם צריף לראיה דאל"ה למה יהיב לה פנ"ל. ובקדושין סתם נתינה הוא מתנה לרוב הפ'.

וא"ל בנה י"ל הפסוק מתנה ובדבורא מקדש לה. או פקדון להפ' בסתם ולומר אדם יודע שאין מקדשין בדבור גם שם בגט יותר פשוט ואעפ"כ נקרא ידים שאין מוכיחות: ובש"ס משמע דגם דינים שא"מ לא מהני מ"מ פשר אף שלא אמר בנה פנ"ל דהא משני אשמואל דאמר לי ופריף מאי קמ"ל הא י"ל דקמ"ל, אף שלא אמר בנה פנ"ל וע"כ דנה פשיטא לש"ס דמהני.

וא"ל אדרבא באמת אינו קדושין ומיירי שאמר בנה דא"כ הו"ל למינקט בשינויא הב"ע דאמר לי ובנה פנ"ל. ובאמת גם בשטר קדושין לא הזכירו שיהיה כ' בשטר כמו ודן בגט.

וסגי שכ' הרי את מקודשת לי בש"ס ובש"ע. אף י"ל דשם לא שינה לראיה שהיא הנקנית ומה ראיה צריכה שהיא מקודשת.

אבל בק' פסוק י"ל פקדון או מתנה. בפרט בנתן ואמר דבאתרי דמסבלי ונהדר מקדשי י"ל דנתינה הנה סבלונות.

ובדבורא מקדש לה פנ"ל, אף צריף לחלק דבקדושין הוא קונה אותה והוא ככל הקנינים שאינם בדבור. ודוקא בגט שהוא פוטרה מלהיות קנינו ס"ד בדבורא כדפריף בע"ע לימא ליה באפי תרי זיל.

או י"ל דדוקא בגט דכ' ס' פריחות צריף להיות מוכח מהלשון שהספר כורתה אבל בקדושין א"צ פלל להיות מוכח שבכסף מקדשה ודי שיש אמירת הקנין והפסוק שנותן לה. וכינון שבאמת נדאי בכסף הוא שמקדשה.

רק שיהיה ידים שאין מוכיחות שהדבור אינו מורה על שמקדשה בהפסוק וזה י"ל דא"צ. ואין מוכרח: ובש"ס פ"ב גבי שמין הנניר דמוקי שמקדשה בתורת שטר ואעפ"כ כשש"פ מהני בתורת פסוק וכן בירושלמי אמתני' בשטר בש"פ כו'.

משמע עכ"פ שא"צ להיות מבורר דמקדשה בכסף זה מצד הלשון. דהא באמת קידש בתורת שטר.

אך עכ"פ דעתם שפנתינת דבר זה תהיה מקודשת. ובל"ז צ"ל פן לחלק בין הא דפ"ק דב"מ גלי דבנפילה כו' דליקני כו' עכ"פ לכתחלה ודאי שצ"ל בזה כמ"ש ק ברמב"ם וש"ע: (ו') ה"א מקודשת כו' לשון חכמים.

אף דלשון תורה לשון קננו י"ל דתיקנו שיהיה מבורר שאסורה לכל העולם. דיש לטעות בלשון קננו.

בפרט די"ל דמן התורה דלא היה שום קננו בה רק אישות היה בלשון קננו. משא"כ פשתיקנו מעשה ידי לו וכן אותו מלאכות שמחויבות [יש לטעות] בלשון קננו שהיא למ"י וכנ"ל ותיקנו לשון מקודשת.

וכן בקטנה: (ח) שתבין כו'. בר"ן ו"ל כ' דגם בלשונות שסתמא אינה מבינה מ"מ אם אומרת שהבינה מהני.

ועל פירכא מנא ידעה הוי מצי לשנוני באמרה שהבינה ע"ש. ותמוה דהוי מקדש בלא עדים.

וגם להיות אסורה מטעם שוי נפשה כו' לא יהיה שייך כמו קדשתני בלא עדים כו'. אמנם לע"ד י"ל.

דקא החילוק בין עדים להודאה אף דעדים ג"כ צריכין להעיד בפני ב"ד. וע"כ פיון שהיו ראויים מיד פשקדשה לבא לב"ד להעיד נגמר הקדושין אף שמתו אח"כ.

א"כ הודאת בע"ד ג"כ היו יכולין לבא לב"ד ולהודות שהיה מועיל וע"כ החילוק דעדות מהני על אז שעת הק' ונאמנים למפרע. משא"כ הודאה לא יועיל רק מפאן ולהבא וגם משום בידו לקדשה נאמן רק מפאן ולהבא.

א"כ שוב בשעת קדושין לא היה עדות אף שיבאו לב"ד ושוב אין פאן קדושין פלל: וא"כ פאן בספק אי מבינה נראה דכשהעדים שואלין אותה אחר הקדושין מיד מה דיבר אליך והיא משיבה שקדשני היה בירור גמור שמבינה ונתקדשה ושוב הוי פקידש בעדים והלכו למה"י או מתו.

דראוי היה בשעת קדושין לברר והיה מהני בשעת הקדושין פנ"ל. וגם שלא שאלנה מקודשת.

א"כ גם אח"כ שאין הוכחה דשמא הוגד לה אח"כ שזהו לשון קדושין. מ"מ שוב מהני הודאתה שהבינה למשוי נפשה חד"א כמו קדשתני בעדים והלכו למדה"י פיון דאם באמת הבינה היה אפשר לברר אז נחשיב בעדים פנ"ל ולענין נאמנית באמת אין נאמנת שהבינה במה שסתמא אין מבינה רק דהוי פאומרת קדשתני פנ"ל.

ונגד המקדש משמע דמחזיקין סתמא שמבין פיון שעושה מעשה ומקדש וכמ"ש. ב"י ומפורש ברמ"א: אולם הגהות מרדכי] הובא ב"ש וסימן ל' ס"ק ט'] בעדים ס' קרוב לה כו' הוי מקדש בלי עדים ע"ש.

דמשמע גם שהי אפשר אז לברר למדוד בשעת קדושין רק אח"כ הלכו ע"ש. ויהיה ג"כ פנ"ל ויועיל הודאתה וממילא נהי דעדותן עכשוו אינו מועיל אבל שוב יהיה ספק דאי

באמת הנה קרוב לה הנה אפשר אז לברר ושוב גם שנסתלק הבירור אח"כ הוי פהלכו למדה"י או מתו העדים מיד אחר הקדושין דמקודשת ונהגם דאפשר שהיה אז ס' שא"א לברר.

אך א"כ לא הנה צריף לפרש (הש"ס) [הב"ש] ס' קרוב וכו' בב' כ' עדים מכחישים יותר הנה פשוט כנ"ל שהיה אפשר לברר כנ"ל: וטעמו נראה דהא לעגנו חצי דבר גרע פשהה אפשר לראות ולא ראו רק מקצת כב' שערות כו' וא"כ פיון דחלות הספק למרדכי לא הוי קדושין כלל.

ונראה משום דאין ק' לתצאין וכיון שהעדים ראו רק ספק יהיה ק' ספק שלא יתחייב מיטה וכה"ג ולא הוי ק' כלל דשירור בק' ג"כ לא מהני. א"כ אף שהיה אפשר להתברר אז אם קרוב לה מ"מ הא לא ראו רק ספק ולא מהני כלל.

וא"כ גם בהנ"ל י"ל פו. מ"מ יש לחלק דהיו יכולין העדים לילף עם האשה לב"ד אחר הקדושין ויעידו והב"ד ישאלו אותה מה דיבר לה וכשתאמר שקדשה יהיה בירור כנ"ל.

גם נראה דהפוסקים חולקין על המרדכי הנ"ל. שהרי ברמב"ם וש"ע וש"פ וברשב"א מפירש בס' קרוב כו' אף שעדים א"י הוי ספק ע"ש גם שבהג"א לא נמצא כלל לשון שהביא ב"ש כמ"ש דגול מרבקה.

וע"כ פונת הב"ש על הגהת מיימוני ה' אישות ת' מהר"ם ע"ש. ושם מבואר פלשון שהביא ח"מ דהוי מקדש בלא עדים משום דמוקמינן בחזקת קני' ושוב אף שהיא יודעת האמת פיון דעדים לא יודעין אין פאן קדושין ע"ש: (ט') שתבין כו' בלשונות דברירא לן כו' בב"י מחלק בין לשון ה"א מקודשת כו' שפשוט לכל אינה נאמנת שלא הבינה ע"ש.

וכן מפורש בתוס' רי"ד גם בהה"מ נראה פו. ונראה שאין מחלוקת כלל דלשונות דברירא לן מ"מ היינו שהיא בחזקת שברור לה ג"כ שבלשון שרגילה או שיודעין שמבינה לה"ק והוי פהחזק שסוקלין כו'.

דכל שאמרה שאין מבינה הנה בחזקת מקודשת והוחזקה א"א. אין נאמנת אח"כ שלא הבינה.

דהוי דבר שבערונה ואיחזק דא"נ. אבל בלשונות שמסופקים מיד בשעת קדושין אם מבינה י"ל דנאמנת אח"כ דחזקת פנוי' מסייע.

ובמשנה נדרים פ"ב סתם להחמיר ופירושו להקל ע"ש רא"ש וריטב"א דמפרשים דבס' נאמן לפרש ע"ש. ובגליל שאין מפירין כו' אין נאמנים ע"ש.

וי"ל גם פאן: והח"מ כ' דגם בלשון שסתמא מבינה שוי' נפשה ח"ד שאם ק' אחר צריכה גט. ואינו מבואר אי פונתו פשקדשה א' אסורה לראשון משום שוי' נפשה ולמה לא נאמר עיני' נתנה בא' כמו טמאה.

ואפשר פיון דלא מצינו הפקעה בזה דאין חשודה להפקיע א"ע בלי גט. נאמנת דשני' אנפשה כו'.

אף דמשעבדא לי' הני פהנאת ת' עלי. אף דלא מהני הודאה בקוב לאחרים אף גבי גרשני
שלא בפניו אי לאו חזקה דא"א מעינה משמע דאף שקבלה ק' מאחר אינה אסורה לא'.

ויש לדחות ואפשר גם הח"מ פונתו בלשון צריכה גט גם מב' היינו כשמגרשה הראשון
או מת לא לאסור לבעלה. ולא מצינו באומרת שמותרת לכל שיהיה חשוב שוי' נפשה
כו' כשקבל ק'.

והני כמו מפטור לפטור דקי"ל יכול לחזור וי"ל פונתו כשלא חזרה בה וקבלה ק' מאחר
דהני כמו אומר לא לנה ובאו עדים שפבר נעשה מהפטור חיוב א"י לחזור ע"ש וכן פאן
שוב ראיתי בט"ז סי' קנ"ב כ' דלא שייך כה"ג שוי' נפשה ע"ש.

גבי גרשתני. פיון שאומרת שמותרת ע"ש: שוב ראיתי בט"ז פאן כ' ג"כ פנ"ל בפ"י
דברירא לן ע"ש גם לענין שתוכל לחזור בה ע"ש: (י) הנה מדבר עמה ע"ע קדושי' כו'.

לכאורה דוקא שדיבר עמה שרוצה לקדשה לו אבל סתם שרוצה לקדשה לא עדיף
מהא"מ ולא אמר לי דהני ידים שא"מ. אולם ראיתי ברדב"ז סימן רצ"ה שהביא ד'
מהרי"ן לב פנ"ל והוא דחה דבריו דגם שלא אמר לי מקודשת ואין דבריו ז"ל מוכינים
לי ע"ש.

שכ' שלא דקדק יפה דהני מ"ל ולטעמה בשתיקה אמאי כו'. וא"י מה שפיר מתפרש
בשתיקה שדבר עמה מקודם ע"ע קדושי' לו.

וכן מ"ש וטעמא דמלתא פיון שהיה מדבר עמה כו' סתם ולא אמר פלוני שלחני לקדש
אותה אין לה ידים מוכיחות מאלו ע"ש. וא"י הא במפרש הא"מ בלא לי ונותן ג"כ שייך
טעם זה שלא פלוני שלחני.

אולם הוא רב גדול. ונראה לפרש טעמו.

דבשלמא ה"א מקודשת אין במשמע לו יותר מלאחר ואף שלא הזכיר פלוני הני אינו
מוכיח אבל דיבר עמה ונתן אח"כ סתם. דעכ"פ נגד אחר שלא הזכיר לא יהיה חשוב
דיבר עמה ואין פאן רמז קדושין שוב מוכיח שלעצמו קדשה דנגדו חשיב דיבר עמה.

וממילא כשאומר אח"כ הא"מ בלא לי ג"כ מהני פיון שדיבר אף דלא שייך פנ"ל לא גרע
משתיקה ואפשר דבשתיקה רי"ן לב מודה. ועדיין צ"ע: (יא) עמה הרמב"ם ז"ל כ'
נרצתה וכ"מ ס"ל דוקא אמרה הן לא שתיקה.

ע"ש ב"ש דשאר פוסקים לא ס"ל פן וי"ל דלא פליגי דבשדיף י"ל דהרמב"ם מודה. רק
בלא שדיף דיש אסור לקדש בלא שידוכין ולמה נימא סתם לקדושין.

וברצתה היינו שידוכין כמבואר לקמן בש"ע וכשהנתינה אח"כ לק' הני פשדיף קודם
הקדושין. אבל בשתיקה, לא חשיב שדיף רק בשעת קבלה דקודם אין שום ראיה, וזה
הוא בשעת קדושין ואין פאן שידוכין כלל.

דהא ל"א דלמא שוי' לאבוה שלים דלא חציף כו' וכן בלא שידוכין חציפות הוא ובפרט
היכא דמסבלי וחדר מקדשי י"ל דאף שדיבר עמה סבורה שנותן מסבולונות ואח"כ
קדשה וזה יהיה שדיף קבלת הסבולונות דהני ריצוי להתקדש אח"כ לא שיתן מיד

לקדושין בלא שדוכים כנ"ל: סימן כח סעיף א המקדש בגזל או בגניבה או בחרם אם נתניאשו ונודע כו' מקודשת כו' ע"ש.

הנה הרא"ש ו"ל ב"ק כ' וקי"ל כרבה וקני יאוש לחומרא ואם קדש אשה כו' צריכה גט דרבה סבר דלכל הפחות יאוש קונה מדרבנן אבל מה"ת יאוש לא קני אבל עם שינוי רשות קני מדאורייתא ע"ש.

ותמוה כמ"ש הפ' למה כ' בקדושין הטעם משום דיאוש קונה מדרבנן הא בל"ז הוי יאוש ושינוי (רשות) בקדושין. ועיין מהרש"ל ביש"ש שתמה על הרא"ש וגם על הטור שכ' ג"כ בח"מ אם קדש אשה צריכה גט בגניבה משום דסתם גניבה יאוש בפעלים ומשום דמספקא אי יאוש קונה ובאה"ע כתב כהרמ"ה דמקודשת מה"ת דהוי יאוש ושינוי רשות ע"ש, ונראה דהנה הב"ש הקשה דכאן פתב בש"ע דוקא ונודע שנתניאשו כו' והא בח"מ פסק דסתם גניבה וגזילה הוי יאוש בישראל כו' ותיירץ הב"ח דהא דסתם גניבה הוי יאוש כו' הוא רק מספק דרבנן ולענן ממונ אמרינן פן שאינו יכול להוציא ממונ אבל בקדושין שסתם מקודשת מדאורייתא לא אמרינן סתם גזילה כו' דאין זה נדאי ולכך בעינן נודע ע"ש.

ויש להקשות דהא פל הסברא דאיכא למימר שאינו מתניאש בגזילה וגניבה מבואר בש"ס משום דאמר למחר נקיטנא לי' בדינא ויוצא ממנו ע"ש בפ"ס וא"כ לדברי הב"ח הנ"ל דאמרינן לענן ממונ אינו יכול להוציא דאמרינן סתם גזילה הוי יאוש.

וא"כ שוב נראה דהוי נדאי יאוש דנדאי מתניאש דלא שייך דסבר למחר נקיטנא ליה בדינא ז"א דהא לא יוכל להוציא ממנו דשא סתם גזילה הוי יאוש דלענן ממונ א"י להוציא מספק כנ"ל ושוב נדאי מיאש פמו מציל מן הנזק וממילא גם לענן קדושין הוי נדאי יאוש דכיון דלא שייך נקיטנא ליה בדינא דהא הוי ספק יאוש וממילא נדאי מיאש כנ"ל, ושפיר מקודשת מדאורייתא כנ"ל ועדיין קשה כנ"ל למה בעינן נודע כו': אמנם י"ל דלא קשה דהא קי"ל דיאוש לחוד לא קני ורק עם שינוי רשות קני והנה שינוי רשות קודם יאוש לא קני לדעת תוס' ושאר פ'.

וא"כ פאן דנימא דבשביל כף נדאי מתניאש בשביל שלא יוכל להוציא דנימא סתמא נתניאש כנ"ל וא"כ ממילא קודם שמכרו הגזלן לא מיאש דשפיר יוכל להוציא דאף דנימא דנתניאש מ"מ הא יאוש אינו קונה לחוד ושייך נקיטנא ליה בדינא וממילא אינו מתניאש פלל רק כשמכרו דאיכא יאוש ושינוי רשות אז נימא שמיאש דלא שייך נקיטנא כו' דלא יוכל להוציא מספק שמא נתניאש והוי יאוש ושינוי רשות וא"כ שוב הוי שינוי רשות קודם יאוש דכל היאוש רק אחר שמכר כנ"ל ולא מהני כנ"ל ושפיר בעינן נודע וא"ש כנ"ל.

אמנם אי אמרינן דיאוש לחוד קונה מדרבנן נראה דשוב מהני עכשיו מדאורייתא הקדושין גם בסתם דשפיר כנ"ל דנדאי מיאש דלא שייך נקיטנא ליה כו' וכאן שפיר מיאש מיד גם קודם שמכרו דלא יוכל להוציא עכ"פ מדרבנן דיאוש לחוד ג"כ קני מדרבנן וממילא מיאש מיד ושוב הוי יאוש ושינוי רשות אחר הקדושין ומקודשת

מדאורייטא דכינן דיאויש קונה מדרבנן ממילא נתיאש מיז בנדאי והוי היאוש קודם השינוי רשות ומקודשת אח"כ מדאורייטא פנ"ל.

וי"ל דברי הרא"ש דאייגרי ג"כ בסתם כמ"ש הטור ולכך כ' שפיר הטעם משום דיאויש קונה מדרבנן לכה מקודשת מדאורייטא שפיר פנ"ל אבל אי יאויש לא היה קונה מדרבנן לא היה מועיל בסתם אף דאיכא שינוי רשות מ"מ הא הוי הש"ר קודם יאויש ולא היה מועיל רק מדרבנן כמ"ש הב"ח פנ"ל.

אף הלשון צריכה גט אינה מקודשת רק מדרבנן פנ"ל אמנם במ"ש יש ליישב מה דקשה עדיין גם לתירוץ הב"ח דמ"מ למה כתב הרמב"ם ז"ל גבי מחשבה מטמאתן ושאר דברים דסתם גנבה יאויש בעלים בנדאי ולא כ' דהוי ספק או מדרבנן וכאן בקדושין דוקא נודע פנ"ל.

ולמ"ש מיינשב דהנה הרמב"ם ז"ל פוסק דשינוי רשות קודם יאויש גם פן מהני מדאורייטא ולכך ממילא אף דאמרינן כהב"ח דרק מספק א"י להוציא מ"מ שוב הוי נדאי יאויש דלא שייך נקיטנא ליה כו' ואף דהוי אחר השינוי רשות מ"מ קני פנ"ל.

אבל בקדושין דכ' הב"ש דגם להרמב"ם לא מהני פשיטתא אחר הקדושין ע"ש וממילא בעינן נודע דאל"ה הוי ספק פנ"ל דלא שייך בנדאי פנ"ל דהוי אחר הקדושין פנ"ל. אף הרמב"ם ז"ל פסק דיאויש לחוד קונה מדרבנן וי"ל דהוי יאויש קודם ש"ר פנ"ל דלא יוכל להוציא מדרבנן.

אף בסתם י"ל שאינו מועיל פיון שהוא מדרבנן ע"ש בהה"מ דכ' הטעם רק משום ש"ר ע"ש ובש"ע נדאי י"ל פנ"ל דפ' דיאויש לחוד אינו קונה פלל וש"ר קודם יאויש מהני וי"ל שפיר פנ"ל דלכך בשאר דברים לא בעינן נודע רק בקדושין פנ"ל וא"ש: עוד י"ל בדברי הרא"ש ז"ל דהנה הפ"י והב"ש לקמן הקשו איה מהני היאוש אי מטעם הפקר וכה"ג הא קי"ל גזל ולא נתיאשו כו' אינו יכול להקדיש לפי שאינו ברשותו כו' וגם להפקיר אינו יכול ואיך מועיל היאוש וכתב הב"ש לקמן פיון שהגזלן רוצה הוי פאלו ברשותו ע"ש לענין מקנה לו.

ובאמת י"ל דנהי דהוי פאלו ברשותו מ"מ למאי דקי"ל גבי קרקע דאף דהוי ברשותו מ"מ כל מומן שאינו יכול להוציא בדיינים אם הקדיש אינה מקודשת ע"ש גבי מסותא האי אמר דידי כו' ואינו מועיל ההקדש גם מספק ע"ש וא"כ לכאורה אי אמרינן סתם גזילה וגנבה הוי יאויש א"כ איך מועיל פלל היאוש הא מיז שגזל או גנבו ממנו מיז אינו יכול להוציא בדיינים דאנן אמרינן שנתתיאש דסתם הוי יאויש פנ"ל ואף אי באמת לא נתיאש מ"מ א"י להוציא בדיינים דאנן אמרינן שנתתיאש וא"כ שוב לא מהני פלל היאוש דא"י להקנות פיון שא"י להוציא כו' ואף שיש לדחות דגם לענין זה מהני פשרוצה אף אינו מוכרח וי"ל שפיר דלא מהני היאוש מטעם הנ"ל דאיה נימא דיאויש קני וא"כ סתמא הוי יאויש ומיז שגזל לא היה יכול להוציא בב"ד מטעם יאויש ושוב אינו מועיל היאויש [ואף דמי נימא דאין היאוש מועיל א"כ שוב הוי יכול להוציא בדיינים ושוב מועיל היאויש] אף ז"א דמ"מ להיקף איה נפסוק דמועיל א"כ א"י להוציא פנ"ל.

אָמַנְם י"ל דְּלֹא קָשָׁה דְּהָא יְאוּשׁ לְחֻדְיָה לָא קָנִי רַק עִם שְׂיֻנּוּי רְשׁוּת וּא"כ שְׂפִיר מְהֵנִי דְּקוֹדֵם הַשְׂיֻנּוּי רְשׁוּת הָיָה מוֹעִיל הַיְאוּשׁ שְׂפִיר דְּאִזּוּ הָיָה יְכוּל לְהוֹצִיא בְּדֵינֵינִים דְּאַף דְּנִימָא סָתָם גְּזִילָה הָיָה יְאוּשׁ מ"מ יְכוּל לְהוֹצִיא דְּיְאוּשׁ לְחֻד לֹא קָנָה וְהוֹעִיל הַיְאוּשׁ וּמִמִּילָא אַחַר הַשְׂיֻנּוּי רְשׁוּת קוֹנָה פְּנ"ל: אָמַנְם אִי אָמְרִינְן יְאוּשׁ לְחֻד קוֹנָה מְדַרְבְּנָן שׁוּב י"ל דְּגַם עִם שְׂיֻנּוּי רְשׁוּת אֵינּוּ מוֹעִיל אֲלָא מְדַרְבְּנָן דְּכֵינּוּ דְּקוֹנָה מְדַרְבְּנָן א"כ לֹא מְהֵנִי שׁוּב פְּלִל מְדַאֲרִינְתָּא דְּהָא אֵינּוּ יְכוּל לְהוֹצִיא בְּדֵינֵינִים דְּמִיד שְׁגִזֵּל שׁוּב לֹא הָיָה יְכוּל לְהוֹצִיא דְּנִימָא סָתָם גְּזִילָה הָיָה יְאוּשׁ וּקְנָאוּ מְדַרְבְּנָן בְּיְאוּשׁ לְחֻד וְשׁוּב אֵינּוּ הַיְאוּשׁ מוֹעִיל פְּלִל מְדַאֲרִינְתָּא וְגַם אַחַר הַשְׂיֻנּוּי רְשׁוּת לֹא מְהֵנִי מֵה"ת פִּינּוּ שְׁלֵא הוֹעִיל הַיְאוּשׁ מִטַּעַם הַנ"ל וּלְכַף בְּאַמְתַּת אִי אָמְרִינְן דְּיְאוּשׁ אֵינּוּ קוֹנָה פְּלִל אַף מְדַרְבְּנָן אִזּוּ שְׂפִיר עִם שְׂיֻנּוּי רְשׁוּת קוֹנָה מְדַאֲרִינְתָּא אֲבָל אִי לְחֻדְיָה ג"כ קוֹנָה מְדַרְבְּנָן מִמִּילָא גַם אִם קוֹדֵשׁ אֵינָה מְקוֹדֶשֶׁת רַק מְדַרְבְּנָן וּכ' הָרֵא"ש שְׂפִיר פִּינּוּ דְּקוֹנָה מְדַרְבְּנָן אִם קוֹדֵשׁ אַחַר יְאוּשׁ צְרִיכָה גִט פְּנ"ל וּכְמוֹ דְּאָמַר בְּאִיסוּרֵי הַנְּאָה דְּרַבְּנָן דְּלָאוּ בְּרִשׁוּתֵי דְּלִבְטָלְיָה ע"ש וְכֵן הֵכָא פִּינּוּ דְּקְנָאוּ מְדַרְבְּנָן כו'.

אַף גַם זֶה אֵינּוּ בְּמִשְׁמַעוֹת לְשׁוֹן הָרֵא"ש דְּלֵהַנ"ל אִם יְאוּשׁ לֹא הָיָה קוֹנָה הֵיטָה מְקוֹדֶשֶׁת מְדַאֲרִינְתָּא וְיֵמָה דְּיְאוּשׁ קִינָה מְגָרַע גְּרַע וּמְדַבְּרִי מִשְׁמַע דְּעַל יְדֵי שְׂיְאוּשׁ קוֹנָה מְקוֹדֶשֶׁת פְּנ"ל וּי"ל בְּהַנ"ל קְוִשְׁנִית תּוֹס' דְּכָאן סָבַר רַבָּא דְּיְאוּשׁ אֵינּוּ קוֹנָה וּבְאַבְיָדָה אָמַר נְטִילָה לְפָנֵי יְאוּשׁ ע"מ לְגַזְזֵלָה קְנָאוּ וְאַף דְּמַהֲדָרָה מִתְּנָה הוּא דְּיִהְיֵב לֵיה ע"ש.

וּבַמ"ש יֵשׁ לִינְשֵׁב דִּי"ל הַטַּעַם דְּסָבַר רַבָּא יְאוּשׁ לְחֻד אֵינּוּ קוֹנָה י"ל דְּלְכַף אֵינּוּ קוֹנָה מִטַּעַם הַפְּקָר מִטַּעַם הַנ"ל דְּאִי נִימָא דְּקוֹנָה א"י לְהוֹצִיא בְּדֵינֵינִים מִטַּעַם סָתָם גְּזִילָה וּגְנִיבָה הָיָה יְאוּשׁ וּלְכַף אֵינּוּ מוֹעִיל הַפְּקָר וּלְכַף יְכוּל לְהוֹצִיא פְּנ"ל אֲבָל הֵתָם בְּנִטְלָה לְפָנֵי יְאוּשׁ דְּאִינְרֵי דְּיָדוּעַ בְּעַדִּים שְׁלֵא נִתְיָאֵשׁ אִזּוּ וּא"כ מוֹעִיל הַיְאוּשׁ דְּהָא שְׂפִיר הָיָה יְכוּל לְהוֹצִיא בְּדֵינֵינִים דְּהָיָה לוֹ עַדִּים שְׁלֵא נִתְיָאֵשׁ וְלֹא הָיָה שְׂיָיָה סָתָמָא כו' וְשׁוּב מְהֵנִי הַיְאוּשׁ וְסוֹבַר דְּקָנִי מִטַּעַם הַפְּקָר פְּנ"ל וְאַף דְּאֵינּוּ בְּרִשׁוּתוֹ י"ל כַּמ"ש שָׁם.

אוּ דְּסָבַר מִשׁוּם דְּרוֹצָה פְּנ"ל וְאַף דִּי"ל דְּמִיד שְׁגִזֵּל מִיָּאֵשׁ וְהָיָה בְּאִין פְּאַחַת דְּבִשְׁעָה שֵׁא"י לְהוֹצִיא אִזּוּ מִיָּאֵשׁ ז"א דַּע"כ אַחַר שְׁנִטְלוּ מִמֶּנּוּ מִיָּאֵשׁ וְאִזּוּ א"י לְהוֹצִיא כו' וְעוֹד לַמ"ש הָר"ן רִישׁ הַמְדִיר גַם בַּכַּה"ג אֵינּוּ מוֹעִיל אַף שְׂבָא בַב"א פְּנ"ל, אוּ י"ל דְּהָא כ' הַב"ש בְּלֹא יָדְעָה שְׁהוּא גְּנוּב יְכוּלָה לֹאמַר לֹא נִיחָא לִי כו' פְּמוּ בְּהַקְדָּשׁ ע"ש וְזֶה שְׂיָיָה אִי יְאוּשׁ לְחֻד אֵינּוּ קוֹנָה רַק עִם ש"ר וְע"י מְכִירְתוֹ אִזּוּ הוּא פְּמוּ בְּהַקְדָּשׁ לֹא נִיחָא לֵיה דְּנִיחָתַל ע"י דְּגַם פְּאָן עַל יָדָה יוֹצֵא מְרִשׁוֹת הַנְּגִזֵּל אֲבָל אִי יְאוּשׁ קוֹנָה אַף מְדַרְבְּנָן שׁוּב לֹא שְׂיָיָה הַנ"ל דְּהָא גַם זוּלְתָהּ הָיָה שְׁלוֹ וּלְכַף י"ל דַּכ' הָרֵא"ש דְּכֵינּוּ דְּקוֹנָה לְחֻד מְדַרְבְּנָן לְכַף מְקוֹדֶשֶׁת וְהֵינּוּ פְּנ"ל גַם בְּלֹא יָדְעָה שְׂגָנוּב אוּ גְזוּל פְּנ"ל.

אוּ י"ל דְּהָא הַב"ש הַקְשָׁה פִּינּוּ שְׂיָדְעָה שְׂגָנוּב מְחֻנְיָבַת לְשִׁלְם דְּמִים כַּמ"ש רַמְב"ם ז"ל דְּאַף דְּקָנָה הַלּוּקָם בְּיְאוּשׁ וְשְׂיֻנּוּי רְשׁוּת קָנָה הַחֲפָץ אֲבָל, צְרִיף לְשִׁלְם כו' וּא"כ מֵאִי הַנְּאָה אֵית לָה ע"ש וּלְכַף י"ל דְּסוֹבַר הָרֵא"ש דְּלֹא הֵיטָה מְקוֹדֶשֶׁת פִּינּוּ דְּצְרִיכָה לְשִׁלְם דְּמִים אַף דְּאִיפָא יְאוּשׁ וּש"ר.

אַף הַפ' הַקְשׁוּ עַל הַרְמַב"ם ז"ל לְמָה בְּאַמְתַּת יְהִי חֵיב. לְשִׁלְם פִּינּוּ שְׂקָנָאוּ בְּיְאוּשׁ וּש"ר ע"ש וּי"ל בְּפִשְׁיטוֹת דְּהַלּוּקָם חֵיב מְחֻמַּת דִּינָא דְּגֵרָמִי דָּאִם לֹא הָיָה לּוּקָם הָיָה צְרִיף לְהַחֲזִיר לוֹ הַחֲפָץ שְׁלוֹ וּבְלִקְיָחְתוּ גֵרָם לוֹ הֵיזְק שְׁלֵא יוּכַל לְגַבּוּתוֹ עוֹד דְּקְנָאוּ בְּיְאוּשׁ וּש"ר

ואם לא הָיָה לוֹקְחוֹ לֹא הָיָה קוֹנֵה דִּיאוּשׁ לְחוּד אֵינּוּ קוֹנֵה פִּנ"ל וּא"כ מִמִּילָא אֵי יֵאוּשׁ לְחוּד קוֹנֵה מְדַרְבְּנֵן שׁוּב אֵין הַלּוֹקֵחַ צְרִיף לְשִׁלְמַם מְדִינָא דְגַרְמִי דְגַם בְּלֹא לְקִיחְתּוּ לֹא הָיָה יְכוּל לְגַבּוֹת מְדַרְבְּנֵן עַכ"פ וְכ' הָרָא"שׁ שְׁפִיר פִּינּוֹ דִּיאוּשׁ קִנֵּי מְדַרְבְּנֵן מִמִּילָא מְקוֹדְשָׁת אַח"כ דֹּא"צ לְשִׁלְמַם דְּמִים מִשָּׂא"כ אֵי לֹא הָיָה קוֹנֵה רַק מִחֲמַת הַש"ר הִי צְרִיכָה לְשִׁלְמַם דְּמִים פִּנ"ל.

וְגַם בְּלֹא טַעַם הַפִּנ"ל דְּדִינָא דְגַרְמִי ג"כ א"ש דְּנֻדָּאי אֵי יֵאוּשׁ קוֹנֵה לְחוּד וְהָיָה שְׁלוֹ אֵיף יִצְטָרֵף הַלּוֹקֵחַ לְשִׁלְמַם פְּשִׁקְנָה פִּינּוֹ שְׁקֵנָה דְּבַר שְׁהֵיָה שֶׁל הַגְּזֵלָן וְלֹא הָיָה צְרִיף לְהַחֲזִירוֹ פִּנ"ל וְלִכְפֹּה כ' פִּנ"ל.

אוּ י"ל דֵּהֵם מִפְּתַב הַטַּעַם דְּמְקוֹדְשָׁת בְּקוֹדְשָׁה בְּגֵזֵל אַחַר יֵאוּשׁ מְשׁוּם דְּהוּי יֵאוּשׁ וְש"ר הָא מ"מ לְגַבֵּי הַמְקוֹדֵשׁ לֹא הוּי נְתִינָה שְׁאֵינּוּ שְׁלוֹ וְכ' הַטַּעַם דְּכִינּוֹן שְׁהוּא קוֹנֵה אוֹתוֹ גַּם הוּא חוֹזֵר וְקוֹנֵה אוֹתוֹ וְנַעֲשֶׂה שְׁלוֹ וְהוּי נְתִינָה גַּם לְגַבֵּי דִינָה ע"ש.

וְלִכְאוּרָה אֵין מוּבָן מֵאֵי בְּכֹף דֵּהֵיָה קוֹנֵה בְּיֵאוּשׁ וְש"ר אֵי מְשׁוּם דְּבִהִיתִירָא אַחֵי לִינְדָה וְכֵה"ג אֲבָל אֵיף הוּא חוֹזֵר וְקוֹנֵה וי"ל הַטַּעַם דֵּהֵנָּה תוֹס' גִּיטִין פ' הַנִּינְזִין גַּבֵּי גֵזֵל תְּרוּמָה וְנִטְמָאת כו' פְּתִיבוּ דְלָמ"ד הִיזְק שְׁאֵינּוּ נִיכָר שְׁמִיָּה הִיזְק קִנְאוֹ הַגְּזֵלָן בְּשִׁינּוּי מַעֲשֶׂה דְמָה שְׁנַעֲשֶׂה אֲצִלוֹ הִיזְק שִׂא"נ פִּינּוֹ דְּהוּי הִיזְק הוּי שִׁינּוּי וְקִנְאוֹ ע"ש וְהַרְמַב"ן ז"ל כ' גַּבֵּי זִיכָה אֵת הַחֲזִיב וְכֵה"ג כו' דְּהוּי הִיזְק נִיכָר פִּינּוֹ שְׁבִאֲמִירָה זֹו יִצָּא מְרֻשׁוֹת זֶה וְנַעֲשֶׂה שְׁל אַחַר.

וְכֵן בְּנִגְעַב בִּי בְּשִׁרְץ כ' דְּהוּי נִיכָר רַק מְשׁוּם דְּלֹא הָיָה יְדוּעַ אִם הִנְכָּשֵׁר ע"ש. וְא"כ בְּהִיזְק נִיכָר וְדָאי הוּי שִׁינּוּי מַעֲשֶׂה.

וּמִמִּילָא י"ל כִּפֹּאן פִּינּוֹ דְּבִיאוּשׁ וְש"ר עַכ"פ הוּא קוֹנֵה אוֹתוֹ וְא"כ בְּשַׁעַת הַמְכִירָה עוֹשֶׂה הַהִיזְק שְׁמִפְסִיד לְהַנְגִּזֵל הַחֲפֵץ וְנַעֲשֶׂה שֶׁל הַלּוֹקֵחַ וְזֶה הָיָה הִיזְק נִיכָר וּמִמִּילָא גַּם הוּא חוֹזֵר וְקוֹנֵה אֵת הַחֲפֵץ בְּשִׁינּוּי מַעֲשֶׂה פִּינּוֹ דַּע"כ פ' נַעֲשֶׂה שֶׁל הַלּוֹקֵחַ שְׁקִנְאוֹ וּמִמִּילָא עֲשֶׂה הַגְּזֵלָן הִיזְק נִיכָר בְּהַמְכִירָה אוּ בְּהַקְדוּשִׁין וְשׁוּב קִנְאוֹ בְּשִׁינּוּי וְהוּי נְתִינָה גַּם לְגַבֵּי הַמְקוֹדֵשׁ פִּנ"ל, אֵף אֵי יֵאוּשׁ קוֹנֵה שׁוּב י"ל דְּגַם אַחַר הַקְדוּשִׁין אֵינּוּ אֲלֵא מְדַרְבְּנֵן אֵף דְּהוּי שִׁינּוּי רְשׁוֹת מ"מ לְגַבֵּי דִינָה לֹא הוּי נְתִינָה וְא"ל פִּנ"ל דְּהוּי שִׁינּוּי מַעֲשֶׂה ז"א דְּלֹא עֲשֶׂה כָּלֵל הִיזְק בְּהַמְכִירָה אוּ בְּקְדוּשִׁין דְּגַם בִּל"ז לֹא הָיָה צְרִיף לְהַחֲזִירוֹ מְדַרְבְּנֵן עַכ"פ וְשׁוּב לֹא קִנְאוֹ אַח"כ מְדִאוּרִייתָא וְלִכְפֹּה לֹא הוּי אֲלֵא קְדוּשִׁין דְּרַבְּנָן פִּנ"ל.

אֲמַנָּם בְּאַמַּת זֶה אֵינּוּ דָּאָף דַּעֲשֶׂה כִּפֹּאן הִיזְק נִיכָר מ"מ לֹא שְׁיֵיף שְׁקִנְאוֹ בְּשִׁינּוּי מַעֲשֶׂה דְּבִשְׁלָמָא בְּתְרוּמָה וְנִטְמָאת וְכֵה"ג כ' תוֹס' שְׁפִיר דָּאי הִיזְק שִׂא"נ שְׁמִי הִיזְק הוּי שִׁינּוּי דְּכִינּוֹן דֵּהִיזְק הוּא בְּגוּף הַחֲפֵץ שְׁבָמָה שְׁנַטְמָא הוּא שְׁוָה פְּחוֹת וְהוּי כִּפֹּאן שְׁבָרוֹ וְאֵינּוּ כְּעִין שְׁגֵזֵל כו'.

אֲבָל כִּפֹּאן אֵף דְּהוּי הִיזְק נִיכָר מ"מ אֵין הַהִיזְק אֲלֵא נֶגֶד הַנְּגִזֵל (שְׁלֹא הִיזְק) שְׁלֹא יוּכַל לְגַבּוֹתוֹ אֲבָל אֵין הַהִיזְק בְּגוּף הַחֲפֵץ וְהַחֲפֵץ הוּי כְּעִין שְׁגֵזֵל וְאֵין זֶה נִקְרָא שִׁינּוּי מַעֲשֶׂה פִּנ"ל.

וְצ"ל סְבַרְתָּהּ הַמ"מ דֵּהוּא עֲצָמוֹ קוֹנֵה אֲזוּ בְּשַׁעַת מַעֲשֶׂה כַּמ"ש תוֹס' בְּיֵאוּשׁ עִם שִׁינּוּי הַשֵּׁם גְּרוּעַ דְּקוֹנֵה כִּפֹּאן יֵאוּשׁ וְשִׁינּוּי רְשׁוֹת הֵי קִנְיָן לְהַגְזֵלָן בְּשַׁעַת שְׁמִשְׁנָה הַרְשׁוֹת. וּמ"מ אֵינּוּ מוֹכְרָח וי"ל דְּגַם זֶה נִקְרָא שִׁינּוּי מַעֲשֶׂה פִּנ"ל: עוֹד לִינְשֵׁב הָרָא"שׁ הַפִּנ"ל דְּלִכְאוּרָה

למש"פ הרמב"ם ורוב הפ' דבחקמס עובר אלא תחמוד מדאורייתא אף דיהיב דמי בתלנה ונזבין פינן שקונה חפץ של אחר בע"כ ע"ש וא"כ נראה ממילא פגזלן שמוכר החפץ לאחר יאוש ולסברת הה"מ דהגזלן קונה אותו בשעוה שמכרו ונראה דאף דמחויב לשלם דמים אז מ"מ עובר אלא תחמוד במקירה זו דהא קונה אותו בע"כ של הגזלן ואף דיהיב דמי וכמו בתליה ונזבין והוא כ"ש דהא הגזלן אינו רוצה להקנותו לו ואף שהוא אחר יאוש היינו שהוא מייאש ומנספם אצלו שלא יהיה לו עוד אבל אינו רוצה להקנותו לו פנ"ל.

והנה הרב המגיד (פ"א מה' גזילה ה' ט') הקשה תלנה ונזבין למה יועיל להרמב"ם ו"ל הא קי"ל פרבא דכל מאי דאמר רחמנא לא תעביד אי עביד לא מהני וכאן עובר בלא תחמוד בקננו זה ותיקצו הפ' שם דכיון דאמר רוצה אני דאל"ה בל"ז לא מהני וא"כ פינן שנתרצה אין האיסור בגוף המקח רק מה שתלנה אבל גוף המקח אינו האיסור פינן שנתרצה ולכך לא שייך אי עביד לא מהני ע"ש, וא"כ כאן פינן שהגוף הקננו הוא שלא מרצונו וכן עובר על לא תחמוד בקננו זה והקננו הוא כאן באיסור ונימא שפיר אי עביד לא מהני פקושית הה"מ הג"ל.

ועוד הא בש"ס ריש תמורה אמר דפריה לרבא למה שינוי מעשה קונה נימא אי עביד לא מהני ומשני דכ' אשר גזל פועין שגזל כו' והיינו בשינוי מעשה דאף דנימא דלא מהני מ"מ הא אינו פועין שגזל אבל בשינוי רשות עדיין קשה קושית הש"ס דכאן אי נימא דלא מהני אין כאן שינוי רשות דלא הוי מכר וממילא לא מהני ואיך מועיל יאוש ושינוי רשות פנ"ל: אמנם במקרה לא קשה דאין הגזלן הקונה רק הלוקח והלוקח לא גזל ואצלו לא שייך אי עביד לא מהני.

או משום בהתירא אתי לידיה ושאר טעמים, ואין צריכין במקרה לטעם הה"מ דהוא קונה אותו פנ"ל וממילא י"ל פינן דגם אי נימא דלא מהני יהיה של הלוקח ולא יתוקן האיסור ושוב מהני וקונה כמ"ש מהרי"ט ע"ש אף בקדושין דכל הטעם דמועיל הוא פטעם הה"מ דהגזלן חוזר וקונה ולעננו קננו שלו שפיר קשה פנ"ל דנימא [אי] עביד לא מהני וכיון שהוא אינו קונה ממילא לז הוי נתינה לגבי דידיה ואינה מקודשת ומיושבים דברי הרא"ש די"ל דסובר פנ"ל ולכך לא היתה מקודשת בגזילה אחר יאוש אף דאיכא שינוי רשות פנ"ל.

ולכך פתב הטעם פינן דיאוש לחוד קונה מדרבנן וא"כ שוב לא הוסיף איסור בהשינוי רשות דבל"ז לא היה גובה ולכך שפיר י"ל דמקודשת אחר כף מדאורייתא מטעם יאוש ושינוי רשות דלא שייך אי עביד לא מהני פנ"ל וא"ש.

או י"ל דאירי בקדשה בגזל דידיה אחר יאוש דליכא שינוי רשות. שוב ראיתי בט"ז שרצה לתרץ פן נדחה דממ"נ אי בשדוף בל"ז מקודשת ואי לא שדוף יכולה לומר אין שקלי ודידי שקלי ודבריו תמוהים פינן דסובר דיאוש לחוד קני מדרבנן וא"צ להחזיר לה מדרבנן איך יכולה לומר דידי שקלי הא לאו דידיה הוא דהפקר ב"ד הפקר והט"ז הביא ראיה מהש"ע ע"ש ואינו מוכן פלל מה ראי' הוא הא בש"ע מייירי בלא יאוש נדאי יכולה לומר דידי שקלי מה שא"כ בהג"ל: (ב) נודע שקנה אותו דבר ביאוש כו' ותמהו הא פסק דסתם גניבה וגזילה הוי יאוש ולמה ליה נודע כו'.

ונראה בפשיטות דהא בפ' אלו מציאות גבי ראה סלע שפול משנים כ' רש"י ו"ל דלקה לא מיאש גם בדבר שאין בו סימן משום ד יכול להשביעו שבועת היסת ומסתמא לא ישבע ולא מיאש ע"ש והנה הטעם דבגזלן ישאל מיאש אמר בש"ס משום דאמרי מי יזמר פדקאמרת הבא עדים ולא יוכל להוציא ממנו בלא עדים ע"ש.

ולכאורה קשה דכל זה שפיר במתניתין קודם דתיקון רבנן היסת ע"ש דיפטר לגמרי אבל עכשיו דתיקנו היסת בכופר הכל א"כ גם בלא עדים יוכל להשביעו היסת ונימא דאינו מיאש כמו התם באבידה.

ולכאורה י"ל דהא גזלן פסול לשבועה ומיגו דחשיד אממון חשוד אשבועה רק משום אישתמוטי או ס' מלוגה ישנה ואף בטוען גזלתני חייב היסת אף דוקא משום דאין ידוע לנו שהיא ודאי גזלן אבל בנדאי לא תלינן בס' מ"י כמ"ש תוס' ריש ב"מ וא"כ לגבי דידן שפיר מתייבין אותו היסת אבל הנגזל בעצמו שפיר מתיאש דהא הוא יודע האמת שנדאי גזל וא"כ ישבע ג"כ לשקר דחשיד אממון חשיד אשבועה ושפיר מיאש אף שיוכל להשביעו היסת ודוקא באבידה דאינו גוזלו שיהי' הנ"ל משא"כ הכא כנ"ל: אף י"ל למ"ש תוס' שם ב"מ ד"ה מיגו כו' בשם ר"י דהחשיד דהיא דע"י השבועה יפרוש גם מאיסור גזל לא אמרינן מיגו דחשיד ודוקא בגזלן מכבר ע"ש.

וא"כ פאן ג"כ בשלמא בגזלן גמור שהוא גזלן מקדם שיהי' תירוץ הנ"ל דישבע לשקר ג"כ אבל מי שגנב או גזל עכשיו שפיר נימא דלא מיאש בסתם דהא יצטרף לישבע היסת וע"י פרוש גם מאיסור גזל דתיתי לא עביד כנ"ל ושפיר לא מיאש כנ"ל.

ובזה י"ל בפשיטות דשם בח"מ דאיירי בגנב וגזלן סתם שמוחזק לגזלן כ' שפיר דסתם הוי יאוש כנ"ל משא"כ פאן דכ' המקדש בגזילה וגניבה והיינו שעמה גנב או גזל כו' ולכה בעינן נודע כנ"ל אף זה דחוק דגם התם היה לו לחלק בח"מ דכאינו מוחזק לא הוי סתמא יאוש כנ"ל.

אף י"ל פיון דיאוש לחוד לא קני רק עם שינוי רשות וא"כ פשמכרו או נתנו לאחר שפיר אמרינן דסתמא הוי יאוש דכאן לא שיהי' שישביעו היסת דמה, יועיל שישביע להגזלן היסת פיון שפכר מכרו.

ואף אם הגזלן לא ירצה לשבע מ"מ לא יוכל להוציא מהלוקח דטענין ליה כו' ולהלוקח לא יוכל להשביע היסת ושפיר פסק דסתם הוי יאוש ומועיל פשמכר דאיכא שפיר יאוש וש"ר כנ"ל.

אמנם לכאורה הא הוי שוב השינוי רשות קודם יאוש פיון דקודם המכירה לא נתיאש דיוכל להשביעו רק אחר שמכר והוי ש"ר קודם יאוש. אף הרמב"ם והמחבר פסקו דגם שינוי רשות קודם יאוש קונה ולכה שפיר מהני בסתם כנ"ל: אמנם בקדושין כ' הב"ש דגם להרמב"ם ומחבר לא מהני פשנתיאש אחר הקדושין פיון דבשעת הקדושין לא הי' שלו ע"ש.

וא"כ ממילא מיושב דכאן בקדושין לא אמרינן פלל סתם גזילה וגניבה הוי יאוש דהא קודם שקדשה לא נתיאש דיוכל להשביעו רק אחר שקידשה וממילא הוי ש"ר קודם יאוש ולא מהני בקדושין ולכה בעינן שפיר ונודע שנתיאש כו' וא"ש.

ובזה מְיַשֵּׁב מ"ש הַרְמ"א בְּסַעֲרָה זֶה קִדְשָׁה בְּגִזְלָה אוֹ גְּנִיבַת כּוֹתֵי מְקוֹדְשֵׁת כּו' וְתִמְהוּ עָלָיו וְלִהְיֹת ל' י"ל כִּינּוּן דְּבַעֲכּוּ"ם א"צ לְיִשְׁבַע הַיְסוֹת דְּלֹא עֲדִיף מִש"ד דַּכ' רַעְהוּ וְגַם כָּל דְּרַבְּנָן לֹא שְׁיִיף בְּכוֹתֵי כַּמ"ש הַרִיטְב"א גְּבִי מְכִירַת וְשִׁטְרוֹת אֵי דְּרַבְּנָן לֹא תִיקְנוּ בְּכוֹתֵי ע"ש.

וּלְכַף מְמִילָא סְתָמָא הָוִי יֵאוּשׁ בְּגִזְלָה וְגִיבָה דְשִׁפִּיר נְתִיבָאשׁ קוֹדֵם הַקְדוּשִׁין וּמְהַנִּי. רַק דְּמִים צְרִיכָה לְהַחְזִיר וְעַל הַדְּמִים אֵינּוּ אֵלָא הַפְּקָעוֹת הַלְוָאוֹת וְכ' הַרְמ"א וְ"ל שִׁפִּיר דַּא"צ לְהַחְזִיר רַק מְשׁוּם קִידוּשׁ הַשֵּׁם דְּכֵן הַדִּין בְּהַפְּקָעוֹת הַלְוָאוֹת וַא"ש כַּנ"ל.

דְּאִם הֵיטָה צְרִיכָה לְשַׁלֵּם מְדִינָא י"ל דְּלֹא הֵיטָה מְקוֹדְשֵׁת כַּמ"ש הַב"ש בְּגִבְבֵי שְׁאִינּוּ מְפֹרָסִים ע"ש וּלְכַף כ' הַטְעַם כִּינּוּן דַּא"צ לְהַחְזִיר רַק מְשׁוּם קִידוּשׁ הַשֵּׁם שִׁפִּיר מְקוֹדְשֵׁת וְגוֹף הַדְּבָר קִנְיָה בְּיֵאוּשׁ וְשִׁינּוּי רְשׁוּת דְּכָאן סְתָם גְּזִילָה וְגִיבָה הָוִי יֵאוּשׁ דְּנְתִיבָאשׁ קוֹדֵם הַקְדוּשִׁין כִּינּוּן שְׁלֵא יוּכַל לְהַשְׁבִּיעוּ הַיְסוֹת כַּנ"ל: אָף י"ל דַּמ"מ בְּכוֹתֵי לֹא מְיֵאוּשׁ בְּסְתָם דִּיּוּכַל לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ בְּדִינֵי עַכּוּ"ם דְּדִינֵי בְּגִיּוֹתָא כְּמוֹ בְּגִזְלָן עַכּוּ"ם דְּלֹא מְיֵאוּשׁ כַּנ"ל.

עוֹד י"ל דְּהָא בְּאַמַּת מַדְכ' אִם נְתִיבָאשׁוּ נּוֹדַע שְׁקָנָה כּו' מְשַׁמַּע דְּבִיאוּשׁ לְחוּד לֹא קִנְיָה אָף שְׁקִדְשָׁה אַח"כ רַק צְרִיף לְהֵיוֹת עִם שְׁינּוּי הַשֵּׁם וְכַה"ג דְּנוֹדַע שְׁקָנָה דַּא"ל הָוִי לִיהַ לְמִימַר אִם נְתִיבָאשׁוּ כּו' וּמְמִילָא נּוֹדַע שְׁקָנָה.

וּבְאַמַּת קִשָּׁה דְּהָא אֵיכָא יֵאוּשׁ וְשִׁינּוּי רְשׁוּת וְכֵן עַל הַרְא"ש הַנ"ל דְּקִשָּׁה ג"כ דַּכ' רַק מְשׁוּם דְּיֵאוּשׁ לְחוּד קִנְיָ מְדַרְבְּנָן כַּנ"ל. וְלְכַאוּרָה צ"ל דְּאֵין סוּבְרִים סְבֵרַת הַה"מ דְּהוּא חוּזַר וְקוּנָה וּלְכַף מְמִילָא לְעַנְנֵן קְדוּשִׁין אֵינּוּ מוֹעִיל כִּינּוּן דְּבַעֲיָנָן נְתִיבָה מְשַׁל הַמְּקִדְשׁ וּלְכַף בְּעֵינָן שְׁיִקְנָה קוֹדֵם הַקְדוּשִׁין אוֹ אֵי יֵאוּשׁ לְחוּד קוּנָה מְדַרְבְּנָן כַּמ"ש הַרְא"ש אוֹ עִם שְׁינּוּי הַשֵּׁם וְכַה"ג.

עוֹד י"ל הַטְעַם דְּיֵאוּשׁ וְשִׁינּוּי רְשׁוּת קוּנָה. דְּהָא הַפ"י כְּתִב דְּאֵין יֵאוּשׁ מוֹעִיל מְטַעַם הַפְּקָר מְשׁוּם דְּהָא אֵינּוּ בְּרִשׁוּתוֹ וְאֵינּוּ יְכוּל לְהַפְּקִירוֹ כַּדְּקִי"ל גְּזַל וְלֹא נְתִיבָאשׁוּ שְׁנֵיהֶם אֵינָם יְכוּלִים לְהַקְדִּישׁוּ כּו' ע"ש.

וְהֵיטָה לְכַאוּרָה י"ל דְּהָא אַבְיֵי סְבֵר לְמַפְרַע גּוֹבָה בְּחוּב וְהֵיכָא דְּאִקְדִּישׁ מְלֻנָה אוֹ זְבִין מְלֻנָה מְהַנִּי כְּשִׁנְיָה לְבַסּוּף. וְרַבָּא פְּלִיג מְשׁוּם דְּהָוִי מְצִי לְסְלוּקִיָּה בְּזוּזֵי וְכ' תוּס' גִּיטִין דְּבַאֲפֹתְקֵי מְפֹרָשׁ דְּלֹא מְצִי לְסְלוּקִיָּה בְּזוּזֵי גַם רַבָּא מוֹדָה דְּלְמַפְרַע גּוֹבָה וּבב"ק גְּבִי הַקְדִּישׁוּ נִיזְק ע"ש.

וּמְמִילָא נְרָאָה נְהִי דְּבַגְזוֹל סְבֵר ר"י דְּאֵינּוּ יְכוּל לְהַקְדִּישׁ לְפִי שְׁאִינּוּ בְּרִשׁוּתוֹ מ"מ י"ל דְּכְשֵׁהקְדִישׁוֹ הַגְּזוֹל וְאַח"כ גְּבָה הַחֲפִץ מִן הַגְּזוֹל י"ל דְּחַל הַהַקְדָּשׁ לְמַפְרַע דְּנְהִי דְּאִז הֵיטָה אֵינּוּ בְּרִשׁוּתוֹ מ"מ הָא הֵיטָה עָלָיו חַיִּיב הַשְׁבָּה וְלֹא הָוִי מְצִי לְסְלוּקִיָּה בְּזוּזֵי וְלֹא גָרַע מְאַפֹּתְקֵי מְפֹרָשׁ וּמְמִילָא גַם כָּאן עַכ"פ לְמַפְרַע גּוֹבָה וּמְהַנִּי הַקְדִּישׁוֹ אוֹ מְכִירַתוֹ כְּשִׁמְכַר.

דְּהָא בְּחוּב וְדַאי הֵיטָה אֵינּוּ בְּרִשׁוּתוֹ דְּלֹא הֵיטָה שְׁלוֹ פְּלָל וְאַעַפ"כ מוֹעִיל לְמַפְרַע כְּשִׁנְיָבָא לְבַסּוּף. רַק בְּלֹא גְבָאָו אֵינּוּ מוֹעִיל הַהַקְדָּשׁ כַּנ"ל וַא"כ לְכַאוּרָה י"ל דְּזֶה עַצְמוֹ הַטְעַם דְּיֵאוּשׁ קוּנָה לְחַד מ"ד דְּהָא בְּאַמַּת רְאוּי שְׁיִוְעִיל מְטַעַם הַפְּקָר רַק דְּאֵינּוּ מוֹעִיל הַהַפְּקָר מְטַעַם אֵינּוּ בְּרִשׁוּתוֹ כַּנ"ל.

וא"כ איך נימא דהיאוש אינו קונה וצריק להחזיר לו גוף החפץ האם מחזיר לו החפץ וגובה אותו אם פן למפרע גובה וממילא הועיל היאוש מטעם הפקר למפרע ונזכה בו הגזלן מטעם הפקר ואינו צריק כלל להחזיר לו שהוא שלו מטעם הפקר פנ"ל ולכך יאוש קונה וא"צ להחזיר כלל ואף דאי אמרינן דקונה ולא יצטרף להחזיר א"כ שוב לא הועיל היאוש מטעם הפקר פנין שאינו גובה לבסוף והנה אינו ברשותו פנ"ל.

אף מ"מ איך נאמר דלא קני א"כ שוב הוא שלו דאם מחזירו הנה קונה והני שלו פנ"ל. אף י"ל הטעם דלדידן אין יאוש קונה הוא משום דהא גזלן מחויב לקיים השבה והשיב את הגזילה וא"כ איך לא יחזיר לו החפץ הא פשאינו מחזיר יש עליו החיוב השבה דלא קנה ונהי דלעננו ממון לא הנה מחויב להחזיר מ"מ הא צריק לקיים השבה וכינון שיש עליו החיוב לכך מחויב להשיב אף דאי ישיב קונה פנ"ל.

ובנה י"ל הטעם ממילא דהיאוש ושינוי רשות קינה דהא אצל הלוקח אין עליו חיוב דהשיב כו' רק ממילא חייב להחזיר אי לא קני ואם פן שוב א"צ להחזיר דאיך יכולין להוציא ממנו הא אם יחזיר קנאו הגזלן מטעם הפקר והועיל המכירה והוא של הלוקח ולכך אינו צריק להחזיר פנ"ל.

ובנה מיןשב הנ"ל דלעננו קדושין אינו מועיל אף דהני יאוש ושינוי רשות דהא צריק להיות של הגזלן רק לסברת הה"מ והרשב"א קונה אותו בשעת הקדושין פנ"ל. וא"כ לטעם הנ"ל לא מהני דהא עתה דאמרינן שאינה צריקה להחזיר א"כ שוב לא הועיל היאוש מטעם הפקר פנ"ל ולא קנה אותו ואינו שלו ולא מהני לעננו קדושין אף שא"ל להחזיר פנ"ל ולכך אינו מועיל פנ"ל.

וכ' הרא"ש הטעם רק משום דהיאוש קונה מדרבנן כו'. ובש"ע בענין נודע שקנה קודם הקדושין ביהאוש ושינוי השם פנ"ל וכה"ג: ובמ"ש י"ל קושיות תוס' דרבא סובר דהיאוש לא קני כו' ובאבב"ד אמר רבא גטלה לפני יאוש והמתין עד שנתיאש אע"ג, דאח"כ מתנה בעלמא דיה ב ליה ע"ש, ולמ"ש י"ל פנין דכל הטעם דלא קני הוא משום דאי אינו מחזיר לא קני פנ"ל.

וא"כ אי אהדרה שוב קנה למפרע וממילא מתנה הוא דיהיב ליה דכינון שמתזירה קנה למפרע ונותן לו שלו פנ"ל. וממילא מיןשב מה דאמר אם נתיאש ונודע כו' ואף דסתמא הני יאוש מ"מ לא קאי דנודע שנתיאש רק אם נתיאש ונודע שקנאו כו' היינו ביהאוש ושינוי השם או שינוי רשות דאינו מועיל לעננו קדושין פנ"ל לכאורה י"ל הא הטעם דסתם גזילה לא הני יאוש משום נקיטנא ליה בדינא כו'.

ולכאורה להמבנאר בח"מ סי' א' דגזילה גמורה אין דנין עכשיו דאנן הדיוטות אנו ולא עבדינו שליחותיהו במידי דלא שכיח וגזילה גמורה פועין ויגזול החנית לא שכיח ובענין מןמחין ע"ש.

וא"כ לא שניק עכשיו נקיטנא ליה בדינא דהא לא יוכל להוציא עכשיו בדיינים אף שיהנה לו עדים כו' וממילא הני סתמא יאוש פנ"ל. ובנה הנה אפשר ליישב מה שהקשו דהא אמר רבא לית דחש לה דר"ש דאמר סתם גזילה הני יאוש כו'.

ולמה פסק בש"ע דסתם גזילה ג"כ יאוש כו'. ולמ"ש א"ש דאז ה"ה מן מחין ושייך נקיטנא ליה בדינא ופיר סתם לא הוי יאוש משא"כ עתה דאין מן מחים פסקו שפיר דסתמא הוי יאוש כנ"ל: אף למ"ש שם בהג"ה בשם הנ"י דמ"מ פשהגזילה קנימת מסייבין אותו להסתירה דאין מניחין אותו לעבור על ד"ת ע"ש.

וא"כ עדיין לא הוי יאוש דיוכל להוציא גוף הגזילה ואף דלקאורה י"ל דהתם דוקא פשמודה שהוא גזילה בידו יכולין להוציא א דאנן אין מן מחין כו'. אבל פשיאנו מודה רק בעדים איה יכולין לקבל עדות כלל שהוא גזילה הא קבלת עדות לא מהני ג"כ בהדיוטות במה דלא שכיח ואיה אנו יודעין שעובר על ד"ת כלל.

כמבואר שם בפוסקים דאף לענין חיוב תפיסה לא מהני הקבלות עדות ע"ש ויש לדחות דכמו בנשא שפחה פנענית כו' דאמר בש"ס (ב"ק כח ע"א) דלענין אפרושי מאיסורא [עביד אינש דינא לנפשיה.

והטעם דלענין זה] כ"ע הם ב"ד י"ל דיכולין לקבל פדות ג"כ על זה שהוא איסור ולאפרושי מאיסורא כו' ואין מניחין כו' וממילא שייך נקיטנא ליה בדינא כנ"ל. ואף דלקאורה קשה לענין התשלומין דהא אמר בש"ס הטעם דמדמי מי קא מייאש כו' והנינו כמ"ש המפ' שם דסובר אף שלא יוכל להוציא גוף החפץ מ"מ יוכל עכ"פ להוציא הדמים ע"ש, וא"כ עכשיו לקאורה לענין הדמים נדאי מייאש דהא דכשלא יהיה הגזילה לא יוכל להוציא כלל הדמים בב"ד דלענין זה אין דנין בהדיוטות ע"ש.

וכיון שמיאש גם מדמי ממילא לא יצטרף באמת לשלם דמי אחר יאוש כנ"ל, ולקאורה י"ל דשוב יאוש יקנה לחוד למ"ש תוס' ב"ק ד"ה כל הנלקט הטעם דאין יאוש מטעם הפקר משום דצריך לשלם דמים ואין רשאים לזכות בו ע"ש וכיון שמיאש גם מדמים שוב קונה כנ"ל.

ויש לדחות דמ"מ אינו מייאש מדמי או דלא מהני אף שמתיאש כנ"ל: (ג) ונודע כו' וכ' הח"מ דוקא דיש עדים כו' אבל אם בשעת הקדושין עדיין לא נודע אם נתיאשו אף שאח"כ נודע שפבר היה יאוש קודם הקדושין הוי פיאוש שלא מדעת כו' ע"ש, ותמהו מאד מה זה ענין ליאוש ש"מ דאינו יודע שפאבד או נגב ואלו היה יודע כו' משא"כ שיהיה יאוש פדין רק בשעת הקדושין לא נודע ועתה נודע שיהיה שלו למה לא יועיל איה מדמי לה להנ"ל: ונראה דהא לקאורה ביאוש נהי דהוי מטעם הפקר וכה"ג בעינן שיזכה בו הגזלן והגנב באיזה קנין כמו בכל הפקר או ביאוש דאבידה וא"כ איה זוכה בו הגזלן וכשהוא בידו ומתפונן לזכות בו באמת מועיל כנ"ל.

אבל בסתם ואין הגזלן יודע כלל מתי נתיאש הגנזל א"כ מתי מכונן לזכות. וקי"ל דבהפקר שאין דעת אחרת מקנה בעינן פונה לזכות דהעודר בנכסי הגר וכסבור שהן שלו לא קנה.

וא"כ למה יקנה הגזלן ובשלקא בלוקח חזינו דרוצה לזכות אבל בגזלן דרוצה החפץ אף שגזולה בידו אף אי יאוש לחוד לא קני א"ש דעם שינוי רשות שפיר מהני דכשמוכרו לאחר ואם פן הלוקח שמתפונן לזכות בשעת הקנין שפיר מהני מחמת היאוש כנ"ל.

אָבֵל פֿאַן בִּקְדוּשִׁין דִּהַטעם דִּמוּעִיל הוּא לְהֵרָא"ש וְהֵרֵמְב"ם מְשׁוּם דִּיאױש לְחוּד קִנִּי אױ
לְהֵרָא"מ דִּחוּזֵר וְקוּנָה וּא"כ קִשָּׁה שְׁפִיר פֿנ"ל דִּיאִיך יוֹדְעִים שְׁפִנוּן לְזִכּוּת פֿנ"ל. אָךְ י"ל
דִּכִּינֵן שְׁהוּא בִּתְצִירוֹ וְנִתְצִירוֹ שֶׁל אָדָם קוּנָה שְׁלֵא מִדַּעְתּוֹ פִּינֵן שְׁהוּא זְכוּת וְכֵן מִשְׁמַע מִדְּבָרֵי
תוֹס' ב"ק ד"ה פֿל הַגְּזֵלְט ע"ש וּלְכַף לֹא בְּעֵי פִּנְנָה דִּמְיָד פֿשְׁנִתִּיאַשׁ הַגְּזֵל זֹכֶה לֹו תְצִירוֹ
לְהַגְזֵל פֿנ"ל.

אָךְ י"ל דִּהַח"מ סוֹבֵר לְדַעַת הַש"ע דִּלֹא שְׂיָךְ תְצִירוֹ זֹכֶה כו' בִּיאױש דִּבְאַמֶּת י"ל דִּלֹא הָוִי
זְכוּת פֿלֵל דִּהָא פֿשְׁמִתִּיאַשׁ וְקוּנָה הַחֲפִץ צָרִיךְ לְשִׁלְמֵם דְּמִים וְהוּא פֿמוּ מְכָר וְאִינוּ יָכוֹל
לְהַחְזִיר שׁוֹב גּוֹף הַחֲפִץ אָךְ שְׁהוּזֵל אַח"פ וְשָׁנָה פָּחוּת פֿמוּ דְאַמֵּר בִּש"ס (ב"ק סו ע"ב)
לְעַנְנֵי גֵזֵל חֲמִץ כו' דא"י לֹוּמֵר הָרִי שְׁלָךְ לְפָנֶיךָ וְכו' וְכִשְׂאִינוּ קוּנָה בִּיאױש יָכוֹל לְהַחְזִיר
גּוֹף הַחֲפִץ.

וּא"כ פֿמוּ בְּכָל מְכָר שְׂאִינוּ זְכוּת דְאוּלִי אִינוּ רוֹצֶה לְקַנּוּת בְּדָמִים וְגַם פֿאַן מִמִּילָא אִין
תְצִירוֹ זֹכֶה לֹו. וְשׁוֹב בְּעֵי פִּנְנָה לְזִכּוּת בּוּ.

וּא"כ בִּשְׁלֵמָא אִי סִתָּם גְּזִילָה הָוִי יֵאוּשׁ א"ש דִּמְיָד שְׁגִזְלֵן מִתְפִּנוּן לְזִכּוּת דִּהָא יוֹדַע שְׁהַגְּזֵל
מִתִּיאַשׁ אַז אָבֵל לְהַגְּזֵל דִּסִּתָּם גְּזִילָה לֹא הָוִי יֵאוּשׁ רַק דְנוֹדַע שְׁנִתִּיאַשׁ וּא"כ אִי לֹא הִיָּה
יְדוּע לְהַגְזֵל שְׁנִתִּיאַשׁ א"כ לֹא פִּנוּן פֿלֵל לְזִכּוּת וְלֹא קִנָּה פֿנ"ל.

וְאָךְ דְּבִשְׁאָר דְּזִכְּתִי מְהֵנִי עִם ש"ר פֿנ"ל. אָבֵל פֿאַן, בִּקְדוּשִׁין מִמִּילָא לֹא מְהֵנִי פִּינֵן דְּבְעֵי
שְׁקִנְאוּ מִקְּוֹדָם אָךְ אִי גִימָא דִּיאױש שְׁלֵא מִדַּעַת קִנִּי פֿרְבָּא מ"מ מְהֵנִי דְאַמְרִינֵן אֵלּוּ יְדַע
הִיָּה רוֹצֶה לְזִכּוּת] מְהֵנִי אָךְ שְׂאִינוּ יוֹדַע וְלֹא רָצָה לְהַקְנִיט פֿלֵל וְכֵן מְדַמֵּי בִּש"ס בְּתֵרוּמָה
פֿלָךְ אֲצֵל יָפוּת פִּינֵן שְׁנִתִּירָצָה אַח"פ כו' אָמְרִינֵן אֵלּוּ יְדַע מִקְּוֹדָם הִיָּה ג"כ מִתְרָצָה וּמְהֵנִי
ע"ש.

וּמִמִּילָא גַם פֿאַן פִּינֵן שְׁעַכְשְׁיֵו שְׁנוֹדַע לֹו שְׁנִתִּיאַשׁ וְרוֹצֶה לְזִכּוּת בּוּ מִמִּילָא אָמְרִינֵן דְּגַם
אַז שְׁלֵא הִיָּה יְדוּע לֹו מ"מ פִּינֵן דְּאֵלּוּ יְדַע הִיָּה קוּנָה שְׁפִיר קוּנָה אָךְ שְׁלֵא יְדַע וְהִיָּה מוּעִיל
פֿנ"ל.

אָךְ פִּינֵן דְּקִי"ל דִּיאױש שְׁלֵא מִדַּעַת לֹא קִנִּי וְאָךְ דִּלְסוּף נִתִּיאַשׁ לֹא מְהֵנִי ע"ש וּלְכַף גַּם
פֿאַן לֹא קִנִּי וּבְעֵינֵן שְׁהִיָּה נוֹדַע לְהַגְזֵל קוּדָם הַקְדוּשִׁין שְׁנִתִּיאַשׁ וְכַוֵּן לְזִכּוּת וּמְהֵנִי פֿנ"ל:
וּמִןִּישׁב שְׁפִיר הַח"מ דִּכִּינֵן שְׁלֵא נוֹדַע בִּשְׁעַת הַקְדוּשִׁין אָךְ שְׁאֵח"כ נוֹדַע שְׁפִיר הִיָּה יֵאוּשׁ
קוּדָם הַקְדוּשִׁין מ"מ הָוִי פֿיֵאוּשׁ שְׁלֵא מִדַּעַת וְלֹא מְהֵנִי פֿנ"ל.

אוּ י"ל דְּאָךְ אִי גִימָא דְּהָנִי זְכוּת מ"מ י"ל דְּאִין תְצִירוֹ זֹכֶה לֹו פֿשְׁנִתִּיאַשׁ כו'. לִמ"ש תוֹס'
ב"מ וְדָף כו ע"א) ד"ה דִּשְׁתִּיף כו' שְׂאִין תְצִירוֹ שְׁלֵא אָדָם קוּנָה לֹו רַק בְּדָבָר שְׁנוֹדַעִי יִמְצְאוּ
וְהִיָּה שְׁלֹו הָוִי זְכוּת אָבֵל בְּדָבָר שְׁיָכוֹל לְהִיָּוֵת שְׁלֵא יִמְצְאוּ וְלֹא יְהִיָּה שְׁלֹו לְעוֹלָם אִינוּ
זֹכֶה אָךְ שְׁמִצְאוּ אַח"פ ע"ש וּא"כ בִּשְׁלֵמָא אִי אָמְרִינֵן סִתְמָא הָוִי יֵאוּשׁ כ' תוֹס' שְׁפִיר
דִּתְצִירוֹ זֹכֶה לֹו דִּהָא תְבָרֵר בְּנוֹדַעִי שְׁהִיָּה שְׁלֵא הַגְּזֵל וְהָוִי זְכוּת.

אָבֵל לְדִידֵן דִּסִּתָּם גְּזִילָה לֹא הָוִי מִתִּיאַשׁ וְצָרִיךְ לְהַחְזִיר לֹו בְּסִתָּם רַק מְשׁוּם דִּישׁ עֲדִים
שְׁנִתִּיאַשׁ וּא"כ י"ל דְּאִין תְצִירוֹ זֹכֶה לֹו פֿלֵל דִּהָא לֹא הִיָּה יְדוּע שְׁיִמְצְאוּ דְאוּלִי לֹא
יְתְבָרֵר שְׁנִתִּיאַשׁ וְיִצְטָרֵךְ לְהַחְזִיר וְלֹא יְהִיָּה לְעוֹלָם שְׁלֹו פֿלֵל וְהָוִי פֿמוּ בְּגַל וּבְפִתְלֵי יִשָּׁן
דְּאִינוּ זֹכֶה.

וממילא בעי שיתכונן לזכות והוי פיאוש שלא מדעת פנ"ל ואתי שפיר: עוד י"ל דלכאורה קשה דקי"ל בב' פתי עדים היכא דהוי חצי דבר לא מהני פשאין פת א' מועלת בלא הב' כמו שנים אומרים א' בגבה וב' אחד בכריסה כו' ע"ש.

וא"כ פאן פיון שכ' הח"מ דבעינו ב' עדים שנתאש ואל"ה לא מהני. וא"כ אי בשעת הקדושין לא הנה נודע שנתאש רק אח"כ באים עדים וא"כ ע"כ אין העדי קדושין העדי יאוש רק עדים אחרים.

וא"כ הוי חצי דבר דכיון דיאוש לחוד לא קני רק עם שינוי רשות וא"כ כל פת אינה מועלת בלא חברתה דעדי קדושין בלא עדי יאוש לא מהני דלפני יאוש אינה מקודשת והעדי יאוש בלא העדי קדושין ג"כ אינם פועלים פלוס דהא יאוש לחוד לא קני פנ"ל.

וא"כ לא יהיה מועיל לכאורה אף שיש עדים עתה שנתאש פיון שאינם אותן העדים בעצמם פנ"ל, אף י"ל דמ"מ מהני דהעדי יאוש מועיל עדותם שיהיה מועיל פשימכרנו הגזלן אף בלא הקדושין מ"מ מהני שיוכל למכרו אף שעדין לא מכר וכיון שפת א' יש תועלת בעדותם ממילא מהני אף שפת ב' אינם מועילים כו' פדאמר בש"ס בעדי גנבה ועדי טביחה כו' ע"ש.

אף לכאורה עדיין קשה דהא העדי יאוש מעידין ב' עידיות א' שנתאש הגזלן ועוד מעידים שנתאש קודם הקדושין וא"כ נהי דעדות זה שנתאש שפיר יש תועלת בלחוד אבל עדות זה שהיה יאוש קודם הקדושין אין תועלת, פלל בלא העדי קדושין דלענין שיוכל הגזלן למכרו עתה אין חילוק בין, אם היה היאוש קודם או עכשיו דגין כו' וב"כ יוכל למכרו כו' ואף לענין אם מכרו פבר ג"כ אין חילוק דש"ר קודם יאוש קונה רק בקדושין לא מהני פנ"ל.

וא"כ שוב הוי עדות זה חצי דבר דאין תועלת רק לענין הקדושין ובלא העדי קדושין אין מועילים פלוס פנ"ל. ואף שהעדות הב' יש תועלת מ"מ ונדאי אם פת א' מעידים ב' עדיות שהעידו ב' א' בגבה ועוד עדות אחר שמועיל וב' א' בכריסה ונדאי דהוי חצי דבר פיון שעדות זה אינו מועיל פנ"ל לא מהני עדות הב' שמועיל.

וגם פאן א"ל עדות זה שנתאש קודם הוי חצי דבר ולא מהני פנ"ל. ואף שיש לדחות דזה מיקרי עדות זה עצמו שהוא מכלל התקירות באיזה יום והעדויות מתי הנה היאוש הם התקירות של היאוש וכיון שעדות זה יש תועלת מהני פנ"ל.

מ"מ אינו מוכרח פיון דבמזון לא בעינו דרישה וחקירה י"ל דהוי עדות אחר וממילא לא מהני פנ"ל. אף לכאורה הא נהי דבאמת לא נאמן שנתאש קודם מ"מ פיון שנתאש אח"כ יהיה מועיל ג"כ דאיכא שינוי רשות ויאוש.

אף דאינו מועיל משום דבאיסורא אתי לידן' ומינשב ג"כ הח"מ הנ"ל שכ' פיון שלא נודע בשעת הקדושין רק דעתה נודע וע"כ ע"י עדים אחרים והוי חצי דבר ולא נוכל לסמוך עליהם רק שעכ"פ נתאש אח"כ וממילא הוי כמו יאוש שלא מדעת דאמר בש"ס אע"ג דשמעינו דאש לבסוף מ"מ פי אתי, לידן' באיסורא אתי לידן' ע"ש וגם פאן אף דנסמוך עליהם שנתאש אח"כ מ"מ לא אמרינו ע"י פן דמסתמא גם קודם הקדושין נתאש ז"א כמו התם ורק מחמת עדותם וזה לא מהני פנ"ל וא"ש.

עוד י"ל דטעמו דלא מהני נודע אח"כ משום דהוי מקדש בלא עדים דאינו ידוע לעדים בשעת הקדושין שמתקדשת. וגם כמו שמבואר בש"ע לקמן אף שהעדים ראו הקדושין רק שהמקדש והמתקדשת לא ראו העדים לא הוי קדושין דאמרינו שלא היה פנונתם כלל לקדושין רק להשטות פיון שסברו שאין עדים כו' ע"ש וא"כ גם כאן י"ל פן פיון דסתם גזלה לא הוי יאוש ובשעת הקדושין לא היה נודע כו' וא"כ אף שעתה נודע שפבר היה יאוש קודם הקדושין מ"מ הא בשעת הקדושין סברו המקדש והמתקדשת שאינו קדושין פיון שלא היו יודעין שנתיאש ובסתם לא הוי יאוש פנ"ל.

וא"כ אף שבאמת היה יאוש לא מהני פחו בלא ראו את העדים פנ"ל. ולמ"ש הב"ח י"ל פיון דאף בלא נודע מקדשת מדרבנן משום סתם גזלה הוי יאוש מדרבנן וא"כ שוב לא שייך שפנונתו להשטות דעכ"פ תתקדש מדרבנן ושוב בנודע מהני מדאורייתא פנ"ל.

אף להחולקים דלא אמרינו כלל סתמא הוי יאוש י"ל פנ"ל דשפיר לא מהני בנודע אח"כ. ואף שיש לחלק מ"מ אינו מוכרח וי"ל דהח"מ סובר פנ"ל.

אף לכאורה י"ל דהא נדאי דיש גזלה וגנבה דהוי יאוש בסתם פגון שלא היה שום עד וכה"ג וא"כ י"ל פיון דחזינו דנתיאש אמרינו דמסתמא היה הגזלה באופן שראוי להתיאש וא"כ שפיר תהי' מקדשת בנודע אח"כ דכיון שנודע שנתיאש אמרינו דהיה ראוי וגם הגזלו ידע בשעת קדושין דראוי להתיאש.

ושפיר היה פנונתו לקדושין ולא להשטות דהא ידע דמסתמא נתיאש פבר. ועל זה כ' שפיר הח"מ דהוי כמו ביאוש שלא מדעת דאמר התם בש"ס בדבר שיש בו סימן כ"ע לא פליגי כו' דאף דשמעינו דמיאש מ"מ פיון שלא היה עומד לכף לא מהני גם לרבא.

ולא אמרינו איגלאי מלתא דמסתמא היה האבידה באופן שעומד להתיאש ויהיה מהני. אלא אמרינו דהשתא הוא דנתיאש אף שלא היה עומד להתיאש ע"ש.

וממילא גם כאן לא מהני אף שנודע אח"כ מ"מ אמרינו דלא היה עומד להתיאש ולא היה פנונתו לקדושין ולא מהני פנ"ל. (ד) הרי זו מקדשת.

הב"ש הקשה בגנב מפורסם הא צריכה לשלם דמים ובמה תתקדש כו' ואין דבריו מובנים לכאורה דמה בכך שצריכה לשלם דמים הא גם במקדשה במתנה על מנת להחזיר מדאורייתא מקדשת רק מדרבנן משום דצריכה להחזיר גוף החפץ ודמיא לחליפין כו' אבל במקדשה ע"מ שתחזיר דמים מקדשת גם מדרבנן ע"ש.

וא"כ גם כאן אף שצריכה לשלם מ"מ פיון שיודע עכ"פ מקדשת משום דהוי נתינה שנותן החפץ שהוא שלו, וי"ל דזה פנונתו אח"כ ע"ש רק מה שהקשה ממעות ע"ש. ולהנ"ל י"ל דגם במעות מקדשת דהא הילך דינר ע"מ שתחזירהו ג"כ היה מועיל רק משום דצריכה להחזיר דינר זה עצמו הוי פחליפין ע"ש.

אף להרמב"ם דסבר דבעינו נתינה שיש בו הנאה מדאורייתא וגבי מתנה על מנת להחזיר מן התורה לא מהני י"ל דכאן לא מקרי הנאה פיון שצריכה לשלם פנ"ל. וגם יש לחלק בין ע"מ דהנתינה לחלוטין רק דתלוי בתנאי וכאן הוי כמו חוץ דשירא הוא אי אינו יכול ליתן לה שלא תשלם דמים פנ"ל, והא חזינו במלוה דפירש הרמב"ם פשמרויח לה זמן

בפשעת הלנאה ומקודשת בהנאה זו אבל בלא הרוחת זמן אינה מקודשת ואף שא"צ להחזיר מעות זה עצמו וא"כ גם בלא הרוחת זמן תהיה מקודשת בנתינת המעות כמו על מנת להחזיר פנ"ל.

וע"כ לחלק פנ"ל. או י"ל דקושיותו קשה לתירוץ הר"ן ו"ל פ"ב דקדושין שכתב הטעם דלא כה' המגיד דבפשעת השנינוי רשות קונה גם הגזלן רק כ' הטעם דמקודשת אחר יאוש ואף דלגבי הגזלן לא הוי נתינה מ"מ מקודשת מטעם הנאה דהוי הנאה הבא לה מחמתו ע"ש.

וא"כ קשה שפיר פנ"ל פיון דמטעם נתינה לא מהני רק מטעם הנאה וכיון שצריכה לשלם אף מעות אחרים מ"מ צריף להיות אותו הנאה שנה פרוטה וכשאינו שנה לא מהני פנ"ל: הב"ש כ' דכשאינו גנב מפורסם יצטרף להחזיר משום תקנות השוק ע"ש.

וג"כ אינו מוכן דהא מוכר בח"מ דבמתנה לא שייף תקנות השוק רק במקר שלא יפסיד מעותיו וא"כ ע"כ בקדושין צ"ל דסובר דהוי כמקר פיון שמתקדשת עבור החפץ הוי פנונית לו פרוטה ולכף שייף תקנות השוק.

אף גם זה אינו מוכן דבשלמא במקר היתה התקנה דאם לא יחזיר לו הגזלן יפסיד הלוקח מעותיו ותיקנו פנ"ל שלא יפסיד משא"כ במתנה שלא יפסיד פנ"ל וא"כ בקדושין דכיון דמה דהוי כמקר הוא בשביל שמתקדשת וא"כ לדברי הב"ש דאם א"צ להחזיר משום תקנת השוק אינה מקודשת כגון בגנב מפורסם.

ורק באינו מפורסם תתקדש בשביל זה שיצטרף להחזיר משום תקנת השוק. וא"כ לא שייף כלל התקנה דהוי כמתנה פיון דהטעם דהוי כמקר משום דנותנת פרוטה שמתקדשת וא"כ איף שייף התקנה הנ"ל בלא התקנה לא תתקדש ולא תפסיד כלל דלא נתנה פרוטה והוי כמתנה דלמה יתקנו שלא תפסיד הא בלא התקנה אינה מפסדת כלל שאינה מקודשת ולא נתנה פלוס ואיך נימא שמתקדש בשביל התקנה ומפסדת ושייף התקנה כו' דבשלמא במקר אף אי אין המכירה פלוס מ"מ יפסיד הלוקח משא"כ בקדושין פנ"ל: ואפשר ליישב דהא באמת הוי נתינה כמ"ש דהא גוף החפץ שלה עכ"פ ולא גרע ממתנה על מנת להחזיר רק דנימא כמ"ש דסובר פהרמב"ם דבעינו נתינה שיש בה הנאה.

והטעם דמסתמא אינה רוצה להתקדש בלא הנאה כו'. ולכף אי צריכה להחזיר דמי' סובר ב"ש שאינה מקודשת שאין כאן הנאה פנ"ל.

וא"כ כ' שפיר דבאינו מפורסם שייף תקנת השוק דהיינו די"ל שפיר שמתקדשת בהנתינה לחוד ואי"ל פנ"ל דדעתה על, הנאה ז"א דכאן שפיר היא רוצה להתקדש בהנתינה לחוד דממילא יהיה לה הנאה ג"כ דאי מתקדשת בהנתינה אף אי תצטרף להחזיר המעות א"כ ממילא לא תצטרף להחזיר דהא חייב לה משום תקנת השוק דשייף שפיר כמו במקר דגם בלא התקנה תפסיד שהיא מקודשת ושוב א"צ להחזיר וממילא מקודשת פנ"ל משום תקנת השוק כו' ויש לדחות: הב"ש כ' פיון דמה שאינה צריכה להחזיר משום ת"ה הוא דרבנו לא הוי קדושין דאורייתא לדעת הפוסקים במעמ"ש דהוא רק קדושי דרבנו ע"ש גם זה אינו מוכרח כלל דבשלמא במעמ"ש שמתקדשת בנתינה י"ל פיון דמן התורה אינה

קוּנָה כִּלְלֵל לֹא הָיָה נִתְיָנָה אֲבָל כָּאֵן דְּבִאֲמַת הָיָה נִתְיָנָה רַק דְּאִין לָהּ הִנָּאָה אִי צְרִיכָה לְשַׁלֵּם וּמִמִּילָא כִּינּוּן שֶׁאֵין לְשַׁלֵּם מִדְּרַבְּנָן עַכ"פּ שׁוֹב אִית לָהּ הִנָּאָה וּמְקוֹדֶשֶׁת בְּהִנָּתְיָנָה כְּנ"ל.

עוֹד יֵשׁ לְחַלְקָא דְּהָא בְּאֲמַת טַעְמָא בְּעֵי בַמַּעַמ"ש לְהַפ' דְּאִינָה מְקוֹדֶשֶׁת מִדְּאִוְרֵיִתָּא. הָא לְכַפֵּינּוּ דְּהַפְּקָר ב"ד הַפְּקָר מִן הַתּוֹרָה כְּמִבְּנָאָר בְּש"ס וּא"כ קוּנָה הִיא מִדְּאִוְרֵיִתָּא וְנַעֲשֶׂה שְׁלָה וְלָמָּה לֹא תִתְקַדַּשׁ בְּהִנָּאָה זֹו וְלֹא גִרְע מְאֹדְבַר עֲלֵיהּ לְשַׁלְטוֹן כו'.

וְגַם א"ל דְּהוּא רַק הַפְּקָר מִן הַתּוֹרָה וְאִינָה זֹוּכָה בָּהּ מִן הַתּוֹרָה ז"א כְּמִבְּנָאָר בְּרִשְׁב"א גִּיטִין פְּרַק הַשּׁוֹלֵחַ דְּזֹוּכָה ג"כ מִן הַתּוֹרָה ע"ש: וְצ"ל הַטַּעַם כַּמ"ש תוֹס' קְדוּשִׁין פ"ב גְּבִי הַמְּקַדֵּשׁ בְּחִלְקוֹ דְּאִינָה מְקוֹדֶשֶׁת אִי מְשֻׁלָּחַן גְּבוּהַ זְכִי וְהַקְּשׁוּ דְּלֹא גִרְע מְאֹדְבַר עֲלֵיהּ לְשַׁלְטוֹן כו' דְּהָא אִית לָהּ הִנָּאָה וְכ' דְּכִינּוּ דְּהִנָּאָה שְׁיֵשׁ לָהּ הוּא ע"י שְׁנוּתָן לָהּ דְּבָר שְׁאִינּוּ שְׁלוֹ לֹא מְהַבֵּי ע"ש, וי"ל גַּם בַּמַּעַמ"ש טַעַם הַנ"ל כִּינּוּן דְּמִן הַתּוֹרָה אִינּוּ יָכוֹל לְהַקְנוֹת הַמְּלִיחָה שְׁאִינּוּ שְׁלוֹ וּא"כ אִף דְּמִדְּאִוְרֵיִתָּא הִיא קוּנָה אוֹתָהּ מִטַּעַם הַפְּקָר יֵשׁ לָהּ הִנָּאָה מ"מ הִנָּאָה הוּא ע"י נִתְיָנָת הַדְּבָר שְׁאִינּוּ שְׁלוֹ דְּאִינּוּ שְׁלוֹ עַל כָּל פְּנִיִם דְּלַעֲגִין זֶה לִיכָּא הַפְּקָר ב"ד שְׁיִהְיֶה נַעֲשֶׂה שְׁלוֹ רַק שְׁהוּא תְּקִנָּה כְּנ"ל.

וְלִכְּפֹי לֹא מְהַבֵּי אֲלֵא מִדְּרַבְּנָן כְּנ"ל. וּא"כ מִמִּילָא כָּאֵן הִנָּתְיָנָה הוּא חֲפָץ שְׁלוֹ דְּקִנְאוֹ בְּיָאוּשׁ וְשִׁנּוּי רְשׁוּת רַק אִי צְרִיכָה לְהַחְזִיר הַדְּמִים אִין הִנָּאָה וּא"כ כִּינּוּן דְּמִדְּרַבְּנָן א"צ לְהַחְזִיר וּא"כ שְׁפִיר א"צ לְהַחְזִיר מִדְּאִוְרֵיִתָּא דְּהַפְּקָר ב"ד הַפְּקָר מִן הַתּוֹרָה וְכָאֵן שְׁפִיר הִנָּאָה הוּא מְנִתְיָנָת דְּבָר שְׁהוּא שְׁלוֹ כְּנ"ל וְשְׁפִיר מְקוֹדֶשֶׁת.

וְיֵשׁ לְחַלְקָא קֶצֶת: הַב"ש כ' בְּלֹא גִילָה לָהּ דְּגִנוּב יָכוֹלָה לֹוּמַר אִין רְצוּנִי כו' כְּמוֹ בְּהַקְדָּשׁ ע"ש. גַּם זֶה אִינּוּ מְוַכְרָח לְהַרְמַב"ם ז"ל דְּיָאוּשׁ לְחוּד קוּנָה מִדְּרַבְּנָן וּא"כ גַּם בְּלֹא הַקְדוּשִׁין הִיָּה שְׁלוֹ מְקוֹדֶשׁ וְלֹא שְׁיִיף לֹא נִיחָא לִיהּ כו' וְנִדְּקָא בְּהַקְדָּשׁ דְּעַל יְדֵהּ מִתְחִיל הַהַקְדָּשׁ אִי יָאוּשׁ לְחוּד קוּנָה וְאִין הַקְנָנָן עַל יְדֵהּ לֹא שְׁיִיף כְּנ"ל.

אִין לְהַקְשׁוֹת דְּגַם לְפָנֵי יָאוּשׁ תִּהְיֶה מְקוֹדֶשֶׁת לְדַעַת הַב"ש דְּיֵשׁ לָהּ הִנָּאָה שְׁיִצְטָרֵף לְשַׁלֵּם לָהּ מִפְּנֵי תְּקִנָּת הַשּׁוּק לְדַעַת הַב"ש דְּז"א דְּמַמ"נ אִי יְדַעָה שְׁהוּא גְּנוּב לֹא שְׁיִיף תְּקִנָּת הַשּׁוּק וְאִי לֹא יְדַעָה הוּא רוּצָה גּוּף הַחֲפָץ וְנִדְּקָא לְאַחַר יָאוּשׁ דְּגוּף הַחֲפָץ קִנְיָתָהּ וְכִינּוּן שְׁלֵא תְּשַׁלֵּם מִפְּנֵי ת"ה מְקוֹדֶשֶׁת מִשָּׂא"כ לְפָנֵי יָאוּשׁ כְּנ"ל.

וְעוֹד דְּלֹא שְׁיִיף כְּלָל ת"ה דְּלֹא תִתְקַדַּשׁ וְלֹא תְּפָסִיד כַּמ"ש לְעֵיל דְּכָאֵן לֹא שְׁיִיף תְּפִירוּץ הַנ"ל דְּלִיכָּא נִתְיָנָה שְׁלוֹ לְפָנֵי יָאוּשׁ כְּנ"ל: הַב"ש כְּתִב דָּאֵם קִבְּל עֲלֵיו אַחְרֵיִת לֹא הָיָה שְׁיִנּוּי רְשׁוּת וְאִינָה מְקוֹדֶשֶׁת ע"ש.

וּג"כ אִינּוּ מוּכָן כְּלָל חֲדָא דְּדַעַת רַב הַפ' דְּגַם בְּאַחְרֵיִת הָיָה ש"ר וְהַש"ף ז"ל דְּחָה לְגַמְרֵי דְּבָרֵי הַנ"י ע"ש ח"מ ס' ל"ז. וְעוֹד דְּגַם לְדַעַת הַנ"י מְהַבֵּי כָּאֵן דְּהָא הַטַּעַם כ' תוֹס' פ' ח"ה דְּלִכְּפֹי יָכוֹל הַנְּגַזֵּל לְהוֹצִיאֵו מִהַלּוּקַם דְּאִין לוֹ הַפְּסֵד בְּזַה דִּינְחִזִיר אֵל הַמוּכָר הַנְּגַזֵּל ע"ש וְכָל זֶה בְּמוּכָר אֲבָל כָּאֵן כִּינּוּן דְּאִינָה מְקוֹדֶשֶׁת אִי לֹא הָיָה ש"ר א"כ מִמִּילָא לֹא יִצְטָרֵף לְשַׁלֵּם לָהּ דְּהָא לֹא נָתַן לָהּ כְּלוּם דְּהָא גַּם הַתְּקַדָּשׁ בְּמִנָּה וְהַנִּיחַ מְשַׁכּוֹן בִּינְדֵה אִינָה מְקוֹדֶשֶׁת וְכ"ש כָּאֵן אִף שְׁקִבְּל עֲלֵיו אַחְרֵיִת הִינּוּ אֵם הִיא מְקוֹדֶשֶׁת אֲבָל אִי נִימָא דְּלֹא הָיָה ש"ר וְאִינָה מְקוֹדֶשֶׁת אִף אִי צְרִיף לְשַׁלֵּם לָהּ מִמִּילָא אִינּוּ צְרִיף לְשַׁלֵּם לָהּ כְּלָל וּא"כ שׁוֹב הָיָה

ש"ר דהא תפסיד אי נימא, דלא מהני דלא ישלם לה פלל אי אינה מקודשת דבשלמא
מכר אף אי לא הוי מכירה מ"מ קיבל המעות משא"כ בקדושין דאי אינה מקודשת פנ"ל.

וצ"ל דכוננתו שקיבל עליו בפ"י דגם אם אינה מקודשת יהיה צריך לשלם לה כמו במתנה
כשקבל עליו אחריות דפירוש ולכך לא הוי ש"ר דגם אי לא תתקדש יהיה צריך לשלם
לה כו' אף מ"מ קושטתו לא קשה שהקשה ממ"נ אי לא קיבל אחריות תהיה צריכה
לשלם אף דהוי ש"ר ואי קיבל עליו לא הוי ש"ר ע"ש.

ולהג"ל י"ל בפשיטות דשפיר קיבל עליו אחריות כמו במכר והינו אם תהיה מקודשת
רק שתצטרף לשלם או שיגבה בע"ח ממנה יתחייב לשלם אבל לא אם לא תהיה מקודשת
דבמתנה אמרינו מן הסתם אינו מקבל אחריות כמבואר בש"ע ח"מ ואי אינה מקודשת
הוי רק מתנה דכן הפ"י הפשוט דנותן לה לקדושין ואי לא תתקדש אינו מחייב עצמו כלל,
ולכך שפיר הני ש"ר דלא שייך סברת תוס' הג"ל שלא תפסיד ז"א דאי נימא דלא הוי
ש"ר אינה מקודשת דאף שיהיה חייב הוא כמו משפוח דאינה מקודשת וממילא אי אינה
מקודשת איני חייב ותפסיד והוי שפיר ש"ר.

ואעפ"כ לא שייך שצריכה לשלם דהא יהיה הוא חייב לחזור ולשלם לה דאי אמרינו
דהיא מקודשת שפיר צריך לשלם לה מטעם אחריות דקבל עליו וכיון דהוי ש"ר שפיר
מקודשת דאית לה הנאה פנ"ל.

ולקמן שכ' הרמ"א קדוש אחר יאוש לחוד י"ל כמ"ש הב"ש דקיבל אחריות רק כמו
במתנה דגם אי לא תהיה מקודשת יהיה חייב לשלם ולא הוי ש"ר פנ"ל. גם תמוה שכ'
הב"ש לדינא דאי קיבל אחריות אינה מקודשת והוא נגד רוב הפ' דהוי ש"ר גם בקבל
ע"ש: (ח) קדשה בגזל עכו"ם מקודשת ע"ש.

והקשו הח"מ והפ"י מנ"ל לחלק הא אסור ג"כ מן התורה ולמה כתב שא"צ להחזיר רק
משום קידוש השם ע"ש. וי"ל למ"ש תוס' ד"ה פל הגלקט דלכך אין יאוש קונה מטעם
הפקר משום דכיון דבאסור אתיא לידן צריך לשלם דמי' אף אי יקנה מטעם הפקר ושוב
אין פל אדם רשאי לזכות בו דנצרך להגזלן לפטור עצמו ושוב לא הוי הפקר ואינו קונה
פלל ע"ש וא"כ לכאורה בנכרי י"ל שפיר דיאוש לחוד קני מטעם הפקר דא"ל פנ"ל, דהא
הפקעת הלוואתו מותר מן התורה.

רק גזל שגזל גוף הדבר אסור ומחויב להחזיר וא"כ שפיר יאוש קונה משום הפקר דאי
נימא דיקנה מטעם הפקר שפיר יהיה פל אדם רשאי לזכות בו דלענין תשלומי דמי' שוב
הוי רק הפקעת הלוואתו דמותר היכא דליכא ת"ה וכיון שיכולין לזכות שפיר קונה מטעם
הפקר ובאמת גם דמי' אינו מחויב לשלם דהוי רק הפקעות הלוואתו פנ"ל.

וממילא יש ליישב הג"ל דהא באמת בח"מ פ' דסתם גזלה ונגבה הוי יאוש רק דהב"ח
תירץ דהוא רק מדרבנן כמ"ש הב"ש וענין מה שכתבתי לעיל דקשה פיון דלא שייך
נקיטנא ליה בדינא דלא יוציא מטעם דמסתמא הוי יאוש מדרבנן ושוב יהיה ודאי יאוש
מן התורה ע"ש מ"ש דכיון דיאוש לחוד לא קני הוי שוב ש"ר קודם יאוש ע"ש לעיל.

וא"כ פאן בנכרי דיאוש לחוד קני מטעם הפקר פנ"ל. שוב ממילא אמרינו סתם גזלה
ונגבה הוי יאוש דמיד מיאש קודם הש"ר דהא יאוש לחוד ג"כ קונה ולא יוכל להוציא

כו' או שאר תירווצים מ"ש לעיל י"ל ג"כ פנ"ל דכיון דיאוש לחוד קני שוב הוי סתמא יאוש ולכך כ' הרמ"א פיון דא"צ להחזיר רק משום קידוש השם וקאי על הפקעת הלואתו ולכך מקודשת פנ"ל או י"ל למ"ש לעיל הטעם דאין יאוש קונה דבאיסורא אתי לידן' הטעם דהא אין משיכה קונה מדאורייתא רק היכא דליכא פסוף במציאה ובמתנה אבל פאן דצריף לשלם דמי' שוב אין משיכה קונה ע"ש.

וא"כ הא קי"ל דכיון דבישראל קונה פסוף ממילא בנכרי קונה משיכה פמבואר בש"ס. וא"כ שוב יאוש קני אף דבאיסורא אתי לידן' פנ"ל או דהוי שוב הפקעת הלואה ומותר וממילא ליכא פסוף וקני פמו מציאה ומתנה דמשיכה קונה ולכך קונה יאוש לחוד.

וממילא הוי סתמא יאוש פנ"ל. אף יש לדחות דכמו בגזלן כותי דלא מיאש סתמא משום דדיינין בגיותא ע"ש רק בגזלן ישראל פנ"ל דאמרי מי ימר וא"כ פשגזל מכותי אף בגזלן ישראל י"ל דלא מיאש בסתם דנהי דלא יוכל להוציא בדיני ישראל יוציא ממנו בדיני עכו"ם דדייני בגיותא.

ומ"מ י"ל דאיירי היכא שציטטרף לדון בדייני ישראל דשייף שפיר טעם הנ"ל פנ"ל דבסתם הוי יאוש. או י"ל למ"ש לעיל דמ"ש נודע שקנה כו' היינו שקנאו לגמרי הקדושין ביאוש ושינוי השם פנ"ל ואל"ה תצטרף לשלם דמי' ואינה מקודשת כמ"ש הב"ש וא"כ ג"כ א"ש דבגזל עכו"ם אמר דגם בלא קנאו מקודם לגמרי רק אחר יאוש לחוד ג"כ מהני דהא איכא יאוש וש"ר עם הקדושין וא"ל דמחויבת לשלם דמים ז"א דהא דמים א"צ לשלם רק משום קידוש השם דהוי הפקעת הלואתו פנ"ל ומקודשת פנ"ל.

ובפשיטות משמע דאף דגזל עכו"ם אסור מדאורייתא היינו רק דאסור לגזול אותו אבל פשכר גזלו אינו בחיוב השבה דגם בישראל אי לא עשה דוהשיב לא היה ניתן להשבון. ולכך מהני בקדושין דאית לה הנאה מחמתו פנ"ל. ואין להקשות לפ"ז למה הוי לאו דגזל לאו הניתק לעשה הא הרמב"ם פ' גבי לאו דתמורה דלכך לא הוי ניתק לעשה משום דהלאו פולל יותר בצירוף ושותפין דאסור להמיר וליכא העשה ע"ש.

וא"כ גם בגזל אסור גם גזל נכרי וליכא גבי' עשה דוהשיב וכולל יותר מהעשה ויהיה חיוב מלקות. וגם החולקים על הרמב"ם שם מ"מ עכ"פ בגזל נכרי יהיה חיוב מלקות דלא ניתק לעשה גבי' פנ"ל.

אף לא קשה דבנכרי אין האיסור גזל נכלל פלל בלאו דלא תגזול רק דיש לימוד אחר מואכלת את כל העמים או וחדש עם קונהו והוא איסור ואינו פלל לאו וממילא אין הלאו פולל יותר פלל וליכא רק איסור עשה פנ"ל.

וא"ל דאדרין' לאיסורא קמא פיון דגלי קרא דגזל עכו"ם אסור שוב נכלל בלאו דלא תגזול פמו גוזז ועובד בפסולי המוקדשין דלוקה וכמ"ש תוס' לענין טעם פעיקר ע"ש. ז"א דהא תוס' ב"מ ס"א ר"פ איזהו אל הקשו איך ס"ד דגזל עכו"ם אסור הא גם בישראל לא ידעינו גזל רק מרבית ואונאה וזה מותר בנכרי ומירצו דאסור מואכלת את כל העמים ע"ש.

וא"כ לא שייך אהדרין' לאיסורא קמא דהא ליפא פלל איסור אחר רק מקרא דנאפלת כו' והוא רק עשה וליפא מלקות פנ"ל (ו) קדשה בגזל אחר יאוש לבד מקודשת מדרבנן ע"ש בב"ש שכ' ג"כ בקיבל אחריות ואינו מוכן ג"כ הא לרוב הפ' הוא קדושי דאורייתא.

והנכון בגזל דידה ולא שייך דידי שקלי לר"י הנ"ל דיאוש לחוד קני מדרבנן. ומ"ש דמהרמ"ה בטור לא משמע כו' ע"ש אין משם ראיה דנדאי הרמ"ה דסובר דיאוש לחוד אינו קונה פלל אף מדרבנן נדאי יכולה לומר דידי שקלי גם לאחר יאוש כיון שהוא שלה אכל להר"י דיאוש קני מדרבנן וכיון שאינו צריך להחזיר לה נדאי לא שייך דידי שקלי פנ"ל.

ע"ש בטור דברי הרמ"ה. וראיתי מהרי"ן לב ח"א פלל ג' ס' י"ח שכ' על הרמ"ה ו"ל ועוד תמוה לי דנראה שהתוס' חולקין על הרמ"ה שהקשו מה קמ"ל רב הא משנה שלימה בלא נתיאשו דלא מהני ומרצו דס"ד לחומרא בקדושין חוששין שמה נתיאש ע"ש ואי איתא לדברי הרמ"ה לא קשה מידי דאמת רב לאשמעינן דגם אחר יאוש אינה מקודשת בגזל דידה ע"ש באורח והפרישה הביא דבריו ג"כ ע"ש.

ולע"ד דבריו תמוהים דהא רב סבר להדי' בב"ק פ' מרובה דיאוש לחוד קני מדאורייתא ע"ש גבי גונב מן הגנב ל"ש אלא בלא נתיאשו כו' ע"ש וא"כ הקשו תוס' שפיר דאיהו אפטר דרב איירי אחר יאוש הא נדאי מקודשת באמת לדידי' דיאוש קונה וע"כ לפני יאוש.

והקשו דמאי קמ"ל פשיטא שאינו שלו אבל לדינא סוכרים נדאי כהרמ"ה דלדידן דיאוש לחוד אינה קונה אינה מקודשת בקדשה בגזל דידה גם אחר יאוש דיכולה לומר דידי שקלי כו' וזה פשוט: עוד כתב הב"ש לחלק בין מעמ"ש דהני קדושי דאורייתא אחר שתיקנו חכמים ובין גזל דמדאורייתא צריף להחזיר ואף דקנה מדרבנן מ"מ מן התורה מקדש בדבר שאינו שלו.

ואין דבריו מוכנים דמה חילוק הא גם מעמ"ש לא קנתה מן התורה ואינו נותן לה פלוס פנ"ל ויש לפרש דבריו דהא לכאורה כיון דסגי בקדושין בהנאה לחוד דבא לה מחמתו אף דליפא נתינה כמ"ש הר"ן ו"ל וא"כ כיון דמדרבנן א"צ להחזיר שפיר תתקדש מן התורה דהא אית לה הנאה מחמתו ולא גרע מדובר עלי' לשלטון.

אף י"ל כמ"ש תוס' גבי מקדש בחלקו דהיכא דהנאה הוא מדבר שאינו שלו לא מהני ע"ש. ולכך לא מהני מן התורה דכיון שאינו שלו א"כ ההנאה בא לה מדבר שאינו משלו ולא מהני להיות קדושי דאורייתא.

אבל גבי מעמ"ש דבאמת הוא שלו החוב רק דמן התורה אינו יכול להקנות לה וא"כ כיון דמדרבנן מהני הקנן והוא שלה שוב מקודשת מן התורה מטעם הנאה הבאה לה מחמתו וכאן שפיר ההנאה הוא מדבר שהוא שלו דהחוב הוא שלו גם מן התורה רק הקנן פנ"ל ולכך מהני פנ"ל.

או י"ל דכאן דאיפא נתינה דעתה על גוף הנתינה ולא על ההנאה ונתינה לא הוי מן התורה אבל במעמ"ש דאין כאן נתינה רק ההנאה והנאה איפא שפיר מדאורייתא פנ"ל והתם דעתיה על ההנאה פנ"ל ובאמת י"ל להיפך דדוקא במעמ"ש סוכרים דהני קדושי דרבנן

כמ"ש לעיל משא"כ אי יאוש קונה מדרבנן והפקר ב"ד הפקר ילפינו מקרא וא"כ מדאורייתא הנה ש'לו ולמה לא יהיה הקדושין מן התורה.

גם מ"ש הב"ש דכיון דסתמא הוי יאוש למ"ש הב"ח מדרבנן יהיה קדושין מן התורה כו' ג"כ אינו מוכרח דבשלמא בקננו שתיקנו חכמים שיקנה בנדאי שינה הפקר ב"ד כו' ומנהי מן התורה אבל לעננו זה דאמרו חכמים שנאמר בספק זה דמן הסתם נתיאש.

אבל אין זה בנדאי ש'לו דאם באמת לא נתיאש אינו ש'לו גם מדרבנן. וא"כ כיון דמן התורה לא אמרינו סתם גזלה יאוש בעלים ואמרינו שלא נתיאש ואיך יהיה קדושין מן התורה הא אי באמת לא נתיאש אין פאן הפקר ב"ד כלל כנ"ל.

ויש לומר דמ"מ א"ש דברי הב"ש דבאמת האיך תיקנו דנימא סתמא הוי יאוש כיון דמן התורה באמת לא נתיאש וע"כ דהפקירו חכמים דאף שלא נתיאש מ"מ כל זמן שהיא בסתם ולא נתברר שלא נתיאש הפקירו ממנו של הנגזל דנימא שנתיאש כו' וע"כ הוא מטעם הפקר ב"ד וכמו בקדושין כה"ג ולכך כ' שפיר הב"ש דיהיה קדושין דאורייתא כיון דאף אי לא נתיאש הוי ש'לו מטעם הפקר ב"ד דתיקנו דנאמר שנתיאש כנ"ל דהפקירו כנ"ל: ובפשיטות משמע מדברי הרמ"א שכ' קדשה בגזל אחר יאוש לבד כו' דהפ' הוא בדברי הש"ע כמ"ש לעיל דסובר דבעינו שיהיה ש'לו קודם הקדושין אבל השינוי רשות שהוא ע"י הקדושין לא מהני דליכא נתינה לגבי דידי' ואינו סובר כהה"מ הנ"ל ולכך בעי שקנאו מקודם כנ"ל.

ולכך כ' דקדשה אחר יאוש לבד מקודשת מדרבנן כיון שלא קנאו קודם הקדושין אלא מדרבנן ומה שקנאו ע"י הקדושין בהש"ר אינו מועיל כנ"ל. או דאירי בלא ידעה שהיא גזול וכמ"ש הב"ש דיכולה לומר לא ניחא דליתחיל על ידי כו' וכל זה אי יאוש אינו קונה ולכך כיון דיאוש קונה מדרבנן מקודשת מדרבנן דאין הגזלה על ידה דהיה ש'לו כבר מדרבנן ביאוש לבד ומן התורה דאין יאוש לחוד קונה רק מחמת ש"ר ושוב שיידלא ניחא לי כו' וא"ל דלא ניחא לה דמדאורייתא הנה הקננו על ידה וממילא גם מדרבנן לא מתקדש דז"א כיון שאינה רוצה לקנות בהשינוי רשות א"כ באמת מה"ת לא קנה רק מדרבנן והנה כבר ש'לו.

ולא כמ"ש לעיל: ס"ב (ו) גזל את האשה או גנבה כו' אם לא קדם כו' אינה מקודשת. וכ' הח"מ דמירי בלא יאוש אבל נתיאשה וקנה הגזלה בשינוי מעשה מקודשת כו' ע"ש וכוונתו שינוי החוזר וכה"ג דשינוי טוב קני בלא יאוש כנ"ל.

ובאמת נראה להרמב"ם ושאר פ' דיאוש לחוד קונה מדרבנן גם לאחר יאוש לחוד מקודשת והיינו מה שפ"י הב"ח ושאר פ' דברי הרמ"א ס' א' הנ"ל. אמנם לכאורה קשה דא"כ למה סתם פאן דאינה מקודשת הא באמת פ' דסתם גזלה וגנבה הוי יאוש בישראל רק מה דבעי פאן נודע כו' תירץ הב"ח כמ"ש הב"ש דאינו אלא מדרבנן ע"ש.

וא"כ גם פאן אף בסתם תהיה מקודשת מדרבנן עכ"פ דאמרינו סתמא נתיאש וקנה מדרבנן ולא שינוי דידי שקלי. ולמה כ' סתם דאינה מקודשת כלל.

ואפשר לומר כיון שהיא יודעת האמת אם נתיאשה או לא וא"כ כיון שהיא טוענת שלא נתיאשה ממילא אף דלעננו ממון לא מהימנא ואמרינו מדרבנן סתמא נתיאשה מ"מ שוב

שייף דיכולה לומר דידי שקלי שפינון שידעתי האמת דלא נתיאשתי לקחתי את שלי ואיירי שטענה קודם הקדושין שלא נתיאשה דאם"כ לא מהימנא אולי רוצח לחזור לבטל הקדושין רק פינון שאמרה מקודם שייף כנ"ל.

אף יש לדחות פינון שע"פ הדין לא היתה נאמנת ולא היה צריף להחזיר לה שוב לא שייף דידי שקלי דאטו באינו ידוע כלל שהיא גזל והיא טוענת שהחפץ שלה והדין שאינה נאמנת לא יועיל בקדשה אח"כ בו שתוכל לומר דידי שקלי ויש להסתפק באמת בזה אולי יכולה לומר דידי שקלי גם בכה"ג כל זמן שלא נפסק הדין דא"צ להחזיר כנ"ל פינון דלדבראי אינה מתקדשת בזה ולא פוננה כלל לקדושין וכינון שהיא בשתיקה י"ל דלא מהני כנ"ל עוד י"ל דהא באמת גם אחר יאוש חייב לשלם לה דמי ותוכל לומר עדיין דידי שקלי כמו פנסי בחובה.

אף ז"א כמ"ש הח"מ דגם בחוב פשלא אמר פנסי בחובה ג"כ אינה יכולה לומר דידי שקלי וכאן לא אמר כנ"ל אמנם י"ל דהא הטעם ה"מ פשלא אמר בחובה דלא אמרינון שקיבלה על החוב הוא משום דהחוב תוכל לגבות פעם אחרת וכינון שלא נתן על החוב מסתמא קיבלה לקדושין כנ"ל.

והנה לכאורה פאן דאמרינון סתם גזלה יאוש בעלים והיא טוענת שלא נתיאשה י"ל דגם דמיו אינו חייב לשלם דהא מבואר בח"מ ס' פ"ח בתבועו חפץ דוקא והלה מודה לו בשנה הוי טענו חטים והודה לו בשעורים ופטור גם מדמי שעורין מטעם מחילה והודאה ע"ש דדמי לתם ומועד כנ"ל ע"ש.

וא"כ פאן פשהיא אומרת שלא נתיאשה תובעת גוף החפץ שצריף להחזיר לה וממילא פינון שאנו אמרים דסתם הוי יאוש ובאמת נתיאשה שוב גם מדמי' פטור דהא גם בטוען הנתבע א"י אם חטין או שעורין ג"כ קי"ל דפטור וכאן הוי פאומר א"י שפא נתיאשה ואינו חייב רק דמינו שנה ושנה מחלה לו כנ"ל.

וממילא פטור גם מדמים כנ"ל. וי"ל לכאורה דלא שיינו כלל דידי שקלי בשביל החוב דמיו דהא אינו חייב כלל לשלם דמיו כנ"ל.

אמנם מבואר שה דגם בטענו חטים והל"ב מפני תפיסה דאי תפס שעורין לא מפקי מניה אף תפס אח"כ ע"ש, וא"כ שפיר שייף דידי שקלי על החוב פינון דמהני תפיסה כנ"ל. אף לפ"ז י"ל להיפך דכאן אף פשלא אמר פנסי בחובה ג"כ יכולה לומר דידי שקלי אף אחר יאוש דהא חייב דמיו יכולה לומר דידי שקלי על החוב דכאן לא שייף טעם הנ"ל דתוכל לגבות החוב פעם אחרת דז"א דהא לגבות לא תוכל כלל דהא הוי טענו חטין והל"ב הנ"ל.

רק תפיסה מהני כנ"ל ושפיר שייף דידי שקלי דעתה שבא לידיה תפיסה בעד החוב כנ"ל. ולכך י"ל דלא מהני פאן אף דסתם גזלה הוי יאוש: או י"ל דגם בודאי יאוש מ"מ להמבואר בח"מ ס' א' דגזלה גמורה אין דנין בזה"ז דהוי מלתא דלא שכיח והדיוטות אנו רק בגוף הגזלה קיימת מחייבין אותו להחזירה אבל דמיו לא ע"ש.

אן תפיסה מהני גם במה דאין דנין ע"ש וא"כ י"ל ג"כ דשייף דידי שקלי אף בנתיאש ולא אמר פנסי בחובה דג"כ אם לא תתפוס עתה לא תוכל להוציא ממנו בב"ד דדמיו אין

דנין וכיון שנתנאש ואינו מחזיר גוף החפץ שוב אין מוצאין דמיו ושינוי דידי שקלי פנ"ל ולכה י"ל הטעם דאינו מחלק פאן בין לאחר יאוש פנ"ל: או י"ל דבשלמא בחוב לקמן פשלא אמר פנסי סלע זה בחובה שינוי שפיר פינון שהאמינה לו בתחלה והלוה לו א"כ גם עתה מסתמא לא קיבלה על החוב רק החוב נשאר כבתחלה והיא קיבלה לקדושין אבל פאן בגזל דלא האמינה לו פלל א שנתחייב ממילא לשלם לה א"כ שינוי שפיר דידי שקלי דכשפא לידה תפסה בחובה פנ"ל.

אף לא משמע פן דא"כ גם בחוב היכא שהוא אינו יכול להוציא רק דמהני תפיסה יהיה שינוי ג"כ דידי שקלי אף שלא אמר פנסי בחובה פנ"ל. אף אפשר באמת פן פנ"ל.

גם י"ל הטעם דמ"מ דמי פאן לחוב אף שלא האמינה לו תחלה דהא מאי דמהני תפיסה הוא מטעם עביד דינא לנפשיה. ומבואר שם בח"מ דלכתחלה אסור למיעבד דינא לנפשיה ואינו רשאי לתפוס חפץ בעבור חוב שחייב לה.

א"כ לכה י"ל דלא אמרינו בגזל חפץ שתפסה על החוב לאחר יאוש דכיון שגוף החפץ שלו רק תשלומין וכיון שלא נתנה על החוב אמרינו מסתמא קיבלה לקדושין דעל החוב היה אסור לתפוס פנ"ל ובזה מיישב מ"ש הב"ש דבגזל מעות הא הוי כמו חוב וכשלא אמר פנסי בחובה תהיה מקודשת ולמה אמר בש"ס או שחטף סלע מידה וקדשה כו'.

ולמ"ש א"ש דבמעות פינון שהוא רשאי לתפוס לכתחלה כמבואר שם א"כ ממילא אף דהוי בחוב מ"מ שינוי דידי שקלי מטעם הנ"ל פינון דלא הלוחה לו בתחלה פנ"ל אמרינו דשפיר תפסה על החוב אף שלא אמר פנסי בחובה פנ"ל.

ולפ"ז אינו מוכרח מ"ש הב"ש בגזל מעות ועשאן כספים ונחזר ועשאן דמים דהוי פתוב ומקודשת ולמ"ש י"ל פינון שהוא מעות שינוי דידי שקלי ואינה מקודשת פנ"ל. והא דבחמס דידה אינה מקודשת ואף דלכאורה הוי כמלוה שיש לו עלי' משכונן דהא חייבת לו המעות שקיבלה והחפץ משכונן בידו וכן בחמס דאחרים ג"כ.

ז"א פינון דמעיקרא לא בא לידה בתורת משכונן לא מהני כמבואר לקמן גבי שכירות באומן דלא הוי משכונן ע"ש והא דאינה מקודשת אף קדושי ספק משום דידי שקלי ואף שיש להסתפק שפא קיבלה לקדושין היינו דכה שמו חכמים דעתה כמ"ש הח"מ.

או י"ל דהא דאמר אקנוני אקנתה ליה הוי דברים שבלב דאינה אומרת שמקנה רק דאיכא אומדנא דמוכח פשנתרצית בפירוש והוי דברים. אבל בשתיקה דלא מוכח שוב לא הוי אפילו ספק דהוי דברים שבלב פינון שהוא ספק ולא מוכח ואף שבאמת הקנתה לו לא מהני פנ"ל.

ועוד דלמה נימא בסתם שהקנתה לו חפץ שלה ומוקמינו בחזקת מרא קמא כמו בכל דוכתא בחפץ שאין יודעין שהקנה. אף בחוב קשה למה לא הוי ספק עכ"פ שפא לא קיבלה בחובה רק לקדושין וכאן א"צ להקנות שהוא שלו וגם דברים שבלב לא שינוי וי"ל ג"כ דצריף שיהיה מוכח מתוך מעשיו שמקבלת לקדושין.

וכמו לגבי דידיה ידים שאינם מוכיחות לא מהני כמו כן לגבי דידיה צריף שיהיה מוכח שמקבלת לקדושין. ובכל מקום שמקבלת בשתיקה יש ראיה מדקיבלה.

וילכה באמת בשתיקה דלאחר מתן מעות לא הוי גם ספק משום דאין ראיה שלא עשתה שום מעשה המוכיח שמתרצית בשעת הקדושין שהיא אחר מתן מעות, וילכה גם כן דאין מוכח ממה שקיבלה שהיא לשם קדושין דיכול להיות דינה שקלה בחובה והוי כמו שתיקה דלאחר מתן מעות דכיון שאין כאן מעשה המוכיח לא מהני כנ"ל ושוב לא הוי אפילו ספק כמו ידים שאינם מוכיחות דליכא ספיקא כנ"ל.

ועוד הוי מקדש בלא, עדים כמ"ש המרדכי גבי ס' קרוב לה ע"ש: (ד) אבל אם שינה כו' או שאמרה הן מקודשת כו' משום דאקנויי אקנה לה ומשמע דאף שאומרת הן בשעה שקיבלתו ג"כ מקודשת, וקשיא לי לכאורה דהא בחפץ לא מהני מחילה רק מתנה וצריף לקנות בקנין דמדיבור לבד אינו קונה ובעי משיכה, וגם קי"ל דאין אדם זוכה בשליו לאחרים ע"ש.

וא"כ כיון שאומרת הן כשקיבל החפץ איה מהני נהי דבאמת הקנתה לו מ"מ קודם שאמרה הן לא הקנתה ואף אי באמת הקנתה הנה דברים שבלב כל זמן שלא אמרה הן ולא הנה מוכח רק בשעה שאומרת הן ואז יצא מתחת ידו והיא בינה ומה מועיל דהיא מקנה לו הא אינו זוכה כלל בהחפץ כיון שאינו בידו כבר אז והיא אינה יכולה לזכות בשבילו דבר שהוא שלה כנ"ל ולמה יועיל הא עדיין אינו שלו.

וכאן אפשר לומר שבאמת איירי דוקא שאמר הרי את מקודשת קודם שקבלה כשהחפץ עדיין בידו ואז אמרה הן ואם"כ קבלתו דהקנתה לו מקודם וזכה בו אף לא משמע כן דאמר בשעה שקיבלה ע"ש ועוד דבש"ס"ד דאמר רב ש"מ קדשה בגזל דינה אינה מקודשת וכ' רש"י ז"ל דלא אמרינו מדקבלה אחילתה ע"ש.

והתם איירי בשתיקה וא"כ אף אי נימא אחילתה שבשתיקה ג"כ ראיה שהקנתה מ"מ לא מהני דקודם שקיבלה לא הנה ראיה כלל רק אחר שקיבלה בשתיקה ואז הוא בינה ולא מהני הקנין כנ"ל.

והנה אפשר לומר דלכאורה קשה עוד למה ליה בגזל הטעם דדידי שקלי הא בל"ז אינו נותן לה פלום כמו בגזל דאחרים שבל"ז הנה החפץ שלה. וי"ל כיון דקי"ל דפשרה דינו כמכר לענין תלנה וזבין כו' משום דעביד אינש דזבין דיניה והיינו דזה שנה בעיניו מה שנותן לו מקצת ברצון טוב ולא יצטרף להוציא בדיינים ושנה בעיניו הנאה זו כאלו קבל מעות עבור מה שמוחל לו השאר ע"ש וא"כ לכאורה תהיה מקודשת בגזל דינה דהא מה שמחזיר לה שנה הנאה זו פרוטה מה שאינה צריכה להוציא בדיינים דהא דיניה כמכר ותתקדש בהנאה זו וכמו במחילת מלנה שהי' נותנת לאדם פרוטה כו' ע"ש.

וגם כאן כנ"ל ואף דבמקדש במלנה אמרינו דדעתה אגוף המעות ולא אהנאה מ"מ כאן י"ל כיון דיודעת שהחפץ שלה שפיר דעתה אהנאה זו כנ"ל וילכה י"ל דצריף לומר הטעם דאינה מקודשת משום דיכולה לומר דידי שקלי והוי כמו שתיקה לאחר מ"מ דאין ראיה שמתרצית כנ"ל.

וממילא מיושב הנ"ל דכשאמרה הן שוב מקודשת משום ההנאה כנ"ל. אף ז"א דא"כ למה ליה הטעם דאקנויי אקני ליה הא בל"ז מקודשת כנ"ל.

גם הִיָּה אֶפְשֶׁר פִּינּוֹן דְּאִינָה יְכוּלָה לְמוֹכְרָה מְקוֹדֵם שְׂאִינוּ בְּרִשּׁוֹתוֹ וְעַתָּה שְׂמַחְזִיר יְכוּלָה לְמוֹכְרָה וְשׁוֹנֵה הַנָּאָה זֹה פְּרוּטָה. וּג"כ ז"א פנ"ל, וע"כ דְּאִינָה מְקוֹדֶשֶׁת בְּהַנָּאָה זֹה כַּמ"ש תוּס' גַּבִּי מְקַדֵּשׁ בְּחֶלְקוֹ דְּדוֹקָא בְּהַנָּאָה שְׁהִיא שְׁלוֹ ע"ש וְגַם כָּאֵן הִיָּה חַיִּיב לְהַחְזִירָה מִיָּד רַק דְּהִיָּה מַחְזִיק בּוֹ שְׁלֵא פְּדִין וּא"כ אִין זֶה הַהַנָּאָה שְׂמַחְזִיר לָהּ בְּלֵא דִּינָא וְדִינָא זֹה הַהַנָּאָה אִינָה שְׁלוֹ פְּלֵל דְּהָא מְחַיֵּיב לְהַחְזִיר לָהּ כּו' וְאִינָה מְקוֹדֶשֶׁת בְּזֶה רַק בְּגוּף הַחֶפֶץ וְקָשָׁה פנ"ל דְּאִיף קוֹנָה אוֹתוֹ.

וּבְשִׁלְמָא בְּחוּב לְקַמֵּן שְׂפִיר אֶמְרִינּוּ דְקוֹבְלָה לְקַדוּשִׁין וּמְמִילָא נְשִׂאָר הַחוּב פְּמַקְדָּם אוֹ שְׂמַחְלָה לוֹ הַחוּב דְּמַהֲנִי מְחִילָה מִשְׂא"כ בְּחֶפֶץ פנ"ל. וְיֵשׁ לוֹמַר דְּכִינּוֹן שְׂאוּמְרָת הֵן הִיא מוֹדֵית דְּהַחֶפֶץ הוּא שְׁלוֹ לְקַדֵּשׁ בּוֹ וִי"ל דְּקַנְיָ לִיָּה בְּאוֹדֵיתָא וְזֶה מְהַנִּי דְכְּשִׂאָדָם מוֹדָה עַל חֶפֶץ שֵׁת"י שְׁהוּא שֶׁל חֲבִירוֹ קַנְיָ בְּאוֹדֵיתָא בְּלֵא שׁוּם קַנְיָ אַחַר דְּזֶה עֲצָמוֹ הוּי קַנְיָן כְּמוֹ בְּאִיֶסֶר גִּיּוֹרָא וְגַם כָּאֵן הִיא מְקַנָּה לוֹ בְּהוֹדָאָה זֹה וְנִעְשָׂה שְׁלוֹ אִף שְׁהוּא בְּיָדָהּ וּמְתַקְדֵּשׁ בּוֹ אוֹ דְּאֶמְרִינּוּ שְׁהִיא מְפַקִּירָה הַחֶפֶץ וְאַח"כּ וְנִכְפִּית בּוֹ עֲבוּרוֹ.

אִף זֶה לֹא מְהַנִּי לְהַפ' דְּבְהַפְקָר בְּעִינּוֹ שְׂיִצָּא מְרִשּׁוֹתוֹ ע"ש. וְעוֹד דְּהוּי מְגַבִּיָּה מְצִיָּאָה כּו' וְצ"ל פנ"ל.

אוֹ י"ל דַּמ"מ פִּינּוֹן שְׂשׁוֹתְקַת בְּשַׁעַת הַקְּבֵלָה בְּאִין בְּבַת אַחַת וְהוּי הַקַּנְיָן כְּשִׁהוּא בְּיָדוֹ עֲדִינּוֹן בְּשַׁעַת שְׂפּוֹשְׁטָת יָדָהּ לְקַבֵּל פנ"ל. וּבְאַחַר יֵאוּשׁ י"ל כַּמ"ש הֵר"ן (נְדָרִים דָּף מַד) דְּכִינּוֹן שְׂזוּכָה מִן הַהַפְקָר מַה לִּי הוּא מַה לִּי אַחַר כּו' ע"ש וְכֵן כָּאֵן לְעַנְיָן ש"ר: (ט) וְצָרִיף לְשִׁלְמָא לָהּ גְּמִילוּתִי כּו' וּמִשְׁמַע דְּהוּי כְּמִכָּר שְׂמוֹכְרָת לוֹ גּוּף הַחֶפֶץ אֲבָל אִינָה מוֹחֶלֶת תְּשִׁלוּמֵי דְמִיּוֹ כּו' וְלְכַאוּרָה יֵשׁ לְהַקְשׁוֹת דַּא"כ לֹא תִהְיֶה מְקוֹדֶשֶׁת אֲלֵא מְדַרְבְּנּוֹ דְּהָא קִי"ל דְּבַר תּוֹרָה מְעוֹת קוֹנוֹת רַק מְשִׁיכָה קוֹנָה מְדַרְבְּנּוֹ.

וְדוֹקָא בְּמְצִיָּאָה וּמַתְנָה כ' תוּס' ע"א דְּלִיכָא מְעוֹת קוֹנָה מְשִׁיכָה מַה"ת אֲבָל בְּמִכָּר אִין מְשִׁיכָה קוֹנָה מַה"ת וּא"כ כָּאֵן דְּאֶמְרִינּוּ דְּאִינָה אֲלֵא מְכִירָה וְצָרִיף לְשִׁלְמָא וּא"כ עֲדִינּוֹן לֹא קִנָּה הוּא הַחֶפֶץ אֲלֵא מְדַרְבְּנּוֹ כֹּל זְמַן שְׁלֵא נָתַן מְעוֹת וְלֹא הוּי אֲלֵא קַדוּשִׁין מְדַרְבְּנּוֹ לְדַעַת הַפ' בַּמַּעַמ"ש דְּהוּא דְּרַבְּנּוֹ וְלְדַעַת הַב"ש ע"ש לְעִיל.

וּבְאַמַּת מִשְׁמַע דְּמְקוֹדֶשֶׁת מְדַאוּרִיָּתָא פנ"ל. וּבְטוֹר ח"מ מְבִנְאָר לְהַדְיָא דְּאֵם קִנָּה חֶפֶץ בְּמְשִׁיכָה וְקִיָּדֵשׁ בּוֹ אִינוּ אֲלֵא קַדוּשִׁין דְּרַבְּנּוֹ ע"ש.

אִף יֵשׁ לְחַלֵּק בֵּין קִנְאוֹ מְאַחַר בְּמְשִׁיכָה דַּמַּה"ת אִינוּ שְׁלוֹ וְאִינוּ יְכוּל לְהַקְנוֹתוֹ לָהּ אֲבָל כָּאֵן דְּקִנְאוֹ מְמַנָּה בְּמְשִׁיכָה א"כ מְדַאוּרִיָּתָא הוּא שְׁלָהּ וְנוֹתַן לָהּ הַנָּאָה זֹה שְׁהִיא שְׁלוֹ מְדַרְבְּנּוֹ וְעַתָּה נִעְשָׂה שְׁלָהּ לְגַמְרֵי מַה"ת וּמְדַרְבְּנּוֹ פנ"ל.

אוֹ י"ל דְּאֶמְרִינּוּ שְׂנוֹתְנָת לוֹ בְּמַתְנָה עַל מְנַת שְׂשִׁילְמָא דְּמִיּוֹ וּבְזֶה שְׂפִיר קוֹנָה בְּמְשִׁיכָה מַה"ת דְּהוּי מַתְנָה בְּאַמַּת דְּלִיכָא דְּמִים רַק דְּתְשִׁלוּמִין הוּא תְּנַאי וְזֶה דְּבַר אַחַר וְאִינוּ כְּמִכָּר פנ"ל. אִף לַפ"ז א"כ כְּשִׂאִינוּ מְשִׁלְמָא לָהּ לֹא תִהְיֶה מְקוֹדֶשֶׁת פִּינּוֹן דְּלֹא נְתַקְנִים הַתְּנַאי וּמְדַבְּרֵי הַש"ע מִשְׁמַע דְּאִינוּ אֲלֵא חוּב שְׂצָרִיף לְשִׁלְמָא לָהּ אֲבָל אִין הַקַּדוּשִׁין תְּלוּיָן בְּזֶה פנ"ל אוֹ י"ל דְּהָא בְּגִזְלָה נְתַחֲיֵיב מִיָּד לְהַשְׁיֵיב אוֹ גּוּף הַחֶפֶץ אוֹ דְּמִיּוֹ מִיָּד בְּשַׁעַת הַגְּזִילָה כַּמ"ש תוּס'.

וילכה אף שנותנת לו עתה החפץ מ"מ פינו שאינה מוחלת לי דמיו חייב לשלם לה החיוב
שמשעת הגזילה אבל שפיר קנה עכשיו במשיכה לבד דאין החיוב דמים עבור קנין זה
רק משעת הגזילה כנ"ל וכמו ביאוש דאמר מדמי מי קא מינאש ע"ש.

ומינשב בזה דלא נקיט האי דינא בפקדון שהיה לה פקדון בידו וקדשה בו ואמרה הן
דמקודשת ולמה נקיט בגזל דוקא ולהנ"ל א"ש דבפקדון לא שייך הנ"ל דלא נתחייב
בדמיו עד עתה שיהיה פמכר ולא היתה מקודשת אלא מדרבנן כנ"ל.

או שהיה הקדושין תלוין במה שישלם דמיו דהיו אומרים שהיא פמתנה על תנאי כנ"ל:
ס"ג (י) וחזר ואמר לא לשם פרעון כו' י"א דהוי מקודשת ותמה הח"מ הא המ"מ עצמו
כתב שהיא רק ספק ע"ש וי"ל דהא הטעם דאמרינן בשתיקה דאינה מקודשת ולא אמרינן
ג"כ מדלא אמרה שאינה רוצה ודאי קיבלה לקדושין הטעם כמו שכ' הפ' דלא איכפת לה
וילכה שותקת דיוצעת שידוע שחייב לה ולא הוי קדושין ואינה צריכה לפרש כו' וא"כ
באומר לא לשם פרעון כו' שכ' הה"מ דהוא ספק קדושין י"ל שוב דהוי ודאי קדושין
דשפיר יש ראיה מדלא אמרה בפירוש כו' דלא שייך לא איכפת לה דהא עכ"פ תהיה
מקודשת מספק כששותקת ואם אין רצונה להתקדש הנה לה לומר ודאי קבלה לקדושין
ולדעה הנ"ל שפיר הוי ונדאי קדושין פינו שהיא ספק כנ"ל: הנה פאן בכנסי חוב
והתקדשי אין צריכין לטעמא דמחילה שמוחלת לו החוב דא"כ במלנה בשטר להפ' דלא
מהני מחילה לא היתה מקודשת.

רק הטעם פאן דאף שאינה מוחלת וזה עצמו הוי פרעון דמ"מ הוי נתינה שקודם הקדושין
היה זה המעות שלו דהא מפאן ולהבא גובה וע"י הקדושין נעשה שלה רק דשייך דידי
שקלי וממילא כשאומרת הן ומקבלת לקדושין שוב מהני כנ"ל דהוי נתינה ולא דמי לגזל
דאף בלא דידי שקלי א"י לקדשה שאינו שלו רק מה דאמר בש"ס הטעם בגזל משום
דידי שקלי היינו דאל"ה היינו אומרים גם בשתיקה אקנויי אקני ליה כו' פינו שמקבלת
לקדושין וילכה אמר דמשום דידי שקלי אין ראיה ולא קשה מ"ש לעיל אבל בחוב אין
צורך למחילה רק פינו שידועין שמקבלת לקדושין מהני גוף הנתינה כנ"ל: מ"ש הב"ש
בשם הב"ח בלא הגיע זמן הפרעון דמקודשת ע"ש ובט"ז השיג עליו ע"ש.

ובאמת נראה דמבאר מתחלה פנסי בחובה ואח"כ חזר ואמר לא לפרעון כו' ודאי
מקודשת בלא הגיע זמן פדברי הב"ח דהא אינו מחויב פלל ליתן לה תוף הזמן ואף
שכשרוצה יכול ליתנו לה מ"מ הא יכול לחזור בו פל זמן שלא נתן וממילא פינו שחזר
בו למה לא תתקדש הא נותן לה מעות שלו והחוב נשאר עליו ולא שייך שוב טעם לא
דידי שקלי דהא הוא ממש שלו כמו שאר חפציו פינו שחזר בו ואמר שאינו רוצה לפרוע
עתה כנ"ל ורק בדין הרמב"ם באומר פנסי בחובה והתקדשי כו' אז י"ל כהט"ז דדידי
שקלי פינו שפורע לה אף באמת גם בזה נראה פינו שא"צ להתזיר לה עתה ומה שפורע
עתה מפרש בהדיא שנותן לקדושין א"כ נראה דכשהיא אינה רוצית להתקדש ואומרת
לא י"ל דצריכה להתזיר לו המעות עד הזמן דהא הוא שלו ממש עד הזמן רק כשרוצה
לפרוע וא"כ פינו שאינו פורע רק באופן שמתקדש ממילא כשאינה מקודשת צריכה
להתזיר לו כנ"ל וא"כ שפיר י"ל דמקודשת בשתיקה דלא שייך לומר דידי שקלי ואינה
רוצה פלל בקדושין דהא כשאינה רוצה אינו דידה ואיך שייך דידי שקלי הא הוא שלו

לגמרי פְּשָׁאֵינָהּ רוּצָה וְצָרִיכָה לְהַחְזִיר לוֹ כִּי וְשָׁפִיר מְקַוְדָּשֶׁת דג"כ נִרְאָה כְּשִׁפּוּרָע
הַלְוָה לַמְלִנָּה תוֹךְ הַזְּמַן עַל תְּנָאֵי שְׂעִיעֻשָׁה דְּבַר נִרְאָה דְּבִשְׁלָא נְתַקְנִים הַתְּנָאֵי צָרִיךְ לְהַחְזִיר
לוֹ עַד הַזְּמַן וּמְמִילָא פֶּאן מְקַוְדָּשֶׁת כִּי"ל.

וְעוֹד נִרְאָה דְּכִמּוֹ שְׂמִבְּנֹאֵר לְקַמֵּן ס' ט' כְּשִׁמְקַדָּשׁ בְּהַרְנוּחָתָּ זְמַן דְּמְקַוְדָּשֶׁת דְּזֵה שְׁנָה פְּרוּטָה
וּמָה חִילּוּק בֵּין הַרְנוּחָתָּ זְמַן שֶׁל הַמְּלִנָּה לְכָאן דְּלִנְה נּוֹתָן קוֹדֵם הַזְּמַן דג"כ שְׁנָה נְתִינָה זוֹ
מְעוֹת וּכְמוֹ שְׁנוּתָן לֵה דְּבַר אַחַר מְשָׁלוֹ וּמְהַנִּי שְׁפִיר כִּי"ל: ס"ה (יא) אָמַר לֵה הַתְּקַדָּשִׁי
לִי בְּחַפְזָא זֵה וְאַמְרָה לוֹ הָרִי אֵינּוּ ש"פ כו' הָרִי זֵה ס' מְקַוְדָּשֶׁת כו' וְהַרְמַב"ם ז"ל כ' הַסְּפֵק
שְׂמָא שְׁנָה פְּרוּטָה בְּמַדִּי ע"ש וְתִמְהוּ עָלֵיו חֲדָא לְמָה לֹא אָמַר טַעַם הַש"ס דְּחֻשׁוֹ לֵה לְדַרְב
הוּנָא דָּאֵי לֹא נִיחָא לֵה תִּשְׁדִּינְהוּ כו' וְגַם הָא בְּש"ס לֹא אָמַר טַעַמָא דְשְׂמָא שְׁנָה פְּרוּטָה
בְּמַדִּי וּע"כ כִּי"ש הָרִא"ש וְהָר"ן ז"ל ע"ש.

וּי"ל בְּפִשְׁטוּת דְּהָא גַם בְּפִקְדוֹן בְּשִׁתְיָקָה לֹא מ"מ אָף דְּלֹא שְׁיִיךְ תִּשְׁדִּינְהוּ ט"ע נְהִי דִּי"ל
דְּלֹא נְתַרְצִיתָא אֲבָל עכ"פ אֵינּוּ וְדָאֵי וְיִהְיֶה ג"כ סְפֵק שְׂמָא נְתַרְצִיתָּ. וּע"כ צ"ל כִּינּוֹן שְׂאִינּוּ
מוֹכִיחַ מִתּוֹךְ מְעֻשָׁה דִּינְדָּה לֹא מְהַנִּי דְּהוּי יָדִים שְׂאִינּוּ מוֹכִיחוֹת אוֹ דְּהוּי מְקַדָּשׁ בְּלֹא עֲדִים
וְגַם סְפֵק לֹא הוּי כְּדַבְּרֵי הַפְּרָדְכִי כִי"ל.

וּא"כ י"ל דְּגַם בְּצִיפְתָּא דְּאָסָא בְּאַמְתַּת לר"ה דְּסַבְּר דְּהוּי וְדָאֵי קְדוּשִׁין דָּאֵי לֹא נִיחָא לֵה
תִּשְׁדִּינְהוּ וּא"כ שְׁפִיר מוֹעִיל דְּהוּי יָדִים מוֹכִיחוֹת מְטַעַם הַנ"ל. וּלְכַךְ אָמַר בְּש"ס חוּשׁוֹ
לְדַר"ה אֲבָל עֲכָשְׁיוֹ דְּדַחֵי בְּש"ס דְּלָמָּא לֹא דִּינָא גְּמִירִי וְסַבְּרָה כו' רַק דְּנִימָא חוּשׁוֹ לֵה
מְסַפֵּק כו' וּא"כ גַם סְפֵק לֹא הוּי שׁוֹב דְּעִדְדִין הוּי יָדִים שְׂאִינּוּ מוֹכִיחוֹת דְּאֵינּוּ מוֹכֵחַ
שְׁנוּתְרִצִיתָּ שְׂמָא סַבְּרָה כִּי"ל וְאֵין זֵה ס' בְּדִין דְּהָא הַס' הוּא אִם נְתַרְצִיתָּ וְלֹא מְהַנִּי וְגַם
דְּהוּי דְּבָרִים שְׂבַלְבַב כִּינּוֹן שְׂאִינְהּ אוֹמְרַת הֵן רַק לר"ה הוּי אֲוֹמְדָּנָא דְּמוֹכֵחַ דָּאֵי לֹא נִיחָא כו'
מִשָּׂא"כ לְדִידוֹן דְּהוּי סְפֵק לֹא מְהַנִּי כָּלֵל דְּהוּי דְּבָרִים שְׂבַלְבַב כִּי"ל וּבְש"ס אָמַר אַתּוֹן דְּשְׂמִיעַ
לְכוּ דַר"ה וְהֵינּוּ דְּלֹא סַבְּר כָּלֵל סַבְּרָה הַנ"ל דְּלֹא דִּינָא גְּמִירִי וּמ"מ אֵינּוּ וְדָאֵי דְשְׂמָא
שְׁיִיךְ סַבְּרָה הַנ"ל וְאֵינְהּ מְקַוְדָּשֶׁת כָּלֵל כִּי"ל אֲבָל לְדִידוֹן לֹא מְהַנִּי וְאָמַר הַטַּעַם רַק מְשׁוּם
שְׁנָה פְּרוּטָה בְּמַדִּי כִי"ל: עוֹד י"ל דְּהָא הָר"ן ז"ל כ' הַטַּעַם דְּלֹא שְׁיִיךְ שְׂמָא ש"פ בְּמַדִּי
מְשׁוּם דְּאַמְרָה וְהָא לִית בְּיָה ש"פ א"כ אֵין רְצוֹנָה לְהַתְּקַדָּשׁ בְּפָחוֹת מִפְּרוּטָה וּמָה מוֹעִיל
מָה שְׁשׁוּה בְּמַדִּי ע"ש.

וּא"כ לְהַרְמַב"ם ז"ל דְּסוֹבְרָ זֵה לְסַפֵּק ע"כ דְּסוֹבְרָ דְּאָף שְׂאֲמָרָה וְהָא לִית בְּיָה אֵין רְאָה
שְׂאֵין רְצוֹנָה בְּקְדוּשִׁי סְפֵק כִּי"ש הָר"ן רַק שְׂהִיא רוּצָה יוֹתֵר אוֹ שְׂהוּא בְּדַרְךְ שְׂאֲלָה וְהָא
לִית בְּיָה ש"פ וְאֵינּוּ קְדוּשִׁי וְדָאֵי וּלְכַךְ הוּי סְפֵק וְאֵעִפ"כ כְּשִׂאָמַר אַח"כ בַּד' זוּזֵי דָּאִית בָּהּ
אֵין רֵאִי מְשִׁתְיָקְתָּה דְּרְצוֹנָה לְהַתְּקַדָּשׁ קְדוּשִׁי וְדָאֵי וְאָף דְּלְהַרְמַב"ם ז"ל הִי רְוָצִיתָּ
מִתְחַלָּה לְהַתְּקַדָּשׁ מ"מ י"ל דְּעֲכָשְׁיוֹ אֵינְהּ רוּצָה לְהַתְּקַדָּשׁ בְּוֹדָאֵי כִי"ל.

דַּע"כ צ"ל כִּי לְהַרְמַב"ם דְּבִשְׁלָמָא לִפ' הָר"ן שְׁפִיר מִתְחַלָּה לֹא רְצָתָה כָּלֵל לְהַתְּקַדָּשׁ
דְּאַמְרָה וְהָא לִית בְּיָה ש"פ וּלְכַךְ שְׁפִיר אֲמַרִּינוּ דְּגַם עֲתָה אֵינְהּ רְוָצִיתָּ כָּלֵל וּמְשִׁתְיָקָה אֵין
רְאָה כִי"ל אֲבָל לְהַרְמַב"ם שְׂמָקַוְדָּשֶׁת מְסַפֵּק שְׂמָא ש"פ וּע"כ אֲמַרִּינוּ שְׂבַתְחַלַּת הַקְּדוּשִׁין
נְתַרְצִיתָּ אָף בְּלֹא פְּרוּטָה וּצ"ל דְּעֲתָה כְּשִׂאָמַר בַּד' זוּזֵי אֵינְהּ רְוָצִיתָּ כִי"ל.

ואם כן לכאורה להפ' לקמן סי' נ' דבספק קדושין אינה צריכה להחזיר הפסד קדושין ע"ש והוא שגלה. והנה בעודר בנכסי הגר דלא קנה פשאינו מתפנון לקנותו כ' הרשב"א ז"ל פ"ב דגיטין דהיכא דדעת אחרת מקנה אותו לא בעינן פונה לזכות ואף שלא ידע כלל קנה ודוקא בהפקר ע"ש.

וא"כ נראה פאן פשנתן לה הציפתא והד' זוזים היו בתוכו והוא נתפנון לקדש אותה בכולו וגם הד' זוזים. וא"כ אף שהיא לא ידעה שיש בו הד' זוזים רק פחות מפרוטה מ"מ נראה דאינה צריכה להחזיר לו הד' זוזים דכינן דהוי קדושי ספק לרמב"ם ז"ל משום שמה שנה פרוטה דזה ידעה א"כ קנתה גם הד' זוזים אף שלא ידעה מ"מ הא הוי דעת אחרת מקנה אותה שהוא פנון להקנות לה גם הד' זוזים אז מיד כמ"ש הרא"ש והר"ן ואין לומר דלא הי' רוצה רק בקדושי ודאי ז"א דא"כ לא היתה מקודשת מספק להרמב"ם ז"ל וע"כ לא אמרינן כן פנ"ל.

וא"כ אם לא היתה אומר כלל א"פ התקדשי לי בהד' זוזי מ"מ לא היתה צריכה להחזיר הד' זוזי מחמת קדושין הראשונים שהוא ספק שמה שנה פרוטה במדי וקנתה מחמת דעת אחרת מקנה פנ"ל והוא שגלה פנ"ל.

וא"כ שוב י"ל דגם בלא סברת הש"ס דנשי לאו דינא גמירי ג"כ אינה מקודשת מחמת השתיקה א"פ דאין ראיה כלל דלא שייך סברת ר"ה אי לא ניחא לה תשדינהו ז"א דהא הוא שגלה כבר ולמה תזרוק אותה ותפסיד לעצמה דהא אף שאין מתרצית בקדושין שניים ג"כ היא שגלה והוי ממש כמו בפקדון דחייבת באחריות פנ"ל.

וממילא אינה מקודשת כלל פנ"ל אף י"ל דמקודשת ממ"נ דהא באמת מקודשת מספק שמה ש"פ במדי פדברי הרמב"ם רק די"ל פדברי הר"ן דמה דאמרה והא לית ביה שנה פרוטה הנה פונתה שאין רצונה בפחות מפרוטה להתקדש ולכך אם לא היתה אומר א"כ שנית התקדשי בד' זוזי לא היתה גם ספק דהא אף אי רצונה להתקדש פדברי הרמב"ם הוא ג"כ רק ספק שמה ש"פ וגם הוא ספק שמה מה שאמר והא לית ביה אין רצונה כלל פנ"ל.

אף עכשיו שאמר א"פ התקדשי לי בד' זוזי שוב מקודשת מספק ממ"נ אם היתה פונתה מקודם דרך שאלה והא לית ביה ש"פ א"כ מקודשת מספק שמה ש"פ במדי פדברי הרמב"ם ז"ל כינן שנתרצית ואף דעכשיו מהשתיקה אין ראיה מדלא שדתינהו דהוא שגלה מ"מ מקודשת מספק שמה ש"פ פנ"ל ואם היתה פונתה מאי דאמרה והא לית ביה שאין רצונה להתקדש הפחות מש"פ ולא היתה גם ספק א"כ שוב מקודשת מחמת השתיקה דעכשיו דשייך שפיר אי לא ניחא לה תישדינהו דהא לא היתה שגלה כלל מקודם שלא היתה רוצה אז בראשונה ולא הי' קדושין כלל ותישדינהו וע"כ שנתרצית רק דנימא דלאו דינא גמירי וסברה שתתחייב ושפיר מקודשת מספק דחושו לה וממ"נ מקודשת מספק פנ"ל ומיזשבים שפיר דברי הרמב"ם ז"ל בש"ס לר' אחא דסבר זה דלאו דינא גמירי א"כ שוב אינה מקודשת כלל דלא שייך גם הספק דשמה ש"פ במדי דהא אולי היתה פונתה דאינה רוצה להתקדש בפחות מפרוטה וכולי האי ל"ח כמ"ש הב"ש לקמן ולכך סבר ר' אחא דאינה מקודשת כלל, אבל עתה דאמר בש"ס חושו לה שהוא ספק שפיר הטעם דהוא ספק מטעם ממ"נ ושפיר שמה ש"פ במדי אם היתה פונתה שרוצה ואי לא היתה פנ"ל

שְׁיִיף הַסֶּפֶק דְּחוּשׁוֹ לֵה וְכ' הֶרְמֵב"ם ו"ל שְׁפִיר דְּהַסְפֵּק הוּא מְשׁוּם שְׁמָא ש"פ בְּמַדֵּי וְהוּא שְׁפִיר כְּדַבְרֵי הַש"ס דְּחוּשׁוֹ לֵה כַּנ"ל.

וּמְמִילָא י"ל דְּגַם אִם הָיָה דְּבַר שְׂאִינוּ מִתְקַיְיִם ג"כ מְקַוְדָּשֵׁת מְסַפֵּק דְּכִינוּן דְּלֵא הָיָה אִז קְדוּשִׁין שׁוּב הוּא סֶפֶק מְשׁוּם שְׁלֵא שְׁדַתִּינְהוּ דְּהָא לֵא הִי שְׁלֵה כַּצ"ל: עִי"ל דְּהָא לְעִיל סִי כ"ז ס' ג' כ' הֶרְמֵ"א דְּבַמְקוֹם דְּלֵא הָיָה קְדוּשִׁין לֵא מְהַי פְּשָׁאוֹמֵר אַח"כ הָרִי אֵת מְקַוְדָּשֵׁת וְצָרִיף לְחִזּוֹר וְלִטְוֹל מְמַנָּה וְלִתְמוֹן לֵה.

וְהַט"ז וְהַב"ש דְּחוּשׁוֹ שְׁמֵם דְּבַרְיוֹ דְּהָא גַם בְּגִט פְּשֵׁהוּעִיל הִרְאִישׁוּנָה לֵא הָיָה מוֹעֵלֶת פְּלוּם א"צ לְחִזּוֹר וְלִטְוֹל וְדוּקָא פְּשֵׁהוּעִיל קֶצֶת לְפִנְסָלָה וְכַה"ג וְשֵׁם דְּלֵא הָיָה מְקַוְדָּשֵׁת פְּלֵל א"צ לִטְוֹל כּו' ע"ש.

וְהִנֵּה בַּה' גִּיטִין סִי קל"ט בַּב"ש ס"ק ד' הַקְּשָׁה פִּינוּן דְּבַנְתִּינָה הִרְאִישׁוּנָה הָיָה ס' גַּט וְהוֹעִיל קֶצֶת יִצְטָרֵף לְחִזּוֹר וְלִטְוֹל מְמַנָּה וְלֵא יוֹעִיל הָאֵמִירָה לְחוּד שְׁנִית וְתִירָץ דְּבַסְפֵּק אֲמִרִינוּ מַמ"נ אִי הָיָה נִיחָא כּו' מְגוֹרְשֵׁת וְאִי לֵא הָיָה מוֹעִיל נְתִינָה א' מוֹעִיל עַכְשָׁיו ע"ש: וְהִנֵּה לְהֶרְמֵ"א הַנ"ל קֶשֶׁה גַם פֶּאן בְּצִיפְתָּא לְמָה לִיָּה טַעְמָא דְּשְׁתִּיקָה לְאַחַר מִתְּמוֹן מְעוֹת הָא אָף פְּשָׁאֲמָרָה הֵן לֵא יוֹעִיל פִּינוּן דְּבַנְתִּינָה הִרְאִישׁוּנָה לֵא הָיָה מְקַוְדָּשֵׁת שְׁלֵא הָיָה יוֹדַעַת א"כ צָרִיף לְחִזּוֹר וְלִטְוֹל מְמַנָּה וְא"כ פְּשָׁלָא נְטָלוּ רַק שְׁאוֹמֵר שְׁנִית הַתְּקַדְּשִׁי בַד' זוּזִי לֵא מְהַי אָף שְׁאֲמָרָה הֵן כַּנ"ל וְלְמָה פֶּסֶק בַּש"ע דְּכְשָׁאֲמָרָה הֵן מְהַי כַּנ"ל.

וְהִנֵּה גַם לְדַבְרֵי הַב"ש וְט"ז הַנ"ל ג"כ קֶשֶׁה דְּהָא מְדַמֵּי לֵה לְגַט וְהִיכָא דְּנְתִינָה רִאשׁוּנָה מוֹעִיל קֶצֶת לֵא מְהַי פְּשָׁאִינוּ חוּזָר וְנוֹטְלָה מְמַנָּה וְא"כ פֶּאן לְרַמְב"ם ו"ל דְּמְקַוְדָּשֵׁת מְסַפֵּק מִחֲמַת הַנְּתִינָה רִאשׁוּנָה מְשׁוּם שְׁמָא ש"פ בְּמַדֵּי וְא"כ הוֹעִילָה נְתִינָה רִאשׁוּנָה קֶצֶת וְשׁוּב אִינוּ מוֹעִיל אַח"כ גַּם פְּשָׁאֲמָרָה הֵן כַּנ"ל כַּמ"ש הַב"ש בְּגִט וְכִאֵן לֵא שְׁיִיף תִּירוּץ הַב"ש דְּנִימָא מַמ"נ כַּנ"ל ז"א דְּהָא סֶפֶק זֶה דְּשְׁמָא ש"פ בְּמַדֵּי מְבֹאָר בְּרֵא"ש וְר"ן ו"ל דְּאָף בְּנִדְּאֵי ש"פ בְּמַדֵּי אִינָה מְקַוְדָּשֵׁת מְדֹאֹרִייתָא דְּאִין לְהַקְדִּישׁ אֶלָּא מְקוּמוֹ וְשַׁעֲתוֹ ע"ש וְא"כ שְׁפִיר גַם אַח"כ פְּשָׁאֲמָרָה הֵן לֵא תַּהֲיָה מְקַוְדָּשֵׁת בְּנִדְּאֵי דְּהָא אֲמִרִינוּ שְׁבָאֲמָת הָיָה ש"פ בְּמַדֵּי וְהוֹעִיל נְתִינָה רִאשׁוּנָה לְהִיּוֹת מְקַוְדָּשֵׁת מְדַרְבְּנוּ וּמְמִילָא אִינוּ מוֹעִיל עַכְשָׁיו שְׁנִית בְּלֵא חוּזָר וְנוֹטְלָה וְאֵעִפ"כ אִינָה מְקַוְדָּשֵׁת מַה"ת דְּאָף שְׁשׁוּנָה פְּרוּטָה לֵא מְקַדְּשָׁה מַה"ת כַּנ"ל.

אָף י"ל לְמָה שְׁפֶסֶק הֶרְמֵ"א לְקַמֵּן ס"ג דְּבַסְפֵּק קְדוּשִׁין צָרִיכָה לְהַחֲזִיר הַכֶּסֶף קְדוּשִׁין ע"ש א"כ יֵשׁ לְחַלֵּק בְּפִשְׁיטוֹת דְּבַשְׁלָמָא בְּגִט פְּשֵׁהוּעִיל הַנְּתִינָה רִאשׁוּנָה לְפִנְסָלָה לְכַהֲנָנָה מְמִילָא קְנָתָה הַנְּיָיר שֶׁל הַגִּט שֶׁא"ל לְהַחֲזִיר הַנְּיָיר וְלִכְּף אִינוּ מוֹעִיל אַח"כ פְּשָׁאִינוּ חוּזָר וְנוֹטְלָה דְּהָא אִינוּ נוֹתֵן לֵה פְּלוּם פִּינוּן שֶׁהוּא שְׁלֵה וּבְעֵינוּ סֶפֶר מְקַנָּה בְּגִט שְׁיִהִיָּה שְׁלוֹ כַּנ"ל אֲבָל בְּקְדוּשִׁין אָף שֶׁהוּא סֶפֶק פִּינוּן שְׁצָרִיכָה לְהַחֲזִיר א"כ הָיָה פְּכַקְדוֹן וּמְהַי שְׁפִיר אַח"כ אָף בְּלֵא נְתִינָה דְּהָא ע"י כְּף אִינָה צָרִיכָה לְהַחֲזִיר דְּהָיָה קְדִישִׁי וְנִדְּאֵי וְלִכְּף מְהַי פְּשָׁאֲמָרָה הֵן לְהִיּוֹת וְנִדְּאֵי כַּנ"ל: אֲמָנָם לְהַפ' הַחוּלְקִים דְּבַסְפֵּק א"צ לְהַחֲזִיר הַכֶּסֶף קְדוּשִׁין ע"ש א"כ קֶשֶׁה כַּנ"ל דְּהָיָה כְּמוֹ בְּגִט וְלֵא יוֹעִיל גַּם בְּאֲמָרָה הֵן אַח"כ כַּנ"ל.

אֲמָנָם י"ל דְּהָא בְּגוֹל דִּינָה פְּשָׁקְדָּשָׁה וְאֲמָרָה הֵן מְהַי דְּאֲמָרִי אֲקַנְוִי מְקַנֵּי לֵה פִּינוּן שְׁאוֹמֵר הֵן ע"ש. רַק דְּבַעֵי בְּשַׁעֲת נְתִינָה אֲבָל אַח"כ בְּשַׁפְּכָר נָתַן לֵה בַחֲזָרָה לֵא מְהַי

אף שאומרת הן את"כ ע"ש לעיל והטעם הוא דהא הוא כבד בידה ואיך שינה שמקנה לו במאי קונה אותו פיון שאינו בידו ולא מהני כנ"ל וא"כ פאן לכאורה בל"ז לא קשה מ"ש דלהפ' דבספק א"צ להחזיר לא תהיה מקודשת דהא מאי בכך הספק הנה רק על גוף הציפתא שמאש"פ ובאמת לא תצטרך להחזיר גוף הציפתא אבל הד' וזו שבתוכו לא קנתה וצריכה להחזיר וא"כ מקודשת עכשיו שפיר פשאומר התקדשי בהד' וזו דלענין הד' וזו לא בעי נתינה חדשה פיון שהיא צריכה להחזיר כ"ל.

אף ז"א כמ"ש לעיל דכיון שהיא מקודשת מספק א"צ להחזיר גם הד' וזו פיון שהנה פונתו להקנות לה ואף שלא היה פונתה לזכות מהני בדעת אחרת מקנה כנ"ל. וא"צ להחזיר גם הד' וזו שפיר קשה כנ"ל.

אמנם באמרה הן י"ל דמהני דאף שהוא שלה שא"צ להחזיר מ"מ אמרינו אקנויי אקני לה כמו בגזל כנ"ל. ואף דכאן כבד היא בידה ולא מהני מ"מ י"ל למאי דקי"ל דזכין לאדם שלא בפניו דהגדילו יכולין למחות בפ"א דכתובות וכן בכל קנינים שאדם זוכה שלא מדעתו פשיודע לו ואינו רוצה לא קנה כמבואר ברמב"ם ושאר פ' ואם פן פאן פיון שלא היתה יודעת מהד' וזו רק דמ"מ קנתה שלא מדעתה וא"כ עתה באומר לה את"כ התקדשי בהד' וזו נודע לה ואמרה הן שינה שפיר אקנויי אקני ליה כמו בגזל ואף שהוא כבד בידה מ"מ פיון שמתרצית לקדושין ואינה רוצית לזכות בו ממילא הוא שלו וממילא היא זוכה בה רק מהקדושין דעכשיו והוא כמו בגזל שאומרת הן בשעת הנתינה ולכך שפיר מהני באמרה הן כנ"ל, אמנם בשתיקה שוב לא מהני כלל אף אי נימא כר"ה מדלא ניחא לה תישדינהו מ"מ הוי כמו בגזל דיכולה לומר אין שקלי ודידי שקלי וגם פאן פיון ששומתת שינה דידי שקלי דהא זכתה בה גם שלא מדעתה כנ"ל פיון דלא הקנתה לו כנ"ל ולכך לא מהני כלל אף ספק.

אף שוב שינה דמקודשת מס' שמא ש"פ במדי. וממילא מיושב הרמב"ם ז"ל דבש"ס דפליג אשמואל כמ"ש הריטב"א או דאיירי בדבר שאינו מתקנים כמ"ש הר"ן ז"ל אמר שפיר חושו לה משום דר"ה דהא לא בעי נתינה חדשה פיון שלא הועיל פלום נתינה א כמו בגט כנ"ל, אבל לדין שפיר לא שינה חושו לה וכ' הרמב"ם רק הספק דשמא ש"פ במדי כנ"ל.

או כמ"ש לעיל דממ"נ אי לא היה ניחא לה בפחות מסנה פרוטה ולא היה אפילו ספק שוב שינה חושו לה ואי נתרצית מקודשת מספק דשמא שנה פרוטה כנ"ל וא"ש עוד י"ל דברי הרמב"ם ז"ל דהא לכאורה למש"פ הרמ"א דבס' קדושין צריכה להחזיר הפסד קדושין והקשו הפ' א"כ במה מתקדשת הא יודעת שצריכה להחזיר ואין לה פלום וא"כ גם ספק לא יהיה ותירצו דלא גרע ממתנה ע"מ להחזיר דמה"ת מקודשת דהוי נתינה וגם פאן אף דמיד אחר הקדושין יוכל לתבעה ותצטרך להחזיר מ"מ בשעת הקדושין הוי נתינה ורק מדרבנן לא מהני מעמ"ל דדמיא לחליפין ובס' לא אמרינו כנ"ל.

ולכאורה בהאי ספיקא דשמא ש"פ במדי דפסק הרמב"ם ז"ל דבדבר שאינו מתקנים להוליכו למדי לא הוי אף ספק רק בדבר המתקנים דיכולה להוליכו כו ע"ש וקשה לכאורה דגם דבר המתקנים מ"מ הא צריכה להחזיר אחר הקדושין פיון שהוא ספק כנ"ל רק דמ"מ בשעת הקדושין הוי נתינה דהוא שלה וא"כ שוב הוי דבר שאינו מתקנים דהא

עֲתָה אֵינּוּ שׁ"פ וְלִהְיוּ לִיכּוֹ אֵינּוּ יְכוּלָה דְּהָא תִּצְטָרְךָ לְהַחְזִיר מִיָּד וְאִם כּוֹן גַּם בְּדָבָר הַמְתַקְנִים יִהְיֶה כְּמוֹ דְּבָר שְׂאֵינּוּ מְתַקְנִים וְלֹא יִהְיֶה גַם סְפֵק וְאֵינּוּ מְקוֹדְשֵׁת כָּלֵל כּוֹן"ל.

וְאִם לְהַפ' דְּבִסְפֵק א"צ לְהַחְזִיר הַכֶּסֶף קְדוּשִׁין מ"מ הָא כְּתִב ב"ש שֶׁשׁ הַטַּעַם דְּגַם לְדִידְהוּ מְדִינָא צְרִיכָה לְהַחְזִיר בַּק שְׂלֵא יֵאמְרוּ קְדוּשִׁין תּוֹפְסִין בְּאַחוּתָה דְּכַשְׂיָרָאוּ שְׂמַחְזֵרְת יִסְבְּרוּ דְּלֹא הָוֵי אֶפְיֵלוּ סְפֵק ע"ש.

וְא"כ פֶּאֶן פִּינּוֹן דְּאִי אָמְרִי שְׂצָרִיכָה לְהַחְזִיר שׁוֹב לֹא הָוֵי קְדוּשִׁין כָּלֵל אִם מִס' דְּהָוֵי דְּבָר שְׂאֵינּוּ מְתַקְנִים כּוֹן"ל וְא"כ גַּם לְהַפ' הַנְּ"ל צְרִיכָה לְהַחְזִיר שְׂפִיר דְּלֹא שְׂיִיךְ שְׂמָא יֵאמְרוּ קְדוּשִׁין תּוֹפְסִין בְּאַחוּתָה ז"א דְּבִאֲמַת אִם צְרִיכָה לְהַחְזִיר בְּאַמַּת הַקְדוּשִׁין תּוֹפְסִין בְּאַחוּתָה דְּלֹא הָוֵי אֶפְיֵלוּ סְפֵק וּמִמִּילָא לֹא שְׂיִיךְ הַנְּ"ל וְצְרִיכָה לְהַחְזִיר וְקָשָׁה כּוֹן"ל.

אִם י"ל דְּהָא פְּחוּת מְפֻרְטָה אֵינּוּ יוֹצֵאָה בְּדִינֵיהּ וְלֹא יוּכַל לְהוֹצִיא מִמֶּנָּה כְּלוּם וְשׁוֹב הָוֵי דְּבָר הַמְתַקְנִים וְאִם דְּמִחְזִיבִים לְהַחְזִיר מ"מ פֶּאֶן מְסַפֵּק לֹא תִצְטָרְךָ לְהַחְזִיר שׁוֹב וְגַם תּוּכַל שְׂפִיר לְהוֹלִיכָה לְמַדֵּי כּוֹן"ל וְלַעֲנִין אִסּוּר גְּזֵל לֹא אָמְרִינּוּ שְׂמָא שְׁוֵה פְּרוּטָה בְּמַדֵּי וּמִינְשֵׁב הַנְּ"ל דְּשְׂפִיר מְקוֹדְשֵׁת מְסַפֵּק.

וּמִינְשֵׁב בְּזֵה קִנְיַת הַפ"י תּוֹס' רִישׁ קְדוּשִׁין מְקוּלֵי ב"ש ע"ש דְּלִב"ש פְּחוּת מְדִינָר דְּתִצְטָרְךָ לְהַחְזִיר לֹא הָוֵי קְדוּשִׁין וְ מְסַפֵּק כּוֹן"ל ע"ש הֵיטֵב: וְכַמ"ש מִינְשֵׁב מִמִּילָא פֶּאֶן בְּצִיפְתָּא דְּאָסָא דְּלֹא אָמַר ב"ש"ס הַסְפֵּק דְּשְׂמָא ש"פ בְּמַדֵּי דְּכָאן פִּינּוֹן שְׂתִצְטָרְךָ לְהַחְזִיר הַד' זֵוּ מִמִּילָא גַם גּוּף הַצִּיפְתָּא שֶׁהוּא פְּחוּת מְפֻרְטָה ג"כ יוּכַל לְהוֹצִיא מִמֶּנָּה בְּדִינֵיהּ שְׂיֵשׁ לוֹ אֶצְלָה ד' זֵוּ וּפְחוּת מְפֻרְטָה כְּמִבְּנָאָר ב"ש ע"ר מ"מ דְּבַכָּה"ג מוֹצִיאִין בְּדִינֵיהּ.

וְא"כ פִּינּוֹן שְׂתִצְטָרְךָ לְהַחְזִיר שׁוֹב לֹא הָוֵי קְדוּשִׁין אִם מִס' דְּהָוֵי כְּדָבָר שְׂאֵינּוּ מְתַקְנִים אִם שְׂמַחְזִיבִים כּוֹן"ל וְגַם לְהַפ' דְּא"צ לְהַחְזִיר מ"מ לֹא שְׂיִיךְ שְׂמָא יֵאמְרוּ כּוֹן"ל, אֲמַנְם עַכְשָׁיו דְּאָמַר חוּשׁוּ לָהּ מִשׁוּם דְּר"ה וְהָוֵי ס' וְא"כ שׁוֹב לְהַפ' הַנְּ"ל א"צ לְהַחְזִיר הַכֶּסֶף קְדוּשִׁין דְּשְׂיִיךְ שְׂמָא יֵאמְרוּ קְדוּשִׁין תּוֹפְסִין בְּאַחוּתָה דְּלַעֲנִין הַס' קְדוּשִׁין דְּר"ה אִם אֵי צְרִיכָה לְהַחְזִיר הָוֵי סְפֵק וְשְׂיִיךְ שְׂמָא יֵאמְרוּ כו' וְא"צ לְהַחְזִיר וְא"כ שׁוֹב שְׂיִיךְ הַסְפֵּק שְׂמָא ש"פ בְּמַדֵּי ג"כ דְּהָא הָוֵי דְּבָר הַמְתַקְנִים דְּתוּכַל לְהוֹלִיכּוֹ לְמַדֵּי דְּאִין צְרִיךְ לְהַחְזִיר מִשׁוּם הַס' דְּר"ה וְכ' הַרְמַב"ם שְׂפִיר סְפֵק דְּשְׂמָא ש"פ בְּמַדֵּי וְהֵינּוּ דְּעַכְשָׁיו דְּאָמַר חוּשׁוּ לָהּ שְׂיִיךְ ס' הַנְּ"ל.

אֲבָל ב"ש"ס, לְמַאֵן דְּלֹא סְבַר לָהּ דְּר"ה שׁוֹב גַּם סְפֵק דְּשְׂמָא שְׁוֵה פְּרוּטָה לֹא שְׂיִיךְ כּוֹן"ל וְא"ש. (יב) אִשָּׁה שְׂחַטְפָּה מְעוֹת מְאִישׁ אֶחָד כו'.

נִרְאָה דְּלִהְרַמְבָּ"ם וְשְׂאָר פ' דִּיאֹשׁ לְחוּד קְנִי מְדַרְבְּנָן וְלִהַפ' דְּסֵתָם גְּזִילָה יְאוּשׁ בְּיִשְׂרָאֵל א"כ גַּם בְּאַמְרָה הֵן אֵינּוּ מְקוֹדְשֵׁת קְדוּשִׁי וְדָאִי דְּהֵיָה שְׂלָה גַם קוֹדֵם הַקְדוּשִׁין וְאֵינּוּ נוֹתֵן לָהּ כְּלוּם עֲתָה וְלֹא שְׂיִיךְ אֶקְנוּיִי אֶקְנִי לִיה פִּינּוֹן שְׂאוּמְרֵת הֵן דְּהָא הוּא כְּבָר בְּיָדָה וְצְרִיךְ לְקַנּוֹת מִמֶּנָּה אַחַר יְאוּשׁ וְאֵינּוּ בְּיָדוֹ כּוֹן"ל.

וְאֶפְשָׁר דְּלֹא הָוֵי קְדוּשִׁין כָּלֵל אֶל דְּמְדְּאוּרִיבִיתָא צְרִיכָה לְהַחְזִיר מ"מ פִּינּוֹן שֶׁא"צ לְהַחְזִיר מְדַרְבְּנָן לוֹ מִהַנְּ"ל. וְאִם דְּעַכ"פ מְדַמֵּי מִי קָא מִינְיָאשׁ וְצְרִיכָה לְשַׁלֵּם לוֹ דְּמִי וְתִתְקַדַּשׁ בְּזֵה דְּע"י הַקְדוּשִׁין לֹא תִצְטָרְךָ לְשַׁלֵּם דְּמִי ז"א דְּזֵה הָוֵי מְקַדַּשׁ בְּמִלְנָה וְאֵינּוּ מְקוֹדְשֵׁת דְּהַתְשַׁלּוּמִין הוּא רַק מִלְנָה אֶצְלָה וְכַמוֹ בְּפִקְדוֹן בְּקִיבְלָה עֲלֵיהּ אַחֲרֵי כֵן כּוֹן"ל: אֲמַנְם בְּגִזְלָה

חפץ ממנו י"ל להרמב"ם ז"ל דפסק דבמכר מלנה קונה וא"כ י"ל שוב דשפיר מקודשת באמרה הן אף לאחר יאוש דאמרינו אקנוני אקני ליה פנ"ל וא"ל פיון שאין בידו במה זוכה בו דלמ"ש ז"א דשפיר יכול לזכות בו דהא הוא נותן לה המלנה שסייבת לו בהתשלומין גם אחר יאוש וזוכה הוא בהחפץ אף שהיא בידה דבמכר קונה מלנה ושוב מקודשת בהחפץ שנעשה שלו שקנאה בהמלנה פנ"ל אף שהיא בידה ואף דקי"ל דמעוות אינו קונה מדרבנן במטלטלין מ"מ הא קי"ל בהחליף דמי שור בפירה דשפיר קונה פיון שלא הלנה מעוות רק שנתחייב לו ע"י מכר דהוי מלתא דלא שכיחא ולא תיקנו רבנן ומעוות קונה ע"ש וא"כ פאן דהמלנה הוא מה שנתחייבה לו ע"י היאוש שקנתה החפץ א"כ כשחזרה והקנתה לו שפיר קונה הוא במלנה זו וממילא מקודשת ועוד דלא שנייה נשאר חייטיה בעלי דהא ע"י הקננו שלו נעשה שלה דמתקדשת בכך לא שנייה נשאר פנ"ל.

ונה יש לדחות ואינו מוכרח דאם לא תתקדש לא יקנה אותו דיהיה שנייה נשאר חייטיה. ואינו מוכרח, אף טעם הראשון א"ש דהוי פדמי שור בפירה ושפיר מקודשת פנ"ל אף במעוות שחטפה לא שנייה זה דהא אין מטבע נקנה בחליפין ולא יועיל אף באמרה הן להנ"ל אחר יאוש: הב"ש כ' דלכך מקודשת באמרה הן ואף דא"י להקדיש דבר שאינו ברשותו מ"מ פיון שאומרת הן נעשה מיד פקדון אצלה ומקודשת ע"ש.

וקשיא לי לכאורה דלקמן ס"ל ס"ק א' דבטלי קדושיה מע"ג קרקע הוי ספק קדושין והקשה שם א"כ למה בהיה לו פקדון בידה יכול לקדשה אח"כ בו הא ליכא נתינה עתה מידו לידה ותיירץ דכיון דבנתינה בא לידה בשעשה שהפקיד אצלה מהני פיון דהיה אז נתינה ע"ש, וא"כ פאן למה מהני באמרה הן משום דנפשה עתה פקדון אצלה הא פאן הוי שוב טלי קדושיה מע"ג קרקע דכאן לא שנייה בנתינה בא לידה דהא חטפה ממנו אז ולא היה נתינה דמה שהיא ע"י מעשה דידה לא הוי נתינה כמו קפצה ידי' ע"ש רק במה שאומרת הן נעשה ממילא פקדון בידה וזה הוי טלי מעג"ק פנ"ל דליכא נתינה ולמה תהיה מקודשת פנ"ל.

אף באמת טעם הב"ש שם אינו מוכרח די"ל בפשיטות כמ"ש לעיל דבפקדון פיון דכל היכא דאיתי' ברשותא דמרי' הוא וכמ"ש הרא"ש דמשאיל לו רשותו שמונח החפץ ע"ש וא"כ א"צ לומר דבשעשה שהפקיד הוי נתינה רק דעכשיו ע"י דיבור זה שמקדשה הוי נתינה דקודם הקדושין הי' מונח ברשותו ועתה שמקנה לה בא לרשותה והוי שפיר נתינה מידו לידה כמו בגט שהיה מונח בחצירה וכתב לה שטר מתנה על חצירו קנאתו ומתגרשת בו דזה הוי נתינה מה שפא מרשותו לרשותה ע"ש וגם פאן מהני פנ"ל וא"כ גם הקא י"ל פיון דנעשה פקדון פשאומרתהן שוב הוי עכשיו נתינה אף שבגזילה בא לידה פנ"ל ומקודשת באומרת הן פנ"ל: אמנם עדיין קשה דהא כ' תוס' ריש ב"מ בגט בידה ומשיחה בידו דאף שקפצה ידי' בחונק לא מהני פיון דמה דהוי נתינה ע"י מעשה דידה הוי טלי גיטף מע"ג קרקע ע"ש ואם פן בשלמא בפקדון א"ש דמקודם היה ברשותו וע"י דיבורו בא לרשותה והוי הנתינה על ידי מעשה דידה פנ"ל אבל פאן בגזילה דאינו ברשותו וא"כ כשאמר לה הרי את מקודשת כל זמן שלא אמרה הן לא היה נתינה מרשותו לרשותה רק דע"י אמירתה הן נעשה ברשותו וא"כ הוי כמו קפצה ידיה דהא

מה דהוי נתינה מרשותו לרשותה הוא ע"י מעשה דינדה ולא ע"י כנ"ל ודהוי טלי קדושיה מע"ג קרקע.

ולא יועיל רק באמירה הן קודם דיבורו שמקדשה אמרה הוא שרצונה להתקדש אז מועיל דנעשה פקדון בינדה קודם שקידשה ונפיר ע"י דיבורו של הקדושין נעשית הנתינה מרשותו לרשותה אבל פשאומרת אח"כ לא יתנה ודאי קדושין כנ"ל.

ואפשר לומר דמ"מ יכולה להתקדש מטעם הנאה אף דליכא נתינה להפ' במחילת מלנה דמהני ולענין זה יועיל גם טלי מעג"ק דמ"מ הנאה הבאה לה מחמתו היא כמ"ש הר"ן גבי גזל לאחר יאוש בפ"ב דקדושין רק שם י"ל דנעשה על גוף הנתינה כמו במקדש במלנה דאין נעשה על הנאת מחילת מלנה ולכך לא מהני טלי קדושיה מע"ג קרקע פיון דנעשה על גוף הנתינה ונתינה לא הוי כנ"ל.

אבל פאן דליכא נתינה כלל אם כן פשאומרת הן נעשה על ההנאה וזה שפיר מועיל. אף יש לדחות דגם הנתינה של ההנאה צריה להיות על ידי מעשה דינדה כנ"ל: סעיף ו' הי' לו פקדון בינדה או שהשאלה חפץ ואמר לה התקדשי לי בפקדון או בשאלה שבינדה ונמצא שנגנב או שנאבד אם נשתייר ממנו ש"פ מקודשת ואם לאו אינה מקודשת ודוקא שאינה יודעת סכום הפקדון ומתבצעת להתקדש בו הן אם רב הן אם מעט אבל אם ידעה סכום הפקדון ונמצא שנגנב או נאבד אע"פ שנשתייר ש"פ אינה מקודשת (שאינה מתבצעת להתקדש אלא בסכום הפקדון): הי' לו פקדון כו' משמע שידוע שהיה לו בינדה כו' ובש"ס הלשון האומר כו' התקדשי בפקדון כו' ומשמע אף שלא נודע לנו כלל אם היה לו פקדון בינדה רק שאומר לפני עדים לשון זה והיא אמרה הן מהני ובאמת קשה הא זה הוא הנתינה דיבור זה שמקדשה בפקדון וצריה הנתינה והאמירה לפני עדים דאל"ה הוי מקדש בלא עדים ואם אין ידוע בעדים שהיה לו פקדון בינדה אין פאן עדים על נתינת הקדושין דשמא לא היה לו כלל בינדה.

ואף דנאמר דמה שאומרת הן חשוב הודאה על הפקדון ואם לא תהיה מקודשת תצטרף לשלם מ"מ הא פיון דלא מהני הודאה בקדושין דחב לאחרים כו' וא"כ נהי דלענין ממון מהני מ"מ אם באמת לא היה לו פקדון בינדה אף שמתקיימת לשלם משום הודאתה אין זה רק מלנה ואינה מקודשת בחיוב זה שנתתייבה בהודאתה.

וא"כ עדיין אין יודעין אם מקודשת דמה שאומרת שבאמת היה לו פקדון זה שוב מצד נאמנות דלא מהימנא בקדושין כנ"ל. ואף כשהודית קודם הקדושין בפני העדים שהפקדון בינדה באתם עדי מ"מ בשלמא בדבר מיוחד פשאמר מעותי או חפץ שבמקום פלוני שלי בינדה והיא הודית ששלו י"ל שפיר דמהני דהא אף שאינו אמת נקנה באודיתא ונעשה שלו ודהוי שפיר פקדון גם עתה בינדה ומתקדשת בו אח"כ.

אבל פשאומר סתם ק' וזו יש לי בינדה אף שהודית מ"מ אם אינו אמת אין עליה רק חיוב ודהוי מלנה. ואיך יועיל הודאתה שבאמת יש לו בינדה לענין הקדושין דהוי דשב"ע.

ונה עיקר הנתינה אם יש לו בינדה הפקדון או לא. ולמ"ש הר"ף יבמות פ' החולץ גבי ואשתמודענא כו' ע"פ קרוב דלכך נאמן דאחיה דמיתנא משום דעדיין אינו דשב"ע בשעת עדותו רק שזה אחיו ומהני החליצה אח"כ ע"ש גם פאן כנ"ל דבשעת הודאתה אינו

דשב"ע עדיין רק לענין ממון שפיר נאמנת בתורת נאמנות ג"כ אף שפא אח"כ לדשב"ע קשקדשה.

אבל לשאר פ' שם קשה, וכן בשלא הודית מקודם רק בשעת הקדושין באמירתה הן כנ"ל ואז הני דשב"ע ע"ש בריב"ש דאח"כ לא מהני גם באישתמודענא כו': התקדשי לי בפקדון או בשאלה כו' אין להקשות דשאלה היא כמו מתנה לזמן שעד הזמן שקבע יכול להשתמש מה שירצה וכמו במתנה לזמן לדעת יש פוסקים אין הנותן יכול להקנותו תוך הזמן שאינו שלו וגם על אחר הזמן אינו יכול להקנות עתה דהוי דבר שלא בא לעולם אף דזמן ממילא קאתי ע"ש ונימא גם בשאלה כן דתוך הזמן לא יוכל להקנות ז"א דהתם גוף הדבר הוא של הלוקח עד הזמן שקבע ולכך פטור באונסין דשלו הוא כמבואר בח"מ אבל שאלה גוף הדבר גם בתוך זמן השאלה הוא של המשאיל דלכך חייב באונסין ואם היה שלו היה פטור רק הפאת התשמיש הוא של השואל ושפיר יכול להקנות ולקדש בגוף התפיץ שהוא שלו גם עכשיו כנ"ל.

ואף למ"ד קנני פירות קנני הגוף דמי ונימא דגוף החפץ של השואל ז"א דבשאלה לא מיקרי כלל קנני פירות וראיה דהא אינו יוצא באתרוג השואל דבעינן לכם וליפא מאן דפליג ואף למ"ד קנני פירות קנני הגוף ולענין ביפורים מיקרי שלו וע"כ כמ"ש הריטב"א פ"ב דקדושין אהא דבקע בו קנאו דלא אמרינן קנני פירות כו' רק בקרקע דהפירות יוצאים מגוף הקרקע ואינם דבר נפרד כנ"ל.

אבל בשאלה התשמיש הוא דבר נפרד בפני עצמו וגוף החפץ כדקאי קאי ואין תשמישו יוצא מגוף החפץ כנ"ל ע"ש. אף יש להסתפק קצת בשאלה ולא הגיע הזמן וארנוח לה זימנא שתוכל להשתמש יותר דלכאורה מקודשת בהרנוסת הזמן כמו בהלואה דמהני ארנוח לה זימנא ומיקדשא בהנאה זו ע"ש.

אף א י"ל דלא מהני למ"ש הריטב"א דהא דתיקנו משיכה בשומרין היינו א דצריף שהשואל יקנה ההיתר תשמיש קנני זה שיוכל להשתמש בו ובמה קונה אותו ע"ז תיקנו שיקנה במשיכת החפץ ע"ש.

וא"כ אף אחר שהגיע הזמן. לכאורה איך יכול להרויח זמן במה יקנה הא ליפא משיכה דבשלא בא בהלואה שקנה גוף המעות ואין לו רק תביעה עליו ומהני מחילה מהני מה שפרויח הזמן מטעם מחילה אבל בשאלה שלא קנה רק התשמיש עד הזמן וא"כ במה יקנה התשמיש שאח"כ.

וע"כ דכמו בנפקד לא בעי משיכה כשהמפקיד מקנה לו פינון שהם ברשותו הוי זה משיכה ע"ש וכמו כן ההיתר תשמיש שאח"כ קונה ג"כ פינון שהוא ברשותו כנ"ל. אף כל זה בהגיע הזמן אבל תוך הזמן למ"ש דלענין גוף החפץ גם עכשיו הוא שלו כנ"ל ולא הוי מתנה לזמן.

אבל לענין ההיתר תשמיש שוב הוי כמי מתנה לזמן דזה הקנני של התשמיש שפיר הוא של השואל עד אותו הזמן לגמרי וא"כ שוב אינו יכול להקנות התשמיש של אחר הזמן ג"כ דהוא דבר שלא בא לעולם.

רק להפ' דזמן ממילא קאָתי וְלאוּ פּמחוסר מעשה דמי שפיר מהני ההרנוחת זמן על אח"כ פנ"ל. וגם להפוסקים דלא מהני, ג"כ יש לחלק קצת פנ"ל: ומצאתו שנגנב או אבד כו' נראה דהיינו שיש עדים שנגנב כו' אבל אמירתה שאומרת שנגנב לא מהני דאיה תהי נאמנת דלמא היא רוצה לחזור בה ולבטל הקודשין ושמא הוא ברשותה ואף דנשבעת שאינה ברשותה מפל מקום לא האמינה תורה בשבועה רק לפטור עצמה אבל לא לענון קדושין פנ"ל.

ועוד דא"צ לישבע פלל שאינו ברשותה דבכל מקום יש תביעה שמא הוא ברשותה שלא נגנב וצריכה להחזירו כו' אבל פאן ממ"נ אי נגנב פטורה ואם הוא ברשותה ג"כ א"צ להחזיר שהיא מקודשת והוא שלה ג"כ ואין פאן תביעה ולא שניה שבועה פנ"ל.

וממילא אינה נאמנת פנ"ל אם לא מטעם עד אחד נאמן באיסורין היכא דלא איתחזק איסורא כו' וכאן אדרבא החזקת פנויה מסייע לה דאינה מקודשת. אף לרוב הפוסקים בדבר שבועה אף בלא איתחזק אין עד א' נאמן ולכך בעינו נדאי עדים שנגנב או אבד פנ"ל, הטור כ' בשם הרא"ש בידועת הסכום אינה מקודשת דלא נתרצית כו' וגם הוא אינו חייב להשלים פיון שלא הזכיר הסכום ע"ש ומשמע מדבריו אם הזכיר ואמר התקדשי במנה פקדון שיש לי אצלה מקודשת ותמוה דהא במנה זו קי"ל דאינה מקודשת וכו' בנמצא הדינר רע ע"ש וכאן הוי במנה זו וממילא דאינו חייב להשלים ג"כ וי"ל דלא פא למעוטי אלא אם הזכיר ואמר מקודם סתם התקדשי לי במנה ותקח הפקדון עבור המנה אז הנה שפיר מחויב להשלים פיון שקודשה במנה סתם רק שנותן לה הפקדון עבור זה.

ובלא נשפיר אינו נותן לה פלוס עתה ובעינו שיתן לה פרוטה כמבואר בש"ס וש"ע משא"כ בנשפיר הנה מועיל. ודחוק או דסובר פרש"י דדוקא בחזרה בה ע"ש לקמן בש"ע וכאן בלא חזרה גם פן לא מהני פנ"ל: ע"ש בב"ש דהב"ח כ' בשאלה אף שידועת מקודשת דחייבת לשלם ע"ש והב"ש דחה ע"ש.

ובאמת דברי הב"ח תמוהים דהא במנה זו ונמצא דינר לא מהני כשמתחילי דהא אינו מנה זו ע"ש וגם פאן פיון שאמר בהפקדון והוי מנה זו וכיוון שנגנב אף שהיא חייבת לשלם מ"מ אינו מנה זו עכ"פ וצ"ל דבשלמא התם שאומר בפירוש מנה זו וכיון שאינה זו אינה מקודשת משא"כ פאן שלא הזכיר סכום וכיון שנשפיר פרוטה ראוי שתהא מקודשת רק דנימא פיון שידועת הסכום לא רצתה רק בכלול ושוב מהני מה שהיא חייבת דאית לה הנאה מפולה.

ודיבור הקדושין נתקיים דהא יש מהפקדון פרוטה משא"כ התם, במנה לא נתקיים דיבור הקדושין פנ"ל. או י"ל דשם דעתה דוקא על מה שנותן לה ובא לידיה וכשהוא רע אף שיחליף מ"מ אין דעתה על זה שתצטרף לתובעה ואף דבמנה סתם מהני היינו שנתרצית לזה פנ"ל אבל פאן שזה החיוב הוא ג"כ בידיה י"ל דמהני פנ"ל: סע"ף ו דהי' לו מלנה אצלה כו' ואמר התקדשי במלנה שיש לי אצלה כו'.

וברמב"ם ז"ל התקדשי במלנה שהלוייתיה וכו' הר"ן ז"ל דאין דעתה על הנאת מחילת מלנה רק על גוף המלנה ע"ש ומשמע דבאמת יש בכלל זה מחילת מלנה רק אין דעתה

כו'. ובאמת הנה נראה לכאורה דאין צריכין לטעם זה דנ"ל בפשיטות דהא נדאי באדם שפכר חפץ לחבירו וקנאו במשיכה ונתחייב לו דמיו ואח"כ אמר המוכר ללוקח אני נותן לך החפץ שמכרתי לך במתנה נראה פשוט דלא נפטר כלל הלוקח מדמי החפץ ועדיין חייב לשלם דהא לא מחל כלל הדמים רק שנתן החפץ במתנה והחפץ אינו שלו כפר ואינו יכול ליתנו במתנה ומה מועיל מתנתו עכשיו כנ"ל.

ואם כן מלנה ממש כן דמה שמלוהו מעות נעשה של הלנה לגמרי והוא חייב מעות אחרים לשלם לו וכמו מכר וא"כ פשוטו ללנה במתנה דינר שהלנה לו נדאי לא מהני ולא נמחל כלל החוב דהא אינו מועיל כלל מתנתו על דינר שהלנה שאינו שלו כפר והחוב לא מחל לו כמו מכר כנ"ל: וא"כ תטעם פשוט דמקדש במלנה היינו שאומר התקדשי לי בדינר שהלויתיה אינה מקודשת כלל דלא נפטרה כלל מהחוב ומה שמקדשה בהדינר שהלנה אינו שלו.

כפר פינן דלהוצאה ניתנה ואין פאן הנאה של פלוס דליכא מחילת מלנה. ויש לפרש בדברי הר"ן ז"ל ג"כ, כנ"ל.

דכונתו דאין דעתו למחול החוב רק על הדינר שהלנה וזה לא מהני וכן משמע מלשון רש"י ז"ל לקדושים דף ו ע"ב) המקדש במלנה במלנה שהלויתיה אינה מקודשת כו' דבעינן דיהיב מידי ומלנה להוצאה ניתנה וכבר הו' שלא ומעות אחרים היא חייבת לו ע"ש ומשמע כנ"ל.

אמנם להנ"ל במקדשה בהחוב כמ"ש בש"ע שאומר התקדשי בחוב שיש לי אצלה היתה מקודשת דכאן מקנה לה גוף החוב שחייבת לו לשלם כנ"ל. ובאמת אינה מקודשת גם בזה כמבואר בש"ע וכן בש"ס בשכירות דהוי מלנה ובפקדון דמכיל אחריות משמע דאף שמקדשה בהחוב לא מהני וכן גבי התקדשי לי בשט"ח ע"ש.

אף בזה הטעם פשוט דבשלמא בכל דוכתי פשוטו לה דבר ומקדשה בו קונה היא החפץ במשיכה שנותן לה אבל פאן בחוב כשאינו מוחל הוא רק בתורת קנין שמקנה לה החוב ואין פאן משיכה ובמה תקנה החוב שיש לו עלי' פינן שאינו מוחל כנ"ל.

אף לכאורה הנה קשה דהא כמו שייכול להקנות חוב של אחר במעמד שלשתן פינן שהקונה והלנה עומדים יכול להקנות וא"כ פשמקנה להלנה עצמו החוב הא הוי מעמד ג' שהרי הוא עצמו הלנה והקונה ויקנה החוב של עצמו במעמד ג' ומכילא תהיה מקודשת גם בתורת קנין מהני כנ"ל.

אף י"ל דהא מעמ"ש הילקתא בלא טעמא שתיקנו חכמים משום תקנת הסוחרים שאין דרך להקנות מלאווייתא ותיקנו שיועיל מעמד ג' כמ"ש הרא"ש ז"ל שם בגיטין. וא"כ לא הי' התקנה רק להקנות לאחר שאין דרך להקנות מלאווייתא אבל להלנה עצמו דייכול למחול לו לא שייך התקנה שיקנה בתורת קנין וכן לכאורה בחוב בשטר שיש לו עליה פשוטו לה השטר למ"ד אותיות נקנין במסירה א"כ כמו דמהני בשט"ח דאחרים יועיל גם בשט"ח דידה ותקנה החוב של עצמה במסירה ולמה אמר בש"ס דוקא בשט"ח דאחרים ע"ש.

וי"ל ג"כ פנ"ל פנין דמכירות שטרות דרבנן לא תיקנו רק לגבי אחרים ולא לגבי הלנה עצמו שיכול למחול בל"ז פנ"ל. ולדעת הר"ן ז"ל בל"ז לא קשה דאמרי' אף שקונה היא את החוב מ"מ דעתה על גוף המלנה ולא על קנין החוב פנ"ל.

רק למ"ש ג"כ א"ש דמדאורייתא החיוב הוא דבר שאין בו ממש ואינו יכול להקנותו רק מדרבנן ולא תיקנו רק באחרים פנ"ל. ולכך אינה מקודשת בב' הדרכים בין פשקדשה בהמעות שהלנה לה בזה הטעם דא"י להקנות מה שאינו שלו ובין ששקדשה בגוף החוב בזה הטעם שאינה קונה את החוב פנ"ל ואינה מקודשת אם לא במחילת מלנה דמחילה מהני פנ"ל.

או י"ל דאף דנימא דכשקנה ללנה עצמו קונה מטעם מעמד שלשתן פנ"ל מ"מ י"ל דאינה מקודשת דהא במעמד ג' כ' הפוסקים הטעם דנסתלק המלנה וממילא זוכה בו המקבל מתנה בהחוב ע"ש בח"מ ס"ו ובש"ף שם דכף היתה תקנת חכמים ע"ש.

וכן מבואר בריטב"א קדושין להדיא גבי מקדש במלנה דאינו רק סילוק במעמד ג' וא"כ בקדושין דבעי נתינה מיד ליד ולכך טלי קדושיה מע"ג קרקע נסתפקו אי מהני ואף שע"י דיבורו נוטלת כו' לא מהני פנין שאינו נותן כו' וא"כ לכאורה בשט"ח דאחרים למה מהני פשקדשה במעמד ג' הא הקנין הוא רק שנסתלק הנותן והוא זוכה פנ"ל, א"כ הוי רק טלי קדושיה מע"ג קרקע פנין שאין הוא המקנה כלל רק שנסתלק וממילא משעבד עצמו הלנה ללוקח פנ"ל ולא יועיל.

אף לא קשה דהא הטעם שנסתלק הנותן והלנה משעבד עצמו להלוקח פנ"ל. א"כ הוי נתינה שהלנה נותן שמשעבד עצמו לה ואף שאין המקדש הנותן מהני נתינת האחר ג"כ כמו בתן מנה כו' הילך מנה והתקדשי לפלוני ע"ש ולא הוי טלי קדושיה כו' ומהני פנ"ל.

אמנם בחוב של עצמה דנימא ששקנה לה במעמד ג' וא"כ שפיר לא הוי קדושין דע"כ לומר הטעם דהוא מסתלק ושוב משתעבדת לעצמה פנ"ל. וא"כ הוי טלי קדושיה מע"ג קרקע דע"י דיבורו מסתלק ומצנה לה לזכות פנ"ל והוי טלי מע"ג קרקע דאין פאן כלל נתינה והוי כמו קפצה ידי בחונק ע"ש.

ולא דמי למחילה שבדיבור זה עצמו נסתלק ואף בעל פרה נפטר מהחוב והוי נתינה כו' מה שא"כ בהנ"ל דהוא נסתלק ומצנה לזכות ובע"כ לא מהני במעמד ג' להפ' שם ע"ש. ואף שיש לחלק בין טלי מע"ג קרקע דבדיבור זה ליפא קנין רק מה שהיה זוכה אח"כ משא"כ פאן דבהדיבור לחוד עצמו נעשה נשלה, מ"מ אינו מוכרח דגם פאן הקנין במה שהיא רוצה ומשתעבדת לעצמה פנ"ל.

וגם הוי כמו פי תלקח אשה לאיש כמ"ש הרשב"א גבי חצייה מקודשת לי כו' ע"ש. ובמ"ש יש לנישב מ"ש הרמב"ם ז"ל דבמכר קנה מלנה ותמהו עליו דהא מבואר בש"ס להיפך דפריה ותסברא ושון במכר כו' ואי להוצאה נתינה אמאי קני כו' ע"ש.

ולמ"ש מיןשב דהא לכאורה למה לא יועיל פשקדשה בהחוב הא קנתה חוב של עצמה במעמד ג' וי"ל כמ"ש דהוי טלי קדושיה מע"ג. וא"כ ממילא במכר שפיר קונה דהא קונה המוכר החוב במעמד ג' ובמכר גם טלי מע"ג קרקע מהני ושפיר קונה הלוקח הקרקע פנ"ל.

וא"כ י"ל בפשיטות הפירוש בברייתא ושון במכר שזה קנה כו'. אמנם בש"ס קאמר שפיר ותסבא כו'.

דקא זה הטעם דמעמד ג' לא שייך רק פשמקנה החוב פנ"ל. אבל במקנה לה הדינר שהלנה בל"ז לא מהני כמ"ש דאינו שלו ובזה לא שייך מעמד ג' דמ"מ אינו יכול להקנות גוף הדינר שהלנה וא"כ בש"ס דמוקי פלוגתיהו בברייתא מר סבר מלנה להוצאה ניתנה ומ"ס לאו כו' וא"כ ע"כ לא איירי ששמקנה לה החוב דבכה"ג מה חילוק בין אי להוצאה ניתנה או לא ובמה פליגי וע"כ דאיירי ששמקנה לה גוף הדינר שהלנה לה דבזה שפיר שייך הפלוגתא דאי לאו להוצאה ניתנה הוי שלו ויכול להקנות לה גוף הדינר פנ"ל וא"כ פריה שפיר ותסבא למה שון במכר שזה קנה הא כיון דאיירי ששמקנה הדינר כו' וא"כ אי להוצאה ניתנה גם במכר לא מהני דלא שייך מעמד ג' פנ"ל.

ופריה שפיר ממ"נ ואי במקנה החוב לא שייך הפלוגתא בין להוצאה ניתנה או לא פנ"ל. ומשני כו'.

וממילא לדין היכא ששמקנה החוב שפיר קונה במכר מטעם מעמד שלשתן פנ"ל. ועוד בש"ס לא בעי לאוקמי לרב פלוגתיהו בהא דקא לחד לישנא לרב לא שייך מעמד ג' במלנה רק בפקדון כו' אבל למאי דקי"ל דמעמד ג' גם במלנה תיקנו א"ש בפשיטות דבמכר קונה דהוא קונה החוב מטעם מעמד ג' וממילא קונה לוקח החפץ פנ"ל אף דוקא במקנה החוב ולא הדינר שהלנה.

ומינושב שפיר לשון הרמב"ם ז"ל פ"ה מה' מכירה שכ' שם בחוב שיש לי אצלה כו' ע"ש והיינו ששמקנה החוב לא הדינר וכן בש"ס ב"מ ע"ש ואין זה תלוי כלל אי מלנה להוצאה ניתנה כו' פנ"ל דמה זה ענין לקנות החוב פנ"ל ומ"ש לעיל דלמ"ד אותיות נקנין במסירה תקנה החוב שלה"ג"כ וקשה בש"ס למה מוקי בשט"ח דאחרים.

ובאמת הא מצינו דלמ"ד נקנין במסירה המוכר קרקע והחזיר לו את השטר חזרה מתנתו ע"ש דיכול להקנות להמוכר עצמו במסירת השטר ע"ש וכן פאן בלנה עצמו למה לא יקנה חוב שלו במסירה פנ"ל.

אף י"ל דקא אמר בב"ב דוכי לצור ע"פ צליחותו כו' והיינו דבשלמא בכל מקום דמשיכה קונה הוא דמה שמושף החפץ לרשותו מורה על קנין החפץ וכן כל הקנינים משא"כ בשטר אין המסירה מורה רק על קנין הנזיר ולא על השיעבוד ולכך אינו קנין על השיעבוד פנ"ל.

ופריה וכי לצור כו' הוא צריה וא"כ ג"כ מה שמושף הנזיר מורה שקונה גם השיעבוד ומשני אין לצור כו' ובזה מוכן הש"ס שם ע"ש ולכך מ"ד אותיות נקנין במסירה הוא משום דסבר פקושית הש"ס ה"ם וכי לצור כו' ולכך שפיר נקנה במסירה דמורה על שקונה השיעבוד כו' פנ"ל.

וא"כ כל זה פשמוכר לאדם אחר שייך וכי לצור ומורה פנ"ל וקונה. משא"כ פשמוכרו ללנה עצמו י"ל דקנה רק השטר שמתחזיר לו שלא יהנה מלנה בשטר רק על פה ולא שייך וכי לצור כו' ואין המסירה מורה כלל אצל הלנה שקונה גוף החוב ואינו נקנה פנ"ל גם לרבי ודוקא במוכר קרקע והחזיר לו את השטר שם שייך שפיר ג"כ אצלו וכי לצור כו'

דאין נ"מ במה שמחזיר לו השטר פשאינו מקנה לו הסרקע דהא מוכר שדהו בעדים גובה מנכסים משועבדים וכן לשאר דברים ולכך נקנה במסירה משא"כ פאן פנ"ל: עוד י"ל בפשיטות הרמב"ם ו"ל הנ"ל דהנה לטעם דר"ן ושאר פוסקים משמע דכשםקדש במלנה סתם ג"כ פוננתו שמוחל המלנה רק דמ"מ דעתה על גוף המלנה כל זמן שלא פירש בהנאת מחילת מלנה פנ"ל ע"ש.

והנה כפי מה שמשמע מדברי הרמב"ם ו"ל דבמחילת מלנה ג"כ לא מהני אחר ההלואה וכמ"ש הלח"מ שם והיינו דכיון שאין פאן נתינה לא מהני בהנאה לחוד ואינה מקודשת דבקדושין בעינו נתינה מיד ליד ונקא וכן בארוח לה זימנא לא מהני אח"כ ע"ש וא"כ ממילא להנ"ל י"ל באמת כשםקדש במלנה דעתה שפיר על המחילת מלנה ואעפ"כ אינה מקודשת פנ"ל.

ובזה נראה דיש לחלק בין מכר לקדושין דבמכר לא בעינו נתינה מיד ליד ונקא ולכך במחילת שפיר קונה והנה לטעם הר"ן ו"ל דבאמת יש פאן מחילת מלנה רק דדעתה אגוף המלנה פנ"ל ואף דהא קדשה במלנה ופרוטה דעתה אפרוטה פנ"ל.

וצ"ל ונקא התם דהפרוטה בעין דעתה טל הדבר שהוא בעין פנ"ל. וכן פאן במלנה ג"כ דעתה על גוף הדבר ולא על המחילה פנ"ל.

אף י"ל לטעם הר"ן ו"ל לא שייך רק פשיש פאן גוף המעות עדיין י"ל דדעתה פנ"ל אבל פשאין כלל גוף המעות רק שנתחייבה לו איזה חיוב וכה"ג כמו בשכירות ע"ש י"ל דלא שייך כלל דעתה על גוף המעות דהא אין פאן רק המחילת מלנה וכ"כ הר"ן ו"ל בעצמו גבי ארנוח לה זימנא ע"ש.

ובכה"ג י"ל דאינה מקודשת מחמת טעם הרמב"ם דאין פאן נתינה דבהנאה לחוד לא מקודשת פנ"ל ובה יש לחלק דבמכר קנה פנ"ל אבל היכא שגוף מעות המלנה בעין עדיין דבזה שייך טעם הר"ן ו"ל דדעתה על גוף המלנה בזה ממילא גם במכר לא קנה פיון דדעתה על המעות וזה אינו שלו פנ"ל ועל ההנאה אין דעתה פנ"ל.

וממילא מיושב שפיר דבש"ס דבעי לאוקמי כתנאי דמ"ס מלנה להוצאה כו' ומ"ס לאו להוצאה ניתנה והיינו כשם המעות בעין עדיין וע"ז פריה שפיר ותיסברא כו' אי להוצאה כו' למה קני במכר.

והיינו פיון שהמעות בעין ושייך טעם הר"ן הנ"ל ממילא גם במכר לא קני דהא דעתה הגוף הטעות פנ"ל. אבל בש"ס ב"מ וכן הרמב"ם ו"ל שם גבי החליף דמי שור בפרה דאין שם גוף המעות רק חיוב שנתחייב בזה שפיר קני במכר דהא דעתה על המחילת מלנה פנ"ל וא"ש: אפילו עדיין המעות בינדה כו' וכ"ה הרמב"ם חולק דכשם המעות בעין מקודשת ע"ש כו' ומהתימה שלא זכר דברי הרב"י שפי' דגם הרמב"ם סובר דאף בעין לא מהני ומ"ש שפכר הוציאה פ"י דהוי כאלו כפר הוציאה ע"ש.

אף באמת פשט דברי הרמב"ם ו"ל לא משמע פן שכ' ואין שום דבר קיים כו' ע"ש ובאמת תמוה דהא מבואר בש"ס דמלנה להוצאה ניתנה ולא מהני אף שהוא בעין והנה המהרי"ט ו"ל תירץ דכשהוא בעין מקודשת דאף שהוא שלה מ"מ לא גרע מגזל דידה וכיון שאמרה הן כו' אמרינו אקנויי אקני ליה ומקודשת ע"ש, ובאמת גם זה תמיה דא"כ

כְּשֶׁמִקְדָּשָׁה בְּחֶפְזָא שְׁלָהּ שְׁהוּא בְּיָדָהּ וְאִינוּ נֹתֵן לָהּ כְּלוּם תְּהִיָּה ג"כ מִקְדָּשָׁת דְּנִימָא אֶקְנוּי אֶקְנִי לִיָּה כו' וּמְבֹאֵר לְהִדְיָא לְעִיל דְּכִשְׁפָּבֵר הַחֲזִיר לָהּ הַגְּזִילָה אוּ הַחֹב וּמִקְדָּשָׁה אַח"כ בּוּ לֹא מְהַי פ"ש וע"כ דְּלֹא שְׁיִיף שְׁמַקְנָה לּוּ דְּבַמָּה קוֹנָה אֵת הַחֶפְזָא כְּפֶר בְּיָדָהּ וְכַמ"ש לְעִיל וְכֵן כָּאֵן בְּמִלְוָה כִּינּוּן שְׁהוּא בְּיָדָהּ בְּמֵאֵי יִקְנָה הוּא אֵת הַמְּעוֹת כְּנ"ל.

וְאֶפְשָׁר לִיָּשֵׁב. דְּלְכְּאוּרָה י"ל דְּהָא בְּאַמַּת מוֹחֵל לָהּ הַמְּלָנָה רַק דְּלֹא מְהַי בְּקִדּוּשִׁין וְא"כ כִּינּוּן שֶׁפ' הָרַמְב"ם ז"ל דְּבִמְכָר קָנָה וְכִשְׁמוֹחֵל הַמְּלָנָה לְמוֹכֵר קוֹנָה הַלּוֹקֵחַ הַחֶפְזָא ע"ש.

וְא"כ י"ל שְׁפִיר דְּאֶקְנוּי אֶקְנִי לִיָּה דְּכִינּוּן שְׁמוֹחֵל לָהּ הַמְּלָנָה שׁוֹב קוֹנָה הוּא הַמְּעוֹת בְּעִין אַף שְׁהוּא עֲדִינּוּ בְּיָדָהּ דְּבִמְכָר קָנָה וּמִמִּילָא קוֹנָה הוּא וּמִקְדָּשָׁת בְּגוֹף הַמְּעוֹת שְׁהוּא שְׁלוֹ דְּאֶקְנוּי לִיָּה כו'.

אִף ז"א דְּהָא אִין מְטַבֵּעַ נִקְנָה בְּחִלְפִין וְאִף שְׁקִנְתָּה הִיא שְׁמַחֵל לָהּ הַמְּלָנָה מ"מ אִין הוּא קוֹנָה אֵת הַמְּעוֹת כְּנ"ל אֶמְנָם י"ל לְמֵאֵי שְׁפָסַק הָרַמְב"ם בַּח"מ לִישׁ פּוֹסְקִים דְּכִשְׁהִקְנָה מְעוֹת וּמְטַלְטְלִין בְּחִלְפִין קוֹנָה גַם הַמְּעוֹת ע"ש ס' ר"ג ס"י.

וְהִנֵּה הָרַמְב"ם ז"ל הִתְחִיל הִיָּה לּוּ מְלָנָה אֶצְלָה אֶפִּילוּ בְּשִׁטְר כו' וְהָרַמְב"ם סוֹבֵר דְּאִף אִם הַגְּזִיר שְׁנָה פְּרוּטָה מ"מ אִינָה מִקְדָּשָׁת כְּמ"ש הַכ"ח שְׁם דְּלֹא אָמַר שְׁמִין אֵת הַגְּזִיר כו' ע"ש וְהַטַּעַם הוּא מִשּׁוּם דְּהַגְּזִיר הוּא שֶׁל הַלָּנָה דְּנֹתֵן שְׁכָר הַסּוֹפֵר וְהוּא שְׁלָהּ וְאִינָה מִקְדָּשָׁת בּוּ אִף שְׁשִׁנָּה פְּרוּטָה וּלְכַף כ' סֵתָם אֶפִּילוּ בְּשִׁטְר וְהָא דְּהָיָה כְּמִשְׁכּוֹן לֹא ס"ל וְהִנֵּה לְכְּאוּרָה נִגְדַּד הַשִּׁטְר שְׁיִיף שְׁפִיר אֶקְנוּי אֶקְנִי לִיָּה שְׁהִיא מִקְנָה לּוּ אֵת הַגְּזִיר וְאִף שְׁהוּא שְׁלָהּ יְהִיָּה מְהַי כִּינּוּן שְׁאַמְרָה הֵן כְּמוֹ בְּגִזְל דְּיָדָהּ כְּנ"ל.

וְצ"ל הַטַּעַם דְּהָא מִקְדָּשָׁה בְּמִלְוָה וְדַעֲתִיָּה עַל גּוֹף הַמְּלָנָה וְלֹא עַל הַגְּזִיר לְחוּד כְּנ"ל. וּמִמִּילָא יֵשׁ לִיָּשֵׁב הַגְּזִיר דְּכִשְׁחִקְדָּשָׁה בְּמִלְוָה וּמְחֲזִיר לָהּ הַשִּׁטְר וְהַמְּעוֹת בְּעִין שְׁפִיר י"ל דְּמִקְדָּשָׁת מְטַעַם אֶקְנוּי אֶקְנִי לִיָּה שְׁהִיא מִקְנָה לּוּ גּוֹף הַמְּעוֹת וְגַם הַשִּׁטְר וְשְׁפִיר קוֹנָה דְּהָא מוֹחֵל לָהּ הַמְּלָנָה וּבְמִכָּר קוֹנָה וְקוֹנָה הַגְּזִיר שֶׁל הַשִּׁטְר בְּחִלְפִין וּמִמִּילָא קוֹנָה גַם אֵת הַמְּעוֹת בְּחִלְפִין כִּינּוּן שְׁמַקְנָה לּוּ מְעוֹת וְהַגְּזִיר בְּחִלְפִין וְקוֹנָה שְׁתִּיָּהם כְּנ"ל וְשְׁפִיר מִקְדָּשָׁת וּלְכַף כִּינּוּן שְׁהִתְחִיל הָרַמְב"ם וְכ' הִיָּה לּוּ מְלָנָה אֶפִּילוּ בְּשִׁטְר לְכַף הַנּוֹצֵר לּוֹמַר אַח"כ כִּינּוּן שְׁכָבֵר הוֹצִיאָה כו' דַּאֲל"ה וְהִיָּה בְּעִין הִיָּתָה מִקְדָּשָׁת בְּשִׁטְר אִם הוּא שְׁנָה פְּרוּטָה כְּנ"ל, וּמִיָּנֻשָׁב מִמִּילָא דְּבַש"ס דְּאִיָּרִי בְּמִלְוָה ע"פ אָמַר שְׁפִיר דְּלֹא מְהַי אִף שְׁהַמְּעוֹת בְּעִין כִּינּוּן דְּלִהוֹצֵאָה נִיָּתְנָה וְהוּא שְׁלָהּ וְאִף שְׁאַמְרָה הֵן מ"מ לֹא שְׁיִיף אֶקְנוּי לִיָּה דַּאִין מְטַבֵּעַ נִקְנָה בְּחִלְפִין כְּנ"ל וְדוֹקָא בְּשִׁטְר הַנּוֹצֵר לּוֹמַר שְׁכָבֵר הוֹצִיאָה כְּנ"ל.

וּבְזָה יֵשׁ לִיָּשֵׁב מַה שְׁהַקְשָׁה עוֹד הַכ"מ עַל הָרַמְב"ם ז"ל שֶׁכ' סֵתָם וּמִשְׁמַע דְּאֵן שְׁהַגְּזִיר שְׁנָה פְּרוּטָה אִינָה מִקְדָּשָׁת כו' וְתַמּוּהָ דְּהָא בַּש"ס בְּעִי לְאוֹקְמִי פְּלִגְתִּיָּהוּ דַּר"מ וְר"א גְּבִי הַתְּקַדְּשִׁי לִי בַּש"ס דְּפְלִיגִי בְּמִקְדָּשׁ בְּמִלְוָה דְּיָדָהּ וְסִבְרִי רַבְּנָן שְׁמִין אֵת הַגְּזִיר וְאִף דְּדַחִי מ"מ מוֹכַח דְּכִשְׁהַגְּזִיר שְׁנָה פְּרוּטָה מִקְדָּשָׁת בְּמִלְוָה כו' ע"ש.

וְלַמ"ש א"ש דְּהָא הֵתָם דְּבַעֲי לְאוֹקְמִי דְּפְלִיגִי בְּמִלְוָה לְהוֹצֵאָה נִיָּתְנָה כו' וְאִיָּרִי שְׁהַמְּעוֹת בְּעִין בְּיָדָהּ וּלְכַף שְׁפִיר סִבְרִי רַבְּנָן שְׁמִין אֵת הַגְּזִיר כו' דַּאִם שְׁנָה פְּרוּטָה אִף שְׁהוּא שְׁלָהּ מ"מ אֶקְנוּי אֶקְנִי כו' וְקוֹנָה גַם גּוֹף הַמְּעוֹת בְּחִלְפִין כְּנ"ל וְאִף דְּדַעֲתָה עַל הַמְּעוֹת ג"כ מְהַי דְּהָא שְׁפִיר מִקְדָּשָׁת, בְּגוֹף הַמְּעוֹת כְּנ"ל.

אָבֵל הַרְמַב"ם ז"ל דאַיַגְרִי שְׁאִין הַמַּעוֹת בְּעֵינַי שְׂפָכֵר הוֹצִיאָה כַּנ"ל וּלְכֹף אֶפְיָלוֹ הַגְּנִיר ש"פ אֵינָה מְקוֹדֶשֶׁת דְּדַעְתָּהּ עַל הַמַּעוֹת וְאֵינִי נִקְנָה שְׁאֵינִי בְּעֵינַי כַּנ"ל. אוּ י"ל דְּהָא בִּשְׁ"ע ח"מ שֵׁם הַטַּעַם בְּמִיחָד מַעוֹת דְּאֵינִי נִקְנָה בְּחִלְפִין מִשּׁוּם דְּהוּא בְּאַחֲרֵיּוֹת שֶׁל הַלּוֹקַח אִם יֵאבֵד וְלֹא סְמָכָא דְּעַתִּיהָ דְּלּוֹקַח כֹּל זְמַן שְׁלֹא בָּא לְיָדוֹ וְכֵן שְׂמָא יִפְסְלֵנוּ מַלְכוּת ע"ש בְּטוֹר וּא"כ הָכֵא י"ל שְׁפִיר אֶקְנוּיִי אֶקְנִי וְקוֹנָה גּוֹף הַמֵּי ת ג"כ בְּמָה שֶׁהוּא קוֹנָה הַמְּחִילַת מְלִנְהָ דְּכָאן לֹא שְׁיִיף דְּלֹא סְמָכָא דְּעַתִּי דָּאם יִגְנַב אוּ יֵאבֵד כּו' ז"א פִּינֵן דְּמָה שְׂמָקְנָה הִיא לֹא הוּא בְּשַׁעַת הַקְּדוּשָׁיִן וְאִם קוֹנָה הוּא אֶת הַמַּעוֹת א"כ הִיא מְתַקְדָּשׁ בּוֹ וְהוּא שְׁלֵה וְשְׁפִיר סְמָכָא דְּעַתָּה דָּאָרְף אִם יֵאבֵד לֹא יִפְסִיד פִּינֵן שְׂאֵם קוֹנָה הִיא מְקוֹדֶשֶׁת בּוֹ וְעַדִּין הוּא שְׁלֵה כַּנ"ל וְקוֹנָה שְׁפִיר גַּם גּוֹף הַמַּעוֹת וְשְׁיִיף אֶקְנוּיִי אֶקְנִי כַּנ"ל.

וְהוֹצֵרָה לֹמֵר שְׂפָכֵר הוֹצִיאָה כּו': סְעִיף ח הַתְּקַדְּשִׁי לִי בִּשְׁט"ח שְׁמִין אֶת הַגְּנִיר כּו' וּבְרַמְב"ם מְבַרְאָר דְּגַם בְּכַה"ג אֵין שְׁמִין כּו' וְאָרְף אֵי ש"פ אֵינָה מְקוֹדֶשֶׁת ע"ש וְתַמְהוּ עָלָיו דְּהָא בִּשְׁ"ס דְּמוֹקִי פְּלִגְתִּיהוּ דַּר"מ וּר"א בְּמַקְדָּשׁ בְּמַלְנָה וְסָבְרִי חֲכָמִים שְׁמִין אֶת הַגְּנִיר כּו' וְאֵי אֵית בֵּיהָ ש"פ מְקוֹדֶשֶׁת ע"ש.

וְנִרְאָה לִינִישֵׁב דְּלִכְאוּרָה לְמָה בְּאַמַּת לֹא יוֹעִיל כְּשֶׁהַגְּנִיר שְׁוָה פְּרוּטָה כּו' וִי"ל דְּהָא הַפ' כְּתִבּוּ פִּינֵן דְּבַעֲיָנוּ סְכָר מְקָנָה וְאָרְף דְּהַגְּנִיר שֶׁל הַלְנָה מ"מ הַלְנָה צָרִיף לְהַקְנוֹת הַגְּנִיר לְהַמְלִנָה כְּמַבְרָאָר כ"ק דְּגִיטִין רַק דְּמַקְנָה לֹא שְׁיִהֵי שְׁלֹו כֹּל זְמַן שְׁאֵינִיפוֹרַע לֹו וְאַח"כּ נַעֲשֶׂה שְׁלֹו מִמִּילָא כְּמוֹ מַתְנָה לְזַמֵּן.

וּלְכֹף בְּמוֹכָר שְׁט"ח וּמְחַלּוֹ לְהַחְזִיר לְלִנְהָ הַגְּנִיר דְּכִינֵן שְׁמַחַל הוּא שֶׁל הַלְנָה כַּנ"ל. וְהִנֵּה קִי"ל דְּהַעוֹדֵר בְּנִכְסֵי הַגֵּר וְסָבוּר שֶׁהוּא שְׁלֹו לֹא קָנָה פִּינֵן שְׁלֹא כְּפִינֵן לְזַכּוֹת וְלִישׁ פּוֹסְקִים גַּם בְּדַעַת אַחֲרַת מְקָנָה לֹא קָנָה ע"ש.

וּא"כ י"ל בְּפִשְׁטוּת כָּאן פִּינֵן דְּמַקְדָּשׁ בְּמַלְנָה וּבְאַמַּת יֵשׁ בְּכָלֵל הַנְּאִת מְחִילַת מְלִנְהָ ג"כ כַּמ"ש הַר"ן כַּנ"ל רַק לְהַרְמַב"ם ז"ל לֹא מְהַנִּי דְּבַעֲיָנוּ נְתִינָה וּא"כ כָּאן לְהַרְמַב"ם דְּאַמְרִינֵן דְּדַעְתִּי עַל הַחֹזֵב לֹא עַל הַגְּנִיר רַק דַּמ"מ תְּהִינָה מְקוֹדֶשֶׁת דְּהָא יֵשׁ כָּאן נְתִינָה ג"כ שְׁנוֹתֵן הַגְּנִיר כְּשֶׁשְׁוָה פְּרוּטָה וְתְּהִינָה מְקוֹדֶשֶׁת כַּנ"ל.

אָרְף י"ל דְּהָא פִּינֵן דְּסוּבְרַת שְׂמָקְדָּשׁ בְּהַמְלִנָה וּא"כ נְמַחַל הַמְלִנָה וּמִמִּילָא הַגְּנִיר הוּא שְׁלֵה וְאֵינָה צָרִיכָה לְזַכּוֹת בּוֹ דָּאם הִנֵּה בְּאַמַּת הַדִּין כֹּן הִנֵּה הַגְּנִיר שְׁלֵה כְּשֶׁמַּקְדָּשׁ בְּמַלְנָה דְּכִינֵן שְׁנַמְחַל הַחֹזֵב מִמִּילָא הִיא שְׁלֵה וּא"כ פִּינֵן שֶׁהִיא סוּבְרַת דְּמַקְדָּשׁ בְּמַלְנָה וְהַגְּנִיר הוּא שְׁלֵה וּא"כ פִּינֵן דְּבְּאַמַּת אֵינָה מְקוֹדֶשֶׁת רַק מַחְמַת הַגְּנִיר כְּשֶׁהוּא זֹכָה בּוֹ וְע"י כֹּן מְקוֹדֶשֶׁת וְנַעֲשִׂית גַּם הַמְלִנָה שְׁלֵה כַּנ"ל וּא"כ לֹא מְהַנִּי כָּלֵל דְּהוּי עוֹדֵר בְּנִכְסֵי הַגֵּר וְסָבוּר שֶׁהוּ שְׁלֹו דְּהָא לֹא כְּפִינֵן לְזַכּוֹת בְּגִינֵר פִּינֵן שֶׁהִנֵּה סָבוּרָה דְּמַקְדָּשׁ בְּהַמְלִנָה וּא"כ הַגְּנִיר שְׁלֵה בְּלֹא זְכִיָּה וּבְאַמַּת צָרִיכָה לְזַכּוֹת בְּהַגְּנִיר וְשׁוּב לֹא מְהַנִּי כָּלֵל וְאֵינָה זֹכָה כָּלֵל בְּגִינֵר וּמִמִּילָא אֵינָה מְקוֹדֶשֶׁת אָרְף שֶׁהַגְּנִיר שְׁוָה פְּרוּטָה כַּנ"ל.

אָבֵל בְּמַלְנָה שְׁיֵשׁ עָלֵי מִשְׁפּוֹן לְהַפּוֹסְקִים דְּמְחִילָה לֹא מְהַנִּי בְּמִשְׁפּוֹן כֹּל זְמַן שְׁאֵינִי מְחַזִּיר הַמִּשְׁפּוֹן כְּמַבְרָאָר בַּח"מ וּא"כ אָרְף שְׁמוּחַל הַמְלִנָה וּמְחַזִּיר הַמִּשְׁפּוֹן וּא"כ צָרִיכָה לְזַכּוֹת בְּהַמִּשְׁפּוֹן וְשְׁפִיר מְתַפְּוֹנֵת לְזַכּוֹת כַּנ"ל פִּינֵן שְׂבָאִים בַּב"א מְחִילַת הַמְלִנָה וְזַכִּיית הַמִּשְׁפּוֹן כַּנ"ל.

משא"כ בַּשְׁטֵר דְּגָרַע מִמְשָׁכוֹן לַהֲפֵי שָׁם ע"ש דְּכַשְׁנִמְחֵל מִמִּילָא שְׁלָה וְשִׁינְה פֻּנ"ל וְגַם דַּעַת אַחֲרֵת מִקְנֵה לֹא הָיִי דְגַם הוּא אֵינּוּ מְכוּוֵן לְהַקְנוֹת הַנְּיָיר פִּינּוֹ דְּסוּבֵר ג"כ פֻּנ"ל דְּהוּא שְׁלָה מִמִּילָא פֻּנ"ל אוּ י"ל דְּדוֹקָא בְּמִשְׁכּוֹן דְּדַעְתָּה עַל הַמְשָׁכּוֹן ג"כ כַּמ"ש הֲפֵי וְרוֹצֵה לְהַתְקַדֵּשׁ בְּשִׁתְיָהֶם א"כ שְׁפִיר אֲמַרִּינוּ דְּמִתְפַּנּוֹנָת לְזַכּוֹת בְּהַמְשָׁכּוֹן ג"כ פֻּנ"ל.

אַבְל בַּשְׁטֵר דָּאִין דַּעְתָּה עַל הַנְּיָיר רַק עַל גּוּף הַמְלָנָה כַּמ"ש הֲפֵי רַק דְּנִימָא דַּמ"מ תְּהִיָּה מְקוֹדֶשֶׁת דִּישׁ פֶּאן נְתִיבָה. וְא"כ אֲמַרִּינוּ פִּינּוֹ שְׁאִינָה מִתְפַּנּוֹנָת לְזַכּוֹת לֹא מְהַי פֻּנ"ל.

אוּ הַטַּעַם פְּשוּט דְּבְּמִשְׁכּוֹן לֹא בְּעֵינּוּ כְּלָל שְׁתַּזְכֶּה בּוֹ דְּהָא אֵינּוּ נִקְנָה לְהַמְלָנָה לְגַמְרֵי רַק שְׁתַּזְכֶּה עַל הַחֹב וְלִכְךָ כְּשִׁמְחִזִּיר נַעֲשֶׂה שֶׁל הַלְוָה מִמִּילָא וְא"כ שְׁפִיר מְקוֹדֶשֶׁת וְלֹא שִׁינְה הַנְּ"ל שְׁאִינָה מִתְפַּנּוֹנָת לְזַכּוֹת מַה בְּכַף מ"מ מְהַי פֻּנ"ל דְּלֹא בְּעֵי זְכִיָּה כּוֹ מִשְׁא"כ בַּשְׁטֵר דְּבְּעֵי סֶפֶר מִקְנֵה וְנִקְנָה לְמַלְנָה וְכָל זְמַן שְׁאִינּוּ מוֹחֵל הַחֹב צָרִיף לְהַקְנוֹתוֹ לְלִנְה וְשִׁינְה בּוֹ פֻּנ"ל וְשְׁפִיר לֹא מְהַי פֻּנ"ל, וּמִינְשֵׁב בְּזֵה קוֹשְׁתָּם דְּבַש"ס בְּעֵי לְאוֹקְמֵי פְּלוֹגְמִיָּהוּ בְּמִקְדָּשׁ בְּמַלְנָה וּי"ל דְּרַבְּנָן דְּהִתָּם סְבָרֵי כַּר"א דְּעֵידי מְסִירָה פְּרָתֵי גַם בַּשְׁטֵרוֹת וְא"כ לֹא בְּעֵינּוּ סֶפֶר מִקְנֵה וְא"כ הָיִי הַנְּיָיר רַק כְּמִשְׁכּוֹן וְלֹא בְּעֵי זְכִיָּה וְלִכְךָ שְׁפִיר שְׁמִין אֶת הַנְּיָיר פֻּנ"ל מִשְׁא"כ לְדִידוֹן דְּבַשְׁטֵרוֹת קִי"ל עֵידי חֲתִימָה פְּרָתֵי וּבְעֵי סֶפֶר מִקְנֵה לֹא מְהַי אִף שֶׁהוּא שְׁנֵה פְּרוּטָה פֻּנ"ל: וּבְזֵה י"ל מַה שֶׁהַקְשָׁה הַב"ש לְמַה פְּסָקוֹ הַרְשָׁב"א וְר"ן דְּגַם בְּלֹא אֲמַר הַתְּקַדְּשֵׁי בַשְׁט"ח מְקוֹדֶשֶׁת כְּשֶׁהַנְּיָיר ש"פ הָא בַּש"ס תְּנִי הַתְּקַדְּשֵׁי בַשְׁט"ח וּמִשְׁמַע דְּנִקְא כְּשֶׁאֲמַר כּוֹ וְי"ל דְּהָא בְּאַמַּת גַּם כְּשֶׁאֵינּוּ מְזַכֵּר הַשְׁט"ח מ"מ פִּינּוֹ דְּאִיכָּא נְתִיבָה מְהַי וּי"ל דְּהַחֲזִילוּק הוּא רַק פֻּנ"ל דְּכַשְׁמְזַכֵּר הַשְׁט"ח מִתְפַּנּוֹנָת לְזַכּוֹת וּמְהַי מִשְׁא"כ כְּשֶׁאֵינּוּ מְזַכֵּר אֵינָה נוֹטְלַת רַק מְחַמַּת שֶׁהוּא שְׁלָה וְלֹא מְהַי פֻּנ"ל.

אִף י"ל דְּסוּבֵרִים כַּמ"ש הַרְשָׁב"א אֵיטִין דְּבַשְׁטֵרֵי רְאִיָּה לֹא בְּעֵינּוּ סֶפֶר מִקְנֵה כּוֹ וְכַמ"ש תּוֹס' שָׁם דְּדוֹקָא בַּשְׁטֵרֵי קִנְיָן ע"ש. וְא"כ לְדִידוֹן דְּקִי"ל שִׁיעֲבוּדָא דְּאוֹרִיָּתָא וְאֵינּוּ אֵלָא שְׁטֵר רְאִיָּה הַשְׁט"ח וְאֵם כּוֹ אֵינּוּ מִקְנֵה כְּלָל לּוֹ וְלֹא הָיִי אֵלָא מִשְׁכּוֹן בְּיָדוֹ וְלִכְךָ גַּם כְּשֶׁאֵינּוּ מְזַכֵּר הַשְׁט"ח מְקוֹדֶשֶׁת כְּשֶׁהַנְּיָיר שְׁנֵה פְּרוּטָה כְּמוֹ בְּמִשְׁכּוֹן דְּאִינָה צָרִיכָה לְזַכּוֹת בּוֹ פֻּנ"ל וְלֹא שִׁינְה טַעַם הַנְּ"ל.

וְאִיכָּא נְתִיבָה כּוֹ אַבְל בַּש"ס דְּבְּעֵי לְאוֹקְמֵי אֲלִיבָא דְּרַב דְּסָבֵר שִׁיעֲבוּדָא לְאוֹ דְּאוֹרִיָּתָא א"כ הָיִי שְׁטֵר קִנְיָן וּבְעֵינּוּ סֶפֶר מִקְנֵה וְלִכְךָ תְּנִי דְּנִקְא הַתְּקַדְּשֵׁי בַשְׁט"ח דְּכַשְׁמְזַכֵּר הַשְׁט"ח שִׁינְה טַעַם הַנְּ"ל דְּהָא הוּא שְׁלּוֹ פֻּנ"ל.

וְגַם הַרְמַב"ם י"ל פֻּנ"ל בְּפִשְׁטוֹת דְּסוּבֵר דְּלִכְךָ אֵינָה מְקוֹדֶשֶׁת אִף שֶׁהַנְּיָיר ש"פ מְשׁוּם דְּהוּא שְׁלָה פִּינּוֹ דְּלֹא בְּעֵינּוּ סֶפֶר מִקְנֵה לְדִידוֹן דְּשְׁטֵר רְאִיָּה הָיִי פֻּנ"ל וְגַם מְטַעַם מִשְׁכּוֹן לֹא מְהַי דְּהָא לֹא תְּפִיס לִיָּה אַחֻבִּיָּה כַּמ"ש הַרְשָׁב"א גְּבִי שְׁכִירוֹת כּוֹ וְלִכְךָ אֵינָה מְקוֹדֶשֶׁת אִף שְׁמַזְכֵּר הַשְׁט"ח.

אַבְל בַּש"ס דְּקִאֵי אֲלִיבָא דְּרַב דְּשִׁיעֲבוּדָא לְאוֹ דְּאוֹרִיָּתָא וּבְעֵי סֶפֶר מִקְנֵה וְא"כ הָיִי הַנְּיָיר שְׁלּוֹ וְשְׁפִיר מְקוֹדֶשֶׁת כְּשֶׁהוּא ש"פ פֻּנ"ל וְא"ש. אוּ י"ל לְמֵאֵי דְּאֲמַרִּינוּ גְּבִי מוֹכֵר דְּבָר שְׁלָא בָּא לְעוֹלָם כּוֹ וְגְּבִי אֲסַמְכָּתָא דְּמַחֲלִילָה בְּטַעוֹת לֹא הָיִי מַחֲלִילָה וְהִינּוּ דְּאִף שֶׁהַנְּיָיחוּ לְאַכּוֹל הַפִּירוֹת אַח"כ מ"מ מַה שֶׁהַנְּיָיחוּ הִיָּה מְשׁוּם שֶׁהִי סְבוּר שֶׁהַמְקַח קִיָּים וְנוֹתֵן לּוֹ שְׁלּוֹ כּוֹ וּבְאַמַּת פִּינּוֹ דְּבַטְל כּוֹ ע"ש וְכֵן פֶּאן י"ל דְּמַה שְׁמַחֲזִיר לָהּ הַשְׁטֵר הִיָּינוּ מְשׁוּם דְּכִינּוֹ

שהוא סבור דמקודשת מחמת המלנה ונמחל א"כ הנגיר שלה ומה שמחזיר אינו מכונן להקנות לה רק משום דסבור דהוי שלה וכיון שפאמת אינה מקודשת משום המלנה לא מהני גם מחמת הנגיר כנ"ל וי"ל כנ"ל.

וניש לדחות פיון שפאין בבת אחת מה שמחזיר השטר ומוחל המלנה עוד יש לנישב הרמב"ם ז"ל הנ"ל די"ל הטעם דאינה מקודשת פשהנגיר ש"פ ג"כ כנ"ל דיש פוס' פתבו דאף דבעינו ספר מקנה כו' והלנה מקנה הנגיר של השטר למלנה מ"מ אינו מקנה לו רק על תנאי שאם לא יפרענו יהיה של המלנה וכשיפרענו יהיה למפרע של, הלנה ואינו מקנה לו כלל ולכך כ"ז שלא פרעו מהני השטר דהוא שלו משא"כ כשפרעו צריך להחזיר כו' ע"ש.

וא"כ י"ל לרמב"ם ז"ל דבאמת כשקדשה במלנה יש בכלל גם מחילת מלנה שמוחל המלנה ג"כ רק דלא מהני דבעינו נתינה ובהנאה לחוד לא מיקדשא כמ"ש הלח"מ שם ע"ש. וא"כ לכך י"ל דאינה מקודשת כשקדשה בשט"ח והנגיר ש"פ דנימא דיש פאן נתינה שנותן הנגיר כו'.

דז"א דנהי דכל זמן שלא נפרע החוב הנגיר שלו מ"מ פיון שמוחל המלנה ג"כ א"כ שוב אין פאן נתינה דהא פיון שנמחל ופקע החוב הוא למפרע הנגיר שלה ואינו נותן פלום דהא הוא שלה למפרע כנ"ל ובהנאה לחוד לא מיקדשא כנ"ל.

אמנם כשקדשה בגוף המלנה ולא מחל י"ל להיפך דמקודשת פשהנגיר ש"פ דהא אינו מוחל ומה שמקנה גוף המעות לא מהני כלל שהוא שלה פיון דלהוצאה נתינה כו' ועדיין מגיע לו החוב ולא פקע והנגיר שלו עדיין מקודשת שפיר בגוף הנגיר דיש פאן נתינה ומהני כנ"ל.

אף י"ל דממ"נ אינה מקודשת כו' דהא באמת במלנה ופרוטה פליגי אי דעתה אמלנה כו' וקי"ל דדעתה אפרוטה ובאמת אינו מוכן איה נימא דדעתה אפרוטה אף שהמלנה הוא הרבה יותר.

וי"ל הטעם להרמב"ם דהא באמת מוחל המלנה ג"כ רק דאין פאן נתינה ולא מהני ההנאה לחוד וא"כ כשנותן לה פרוטה ג"כ שוב שפיר מקודשת דיש פאן נתינה ואמרינו דדעתה להתקדש בהפרוטה ואעפ"כ יש לה המלנה ג"כ דהא המלנה נמחל ג"כ כנ"ל ומהני.

אמנם כשאינו מוחל המלנה רק מקנה גוף הדינר שהלנה ונותן לה פרוטה ג"כ י"ל דאינה מקודשת דכאן לא מהני כלל הקנין ולא נמחל המלנה ולא שייך דעתה אפרוטה דנדאי היא רוצה פולו וכיון דעל המלנה לא מהני כלל אינו מועיל נתינה מקודשת כנ"ל.

וא"כ א"ש להרמב"ם במקדשה בשט"ח דאינה מקודשת אף שהנגיר ש"פ ממ"נ דאי פונתו מחילת מלנה שמוחל א"כ אין פאן נתינה דכשנמחל הנגיר של למפרע כנ"ל. ואי פונתו רק שמקנה גוף הדינר ולא מחילה ויש פאן נתינה של הנגיר כנ"ל מ"מ שוב לא מהני דדעתה אמלנה ואף דיש נתינה אינו מועיל דלא שייך דעתה אפרוטה פיון שלא נמחל כנ"ל.

אף בש"ס שם דמוקי פלוגתניהו בדרב סברי רבנו דכשאומר התקדשי בשט"ח אין בכללו פלל המלנה רק הנגיר לחד ולכה סברי רבנו שפיר דכשהנגיר ש"פ מקודשת דהא פיון שלא נמחל הנגיר שלו ויש פאן נתינה פנ"ל ולא שייך ג"כ דעתה אמלנה פיון שאינו נכלל פלל המלנה במה שאחר התקדשי בשט"ח פנ"ל.

אבל למסקנא דמבואר שם גבי שט"ח דאחרים דכשאומר בשט"ח פונתו ג"כ על החוב פ' הרמב"ם ז"ל דאינה מקודשת אף שהנגיר ש"פ ממ"נ דדעתה אמלנה או שאין פאן נתינה פנ"ל וא"ש: וכו' י"ל קושיות הפ' שם שהקשו דמוקי בשט"ח דאחרים דפליגי אי אותיות נקנין במסירה או לא והקשו להפ' דאף שאינו נקנה מ"מ גוף הנגיר קונה א"כ למה לא אמרי רבנו שמין את הנגיר פנ"ל ולמ"ש א"ש דדוקא במלנה דידה דנמחל המלנה ג"כ אמרינו במלנה ופרוטה דעתה אפרוטה דיהיה לה המלנה ג"כ פנ"ל אבל בחוב דאחרים פיון דאינו נקנה במסירה ולא קנתה החוב פלל לא מהני אף שהנגיר שנה פרוטה פנ"ל ויש ליישב ג"כ קושיות תוס' אמאי דפריי אי בשט"ח דאחרים קשיא דר"מ אדר"מ כו' והקשו דלוקי בלא אמר קני לך איהו וכל שיעבודיה כו' ע"ש.

ולמ"ש מיושבדא"כ למה אמרי רבנו שמין את הנגיר כו' הא אף אי שנה פרוטה לא מהני פנ"ל פיון שלא קנתה החוב לא שייך דעתה אפרוטה פנ"ל: עוד י"ל דאף שהנגיר שלה מ"מ סברי רבנו לפי הס"ד דמקודשת כשהנגיר ש"פ דלא גרע מגזל דידה דאמרינו אקנויי אקני לי' פיון שרוצית להתקדש כו'.

וגם פאן אף שהנגיר שלה מ"מ הקנתה לו באמרה הו ולכה מקודשת פנ"ל. ואף בשתקה י"ל דהטעם דלא אמרינו בגזל דידה אקני לה בשתקה משום דיכולה לומר דידי שקלי ולא הנה פונתה פלל לקדושין פנ"ל כמבואר שם בש"ס.

וא"כ פאן בהנגיר של השטר דלא שייך דידי שקלי דאם אין רצונה להתקדש אינו צריך להחזיר לה השטר ואיך שייך דידי שקלי ואם פן גם בשתיקה אמרינו אקנויי אקני ליה כו' אף יש לחלק דדוקא בגזל דאדם יודע שאין מקדשין בדבר שאינו שלו ואמרינו דהקנתה לו פיון שרצונה להתקדש אבל פאן י"ל דהיתה סבורה שמקודשת בהמלנה ולא אקני ליה פלל הנגיר פיון שסברה שגם בל"ז תהיה מקודשת פנ"ל.

אף י"ל דזה תלוי במאי דפליגי בכתובות פ' המדיר במקדש במלנה ובעל כו' דלחד מ"ד אדם יודע שאינה מקודשת וגם היא יודעת ולא טעו אינשי בהא ע"ש וממילא א"ש פאן לס"ד מוקי פלוגתניהו בהא דרב אי מקדש במלנה מקודשת כו' ושייך אדם יודע דסבר פנ"ל דלא טעי בהא דרבנו סברי דאין ספק פלל כו' ולכה שמין את הנגיר דאקנויי אקני ליה פנ"ל, אבל הרמב"ם ז"ל דפסק התם במקדש במלנה ובעל כמ"ד דטעו אינשי בהא ע"ש דאינו אלא ספק.

ולכה אף שהנגיר ש"פ אינה מקודשת דלא שייך אקנויי אקני ליה כו': וי"ל להיפך וליישב מ"ש הב"ש להרמב"ן פנ"ל למה פסקו בלא הזכיר השט"ח דג"כ מקודשת כשהנגיר ש"פ והא לא מוכח רק מהתם ותני באמר התקדשי בשט"ח דדוקא בהזכיר השט"ח פנ"ל, ולמ"ש י"ל למ"ש תוס' גבי מוכר בשנת היובל עצמה פיון דאיכא פלוגתא לא שייך אדם

יודע כו' פּינן דְסַבֵּר רב מְכוּרָה וְיוֹצֵאָה כו' ע"ש וא"כ י"ל דְבַאֲמַת למ"ש הפּוֹסְקִים כמ"ד
בְּמַקְדָּשׁ בְּמִלְוֶה וּבַעַל דְּאָדָם יוֹדֵעַ כו' וְלֹא טְעִי בְּהָא.

וּלְכַף גַּם בְּלֹא הַזְפִּיר הַשְּׁטֵר חוּב דַּעֲתִיָּה אַנְיִיר דְּהָא אָדָם יוֹדֵעַ כו' דְּבְּמִלְוֶה אֵינָה מְקוֹדֶשֶׁת.
אַבְל לְמֵאֵי דְבַעֲי לְאוּקְמִי פְּלוּגְתִּיָּהוּ דר"מ ור"א בְּמַקְדָּשׁ בְּמִלְוֶה כו' א"כ לֹא שִׁינְיָה אָדָם
יוֹדֵעַ פִּינּוֹן דְּאֵיפֹא פְּלוּגְתָא וּלְכַף בְּלֹא הַזְפִּיר הַשְּׁט"ח אֵינָה מְקוֹדֶשֶׁת וְתַנִּי דְּוָקָא בְּהַזְפִּיר
כַּנ"ל מִשָּׂא"כ לְדִידָן דְּבְּמִלְוֶה וְדֵאֵי לֹא מְהַנִּי שׁוּב מְהַנִּי גַּם בְּלֹא הַזְפִּיר כַּנ"ל: אִם יֵשׁ בּוֹ
שְׁנֵה פְּרוּטָה כו' וְאִם לֹאוּ כו'.

לְכַאוּרָה קִשְׂיָא לִי לְמ"ש הַרְשָׁבָא וְהָר"ן דְּבְּקְדוּשִׁין אַף הִיכָא דְּלַגְבֵי דִּידָהָּ לֹא הֵוִי נְתִיבָה
מ"מ פִּינּוֹן דְּלִידָהָּ הֵוִי נְתִיבָה וְשְׂמַקְבֵּלֶת שְׁנֵה פְּרוּטָה מְקוֹדֶשֶׁת, ע"ש גְּבִי חֲלִיפֵי אִיסּוּרֵי
הַנְּאָה וְע"ש בַּמ"מ פִּי"ו מֵה' אִישׁוֹת פְּשָׁהִיא חוּלָה שְׁיֵשׁ בּוֹ סַפְנָה מְקוֹדֶשֶׁת בְּאִיסּוּרֵי הַנְּאָה
פִּינּוֹן דְּלַגְבֵי דִּידָהָּ שְׁנֵה פְּרוּטָה רַק טְעָמִים אַחֲרֵים כ' שָׁם ע"ש.

וְהִנֵּה בַש"ע ח"מ ס' נ"ד ס' ב' פְּסִק דְּכִשְׁפָּרַע הִלְוֶה לְמִלְוֶה וְהַמְלִיחָה טוֹעֵן שְׂאָבֵד הַשְּׁט"ח
יְכוּל לְהַשְׁבִּיעוֹ בְּטַעֲנַת בְּרִי כו'. וְכַתְּבֵהּ מ"מ בְּרַמְב"ם שָׁם דְּאַף שְׂאִין הַנְּיִיר שְׁנֵה פְּרוּטָה
מ"מ נֶגְדַּת הִלְוֶה שְׁנֵה פְּרוּטָה מֵהַ שְׂרָאָה שְׁלוֹ תַחַת יָדוֹ אַף שְׂיַתָּן לוֹ שׁוֹבֵר מ"מ שְׁנֵה אֶצְלוֹ
יֹתֵר מִפְּרוּטָה וְיְכוּל לְהַשְׁבִּיעוֹ כו' ע"ש.

וְא"כ קִשְׂיָה כָּאֵן דְּאַף בְּאִין הַנְּיִיר שְׁנֵה פְּרוּטָה מ"מ תְּהִיָּה מְקוֹדֶשֶׁת כְּשִׂמְחִזִּיר לָהּ הַשְּׁט"ח
דְּהָא לַגְבֵי דִּידָהָּ הַנְּיִיר ש"פ וְאַף לַגְבֵי דִּידָהָּ אֵינּוּ ש"פ מ"מ לֹא גָרַע מֵאִיסּוּרֵי הַנְּאָה הַנְּי"ל
וְכַן כַּמ"ש הַמ"ל בְּשֵׁם הַרְדָּב"ז בְּנִתְיִיקָר וְעָמַד עַל פְּרוּטָה בְּשַׁעָה שְׂבָא לִידָהָּ דְּמַהֲנִי ע"ש.

אַף בְּזָה יֵשׁ לְחַלְקֵי דְשָׁם שְׁנֵה לְכָל הָעוֹלָם פְּרוּטָה כְּשִׂבָּא לִידָהָּ מִשָּׂא"כ כָּאֵן אַבְל בְּאִיסּוּרֵי
הַנְּאָה דג"כ אֵינּוּ שְׁנֵה כְּלוּם רַק לַגְבֵי דִּידָהָּ שְׁהִיא חוּלָה אֵית לָהּ הַנְּאָה פְּרוּטָה וְמַהֲנִי כַּנ"ל
וְכַן כָּאֵן הָא לַגְבֵי דִּידָהָּ ש"פ וְיוֹעִיל כַּנ"ל.

וְאַף שְׂכ' הַשְּׁ"ף ז"ל דְּדוּקָא לַעֲנִין שְׁבוּעַת הַקִּסְתָּה, הֵוִי שְׁנֵה פְּרוּטָה אַבְל לַעֲנִין שְׁבוּעָה
דְּאוֹרֵייתָא וְשָׂאָר דְּבָרִים לֹא כו' וְהִבִּיא רָאָה דֵּא"כ לְמָה אֵין נִשְׁבְּעִין עַל הַשְּׁטָרוֹת שְׂאִין
גּוֹפֵן מְמוֹן הָא הֵוִי גּוֹפֵן מְמוֹן אַף שְׂאִינוּ ש"פ מ"מ ש"פ לַגְבֵי הִלְוֶה כו' ע"ש.

מ"מ לֹא דְמִי דְנִימָא גַּם כָּאֵן כַּנ"ל. דז"א דְנִרְאָה פְּשׁוּט כְּפִנְתַּת הַשְּׁ"ף.

דְּלַעֲנִין שְׁבוּעָה דְּאוֹרֵייתָא וְשָׂאָר דְּבָרִים בְּעִינָן שְׁיִהִיָּה שְׁנֵה מְמוֹן לְכָל הָעוֹלָם וְכָאֵן אַף
דְּשְׁנֵה נֶגְדַּת הִלְוֶה אֵין זֶה נִקְרָא מְמוֹן רַק לַעֲנִין הַקִּסְתָּה וְכַנ"ל וּמִמִּילָא כָּאֵן לַעֲנִין קְדוּשִׁין פִּינּוֹן
דְּמַהֲנִי מֵהַ שְׁשׁוּהָ לְדִידָהָּ לְחוּ' שְׁפִיר קִשְׂיָה כַּנ"ל וְעוֹד דְּבַאֲמַת רְאִייתַת הַשְּׁ"ף ז"ל תְּמוּהָ
מֵהָא דֵּאֵין נִשְׁבְּעִין עַל הַשְּׁטָרוֹת כו' דְּהָא שְׁטָרוֹת ג"כ שְׁנִיִּים מְמוֹן לְכָל הָעוֹלָם וְאֵעִפ"כ
פִּינּוֹן שְׂאִין גּוֹף הַדְּבָר שְׁנֵה מְמוֹן רַק מִחֲמַת הַרְאָה שְׂבּוֹ אִימְעוּטִי מְדִין שְׁבוּעָה כו' וְא"כ
אִיף נֹאמֵר דְּשְׁנֵה פְּרוּטָה נֶגְדַּת הִלְוֶה הָא, גַּם זֶה אֵינּוּ מִחֲמַת שְׁוִי גּוֹף הַנְּיִיר רַק מִחֲמַת רְאָה
שְׂבּוֹ וְעַדִּין אֵין גּוֹפּוֹ מְמוֹן וְשְׁפִיר אֵין נִשְׁבְּעִין כַּנ"ל מִשָּׂא"כ לַעֲנִין הַקִּסְתָּה דְּנִשְׁבְּעִין עַל
שְׁטָרוֹת אַף שְׂאִין גּוֹפּוֹ מְמוֹן וּלְכַף שְׁפִיר הֵוִי ש"פ ג"כ מִחֲמַת רְאָה שְׂבּוֹ כַּנ"ל וְיֵשׁ לְדַחֲוֵק
וּלְיִשָּׁב דְּבָרֵיו וְא"כ כָּאֵן בְּקְדוּשִׁין קִשְׂיָה כַּנ"ל וְעוֹד דְּהָא הָר"ן ז"ל פ"ק דְּקְדוּשִׁין גְּבִי ר'
כְּהִנָּא שְׁקִיל סוּדָר בְּפִדְיוֹן הַבֵּן כו' וְכ' הָר"ן ז"ל דְּגַם בְּקְדוּשִׁין אִם נוֹטְלַת חֲפֵץ שְׁדַרְכָּהּ
לְהַתְיַקֵּר בּוֹ וְשְׁנֵה אֶצְלָה פְּרוּטָה נִסְתַּפֵּק אִי מְהַנִּי ע"ש וְא"כ כָּאֵן ג"כ הֵוִי עכ"פ דְּבָר

שֶׁדָּרְכוּ לְהַתְיַקֵּר בּוֹ פִּינּוֹן דְּשָׁנָה אֶצֶל הַלּוּהַ פְּרוּטָה וְקִשְׁוָה פּנ"ל: וְנִרְאֶה לִינִישׁב דְּהָא בְּאַמְתָּה
כְּשֶׁמְקַדְּשָׁה בִשְׁט"ח דִּינְדָּה יֵשׁ פְּאֵן גַּם הַמְלִנְהָ רַק דְּאַמְרִינוּ בְּמִלְנְהָ וּפְרוּטָה דְּעֵתָהּ אֶפְרוּטָה
וְאַף דְּהָא הַמְלִנְהָ שָׁנָה יוֹתֵר מ"מ דְּעֵתָהּ עַל דְּבָר שֶׁהוּא בְּעֵינֵי כו', וּא"כ פְּאֵן שְׂאִינוּ שָׁנָה
פְּרוּטָה הַגְּנִיר רַק דְּשָׁנָה לָהּ מִחֲמַת הַרְאָיָה כו' וּא"כ הוּא ג"כ דְּבָר שְׂאִינוּ בְּעֵינֵי רַק מִחֲמַת
הַהֲנָאָה וְשׁוּב דְּעֵתָהּ אִמְלִנְהָ ג"כ דְּהָא בְּזָה אִיפְּא ג"כ הַנְּאָה פּנ"ל וּלְכַף לָא מְהִי אִף דְּשָׁנָה
לָהּ פּנ"ל וְאַף דַּא"כ לְכַאֲרָה לְמָה בְּאִינוּ שָׁנָה פְּרוּטָה מְקוֹדְשֵׁת מְסַפְקָה, דְּשָׂמָא ש"פ בְּמַדִּי
הָא פִּינּוֹן דְּאִינוּ ש"פ שׁוּב נִימָא דְּדְעֵתָהּ אִמְלִנְהָ וְלֹא יוֹעִיל כָּלֵל כו'.

אַף י"ל דְּגַם זֶה מְקַרִי בְּעֵינֵי פִּינּוֹן דִּיכֻלְהָ לְהוֹלִיכָהּ לְמַדִּי לְהַרְמַב"ם ו"ל. וְעוֹד לְדַעַת תּוֹס'
נִשְׂאָר פּוֹסְקִים דְּהִטְעַם שְׂיַבָּא א' מְשֵׁם לְכַאֵן וְיִסְבְּרוּ דְּגַם בִּש"פ אִינְהָ מְקוֹדְשֵׁת כו' א"כ
ג"כ פְּאֵן פִּינּוֹן דִּיִּסְבְּרוּ שֶׁהַגְּנִיר שָׁנָה פְּרוּטָה.

וּמִמִּילָא הָוִי לִיהּ מִלְנְהָ וּפְרוּטָה דְּדְעֵתָהּ בְּאַמְתָּה אֶפְרוּטָה פִּינּוֹן דְּסוֹבֵר דְּשָׁנָה פּנ"ל וְשִׁינְיָהּ
הַגְּזִירָה פּנ"ל. אֲבָל פְּאֵן לְעֵנִין שְׂיַהֲיָה קְדוּשֵׁי וְדַאי שִׁינְיָהּ פּנ"ל: עוֹד י"ל דְּדוֹנְקָא הֶתֶם
שְׂבָאַמְתָּה פּוֹרְעָה לּוֹ וְשִׁפִּיר שָׁנָה אֶצֶל פְּרוּטָה מַה שְׂיַחְזִיר לּוֹ אֶת הַשְּׁטֵר שֶׁהוּא פְּרוּעַ שְׁלֹא
יֻכַל לְחַזֵּר וּלְגַבּוֹת פּנ"ל.

מִשָּׂא"כ הִיכָא שְׂבָאַמְתָּה עֲדִינֵין חֲיִיב לּוֹ י"ל דְּאִין שָׁנָה אֶצֶל פְּרוּטָה מַה שְׂמַחְזִיר הַשְּׁטֵר
וְנִשְׂאָר חֲיִיב לּוֹ תְּבִיעַת ע"פ פִּינּוֹן דְּבִין כְּף וּב"כ חֲיִיב לְשַׁלֵּם פּנ"ל וּלְכַף פְּאֵן שְׂמַקְדְּשָׁה
בִּשְׁט"ח דִּינְדָּה י"ל פִּינּוֹן דְּנִשְׂאָרְתָּ חֲיִיב לּוֹ שׁוּב אִינוּ שָׁנָה פְּרוּטָה מַה שְׂמַחְזִיר הַשְּׁטֵר פּנ"ל
אַף לְהַר"ן ו"ל דְּבְּאַמְתָּה מוֹחַל הַמְלִנְהָ כו'.

וּא"כ פִּינּוֹן שְׁנַמְחַל שׁוּב שָׁנָה פְּרוּטָה הַגְּנִיר שְׂמַחְזִיר פּנ"ל אִף י"ל דְּג"כ אִינוּ שָׁנָה, מַה
שְׂמַחְזִיר דְּהָא הוּא מְחֻנְיָב לְהַחְזִיר לָהּ פִּינּוֹן שְׁנַמְחַל כו' דְּבִשְׁלֵמָא הֶתֶם שֶׁהוּא כּוֹפֵר יֵשׁ פְּאֵן
תְּבִיעָה פְּרוּטָה דְּטוּעֵן שְׂיֵשׁ לּוֹ הַשְּׁטֵר וּמְחֻנְיָב לְהַחְזִיר וּש"פ מִשָּׂא"כ פְּאֵן דְּהִיָּתָה יְכוּלָּהּ
לְכוּף אוֹתוֹ שְׂיַחְזִיר הַשְּׁטֵר וְשׁוּב אִינוּ ש"פ מַה שְׂמַחְזִיר בְּאַמְתָּה כו' וּבִשְׁלֵמָא כְּשֶׁהוּא בל"ז
ש"פ מְקוֹדְשֵׁת דְּהָא אִז מוֹחַל וּמְחֻזִּיר ג"כ בְּשַׁעָה אַחַת וְנוֹתֵן לָהּ שָׁנָה פְּרוּטָה מַה שָּׂא"כ
פּנ"ל.

וְיֵשׁ לְדַחוּת: הַרְשָׁב"א ו"ל כ' הִטְעַם בְּחִידוּשֵׁי שָׁם דְּבְּמִלְנְהָ דִּינְדָּה אִינְהָ מְקוֹדְשֵׁת מִשׁוּם
דְּבַעֲיֵנּוּ שְׂיֻזְצִיא הַדְּבָר מִרְשׁוּתוֹ וְיִכְנִיס לְרְשׁוּתָהּ וּבְמִלְנְהָ דִּינְדָּה אִינוּ מְכַנִּיס לְרְשׁוּתָהּ דְּבָר
חֲרַשׁ שְׂהִיָּה שְׂיַעֲבֻדָּה בְּיָדָהּ כְּבָר וְכֵן לְהִיָּפּוֹף בְּכוּתְבָהּ לָהּ שְׁטֵר עַל עֲצָמוּ לָא הוֹצִיא עֲדִינֵין
כְּלוּם מִרְשׁוּתוֹ ע"ש וְהִינְנוּ מִשׁוּם דְּאַגִּיד גְּבִיָּה וּמִינְשָׁב מ"ש לְעִיל דְּהוּא קוֹנָה הַחֹב מִטְעַם
מִעֲמַד ג' אוֹ לְמ"ד אוֹתִיוֹת נִקִּין בְּמִסִּירָה וּלְהַרְשָׁב"א ו"ל א"ש דְּהוּא טַעַם אַחַר אִף שְׂקוֹנָה
הוּא בְּאַמְתָּה הַחֹב מ"מ אִינוּ דְּבָר שְׂהִיָּה בְּרְשׁוּתוֹ לְגַמְרִי דְּהַשְׂיַעֲבֻד שְׂהִיָּה לּוֹ עֲלִי הִיָּה
בְּיָדָהּ גַּם מְקוֹדֵם רַק שְׂהִיָּה מִשְׁנֻעֲבָדִים לּוֹ מִשָּׂא"כ בִּשְׁט"ח דְּאַחֲרִים הוּא מוֹצִיא הַשְׂיַעֲבֻד
מִרְשׁוּתוֹ לְרְשׁוּתָהּ לְגַמְרִי פּנ"ל וי"ל ג"כ הַרְמַב"ם ו"ל דְּבְּמַכְרָה קָנָה כו' ג' דְּמָה בְּכָף שְׁלֹא
הִיָּה בְּרְשׁוּתוֹ לְגַמְרִי פּנ"ל.

רַק דְּבִש"ס דְּפִלְיָגִי בְּגוּף הַמְלִנְהָ פְּרִיָּה שְׂפִיר דְּזָה אִין חִילּוּק בֵּין מְכָר כְּמ"ש לְעִיל פּנ"ל:
אַף בְּאַמְתָּה בְּרְשָׁב"א גְּבִי אִילִימָא דְּכַתְבֵּי שְׁטֵר אֲדַמְי' הִינְנוּ כְּסָף ע"ש א' מִשְׁמַע דְּגַם בְּשָׂאָר
דְּוִכְתִּי לָא הָוִי זֶה נְתִינָה בְּכַה"ג, שְׂאִינוּ מוֹצִיא מִרְשׁוּתֵי' וְאַגִּיד גְּבִיָּה וְגַם בְּמַכְרָה לָא קָנָה

ע"ש ובהקדיא, אָמר בַּש"ס דְּבֵי ר"ח זְבִין אַמְתָּא בַּפְּרִיטֵי כו' פְּרִיטֵי אֵין פֶּאן וְנִסְכָּא אֵין פֶּאן דְּגַם בְּמַכְר לֹא הָוֵי נְתִינָה וְלֹא קִנְיָה פְּנ"ל.

וּלְטַעַם הַרְשָׁבָ"א ז"ל מֵיְנוּשָׁב מַה שְׁפִי רַש"י פ' הַמְדִיר דְּמַקְדָּשׁ בְּמַלְוָה הָוֵי שְׁמַקְדָּשָׁה בְּמַחִילַת מַלְוָה וְאֵעִפ"כּ אֵינָה מְקַדָּשֶׁת כָּל זְמַן שְׁלֹא אָמַר בְּהִנָּאת מְחִילָה כו' ע"ש בְּתוֹס' וּלמ"ש לְעֵיל הַטַּעַם הֵיךְ רָאוּי שְׁיִוָּעֵיל בְּמַחִילַת מַלְוָה דְּזֵה מְהַנִּי פֶּמּוּ בְּהִנָּאתָ וְלְהַרְשָׁבָ"א א"ש דמ"מ מְחִילָה זֹו אֵינָה נְתִינָה דְּמַה שְׁנוֹתָן הַשְׁיָעֵבוּד הֵיךְ שְׁלֵה מְקַדָּשׁ וְאֵינָה מְקַדָּשֶׁת מִטַּעַם נְתִינָה רַק מִטַּעַם הִנָּאתָ וצ"ל בְּהִנָּאתָ כו' פְּנ"ל: סְעִיף ט הַלְוָה לֵה עֵתָה כו' וְאָמַר הָרִי אַתָּה מְקַדָּשֶׁת בְּהִנָּאתָ זְמַן שְׁאָרוּיִת לָהּ כו' מְקַדָּשֶׁת כו' שְׁהוּא פְּרִיבִית כו' אָבֵל רִיבִית קְצוּצָה לֹא הָוֵי לְהַרְמַב"ם וְרַש"י ז"ל פִּינּוּן שְׁאֵינָה נוֹתְנָת לֹו שׁוּם דְּבָר כו'.

וְלְכַאוּרָה לַמ"ש הָרֵא"ש וְשָׂאָר פּוֹסְקִים בְּמַקְדָּשָׁה בַשֵּׁט"ח דְּאַחֲרִים וּמוֹחֵל אַח"כּ פִּינּוּן דְּאֵין צָרִיף לְהַחְזִיר רַק הַדָּמִים שְׁנָתָן מִמֵּילָא אֵין צָרִיף לְהַחְזִיר לֵהּ רַק פְּרוּטָה דְּזֵה הוּא הַדָּמִים שְׁנָתָנָה פִּינּוּן שְׁאֵאִשָּׁה מְתַקְדָּשֶׁת בַּפְּרוּטָה עֵינֵן שָׁם וּמְבַאָר דַּע"כּ פְּרוּטָה הָוֵי פְּנִתְנָה מַה שְׁמַתְקַדָּשֶׁת.

וּא"כּ פֶּאן לְמָה לֹא יִהְיֶה רִבִּית קְצוּצָה פִּינּוּן שְׁמַתְנָה בְּשַׁעַת הַלְוָאָה וְנוֹתְנָת לֹו פְּרוּטָה בְּמָה שְׁמַתְקַדָּשֶׁת וּכְמ"ש תוֹס' שָׁם. וי"ל דְּבִאָמַת הָרֵא"ש ז"ל סָבַר כְּשִׁיטַת תוֹס' דְּהָנִי פֶּאן רִבִּית קְצוּצָה דְּמַה שְׁמַתְקַדָּשֶׁת הָוֵי פְּנִתְנָה פְּנ"ל, וְאִף דְּהָרֵא"ש כְּפִי הָרִי"ף דְּאַרְנוּחַ לֵה זִימְנָא וְאָמַר בְּהִיא הִנָּאתָ דְּמַרְנוּחָנָא לָהּ תַתְקַדָּשׁ כו' וְכ' דְּאֵינוּ אֵלָא הַעֲרַמַת רִיבִית ע"ש וּא"כּ לֹא סָבַר כְּתוֹס' דְּדַחוּ פִי זֵה דְּהָנִי רִבִּית קְצוּצָה כו'.

י"ל דְּלֹא קָשָׁה דְּסָבַר כְּהַרְמַב"ם ז"ל פ"ו מַה' מַלְוָה דְּדוֹקָא כְּשְׁמַתְנָה בְּשַׁעַת הַלְוָאָה הָוֵי רִבִּית קְצוּצָה אָבֵל בְּמַרְנוּחַ זְמַן שְׁיָתָן פְּרוּטָה אֵינוּ רַק רִבִּית דְּרַבְּנָן ע"ש. וּא"כּ י"ל דְּהָרֵא"ש סוֹבֵר שְׁפִיר כְּתוֹס' דְּזֵה הָוֵי נְתִינָת פְּרוּטָה מַה שְׁמַתְקַדָּשֶׁת וְאֵעִפ"כּ לֹא קָשָׁה כְּנוֹשֵׁי תוֹס' דְּאֵינוּ רִבִּית קְצוּצָה פִּינּוּן שְׁאֵינָה בְּשַׁעַת הַלְוָאָה פִּינּוּן דְּאַרְנוּחַ לֵה אַח"כּ פְּנ"ל. וי"ל בְּזֵה דְּלֹא פִי בְּאָמַת כְּפִי הַרְמַב"ם דְּבְשַׁעַת הַלְוָאָה קְדָשָׁה פְּנ"ל. דַּא"כּ הֵיךְ רִבִּית קְצוּצָה פִּינּוּן דְּסוֹבֵר דְּזֵה הָוֵי נְתִינָה פְּנ"ל.

וּלְהַרְמַב"ם י"ל בְּאָמַת דְּלֹא סָבַר כְּהָרֵא"ש וְאֵי לֹא הֵיךְ צָרִיף הַמוֹחֵל לִיתָן רַק דָּמִים שְׁנָתָן לֹא הִי לְשַׁלֵּם לֵה גַם הַפְּרוּטָה דְּלֹא מִיקָרִי כָּלֵל נְתִינָה מַה שְׁמַתְקַדָּשֶׁת. וּלְכַף פ' דְּגַם בְּשַׁעַת הַלְוָאָה לֹא הָוֵי ר"ק פְּנ"ל.

עוֹד י"ל לְכַאוּרָה לַמ"ש תוֹס' ר"פ א"נ דְּמַפְלֵל וּפְרִט דְּכְתִיב גְּבִי רִבִּית אֵימְעוּטֵי עֶבְדִים וְשִׁטְרוֹת וּמְקַרְעוֹת כו' רַק הַתוֹס' כ' דְּדוֹקָא בְּלָנָה קְרַקַע וּמְחִזִיר קְרַקַע אָבֵל לָנָה מְעוֹת וּמְחִזִיר קְרַקַע וְכַה"ג הָוֵי רִבִּית דְּאוֹרְיָתָא ע"ש.

וּמְדַבְרֵי הָר"ן ז"ל שָׁם מְשַׁמַּע דְּגַם בְּלָנָה מְעוֹת וְהַחְזִיר קְרַקַע י"ל דְּאֵינוּ אֵלָא דְּרַבְּנָן ע"ש דְּיָשָׁב מִבְּתֵי עָרֵי חוּמָה וְעֵינֵן בַּמַּל"מ פ"ג מַה' מַלְוָה. וּא"כּ פִּינּוּן דְּאֵימְעוּטֵי שִׁטְרוֹת דְּלֹא הָוֵי רִבִּית מְשׁוּם דְּאֵין גּוֹפֵן מְמוֹן רַק גּוֹרֵם לְמְמוֹן פְּנ"ל.

וא"כ ממילא פאן מה שהאשה מתקדשת ממילא הוי כמו שטרות דהא ג"כ אין גופו ממון רק שהיה צריף ליתן פרוטה לקדשה ומה שמתקדשת הוי גורם לממון וליכא רבית דאורייתא פנ"ל.

ובפרט לרש"י ז"ל שפירש לקמן בש"ס דפריף א"כ הוי ליה נכסים שיש להן אחריות נקנין כו' ופירש רש"י דאדם הנקש לקרקע ומה שמתקדשת הוי כמקנה לו קרקע ע"ש וא"כ פ"י רש"י ז"ל שפיר פאן דלא הוי רבית דאורייתא דקרקעות אימעותי פנ"ל.

וכאן הוי פנוטת לו קרקע ברבית מה שמתקדשת פנ"ל. ותוס' לטעמיהו דדחו לקמן דכו חורין לא הנקש לקרקע ועוד דסברי התם בא"נ דבלוה מעות ומחזיר קרקע הוי רבית דאורייתא כו' ולכך הקשו פאן שפיר דהא לנה מעות פנ"ל אבל רש"י ז"ל י"ל דסבר פנ"ל: עוד י"ל דגם לדעת תוס' דלנה מעות ומחזיר שטרות וקרקעות הוי דאורייתא מ"מ י"ל פאן דהא באמת הרמב"ם ז"ל סובר דכשמתנה לאחר הלואה רק בשעת הרנוחת זמן אינו רבית דאורייתא דכ' כסף לא תתן לו כו' והראב"ד ז"ל דפליג וכ' דזה הוי כמו בשעת מתן מעות ע"ש.

ולכאורה איף הוי בשעת מתן מעות. וצ"ל הטעם דהא מבואר ריש מכות אומדין כמה אדם רוצה ליתן מפאן ועד י' שנים דהזמן שנה מעות וחיובים לשלם ע"ש וא"כ מה שפרנוח הזמן הוי כבשעת מתן מעות דהא נותן לו שפרנוח הזמן דנה הוי ממון וקרינו שפיר את כסף לא תתן לו כו' דנותן לו שנה כסף פנ"ל ואף דאינו משלם לו רק שוי' מ"מ הוי שוב רבית פינו דיש פאן נתינה וקרינו ביה פנ"ל.

אמנם הא מבואר בח"מ סי' ע"ג דאם הם מחולקין בקביעות הזמן ליכא שבועה דאורייתא ומבואר שם דאף דהוי תביעות ממון הרנוחת הזמן מ"מ אין גופו ממון והוא רק גורם לממון כמו שטרות דאימעותי משבועה דאורייתא ע"ש וא"כ לכאורה פאן למ"ש תוס' דבשטרות ליכא רבית דאימעותי מפלל ופרט כו' וא"כ להראב"ד למה פשקוצץ בשעת הרנוחת הזמן הוי רבית קצוצה ותינו משום דהרנוחת זמן הוי מתן מעות כו'.

ולזה"ל א"כ הא מה שפרנוח הזמן אינו רק שנותן לו דבר הגורם לממון דאינו גופו ממון הזמן דלכך אינו נשבע פנ"ל. וא"כ הוי כשטרות ושטרות אימעותי מרבית משום שאין גופו ממון ומדכתב את כסף כו' אכלה בעינו דומיא דכסף אנוכל.

וכאן אף דחשבינו זה לנתינה מה שפרנוח הזמן מ"מ אין הקציצה רק בשעה שנותן לו דבר שאין גופו ממון פנ"ל. אף י"ל דהא תוס' כ' שם דדוקא לנה קרקע ומחזיר קרקע וכה"ג אבל לנה מעות כו' או להיפך לנה קרקע ומחזיר מעות ג"כ הוי רבית דאורייתא ע"ש.

א"כ א"ש שפ' הראב"ד ז"ל דהוי דאורייתא דגם כשמתנה בשעה שפרנוח זמן ונותן לו מעות הוי לנה שטרות ומשלם מעות והוי דאורייתא פנ"ל. אמנם ממילא באם הלנהו ואח"כ בשעת הרנוחת זמן מתנה שיתן לו שטרות ונותן לו י"ל דגם להראב"ד אינו רבית דאורייתא דנה הוי שוב פלנה שטרות ומחזיר לו שטרות דהא הנתינה הנה דבר שאין גופו ממון פנ"ל.

וא"כ ממילא מיושב פאן דאיינר באַרנוח לה זימנא לאסר הלנאה לפי הרי"ף נרש"י ז"ל וא"כ לא קשה קושית תוס' דהוי רבית דאורייתא. ולמ"ש א"ש דהא מה שמתקדשת אינו אלא גורם לממון דהא אין גופו ממון והוא פשוטות וא"כ כשאינו מתנה בשעת הלנאה רק בשעת הרנוחת זמן א"כ הוי לנה שטרות ומחזיר לו שטרות דהתנה בשעה שהרויח הזמן שתתקדש לו פנ"ל ואינו רק רבית דרבנן פנ"ל.

וי"ל בזה מה שהביא הב"י דעת הרמב"ם בי"ד סי' קס"ו דבשעה שפרוים הזמן הוי ג"כ רבית דרבנן. ולכאורה הנה מוכח דהרי"ף והרא"ש פליגי עליו דהא הראב"ד כ' נקדושין יוכיחו דמיקרי בשעת מתן מעות ע"ש ובאמת הרמב"ם לטעמין אזיל דגם בקדושין אינה מקודשת בארנוח לה זימנא אסר ההלנאה דלא מיקרי נתינה כו' ופסק שפיר פנ"ל.

אבל הרי"ף והרא"ש דסברי דמקודשת גם בארנוח אסר הלנאה פנ"ל א"כ הנה מוכח כהראב"ד פנ"ל ולמ"ש א"ש די"ל באמת דסברי דגם בלנה שטרות שיחזיר מעות ג"כ לא הוי רבית דאורייתא ולכך בשעת הרנוחת זמן פשמתנה ג"כ לא הוי רבית דאורייתא שאין זה גופו ממון פנ"ל ואף שמתחזיר מעות הוי רק דרבנן פנ"ל.

ושוב אין ראיה מקדושין דלענן קדושין מקודשת בשט"ח דאחרים אף שאין גופו ממון ולכך מהני ארנוח כו' משא"כ ברבית דיליף מכספה לא תתן דבעי שיתן דבר שהוא גופו ממון ולא מהני ארנוח פנ"ל.

או י"ל דסברי דבקדושין סגי בהנאה לחוד בלא נתינה ומהני ארנוח גם אסר הלנאה משא"כ ברבית דבעי נתינה פנ"ל: ולכאורה הנה אפטר לומר עוד דאיינר הרמב"ם שפלוה ומרנוח הזמן גם אם לא תתקדש.

רק דממילא מקדשה במה שפרנוח הזמן ושפיר לא הוי רבית קצוצה דהא אינו מתנה שפלוה כפי שתתקדש. אף ז"א דהא בעינן הנאה ע"י הקדושין ובהנ"ל גם אם לא תתקדש הנה לה הנאה זו.

ועוד דהא קי"ל מעות חוזרין דלאו לטבועין ניתנו וממילא אם לא תרצה להתקדש תתחייב להחזיר דאינו נותן רק שתתקדש והוי רבית קצוצה פנ"ל אי הנה חשיב זה כסף פנ"ל עוד י"ל למאי דסבר הרמב"ם דכיון דכ' כסף לא תתן בנשף בעינן דווקא הקציצה בשעת ההלנאה ולא בשעת הרנוחת הזמן פנ"ל וא"כ י"ל דלא הוי רבית קצוצה רק כשאומר הריני מלנה לה ד' דינרים שתחזיר לי ה' והוי גוף הלנאה בנשף דאם לא יתן לו ה' אינו מלנהו פנ"ל.

אבל באומר הריני מלנה לה סתם ואני מרויח לה הזמן עד יום פלוני שהחזיר לי ה' י"ל דלא הוי פלל רבית קצוצה להרמב"ם דגוף ההלנאה אינו בנשף דאף אם לא יחזיר לו ה' מלנה לו רק שהרנוחת הזמן הוא שיחזיר לו ה' וזה לא הוי רבית דמה חילוק בין מרויח לו זמן אסר הלנאה ברבית ובין שפרוים בשעת הלנאה ברבית כיון דאין הרבית על ההלנאה לא הוי את כסף לא תתן כו' וממילא מיושב פאן שכ' הרמב"ם הלנה לה ר' זוז ואמר התקדשי בהרנוחת הזמן וגם אם לא תתקדש הוי הלנאה רק שהרנוחת זמן לא הנה רק ע"י הקדושין וזה לא הוי רבית דאורייתא פנ"ל ומיושב דלא כ' הרמב"ם התקדשי במה שאני מלנה לה ומרנוח הזמן כו' די"ל בכה"ג הוי שפיר רבית קצוצה פנ"ל.

וניש לדחות דמפל מקום פיון שהוא בשעת ההלואה הוי רבית קצוצה, דאל"כ למה כ' הרמב"ם פ"ג מה' מלנה בהרויח זמן אחר ההלואה לא הוי רבית קצוצה הנה לו לומר רביותא דאף בשעת הלואה רק פנ"ל לא הוי ר"ק וע"כ פנ"ל.

עוד י"ל דהא באמת בדיני דגרימי קי"ל דהיכא דלא ברי הויקא פטור דכיון שאיני ברור שהיה אף בלא ההיזק אין זה הפסד ממון פיון שהפסידו רק דבר שהיה ספק אם יהיה לו כו' וגם מניעת הרנוח ג"כ אינו נקרא הפסד מה שהי' יכול להרויח כו'.

וא"כ לכאורה איך כ' הרא"ש פ"ק דב"מ במוחל דמחויב להחזיר דמים שנתן מחויב להחזיר להאשה פרוטה דמה שנתקדשה הוי בנתנה פרוטה כו' והא אין זה כלל הפסד ממון מה שגנב לה שנתקדשה בחנם דהא לא ברי הויקא דגם אם לא היתה מתקדשת אינו ברור שהיתה לוקחת פרוטה לקדושיין דשמא היתה מתקדשת בשטר וכה"ג.

אף זה טעות דשם באמת פיון שנתקדשה בכסף זה ואף שמוחל אח"כ מ"מ מקודשת וקיבלה זה עבור הפרוטה אם פן נתנה פרוטה דנהי דאם לא היתה מקודשת לא הוי ברי הויקא אבל פאן שפכר נתקדשה והיתה יכולה לגבות החוב וההיזק ברור ע"י המחילה רק שא"צ להחזיר רק דמים שנתנה והא נתנה פרוטה פיון שבאמת מקודשת בזה פנ"ל.

אמנם פאן י"ל דהא הרא"ש ז"ל ב"מ פ' א"נ כ' בחצר דלא קיימא לאגרא כו' אף שאמר הלוגי ודור בחצרי לא הוי רבית קצוצה פיון דהוי זה נהנה וזה לא חסר כו' והתורה לא אסרה רק נשף ותרבית אבל זה נהנה וזה לא חסר הוא תרבית בלא נשף שאין הלנה מפסיד דבל"ז לא קיימא לאגרא זה מותר מדאורייתא אף שמרויח כו' ע"ש.

וא"כ י"ל פאן בפשיטות דכשקדשה בהרווחת הזמן פנ"ל. וכיון דמה שמתקדשת לא חשיב ברי הויקא פנ"ל דאין זה הפסד ממון דגם אם לא היתה מתקדשת אינו ברור שהיה לה הפרוטה פנ"ל.

רק דעכשיו שמתקדשת נתנה פרוטה פנ"ל. א"כ הוי ליה תרבית בלא נשף דנהי דהוא שפיר מרויח פרוטה פיון שהיא מקודשת וקדשה בזה הרויח פרוטה אבל לענין ההפסד שלה דנימא מה שנתקדשה הפסידה פרוטה.

ז"א דלא הפסידה כלום דגם אם לא היתה מתקדשת לא הנה לה הפרוטה דמה שהוא בנתנה פרוטה הוא רק ע"י זה שמתקדשת ובלא"ה לא הנה כלל הפרוטה והוי שפיר רק תרבית בלא נשף ואף שקצץ שמתקדש אינו רבית דאורייתא פנ"ל.

גם אינו רק פמניעת רינוח שהיתה יכולה להרויח פרוטה וג"כ אינו נקרא הפסד ממון פנ"ל. ואף דהרא"ש ז"ל כ' שם דאם הנה חשוב כמשפירו מה שאמר הלוגי ודור כו' הנה נשף ג"כ רק משום אחזוקי ברשיעי כו' וכאן לא שייך זה.

מ"מ דוקא התם דאף דלא קיימא לאגרא מפל מקום פשוטה הא יכול להשפירו וכיון שרוצה יש פאן נשף מה שאינו פן פאן פנ"ל: עוד נראה בפשיטות דהא לכאורה למאי דאמר בש"ס תן מנה לפלוגי ואקדש לה מקודשת דאע"ג דלא מטי הנאה לידיה פיון דחסר ממוןא מקודשת.

וילדעת הרבה פוסקים גם זרוק מנה לים מקודשת דבהפסד זה שמפסיד על ידה מקודשת ע"ש. ואם כן לכאורה כיון דחזינו גבי עדים זוממין מעידים אנו כו' שחייב מפאן עד י' שנים כו' חייבים לשלם דהפסידוהו הזמן ששנה ממון כו' וא"כ פאן בארנוח לה זימנא נימא שמתקדשת רק בהפסד זה שהוא מפסיד בהרנחת הזמן שעכ"פ אינו ביזו עד הזמן והוא מפסיד שווי הנ"ל ומתקדשת בזה ואינו פלל מחמת ההרנחה שמרויח לה מחמת ההפסד שהוא מפסיד כנ"ל.

אף זה טעות דא"כ בכל רבית נימא כן שמשלם לו הלנה רק מחמת הפסדו דגם באומר זרוק מנה לים ואני אתחייב לה חייב להפ' הנ"ל. וע"כ ז"א דנהי שמפסיד מ"מ התורה אסרה ליקח ממון עבור הפסד זה.

וגם פאן כנ"ל. אמנם י"ל דא"ש דבשלמא כשנותן רבית שנייה שפיר הנ"ל דאף שמפסיד אסור ליקח עבור הפסד זה.

אף פאן דאשה מתקדשת בהפסד זה עצמו שכיון שמפסיד יכולה להתקדש וא"כ ממילא מקודשת דהא מפסיד ואין לוקח פלום ממון עבור הפסד זה ולא שנייה קושית תוס' דכיון שמתקדשת לוקח הפרוטה כו'.

ולמ"ש א"ש דהא אינו לוקח פלל דמה שמתקדשת הוא בשביל שמפסיד הוא והא באמת הוא מפסיד שיוי הזמן כנ"ל. וכיון דבהפסד לחוד מקודשת שוב אין הקדושין פלל שלוקח פרוטה רק מה שמפסיד דהא לא הנה צריף ליתן פלל לה פרוטה רק להפסיד והא באמת הוא מפסיד דהא אין הפרוטה של הקדושין דמי שווי האשה כשאר חפץ רק דגזירת הפתוב דאי אפשר להתקדש פחות מפרוטה וכיון שמפסיד פרוטה מקודשת וכמו בעדים זוממין דמשלמין לו כיון דעכ"פ הפסידוהו אף שלא הנה רשאי להלות ברבית.

וא"ש דלא הוי רבית דאורייתא להרמב"ם ז"ל והתוס' צ"ל דסברי דמה שמתקדשת הוי פלקח שאר חפץ השנה פרוטה עבור הרבית. אבל לרש"י ופ' הנ"ל א"ש.

ומינושב לשון רש"י דלא שקיל מינה מידי דמה שמתקדשת אינה כמקח כנ"ל. רק דנימא דהא נותן לה פרוטה ומרויח וממילא לענין זה שנייה כנ"ל.

וכן להיפך לענין הנאה שנייה ג"כ כנ"ל דהא מתקדשת בהנאה הבאה לה מחמתו לחוד ועכ"פ אית לה הנאה ע"י הרנחת הזמן רק בכל דוכתי אסור ליקח ממון עבור הנאה זו שיש להלנה כנ"ל, מה שאינו כן פאן דבהנאה זו עצמה מקודשת והא אית לה הנאה כנ"ל וא"ש.

ועוד דמשום זה עצמו הוי רק תרבית בלא נשף דהא כיון דבתן מנה או זרוק לים מקודשת א"כ נימא דבהרנחת הזמן מרויח שאינו צריף להפסיד הפסד אחר דאם לא הנה מרויח הזמן הנה צריף להפסיד שמתקדשת ועתה בהפסד זה שמפסיד ע"י הרנחת הזמן מרויח שא"צ להפסד אטר א"כ הוי רק תרבית בלא נשף דבשלמא אם הנה צריף שתקבל היא הנה נשף דבלא ההרנחה הנה צריף ליתן לה וע"י הרנחת הזמן מפסדת פרוטה זו אבל כנ"ל שא"צ רק שייפסיד הוא ע"י א"כ אין היא מפסדת פלום והוי רק תרבית כנ"ל: עוד י"ל דהא בכל רבית קצוצה דצריף להיות הפסיקה בשעת הלנאה נראה דדוקא היכא דהפסיקה הי' כדיון שנתחייב בפסיקה זו אז הוי ר"ק דהוי שומא אבל היכא דהי' שלא

כדין שלא היתה מועלת פגון שאומר הלויני מנה ושדה זו שאקחנה קנוי' לה ברבית נראה דאינו ר"ק דלא הי' מועיל פלום דהוי דבר שלב"ל וכאלו לא קצץ וממילא אף שנותן לו אח"כ מ"מ אינו ר"ק פנ"ל.

ולכאורה פשמלנה לו ד' וזו בתנאי שיתן לו ה' ואם לאו לא יהיה הלואה פכל תנאים לכאורה אינו ר"ק דהא מתנה על עה שפכתוב בתורה תנאו בטל ומעשה קנים וא"צ ליתן לו פלום ע"י הפסיקה ולא הוי ר"ק דבשלמא פכל רבית אינו על תנאי רק שמתחייב הלנה עצמו בפשעת הלואה ליתן לו דינר יותר וזה מהני שאינו תנאי פכל משא"כ בהתנה פנ"ל שאינו מועיל כו'.

ואף דבדבר שפממון תנאו קנים מ"מ היינו בדבר של תן למחילה כמו אונאה וכה"ג משא"כ ברבית דלא מהני מחילה פמבואר בפוסקים פנ"ל. אף זה טעות דהא קי"ל ע"מ שפאכלי פשר חזיר לא הוי פכל מתנה ע"מ שפכתוב בתורה דלא תאכל ולא תתגרש פמבואר בש"ס גיטין ובש"ע לקמן ס' קמ"ג פיון דאינו מוכרת שפמעבור על עה ש"ב ע"ש.

וגם פאן הפעשה קנים והתנאי דלא יתן ולא יהיה הלואה פנ"ל. וממילא פשנותן דפעשה הלואה למפרע הוי ר"ק.

ולכך משמע פאמת מש"ס ופ' דגם בעל תנאי פנ"ל הוי ר"ק. אמנם למאי דמבואר בש"ס וש"ע שם דע"מ שפפעלי לאבא ולאביה לא מהני פיון שאין פינה לבד לעשות האיסור ושפא לא ישמע לה הוי מתנה ע"מ ש"ב והתנאי בטל ע"ש.

וא"כ נראה דאם מתנה ע"מ שפמתן לי הרבית בפני עדים י"ל דלא מהני דהא העדים עוברים פלפני עור היכא שלא הי' נעשה זולתם אף פמלנה ע"פ פמבואר בתוס' ס"פ א"נ ובש"ע ע"ש וא"כ הוי כע"מ שפפעלי לאבא פיון שאין פינה שיפעשו הם איסור פנ"ל.

וא"כ התנאי בטל ומעשה קנים ולא הוי ר"ק וממילא אף שנותן לו אח"כ אינו ר"ק פנ"ל. וא"כ פאן פקדושין דקי"ל הפעות חוזרים גפי בתמרה בזו ובזו כו' משום דאינו נותן לה מעות הקדושין רק על תנאי שפמתקדש ע"ש וכן פאן פמלנה לה או ארום זימנא דצריה להיות שפרנוח הזמן מקודם ואח"כ מקדשה בזה כמ"ש הב"ש בשם מהרי"ט.

וא"כ פארום זימנא הוא רק על תנאי שפמתקדש לו בשכר זה. ואינו פשאר רבית דבשאר רבית אין הלנה יכול לחזור בו אחר שלנה שלא ליתן ולחזור הפעות דפא פבר נתחייב.

משא"כ פאן דהנתינה היא ע"ת שפמתקדש אם אינה מתקדשת אינו מרויח הזמן פנ"ל. וא"כ הוי מתנה ע"מ ש"ב דהא קדושין בלא עדים לא מהני פכל ונהוי כע"מ שפמתן לי הרבית בפני עדים כו' וג"כ העדים עוברים פלפני עור ולאו בדינה קנימא וכמו ע"ט שפפעלי לאבא וממילא התנאי בטל ומעשה קנים ואף אם לא תתקדש יהיה הרנוח הזמן ושוב אינו ר"ק פיון דאין התנאי מועיל ואין הפסיקה קנימת פנ"ל ואף דעומדים לפני העדים מ"מ אוילי לא ירצו להיות שם.

(וי"ל פיון דמה דהוא מתנה ע"מ ש"ב הוא ג"כ רק מחמת האיסור לא שייך הג"ל). ויש לדחות דאין זה פתנאי רק כמו לאחר דמהני אף במ"ש בתורה.

או דמ"מ פִּינּוֹן שְׂאוֹמֵר זֶה בְּפָנָי עֵדִים וְאִינוּ מְחַנְסֵר רַק שְׂתֹאמֵר הֵן וְתִתְרַצֶּה וְזֶה הֵנּוּ בְּיָדָהּ הֵנּוּ כַעֲמַם שְׂתֹאכְלֵי חֲזִיר כַּנִּל וְאִינוּ מְנוֹכְרָח. וְעוֹד דֹּא"כ אֵין הִתְנַאי ע"י הַקְדוּשָׁין דְּגַם אִם לֹא תִתְקַדֵּשׁ הַמַּעֲשֶׂה קִנְיִם כַּנִּל מְקוֹדֶשֶׁת וְאָסוּר כּו' שֶׁהוּא בְּרַבִּית.

וּמִשְׁמַע דְּאַף לְדַעַת תּוֹס' שֶׁהוּא רַבִּית קַצוּצָה מ"מ מְקוֹדֶשֶׁת וְאַף דְּהָא הֵנּוּ מְקַח שְׁנַעֲשֶׂה בְּאִסוּר מ"מ מְדַאֲמֵר בְּש"ס א"נ מֵאֵן דְּאוֹזִיף ד' בַּה' וְנִהְיִבְלִי גְלִימָא בְּרַבִּיתָא גְלִימָא מְפָקִינוּ דְּלֹא לִימְרֵי גְלִימָא דְּרַבִּיתָא אֲבָל בְּדִינָא הַמְקַח קִנְיִם כּו'.

וּמְבֹאֵר דְּמַהֲנִי. וְאַף דְּלְכְאוּרָה אִינוּ מְנוֹכְרָח לִמ"ש הַסְמ"ע בַּח"מ ס' ר"ח דְּהָא דְּלֹא אֲמַרִּינוּ כָּל מַה כּו' אִי עֶבֶיד לֹא מְהַנִּי מִשּׁוּם דְּמַקְח זֶה אִינוּ בְּאִסוּר דְּהָא מוֹכֵר לוֹ מְפָנֵי הַדִּינָר וְלֹא קַצֵּץ הַגְּלִימָא ע"ש.

וְהִי אֲפֻשֶׁר דְּבְקַצֵּץ לוֹ שְׁמַלְנָה לוֹ שְׁיִתֵּן הַגְּלִימָא בְּרַבִּית דְּשִׁינָה אִי עֶבֶיד לֹא מְהַנִּי פִּינּוֹן שְׂקַצֵּץ לוֹ הַגְּלִימָא. וּמִמִּילָא בְּקְדוּשָׁין לֹא הֵיטָה מְקוֹדֶשֶׁת דְּהֵנּוּ פְקַצֵּץ הַגְּלִימָא וְדוֹקָא הֵתָם שְׂקַצֵּץ דִּינָר וְעִבּוּר הַדִּינָר מוֹכֵר הַגְּלִימָא מִשָּׂא"כ כַּנִּל.

אַף א"כ לְמָה לֹא אָמַר זֶה לְרַע בֵּין אַבְיֵי לְרַבָּא בְּרִישׁ תְּמוּרָה כּו'. אַף י"ל דְּלֹא שְׁיִנָּה כָּלֵל בְּקַצֵּץ הַגְּלִימָא כַּנִּל.

דְּהָא לִמ"ש דְּהָא דְּהֵנּוּ ר"ק הוּא דוֹקָא הֵיכָא שְׁהַפְסִיקָה הִי מוֹעִיל וְנִתְחַיֵּיב הַלְנָה אִזּוּ הֵנּוּ ר"ק מִשָּׂא"כ הֵיכָא שְׁלֹא הִי מוֹעִיל כַּנִּל. וּבְכָל דְּוֹכְחֵי בְּרַבִּית אַף דְּהָא אִינוּ מוֹעִיל הַחַיּוּב שְׁנִתְחַיֵּיב כָּלֵל דֹּא"צ לִיתֵּן כָּלֵל מִחֲמַת הָאִסוּר רַבִּית א"כ לֹא יֵהִי ר"ק כָּלֵל.

אַף ז"א כְּמוֹ בְּתוּרָמָה דְּאָמַר בְּש"ס דְּאַף אִי לֹא מְהַנִּי לוֹקָה מִשּׁוּם דְּעִבֵּר אֲמִימָרָא דְּרַחֲמָנָא פִּינּוֹן דְּמָה דְּלֹא מְהַנִּי הוּא מִחֲמַת הָאִסוּר ע"ש וְכֵן פֶּאֵן פִּינּוֹן דְּהַחַיּוּב מִצַּד עֲצָמוֹ מוֹעִיל רַק מִחֲמַת הָאִסוּר וְעִבֵּר אֲמִימָרָא דְּרַחֲמָנָא כַּנִּל.

אֲמָנָם הֵיכָא שְׁבִלָא הָאִסוּר לֹא הִי מוֹעִיל מִצַּד עֲצָמוֹ אִינוּ ר"ק כַּנִּל. וְלְכְאוּרָה בְּכָל מְקוֹם אִיךָ נִתְחַיֵּיב הַרַבִּית הָא מְחַיֵּיב עֲצָמוֹ בְּדָבָר שְׁאִינוּ חַיִּיב בְּעֵי קִנְיָן אוֹ אֲתָם עֲדִי וְכַה"ג וּבְמָה נִתְחַיֵּיב בְּדִיבּוּר בְּעֵלְמָא וּבְשִׁלְמָא בְּשִׁטְרָא א"ש דְּנִתְחַיֵּיב בְּשִׁטְרָא דְּמַהֲנִי מִשָּׂא"כ בַּע"פ.

וּי"ל ב' טְעָמִים אוֹ דְּנִתְחַיֵּיב פִּינּוֹן שֶׁהוּא בְּשַׁעַת הַלְנָאָה וְנִתְחַיֵּיב ע"י הַפְסָף שְׁמַקְבֵּל דְּהָא הַלְנָה מְנָה לְפִלוֹנֵי וְאֲתְחַיֵּיב מְהַנִּי מִכַּש"כ הַלְנָה לִי מְנָה וְאֲתְחַיֵּיב חַיּוּב יוֹתֵר עַל הַהַלְנָאָה וּמְהַנִּי כַּנִּל.

אוֹ י"ל מִטְעָם שְׂכִירוֹת דְּהָאוֹמֵר עֲשֶׂה לִי דְּבָר פְּלוֹנֵי וְאֲתֵּן לָהּ חַיִּיב בְּדִיבּוּר לְחוּד כְּשֶׁעֲשֶׂה הַפְּעוּלָה וְכֵן פֶּאֵן הַלְנָה לִי וְאֲתֵּן לָהּ שְׂכִירוֹת כַּנִּל. אֲמָנָם לִמ"ש הַר"ן ע"ז ר"פ הַשּׁוֹכֵר אֵת הַפּוֹעֵל גַּבִּי אֲתֵּן הַפְּעֵלִי לִי כּו' בְּטָלָה זֶה אִינוּ קוֹנֵה מִטְעָם שְׂכִירוֹת כְּשֶׁאוֹמֵר עֲשֶׂה לִי דְּבָר וְאֲתֵּן לָהּ חַפְזֵי זֶה אִינוּ קוֹנֵה הַחַפְזֵי.

וּלְהַרְשָׁב"א ז"ל גַּם דְּמִיּוֹ אִינוּ חַיִּיב דְּהָא לֹא נִתְחַיֵּיב בְּדָמִים כּו' ע"ש. וְא"כ בְּרַבִּית שְׂקַצֵּץ לוֹ הַגְּלִימָא שְׂאוֹמֵר הַלְנָה וְאֲתֵּן לָהּ הַחַפְזֵי שׁוּב אִינוּ קוֹנֵה הַחַפְזֵי כָּלֵל דְּמִטְעָם שְׂכִירוֹת לֹא מְהַנִּי כַּנִּל.

וְגַם מִחֲמַת הַפְסָף שְׁמַקְבֵּל לֹא קָנָה דְּקִי"ל מְעוֹת אִינָם קוֹנוֹת בְּמִטְלָטְלִין וְאַף שֶׁהוּא דְּרַבָּנּוּן אִינוּ מוֹעִיל שׁוּב מִן הַתּוּרָה לְהַרְבֵּה פּוֹסְקִים. וְא"כ לֹא קָנָה הַחַפְזֵי בְּפְסִיקָה זֶה וְאַף דִּי"ל

שְׁמִחוּיָב לְהַקְנוֹתוֹ לֹא מִ"מ שׁוֹב הָיָה כְּנֹתָן לֹא בְּעַד הַדְּמִים שֶׁקָּצַץ דָּגָם כְּאִן אֵין גּוֹף הַמִּקְח
בְּאִסּוּר דְּלֹא נִקְנָה לֹא כִּלְל ע"י הַפְּסִיקָה וּא"ש דְּלֹא שְׁיִיף אִי עֶבֶד לֹא מְהַי וּפְלִיגִי רַק
בְּקוֹצֵץ דְּמִים וּמוֹכֵר הַחֶפֶץ וְלִיכָא נ"מ כְּנ"ל אִף בְּקִדּוּשֵׁין כִּינּוּן שֶׁמְקַדְּשָׁה בְּשַׁעַת הַלְוָאָה
בְּהַרְנוּחָתָּ זְמַן דְּכִינּוּן שֶׁמְקַדְּשָׁת וְנִקְנִית לֹא בְּזָה דְּמִתְקַדְּשָׁת בְּכֶסֶף י"ל שְׁפִיר דְּשְׁיִיף אִי
עֶבֶד לֹא מְהַי כְּנ"ל.

וּלְכָּה י"ל דְּסָבֵר הַרִי"ו דְּאִינָה מְקַדְּשָׁת בְּכַה"ג. וְלֹא קָשָׁה דְּאָמַר בְּש"ס אִי דְּאִזְקָפָה הֵינּוּ
רִיבִית מְעַלְיָא וּמִשְׁמַע דְּמְקַדְּשָׁת וְלִהַנְּ"ל אֵין רֵאִי דְּשָׁם כִּינּוּן דְּקָצַץ רַק דְּמִים הָיָה כְּמוֹ שֶׁם
דְּמוֹכֵר בְּעַד הַרְבִּית הַגְּלִימָא וְלֹא שְׁיִיף לֹא מְהַי מִשָּׂא"כ כְּנ"ל: אִף בְּאֲמַת נִרְאָה דְּזָה אֵינוֹ
וְגַם קְוָשִׁית הַסַּמ"ע לֹא קָשָׁה כִּלְל דְּהָא חֲזִינּוּן בְּמַעוֹת שְׁל רַבִּית שְׁאֵין הֵיתוּמִים חֲזִיבִים
לְהַחְזִיר כּו' וְגַם בְּדִידִי לֹא נִחְתִּינּוּ לְנִכְסֵי רַק כּוֹפִין לְקַיָּים הַעֲשָׂה וְחִי אַחֲרֵיהּ עֲמָה כּו' וְאִם
הִי שְׁיִיף אִי עֶבֶד לֹא מְהַי לֹא קָנָה הַמַּעוֹת כִּלְל וְהָיָה גְּזוּל וְגַם הֵיתוּמִים חֲזִיבִים הָיָה בְּרַבִּית
קְצוּצָה וּא"כ לְמָה דְּחֹו בְּש"ס תְּמוּרָה הַנ"מ בֵּין אַבְיֵי לְרַבָּא בַר"ק דְּגַם אַבְיֵי מוֹדָה דְּיוֹצְאָה
בְּדִינָיִים מְשׁוּם וְחִי כּו' הָא עֲדִינּוּן הַנ"מ בֵּין אִי קָנָה הַמַּעוֹת וְצָרִיף לְהַחְזִיר מְשׁוּם הַעֲשָׂה
וְלְרַבָּא לֹא קָנָאוּ כִּלְל וְע"כ דְּלִיתָא דְּהָא רַבָּא גּוֹפִי סָבֵר דְּאֵין הֵיתוּמִים חֲזִיבִים כּו' וְדָחוּ
הַטַּעַם דְּרִשׁוֹת יוֹרֵשׁ כְּרִשׁוֹת לֹוֹקֵס רַק לְבָרְנִי לֹא אֲזַהֵר כּו' וְנָהִי דְּלֹא אֲזַהֵר הָא מְכָל מְקוֹם
לֹא קָנָאוּ וְחֲזִיבִים כּו' וְע"כ דְּגַם לְרַבָּא גְּלִי קָרָא דְּלֹא שְׁיִיף לֹא מְהַי וּקְנָאוּ רַק מְשׁוּם
מְצוּה חֲזִיב לְהַחְזִיר בְּרַבִּית וּמִמִּילָא כִּינּוּן דְּגְלִי דְּלֹא שְׁיִיף כְּאִן לֹא מְהַי בְּקוֹצֵץ מַעוֹת א"כ
מִמִּילָא גַם בְּגְלִימָא קָנָה הַגְּלִימָא דְּמֵאֵי חִילּוּק וְשְׁפִיר הַמִּקְח קָיָים וְכְמוֹ בְּמַעוֹת כְּנ"ל
וּמִמִּילָא כְּאִן בְּקִדּוּשֵׁין מְקַדְּשָׁת דְּהָא מְתַקְּדָשָׁת עֲצָמָה עֲבוּר הַרְבִּית וְלֹא שְׁיִיף לֹא מְהַי
וְכְמוֹ אִם נִתְּנָה לֹו חֶפֶץ אַחֵר דְּקָיָים כְּנ"ל.

וּלְכָּה נִדְּאִי נִרְאָה דְּבָדִין הֵיזָה וְכֵן בְּאֵרוֹת זִמְנָא אַחֵר הַהַלְוָאָה וּקְדָשָׁה בְּזָה נִדְּאִי מְקַדְּשָׁת
גַם לְתוֹס' דְּהָיָה רַבִּית קְצוּצָה: וּמ"ש הַרִי"ו דְּבַר"ק אֵינָה מְקַדְּשָׁת הֵינּוּ שְׁלִקְח מְמָנָה
וּקְדָשָׁה בְּהַרְבִּית שְׁלִקְח דְּבָזָה שְׁיִיף דִּידִי שְׁקִלִי כְּמוֹ בְּגִזְל דִּינְדָה כִּינּוּן דְּהוּא מְחֻיָּב לְהַחְזִיר
גּוֹף הַדְּבָר שְׁלִקְח.

וְגַם י"ל בְּלֹא הַטַּעַם דְּדִידִי שְׁקִלִי. לְמֵאֵי שְׁפָתָבוּ תוֹס' גִּיטִין פ' הַשּׁוֹלֵחַ דְּבִאֲפוֹתֵי מְפֹרָשׁ
ק"ל דְּלִמְפָרַע גּוֹבָה כִּינּוּן דְּלֹא מְצִי לְסִלּוּקֵי בְּזוּזֵי ע"ש וְהִיכָא דְּלִמְפָרַע גּוֹבָה אִי אַקְדִּישׁ
לְוָה אִו זָבִין לֹא מְהַי כִּלְל כְּשֶׁנִּבְּאוּ לְבַסּוּף ע"ש.

וּא"כ בְּרַבִּית נָהִי דְּהַמְלִנָה קָנָאוּ וְהוּא שְׁלֹו מְכָל מְקוֹם הָא יֵשׁ עָלָיו חִיּוּב לְהַחְזִירוֹ וְלֹא גָרַע
מִשְׁאָר חוֹב וְגַם הָיָה כְּאֲפוֹתֵי מְפֹרָשׁ דְּהָא לֹא מְצִי לְסִלּוּקֵי בְּזוּזֵי דְּמְחֻיָּב לְהַחְזִיר לֹו גּוֹף
הַדְּבָר.

וּא"כ כְּשֶׁנִּבְּאוּ הַלְוָה הַרְבִּית מְמָנוּ מִמִּילָא לְמַפְרַע גּוֹבָה וְהוּא שְׁלֹו וְכִשְׁהַמְלִנָה מְכָרוּ מְקוֹדֵם
לֹא מְהַי כִּלְל. א"כ כְּשֶׁקְדָשָׁה בְּזָה וְגוֹבָה הוּא אוֹתוֹ מִמִּילָא לֹא הִי שְׁלֹו כִּלְל לְמַפְרַע וְאֵין
הַקְדוּשֵׁין מוֹעִילִים כְּלוּם דְּקְדָשָׁה בְּדָבָר שְׁאֵינוֹ שְׁלֹו כְּנ"ל.

וּבִיתוּמִי דְּאֵין חֲזִיבִי הֵינּוּ מְשׁוּם דְּאֵינוֹ גּוֹבָה וְלֹא שְׁיִיף לְמַפְרַע כּו': וְלִכְאוּרָה נִרְאָה
לְהַנְּ"ל דְּאִם הַקְנָה לְוָה חֶפֶץ שְׁנָתָן בְּרַבִּית לְאַחֵר מְהַי הַקְנָנוּ כְּשֶׁנִּבְּאוּ לְבַסּוּף וְאִף דְּלֹא

הִזָּה שְׁלוֹ בְּשַׁעַת הַקִּנּוּן מ"מ הוּי כְּאֶקְדִישׁ מַלְנָה וְנִבִּין מַלְנָה בְּאִפּוֹתֵי קִי דְמַהֲנִי לַהֲנַ"ל מִשׁוּם דְּלִמְפָרַע גּוֹבָה כִּנ"ל.

אָף י"ל דְּכִינּוּן דְּלֹא נִחְתִּינוּ לְנִכְסֵי הָוֵי מְמוֹן שְׂאִינוּ יָכוֹל לְהוֹצִיאָו בְּדִינֵינוּ שְׂאֵם הַקְּדִישָׁה לֹא מְהַנִּי אָף שֶׁהוּא שְׁלוֹ וְכוּן כְּאֵן נְהִי דְּלִמְפָרַע גּוֹבָה וְהִי שְׁלוֹ מ"מ הָא לֹא הִי יָכוֹל לְהוֹצִיאָו בְּדִינֵינוּ קוֹדֵם שֶׁהִתְזַוְרוּ כִּינּוּן דְּלֹא נִחְתִּינוּ לְנִכְסֵי כִּנ"ל.

וַיֵּשׁ לְדַחוֹת כִּינּוּן דְּכוּפִין אוֹתוֹ לְקִנּוּיִם הַעֲשֵׂה כִּנ"ל. וְאָמַר בְּהַדְּיָא יוֹצֵאָה בְּדִינֵינוּ: וּבְזָה יֵשׁ לְיִשְׁבַּח מַה דְּקָשָׁה לְכַאוּרָה שְׂפַתְבָּהּ דְּבַאֲמָרָה הֵן וְדַאי מְקוֹדְשֵׁת כְּמוֹ בְּגִזְלֵי דִידָהּ וְהִינּוּ דְאַקְנוּיֵי אַקְנֵי לִיה.

וְלְכַאוּרָה לֹא מְהַנִּי דְּבִשְׁלָמָא בְּגִזְלֵי דְּהוּא שְׁלָה מוֹעִיל דִּיכּוּלָּה לְהַקְנוֹת וְאָף שְׂאִינוּ בְּרִשׁוֹתוֹ מ"מ כִּינּוּן שְׂרוּצָה הָוֵי כְּבִרְשׁוֹתוֹ כִּמ"ש הַב"ש לְעִיל. אַבְל בְּרַבִּית דְּכָל זְמַן שְׁלֹא גְבַתָּה לֹא הִזָּה שְׁלָה כָּלֵל דְּהוּא שְׁלוֹ לְגַמְרֵי וּא"כ מַה מְהַנִּי שְׂאֲמָרָה הֵן וְאַקְנֵי לִיהָ הָא אֵינָה יָכוּלָּה לְהַקְנוֹת אֲזַי קוֹדֵם שֶׁלְקַחְתָּה דְּאִינוּ שְׁלָה וְהָוֵי לְכַשְׂאֲקַחְתָּהּ מִמָּה קְנוּיֵי לָהּ מַעֲכָשְׁתָּהּ וְלֹא מְהַנִּי מַה שֶׁהַקְנָתָהּ.

אָף לֹא קָשָׁה דִּמְמ"נ כִּינּוּן שֶׁהוּא שְׁלוֹ יָכוֹל לְקַדְשָׁה בּוּ רַק דְּשִׁינְיָ דִּידֵי שְׁקִלֵי וְכִינּוּן דְּאַמָּרָה הֵן שׁוֹב מְהַנִּי וְאִין צְרִיכִין לְאַקְנוּיֵי אַקְנֵי לִי כָּלֵל. דְּדוֹקָא בְּגִזְלֵי שְׂאִינוּ שְׁלוֹ כִּנ"ל.

אוּ דְּמַהֲנִי מַחִילָה כִּינּוּן שֶׁהוּא רַק תְּבִיעָה שְׂחִיב לְהַתְזַוֵּיר מְהַנִּי מַחִילָה כִּנ"ל וְכַמְבּוֹנָאָר בְּרַמְבַּ"ם דְּמַהֲנִי מַחִילָה בְּרַבִּית. וְלִמ"ש ג"כ א"ש דְּמוֹעִיל שְׁפִיר הַקִּנּוּן ג"כ שֶׁהַקְנָתָהּ לוֹ כִּינּוּן שְׂגַבְתָּהּ לְבִסּוּף וְלִמְפָרַע גּוֹבָה וּמְהַנִּי זָבִין מַלְנָה כִּנ"ל.

וְאָף אֵי נִימָא כִּנ"ל דְּאִינוּ יָכוֹל לְהוֹצִיאָו מ"מ לְעַנְנֵן זֶה שׁוֹב מְהַנִּי מַה שְׂרוּצָה לְהַתְזַוֵּיר כְּמוֹ בְּגִזְלֵי כִּנ"ל: מ"ש עַל דְּבָרֵי הַסֵּמ"ע דְּלֹא קָשָׁה דְּגַלִּי קָרָא דְּלֹא שְׁיִיף לֹא מְהַנִּי וְהַמְקַח קִינּוּ. מְכַל מְקוֹם י"ל דְּמַקְשָׁה שְׁפִיר דְּהָא בְּש"ס תְּמוּרָה (דָּף ה') פָּרָף מְאֻנָּס שְׂגִירֵשׁ דְּמַתְזַוֵּיר וְהָוֵי ס"ד דְּמַה דְּמַתְזַוֵּיר הוּא מִשׁוּם דְּאֵי עֲבִיד לֹא מְהַנִּי וְהַקְשׁוֹ תוּס' דַּא"כ לֹא יוֹעִיל הַגֵּט כָּלֵל וְתִירְצוּ דְּאִיתְקַשׁ לְמִיתָה וְאֵי אֲפָשֵׁר שְׂיִהְיֶה הַגֵּט בְּטַל וְלֹא מְהַנִּי רַק לְעַנְנֵן זֶה אֲמַרִּינוּ דְּלֹא מְהַנִּי שְׂעַכ"פ מְחַוֵּיב לְהַתְזַוֵּירָה וְאִינוּ מוֹעִיל לְהִיּוֹת כָּל יָמָיו ע"ש.

וּא"כ גַּם כְּאֵן נְהִי דְּגַלִּי קָרָא דְּלֹא שְׁיִיף לֹא מְהַנִּי שְׂיִתְבַּטַּל וְלֹא הִזָּה שְׁלוֹ אַבְל עַכ"פ כִּינּוּן דְּמַחְוֵיב לְהַתְזַוֵּיר כּו' א"כ שְׁיִיף לְעַנְנֵן זֶה אֵי עֲבִיד לֹא מְהַנִּי שְׁלֹא הִזָּה שְׁלוֹ לְחַלוּטִין וְיִתְחַוֵּיב לְהַתְזַוֵּיר גּוּף הַחֲפֵץ הִינּוּ הַגְּלִימָא כִּנ"ל וְהוּא מִמֶּשׁ כְּאֻנָּס שְׂגִירֵשׁ וְהַקְשָׁה שְׁפִיר וְהוֹצֵרָה לְתַרְצֵי כִּנ"ל.

וּא"כ לְכַאוּרָה גַּם בְּקִדּוּשֵׁין נִימָא כִּנ"ל דְּמַחְוֵיב לְגַרְשָׁה כִּינּוּן שְׂגוּף הַקְּדוּשֵׁין הֵם הַרְבִּית וְנְהִי דְּקִינִימִין מ"מ לְעַנְנֵן זֶה לֹא יוֹעִיל כְּמוֹ בְּאֻנָּס כִּנ"ל. אָף י"ל דְּלֹא קָשָׁה דְּהָא מְהַרִּי"ט וְשְׂאָר פ' כְּתָבוּ דְּלִכְּהָ בְּשׁוּחַט בְּשַׁבַּת לֹא שְׁיִיף אֵי עֲבִיד לֹא מְהַנִּי דְּדוֹקָא הִיכָא שְׂיִתְקוּן הָאִיסוּר אֵי לֹא מְהַנִּי כְּמוֹ בְּתְמוּרָה דְּתוּרָם אֲמָרָה לֹא יְמִיר וְאֵי אִינוּ תְמוּרָה א"כ לֹא הִמִּיר וְנִעֲשָׂה דְּבוּר הַתְּוּרָה מִשָּׂא"כ שׁוּחַט בְּשַׁבַּת דְּאָף אֵם אִין הִשְׁחִיטָה כְּשֶׁרָה אִיסוּרָא דְּעֲבִיד ע"ש.

ולכאורה קשה לפ"ז איך פתבו תוס' באונס שגירש דלעגנו זה לא מהני שיתחייב להחזירה כנ"ל. הא פינו דלעגנו זה אף אי לא מהני ע"מ מועיל הגט ושוב לא שייך פלל לעגנו זה לא מהני לעגנו החזרה דבזה לא יתקון האיסור כשוחט בשבת הנ"ל.

אך לא קשה דשם פתיב לא יוכל לשלחה כל ימיו וזה מלבד האיסור דגוף הגירושין הוא ג"כ איסור שיהיה השילוח כל ימיו כו' ע"ש ולכך שפיר שייך לא מהני דנהי דלא יתקון האיסור דגוף הגט מ"מ זה יתקון האיסור דשילוח כל ימיו פינו שמתחייב להחזירה וכ' תוס' שפיר כנ"ל.

אמנם פאן ברבית דהאיסור הוא רק אל תסח מאתו כו' וא"כ פינו דגלי קרא דמהני הקננו דעכ"פ קונה א"כ שוב מהני לחלוטין דבזה לא יתקון פלל האיסור מה שיהיה מחוייב להחזירו וכמו בשוחט בשבת כנ"ל וא"ש: ואף דלמ"ש לעיל דלמפרע גובה א"כ לכאורה יתקון האיסור דכשיהיה מחוייב להחזיר גוף החפץ א"כ יהיה למפרע שלו ולא קנה פלל.

ז"א דלא גרע ממוכר בשנת היובל לרב דמכורה ויוצאה דמ"מ הוי זה קננו דאחר הקיחה של הרבית נולד החיוב שמתחייב להחזיר ואף דנעשה למפרע שלו מהתחלת החיוב היינו משעוה שלקחו אבל עכ"פ ברגע זו קנאו ונהי שלו ואין האיסור מתקון כנ"ל וא"ש ומינשב קושית סמ"ע ג"כ כנ"ל ויש לדחות: ומ"מ נראה בקצץ לו גלימא ובמקום שקנאו וכה"ג.

י"ל דאין המקח קיים וכשנזמן לו הגלימא מחוייב להחזירו מדאורייתא ולא משום גזירה דלא לימרא כו' דנהי דלא שייך אי עביד לא מהני. מ"מ פינו דבמעוה מחוייב להחזיר משום וחי אחיה כו' ותייב אותו הדבר עצמו וא"כ למה יועיל פשנותן החפץ ברבית נהי דהמקח קיים אבל מ"מ חייב להחזירו כמו מעוה משום העשה הנ"ל.

ואף שמקנה לו לגמרי שלא יצטרך להחזירו לו מ"מ לא מהני כמבואר ברמב"ם ז"ל במעוה דלא מהני המחילה קודם שגבה שלא יתחייב להחזיר דהא כל רבית הוי מחילה ואסרה תורה.

והוי כמתנה עמ"ש בתורה בדבר שאינו ממוזן דאינו מועיל כנ"ל. וכן בחפץ אינו מועיל כנ"ל.

רק פאן בקדושין דלא שייך שיהיה חייב להחזיר דמה יחזיר פינו שמתקדשת וכינון דלא שייך. אי עביד לא מהני ממילא מועיל כנ"ל.

שוב מצאתי במשנה למלך פ"ח מהל' מלוה שכ' ג"כ בקצץ לו חפץ ונמן לו דמחוייב להחזיר גוף החפץ ולא דמיו וכמ"ש כנ"ל. דדוקא התם בקוצץ דמים ונזמן לו הגלימא היה מהני מן התורה דהא מה שנותן החפץ זה אינו רבית קצוצה משא"כ בהנ"ל.

ובזה י"ל דעת הי"א שהביא הרא"ש ריש פ' א"נ וכן הבינו הראב"ד ורא"ש בדברי הרמב"ם דמהני מחילה אף בשעוה שנותן הרבית כשמוחל שלא יחזירו לו ע"ש ודחה הרא"ש דכל רבית מחילה הוי ואעפ"כ חייבו תורה להחזיר ע"ש.

ולמ"ש י"ל דכינון דעכשיו דכבר אמרה תורה שבסתם שנותן צריך להחזיר וא"כ מה שמתחייב ליתן מחמת הקציצה הוא רק שיתן סתם וממילא יהיה מחוייב להחזיר וא"כ מה

שנותן לו עתה שמוחל לו שלא יצטרף להחזיר ממילא מחילה זו אינו רבית קצוצה שנה לא קצץ ומהני כנ"ל וממילא בקצץ מתחילה שיתן לו במתנה גמורה שלא יצטרף להחזיר שוב צריף להחזיר דגם זה ר"ק כנ"ל: מקודשת ואסור כו'.

והב"ש הוכיח דמקדש ברבית קצוצה מקודשת מרש"י ז"ל דפי' דפריף בגמרא אילימא דאזקפי' ד' בה' רבית מעללי' הוי ועוד היינו מלנה כו' ופי' רש"י ז"ל שקודשה בדינר התמישי של רבית ומקודשת רק דפריף אמאי קרי ליה הערמת רבית כו' ומוכח דמקודשת כו'.

ובאמת תמוה מאד דכיון שלא גבה עדיין ואינה חייבת כלל ליתן לו דינר הה' במה תתקדש. וגם הריטב"א ז"ל כ' לישנא בעלמא קא מקשה אמאי קרי לי' הערמת רבית אבל ודאי מקודשת אפילו שפבר לקח הרבית וקדשה בו דהוא שלו כו' ע"ש.

ותמוה דמאי אפילו הא באמת פשפבר גבה הוא שלו ויכול לקדשה בו משא"כ בלא גבה דאינה חייבת כלל כנ"ל. והנה המל"מ פ"ח מהל' מלנה כ' דבמכר קנה פשפבר לו בדמי הרבית שחייב משום דאף דא"צ ליתן זה הוא מחמת גזירת התורה אבל מ"מ יש עליו חיוב רק דאף שחייב נצטנה שלא ליקח אבל לא נאמר בפשכיל זה שאינו חייב ולכך קנה ע"ש.

וממילא לכך פאן מקודשת גם אף שלא גבה עדיין לס"ד דמקדש במלנה מקודשת. אף מ"מ קשה דהא במתנה על מנת להחזיר אינה מקודשת להרמב"ם ז"ל מדאורייתא דאף דיש פאן נתינה מ"מ אין לה הנאה ובקדושים בעינן שיהיה לה הנאה ג"כ ע"ש וא"כ פאן נהי דנימא דהוי זה נתינה מ"מ הא אין לה הנאה כלל דהא גם בלא הקדושים לא היתה צריכה ליתן לו כלום.

וקשה להרמב"ם למה פריף רבית מעללי' הוא ולא פריף איף מקודשת. ודוחק לפרש כן דרבית הוא ואינה מקודשת דהוא דוחק דגם אי הנה אבק רבית לא היתה מקודשת פיון שאינה מחויבת ליתן כנ"ל.

ויש לדחות דהנה מהני מה"ת עכ"פ: ויש לישב דהא אחר בש"ס א"נ ס"ה מאן דמסיק תריסר זוזי דרבימא בחברי' ואגר לי' חצר דמיתגר בעשרה בי"ב פי מפקינן מני' י"ב מפקינן מני' ופריף ולימא פי אגרינא בי"ב דקא משתרישי לי אבל השתא דנח משתרישי לי לא בעינא רק פדאגרי כ"ע ומשני דסבר וקובל ע"ש.

וכן במקח פשקנה ממנו חפץ בדמי הרבית שנה פחות ביותר מוציאין ממנו כמו שקובלו ביותר וע"ש במל"מ פ"ט מה' מלנה וא"כ נראה דהלנה לה ד' זוז בה' ואזקפה פאן פדאמר בש"ס ה"כא וקדשה באותו דינר הה' ממילא אי מקודשת צריף הוא לשלם לה דינר דהא הוי כלקח חפץ בעד הדינר של הרבית קצוצה וצריף לשלם אף ששנה פחות וגם פאן פיון דקובל הקדושים שנתקדשה בעד דינר של הרבית ממילא מוציאין ממנו דינר דהוי ר"ק ואינו יכול לומר בעד דינר קרו איני רוצה לקדשה דסבר וקובל כנ"ל וכמו במקח שכ' המל"מ ע"ש.

והנה לדעת הרבה פ' לקמן ס' כ"ט בקודשה וכ' לה שטר על עצמו שנתחייב לה פרוטה מקודשת דעדיף מהניח לה משכון כו' דהא חיוב זה שנתחייב שנה ממון ע"ש. וא"כ ה"כא

לכאורה באזקפה תהיה מקודשת כששקדשה בהדינר של הרבית כו' דהא במה שקדשה בדינר והוי קניבל הדינר ומחויב להחזיר לה דינר וא"כ בקדושין אלו נחתמיב לה דינר וא"כ נותן לה חיוב זה דשנה פסוף וכמו כ' לה שטר פנ"ל ותתקדש פנ"ל דנהי דאינה מקודשת מחמת גוף הדינר של רבית אבל תהיה מקודשת בחיוב זה שנתמיב לה ע"י זה פנ"ל שקדשה בהדינר של רבית נעשה החיוב ומקודשת פנ"ל, ואף להפ' דלא מהני בשטר משום דאגיד גבי' א"כ גם פאן לא הנה מועיל דג"כ אגיד גבי' אף שנתמיב פנ"ל.

אף י"ל דהא פאן היא חייבת לו ד' דינרים קרן ודינר הה' רבית וא"כ פיון דקי"ל בב' שהוציאו שט"ח על זה היכא דאין נ"מ לזה זבורית ולזה זבורית אמרינן הפוכי מטרתא למה לי ויכול ליקח לעצמו בפרעון חובו זה החוב שלו ע"ש בח"מ.

וא"כ פאן שנתמיב לה הוא ע"י הקדושין הדינר של רבית א"כ א"צ היא לשלם לו רק ג' דינרים מהחוב שהלזה לה דהפוכי מטרתא כו' וא"כ אינו אגיד גבי' פלל דהא פכר יש לה אותו הדינר שנתמיב לה דנפרע דינר אחד מהמלנה ולס"ד דבמלנה מקודשת מהני שפיר פנ"ל.

וא"כ מיושב לכאורה בפשיטות דפריף אי דאזקפה ד' בה' כו' והיינו דנימא שתתקדש פנ"ל דהא נתמיב ע"י זה להחזיר לה דינר כו' ושפיר מקודשת ופריף רבית מעליא הוא דלוקח זה בעד הדינר של רבית ואמאי קרי לי' כו'.

ועוד היינו מלנה. דהא באמת אגיד גבי' פנ"ל רק דנימא דהא נפרע דינר אחד מהמלנה שחייבת לו וזה אין אגיד גבי' וע"ז פריף היינו מלנה וגוף החיוב אגיד כו'.

אף באמת ז"א דאיף נימא שתתקדש בזה דנתמיב לה לשלם דינר הא פל החיוב שחייב הוא רק משום שנתקדשה לו בדינר של רבית ונחייב להחזיר וכל זה אי מקודשת אבל איף תתקדש בזה החיוב הא פל זמן שאינה מקודשת אין פאן חיוב עליו פלל דלא קניבל פלום וא"כ במה תתקדש הא צריף שיתן לה דבר מה ובה מקודשת פנ"ל וכאן הנתינה הוא כשמתקדשת פנ"ל ולא מהני: אמנם לענין זה י"ל שפיר פסברת המל"מ דאף דאסור ליקח ממנה הרבית מ"מ שפיר מתקדשת בזה החיוב של רבית דהא חייב כמו שכ' המל"מ במקר דזה הוי נתינה מה שנותן החיוב שנתמיב לו רבית.

ולא קשה מ"ש דבקדושין בעינו הנאה ג"כ, דז"א דשפיר מקודשת באזקפה בדינר של רבית שחייבת לו דזה הוי נתינה פנ"ל. ושפיר יש לה הנאה ע"י הקדושין דכיון שקודשת שפיר צריף לשלם לה הדינר פיון שקדשה בעד הדינר ולענין הנאה מהני שפיר מה שהנאה הוא ע"י הקדושין דבכל מקום ההנאה הוא ע"י הקדושין דאל"ה צריכה להחזיר וכנ"ל רק נתינה בעינו שתתקדש ע"י זה פנ"ל.

וכאן שפיר הוי זה נתינה שנותן לה דינר הה' של רבית וכמ"ש המל"מ רק דבעי הנאה וכאן אית לה הנאה דאי מקודשת צריף הוא לשלם לה, וגם אגיד גבי' לא שניף דלענין הנאה לא שניף דמ"מ אית לה הנאה רק נתינה לא הוי פנ"ל ופריף שפיר רבית מעלי' הוא.

אבל לענין קדושין הנה מועיל פנ"ל. ועוד היינו מלנה דכיון דבמלנה אינה מקודשת א"כ אין זה נתינה מה שנותן לה הדינר רבית שהיא חייבת לו דהוי מלנה ושוב לא הוי קדושין

מחמת שנתחייב לשלם דהא אין החיוב רק אם היא מקודשת וכיון שאין פאן נתינה לא מהני פנ"ל ואף דאינו מוכן לכאורה מ"ש המל"מ.

דהא פיון שאסרה תורה שלא ליקח א"ב מה חיוב יש. וי"ל דמ"מ פיון שחייב ואם הנה אופן ליקח בהיתר הנה מחויב ליתן רק דהא אסור.

וא"כ אח"כ פשמוחל הדינר של רבית הוי שפיר מחילת חוב פיון שאינו עושה איסור שבאמת אינו לוקח והוי מוחלחיוב דבלא איסור יש חיוב פנ"ל. וא"כ בקדושין לדעת רש"י ורמב"ם שמה שמתקדשת לא הוי פנתינת רבית.

א"כ שפיר מתקדשת בדמי הרבית דיש פאן נתינה לס"ד דבמלוה מקודשת דהא נותן לה חוב של רבית ונותן באופן שאין איסור והוי חיוב פנ"ל. ומ"מ אינו מוכרח בדברי המל"מ דיש חיוב פלל ברבית קודם שגבאו דהא באמת אי עביד לא מהני והכי קי"ל רק דברבית גלי רחמנא דקונה הרבית שנתן לו והיגו לעגנו הלאו דאל תקח מאתו כו' גלי פיון דכ' וחי אחיה כו' אהדר ליה גלי דקנה הרבית שנתן לו או למ"ד דאינה יוצאה הוא דכ' רחמנא למורא ניתן ולא להשבון כדאמר בש"ס ריש תמורה ע"ש וכל זה על הלאו דאל תקח מוכח דלא שייך בזה דלא מהני פנ"ל.

אבל לעגנו הלאו דלא תשימון עליו נפש י"ל שפיר דאי עביד לא מהני ואף ששם עליו אין השימה מועלת פלום ולא נתחייב פלל באותו שימה שקצץ בשעת הלואה ואינו חייב פלל דלא מצינו דגלי קרא לעגנו זה דמהני החיוב ואף דעובר בשימה לחוד היגו דעבר אמירא דרחמנא אבל לא דיועיל פנ"ל.

דלא גלי רק פשנתן הרבית דקנאו פנ"ל אבל לא לעגנו החיוב שיהיה חייב פנ"ל ואין לומר דמוכח דמהני גם לעגנו זה דהא אינו עובר באל תקח רק ברבית קצוצה כו'. וא"כ אי נימא דלא מהני לעגנו החיוב ולא נתחייב פלל וא"כ אף שנתן לו אח"כ לא יהיה ר"ק פלל דמה שנתן אינו עובר החיוב דהא לא נתחייב פלום וכנותן בלא קצוצה.

וא"כ מוכת דגם לעגנו השימה לא שייך לא מהני. אף ז"א דהא אמרה תורה סתם אל תקח כו' ואיך מוכח דדוקא ברבית קצוצה אזהר רחמנא כו' וע"כ דקאי רק אלאו דלא תשימון ואם שם אל תקח מאתו כו'.

וא"כ אף דלא מהני השימה מ"מ פיון ששם ועבר אמירא דרחמנא שפיר עובר אלאו דאל תקח ג"כ. ואינו מוכרי דמהני פנ"ל.

אף מ"מ אף דלא נימא בדברי המל"מ מטעם הנ"ל, מ"מ א"ש פאן דלאבני קיימינו דסבר אי עביד מהני ושפיר מועיל החיוב אף דאמר רחמנא לא תעביד פנ"ל ופריה שפיר. וא"ל דא"כ לימא בש"ס תמורה הנ"מ בין אבני לרבא לעגנו החיוב אי מהני פנ"ל דז"א דהא באמת אין נ"מ דבין אי מהני החיוב או לא מ"מ אינו חייב מחמת האיסור.

ולפי האמת דבמלוה אינה מקודשת אין נ"מ פלל פנ"ל רק פאן לס"ד כו' ובאמת לדין אין נ"מ בכל זה דכשמתקדשה ברבית שלא גבה ודאי אינה מקודשת דאף דהוי חיוב הוי מקדש במלוה דלא מהני.

ובקדושה בהנאות מחילה של דינר רבית ג"כ לא מהני דאין לה הנאה פלום דאף דנימא דהוי נתינה מ"מ הנאה אין פאן דבל"ז לא היתה נותנת לו. וגם אם קדושה בחוב רבית שיש לו על אחרים ג"כ לא מהני דאין לה הנאה פלום.

וגם על כל פנים הוי ממון שאינו יכול להוציא בדדיינים שאינו יכול להקנותו פנ"ל: עוד הנה אפשר לומר בש"ס אי דאזקפה כו' למאי שהקשו הפ' לדעת הרבה פ' דהלנה ברבית חייב מלקות דלגבי' לא ניתן להשבון ואם פן נפטר הלנה מלשלם הקרן ג"כ דהמלקות פוטרו מתשלומין ובשעת הלנאה נתחייב מלקות ואז נתחייב בתשלומין כו' ותיירצו דהלנה אינו עובר רק פשנותן הרבית ולא בשעת הלנאה לחוד ולכך אינו פוטרו כו' ע"ש.

ולכאורה עדיין קשה פשנותן הלנה הרבית לחוד בתורת רבית והקרן עדיין חייב לו א"כ פטר גם מהקרן פיון שחייב מלקות פשפכר נמן הרבית. אף ז"א דשוב החיוב תשלומין פא קודם חיוב המלקות דמיד בשעת הלנאה נתחייב והמלקות על נתינת הרבית פנ"ל.

ואינם באים בבת אחת ואינו פטר כלל פנ"ל אמנם י"ל למאי דאמר פ"ג דכתובות בגונב חלבו של חברו ואכלו דחייב שפכר נתחייב בגנבה כו'. ופריד מהא דעקירה צנרד הנחה דפטור ומשני דהתם אי אפשר לחיוב מיתה בלא חיוב התשלומין ופטר אף שהיה קודם משא"כ הנ"ל אפשר לאכילה בלא הגבהה כו' דאי בעי גחין ואכיל ע"ש.

וא"כ פאן ברבית דכשאינה קצוצה אינו חייב מלקות על הנתינה דרבית לחוד רק מחמת שקצץ בשעת הלנאה חייב הלנה אח"כ על נתינת הרבית וא"כ אף שהחיוב תשלומין הוא קודם מ"מ הוי עקירה צנרד הנחה דבלא ההלנאה לא היה מחוייב מלקות על הנתינה יאי אפשר כו'.

אף י"ל דבאמת פוטרו המלקות פשנותן הרבית ולא הקרן פשהמלנה קבלו בתורת רבית ופטור באמת מהקרן אח"כ מחמת החיוב מלקות פשהתרו בו פנ"ל וא"כ י"ל פאן דפריד שפיר אי דאזקפה ד' בה' ונימא דסבר חייבי מלקות שוגגין פטור או באתרו בי' כו' וא"כ שפיר מקודשת דהא במה שמקדשה בדינר הה' של הרבית ולקח הרבית והקרן חייבת לו א"כ פטורה היא גם מהקרן בקדושין אלו דהא נתנה לו הרבית וחייבת מלקות ופוטרה מגוף המלנה ומקודשת בנתינה זו דמה שמקדשה בהרבית נפטרת מהמלנה ובלא הקדושין אף שלא היתה חייבת הרבית היתה צריכה לשלם הקרן דכשלא נמן אין הלנה חייב מלקות פנ"ל ורק ע"י בנתינה נפטרת ופריד רבית מעליא הוי ועוד היינו מלנה דרק מה שפטר מהמלנה פנ"ל.

אף זה דוחק בכוננת הש"ס לומר מטעם מלקות פנ"ל ועוד דאף שהמלקות פטר מ"מ חייבים מן הדין לצאת די שמים רק דאין כופין בב"ד וי"ל דמ"מ בהנאה זו מקודשת שאין יכולין לכופה פנ"ל אף ג"כ ההנאה זו ע"י הקדושין ונקא כמ"ש: (כא) מקודשת ואסור כו' שהוא כרבית.

ולדעת תוס' והרבה פ' הוי ר"ק ומ"מ מקודשת וכן בדין הב' בארוח ליה זימנא ג"כ הוי ר"ק לתוס' ומקודשת ע"ש. ולכאורה קשיא לי למאי דקי"ל דעדי רבית הסתומין בשטר חייבים מלקות ופסולין כמ"ש תוס' פ' א"נ ע"ד.

ותוס' סוף פ' א"נ כ' דהיכא דלא הנה מלנה בלא עדים עוברים בלפני עור כו' פיון שעל
ידם נעשה האיסור רבית ע"ש ומבואר בש"ע ח"מ סי' ל"ד דגם העוברים בלפני עור
פסולין לעדות מדרבנן עכ"פ ע"ש.

וא"כ פיון דכל הרבית הוא מה שמתקדשת עבור הרוחת הזמן זה הוי פנותנת לו פרוטה
כו', וא"כ הא קי"ל המקדש בלא עדים אין חוששין לקדושתו וא"כ ממילא נדאי דהעדים
עוברים בלפני עור עכ"פ דהא העדים שבשעת הקדושתו גורמין האיסור דבלא הם לא
הנה נתינת הרבית כלל פיון שלא הנה קדושתו וזה הוא האיסור.

וא"כ פיון שעוברים בלפני עור ופסולים פנ"ל. הוי מקדש בפסולי עדות דרבנן עכ"פ
ולא הוי קדושתו ולמה מקודשת פנ"ל.

אף י"ל דלא קשה דדוקא בעדים שחתמו בשטר דצריך לזה רצונם ובחתימתם עוברים
משא"כ פאן בע"פ דהלנה וקדשה בפניהם שהיו עומדים שם מה הנה להם לעשות שראו
המעשה הא אין זה תלוי ברצונם שלא לראות ואינם עוברים כלל ומהני.

או י"ל כמ"ש תוס' שם פ' א"נ דפסולי דרבנן בעינן רשע דחמס דוקא ולכך אינם פסולין
דלגבי העדים ליכא חימוד ממון פנ"ל וכמבואר בח"מ ע"ש: אמנם נראה דלמאי דקי"ל
בח"מ שם דאף דאסור ליטול שטר להעיד מ"מ לילה לראות המעשה מותר ליקח שטר
פמבואר בח"מ שם דאינו מצוה לראות פנ"ל.

מכל מקום פאן אם נטלו שטר לראות והוזמנו להעיד על קדושתו אלו א"כ לא מהני דלא
ש"יכי ב' הטעמים. ועוברים בלפני עור פיון שהוזמנו ונדעו עוברים פנ"ל.

וגם הוי רשע דחמס פיון שקיבל שטר ואף דמותר לו ליקח לראות מ"מ עבר אלפני עור
בשטר פנ"ל. ואף דפסולי דרבנן בעי הכרזה מ"מ הא לאותו עדות שנפסל בשבילו לא
בעי הכרזה כמ"ש הנ"י פ' ז"ב גבי לדידי אוזיף ברביתא ע"ש וא"כ הוי מקדש בפסולי
עדות דרבנן ואינה מקודשת פנ"ל: אף למ"ש הר"ן ותוס' פ"ק דחולין גבי שוחט בשבת
דאותו דבר שנעשה מומר אינו נקרא שחיטת מומר עדיין רק מפאן ואילך ע"ש י"ל גם
פאן דאותו עדות הקדושתו עדיין מועיל פיון דבזה נפסלין אינם פסולין רק מפאן ואילך
ועדות זה עדיין מועיל פנ"ל.

אף חזינו דתוס' לא ס"ל פן מדהקשו פ' א"נ בשטר שיש בו רבית דפסולין וכן הרבה פ'
שם דפסולין אף דזה העדות שנפסלין עבורו פנ"ל. ועוד דנהי דבשעת הקדושתו לא היו
נקראים עדיין פסולין מ"מ אח"כ להעיד על הקדושתו פסולין פיון דכבר נפסלו.

אף הוי פעדים פסולין מעידין שנתקדשה בפני פשרים דג"כ חוששין לקדושתו פמבואר
בש"ע לקמן ע"ש. ועוד פיון דבלא הוזמנו להעיד אינם עוברים רק מחמת שהוזמנו וא"כ
פשפעדים אח"כ שהוזמנו כו' נראו פנ"ל.

אמרין אין אדם משים עצמו רשע ופלגינן דבוריה ומאמינים להם שראו קדושתו אלו
וע"ז שהוזמנו אינה נאמינים ואמרין דלא היו רשעים ולא ידעו מתחילה שיקדש בפניהם
בהלואה זו פנ"ל ויהיה שפיר מקודם פנ"ל.

רק דנימא דמ"מ בשעת הקדושין, היו עדים פסולין. ובאמת הם פשרים אז דלא נפסלו רק מפאן ואילך פנ"ל גם י"ל דמ"מ מהני כיון דפסולי דרבנן בעינו רשע דתמס.

וא"כ אין טעם פיסולו רק מחשש שקר שפסלוהו חכמים שפא משקר ע"ש. וא"כ פאן כיון דמה שפסול הוא רק אם האמת כדבריו שנתקדשה בהלואה זו פנ"ל ואם הוא שקר אינם פסולין כלל דלא הנה עדי רבית וא"כ איך שינוי שלא נאמין להם משום שהם פסולין ונימא דשקר הוא ולא נתקדשה הא אם הוא שקר הם פשרים דלא עברו ופשרים אינם משקרין פנ"ל.

ואף דאמר ביבמות מ"ה לדבריה נכרי אתה ואין עדות לנכרי היינו באותן פסולין שהיא מטעם גזה"כ דאף אי אמת פסול ושינוי לדבריה כו' אבל בפסולי דרבנן דהוא רק מחשש שקר לא שינוי הגנ"ל כלל וי"ל דכשריו: סע"ף י (כב) הנה לו מלנה אצלה כו' בהנאת מחילת מלנה כו'.

ש וכן במה שאני מרויח לה הזמן כו' פו פ"א רש"י ורי"ף אהא דארוח לה זימנא דאיירי אחר הלואה. והרמב"ם ז"ל סובר דלא מהני רק בשעת הלואה פנ"ל.

ומ"ש הב"ש דהר"ן והמגיד סברי דאינה מקודשת ע"ש. ולא ידעתי דאדרבה הר"ן ז"ל דחה דברי הרמב"ם ע"ש: והנה הר"ן הקשה עליו ז"ל נראה שהוא דוחה דברי הר"ף וסובר שאילו הלנה אותה כבר אע"פ שהוא מאריף לה עכשיו הזמן כיון דהשתא לא יהיב לה מידי אינה מקודשת.

ולא ידעתי למה דהא אפילו הוא מלנה אותה עכשיו אינו מקדשה במעות עצמם אלא בהנאת מלנה זו וכיון שפן אפילו קדמה מלנה לקדושין מה בכך ונהרי מ"מ הוא מהנה אותה עכשיו בהרנחת זמן שהוא שנה פרוטה כו' אע"פ שאינו נותן לה פלוס מהני דהא שחוק לפני רקוד לפני מהני למ"ד אינה לשכירות אלא לבסוף אף דליכא נתינה כו' ע"ש.

וגם הלח"מ הקשה על הרמב"ם למה כ' הטעם בשכירות משום דישנה מתחלה ועד סוף והוי מלנה הא בל"ז הוא סבר דבהנאה לחוד לא מקדשה בלא נתינה פנ"ל: ונראה ליישב דמ"ש הר"ן קושיא ראשונה דגם במלנה עתה אין פאן רק הנאה פנ"ל.

נראה בפשיטות דהא קי"ל דאף מתנה על מנת להחזיר שמה מתנה בכל מקום רק בקדושין דדמיא לחליפין. ואף להרמב"ם ז"ל שם דלא מהני מדאורייתא היינו משום דבעי בקדושין נתינה שיש בו הנאה וכיון שמתחלת אינה נהנית כמבואר ברמב"ם שם.

ולכך פשטקדשה בהנאת שימוש הפלי עד שיחזיר אי שנה פרוטה מהני דיש פאן נתינה שיש בו הנאה וכמבואר לקמן סי' כ"ט ע"ש. וא"כ פאן במלנה לה עתה לקדושין דבמלנה קונה היא גוף המעות דלהוצאה נתינה רק צריכה לשלם אחרים ולא גרע ממתנה על מנת להחזיר והוי נתינה שפיר גוף המעות שמלנה לה פנ"ל.

רק אי ליכא הנאה לא מהני כמו התם דדמיא לחליפין אבל ארוח לה זימנא ג"כ הוי ממש כמו התם בהנאת שימוש כו' דגם פאן הוי נתינה שיש בו הנאה דנותן לה גוף המעות שקונה אותו וגם הנאה פנ"ל.

משא"כ אחר הלואה אינו רק הנאה פנ"ל: ובזה י"ל מה דלכאורה קשה להרמב"ם לישנא דהש"ס דבמקדש במלנה אינה מקודשת בהנאת מלנה מקודשת כו'. ולרמב"ם פ' במלנה אחר הלואה והנאת מלנה בשעת הלואה ואדרבה הלשון משמע להיפך כמ"ש תוס' שם.

ולמ"ש י"ל בפשיטות דהפ"י הוא מקדש במלנה מילתא אחריתי לא כמו בכל דוכתי רק דמייירי שניהם בשעת הלואה ומקדש במלנה היינו שמקדשה בזה שמלנה לה בלא הרחבת זמן אינה מקודשת דאף דהוי נתינה מ"מ אין בו הנאה והוי כמתנה ע"מ להחזיר פנ"ל.

בהנאת מלנה היינו שמרויח הזמן שיש הנאה ג"כ מקודשת פנ"ל. ומדויק שפיר לשון הש"ס בהנאת מלנה דקאי אמלנה זו עצמה רק שיש הנאה ג"כ מהני פנ"ל: וקושיא ב' שהקשה הר"ן ז"ל דהא בשחוק לפני כו' מהני הנאה לחוד בלא נתינה כו'.

נראה ליישב ג"כ דהנה בהנאת מחילת מלנה י"ל ב' אופנים והיינו כשמוחל לה המלנה לשם קדושין דאם תתקדש מוחל לה המלנה ואי לא תתקדש לא יתנה מחילה פנ"ל. או י"ל דמוחל לה בין תתקדש ובין לא תתקדש ואחר כך אומר התקדשי לי בהנאת מחילה זו שמחילתי לה שהיית צריך ליתן לאדם לפייסני פנ"ל.

ונראה דהרמב"ם ז"ל סובר דבב' אופנים הנ"ל לא מהני דאי מוחל רק שתקדש ואי לא לא יתנה מחילה לא מהני דהא בשלמא בכל דוכתי דאמרה תורה דבקדושין בעינן נתינה פספס או ש"כ ובזה מתקדשת וכשנותן לה מתקדשת שפיר.

אבל פאן במוחל לה כו' דאינו נותן לה דבר רק דנימא שמה שנותן לה הנאה זו הוי שנה פספס דהא ש"פ פנ"ל. וא"כ פינון שמוחל לה רק אם תתקדש א"כ קודם הקדושין אין פאן עדיין שום נתינה דהנאה זו אין לה עדיין שלא נמחל רק אי מתקדשת יש לה ההנאה ומקבלת ש"כ.

וא"כ במה תתקדש הא כל הנתינה הוא רק כשמתקדשת, ואיך יתנה קדושין במה יכוון לחול הקדושין פינון שאין פאן שום נתינה בלא הקדושין ולא מהני פנ"ל דאל"כ נימא בכל קדושין.

למ"ש תוס' ב"ב פ' חזקת דגם קדושי שטר הוי תלנה ונבין דנתחייב בשאר פסות כו' ע"ש. וא"כ תתקדש בלא כלום בלא פספס ושום דבר דהא נותן לה זה החיוב של שאר פסות דלכך הוי פמקר וכן למ"ד ארוסה אית לה פתובה.

א"כ נותן לה חוב זה שישנה ממון למכרו בט"ה. ולהרשב"א י"ל דאגיד גביה כמו בכ' לה שטר חוב לקמן סי' כ"ט.

משא"כ לשאר פוסקים שס. וע"כ דזה טעות דאלו החיובים הם פשהיא מקודשת לו אבל במה יחולו הקדושין שתתנה מקודשת פינון שבלא הקדושין אין פאן נתינה פלל פנ"ל, וממילא גם בהנאת מחילה ג"כ פנ"ל פינון שהוא ע"י הקדושין לא מהני פנ"ל.

ואף דלכאורה הא קי"ל קדושין לאו לטבועין ניתנו ובכל מקום אף שנותן לה הפספס מ"מ אי לא תתקדש צריכה להחזיר וג"כ היא ע"י הקדושין, אף ז"א דמ"מ נהי דתצטרף להחזיר. אבל מ"מ נתינה הוי גם בלא הקדושין וכיון דע"י הקדושין יש לה הנאה שא"צ

להחזיר מהני משא"כ דכל הנתינה הוא רק ההנאה ובלא הקדושין שאין הנאה אין פאן נתינה פנ"ל.

ולא קשה קושית הר"ן מהא דשחוק לפני כו'. דהתם אף אי לא תתקדש יהיה לה הנאה זו שפכר שחוק או רקד לפני וקני נתינה דנותן לה הנאה זו השנה פרוטה וזו ההנאה הנה לה קודם הקדושין ויש פאן נתינה והיתה מקודשת אי אינה לשכירות אלא לבסוף משא"כ פנ"ל: ובאופן ב' שפכתנו דמוחל לה בין תתקדש ובין לא תתקדש ג"כ לא מהני אף דלכאורה בזה לא שייך טעם הנ"ל.

דג"כ הני נתינה קודם הקדושין מ"מ י"ל דלא מהני. דהא לכאורה קשה לשיטת רי"ף ורש"י דמקודשת בהנאת מחילת מלנה וכמ"ש רש"י שיהיה צריך ליתן פרוטה כו'.

ולמה תתקדש הא אמר בש"ס בשחוק לפני כו' או אדבר עליה לשלטון דאי ישנה לשכירות מתחלה ועד סוף אינה מקודשת דהני מלנה ואף שאינה מתחייבת כלל דהא עושה לה הנאה זו שתתקדש מ"מ הני מלנה.

וא"כ לכאורה גם בהנאת מחילת מלנה יהיה ג"כ מקדש במלנה דמה חילוק בין שמדבר עליה לשלטון ועושה לה טובה בדיבור או שמוחל לה המלנה ועושה לה טובה זו בדיבורו. וגם הנאה דמחילת מלנה לא יהיה רק שכירות כמו שאר טובה שעושה לה וממילא פיון דקי"ל ישנה לשכירות מתחלה ועד סוף הני גם המחילה מלנה עצמו ואף שנה נעשה, בדיבור אחד שמוחל הא גם שם שמדבר עליה לשלטון דיבור אחד השנה כמה ואעפ"כ לא מהני ומאי חילוק בין פעולה זו להנ"ל: ומ"ש רש"י שיהיה צריך ליתן פרוטה לפייסני גם שם שייך הנ"ל שהיתה צריכה ליתן פרוטה לפייסו שידבר עליה כו' אמנם נראה דהחילוק הוא בשלמא התם שפכר נעשה הפעולה אף בשכר שאעשה עמה מ"מ דמתקדשת פשמדבר עליה או ששחוק לפני כו' דאף אי לא תתקדש מ"מ שחוק לפני ויש לה הנאה זו ואינו באה לה ע"י הקדושין ההנאה רק שהיתה צריכה לשלם לו בעד הפעולה וזה הני מלנה כו' משא"כ במחילת מלנה דהפעולה מתבטלת אם לא תתקדש דאי לא תתקדש אינו נמחל ואין פאן שכירות רק גוף ההנאה הוא ע"י הקדושין ומהני שפיר פנ"ל.

וממילא א"ש דבאופן הנ"ל שמוחל לה בין תתקדש או לא תתקדש שוב לא מהני דהני פשכירות פיון דגם אם לא תתקדש יהי נעשה הטובה ונמחל המלנה הני רק פשכירות וכיון דישנה לשכירות הני מלנה ואינה מקודשת פנ"ל.

ומיושב ממילא קושית הר"ן והלח"מ דשפיר הוצרך הרמב"ם לומר הטעם בשכירות משום דישנה לשכירות כו' דאל"ה היתה מקודשת בהנאה לחוד שפיר פנ"ל ומה דלא מהני ההנאה הוא רק משום דקי"ל ישנה לשכירות כו' ופ' הרמב"ם שפיר דבמחילת מלנה לא מהני בין בהנ"ל ובין במוחל פנ"ל.

וכן בארונוח לה זימנא אח"כ גם פן לא מהני פנ"ל דבכ"מ הני שניהם שהנתינה הוא קודם הקדושין וההנאה בא ע"י הקדושין שא"צ להחזיר משא"כ בהנ"ל. או י"ל דשם אומר מקודם בשכר שאדבר עליה אבל פאן אומר בשעת הדיבור של מחילה פנ"ל: ולדעת הרי"ף ורש"י צ"ל דגם במוחל שתתקדש הני נתינה פיון שנותן לה אם תתמצה להתקדש

לו וכיון שמהילה מועלת בדיבור הוי זה נתינה משא"כ לענין פתובה כמה נתחייב הוא דנמשך רק כמה שמקודשת או פושב"א דלא מהני פנ"ל, או דסברי גם באופן הב' דמהני ולא קשה משכירות פנ"ל די"ל דסברי דגם שם מהני באמר התקדשי לי בהנאה זו שלא תצטרך לשלם פשעשה לה כו' רק התם בקדשה בסתם לא מהני כמו במלנה דאין דעתה על הנאת מחילה בסתם רק באומר פנ"ל.

ונראה דהם סוברים החילוק בין שאר פסות הנ"ל דשם הקדושין הם סיבה לזה החיוב ולא שיהיה שתתקדש ע"י זה משא"כ כאן שהם ב' דברים נפרדים המחילה והקדושין ואינם תלויין זה בזה רק דמוחל שתתקדש לו ובלא"ה אינו רוצה למחול ומנהי שפיר כיון שאומר שמוחל לה ותתקדש בזה באים בב"א שקונה היא ומתקדשת כיון שמתקבלת פנ"ל ההנאת מחילה והוי פנותן חפץ שתתקדש דבשעת הנתינה מקדשה פן פאן כיון דמחילה מהני בדיבור מוחל ומקדשה ועדיר מגיטו ונדו באין פאחת כו'.

שהנתינה והקדושין הם כא' דבשעת הקדושין נמחל פנ"ל. ולהרמב"ם י"ל החילוק דבשלמא במקרה הנקנה בחליפין וכיון שזכה זה קנה זה החפץ וא"כ כשפסקו ביניהם אמן לה בעד החפץ דמי החוב שאמה חייב לי מהני שפיר פשאומר אח"כ איני מוחל לה החוב ובזה נקנה החפץ דכיון דדמי החוב הם דמי שווי החפץ וא"כ מוחל שנקנה דבמחילה זו נקנה לו החפץ כמו שנתן לו דמים בעדו ולא שיהיה שקודם הקנין לא נתן פנ"ל.

דקא נותן לו ובנתינה זו נקנה לו פנ"ל. משא"כ באשה דבתורת חליפין לא מהני רק בכסף וצריף אמירה שמקדשה ואין הפסד דמי האשה רק שאמרה התורה שבדיבור ח"י לקדשה רק כשנותן לה כסף יכול לקדשה בכסף זה שנותן ואם פן כיון שמחילה הוא רק כשתתקדש א"כ לא מהני שמקדשה בכסף שנותן דקא לא נתן כלל בלא הקדושין ולא מהני פנ"ל ומינשב בזה דברי הרמב"ם שפ' במקרה דקונה אף במלנה גבי החליף דמי שור בפרה ע"ש ותמהו עליו מש"ס דקדושין ולמ"ש מינשב דלהרמב"ם ז"ל לטעמיה פאן אין חילוק דאף במקדש במלנה לחוד ג"כ פננתו על המחילת מלנה רק דמ"מ לא מהני בקדושין פנ"ל.

אבל שם שהוא בתורת חליפין שפיר מהני במלנה דקא מוחל לו פנ"ל. ובש"ס פריף שפיר דבעי לאוקמי פלוגתיהו במלנה להוצאה כו' ופליגי בגוף המלנה וזה לא מהני גם במקרה או כיון דתני ושיון במקרה לא קאי אחליפין דקא קאי אקנין דאשה דלא מהני חליפין פנ"ל.

או י"ל דתוס' סברי כמ"ש הרשב"א שהקשה בשכירות למה לא מהני משום מלנה קא גבי קדשה לאחר ל' מהני אף שנתאכלו המעות דל"ד למלנה כיון דמעיקרא בתורת קדושין יהיב כו' וגם פאן תחילת המעשה הנה לשם קדושין ותירץ דכאן אינו בב"א דכל פרוטה ופרוטה פשעשה פרוטה הא' לא הנה עדיין פרוטה השנית ובשעה שעושה הב' כבר נתאכלה הא' שהם כבר מלנה כיון דישנה לשכירות כו' דלא חזי לאצטרופי דבשעתא דאיתא להאי ליתא להאי פרוטה משא"כ התם שנותן לה כל המעות בב"א ע"ש בקדושין גבי עשה לי שירים כו'.

וא"כ י"ל דבמחילת מלנה שפא בפעם א' בשעת המחילה הכל שוב מהני באופן הב' הנ"ל דהא לשם קדושים יתבה כו' ולא הוי מלנה דמצטרף שפיר דהא בב"א אף משמע מדברי הפ' דהא בע"מ שאדבר עליה לשלטון דלא מהני משום ישנה לשכירות כו'.

ואף שאינו אלא דיבור אחד שמדבר עליה וישנה פרוטה דיבור זה אעפ"כ לא מהני כשאינו נותן לה אי ישנה לשכירות כו' ואף שפא בב"א וליפא הטעם דלא קזי לאיצטרופי פנ"ל. ודווקא לומר דדוקא בצריה לדבר הרבה כו': וע"כ צ"ל פנ"ל משום דהפעולה לא יתבטל פנ"ל משא"כ במחילה פנ"ל.

או י"ל דכאן פיון דהפעולה הוא שנמחל החוב ואינה חייבת וא"כ אף שלא תתבטל המחילה מ"מ פיון שחייבת משום שכירות הוי כנתבטל הפעולה דהא עדיין חייבת מה שאינו פן התם שהפעולה הוא דבר אחר וזה יתקיים פנ"ל.

או דהפ"י הפשוט לדברי תוס' דהחילוק בין אי ישנה לשכירות כו' או לא הוא רק משום שמקדשה בסתם ולכך אי ישנה כו' ויש מלנה עלי קודם חלות הקדושים דעתה אמלנה היינו אגוף החוב שהיא חייבת ולא אמחילה פנ"ל משא"כ אי אינה לשכירות לא שייך דדעתה אגוף החוב דהא אין חוב בעולם קודם הקדושים רק אהנאה שלא יתנה חוב וזה מהני פנ"ל.

ולכך פשאמר בהנאת מחילה שוב מהני אף אי ישנה כו' פנ"ל: הב"ש כ' דהא דאינה מקודשת קאי רק אארונים זימנא אבל בהנאת מחילה לכ"ע מקודשת ע"ש ובאמת לא משמע פן מדברי שע' ותמה אני עליו שלא ראה דברי ה' המגיד פ"ז מה' פירה שכ' להדיא דלהרמב"ם ז"ל הוי מחילת מלנה כמו מלנה עצמו ואינה מקודשת דלכך דחה ש"ס דקדושים במקרה מהא דהחליף דמי שור כו' דלדידן לא מצי לאוקמי בהנאת מחילה דג"כ לא מהני ע"ש וכן פ"ה שם הביא בשם הרמב"ן ונהרשב"א ג"כ דדוקא לדעת הרי"ף ותוס' מצינו לאוקמי בהנאת מחילה ולא לרמב"ם ור"ח ע"ש וכן כ' הנ"י שם.

וכן בתוס' רי"ד ריש קדושים (דף ז) מבואר דלהר"ח לא מהני במחילת מלנה ג"כ וכן משמע מפל הפוסקים שם שכ דלא עדיף הנאת מלנה ממלנה עצמה ע"ש. ונראה דגם במחילה הוי ספק קדושים פנ"ל: (כג) היתה חייבת לאחרים ובא א' ונתן פרוטה למלנה וקדשה בזה שירויס לה הזמן מקודשת כו'.

וזה פי' התוס' שפירשו בארנוח לה זימנא כו' ע"ש. ולכאורה קשה הא תן מנה לפלוני ואתקדש מקודשת ולמה ליה פאן הנאה שמרויח הזמן הא בל"ז מקודשת במה שנותן הפרוטה לאחר כו'.

אף לא קשה דהא דוקא כשאזנתה לו ליתן תן מנה כו' אבל בנותן מעצמו לא שייך זה ולכך צריף הרנחת זמן פנ"ל. אמנם קשה לכאורה דהא קי"ל דהפורע חובו של חבירו פטור מטעם מפייס הוינא ליה כו' ובמקור הנאה קי"ל דפורע לו את חובו דלא מיקרי הנאה פלל מה שפורע לו את חובי דבלא"ה הוי מוחל לו ע"ש בנדרים.

וא"כ בשלמא במקדשה הוא עצמו במחילת מלנה מהני שפיר דלא שייך טעם הנ"ל דנימא דאין זה הנאה דז"א דהא הוא עצמו המוחל עבור זה דדוקא התם שהאחר פורע כו'. אף

בדין הנ"ל שכ' תוס' דאחר נותן פרוטה שירויים המלוה הזמן או שימחול למה תתקדש בהנאה זו הא אין זה הנאה כלל מה שהאחר פורע חובה.

ובלא"ה הנה מרויח לה זמן דכיון דמותר במנדר הנאה ע"כ דאין שום ספק שיהיה הנאה פנ"ל. ובשלמא בצוטה לו ליתן הוי מדעיתה והוי שפיר הנאה.

אף בכה"ג הוי תן מנה לפלוני פנ"ל וע"כ שלא צוטה ונתן וקשה פנ"ל ממ"נ דאי נתן בצווייה אין צורך להנאה של הרנסת זמן ואי שלא בצווי' לא מהני הרנסת זמן או המחילה פנ"ל וי"ל דאיירי דבשעת נתינה שנותן הפרוטה להמלוה אומר הרי את מקודשת בהנאה זו דמטעם תן מנה כו' ליכא כיון שלא אמרה מקודם ואף שאומרת הן ומתציית בנתינה זו מ"מ לא הנה מועיל כיון שלא אמרה מקודם ולענגן פורע חובו ליכא ג"כ דאינו שלא מדעתה כיון דרציית להתקדש עבור זה פנ"ל.

או י"ל דדוקא במנדר הנאה דאינו אסור רק גוף ההנאה אבל מה שגורם הנאה אינו אסור כמ"ש הר"ן ותוס' שם לכה מותר פורע חובו. דלכאורה קשה למ"ש רש"י ז"ל גבי הנאת מחילה בשכר שהיית צריף ליתן פרוטה לפייסני שאמחול לה כו' וא"כ למה מותר במנדר הנאה נהי דאמר מפייס הוינא כו' מ"מ שייף שמרויח הפרוטה שהיה צריף ליתן שיפייסו שימחול ונהי דעל גוף החוב אין הנאה מ"מ יהיה אסור מחמת הנאת פרוטה זו שהיה נותן פנ"ל.

אף שם א"ש דלענגן פרוטה זו הוי רק גורם הנאה וזה מותר במנדר הנאה ולענגן גוף החוב אין הנאה פנ"ל. אבל בקדושים דמהני אף גורם של הנאה שוב שייף טעם רש"י דנהי דלענגן גוף החוב הוי פורע חובו מ"מ מרנסת פרוטה זו לפייס פנ"ל ולכאורה קשה פאן הא אדבר עליף לשלטון אינה מקודשת דישנה לשכירות מתחלה ועד סוף והוי מלוה כו' וא"כ למה מהני פאן מה חילוק שמדבר לשלטון טובה או שמדבר למלוה שלו שימחול לו וגם פאן הוי רק שכירות והוי מלוה פנ"ל.

אף י"ל הטעם מ"ש לעיל דשם לא יתבטל הפעולה או הדיבור משא"כ פאן נותן לו הפרוטה למלוה רק שתתקדש היא ואי לא תתקדש יצטרף המלוה להחזיר ויתבטל המחילה פנ"ל אף בנותן בסתם למלוה לא יהיה מועיל.

וי"ל דהא מה שנותן לאחר הוי ג"כ נתינה דמהני מערב. רק בלא אמרה מקודם הוי נתינה שאין בה הנאה דהנאה הוא רק שנעשה דיבורה פנ"ל וא"כ פאן הוי שוב נתינה שיש בו הנאה שמוחל פנ"ל ומקודשת בגוף הנתינה ולא קשה ג"כ מפורע חובו פנ"ל.

עוד י"ל דשם אומר מקודם בשכר שאדבר משא"כ פאן שאומר בשעת הדיבור. עוד יש לחלק סעיף יא (כד) הי' לו אצלה מלוה על משכונ כו' וקדשה באותה מלוה והחזיר כו' וזה המשכונ כו' זה לפי הרמב"ם ז"ל ושאר פ' דלא איירי כלל באמת בהנאת מחילת מלוה רק בסתם, ואעפ"כ מקודשת מדר"י ב"י כיון שהחזיר לה המשכונ פנ"ל.

ולכאורה איני מוכן בשלמא לרמב"ם ז"ל א"ש דלטעמי' דאין חילוק בין מלוה למחילת מלוה וגם בקדש במלוה סתם הוא מוחלר דמ"מ לא מהני דבעינן נתינה ובהנאה לחוד לא מקודשה פנ"ל ולכה פאן פשמחזיר המשכונ דיש פאן נתינה מהני וכמ"ש הרמב"ם להדיא הרי יש חבר קיים כו' אבל לשאר פ' הנ"ל דבמלוה סתם אינו מוחל כלל מאי

מהני אף שמחזיר המשכון כיון שהוא משכון בשעת הלואה דלא קנאו כלל וגוף המעות אינו בעין פנ"ל.

וצ"ל הטעם דהא אף פשאינו מקדשה כלל בגוף המלוה רק שיחזיר לה המשכון ויאמר התקדשי בזה שאני מחזיר לה המשכון נראה דגם כן מקודשת אף במשכון בשעת הלואה דנהי דלא קנה המשכון מ"מ זכות יש לו בהמשכון שאינו מחויב להחזירו כל זמן שאינו פורע לו וזה אליבא דכ"ע רק הא דאינו קונה היינו שאינו נקרא שלו עבור זכות זה אבל עכ"פ אינו חייב להחזירו פנ"ל.

וא"כ כיון דמבאר בש"ע לקמן סי' י"ט דאף בשואל חפץ כשהודיעה שהוא שאול מקודשת בהנאת שימוש הפלי שתוכל להשתמש עד הזמן ע"ש. וא"כ גם כאן מקודשת בקמה שמחזיר לה המשכון ותוכל להשתמש בו ובלא הקדושין לא היתה יכולה להשתמש כל זמן שלא היתה פורעת לו פנ"ל וכיון שהיא יודעת שהוא משכונה לא גרע מידעת שהוא שאול פנ"ל והיתה מקודשת.

וא"כ ממילא גם שמקדשה בגוף המלוה ג"כ הוי כמלוה ופרוטה דדעתה אפרוטה. וכיון שחזרת המשכון הוי דבר בעין מהני אף שקדשה בהמלוה ג"כ דעתה על חזרת המשכון פנ"ל.

ואף דלעיל בשט"ח בעינן שיזכיר השט"ח דוקא שיאמר התקדשי לי בשטר חוב כו' ויש לחלק בין שט"ח למשכון פנ"ל. או י"ל הטעם כמ"ש הרא"ש ז"ל שם בקדושין (דף ח ע"ב) ז"ל דחזרת הו' משכון הוי כמחילת מלוה כו' ע"ש ומשמע דבמה שמחזיר המשכון הוי לאומר בפי' במחילת מלוה ולכך מהני פנ"ל.

אף קשה א"כ למה במלוה שיש לו עלי' בשטר נימא ג"כ כשמחזיר השטר דהוי כאומר במחילת מלוה דמאי חילוק לענין זה ואף שאין בנייר ש"פ תהיה מקודשת פנ"ל ויש לחלק בדוחק.

ויותר נראה דכונתו כמ"ש דהוי כמחילת מלוה והיינו כמו דמהני במחילת כו' משום דהא נותן לה החיוב שיש לו עלי' משא"כ במלוה דגוף המלוה אין לו כלום פנ"ל וגם כאן כיון שמחזיר המשכון ונותן לה זה הזכות שיש לו בהמשכון ונהנית בזה מהני כמו מחילת מלוה ושוב אף דקדשה במלוה ג"כ הוי מלוה ופרוטה פנ"ל.

אבל אין כונתו כלל דיהיה כאומר בהנאת מחילת מלוה פנ"ל. ולא קשה משטר כלל פנ"ל כיון שאין בנייר ש"פ לא מהני פנ"ל.

או י"ל דהא הרא"ש ז"ל פוסק כשמואל סוף פרק שבעות הדיינין דאבד קתא דמגלא אבד אלפא זוזי ואף בלא פירש מ"מ כנגד דמי המשכון הוי כפירש שמקבלו בעד מה ששנה ע"ש.

והיינו דהוי פקונה אותו בדמי שווי' שאם לא יחזירו לו יפסיד כו' א"כ כשנותן את"כ ללוה במתנה המשכון פנ"ל א"כ שפיר מפסיד דמי החוב שפנגד המשכון דהא קונה אותו לזה וכיון שנותן לו הזכות שיש לו בהמשכון היינו הקנין שיש לו בו שהוא דאם מחזיר

המשפון צריף לשלם ואי לאו נפסיד א"כ נותן לו זה הזכות וממילא מפסיד דמי החוב פנ"ל.

ועוד דהא אינו מתזיר לו ומפסיד כמו אלו מקרו לאחר שאינו מתזיר כו' שהנה מפסיד וגם זה לא מיקרי חזרה מה שמוכר לו פיון שאינו מתזירו לגבות חובו פנ"ל. כמ"ש הר"ן לעיל דצריף לשלם לה גזילותה דאף שקדשה בו לא מיקרי חזרה דאלו הי' זה חזרה לא הנה מתקרב בדמיו דכשמתזיר החפץ אינו חייב בדמיו ומה בכך שכתב שהוא רוצה שישלם כו' מ"מ במה נתחייב.

רק דהא חייב בתשלומין משעת גזילה כשלא יתזיר גוף החפץ ומה שמתזיר לקדשה בו אינו חזרה דהא מקרו לה ותיב עדיין בתשלומין פנ"ל. ויש לדחות.

וא"כ פאן הוי פאינו מתזיר פיון שמקדשה בו ושוב אבד אלפא זוי דהוי פמכר המשפון לאחר פנ"ל אף ג"כ יש לדחות. אבל מ"מ מ"ש א"ש דכיון שקנאו בדמי שויו מדשמואל לקדש שפיר כשקדשה בהמשפון א"כ נותן לה דמי שויו מן החוב פנ"ל וכ' הרא"ש שפיר דהוי פמחילת מלנה דהא ג"כ א"ל לשלם לו מן החוב פנ"ל דהוי פנותן לה מן החוב דמי שויו של המשפון וכמחילת מלנה דמהני פנ"ל.

ושוב לא קשה ג"כ משטר דכשאינו ש"פ שוב לא מהני. וגם דלא שיה דשמואל בהגנייר של שטר כמ"ש הה"מ דא"כ באבד השטר יהיה אבדו מעותיו לשמואל וע"כ דלא שיהי פנ"ל פיון שלא קבלו למשפון פנ"ל: ובנה נ"ל ליישב מאי דקשה שם בדברי הרא"ש שהוכיח דבמשפון דאחרים בשעת הלואה לא קנאו ואינה מקודשת כשקדשה בו דלא פתוס' והוכיח מהא דעשה לי שיריים גזמים כו' דאי ישנה לשבירות הוי מלנה כו' והא תפיס לי' אאגרי' והוי המשפון ולמה אינה מקודשת ומוכח דמשפון בשעת הלואה לא קנה ואינה מקודשת.

וכ' אח"כ וה"מ במשפון דאחרים אבל במשפון דידה מקודשת דהוי פמחילת מלנה כו' ע"ש והוא תמוה דא"כ עדיין קשה מהא דעשה לי שיריים כו' דהא התם הוי משפון דידה ע"כ לא סבר כסברת הרמב"ן לחלק בין קיבלו בתורת משפון פנ"ל דאל"ה לא קשה על משפון דאחרים פנ"ל.

וא"כ גם לדידיה קשה פנ"ל ולמ"ש מיושב דהא כל הטעם דהוי פמחילת מלנה הוא מטעמא דשמואל וא"כ גבי אומן לא שיהי זה דלא הוי כלל פאלו פירש פיון שלא קיבלו למשפון ולכך אינה מקודשת משא"כ אי גימא דגם במשפון דאחרים מקודשת דקנאו משום דתפיס לענין זה סובר שפיר דאין חילוק וגם גבי אומן היתה מקודשת דקנאו פיון דתפיס ליה אף שלא קיבלו למשפון פנ"ל: ובפשיטות י"ל דברי הרא"ש הנ"ל.

אם נפרש כפשוטו דחזרת המשפון הוי מחילת מלנה והינו דאם מקדש במלנה סתם וזה לא מהני ואף שפונתו על המחילה הוי דברים שבלב דאין פאן מעשה המורה כלל על המחילה פנ"ל.

מה שא"כ כשמתזיר לה המשפון דמעשה זו מורה שמחל והוי אומדנא דמוכח ואף שאינו אומר בפירוש שמחל מהני ג"כ כמו בכל אומדנא דמוכח פנ"ל. וממילא מיושב דבעשה

לי שירים אין התורה מורה כלל שמוחל לה השכירות דהא צריף להחזירו ולא קיבלו למשכון שיתפנס אותו ולא יחזירו.

ואינו מורה כלל שמוחל כמה שמחזיר ושוב הוי כמו כל מקדש במלנה דלא מהני פנ"ל. משא"כ אי נימא דקנאו והוא שלו במשכון דאחרים ממילא גם במשכון דינדה היתה מקודשת גם באופן פנ"ל ומייתי שפיר ראיה פנ"ל.

ולכאורה קשה אף דלא קנה המשכון בשעת הלואתו מפל מקום הגם בגזל דינדה מקודשת בשאמרה הן או שדיף דאמרינו אקנויי אקני ליה כו' רק בשתיקה שינף דידי שקלי ואינה רוצה כלל להתקדש אבל אי לא הוי שינף דידי שקלי הוי אמרינו גם בשתיקה דאקני ליה כו'.

וא"כ נימא גם במשכון דינדה דאקנויי אקני ליה באמרה הן וגם בשתיקה מ"מ לא שינף דידי שקלי ואין רצונה להתקדש דאם אינה רוצה אינו שלה כל זמן שלא פרעה לו דהא משכון בינדה ויהיה שינף אקנויי אקני ליה ותהיה מקודשת פנ"ל: וצ"ל דוקא התם דיודעת שאין מקדשין בגזל ואקני ליה משא"כ פאן דסוכרת שמתקדשת בהמלנה כו', ואף למ"ד בכתובות פ' המדיר דגם מקדש במלנה ובעל אמרין אדם יודע שאין שקדשין במלנה וגם בזה לא טעו אינשי וע"כ דגם היא יודעת דאל"ה לא הנה מהני ע"ש.

ולכאורה שינף גם פאן דאקני ליה כו' מ"מ י"ל פיון דחזינו דמקדש במלנה הא חזינו דטעי. או שיודע ואינו רוצה דקי"ל כרבנן דאדם מוציא דבריו לבטלה.

ודוקא בבעל משום חזקה כו'. או בגזל שאומר בפירוש שמקדשה בזה משא"כ בהנ"ל שמקדשה בהמלנה.

וגם בל"ז יש לחלק בין שהיה בידו מקודם בתורת גזל ללא גזל מקודם. אף במהרי"ט כתב גם גבי מלנה דשינף אקני לה כו' או דאף דבמקדש במלנה לא טעו אינשי מ"מ במלנה שיש עלי משכון ודאי טעי ואי באמת לא היה קונה לקדש בו' לא היה שינף אקנויי אקני ליה פנ"ל ועוד יש לדחות החילוק שבין שטר דמבואר בש"ע דכשלא הזכיר בשט"ח לא מהני אף שהחזיר לה השטר ויש בו שנה פרוטה פיון שאמר התקדשי לי במלנה סתם ודוקא שהזכיר התקדשי לי בשט"ח ע"ש.

וכאן במשכון מהני אף שלא אמר התקדשי במשכון רק סתם במלנה ותחזיר המשכון ג"כ מהני פנ"ל. וצ"ל דשם שלא לקח הנגיר של השט"ח כלל בתורת שונוי רק לראיה ואין דעתו על הנגיר כל זמן שלא הזכירו משא"כ במשכון שקיבלו עבור שונוי שפיר מהני פנ"ל.

אף במלנה ופרוטה יהיה מהני אף שלא הזכיר הפרוטה ויש לחלק: (כח) וי"א שאפ"ל לא החזיר לה מקודשת כו'. לכאורה דברי הש"ע תמוהים.

דהנה תוס' שכתבו דאף בלא החזיר המשכון מקודשת היינו משום דפירשו דאמר בהנאת מסילת מלנה בפירוש והקשו הא גם בלא משכון מהני. ותימצו דקמ"ל אף שלא החזיר סמכה דעתה ע"ש.

והיינו פיון דמהני מחילה ודאי מקודשת מה בכך שלא החזיר הא מ"מ יש פאן הנאת מחילה כו'. והנה הרמב"ם ז"ל ושאר פ' שכ' דאיירי בקדשה במלנה סתם לא בהנאה כו' פתבו באמת דאיירי בהחזיר המשכון ושפיר מקודשת בהחזרת המשכון כמ"ש הרמב"ם להדיא.

אבל בש"ע לכאורה ארפכה אתרי ריקשי שכ' על מקדש במלנה ולא במחילת כו' הי"א דגם בלא החזיר מקודשת וזה תימה דמה נותן לה פיון שאינו מחזיר המשכון וקדשה בגוף המלנה אין פאן נתינה ולא הנאה ומה בכך שיש משכון בידו על המלנה הא בלא החזיר לא עדיף מאלו לא היה לו משכון כלל.

דלמ"ש תוס' אדרבה גרע פשיש לו משכון ואינו מחזיר דנה עוקר הרבותא דמהני במחילת מלנה כשלא החזיר כו', ולמה יועיל להי"א פיון שקודש בגוף המלנה פנ"ל: אמנם באמת אף דמדברי תוס' לא מוכח מ"מ דברי המספר אמורים בהרא"ש ז"ל י"ט שכ' ונראה דאפילו אינו מחזיר לה המשכון רק שאמר הרי את מקודשת במלנה שאף חייבת לי על המשכון שלך שבידי מקודשת ע"ש.

ומבואר ג"כ שלא אמר בהנאת מחילה כו' רק בגוף המלנה ומ"מ מהני אף שלא החזיר המשכון וג"כ תמוה למה יהיה מהני. והרא"ש בעצמו (ד' ח' ע"ב) כתב דחזרת ה' משכון הוי כמחילה ע"ש ואח"כ כתב דגם בלא החזיר כו' וקשה פנ"ל בשלמא בהחזיר הוי כמחילה כו' או דנותן לה שתוכל להשתמש בגוף המשכון משא"כ בלא החזיר פנ"ל.

ובפסקי הרא"ש כתב ג"כ דקדשה במלנה כו' ולא החזיר ג"כ מקודשת פנ"ל ע"ש וכן בטור פאן ע"ש: ונראה די"ל. דהנה לדעת הרמב"ם ז"ל דגם במקדש במלנה סתם יש בכלל ג"כ מחילת מלנה דהוי פאלו מוחל רק דלא מהני דגם באומר בהנאת מחילה לא מהני להרמב"ם ז"ל פיון דליכא נתינה לא מיקדשא בהנאה לחוד.

והנה הב"ש כתב לקמן סי' כ"ט בשם הרש"ך דכשמקנה לה בק"ס הטבעת דיש פחת ידו אף שאינו נותנו לה מהני פיון דקנתה הטבעת שבידו בק"ס ע"ש. ואף דהב"ש כתב שם דלהרשב"א והפ' במשכון דמשום דאגיד גביה לא מהני ממילא גם בכה"ג לא מהני דאגיד גביה ע"ש.

באמת אין דבריו מוכנים כלל דמאי זה ענין לאגיד גביה הא פיון שקנתה היא הטבעת והוי רק פקדון בידו ומה בכך שהוא בידו הא כל היכא דאיתא ברשותיה דמריה איתא ואינו אגיד גביה כלל.

ודנקא בחיוב כתב הרשב"א ז"ל שפיר דהיא לא קנתה שום דבר רק שיש לה שיעבוד עליו וגוף הפסד הוי שלו ואגיד גביה פנ"ל. משא"כ בכה"ג שפיר מהני.

וא"כ להפ"ל י"ל שפיר דגם פאן דקדשה במלנה סתם אף שלא החזיר המשכון מהני דהא באמת מוחל המלנה רק דבכל מקום ליכא נתינה פנ"ל וכאן במחילה זו קנתה המשכון והוא מחויב להחזירו לה ואינו יכול לתופסו עוד והוי רק פקדון בידו והוי פנותו לה המשכון אף שלא החזירו וכמו שהקנה לה בקנין החפץ שבידו פנ"ל.

וַיֵּשׁ כָּאֵן נְתִיבָה וְשׁוֹב מְהִי שְׁפִיר כַּנְּל: אֶף הֶרְמֵב"ם ו"ל שֶׁכ' דְּבַעֲיָנוּ הַחֲזִיר דְּנֹקָא י"ל
דְּסֹבֵר כַּיָּנוּ שְׁגָם מְקוֹדָם לֹא הָיָה שְׁלֹו דְּבַשְׁעַת הַלְּנֹאֲתוֹ לֹא קָנִי מְשָׁכּוֹן שׁ הָיָה נְתִיבָה כָּל זְמַן
שְׁאִינֹו מְחֲזִיר עֲתָה וְאִין לָהּ הַנְּאָה זֹו עֲדִינָן כַּנְּל.

והפ' הג"ל סברי פינן דיהיה מחניב להחזיר לה א"כ נותן לה זה שיהיה צריך להחזירו
ותוכל לכופו שיחזירונו כמו פקדון כנ"ל: אמנם הרא"ש ו"ל ושאר פ' דסברי דכשאומר
בהנאת מחילה מהני רק דבמלנה סתם אין כלל בכללו מחילת המלנה וקשה שפיר כנ"ל,
דקא לא מחל כלל וכיין דגוף הקדושין במלנה לא מהני עדיין יכול לתפוס המשכון ומנה
אין כאן כו'.

אמנם י"ל דגם להפ' הג"ל א"ש למ"ש הר"ן ו"ל דיש לומר גם לדבריהם דיש בכללו
מחילת המלנה אף שקדש במלנה סתם. רק דכשאומר סתם במלנה דעתה על גוף המעות
לא על המחילה כנ"ל.

וגוף המעות ליתא כו' ע"ש. ואף דקא במלנה ופרוטה קי"ל דדעתה אפרוטה ונימא גם
גם כאן דדעתה על המחילה וצ"ל דדוקא, על דבר שהיא בעין דעתה כמו בפרוטה כו'.

אבל כאן גם ההנאת מחילה אינו נתינת דבר בעין ולא מהני כנ"ל, וא"כ ממילא א"ש
פינן דאמרינו במקנה החפץ בקנין מהני כו'. וא"כ ממילא נראה כשקדשה במלנה ומקנה
לה ג"כ חפץ שיש בידו בק"ס ודאי דהוי פמלנה ופרוטה כו' פינן שנה הוי נתינה דעתה
על החפץ כנ"ל וא"כ כאן דכיין שיש בו מחילת מלנה ג"כ ממילא שפיר דעתה על
המחילת מלנה דע"י המחילה קנתה המשכון ונעשה פקדון בידו והוי המחילה נתינת דבר
בעין וכמלנה ופרוטה ודעתה אפרוטה וכ' הרא"ש ו"ל שפיר דאף בלא החזיר המשכון
מקדשת אף שקדשה סתם במלנה פינן דיש בכללו המחילה גם כן וכאן הוי זה דבר בעין
כמו הפרוטה כנ"ל וכן בטור וש"פ כנ"ל: עוד י"ל דקא רש"י ו"ל פ' המדיר פ"י דבמחילת
מלנה גם כן לא מהני רק בהנאת מחילת כו' והיינו כמ"ש רש"י ו"ל בקדושין בהנאה זו
שהיית צריך ליתן לאדם לפייסני למחול לה כו'.

והתוס' דחו שם דברי רש"י למה לא תתקדש במחילת מלנה הא אית לה הנאה ע"ש. וכן
תמוה למה הוצרך רש"י ו"ל לומר מה שהיית צריך ליתן פרוטה ולמה לא פ"י כפשוטו
דהנאה זו שנה פרוטה כו' ויש ליישב כמ"ש לעיל דקא קי"ל במנדר הנאה דפורע לו את
חובו דכיין דקי"ל פורע חובו שלא מדעתו פטור דמפייס הוינא ליה ומחל לי כו' אין זה
חשיב הנאה כלל ומותר ע"ש.

וא"כ כאן סובר רש"י ו"ל דאינה מקודשת בהנאה זו שמוחל המלנה דאין זה כלל הנאה
השנה פרוטה ואף דקא מוחל עתה מ"מ ע"י הקדושין אינו מגיע לה הנאה דגם בלא
הקדושין הייתה מפייסת ומחיל לה ואינה נוטלת כלום עבור הקדושין פינן דחזינו דמותר
במנדר הנאה כנ"ל.

ואף דקא דפטור הוא דוקא שלא מדעתו משא"כ מדעתו וכאן מתקדשת עבור זה מדעתה.
מ"מ י"ל, דרש"י ו"ל סובר דכמ"ש הר"ן ו"ל ריש קדושין במקדשה בחפץ שאינו שנה
פרוטה אף דהיא אומרת לדידי שנה לי לא מהני ע"ש.

ואם כן י"ל גם כן פנין דגוף הדבר אינו שנה המחילה כנ"ל רק משום שהוא מדעתה הוי פאומרת לדידי שנה לי דלא מהני כנ"ל ולא כמ"ש לעיל ע"ש ולכך פי' רש"י ז"ל בשכר שהיית נותן פרוטה לפייסני כו' דעל זה שפיר אף דפורע חובו פטור מטעם מפייס הוינא כו' מ"מ הא מקודשת בשכר זה שהייתה נותנת לאדם לפייס וגם זה שנה פרוטה וכמ"ש לעיל ע"ש: ולכך באומר סתם במחילת מלנה לא מהני רק באומר בהנאת מחילת מלנה היינו בשכר כנ"ל, וא"כ י"ל דהרא"ש סובר ג"כ דבמקדש במלנה סתם יש ג"כ בכלל שפיר המחילת מלנה רק דמ"מ לא מהני דסובר כרש"י ז"ל הנ"ל דכיון שלא אמר בהנאת מחילה לא מהני וזה נדאי אינו בכלל במקדש במלנה סתם.

ולא מהני דהוי פפורע חובו כנ"ל. וממילא מנשב הנ"ל דמבואר בח"מ בפורע חובו דכשהיה למלנה משכונ חייב לטעם הנ"ל דמפייס הוינא כו' לא שייך פנין שיש משכונ בידו ע"ש.

וא"כ שפיר פסק הרא"ש וש"ע דבייש לו משכונ בידו מקודשת אף שקדשה במלנה סתם ולא החזיר לה המשכונ דהא נכלל ג"כ מחילת מלנה ומקודשת בזה דאף שאין בכללו כאלו אמר בהנאת מחילה מ"מ מהני דכאן הוי גוף המחילה הנאה ומתקדשת בו פנין שיש משכונ בידו ולא שייך מפייס הוינא ליה כו' והנאה גופיה שנה פרוטה ומקודשת גם במלנה סתם כו' דאף שלא אמר בהנאה מהני כנ"ל.

ואף להפ' דפורע חובו פטור גם ביש משכונ ביד המלנה ע"ש היינו משום דאף דלא שייך מפייס הוינא כו' מ"מ שייך טעם הב' שם דלא מיקרי הצילו מן הפסד פנין שהיה חייב באמת אין זה הפסד ע"ש.

וטעם זה לא שייך כן דשוב ההנאה ש"פ ומהני כנ"ל: הנה תוס' פירשו דבש"ס איירי בלא החזיר המשכונ וס"ד דלא סמכא דעתה ויליף מדר' יוסי בר"י כו' ותמהו דהא ביעוד מחזיר המשכונ ותימצו דמשמע ליה דלאו בחזרת המשכונ מיקדשה רק בגוף המחילה ע"ש.

ותמוה כמ"ש מהרש"א נהי דמקדשה ביעוד במחילת המלנה עכ"פ לא שייך דלא סמכא דעתה פנין שהמשכונ מוחזר ע"ש. ועוד קשה איך משמע ליה דלאו בחזרת המשכונ מיקדשה.

וי"ל דסברי דאי אמרינן פהפוסקים בח"מ דמהני מחילה במלנה שיש לו עלי' משכונ אף שלא החזיר המשכונ ע"ש. ממילא מקודשת דלא שייך פלל לא סמכא דעתה, דהא, לא גרע מאמר התקדשי לי במנה ונתן דינר דמקודשת וישלים ולא שייך פסיפא לה כו' וכן כן פנין דע"פ הדין מחויב להחזיר לה המשכונ פנין שמחל המלנה ותוכל לכופו בב"ד שפיר סמכא דעתה דלא פסיפא לה כו' דהא הוי כמנה חסר צ"ט כו'.

גם שם אינו אלא חיוב משא"כ כן דהוי חפץ שלה. וא"ל כמ"ש הב"ש ריש ס' ל' בחצר או בעבד דלא סמכא דעתה שמה יאבד ע"ש וגם כן אחר שנמחל המלנה אינו רק ש"ח על המשכונ ולא סמכא דעתה שמה יאבד או יגנוב ממנו כנ"ל דיהיה פטור.

ואף אי חייב כש"ש מ"מ שמה יאבד קצת ויהיה מנה חסר דינר דכסיפא לה כו'. וכן בהדין של הרש"ך בהקנה הטבעת בק"ס גימא ג"כ כנ"ל.

אף ז"א דבקהיה לו פיסקדון ביד אחרים ונהקנהו במעמ"ש מקודשת. ונימא ג"כ פנ"ל דלא סמכא דעתה שפיר וע"כ דלא שייך פנ"ל: ולכך י"ל דבאמת אי מהני המחילה סמכא דעתה שפיר פנ"ל רק דס"ד דלא מהני המחילה כל זמן שלא החזיר המשפון פדעת הפ' ע"ש.

רק דנראה דאף להפ' דלא מהני מ"מ הא יש ב' דברים פשיש לו משכון א' שא"צ להחזיר המשפון כל זמן שאינו פורע לו ועוד שייכול לתובעו שיפרע לו ויפדה משפון פשישגוע הזמן.

וממילא אף אי לא מהני המחילה כשאינו מחזיר כו' הי נו לענין זה שיהיה צריך להחזיר המשפון ע"י המחילה לזה לא מהני. אבל על כל פנים אינו יכול לתבעו שישלם לו ויפדה המשפון דלענין תביעה זו הוי פשאר חייב דמהני מחילה.

דהוי רק תביעה גרידא פנ"ל. וא"כ היתה מקודשת לכאורה גם להפ' דלא מהני מחילה כשאינו מחזיר דהא על כל פנים מהני המחילה שלא יוכל לתובעה ומקודשת בהנאה זו אף ע"ז שייך דלא סמכא דעתה פנין שלא יצטרך להחזיר משכונה וכך הוי ס"ד דלא מהני המחילה לענין שיצטרך להחזיר כו' וא"כ אף דמועיל שלא יתבענה מ"מ אינה מקודשת דלא סמכא דעתה וכמ"ש הב"ש פאן דלא סמכה דעתה אי לא מהני והוכיח מדר"י ב"י דמהני מחילה אף שאינו מחזיר המשפון פנין דמתקדשת ביעוד ומשמע ליה דלא בחזרת המשפון מיקדשא כו' דאי נימא דלא מהני מחילה כשאינו מחזיר כו' א"כ גם פאן ביעוד לא הנה מועיל מחילה דאינו מחזיר פלל המשפון דמה דהוי חזרה היינו משום שהמחילה מועלת הוי ממילא פמוחזר.

אבל אי אמרינו פנין שישנו למשפון ת"י אין מחילה מועלת א"כ פנין דקודם המחילה היתה פמשכון אינו מועיל ולא הוי פלל חזרה פנ"ל. והוכיח שפיר דמחילה מועלת.

ושוב סמכה דעתה שפיר פנין שחייב להחזירו פנ"ל. ואף דאי מהני המחילה יהיה מוחזר מ"מ איה יועיל.

ולא דמי לגיטו וידו באין פאחת: ויתלשב בזה מה דקשה לכאורה שפכתבו תוס' עוד שם ומיהו לאו בהנאת גופה מיקדשה דהא ליכא שטר שיחרור כו' ולכאורה קשה דהא יוצאת בגירעון פספ וזה הוי קנין כמו שטר ושאר קנינים פמבואר פמשנה.

וא"כ פנין שכ' תוס' לענין רבית דזה הוי רבית גמור במה שמתקדשת דהוי פנותנת לו פרוטה מה שמתקדשת לו ע"ש. וא"כ פאן י"ל שפיר דמקודשת בהנאת גופה ושפיר יוצאת לחירות בלא שטר שיחרור רק בגירעון פספ דכיון שמתקדשה בכל הפמון שחייבת לו עד שש א"כ מקבל ממנה שנה פספ מה ששנה עד שש יוצאת בגירעון פנ"ל ויקנה לה גופה כמו בשטר.

וי"ל שפיר דסבר עבד עברי גופו קנוי פנ"ל. ולמ"ש א"ש דאיה נימא דהוי גירעון פספ מה שמתקדשת זה הנה שפיר אם היא מקודשת אבל במה יתחילו הקדושין לחול הא בלא הקדושין אינו נותן לה פלום דכשאינה מקודשת אין גופה נקנה לה דאין פאן גירעון כו' וכל הנתינה היא נמשך רק מהקדושין אי מקודשת וממילא לא מהני פלל וע"כ דסבר אין

גופה קנוי ליה כנ"ל: הב"ש כ' דלהפ' דלא מהני מחילה בגיש בידו משכונן לא סמכא דעתה כמו במעמד ג' ע"ש.

ואינו מוכן למה לי הטעם דלא סמכא דעתה הא בל"ז אינו נותן לה פלוס פיון דלא מהני המחילה דבשלמא במעמד ג' דהקנין מהני ונותן לה החוב רק דיוכל למחול פליגי אי מהני ותלוי בסמכא דעתה משא"כ הקא דלא מהני ואין פאן נתינה פלל.

ויש לפרש כמ"ש בדברי תוס' דהא עכ"פ גם להפ' הנ"ל מהני המחילה לענין שלא יוכל לתבעו כנ"ל רק דמ"מ פיון שא"צ להחזיר המשכונן שיידך לא סמכא דעתה והוצרך לטעם הנ"ל כנ"ל: עוד כתב הב"ש ודוחק לומר דהקא עדיף טפי דהוי פאלו קיבל מעותיו מה שמקדש אותה במעותיו ע"ש.

ולמ"ש מוכח מדברי תוס' דאי אפשר לומר פן דא"כ למה פתבו דלא מיקדשא בהקנאת גופה דאין פאן שטר כו'. וקשה כמ"ש אי גימא דזה הוא פמקבל מעותיו א"כ יוצאת בגירעון פסוף כנ"ל.

וע"כ צ"ל כמ"ש וממילא גם פאן להפ' דלא מהני המחילה לא מהני דגימא דמה שמקדשה הוי פקיבל מעותיו כו' דכל זה הוא אי מקודשת אבל במה תתקדש דבלא הקדושים אין פאן נתינה דלא קיבל מעותיו ואין פאן מחילה דאינו מועיל פשאינו מחזיר המשכונן דלא קיבל כנ"ל ולא מהני אף מ"מ י"ל דמהני דהא באמת מהני המחילה עכ"פ שלא יוכל לתובעה שתפרע לו.

ואם שנה הנאה זו פרוטה תתקדש בזה כמו בארוח לה זימנא כו' רק דגימא דמ"מ לא מהני כמו במלנה ופרוטה דדעתה אפרוטה על דבר שהיא בעין כו' וכן פאן דעתה על גוף המשכונן שהיא בעין ולא מהני לענין שיצטרף להחזיר לה המשכונן וממילא לא מהני פלל אף שש"פ הנאה זו כו'.

וא"כ שוב י"ל כמ"ש הב"ש דחשיב פאלו קיבל מעותיו כו' והיגו דמקודשת בהנאה זו שלא יוכל לתובעה דזה נדאי מהני. וא"ל דדעתה על המשכונן כנ"ל דהא שפיר רצונה להתקדש בהנאה זו וממילא גם גוף המשכונן יהיה שלה דאי מקודשת שוב הוי פאלו קיבל מעותיו ומהני המחילה גם על המשכונן וי"ל שפיר דדעתה שתתקדש בהנאה שלא יוכל לתובעה וממילא גם גוף המשכונן יתחייב להחזיר כנ"ל ושוב לא מוכח מדברי תוס' הנ"ל דהא התם ביעוד אינו יכול לתובעה פלל שתחזיר לו ואין פאן רק ההנאה של המשכונן וממילא לא מהני להתקדש בהקנאת גופה בלא שטר שיחזיר דאי אינה מקודשת אין פאן גירעון כו' כנ"ל דאין פאן נתינה אחרת רק המשכונן משא"כ בשאר משכונן כנ"ל.

ומ"מ יש לדחות פיון דאמרינו במלנה ופרוטה דאין דעתה על שניהם רק על הבעין פן פאן כנ"ל: לכאורה למ"ש הב"ש סי' כ"ט דגם בהקנה לה הטבעת בק"ס לא מהני להרשב"א משום דאגיד גבי פיון שהוא תחת ידו עדיין ע"ש.

א"כ גם פאן בלא החזיר לה המשכונן לא יועיל נהי דמחל המלנה ונעשה שלה מ"מ אגיד גבי דעדיין המשכונן בידו כנ"ל. אף יש לחלק דבשלמא התם שנותן לה גוף הטבעת שהיה שלו וכיון שעדיין בידו גוף הדבר שנתן לה מיקרי אגיד גבי כנ"ל, משא"כ פאן שגוף המשכונן לא היה שלו רק שהיה לו בו זכות שלא להחזירו עד שתפרע וכיון שמחל

פקע זה הזכות ושוב אינו אגיד גבי' דלא נתן רק זכות זה ומה שנתן אינו אגיד גבי' ואף שגוף החפץ עדיין בידו מ"מ הנתינה אינו גוף החפץ רק מה שהיה לו וזה פקע לגמרי ומהני גם לסברת הב"ש פנ"ל: מ"ש או שהיה, המשכון ברשותה, משמע דהיינו שחזר והפקידו אצלה ואף דאין לה הנאה שתוכל להשתמש דהא בלא הקדושין ג"כ היתה יכולה להשתמש כיון שהיה בינה מ"מ יש לה הנאה דבלא"ה היתה צריכה להחזיר לו המשכון פשהיה רוצה כיון שאינו אלא פיקדון בינה ועתה לא תצטרף להחזירו לו ויש לה הנאה מדבר שהיא בעין פנ"ל.

אמנם נראה במשפנו שלא בשעת הלואתו להפוסקים ח"מ צ"ז דבכל אשה עובר אלא תחבול בגד אלמנה. רק דמ"מ מקודשת פשחזירו לה דהא אי עביד מהני כמבואר בש"ס ושפיר יש לה הנאה מה שחזרו לה פנ"ל, אבל פשהוא ברשותה שחזר והפקידו לה י"ל דאינה מקודשת דהא אין לה הנאה כלל ע"י הקדושין דבלא"ה ג"כ לא היתה צריכה להחזיר לו המשכון כיון דאינו רשאי לכתחילה משום לא תחבול בו.

וכיון שהיא בינה אינה צריכה להחזירו לו פנ"ל. ואינה מקודשת פנ"ל.

אם משפנה וחזר והפקידו בו: סעיף יב (כו) היה לו משכון על חוב שיש לו אצל אחרים וקודש בו אשה מקודשת בו וי"א דדוקא במשפנו שלא בשעת הלואתו בו. זהו דעת הטור בשם הרא"ש ע"ש.

והוא תמוה מאד דבח"מ סי' ס"ו פסק הטור במוכר המשכון נקנה במסירה לחוד ואינו יכול למחול אף במשפנו בשעת הלואתו שנקנה החוב במשיכת המשכון בו ע"ש שהביא א גם בשם הרא"ש.

ומאי חילוק הא כיון שקונה וא"י למחול למה לא תתקדש הא גם בשט"ח דאחרים מקודשת אם אינו יכול למחול ובבעה"ת שער נ"א תלה זה בזה המכירה בקדושין כיון דמקודשת מהני המכירה ע"ש ונראה ליישב דהנה הנמוקי יוסף ריש ב"מ בסוגיא דהילך כ' בשם הר"ן מג"ש והר"ן ז"ל דמשכון לאו הילך הוא וכ' הטעם דקנין זה שיש להמלנה במשפון אינו נקנה במשיכה כיון שאינו שלו לגמרי רק מעות קונה גבי'.

ולכך בשעת הלואה קנאו המלנה במעות שהלנהו דאז אינו מלנה עדיין. אבל שלא בשעת הלואה במה יקנה הא אז המעות כבר מלנה ואינו קונה רק דכיון שגבאו ע"פ ב"ד הוי שלו לגמרי דקנאו לגובינא אבל שלא בשעת הלואה פשהלנה בעצמו נותן לו מדעתו למשפון שוב אינו קונה כלל דקנין מעות ליכא שפבר הוי מלנה ומשיכה אינו קונה במשפון ולא מהני כן כתב בשם הר"ן ז"ל ע"ש.

וא"כ לדבריו הנ"ל נראה ממילא דאינה מקודשת במשפון שיש לו משעת הלואה נהי דאמרינו כדעת תוס' דיש לו ג"כ קנין בו מ"מ כיון דמשיכה אינו קונה רק דקנאו בשעת הלואה במעות שהלנה וא"כ נהי דנגד המלנה שפיר קנאו פנ"ל אבל עתה אין הקדושין מועילים דבמה תקנה האשה המשפון הא עכשיו אין כאן פסוף רק משיכה שהאשה נוטלת המשפון וקנין זה שיש לו במשפון אינו נקנה כלל במשיכה וא"כ אין האשה קונה כלל המשפון ולא מהני פנ"ל.

אָמנם בײַש לױ משׁפּון שׁלאַ בַּשַּׁעַת הַלְנוֹאָה שׁפּיר יְכוּל לְקַדְשָׁהּ בּוּ דְכִינּוּן שְׁקַנְאוּ הוּא קִנְיִן
גָּמור ע"פ ב"ד כמ"ש הנ"י ממילא יְכוּל לְהַקְנוֹתוֹ אַח"כ בְּמַשִּׁיכָה ג"כ כְּמוֹ שְׁאָר חֲפָץ שְׁלוֹ
כִּינּוּן שֶׁהוּא שְׁלוֹ.

משא"כ משׁפּון בַּשַּׁעַת הַלְנוֹאָה אַף שֶׁהוּא קִנְאוּ מְחַמַּת הַמַּעוֹת קִצַּת מ"מ הָאִשָּׁה אֵינָה קוֹנֶה
כַּנ"ל. וְלָכֵן ע"כ הָא דְאָמַר בְּמַשְׁפּוֹן דְאַחֲרִים הֵינְנוּ שְׁלֵא בַּשַּׁעַת הַלְנוֹאָה וּפְסַק הַטּוֹר שְׁפּיר
דְּאֵינָה מְקַוְדָּשֶׁת.

אָבֵל בח"מ ס"ו דְּאֵינְרִי בְּמוֹכַר הַחוּב וְהַמְשַׁפּוֹן שְׁפּיר פְּסַק דְּקוֹנֶה דְיֵישׁ כָּאֵן קִנְיִן כְּסָף
שְׁמַקְבֵּל הַמוֹכַר מֵהַלּוֹקֵחַ וְכִינּוּן שְׁיֵישׁ לױ קִצַּת קִנְיִן גַּם בַּשַּׁעַת הַלְנוֹאָה וְקִנְיִן זֶה נִקְנֶה בְּכֶסֶף
שְׁפּיר מְהִי הַמְכִירָה ג"כ כְּמוֹ שְׁקַנְאוּ הוּא בְּכֶסֶף כְּמוֹ כֵּן יְכוּל לְהַקְנוֹתוֹ כַּנ"ל דְּמַעוֹת שְׁפּיר
קוֹנֶה גַּם בְּמַשְׁפּוֹן כַּמ"ש הַנ"י כַּנ"ל וְלָכֵף מְהִי גַּם בְּמַשְׁפּוֹן בַּשַּׁעַת הַלְנוֹאָה כַּנ"ל.

וּמִינְשֵׁב בְּזֶה דְּהַטּוֹר שֵׁם ס' ס"ו כ' מְקַוְדֵם גְּבִי מַעְמַד ג' וְכֵן הַמוֹכַר אוּ נֹתֵן בְּמַעְמַד ג'
א"י לְמַחֲוֹל וְאַח"כ כ' וְכֵן הַמוֹכַר שְׁטַר מַשְׁפּוֹנָא ע"ש וְלֹא כְּתַב אוּ הַנֹּתֵן כְּמוֹ בְּמַעְמַד ג'
ע"ש. וְלִמ"ש א"ש דְּבַמְשַׁפּוֹן דְּנוֹקָא בְּמוֹכַר אָבֵל בְּמַתְנֶה בְּלֹא כְּסָף אֵינּוּ קוֹנֶה בַּשַּׁעַת הַלְנוֹאָה
דְּקִנְיִן מְשִׁיכָה אֵינּוּ מוֹעִיל וְאֵינּוּ קוֹנֶה הַמְקַבֵּל מַתְנֶה כְּמוֹ בְּקַדוּשִׁין כָּאֵן כַּנ"ל: וּבִמ"ש יֵישׁ
לְיֵישֵׁב ג"כ דְּבָרֵי הָרֵא"ש ז"ל שֶׁהֵבִיא רָאִיָּה דְּבַמְשַׁפּוֹן דְאַחֲרִים בַּשַּׁעַת הַלְנוֹאָה אֵינָה
מְקַוְדָּשֶׁת מֵהָא דְעָשָׂה לִי שִׁירִים גְּזָמִים כו' דְּלֹא מְהִי וְאַח"כ סִיִּים בְּמַשְׁפּוֹן דְיִדְהָ מְקַוְדָּשֶׁת
גַּם בַּשַּׁעַת הַלְנוֹאָה וְתַמוּהָ דַא"כ עֲדִינּוּן קָשָׁה מֵהָא דְעָשָׂה לִי שִׁירִים דְּהִי מַשְׁפּוֹן דְיִדְהָ כַּמ"ש
לְעִיל.

וּבַהֲנַן"ל יֵישׁ לְיֵישֵׁב דִּי"ל הַטַּעַם דְּמְקַוְדָּשֶׁת בְּמַשְׁפּוֹן דְיִדְהָ גַּם בַּשַּׁעַת הַלְנוֹאָה דְּהָא הַמְלִנָּה
שְׁפּיר קוֹנֶה אוֹתוֹ רַק בְּמַשְׁפּוֹן אַחֲרִים אֵינּוּ הָאִשָּׁה קוֹנֶה בְּמַשִּׁיכָה כַּנ"ל. אָבֵל מַשְׁפּוֹן דְיִדְהָ
דְּהָאִשָּׁה וְדַאי קוֹנֶה אוֹתוֹ בְּמַשִּׁיכָה דְּהָא נִעְשָׂה שְׁלָה לְגַמְרִי וּמְהִי שְׁפּיר קִנְיִן מְשִׁיכָה
מְמִילָא מְקַוְדָּשֶׁת גַּם בַּשַּׁעַת הַלְנוֹאָה כַּנ"ל מִשְׁא"כ בְּמַשְׁפּוֹן דְאַחֲרִים כַּנ"ל אָמַנְם גְּרָאָה
בְּשִׁכִּירוֹת כְּמוֹ עָשָׂה לִי שִׁירִים גְּזָמִים כו' אַף דְּנִימָא דְּהִי מַשְׁפּוֹן אָצְלוּ הַחֲפָץ מ"מ גְּרָאָה
דְּלֹא מְהִי כְּלָל דְּהָא כָּל הַטַּעַם דְּקוֹנֶה בַּשַּׁעַת הַלְנוֹאָה כ' הָר"ן מְשׁוּם דְּאֵז אֵינּוּ מְלִנָּה עֲדִינּוּן
וְקוֹנֶה מִטַּעַם כְּסָף אֵז בַּשַּׁעַת שְׁמַלְנָה כַּנ"ל.

וְאִם כֵּן בְּשִׁכִּירוֹת כִּינּוּן דְאַמְרִינּוּ דְיִשְׁנָה לְשִׁכִּירוֹת מִתְחַלָּה וְעַד סוּף וְאֵינּוּ יְכוּל לְקַדְשׁ בְּגוּף
הַשִּׁכִּירוֹת מְשׁוּם דְּהִי מְלִנָּה כָּל פְּרוּטָה וּפְרוּטָה ע"ש. וְא"כ מְמִילָא אַף דְּהִי מַשְׁפּוֹן בַּשַּׁעַת
הַלְנוֹאָה בְּעַד הַשִּׁכִּירוֹת מ"מ לֹא קִנְאוּ הַפּוֹעֵל כְּלָל דְּגַם בַּשַּׁעַת הַלְנוֹאָה הִי מְלִנָּה בְּשִׁכִּירוֹת
כִּינּוּן דְיִשְׁנָה לְשִׁכִּירוֹת דְּכְמוֹ דְּאֵינּוּ יְכוּל לְקַדְשׁ כְּףֵי אֵינּוּ יְכוּל לְקַנּוֹת בְּעַד הַשִּׁכִּירוֹת וְכִינּוּן
דְּמַשִּׁיכָה אֵינּוּ קוֹנֶה בְּמַשְׁפּוֹן רַק מִטַּעַם מַעוֹת וְכֵאֵן בְּשִׁכִּירוֹת הַמַּעוֹת הִי מְלִנָּה וְהִי כְּמוֹ
גְּתוּהָ הַלְנָה מִדַּעְתּוֹ אַחַר הַלְנוֹאָה שֶׁכ' הַנ"י דְּלֹא קִנְהָ הַמְשַׁפּוֹן וְכֵאֵן הִי בַּשַּׁעַת הַפְּעוּלָה
כְּלֹאֲחַר הַלְנוֹאָה וְלָכֵף אֵינִי קוֹנֶה כְּלָל הַמְשַׁפּוֹן וּמְמִילָא אֵינָה מְקַוְדָּשֶׁת גַּם, בְּמַשְׁפּוֹן שְׁלָה
כִּינּוּן דְּהַטַּעַם כַּמ"ש מְשׁוּם דְּהַמְלִנָּה קִנְאוּ וְגַם הִיא קִנְתָּה בְּמַשִּׁיכָה כַּנ"ל וּבַעֲשָׂה לִי שִׁירִים
הוּא לֹא קִנְהָ אוֹתוֹ כַּנ"ל וְהוֹכִיחַ הָרֵא"ש ז"ל שְׁפּיר מֵהָא דְעָשָׂה לִי שִׁירִים דְּבַמְשַׁפּוֹן
דְאַחֲרִים אֵינָה מְקַוְדָּשֶׁת דְּאֵי נִימָא דְּמְקַוְדָּשֶׁת וְאֵף דְּאֵינּוּ כָּאֵן קִנְיִן כְּסָף וְע"כ דְּנִימָא דְּלֹא
כְּהָר"ן רַק דְּמַשִּׁיכָה קוֹנֶה גַּם בְּמַשְׁפּוֹן וְלָכֵף יוֹעִיל בְּמַשְׁפּוֹן דְאַחֲרִים ג"כ דְּקִנְתָּה הִיא כַּנ"ל
וְא"כ גַּם בַּעֲשָׂה לִי שִׁירִים: הִנֵּה מְהִי דְּהַפּוֹעֵל קוֹנֶה ג"כ בְּמַשִּׁיכָה אַף דְּאֵינּוּ כָּאֵן כְּסָף דְּהוּא

מלנה מ"מ הא גם משיכה קונה וע"כ מוכח דאינו קונה רק מעות פהר"ן ו"ל ולכך בעשה לי שירים לא קנה הוא פנ"ל.

וממילא מוכת דמשכון דאחרים אינה מקודשת דהא לא קנתה היא במשיכה דאצלה אין פאן מעות. וסיים שפיר דבמשכון דיגדה מקודשת דבהלואה שהוא קנאו במעות שבשעת הלואה וגם היא קנתה דהוא שלא מהני שפיר פנ"ל.

ואף דהרא"ש כ' הטעם דחזרת המשכון הוי פמחילה היינו משום דהוא סבר דגם בלא החזיר מהני ע"ש ואין הטעם משום דקנה פנ"ל. ואעפ"כ א"ש דמטעם מחילה נדאי לא שייך בעשה לי שירים פיון דלא נתנו בתורת משכון כמ"ש הרמ"ה רק דיהיה מהני מטעם קנין ובזה הוכיח שפיר פנ"ל: ובמ"ש יש ליישב מה שפי' רש"י ו"ל קדושין (דף מח ע"ב) בשכר שעשיתי עמך אינה מקודשת כו' ופי' רש"י ו"ל פיון שפכר החזירו לה הוא כפר מלנה ע"ש והוכיח הר"י דאם לא החזירו ותופס בשכרו כו' היא מקודשת כשם מקדשה בו עיין לקמן סעיף ט"ו ובב"ש ס"ק מ', והוא תמוה איך הוכיח מרש"י ו"ל שפירש למ"ד אינה לשכירות אלא לבסוף הנצרך לומר שפכר החזיר דאל"ה אינו מלנה והיתה מקודשת גם בשכר שעשיתי עמך דכל זמן שלא החזיר אינו מלנה ואיך הוכיח הר"י לדיון דישנה לשכירות מוע"ס דשפיר אף בלא החזיר הוי כפר מלנה ואיך יהיה מועיל וע"כ צריך לומר דהר"י סובר דאף למ"ד אינה לשכירות אלא בסוף היינו בשעת גמר המלאכה אף קודם שמתזירו ולכך שפיר הוקשה לו למה לי לרש"י ו"ל לומר שפכר החזיר הא גם בלא החזיר הוי מלנה בשכר שעשיתי עמך פיון שפכר נגמר והוכיח דינו פיון שתופסו למשכון הנה מהני פנ"ל.

אף עדיין תמוה דא"כ גם למ"ד ישנה לשכירות מוע"ס יהיה מהני דכיון דאיירי בתופסו וצ"ל דבשכר שאעשה אינו תופסו פיון שלא נגמר. אף היה לו לרש"י ו"ל לפרש גם בשכר שעשיתי באינו תופסו רק בשעה שמתזיר מקדשה בשכר שעשה עמה דג"כ הוי מלנה כפר משעה שנגמר פנ"ל: ולמ"ש י"ל.

דהא למ"ש הטעם דלא מהני מטעם שקנה המשכון הוא משום דכיון דישנה לשכירות כו' לא קנאו פנ"ל. וא"כ לכאורה למ"ד אינה לשכירות אלא בסוף ממילא גם בשכר שעשיתי עמך תהיה מקודשת דאף דעכשיו הוא כפר מלנה משעה שנגמר מ"מ הא ע"כ כפר קנה המשכון בקנין כסף דיש פאן מעות דכשנגמר מיד קנה אותו דאז לא היה מלנה עדיין פיון דאינה לשכירות אלא בסוף כמו דמקודשת לשאר פ' דהחייב בשעה שמתזיר משום דאז הוא שנעשה מלנה לא הוי מקדש במלנה.

וא"כ ממילא כשנגמר הוי החייב א"כ נהי דלענין הקדושין שמקדשה אח"כ הוי מלנה מכפר מ"מ לענין קנין המשכון אינו מלנה וקנה המשכון במעות כשנגמר פיון דאינה רק לבסוף וא"כ ממילא מקודשת אח"כ נהי דהוי מלנה מ"מ הא מקודשת מטעם משכון דהא כפר קנאו בקנין מעות והוי בשעת הקדושין מלנה שיש עליו משכון ולכך פי' רש"י ו"ל דוקא בכפר החזיר פנ"ל.

והרמ"א ו"ל שפסק דכשכפר עשה ולא החזיר מקודשת י"ל משום דלהרמב"ם ו"ל דפוסק דבמכר קונה מלנה רק בקדושין לא מהני ע"ש. וא"כ ממילא מהני בכפר עשה

ולא תחזיר דאף דינשנה לשכירות כו' והגוי מלנה מ"מ נהי דלעגנן הקדושין לא מהגוי מ"מ
הא לעגנן קננן המשכון שפיר קנאו בקננן מעות דבמכר קונה מלנה וא"כ ממילא מקודשת
אח"כ מטעם מלנה שיש עליו משכון ולכך פסק הר"י ג"כ דגם לדין דינשנה לשכירות
כו' מ"מ מהגוי פשתופס כו' דקנאו פנ"ל אף נשהוא מלנה כו': ובהג"ל מיןשב ג"כ מ"ש
הרמב"ם פ"ו ממלנה דגם במשפנו שלא בשעת הלואה מדעת הלנה חייב להחזירו ע"ש
ומבואר דולך תהיה צדקה קאי גם במשפנו מדעת הלנה שלא בשעת הלואה וע"כ דקני
משכון גם בכה"ג ועיין במשנה למלך ה' שכירות שכ' בפשיטות מדעת הפוסקים דדוקא
ע"פ ב"ד אבל מדעת הלנה לא קני משכון כמו בשעת הלואה ע"ש.

ולמ"ש מיןשב דכל הפ' סוכרים שפיר דלא מהגוי כמ"ש הר"ן מג"ש והר"ן ו"ל דהא
מלנה אינו קונה במכר ולא קנאו רק ע"פ ב"ד שלקחו לגובינא פנ"ל. אבל הרמב"ם ו"ל
לטעמ' דמלנה קונה במכר שפיר קנאו גם מדעת הלנה אחר ההלואה במעות פנ"ל.

ואף דבשעת הלואה אינו קונה היינו דקרא לא קאי רק על אחר הלואה ע"ש: ואין
להקשות למ"ש דטעם הטור סי' ס"ו משום דקונה הלוקח בכסף פנ"ל. א"כ למה כתב
במשיכת המשכון קנה החוב הא אינו קונה במשיכה רק בכסף פנ"ל.

אף לא קשה דהא לכאורה אף כ' הר"ן דקונה במעות, הא מדרבנן אין מעות קונה משום
גזירה. אף ז"א דלא שייך פאן שפיר יאמר נשכרו חייט' כו' דהא גוף המשכון הוא של
הלנה וטרח ומציל פמבואר בח"מ בשכירות דנקנה בכסף מה"ט פיון דגוף הדבר נשאר
שלו טרח ומציל כו' אף פאן בטור הג"ל במשכון דאחרים פשמוכרו דנימא דקונה בכסף
לעגנן זה קשה דאינו קונה מדרבנן דבזה שייך שפיר נשכרו כו' והוא לא יפסיד פלום
דאין גוף חפץ שלו רק שיפסיד החוב וכיון שקנה הלוקח המשכון והחוב יהיה הפסד
שלו ולא טרח ושייך גזירה פנ"ל.

אף מ"מ א"ש דמ"מ פשמושף הלוקח המשכון קונה בכסף דהא יש פאן משיכה רק דאינו
מועיל קננן משיכה ושובקונה בכסף פשמושף דהא לא שייך גזירה פנ"ל פיון שמשכו
באמת וכ' הטור שפיר דבמשיכת המשכון קנה החוב והיינו דע"י המשיכה שוב קנה
בכסף פנ"ל.

וכן כ' הריטב"א דף מ"ח גבי שואל קורדום כו' בקע בו כו' דאינו מועיל קננן משיכה פיון
שגוף הדבר לא נעשה שלו ע"ש: עוד י"ל בפשיטות דהנה הא דאותיות אינן נקנין
במסירה פתב הרשב"ם והרמב"ן והפ' הטעם דבכל דוכתי שנקנה חפץ במשיכה שגוף
הדבר הנקנה נמשך משא"כ בשטר דגוף החוב והשיעבוד אינו נמשך ואיך יועיל משיכת
הגנייר לקנות החוב ע"ש ובבעה"ת.

ולכאורה יש להקשות דהא מבואר בח"מ דאף דק"ל כותבין שובר מ"מ פשהשטר בעולם
אין הלנה מחויב לשלם למלנה פשאינו מחזיר לו השטר דכיון שישנו בעולם א"צ לשמור
שוברו כו' ע"ש.

והנה קי"ל דבבהמה הפישה במקל ורצתה לפניו וכה"ג הגוי משיכה וקונה ואף שלא עשה
מעשה המשיכה מ"מ פיון שע"י מעשה שלו יצתה הבהמה מרשות המוכר הגוי פמושף
גוף הבהמה ע"ש.

וא"כ לכאורה בשטר למה לא יהיה נקנין במסירה לחוד דאף שהחוב אינו נמשך מ"מ
הא יש פאן משיכה שפיר גם לגבי גוף החוב דכינון שנותן המוכר ללוקח את השטר שוב
לא יוכל לגבות החוב מן הלנה דהא אין לו השטר ואין הלנה צריכה לשלם לו כינון שישינו
לשטר בעולם אצל הלוקח פנ"ל.

וא"כ במה שמושה הלוקח הננייר של השטר יצא החוב מרשות המוכר ג"כ שלא יוכל
לגבות עוד. וא"כ הוי פהכישא במקל ורצתה לפניו דע"י מעשה של הלוקח היינו מה
שנוטל השטר יצא החוב מרשות המוכר והוי משיכה לגבי גוף החוב ג"כ ויהיה נקנה
במסירה לחוד פנ"ל.

אף י"ל ב' טעמים דלא שיניף הנ"ל חדא דאף שאין המלנה יכול לגבות היינו משום חששא
שמא יגבה עוד הפעם כינון שישינו לשטר בעולם אבל מ"מ לא נפקע גוף החיוב ממנו
דהא עדיין חייב לו אף שאין בידו השטר.

וא"כ לא שיניף הנ"ל שיצא החוב מרשותו דז"א דגוף החיוב לא יצא כלל מרשותו וליכא
משיכה פנ"ל. עוד י"ל דהא במוכר שט"ח וחוור ומחל או שפרע הלנה הדין דכופין הלוקח
להחזיר השטר ללנה כמבואר בח"מ שם ס"ו.

וא"כ לא יצא כלל החוב מרשותו של המוכר דמ"מ יוכל לגבות החוב מהלנה ולא שיניף
הטעם כינון שיש לשטר בעולם שמא יחוור ויגבה ממנו ז"א הא פשגובה עתה נכוף ללוקח
להחזיר לו השטר ולא שיניף הנ"ל ויוכל לגבות שפיר ולא יצא כלל מרשותו וליכא
משיכה פנ"ל.

ויש לדחות זה: אמנם במשכון למ"ש הר"ן סוף פ' ש"ה בשם הרמב"ן דכל זמן שאינו
מתזיר המשכון אין שום חיוב על הלנה לשלם לו ואינו חייב כלל ע"ש. ואף שהר"ן ז"ל
דחה דבריו היינו לענין מה שהחוב יותר על המשכון משום דלא קי"ל כשמואל שיהיה
אבד אלפא זוזי בלא פירש כו' ע"ש אבל לענין מה שפנגד המשכון דהוי כפי' כמ"ש תוס'
והפ', שם ממילא אין עליו חיוב כלל כל זמן שאינו מתזיר פנ"ל.

וא"כ מינושב שפיר שפסק הטור והרא"ש דכשמוכר המשכון קונה החוב במשיכת
המשכון לחוד דבזה שיניף שפיר מ"ש דהוי פהכישא במקל כו' דע"י משיכת המשכון יצא
החוב ג"כ מרשות המוכר דלא יוכל לגבות כשאין לו המשכון ואין לו עליו חיוב כלל מה
שפנגד המשכון פנ"ל ויצא גוף החיוב מרשותו ולא שיניף טעם הא' מ"ש בשטר דכאן
נפקע החיוב להר"ן ז"ל פנ"ל ושפיר נקנה החוב.

ומינושב לשון הטור שם דבמשיכת המשכון נקנה החוב היינו פנ"ל דיש פאן משיכה על
החוב פנ"ל. וגם טעם הב' לא שיניף דנכוף ללוקח שיחזיר המשכון ז"א דלענין זה קונה
על כל פנים שלא יצטרף להחזירו כמ"ש לקמן.

ולכך גם במשכנו בשעת הלואתו קונה הלוקח החוב פנ"ל. אף כל זה כשמוכר החוב
ונותן לו המשכון שפיר קנה פנ"ל.

אבל כשאינו מוכר החוב רק גוף המשכון זה לא מהני דגוף המשכון אינו שלו ותלוי
בדעת הפוסקים הנ"ל אי קני ליה גם בשעת הלואה או לא פנ"ל ומינושבים שפיר דברי

הטור דבח"מ סי' ס"ו דאייירי שמוכר החוב פמבואר שם להדיא לכה פ' שפיר דאף במשפנו בשעת הלואה קונה כמ"ש.

משא"כ פאן דאייירי שמשקדשה בגוף המשכון הביא שפיר דעת הרא"ש דלא מהני במשפנו בשעת הלואתו פיון שאינו שלו פנ"ל: והרא"ש ז"ל הוכיח דהש"ס דאמר במשפון דאחרים ומדר' יצחק כו' ע"כ איירי שמשקדשה בגוף המשכון ולא בהחוב תדא דהא תני בברייתא קדשה במשפון כו' ולא בהחוב ועוד למה ליה לש"ס מדר' יצחק הא לענין החוב קונה גם בלא דר"י מטעם הנ"ל כמ"ש וע"כ דאייירי בגוף המשפון וכ' שפיר דבשעת הלואתו לא מהני פנ"ל פיון דלא קנאו אינה מקודשת בגוף המשפון פנ"ל.

אבל פמשקדשה בהחוב ונותן לה המשפון י"ל באמת דמודים הרא"ש וטור דמהני פיון שאינו יכול למחול לא גרע משטר פנ"ל: או י"ל דהא אמר בש"ס ב"ב וכי לצור הוא צריף ומשני אין לצור כו' ע"ש.

פ' הרשב"ם דלכה יתיה נקנה במסירה משום דוכי לצור כו'. והוא תמוה מה בכה שאינו קונה לצור למה בשביל זה יתיה מועיל קנין מסירה וע"כ כמ"ש לעיל דהטעם דאינו נקנה דבכל מקום צריף להיות הקנין מורה שקונה הדבר וכאן אין מסירת הנזיר מורה שקונה החוב ופריף וכי לצור כו' ומורה ב"כ מסירת הנזיר שקונה השועבד ומשני אין לצור פנ"ל.

וא"כ זה שפיר בשטר דנקנה למלנה לגמרי קודם שמשלם לו דהוי ספר מקנה ורשאי להשתמש בו לצור כו' ושייף שמכרו ג"כ לצור אבל שאר משפון שאין המלנה רשאי להשתמש בו כלל פמבואר בח"מ סי' ע"ב, וא"כ י"ל שפיר דבמסירת המשפון קונה החוב דכאן לא שייף אין לצור ושפיר מורה מסירת המשפון על קנין החוב דגוף המשפון אינו יכול למכרו שישתמש בו ויקנה החוב פנ"ל.

דממ"נ במשפנו שלא בשעת הלואה דיש לו בו קנין ודאי נקנה ובשעת הלואתו דאין לו קנין בו כלל לדעת הרא"ש שוב מורה על קנין החוב משיכת המשפון כמו בשטר אי לא הוי שייף לצור פנ"ל.

ולכה פסק הטור שם דנקנה החוב במשיכת המשפון גם בשעת הלואה משא"כ פאן לענין שמשקדשה בגוף המשפון לא מהני בשעת הלואה פנ"ל עוד נראה דהנה לכאורה סברת תוס' אינה מובנת מ"ש דכיון דשלא בשעת הלואה קנאו קנין גמור גם בשעת הלואה קנאו לענין חמץ ושמטה כו' ע"ש.

וגם מה שתמה הש"ף ז"ל ל' ס' ע"ב ס"ק ט' דכיון דהוי רק שומר שכתר למה אמר סתם דב"ח קני משפון מדר"י. ועוד הקשה קושית תוס' דממ"נ אי קנאו באונסין נמי נחייב כו' ומה שתיקרו דהוי ש"ש משום דיכול לקדש בו אשה ולקנות עבדים וקרקעות הא גופי' קשיא פיון דאין לו בו קנין איף יכול לקדש כו' ע"ש בש"ף ז"ל.

ונראה דהא גם בלא דר' יצחק ובמשפנו בשעת הלואתו פיון דמשפנו שייחזיק המשפון ולא יצטרף להחזירו כל זמן שלא יפרע לו והנה פיון דחזינו דיכולין להקנות חפץ לדבר מיוחד דגם מוכר עבדו לקנס מבואר בש"ס דהיה מועיל אם אדם מקנה דבר שלא באו לעולם או גם לרבנו פיון שמקנה חפץ ע"ש.

וא"כ במשכונ ג"כ ודאי מהני מה שמקנה לו המשכון לענין זה שלא יצטרף לו להחזירו כל זמן שלא יפרע דבלא הקנן חייב להחזירו שהוא שלו ומקנה לו לזה שלא יצטרף להחזירו פנ"ל.

והני קנן לדבר מיוחד וקונה זה הזכות גם בשעת הלואה. רק מה דאמר מדר"י היינו דהא חזינו בש"ס בקנן פירות דפליגי אי בקנן הגוף או לא והיינו אי קנן זה שיש לו בו נקרא ע"י זה גוף החפץ שלו ואי לאו בקנן הגוף דמי אין גוף החפץ שלו אכל עכ"פ יש לו קנן הפירות פנ"ל וכן בדבר הגורם למזון דפליגי ע"ש.

וכן פאן אי לאו דר"י אף שיש לו זכות זה שלא להחזירו מ"מ בשביל זה אין גוף המשכון שלו דזה גרע מקנן פירות רק מדר"י ילפינו דאמרה התורה דבשביל קנן זה הוי גוף החפץ שלו אכל בשעת הלואתו דלא ידעינו מדר"י אין הגוף שלו אכל מ"מ יש לו קנן זה בהמשכון שלא יצטרף להחזירו רק דבשביל קנן זה אינו נקרא שלו לגמרי פנ"ל ומינשב שפיר סברת תוס' דממילא לענין שמטטה אינו משמט דהוי של אחיה בידיה פיון דנקנה לו לזה וכן לענין חמץ פיון שיש לו זכות בו דהא גם דבר הגורם למזון עובר בחמץ ע"ש רק בלא ר' יצחק לא הוי ידעינו כלל דזה הוי קנן מה שאינו צריך להחזירו פיון שאינו יכול להשתמש בו רק פיון ידעינו דר"י דאמרה תורה דזה הוי קנן ובשביל קנינו זה הוי שלו לגמרי ממילא בשעת הלואה עכ"פ יש לו בו קנן אף שאינו שלו לגמרי פנ"ל.

ומהני לענין חמץ ושמטה. רק דמ"מ לענין אחריות שאם נגנב או נאבד יהיה מפסיד החוב לכאורה אינו ענין כלל לדר' יצחק דמה בכך שקנאו והוי שלו בשביל זכות זה.

מ"מ פשנאבד למה יפסיד חובו ועל זה כ' תוס' הטעם דכיון דקנאו ונקרא שלו ממילא יכול לקדש בו אשה ולקנות עבדים וקרקעות ויש לו הנאה ושוב הוי שומר שפרוסייב באחריות אכל באונסין למה יתחייב הא אין הקנן דמי החוב שבשביל החוב קונה רק שאמרה תורה דבזכות זה קונה ובשביל זה אינו חייב באחריות פנ"ל.

וממילא לא קשה כלל כל קושיות, הש"ף דהיה סבר דמה שהוא ש"ש הוא סיבה אל הקנן שזה הוא הקנן שלו וקשיא לי פנ"ל ולמ"ש הוא להיפך דבאמת קנאו ומחמת הקנן יש לו הנאה ובשביל זה הוי ש"ש, ומינשב דאמר קונה משכון היינו שפיר קנן גמור וגם שפיר יכול לקדש ולקנות פיון שהוא שלו פנ"ל.

והוכיחו תוס' ורא"ש דמשכון בשעת הלואה אינו יכול לקדש ולקנות דאל"ה היה ג"כ שומר שפרוסייב זה פנ"ל. אמנם נראה דנהי דאינו יכול להקנות גוף החפץ מ"מ הזכות שיש לו בו יכול להקנות גם במשכון בשעת הלואה דכמו במוכר עבדו לקנס ודאי דגם הלוקח יכול למכור לאחר ג"כ העבד לקנס כמו כן גם פאן בחשבון יכול המלנה להקנות המשכון שהלוקח יהיה יכול להחזיק המשכון עד שיפרע פנ"ל.

ולכך פשאומר החוב והמשכון ללוקח זכה בהחוב גם כן פיון דתלוי בהזכות של המשכון כמ"ש הטור שם פיון שיש לו מקצת קנן פנ"ל. ובמשיכת המשכון וזכה בקנן זה זוכה ג"כ בהחוב פנ"ל.

אף כְּשֶׁמוֹכֵר הַמִּשְׁכָּח לְחֹדֶר וְלֹא הַחֹב א"כ נֶהְיָ דִקְנָאוֹ לְעֵנְיוֹ זֶה לְהַחְזִיקוֹ עַד שְׂיִפְרַע מ"מ כְּשֶׁפּוֹרַע הַלְוָה לְמַלְוֵה אוֹ שְׁמוֹחֵל לוֹ צָרִיף הַלּוֹקֵחַ לְהַחְזִיר הַמִּשְׁכָּח וְא"כ שׁוֹב אֵינָה מְקוֹדֶשֶׁת אִף שְׁמִקְדָּשָׁה בְּזָכוֹת זֶה שְׂיֵשׁ לוֹ בּוֹ דָּמָה הַנָּאֵה יֵשׁ לָהּ מְזֵה שְׁתּוֹכֵל לְהַחְזִיקָה כְּנ"ל.

וְגַם הָא לֹא סְמָכָא דְעֵתָה שְׂיָכוֹל לְמַחֵל אוֹ שְׂיִפְרַע לוֹ וְתִצְטָרֵף לְהַחְזִירוֹ וְגַם בְּמִכָּר לֹא מְהַנִּי וְלִכְף אֵינּוּ ש"ש. וְאָנ"ל דִּיהִיָּה ש"ש בְּשָׂבִיל שְׂיָכוֹל לְהַקְנוֹת הַחֹב וְהַמִּשְׁכָּח וְלִקְדָּשׁ בּוֹ ז"א דְלַעֲנֵן קְדוּשִׁין גַּם בְּמַעוֹת הֵיָה יָכוֹל לְקַדָּשׁ כִּמ"ש הָרֵא"ש רַק בְּשָׂבִיל קִנְיֹן חֲלִיפִין וְזֶה גַּם בְּלֹא הַמִּשְׁכָּח יָכוֹל לְהַקְנוֹת הַחֹב בְּכַתִּיבָה וּמְסִירָה וְכֵה"ג וּבְגוּף הַמִּשְׁכָּח אֵינּוּ יָכוֹל לְקַנּוֹת.

גַּם אֶפְשָׁר דְּאֵינּוּ קוֹנֵה בְּחִלְפִין בְּזָכוֹת זֶה כְּנ"ל כִּמ"ש תוֹס' עִירוּבִין (דָּף ג') בְּשֵׁאלָה וּשְׂכִירוֹת וְעוֹד דְּזָכוֹת זֶה לֹא פְּלִי הוּא וּבְחִלְפִין בְּעֵי פְּלִי. וּמִינְשָׁבִים דְּבָרֵי הַטּוֹר דְּשָׁם ס"ו פֶּסֶק שְׁפִיר כְּשֶׁמְקַנֵּה הַחֹב נִקְנָה בְּמִשְׁכָּח הַמִּשְׁכָּח מִשָּׂא"כ פֶּאָן דְּאֵיירִי בְּמִקְדָּשׁ בְּגוּף הַמִּשְׁכָּח וְלֹא בְּהַחֹב שְׁפִיר לֹא מְהַנִּי שְׂאֵינּוּ שְׁלוֹ רַק שְׁלֵא בְּשַׁעַת הַלְוָאָה כְּנ"ל וְא"ש.

וְהַתּוֹס' שְׁפִירָשׁוּ בְּמִשְׁכָּחוֹ בְּשַׁעַת הַלְוָאָה מֵה דְּמִשְׁנֵי בְּמִשְׁכָּח דְּאַחֲרֵים מִדְּר"י ע"ש י"ל דְּכּוֹנְנָתָם דְּאֵיירִי שְׁמוֹכֵר גַּם הַחֹב וְלִכְף מְקוֹדֶשֶׁת גַּם בְּשַׁעַת הַלְוָאָה כִּינּוֹן שְׁקַנְתָּה הַחֹב בְּמִשְׁכָּח הַמִּשְׁכָּח כְּנ"ל.

וּמִינְשָׁב קוֹנֵשֶׁת הַרְשָׁבָ"א לְמָה לֹא מְשַׁנֵּי מִשְׁכָּח דִּינָה וּמִדְּר"י וְלִמ"ש א"ש דְּבִדְיָה מִמ"נ אִם מוֹחֵל לָהּ הַחֹב אֵין צָרִיכִין לְהַמִּשְׁכָּח דְּגַם בְּלֹא הַחְזִיר מְקוֹדֶשֶׁת בְּמַחִילַת מַלְוֵה כִּמ"ש תוֹס' י"ט וְאֵי אֵינּוּ מוֹחֵל רַק בְּהַחְזִיר הַמִּשְׁכָּח לְחֹדֶר לֹא מְהַנִּי כִּינּוֹן שְׁמִשְׁכָּחוֹ בְּשַׁעַת הַלְוָאָה וּבְגוּף הַמִּשְׁכָּח אֵינּוּ שְׁלוֹ כְּנ"ל וְע"כ מְשַׁנֵּי בְּמִשְׁכָּח דְּאַחֲרֵים וּמְקַנֵּה לָהּ הַחֹב גַּם כֵּן כְּנ"ל: וּמִינְשָׁב ג"כ מֵה שְׁדַּבְּרֵי תוֹס' סוֹתְרִים דְּכָאן כ' דְּגַם בְּמִשְׁכָּחוֹ בְּשַׁעַת הַלְוָאָה מְהַנִּי מִדְּר"י וּמְקוֹדֶשֶׁת ע"ש וְלִקְמָן י"ט כ' א"ל דְּאֵיירִי בְּמִשְׁכָּחוֹ שְׁלֵא בְּשַׁעַת הַלְוָאָה וּמִטְעָמָא דְּר"י כו' ע"ש וּבְפּוֹסְקִים שְׁתַּמְהוּ.

וְלִהַנְּ"ל מִינְשָׁב דְּהָא שָׁם דְּאֵיירִי בְּחֹב דִּינָה וְאִם כֵּן לְמָה שְׁרָצוּ תוֹס' לְפָרֵשׁ דְּלֹא אֵיירִי בְּמַחִילַת מַלְוֵה רַק שְׁמִקְדָּשׁ בְּהַמִּשְׁכָּח לְחֹדֶר כְּתָבוּ שְׁפִיר דְּדוֹקָא מִשְׁכָּחוֹ שְׁלֵא בְּשַׁעַת הַלְוָאָה דְּאֵי לֹא"ה לֹא מְהַנִּי דְּגַם מִשְׁכָּח דְּאַחֲרֵים לֹא מְהַנִּי בְּשַׁעַת הַלְוָאָה כְּשֵׁאֵינּוּ מְקַנֵּה הַחֹב דְּלַעֲלֵל אֵיירִי דוֹקָא בְּמִקְנֵה הַחֹב ג"כ כְּנ"ל אוֹ י"ל כִּמ"ש הָרִיטְבָ"א (קְדוּשִׁין דָּף ח) דְּאִף דְּקִי"ל בְּכָל דְּוִכְתִּי מְפָאן וְלִהַבָּא גוּבָה מ"מ בְּמִשְׁכָּח דִּישׁ קִנְיֹן מִדְּר"י הֵינּוּ דְּאִם אֵינּוּ פּוֹרַע הַדִּין לְמַפְרַע גוּבָה וְהַמִּשְׁכָּח שְׁלוֹ לְמַפְרַע ע"ש וְלִכְף בְּחִמְז וְדֵאֵי א"ש כְּמוֹ לֹאבֵי דְּאָמַר בְּש"ס ע"ש וְכֵן לְעֵנְיוֹן שְׁמִיטָה כִּינּוֹן דְּעֵתָה לֹא מְצִי לֹא שְׁתַּלּוּמֵי מְשָׁאָר נְכֹסֵי יָכוֹל לְגַבּוֹת הַמִּשְׁכָּח וּמְמִילָא הֵיָה לְמַפְרַע שְׁלוֹ קוֹדֵם שְׁמִיטָה וְאֵינּוּ מְשַׁמֵּט וְע"ש בְּש"ף ס' ע"ב רַק דְּתִירוּצוֹ דְּחוּק שְׁהוּא גְזִירַת הַפְּתִיב כְּשֶׁשִׁמְט לְבִסוּף הוּא שְׁלוֹ מְתַחִילַת הַשְׁמִיטָה ע"ש דְּמִנְ"ל הָא וְלִהַנְּ"ל א"ש דְּמְמִילָא הֵנִי שְׁלוֹ לְמַפְרַע כְּשֶׁגוּבָהוּ כְּנ"ל וְאֵינּוּ מְשַׁמֵּט: (כז) אָבֵל מְפּוֹתֵי אֵינָה מְקוֹדֶשֶׁת וְאִם מְכָרוּ הַמַּלְוֵה לְאַתֵּר כו' מְקוֹדֶשֶׁת.

ובח"מ תמה דגם אם המלנה בעצמו מקדש למה לא מהני וי"ל למ"ש לעיל דהא דקידשה בגזל כותי מקודשת ס' א' היינו דאף דגזל עפ"ם אסור מן התורה היינו דאסור לגזלו אבל חיוב השבה ליכא פשפכר גזלו דליכא עשה דנהשיב כו' ולכך מקודשת.

ולק"ר"ן ו"ל שב' ביאוש וש"ר דהוי הנאה הבא לה מחמתו ומהני ע"ש ממילא בגזל כותי ג"כ פיון שאינה צריכה להחזיר אית לה הנאה מחמתו. רק דאף למ"ש הה"מ דבעינו נתינה משלו וביאוש וש"ר הטעם דהוא חוזר וקנאו ע"ש מ"מ גם בגזל כותי פיון דגם הוא א"צ להחזירו שפיר קנאו בהגזילה ונעשה ש'לו וכשקידשה כף הוי נותן דבר שהוא שלו ומהני פנ"ל, אמנם כל זה בגזלו מקודם אבל פאן במשכון פשקדשה לא מיבעיא פשלא הגביהו דלא קנאו מקודם כו' רק דאף בהגביהו פדי לקדש בו מ"ח למ"ש הרמב"ן פ"ב דב"מ גבי נטלה לפני יאוש כו' דכיון שנעשה מקודם שומר שו הפעלים הוי פמונח ברשותם ע"ש ונדקא בשליחות יד מהני בהגביהו לחוד ע"מ לגזלה משום דכלתה שמירתו כו' והוי פהוציאו מרשות בעלים כו' אבל בהקדש וכה"ג לא הוי הוצאה מרשות עד שנתנו לאחרים ואז מעל ובגזילה בכל מקום לא הוי עד שמוציאו ברשות בעלים ע"ש.

וא"כ פאן במשכון אף שהגביה פדי לקדשה לא יצא עדיין מרשות הנכרי פיון דדיון שמירה ושליחות יד לא שייך גביה והוי גזילה רק אז פשנתנו לה ולכך אינה מקודשת דליכא נתינה לגבי המקדש שאינו שלו דקודם הקדושין לא הנה שלו כל זמן שלא גזלו והגזילה נעשית בשעת הקדושין.

אף מ"מ י"ל דגם פאן שייך טעם הה"מ שכ' ביאוש וש"ר פיון דבאים בב"א שקונה בשעת הקדושין מהני וגם פאן י"ל פיון דגזלו אז בשעת הקדושין נעשה שלו מהני פנ"ל אף באמת למ"ש לעיל דמשמע מדברי הש"ע ס' א' דבעינו דנקא שקנאו קודם הקדושין אבל בבית א' לא מהני דלא כהה"מ הנ"ל ע"ש.

א"כ גם פאן לא מהני הקדושין פנ"ל. אבל במקרו לאחר והאחר קידש בו כ' הרמ"א שפיר דמהני דהא פכר גזלו הלוקח מקודם וקנאו קודם הקדושין והוי שלו ומהני אחר כף כמו בגזל כותי לעיל פנ"ל: ויש לדחות קצת בהגביה לגזילה י"ל דגם פאן שייך פלטה שמירתו והוי מוציא מרשות בעלים פנ"ל.

אף י"ל להיפך דהטעם דכלתה שמירתו מבואר בש"ס וש"ע דאינו רוצה עוד שיהנה שומר שלו פיון שחפץ לגזול ע"ש. וזה דנקא בישראל דאף שגזלו יצטרף להחזירו אבל פאן בנכרי הוי להיפך דאי פלטה שמירתו הוי מוציא מרשותו והיא גזילה קנאו ולא יצטרף להחזירו וכשלא פלטה כו' אינו גזל וחיוב להחזירו א"כ טוב לו שלא יכלה השמירה ונעדין מרנצה שיהנה שומר ולא הוי גזילה פנ"ל עד שקדשה ולא מהני נתינה ממילא נגד המקדש כר"ל.

או י"ל בלא ידעה שהוא גזול שכ' הב"ש לעיל דשייך לא ניחא לי דליתעבד אסורא על ידי כמו בהקדש לא ניחא דליתחל הקדש ע"י ע"ש. ולכך פאן שהגזל ע"י הקדושין ונעשה האסור על ידה שייך לא ניחא לי כו' ובלא ידעה לא מהני משא"כ במקרו לאחר

דְּהַאִישׁוּר פְּכַר נַעֲשֶׂה שְׁפִיר מְקוֹדֶשֶׁת גַּם בְּלֹא יִדְעָה דְלֹא שִׁינָה הַגָּ'ל: סְעִיף יג (כה) הִי לֹו חוּב בְּיַד אַחֲרִים וְאָמַר לָהּ הִרִי אֶת מְקוֹדֶשֶׁת כּו' בְּמַעְמַד ג' ה"ז מְקוֹדֶשֶׁת כּו'.

וּכ' ב"י בְּשֵׁם הַר"י פִּינּוּן דְּקִנְיָן מַעְמַד ג' אִינוּ רַק דְּרַבְּנָן לֹא הֵוִי קְדוּשִׁין ג"כ אֱלֹא מְדַרְבְּנָן וְהַב"י דְּחָה דְּאֶפְשָׁר פִּינּוּן דְּתַקִּינוּ רַבְּנָן נִקְנָה לָהּ הַמְּעוֹת וְהֵוִי פְּסָף מִן הַתּוֹרָה ע"ש. וְלִכְאוּרָה מִשְׁמַע מְדַבְּרֵי רַש"י ז"ל (ב"מ דף מח) ד"ה קֹאֵי בְּאַבְל כּו' וְנִפְקָא מִינָהּ לְעִנְיָן אִיסוּר אִם קִיְדֵשׁ בּוּ אִשָּׁה לַר"י הֵוִי קְדוּשִׁין דְּמִדְּאוּרִייתָא קִנְיָן וְדִידִיָּה הוּא וְלַר"ל לֹא הֵוִי קְדוּשִׁין ע"ש וּמְבֹאָר כְּרִי"ו דְּלַר"י אַף דְּמְדַרְבְּנָן לֹאוּ דִידְנָן הֵוִי מ"מ אֲזִלִּינָן בְּתַר הַדְּאוּרִייתָא וְכֵן לְהִפְּךָ וְכֵן בְּטוּר ח"מ ס' קצ"ח כ' ד"ת מְעוֹת קוֹנוֹת כּו' לְפִיכָף מִשְׁקִיבֵל הַמוּכָר הַמְּעוֹת הֵן שְׁלוֹ מַה"ת וְאִם קִיְדֵשׁ בְּהֵן אִשָּׁה מְקוֹדֶשֶׁת ע"ש וּמְבֹאָר ג"כ פנ"ל: אַף מִהַטּוּר אִין רְאִיָּה פְּלִל דְּהָא לְכְּאוּרָה דְּבָרֵינוּ תְּמוּהִים לְמָה לִיָּה הַטַּעַם מְשׁוּם דְּד"ת מְעוֹת קוֹנָה לְפִיכָף מְקוֹדֶשֶׁת הָא הוּא עֲצָמוּ פְּסָק שָׁם דְּאִף דְּמְדַרְבְּנָן אִינוּ קוֹנָה מ"מ רַשְׁאֵי הַמוּכָר לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בְּמְעוֹת וְלְהוֹצִיאָם דְּכָל זְמַן שְׁלֹא קִיבֵל הַלּוֹקֵחַ מִי שְׁפָרַע וּנְתַנּוּ עַל דַּעַת הַמְּקַח כּו' ע"ש.

וּא"כ גַּם אַחַר תְּקִנַּת חֲכָמִים הַמְּעוֹת שְׁלוֹ וְאִם קִיְדֵשׁ וְדֹאֵי הֵוִי קְדוּשִׁין כְּמוֹ קִיְדֵשׁ בְּמְעוֹת שְׁהִלְנָה וְגַם אַתְר שְׁקִיבֵל מִי שְׁפָרַע פְּסָק דְּהֵוִי מְלֻנָּה ע"ש. אַף צ"ל דְּזֵהוּ בְּאַמַּת פְּנוּת הַטּוּר דְּכִינּוּן דְּד"ת מְעוֹת קוֹנָה וְלִכָּף צָרִיף לְקַבֵּל מִי שְׁפָרַע וּמְנָה הַטַּעַם הֵוִי הַמְּעוֹת שְׁלוֹ דַּעַכ"פ הֵוִי הַלְּנֹאָה גְּבִיָּה וְכֵן כ' תוּס' לְהִדְיָא (ב"מ דף מג) דְּכִינּוּן דְּד"ת מְעוֹת קוֹנוֹת לֹא הִפְקִיעוּ חֲכָמִים פַּח שְׁיַשׁ לֹו לְמוּכָר בְּמְעוֹת דְּהֵוִי שׁוֹאֵל וּמִתְרַ לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בּוּ כּו' אֲבָל לַר"ל דְּלִדְאִינוּ קוֹנָה מַה"ת אִסוּר לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בּוּ ע"ש.

וּמְבֹאָר דְּבִהָא תְּלִי' פִּינּוּן דְּקוֹנָה מַה"ת לְכָף יָכוֹל לְהַשְׁתַּמֵּשׁ. וְזֵה פְּנוּת הַטּוּר פִּינּוּן דְּד"ת מְעוֹת קוֹנָה מִמִּילָא הֵם שְׁלוֹ גַּם אַחַר תְּקִנַּת חֲכָמִים פִּינּוּן דְּלַעֲנִין זֵה לֹא הִפְקִיעוּ וְהֵוִי לְנָה עַכ"פ וְאִם קִיְדֵשׁ מְקוֹדֶשֶׁת פנ"ל.

וּמִמִּילָא אִין רְאִיָּה דְּסִבֵּר כְּהַר"י דְּכָא, אַף מְדַרְבְּנָן מְהִנֵּי מִשְׁא"כ בְּמַעְמַד שְׁלִשְׁתָּן פנ"ל. וְאִדְרַבָּה קֶצֶת רְאִיָּה לְהִפְּךָ דְּלְמָה נִקִּיט הַטּוּר שְׁקִיבֵל הַמוּכָר בְּהַמְּעוֹת הֵוִי לִיָּה לְמַנְקִט רְבוּתָא טְפִי אִם קִיְדֵשׁ הַלּוֹקֵחַ בְּהַחֲפִץ שְׁתַּפְּסוּ שְׁלֹא מַדְעַת בְּעֵלִים דְּגַם כֵּן מְהִנֵּי וְהֵוִי קְדוּשִׁין תּוֹרָה שְׁהוּא שְׁלוֹ מְדְּאוּרִייתָא.

וְלַמ"ש א"ש דְּבִזָּה לֹא הָיָה מוֹעִיל פְּלִל פִּינּוּן שְׁהַפְקִיעוּ חֲכָמִים וְדוּקָא בְּמְעוֹת מְהִנֵּי נִגְדַּת הַמוּכָר פנ"ל וּמוּכָח לְהִפְּךָ פנ"ל וַיֵּשׁ לְדַחוּת דְּדַחִיקָא לִיָּה לְמִינְקִט בְּתַפְס שְׁלֹא מַדְעַת פנ"ל. אַף מְדַבְּרֵי רַש"י ז"ל יֵשׁ רְאִיָּה פנ"ל, וְאִין לֹוֹמַר דְּגַם פְּנוּת רַש"י הוּא אִם קִיְדֵשׁ הַמוּכָר בְּמְעוֹת וְכַנ"ל ז"א דְּהָיָה לֹו לֹוֹמַר, אִם קִיְדֵשׁ בְּהֵן אִם קֹאֵי עַל הַמְּעוֹת וּמִדְּכ' קִיְדֵשׁ בּוּ מִשְׁמַע דְּאַחֲפִץ קֹאֵי וְכְשִׁקִיבֵל בּוּ הַלּוֹקֵחַ כְּשִׁתַּפְּסוּ.

אַף י"ל דְּאִין רְאִיָּה מְשֵׁם דְּכַמ"ש תוּס' יְבָמוֹת (דף פט ע"ב) ד"ה שְׁהַפְּקַר כּו'. דְּלֹא שִׁינָה בְּתַרוּמָה דְּחִזִּינּוּ דְּלֹא הִפְקִיעוּ לְגַמְרֵי דְּעִדְיָן עָלֵינוּ לְתַקְנָנוּ כּו' ע"ש.

וְגַם פֶּאֶן פִּינּוּן דְּבְּדַבְּרֵים בְּלֹא מְעוֹת לִיכָא מִי שְׁפָרַע רַק בְּמְעוֹת מְשׁוּם דְּקִנְיָן מְדְּאוּרִייתָא קֹאֵי בְּאַבְל כּו' וְחִזִּינּוּ דְּלֹא הִפְקִיעוּ חֲכָמִים הַקִּנְיָן דְּאוּרִייתָא לְגַמְרֵי דְּהָא צָרִיף לְקַבֵּל מִי שְׁפָרַע מְשׁוּם הַקִּנְיָן שְׁל תּוֹרָה וְלֹא שִׁינָה הַפְּקַר ב"ד פנ"ל.

וילכה אם קידש הלוקח כו' מקודשת לר"י דמדאורייתא דידיה הוא והחכמים לא הפקיעו לגמרי פנ"ל. משא"כ בשאר קנינים דשייך הפקר ב"ד י"ל דמהני מדאורייתא.

ואדרבה קצת ראיה ממה שכ' רש"י נפקא מינה זו אהא דקאמר קאי באבל מי שפרע כו' ולא כ' הנ"מ מיד אפלוגתא דר"י ור"ל הנה לו לרש"י ו"ל לומר נ"מ לענין ולמ"ש א"ש דכל הטעם הוא רק משום דקאי באבל שייך הפקר ב"ד פנ"ל.

ויש לדחות דמקודם היו יכולין לומר דנפקא מינה לענין מי שפרע דלר"י צריך לקבל משום דקונה מה"ת ולר"ל לא קאי באבל כמו דפריה הש"ס. רק למאי דמסיק דגם לר"י קאי באבל ואין נפקא מינה כ' רש"י ו"ל דנ"מ לענין קדושין פנ"ל: אף מהטור קצת ראיה למה נקט אם קידש המוכר בפעוה הנה לו לומר אם קידש המוכר בהספץ דאינה מקודשת מדאורייתא דאינו שלו מה"ת לדעת הר"י הג"ל.

וע"כ פיון דלענין הספץ הפקיעו היתה מקודשת מה"ת פיון שהוא שלו מדרבנן פנ"ל. ויש לדחות ג"כ דלא נקט פנ"ל פיון דב"כ ובין כה מקודשת רק בין דאורייתא ודרבנן וצריכין לומר עוד נ"מ בקיבלה קדושין מאחר וילכה לא נקיט רק לענין הטעוה דהנ"מ אי מקודשת פנ"ל.

אבל עכ"פ אינו מוכח מדברי רש"י וטור פדעת הר"י הג"ל. וכן הנה להם לומר נ"מ במשך הלוקח ולא נתן מעוה עדיין וקידש בו אשה לר"י אינה מקודשת רק מדרבנן דמה"ת לא קנאו במשיכה ולר"ל מקודשת מן התורה וצ"ל נ"כ פנ"ל דלא בעי למימר נ"מ בין קדושי דאורייתא לדרבנן.

עוד י"ל דבזה גם לדין לר"י מקודשת מה"ת דהא בש"ס פ"ק דקדושין אמר גבי עבד אי דכתב ליה שטר אדמי' היינו פסר דכיון שנתחייב לו וחיוב זה הוי שנה פסר דכספ' הוא ומה שנתן לו חיוב זה פאלו נתן לו פסר ושחרר עליו במלנה ג"כ פנ"ל.

וא"כ א"ש דעכשיו דתיקנו חכמים דמשיכה קונה וא"כ נתחייב הלוקח בדים מיד בשעת משיכה, ושוב י"ל דקונה מדאורייתא מטעם פסר דהוי כמו כתב לו שטר אדמי' וגם כאן מה שמשך ונתחייב בשעת המשיכה בדים מדרבנן ושוב חיוב זה הוי שנה פסר מה שנתחייב כו' וכאלו נתן לו פסר וקונה מה"ת פנ"ל.

דדוקא מדאורייתא קודם שתיקנו לא הנה מחויב כלל בדים ע"י המשיכה משא"כ עכשיו שתיקנו והוי פאלו זחר עליו במלנה בשטר ואף דמה"ת אינו חייב מ"מ פיון שחייב מדרבנן שנה החיוב פסר ומהני וקונה פנ"ל.

ומקודשת אח"כ מה"ת פשקידש הלוקח גם לדעת הר"י פנ"ל. והיינו להפוסקים גבי מנה אין כאן דלא משום אגיד גבי' וקונה בשטר פנ"ל ובמ"ש מיןשב ג"כ דאין ראיה ממ"ש הרמב"ם פ"ט מהלכות תרומות ה"י יראה לי שאם מכר הפהן פרתו לישראל ולקח דמים אף שלא משך אסור להאכילו תרומה שד"ת מעוה קונה ואם מכר ישראל לפהן אע"פ שנתן דמים לא יאכל עד שימשוך כו' ע"ש ומבואר דלא כב"י רק כהר"י.

ולמ"ש אין ראיה דשם במעוה דחזינו דלא הפקיעו חכמים לגמרי הקנן דאורייתא פיון דצריה לקבל מי שפרע ולכן אסור להאכילה תרומה פשקיבל מעוה וכן המוכר רשאי להוציא המעוה דלא הפקיעו לגמרי הד"ת כמ"ש תוס'.

רק להקפך במכר ישראל לכהן עכ"פ אסור מדרבנן פנ"ל. וגם מיושב למה לא נקוט הרמב"ם להקפך בישראל שמכר לכהן אף שמשך רק שלא נתן המעוה עדיין ג"כ אסור להאכילה תרומה דמדאורייתא לא קנאו במשיכה דרק מעוה קונה מה"ת.

ולמ"ש מיושב דאדרבה י"ל דסובר כהב"י דכיון שתיקנו דמשיכה קונה הוי שלו מה"ת דבשלמא לענן ההפקעה מקנן מעוה לא הפקיעו לגמרי דהא צריה לקבל מ"ש ולכך אסור פנ"ל. אבל מה שתיקנו קנן משיכה זה שפיר תיקנו שיקנה לגמרי והוי שלו מה"ת.

וקצת ראיה להב"י פנ"ל. אף י"ל פטעם הנ"ל שפכתנו דלענן משיכה שפיר קונה מה"ת דהא נתחייב בדמיו וקונה מטעם פס"ק מה"ת פנ"ל.

או י"ל דחד מינייהו נקט ולכאורה נראה ראיה מדברי תוס' כהב"י שכ' (גיטין דף מז ע"ב) דפריה מולביתה שאדם מביא בכוונה אשתו וקורא דגלי קרא דקנן פירות פקנן הגוף והקשו תוס' הא דהפירות שלו אינו רק מדרבנן ואיך שייך דקרא אמי למידי דרבנן ותיקנו דדרך שהאשה נותנת לו הפירות בכה"ג איירי קרא.

ואח"כ פריה מהיה בא בדרך כו' ומתה אשתו מביא וקורא כו' הא לא מתה לא והקשו תוס' ד"ה מתה דלמא איירי שלא נתנה לו הפירות ותיקנו דברייתא קמני אף בטר דתיקנו רבנן פירות לבעל ע"ש.

ואי פדעת הר"י עדיין קשה דכיון שהוא רק דרבנן ומה"ת אין לו קנן פירות פלל נדאי דאינו מביא וקורא ומאי פריה. ואף דלכאורה גם במתנה קשה הא ירושת בעל דרבנן ואיך מביא וקורא ז"א דלדעת הר"י ע"כ צ"ל דלמ"ד הנ"ל דדוקא מתה סבר ירושת הבעל דאורייתא כו' ומוכח עכ"פ מתוס' הנ"ל דכיון שיש לו קנן פירות מדרבנן הוי שלו מה"ת פנ"ל ונהי דמ"ש"ס אין ראיה די"ל פתירוץ תוס' השני שם ע"ש.

וגם מהרמב"ם מוכח לכאורה שכ' פ"ד מה' בפורים דבעל מביא וקורא בנכסי אשתו ומשמע דגם בסתם שלא זכתה לו הפירות. וקשה פנ"ל דהוא רק מדרבנן ומייתי חולין לעזרה ואף דגלי קרא ולביתה הא ע"כ הקרא איירי בנתנה לו הפירות כמ"ש תוס' ומוכח דסובר כהב"י הנ"ל דהוי שלו מה"ת.

אף יש לדחות דהרמב"ם נקוט לשון הברייתא וכמו שצריכין לפרש הברייתא להר"י בנתנה לו בפירוש כמו כן איירי גם הרמב"ם ז"ל, אמנם קשיא לי בדברי הרמב"ם ז"ל שכ' פ"ד מה' איסורי מזבח ה' י"ג בא עליה ולא נתן כו' ואח"כ נתן ה"ז אתנן בד"א בעפ"ם שאמר הבעלי לי בטלה זה שא"צ משיכה או בישראלית שהי' הטלה בתצירה כו', וע"ש בכ"מ דהטעם דהביאה הוי פס"ק ובעכו"ם קונה בכסף משא"כ בישראלית דבעי משיכה לא הוי אתנן עד דקאי בתצירה והוא מש"ס ע"ז ס"ג ע"ש.

והא הרמב"ם בעצמו פסק בה' תרומות דאסור להאכילו בשביל שקנאו מה"ת בכסף וגם כאן למה לא יהיה אתנן מה"ת אף בלא קאי בתצירה בישראלית הא קנאתו מה"ת והוי

אָתָּנָן גַּם בְּלֹא מְשִׁיכָה דְמַה"ת מְעוֹת קִינָה וּקְנֵאתוּ בְּהִבְיָאָה פִּנ"ל וּצ"ל דְּגַם בְּמַעוֹת סוֹבֵר כַּהֲב"י דְּהַפְקִיעוּ חֲכָמִים לְגַמְרֵי וְאִינוּ שְׁלוּ מַה"ת וְלָמָּה אָסוּר לְהֶאֱכִילָהּ תְּרוּמָה.

וְנִשׁ לְחַלֵּק לְמֵאֵי דְמִשְׁמַע מְהֵר"ן וְרֵא"ש שֶׁשׁ דְּבִשְׁכִירוֹת פָּמוּ הֵתָם וְשָׁאֲמַר הַבְּעָלִי בְּטֻלָּה זֶה גַּם לְכַתְּחִלָּה יָכוֹל לִיתֵן דְּמֵי הַחֶפֶץ וּמִבְּנוֹאֵר דְּגַם מִי שֶׁפָּרַע א"צ לְקַבֵּל וְגֵרַע מִשְׁאָר כְּסָף ע"ש דַּע"כ פֶּאֶן הַפְקִיעוּ לְגַמְרֵי דְלֹא קָאֵי בְּאַבְל כו'.

וּלְכֹף פְּסָק שְׁפִיר הֶרְמַב"ם ז"ל דְּלֹא הָוֵי אָתָּנָן פִּנ"ל אֶף י"ל דְּהֵם סְבָרֵי לְטַעַמֵייהוּ דְּמִלְוָה אִינוּ קוֹנֵה בְּמִכָּר פָּמוּ בְּקַדוּשֵׁין וְא"כ בְּשְׁכִירוֹת אִינוּ קוֹנֵה מִטַּעַם כְּסָף. דְּהָא קו"ל יִשְׁנֵה לְשְׁכִירוֹת מִתְחַלָּה וְעַד סוּף וְהָוֵי מִלְוָה כְּדָאֲמַר בְּש"ס א"כ אִינוּ קִינָה מִטַּעַם כְּסָף רַק מִחֲמַת שְׁנֵתְחַיֵּיב מִטַּעַם אֲמִירְתוֹ שְׁצוּנָה לְעֲשׂוֹת וּלְכֹף פְּתָבוּ שְׁפִיר דָּאֶף שְׁנֵתְחַיֵּיב מ"מ לֹא קִנָּה הַחֶפֶץ כָּלֵל וְגַם מִי שֶׁפָּרַע אֵין פֶּאֶן וְא"צ לִיתֵן רַק דְּמִים, אָבֵל לְהֶרְמַב"ם ז"ל שְׁפּוֹסֵק דְּמִלְוָה קוֹנֵה בְּמִכָּר לְעֵנָן מִי שֶׁפָּרַע א"כ י"ל דְּגַם פֶּאֶן קִנְתָּה מַה"ת דָּאֶף דְּשְׁכִירוֹת הָוֵי מִלְוָה מ"מ קוֹנֵה פִּנ"ל, אֶף לְמ"ש הַה"מ לְחַלְשׁ בֵּין מִלְוָה הַבְּאָה מִחֲמַת מִכָּר דְּנֻקָּא ע"ש א"ש פֶּאֶן.

אֶף הָא חֲזִינָן דְּבַעֲכוּ"ם קוֹנֵה וְע"כ דְּהָוֵי כְּסָף פִּנ"ל. וִי"ל דְּמ"מ פִּינָן דָּאֵי תְּבַעָּה לִיהֵ בְּדִינָא א"צ לִיתֵן לָהּ וְיֻכַּל לְחַזֵּר שׁוֹב לֹא הָוֵי אָתָּנָן דְּדוֹנָקָא בְּחִיּוֹב גְּמוּר לְצֵאת י"ש אָמַר בְּש"ס דְּהָוֵי אָתָּנָן מִשָּׂא"כ, פֶּאֶן שָׂא"צ רַק לְקַבֵּל מ"ש פִּנ"ל.

וְגַם בְּחֵיבֵי מִיתוֹת דְּכָל הַחִיּוֹב הוּא רַק לְצִי"ש י"ל דָּא"צ לְקַבֵּל כָּלֵל מִי שֶׁפָּרַע פִּנ"ל וְאֶף דְּמַה"ת שְׁלָה מ"מ פִּינָן דְּמַה שְׁנוֹתֵן לָהּ אִינוּבְשָׁבִיל מַה שְׁנֵתְחַיֵּיב ע"י הַבְּיָאָה דְּהָא יָכוֹל לְחַזֵּר עַכ"פ מְדַרְבְּנָן שׁוֹב אִינוּ אָתָּנָן כו' וְלְכַאוּרָה עוֹד רֵאָיָה דָּאֲמַר סְנֵהֲדָרִין (דָּף עֵא) דְּבָן סוֹרֵר כו' אִינוּ חֵיב עַד שִׂיאֲכַל מִשְׁל אָבִיו וְשָׁל אָמוּ.

וּפְרִיף מִשׁוּ אָמוּ הָא מַה שֶׁקִּנְתָּה אִשָּׁה קִנָּה בְּעֻלָּה ע"ש. וּמֵאֵי פְרִיף הָא זֶה רַק מְדַרְבְּנָן דְּמַה שֶׁקִּנְתָּה כו' וְמַה"ת הָוֵי שָׁל אָמוּ עֲדִינָן וְיִהְיֶה נְעֻשָׁה בְּסו"מ פִּנ"ל.

וְע"כ דְּשׁוֹב גַּם מַה"ת אִינוּ נִקְרָא שָׁל אָמוּ כְּדַעַת הַב"י אֶף יֵשׁ לְדַחוֹת דְּמ"מ לֹא הִיָּה חֵיב מִיְתָה פִּינָן דַּע"כ פֶּ מְדַרְבְּנָן אִינוּ שָׁל אָמוּ וּכְמוֹ דְּאֲזַלִּין בְּכָל מְקוֹם לְחוּמְרָא עַכ"פ ע"י הַדְּרָבְּנָן פָּמוּ כֵן לְעֵנָן חֵיב מִיְתָה אֲזַלִּין לְקוּלָּא ע"י הַדְּרָבְּנָן פִּנ"ל.

וְלְכַאוּרָה מוּכַח לְהִדְיָא מְדָאֲמַר בְּש"ס (גִּיטִין דָּף עַח) לְהִכִּי קו"ל דְּד' אֲמוֹת מְהַנִּי בְּגִט מִשׁוּם דְּקוֹנָה וְזֶה הָוֵי רַק דְּרַבְּנָן כְּמִבְּנוֹאֵר בְּב"מ וּמִבְּנוֹאֵר דְּכִינָן דְּתִיקְנוּ הָוֵי שְׁלָה וְקִנְתָּה מַה"ת הִגֵּט פִּנ"ל: וְכֵן מִשְׁמַע מְדַבְּרֵי הַב"ש לְקַמְן סִי ל' ס"ק י' שְׁכ' דָּאֶף דְּד' אֲמוֹת דְּרַבְּנָן מ"מ שׁוֹב שְׁלָה מַה"ת.

וְעִינָן מ"ש סִי כ"ח עַכ"ל מִשְׁמַע דְּסָבֵר דְּתִלּוּי בְּדַעַת הַב"י וְר"י הֲנִ"ל וְהִיָּה מִזָּה תִּימָה לְדַעַת הַר"י אֶף בְּאֲמַת אֵין רֵאָיָה כָּלֵל דְּהֵר"ן וְרִשְׁבֵּ"א כ' שֶׁם לְהִדְיָא מִטַּעַם אֶפְקַעִינָהּ רַבְּנָן לְקַדוּשֵׁין מִיְנִיָּה גִבִּי יָכוֹלָה לְשַׁמְרוֹ דְּקִנְיָן זֶה אִינוּ בְּכָל מְקוֹם רַק בְּגִט תִּיקְנוּ רַק בְּד' אֲמוֹת כ' הֵר"ן ז"ל בְּאֲמַת כֵּן דְּכִינָן דְּהַפְקֵר ב"ד הַפְקֵר וְהַקְנוּם לָהּ מְגוּרְשֵׁת מְדָאוּרִיָּתָא ע"ש דְּמִבְּנוֹאֵר כַּהֲב"י הֲנִ"ל: אֶף י"ל דְּהֵר"ן ז"ל לֹא כ' זֶה רַק לָמָּה שְׁכ' מְקוּדָם דְּגַם בְּגִט דְּנֻקָּא בְּסִימְטָא דְּקוֹנָה בְּכָל מְקוֹם וְעַל זֶה כ' שֶׁם פִּינָן דְּהַפְקֵר ב"ד כו'.

אָבֵל לְרוֹב הַפ' דָּגַם בַּר"ה מְהֵנִי ד' אַמּוֹת בָּגַט וְאַף דְּאִינוּ קוֹנָה בַּכ"מ מ"מ בָּגַט מְהֵנִי כְּמוֹ
יְכוּלָה לְשָׁמְרוֹ וְא"כ הִיָּה תַּקְנָה מְיוֹסְדָת בָּגַט וְאִינוּ דוֹמָה כָּלֵל לְמַחְלֻקַּת הַר"י וּב"י דְּהֵם
לֹא נִחְלְקוּ רַק בְּקִנְיָן שְׁתֵּיקָנוּ בְּכָל מְקוֹם אִי אַתְרָמִי לְעֵנִין קְדוּשִׁין וְכַה"ג אִם מוֹעִיל מִן
הַתּוֹרָה אָבֵל בְּדָבָר שֶׁהִיָּתָה עֵיקָר הַתַּקְנָה לְעֵנִין גֵּט וְאַפְקַעֲיָנָהּוּ כְּמוֹ בְּכָל דְּוֹכְתִי דְּאָמַר
אַפְקַעֲיָנָהּוּ רַבָּנָן כּו' וְכֵן כ' הַר"ן ו'ל לְהִדְיָא שֵׁם דְּלֶהֱרַמְבָּ"ם דָּגַם בַּר"ה מְהֵנִי הוּא ג"כ
מִשׁוּם תַּקְנַת עֲגוּנוֹת ע"ש.

וְעוֹד כ' שֵׁם הַר"ן דְּהָא דְּאָמַר לָא עֲבָדִינוּ בְּהָ עוֹבְדָא הֵינּוּ דְּוָקָא בְּאוֹתוֹ שְׁאִינוּ קוֹנָה בְּכָל
מְקוֹם רַק בָּגַט מְפָנִי ת"ע אָבֵל ד' אַמּוֹת בְּסִימָטָא דְּקוֹנָה בְּכָל מְקוֹם שְׁפִיר עֲבָדִינוּ עוֹבְדָא
דְּלָמָּה יִגְרַע מִבְּכָל מְקוֹם ע"ש.

וְהַה"מ כ' דָּגַם בְּסִימָטָא לָא עֲבָדִינוּ עוֹבְדָא ע"ש וְהָרָא"ש ו'ל וְשָׂאָר פּוֹסְקִים. וְלַמ"ש י"ל
טַעַם הַפּוֹסְקִים הֵנָּה ל' דג"כ סְבָרִי כְּהַר"ן רַק דְּכִינּוּ דְּמִשׁוּם תַּקְנַת עֲגוּנוֹת לָא עֲבָדִינוּ עוֹבְדָא
אַלְא דְּנִימָא מִחֲמַת הַקִּנְיָן שֶׁקוֹנָה בְּכָל מְקוֹם וְשׁוּב לְעֵנִין זֶה לֹא מְהֵנִי מְדַאֲוֵרֵימָא כְּדַעַת
הַר"י הֵנָּה ל' דמ"מ אִינוּ שְׁלָה מַה"ת וּמִחֲמַת הַתַּקְנָה בָּגַט גּוֹפִיָּה לָא עֲבָדִין עוֹבְדָא כְּנ"ל: אָף
אִין רָאָה מַהפ' הֵנָּה ל' דִּי"ל דְּאָף דְּתִיקְנוּ בְּכָל מְקוֹם שֶׁקוֹנָה בְּד' אַמּוֹת מ"מ לֹא הִקְנוּ לוֹ
הַרְשׁוּת רַק שְׁיָקָה הַחֲפֵץ הַמְּוַנָּח בְּד"א וְא"כ בָּגַט לָא מְהֵנִי דְּהָא בְּעֵינֵינוּ וְנִתְּן בְּיָדָהּ רַק
דְּחֻצְיָרָה אֵינְתֵּרְבִי מִטַּעַם יָד אוֹ שְׁלִיחוֹת אָבֵל קִנְיָן אַגַּב וְכַה"ג כ' הַר"ן וְשָׂאָר פ' שֵׁם דְּלָא
מְהֵנִי דְּאָף שֶׁקִּנְתָּה הֵגַט מ"מ לָא הוּי וְנִתְּן בְּיָדָהּ ע"ש וְא"כ גַּם קִנְיָן ד"א אִינוּ מוֹעִיל גַּם
מְדַרְבְּנָן דְּאָף שֶׁקִּנְתָּה הֵגַט מְכָל מְקוֹם אִינוּ מְוַנָּח בְּחֻצְיָרָה רַק כְּקִנְיָן אַגַּב וְכַה"ג דְּאִינוּ
מוֹעִיל.

רַק דָּגַם עַל זֶה הִיָּתָה הַתַּקְנָה בָּגַט וְשׁוּב לָא עֲבָדִינוּ עוֹבְדָא כְּנ"ל. וְלַדַּעַת הַר"ן הִקְנוּ בְּכָל
מְקוֹם הַרְשׁוּת שְׁל ד"א וְשׁוּב הוּי חֻצְיָרָה וְכֵן מְדוּרִיק לְשׁוֹן הַר"ן שֵׁם.

וְאֵעִפ"כ יֵשׁ לְדַחוֹת דָּגַם הַר"ן סוֹבֵר כַּהַר"י רַק דְּסִבְרָא כִּינּוּ דְּבְכָל מְקוֹם קוֹנָה מְדַרְבְּנָן שׁוּב
הִיָּתָה הַתַּקְנָה בָּגַט לְמִיעֵבַד בְּהָ עוֹבְדָא וְאַפְקַעֲיָנָהּוּ רַבָּנָן כּו' וְדוּקָא בְּאוֹתוֹ שְׁאִינוּ קוֹנָה
בַּכ"מ לָא עֲבָדִינוּ עוֹבְדָא כּו'.

וְהוּא דוֹחֵק דְּמִשְׁמַע מְדַבְּרִיו ו'ל שְׁלֹא הִיָּתָה שׁוּם תַּקְנָה בָּגַט בְּד"א בְּסִימָטָא רַק דְּמִמִּילָא
הוּי גֵּט מְדַאֲוֵרֵימָא ע"ש וְע"כ סוֹבֵר דְּקִנְיָן דְּרַבָּנָן מְהֵנִי מַה"ת כְּנ"ל: וְלְכַאוּרָה מוּכַח עוֹד
לְמֵאִי שֶׁהוֹכִיחוּ תוֹס' וְרָא"ש (ב"ק דף יב) דְּקִנְיָן אַגַּב אִינוּ אֵלְא דְּרַבָּנָן וּבְגִיטִין (ע"ז ע"ב)
פִּירֵשׁ"י ו'ל וְתִיזֵל וְתִיחֻד וְתִפְתַּח וְתִקְנָה הֵגַט בְּאַגַּב קִרְקַע ע"ש שְׁהִי כְּדִי לְפִוְטָרָה
מְחֻלְצָה ע"ש, וְא"כ מָה הִיָּה מוֹעִיל כִּינּוּ שְׁלֹא קִנְתָּה הֵגַט רַק מְדַרְבְּנָן בְּקִנְיָן אַגַּב
וּמְדַאֲוֵרֵימָא אֵינָהּ מְגוֹרְשֵׁת וְעַדִּין תַּהִיָּה צְרִיכָה חֲלִיצָה וְאַסוּר לְטַלְטְלוֹ רַק כְּדִי שְׁלֹא
תִּפְּוֹל לְפָנֵי יָבָם ע"ש בְּרִשׁ"י וְתוֹס' וּמוּכַח כְּדַעַת הַב"י דְּכִינּוּ שֶׁקִּנְתָּה מְדַרְבְּנָן תַּהִי
מְגוֹרְשֵׁת מַה"ת.

וְזֶה דְּמִי לְמַחְלֻקוֹתֵם בְּמַעֲמַד ג' דְּכְמוֹ דְּכָאן קִנְתָּה הַקְדוּשִׁין בְּקִנְיָן דְּרַבָּנָן כְּמוֹ כּוֹ שֵׁם קִנְתָּה
א בְּקִנְיָן דְּרַבָּנָן וּמוֹעִיל כְּנ"ל. אָף יֵשׁ לְדַחוֹת ג"כ, דְּרִשׁ"י ו'ל אָפְשָׁר, דְּלָא סִבְרָא כְּתוֹס'
שֵׁם רַק דְּקִנְיָן אַגַּב דְּאוּרֵימָא.

ותוס' ורא"ש באמת סוכרים דהיתה מגורשת שם מטעם חצר לא בקנין אגב כמ"ש הר"ן
שם: עוד י"ל דהא באמת דברי רש"י ז"ל תמוהים למה לא פירש מטעם חצר באמת
כמ"ש הרשב"א ור"ן שם.

ובס' פ"י תירץ דעכשיו לס"ד דלא ידע רבא עדיין דגיטסה ונחצירה באין כא' ע"ש וע"כ
היה סבר דבעינן שיהיה החצר שלה מקודם לכה אי אפשר לפרש מטעם חצר פנין שהוא
בבת א' והוצרה רש"י לפרש מטעם אגב ותמה על הרשב"א ור"ן איך פירשו מטעם חצר
הא לא מהני לס"ד עכשיו והניח בצ"ע ע"ש.

והנה תמיהתו על הפ' לא קשה מידי דודאי מה דהוי ס"ד דלא מהני גיטסה ונחצירה באין
כא' היינו למאי דאמרין דמה שקנתה אשה קנה בעלה כו' רק דעל ידי הגט שמתגרשת
נעשה גם החצר שלה ותתגרש ג"כ זה הוי ס"ד דלא מהני פנין שישניהם תלויים זה בזה
דכל זמן שאינו חצירה אינה מגורשת וכל זמן שאינה מגורשת אינו חצירה ובמה יתחילו
הגירושין לחול שתהיה מגורשת ויהיה נעשה חצירה אדברה נימא דאינה מגורשת ואינו
חצירה ולא בא לידה כלל וזה אשמעינן דבר חידוש שיהיה מועיל גם בכה"ג ור"ן ס"ד
דרכא דלא מהני פנ"ל.

אבל פאן בארוסה דלא שייך קנה בעלה פדאמר התם וא"כ אין קנין החצר תלוי כלל
בהגט דאף אי אינה מגורשת מ"מ קנתה החצר וא"כ ודאי ממילא מגורשת דאיכא נתינה
לידה ומה בכך שהוא בבת אחת ושפיר פירשו מטעם חצר פנ"ל וזה פשוט.

רק מ"מ בדברי רש"י אפשר לומר דכבריו דרש"י ז"ל סבר דלס"ד דרכא גם בכה"ג
אינו מועיל פשפא בב"א והינו כמ"ש הש"ך ז"ל ח"מ סי' ר"ב דאינו קונה בחצר רק
קשה שאלו מקודם ע"ש, ולכך לא פירש מטעם חצר פנ"ל.

אמנם עדיין קשה דנהי דבב"א אינו מועיל מ"מ תתגרש רגע אחת אחר קנין החצר דכיון
שכבר הוא שלה מתגרשת דבשלמא בהא דאמר בש"ס גיטסה ונחצירה באין כא' לא שייך
הנ"ל דתתגרש רגע אח"כ דז"א דאי תתגרש אח"כ גם קנין החצר בא אז דתלוי זה בזה
דקודם הגירושין אינה יכולה לקנות גם החצר פנ"ל.

משא"כ פאן דהחצר ודאי קנתה גם אי לא קנתה הגט וא"כ שוב קנתה אח"כ גם הגט
ברגע שלאחריו פנין שכבר החצר שלה: אף י"ל למ"ש תוס' שם דהא דלא הוי טלי גיטסה
מע"ג קרקע משום דהא בא מרשותו לרשותה והינו דהא מקודם היה מונח בחצירו
שהוא בידו ועתה שנעשה חצירה מונח בידה א"כ בא מידו לידה ע"ש, וא"כ אי נימא
דבב"א אינו מועיל רק דקנתה החצר מקודם ואח"כ תתגרש שוב הוי טלי גיטסה מעג"ק
דהא היה כבר מונח בידה קודם הגירושין ובשעה שמתגרשת ליכא נתינה מידו לידה ולא
מהני פנ"ל וא"ש.

רק דאף להפ' באה"ע לקמן סי' קמ"א דבכה"ג לא הוי טלי גיטסה מעג"ק בקפצה ידי
ברצונו ע"ש. וא"כ גם בהנ"ל לא הוי טלי מעג"ק וקשה דמועיל פנ"ל.

אף י"ל למאי דמבואר לקמן סי' קל"ז באמר חוץ מפלוני כו' צריך לחזור וליטול ממנה
ויתנו לה כו' דכיון שכבר קנתה הגט בנתינה ראשונה והוא שלה אינו מועיל אח"כ אם

אינו נוטלו ממנה דבועינן דבשעיה שמתגרשת יהיה הגט שלו ויתננו לה ע"ש דדוקא היכא דהנתינה ראשונה לא היא מועלת כלל ולא קנתה א"צ לחזר וליתול ע"ש.

וא"כ למאי דמבואר בח"מ סי' ר"ב דהיכא שמקנה קרקע ומטלטלין קני גם המטלטלים אף שאינו אומר אגב פיון שהם צבורין בתוכה ע"ש. וא"כ א"ש פאן דלא קשה שתתגרש מטעם חצר לאחר קנין החצר דז"א דהא פבר קנתה הגט באגב עכ"פ מדרבנן ואף שלא אמר אגב פנ"ל וא"כ הועיל הנתינה הראשונה והגט שלה פבר ושוב אינה יכולה להתגרש ברגע שאחר קנין החצר דאז אין הגט שלו שפבר הוא שלה מחמת קנין אגב פנ"ל ומינושב שפיר הנ"ל דפירש"י ז"ל דמגורשת מטעם אגב ויהינן דמגורשת ממ"נ גם מדאורייתא דאי אמרינן דקנינו דרבנן מהני מן התורה א"כ נדאי מגורשת מה"ת מטעם אגב.

ואי אינו מועיל מה"ת א"כ ג"כ מהני דמרבנן מתגרשת מטעם אגב וגם מדאורייתא מגורשת דהא מה"ת דאין אגב מועיל אם פן לא קנתה הגט כלל ושוב מתגרשת מטעם חצר ברגע שלאחר קניית החצר דהא הוי שלו אז עדיין דמה"ת לא יהיה מועיל נתינה ראשונה פלום.

ומדרבנן דכבר קנתה ואינו שלו אז מ"מ הא מדרבנן פבר נתגרשה באמת מיד מטעם אגב ופי' רש"י ז"ל שפיר דמהני אף איאמרינן דקנינו דרבנן אינו מועיל מן התורה פנ"ל: והרשב"א ור"ן פירשו שפיר מטעם חצר דהא הם סברי דאין אגב מועיל כלל בגט ע"ש ולא הועיל פלום ושוב מתגרשת שפיר אח"כ מטעם חצר פנ"ל משא"כ לרש"י ז"ל דמהני פנ"ל.

ובזה מיושב מאי שהקשה הרשב"א לפי' רש"י ז"ל למה הוצרך להקנות לה אותו חצר דוקא שהיה הגט מונח בו היה לו להקנות לה אגב קרקע אחרת ע"ש, ולמ"ש א"ש דבקרקע אחרת לא היה מועיל רק מדרבנן פיון דליכא חצר וקנין אגב לחוד הוא דרבנן ולא היה מועיל לפוטרה מחליצה מן התורה ודוקא אותו חצר דמהני מה"ת מטעם חצר פנ"ל: אמנם לכאורה יש ראיה מדאמר בש"ס (ב"מ דף יא ע"ב) ר"ג מטלטלי אגב מקרקע מקנה להם כו' ויוצא ידי נתינה מדאורייתא לקנים מצות ביעור כמ"ש תוס' שם, ומבואר דאף שהקנה בקנין דרבנן מועיל מה"ת פדעת הב"י הנ"ל.

אף גם בזה י"ל דהתוס' שם ד"ה וכי בצד שזהו של ר"ג היו עומדים כו' הקשו הא התבואה היה בביתו של ר"ג והיה משתמר ותירצו דמ"מ נגד הזקנים לא היה משתמר שלא היה הפסק בין תבואתם לתבואתו ע"ש לכן לא מהני מטעם חצר משום שנגד הנותן אינו משתמר שיכול ליתלו כו'.

ולכאורה הא אי קונה המקבל מתנה שוב הוי משתמר גם נגד הנותן דאינו יכול ליתלו. אף ז"א דכיון דכשאינו משתמר אינו קונה א"כ במאי יקנה הא, קודם הקנין רשאי הנותן ליתלו ואינו משתמר נגדו ולא מהני פנ"ל.

וא"כ י"ל דכיון שהקנה מטלטלי אגב מקרקע ומועיל מדרבנן עכ"פ וא"כ שוב הוי משתמר גם נגד הנותן עכ"פ דאינו רשאי ליתלו פיון שקנה המקבל מדרבנן פנ"ל. וא"כ שוב מועיל מדאורייתא מטעם חצר דכיון דמשתמר לא בעינן עומד בצד שזהו פנ"ל ושפיר הוי נתינה מה"ת.

נדחו דט"ה א"מ ולא מהני אגב ממילא גם תצטר ליקא פנ"ל. עוד יש לדחות דהא דכ' תוס' ב"ק דקנני אגב דרבנן הוא לר"נ ע"ש וי"ל דלעולא התם קנני אגב דאורייתא ולטעמיה אזיל ע"ש: אף מב"מ מ"ז גבי הנה עומד בגורן כו' דפריה וניקנינהו אגב קרקע מוכח דמהני מדאורייתא אף שקנאו מדרבנן ע"ש דאי לא"ה המעות שלו מה"ת ואין תבירו יכול לחלל.

או פנין דזווי דידי' ומעשר דידיה צריה להוסיף חנומש ומוכח כהב"י הנ"ל. אף יש לחלק בין שקנאו פבר מדרבנן דיכול לעשות בו קנני של תורה אח"כ ובין מעמד ג' דעכשיו דרבנן וכמ"ש לקמן.

עוד קצת ראיה מתוס' יבמות ס"ו ר"פ אלמנה שהקשו למה עבדי מלוג לא יאכלו אי קנני פירות פקנני הגוף הני קנני פספו ע"ש ומאי קשיא להו הא אין לבעל קנני פירות רק מדרבנן ומה"ת לא הני קנני פספו ונפיר לא יאכלו בתרומה ומוכח כהב"י פנ"ל: אף יש לדחות דהא עכ"פ הני קנינו שקנה קנני פדאמר בש"ס התם דאוכל מה"ת רק מדרבנן אינו אוכל ע"ש ושוב הקשו שפיר דמדרבנן הני קנני פספו ואוכל מצד קנינו לחוד פנ"ל ע"ש ומהא דיוצאין בשן ועין לאיש אי פקנני הגוף דמי (ב"ק פ"ט) אין ראיה דהא עכ"פ מדרבנן שלו יוצאין עכ"פ מדרבנן פנ"ל.

ולכאורה עוד ראיה מדאמר בש"ס ריש תגיגה דחצי עבד וחצי ב"ח חייב בראי' למשנה אחרונה דלאו אדון הוא ואף דמה"ת אדון הוא ושם משמע דמה"ת חייב ע"ש אף אין ראיה דתוס' ריש ערכין פתב דלענן ראיה תלוי בינן לו אדון שיכול לעכבו מלעלות ע"ש וממילא פנין שאינו יכול לעכבו מדרבנן שוב חייב מה"ת פנ"ל.

גם אין ראי' ממאי דבעי גיטין מ"ב בחצי עבד כו' לענן קנס ולענן תרומה אי הני קנני פספו כו' דשם הספק הוא משום דמענכב גט שיחרור דגם בשאר מענכבי ג"ש בעי התם ע"ש: ולכאורה יש להביא ראיה להר"י מדאמר בגיטין ס"ה דפליגי אי קטן זוכה לאחרים מה"ת או מדרבנן ופריה מהא לך מעות ופדו מעשר שני כו' ע"ש דמבואר דכיון שאין הקנני ממון שלקהם רק מדרבנן אין הפדיון מועיל מדאורייתא ודמי ממש לקדושין במעמד ג' וכה"ג.

וכן בחידושי רשב"א ז"ל שם כ' הא לך מעות כו' מהכא משמע דקטן אית ליה זכיה מדאורייתא אפילו בממון דאל"כ אין פודין אלא משל אב והיה להם להוסיף חנומש אלא ש"מ דזוכה דבר תורה כו' ע"ש מבואר מדבריו להדיא דאי לא קנה אלא מדרבנן המעות אינו מועיל מה"ת להיות שלו פנ"ל.

אף לכאורה תמוה מהא דב"מ הנה עומד בגורן כו' דמבואר לענן פדיון מעשר דאף שלא קנה המעות רק בקנני אגב דרבנן מ"מ אינו מוסיף חנומש פנ"ל, וצריה לומר דהרשב"א ז"ל סבר באמת דקנני אגב דאורייתא ואל"ה לא הנה מהני פנ"ל.

או דאולי יש לחלק בין גדול שהוא בר זכיה רק דהקנני דרבנן שייך לומר פנין שהקנו לו חכמים הני שלו מה"ת משא"כ בקטן שאינו בר זכיה פלל מן התורה לא מהני אף שהקנו לו חכמים שיהיה שלו מן התורה ודוחק וברי"ש פ"ב דקדושין הקשה הרשב"א ז"ל למ"ד זכיות קטן אינו אלא דרבנן למה אמר גבי חצי עבד וחב"ח דאזיל ואקניי' לבנו

קטן כו' והוצרכו להעמיד אפוטרופוס ואם איתא לכפיי' לאב למיכתב לי' גט שיחרור דאפתי דידיה הוא מדאורייתא וג'טו גט מה"ת ע"ש ומשמע ג"כ כהר"י דאין קנן דרבנן מועיל מה"ת.

אף אין ראיה דהא בעבד יש שני קנינים קנן ממון וקנן איסור כמבואר בש"ס פ"ק השולח. וא"כ פשקנהו לקטן נהי דלענן הקנן ממון הוי שלו מן התורה פינון שקנאו מדרבנן כהב"י אכל מ"מ לענן הקנן איסור אינו נפקע מהראשון מה"ת ומנהי שפיר הגט של הראשון מדאורייתא להתירו בב"ח דכמו במפקיר עבדו דקי"ל יש לו תקנה דיכול לשתרר הקנן איסור לחוד ע"ש ולכך מועיל גם פאן הגט של הראשון דלענן האיסור נדאי לא מהני דרבנן להפקיע לגמרי כמו בגיטין וקודשין פנ"ל.

או דינן לחלק ג"כ בין קטן דלאו בר זכיה פנ"ל, ומינשב ג"כ מה שפכת הרשב"א גיטין דף מד ע"ב) שהקשה והא דבר תורה הוא מכור לשני ובעי' גט שיחרור מה"ת ע"ש והיינו ג"כ פנ"ל דלענן האיסור עכ"פ אינו מועיל לגמרי פנ"ל עוד נראה ראיה ממ"ש הרמב"ם ה' לילב פ"ח ה"י ואין נותנין אותו לקטן שהקטן קונה ואינו מקנה לאחרים מן התורה ונמצא שאם התירו אינו חוזר ע"ש.

והיינו גם בהגיע לעונת הפעוטות שהוא קונה מה"ת פינון דדעת אחרת מקנה כו' ומה שפסקה הוא רק דרבנן כמ"ש הלח"מ שם ע"ש. ומבואר מדבריו דאף דמדרבנן קנאו מ"מ לא הוי שלו מה"ת ולא מיקרי לךם לצאת בו כו'.

ומהש"ס אין ראיה דרש"י נר"ן ז"ל פירשו בלא הגיע לעונת הפעוטות רק צרור וזורקו דזוכה לעצמו מדרבנן ואינו מקנה אפילו מדרבנן ע"ש וברשב"א ז"ל שם כ' שאפילו לדברי האומר דזכיה דקטן מדרבנן כו' מ"מ זכיה דרבנן זכיה גמורה הוא דהפקר ב"ד הפקר וכינון דלא ידע לאקנוניי נמצא הלה יוצא בלולב שאינו שלו אף לדין תורה אכל הגיע לעונת הפעוטות הקנאתו הקנאה ג"כ מדרבנן וכשם שקונה מדבריהם חוזר ומקנה מדבריהם כו' ע"ש.

ולכאורה נראים דבריו סותרים דמתחלה כ' פינון דהקטן זכה מדרבנן שוב אינו שלו מה"ת. ואח"כ כ' פשם שקונה מדבריהם כו' משמע דאם הנה קונה מה"ת לא הנה מועיל הקנאתו מדבריהם פנ"ל.

ואמאי הא ג"כ פינון דהפקר ב"ד כו' הוי שלו מה"ת ונקרא לךם ולמה יועיל יותר הקנן דבריהם להיות נקרא אינו שלו מה"ת משיהיה נקרא שלו פנ"ל. והנה אפטר לכאורה כמ"ש קצת דהפקר ב"ד כו' מועיל מה"ת רק שיהיה הפקר ולא שיזכה בו להיות שלו כו' ולכך אינו שלו נקרא מה"ת פינון שהפקירו חכמים וניפו להקטן ואי"ל דחוזר וזוכה ז"א דעדיין הפקר הוא פנ"ל.

משא"כ להיות שלו לא מהני הקנן דרבנן פנ"ל. אף ז"א דמבואר ברשב"א (גיטין דף לו ע"ב) ז"ל ומינה שמעינן דכח ב"ד יפה להפקיר ממינו של זה ולזכותו לזה אפילו קודם שבא לידו וכן מוכח מקרא דאלה הנחלות כו' ע"ש ומבואר דאין חילוק בין לענן שיהיה הפקר או שיהי' שלו פנ"ל.

אף י"ל דלא קשה דהא בפ' בתרא דכריתות אמר ר"ל הנותן מתנה לתבירו ואמר הלה אי אפשי בה כל המחזיק בה זכה דהא נסתלק הוא עכ"פ והוי הפקר פינון שלא זכה בה המקביל ואנו לא קי"ל כר"ל כדאמר התם פי יתיב מתנה אדעתא דליקביל מיניה כו' ע"ש וכינון שאינו מקביל הוא של הנותן פנ"ל.

וא"כ פאן פינון שנותן לקטן והקטן זוכה עכ"פ מדרבנן וא"כ שוב אינו שלו מה"ת דהא הנותן נסתלק והסילוק שלו מועיל מה"ת שהיא גדול וכאן לא שנייה פי יתיב אדעתא דליקביל כו' דהא מקביל ממנו ויתיב אדעתא דהכי דזוכה מדרבנן פנ"ל ושוב אף דמה"ת לא זכה הקטן מ"מ אינו של הנותן מה"ת כמו באומר אי אפשי בה לר"ל.

דבזה גם לדין פריש לקיש דלא שנייה פי יתיב כו' וכו' הרשב"א שפיר דאינו שלו מה"ת פינון דזכית הקטן זכיה גמורה מטעם הפקר ב"ד והיינו פנ"ל. מה שא"כ להיפך אם הנה קנין הקטן מה"ת לא הנה מועיל הקנאתו מדרבנן דלא שנייה טעם הנ"ל דהא הסילוק של הקטן ג"כ אינו מועיל מה"ת פנ"ל ולא מיקרי לךם וכדעת הרמב"ם הנ"ל, אף י"ל דכינון דמה"ת דלא זכה הקטן הוי הפקר ושוב יכול הנותן לזכות בו מטעם זכיה שיהיה מהני מה"ת.

ויש לדחות. אבל עכ"פ מדברי הרמב"ם מוכח פנ"ל כהר"י דבקנין דרבנן לא הוי שלו מה"ת.

אף יש לחלק ג"כ כמ"ש לעיל בין מי שהוא בר הקנאה רק שהקנין דרבנן מהני מה"ת ובין קטן שאינו בר הקנאה כלל מה"ת פנ"ל: ולכאורה מוכח עוד מדאמר אחרוג של תרומה טמאה פסול ואמר בש"ס (סוכה לד) דלא הוי לךם משום שאין בו היתר אכילה או דין ממון כו'.

וכ' הרשב"א שם דאף דתרומת פירות דרבנן מ"מ פסול מה"ת פינון דעומד לשרוף מדרבנן ע"ש. ויש לדחות ולחלק בין קנין שמצד עצמו עדיין שלו מן התורה ואף שמהרבנן אינו שלו.

משא"כ בהנ"ל. פינון דעומד לשרוף כשרוף מאי חילוק בין עומד לשרוף מה"ת או דרבנן ב"כ וב"כ כשרוף כו' ובזה נדחה ג"כ מאי דמוכח לכאורה מדאמר בש"ס ריש פסחים וניבטלי בשית ומשני פינון דמדרבנן אסור בהנאה לאו ברשותיה דליבטליה כו' ומוכח דכינון שהפקיעו חכמים שוב אינו שלו מה"ת דאל"ה הנה מועיל הבטול שלא לעבור על כל יראה דאורייתא וכן דמיתי עליה ממקדש באיסורי הנאה דרבנן כו' דמשמע דמיתי משום דהטעם דאינו שלו וע"כ דשוב אינו שלו מן התורה דאל"ה מקודשת מה"ת ע"ש ולהנ"ל א"ש דלשיטת רשב"א שכ' שם דגם איסורי הנאה מיקרי לךם ושלו הוא רק בהנהגה דעומדין לשרפה לאו דידיה ע"ש דכן בתמץ ג"כ הטעם דאינו ברשותו ע"כ משום דעומד לשרוף פנ"ל ע"ש דאל"ה הנה מיקרי שלו פנ"ל.

וא"כ א"ש דלענין זה אין חילוק דכינון דעומד עכ"פ לשרפה מדרבנן שוב אינו שלו מן התורה מה שאינו פן לענין קנין אינו מוכח פנ"ל ולכאורה עוד ראיה מתוס' ריש פסחים ד"ה מדאורייתא בבטול כו' שכ' דבטול מטעם הפקר ואף דהפקר בפני ג' בעיני מ"מ מדאורייתא לא בעיני בפני ג' ע"ש.

וקנשה מאי בכך היא פניו דמדרבנן לא מהני ההפקר שלא בפני ג' שוב הוי שלו מה"ת ועובר מדאורייתא על ב"י וע"כ כהר"י פנ"ל. וכן תוס' ורא"ש סוף פ"ד דנדדרים כ' לענן שבימת בהמתו דסגי שמפקירו אף שלא בפני ג' פניו דמהני מה"ת ע"ש וג"כ פנ"ל.

וניש לדחות דשם לא הפקיעו חכמים לגמרי פלל כדמשמע בש"ס שם דהא לא היה התקנה רק שלא יפקיר כדי לפוטרו ממעשר ויזכה בו אבל כשמפקירו באמת מהני דאף שחכמים זיפו לו היינו במה שאין מפקיר רק פנ"ל ובאמת רוצה שיהיה שלו משא"כ כשאינו רוצה לא זיפו לו פלל שיהיה ע"כ ש ו.

ואין להביא ראיה מדאמר בגיטין (ד' כ) אי משום דכ' וכתב והכא איהי קא פתבה אקנויי אקני ליי רבנן ע"ש ומבואר פניו דקנה הוא בקננו דרבנן הוי שלו מה"ת וקרינו ביי וכתב מה"ת ע"ש וכב"י הג"ל.

דז"א דהתם היתה עיקר התקנה לענן גט והפקיעו לגמרי הדאורייתא שיהיה שלו מה"ת וכמ"ש לעיל לענן ד' אמות בגט וכה"ג. דהא בנדאי אם רצו חכמים יש פח ביזם לתקן שיהיה של הזוכה מה"ת לגמרי פניו דיליף מקרא דהפקר ב"ד כו' וכמ"ש הר"ן סוף פ"ד דנדדרים שם לענן מעשר דאם היו החכמים מפקיעים לגמרי הד"ת שיהיה הפקר מה"ת היה פטור ממעשר דיש פח ביזם כו' רק דלא עשו כן ולא הפקירו רק שיהיה הפקר, דרבנן ותייב במעשר ע"ש, ולכך בכל הני שהיתה התקנה כן נדאי מהני מה"ת רק הספק בשאר קנינים דרבנן דלא ידעינו אם הפקיעו לגמרי הר"ת או שלא תיקנו רק שיהיה קננו דרבנן ולא מן התורה פנ"ל ושוב אין ראיה מפל הני דמציינו בפירוש שהפקיעו הדאורייתא: ושוב ראיתי בריטב"א לקדושין כ"ב שכתב בב"ק מוכח קצת דאגב קננו דרבנן כו' מיהו לאו ראיה הוא דאיכא למימר אגב דאורייתא כו' וזה דעת מורי ע"ש.

וא"כ אין ראיה מהא דהי' עומד בגורן ושאר דוכתי שפתבנו לעיל דקננו דרבנן יהיה מועיל מה"ת דיש לומר קננו אגב דאורייתא באמת פנ"ל. אגבם נראה אם קנה חפץ באגב קרקע וקידש בו אח"כ את אשה דמקודשת מדאורייתא ממ"נ אי אגב דאורייתא נדאי מהני פנ"ל נאי דרבנן א"כ מוכח מש"ס דהיה עומד בגורן וקננו דרבנן מועיל להיות שלו מן התורה ושוב ג"כ מקודשת מן התורה פנ"ל.

ולכא לספוקי ביה פלל רק בשאר קנינים פנ"ל. ואין ראיה ג"כ מדאמר וגיטין דף נה) אי יאוש קני כו' ומשני פרת שע"י דבריהם כו' אוקמוה רבנן ברשותיה דליחייב עליה כו' ע"ש ומוכח ג"כ דמהני מה"ת פנ"ל דז"א כמ"ש דגם שם הא היתה כף התקנה להפקיר לגמרי ולהפקיע הדאורייתא כדי שיתחייב פרת פנ"ל.

והב"י שפסק לעיל גבי יאוש דאף דקונה מדרבנן אם קידש אשה אח"כ לא מהני מה"ת והני רק קדושין דרבנן דלא כהרש"ל וכמ"ש הב"ש לעיל. היינו דהא חזינו דהא חזינו ביאוש דלא הפקיעו לגמרי הדאורייתא דהא לענן דו"ה קי"ל דטבח ומכר לאחר יאוש חייב ולא אמרינו שלו הוא טובח כו' וכן פסק הרמב"ם ונאף דיאוש קני מדרבנן וצ"ל כמ"ש הרש"ל בעצמו שם דלא הפקיעו חכמים שיפטור מדו"ה ע"ש ולכך סבר הב"י דלא הני שלו מה"ת ולענן קדושין לא מהני מה"ת דאי היה התקנה להיות שלו מה"ת הי' ממילא פטור מדו"ה פניו דשלו הוא טובח כו' וע"כ דלא היתה התקנה רק שיהיה שלו מדרבנן ולא

מדאורייתא פנ"ל משא"כ במעמד ג' פ' דלא כהר"י דלא מצינו פנ"ל: ומינש"ב ג"כ דפ' הרמב"ם ה' לולב דגזול פסול אף אחר יאוש כו' ופי' הה"מ מטעם לך ע"ש וקא הוא ז"ל פסק דיאוש קונה מדרבנן וא"כ הוי לך מה"ת לדעת הב"י ויהיה פשר פנ"ל.

ולמ"ש א"ש דקא ביאוש לא הפקיעו הדאורייתא ושפיר לא הוי לך מה"ת רק מדרבנן ופסול פנ"ל. או די"ל דלכך פליג הב"י לעיל בגזל דלא הוי קדושי דאורייתא ובמעמד ג' פסק דמהני מן התורה היינו כמ"ש לעיל דקא לכאורה נהי דאינו שלו מה"ת מ"מ קא מהני בקדושין הנאה הבאה לה מחמתו כמ"ש הר"ן בתליפי איסורי הנאה ע"ש דלא גרע מאדבר עליה לשלטון.

וא"כ פיון דמהני וקנתה מדרבנן אית לה הנאה עכ"פ מחמתו ולמה לא תהי מקודשת מה"ת. רק דכמ"ש תוס' גבי מקדש בתלקו כו' שהקשו מה בכך דמשולחן גבוה קא זכי קא מ"מ אית לה הנאה כמו אדבר עליה כו' ותירצו דדוקא שם דהנאה הבאה לה הוא מדבר שהוא שלו משא"כ בתלקו או משולחן גבוה כו' אין ההנאה מדבר שלו רק משולחן גבוה כו' ע"ש.

ולכך לא מהני בגזל אחר יאוש דאף דאית לה הנאה פיון שהיא קונה מדרבנן מ"מ פיון דמה"ת אינו שלו לא מהני דהנאה הוא מדבר שאינו שלו והיינו בגזל אחר יאוש וכה"ג אבל במעמד ג' שפאמת הוא שלו עכ"פ החוב רק דהיא אינה קונה מה"ת ולכך פיון שקונה מדרבנן מקודשת מטעם הנאה דהנאה באה לה מחמתו והנאה הוא מדבר שהוא שלו פנ"ל ולא גרע מאדבר עליה לשלטון כו' פנ"ל: ולכאורה משמע ג"כ מרש"י ז"ל סנהדרין פ"ח בזמן ממרא דאינו חייב אלא על דבר שזדונו פרת כו' ואמר התם בהשקאת סוטה בפלוגתא דר"י ר"י כו' ופירש"י אם מקרה פתופתה ללוקח והלך הלוקח וקידש אשה ע"ש.

וקא פתופתה דרבנן וגם מכירת שטרות דרבנן ומ"מ הוי קדושי תורה לחייב מיתה ע"ש. אף י"ל דקא התם יליף מקרא רבית כו' וא"כ גם להב"י קשה.

וצ"ל דקא מתרגם לה התם למתני' אליבא דר"מ. ור"מ לטעמי' דסבר פתופתה דאורייתא וגם מכירת שטרות י"ל לר"מ דאורייתא דהטעם כ' תוס' משום דהוי דבר שאינו ברשותו ע"ש ולר"מ דאדם מקנה דבר שלא בא לעולם מהני וג"כ לטעמי' פנ"ל.

ובל"ז להרבה פ' גם לדין מכירת שטרות דאורייתא. ואדברכה בזה י"ל הרמב"ם שכ' בה' ממרים השקאת סוטה הנפקא מינה לענין יבום שזדונו פרת ע"ש ולמה לא כ' לענין קדושין כמ"ש רש"י ז"ל וכמ"ש גם הוא באותו פ'.

ולמ"ש א"ש דבש"ס דוקא לר"מ י"ל פנ"ל משא"כ לדין דכתופה דרבנן וגם מכירת שטר סבר הרמב"ם ז"ל שהוא דרבנן והוצרך לומר לענין יבום פנ"ל: והנה הרמב"ן ז"ל ב"ב ע"ז הוכיח דמכירת שטרות דאורייתא מדתני התקדשי בשטר כו' מקודשת דמוקי בשט"ח דאחרי' כו' ואי מ"ש דרבנן לא היתה מקודשת מן התורה ע"ש.

ומבואר לכאורה להדיא כהר"י דבקנין דרבנן מקודשת רק מדרבנן פנ"ל. ואפשר לומר כמ"ש לעיל והיינו דהספק הוא אם הפקיעו חכמים לגמרי הר"ת או לא אף שיש פח בידם כו' והביא ראיה דאי הטעם דיכול למחול הוא משום דמ"ש דרבנן וא"כ ע"כ לא

הפקיעו לגמרי הד"ת דאל"ה לא הנה יכול למחול דהא המכירה ג"כ ד"ת פינון שתיקנו חכמים והפקיעו.

וכיון דחזינו שלא הפקיעו ממילא מקודשת רק מדרבנן כנ"ל. ומינשכב בזה מה שהקשה הרשב"א דאמר מודה שמואל במכנסת שט"ח לבעלה דא"י למחול דינדו פינה ע"ש.

והקשה דהא גם זה דרבנן ולהנ"ל א"ש דשם הפקיעו חכמים לגמריהד"ת והני ממילא מן התורה וא"י למחול כנ"ל. וכן מינשכב דאמר בב"ב אלא אי מתנת ש"מ דרבנן אמאי לא יכול למחול ומשני דרבנן נעשאוהו פשל תורה ע"ש ואינו מוכן לכאורה ולמ"ש א"ש דהפקיעו חכמים לגמרי ושוב מועיל המתנה דרבנן מן התורה דיש פח בידם כו'.

וממילא א"י למחול כמו אי הנה מדאורייתא כו'. והנה לפי ראנית הרמב"ן ז"ל הנ"ל מוכח מש"ס דלא כהר"י דכיון דתני במעמד ג' מקודשת דמשמע מדאורייתא וכן הרמב"ם ז"ל פסק סתם דמקודשת והנה לו לפרש דמקודשת מדרבנן וע"כ כהב"י הנ"ל.

אמנם נראה די"ל אף אי נימא דרבנן דרבנן אינו שלו מן התורה מ"מ מקודשת במעמד ג' מדאורייתא דהנה קי"ל באומר לאשה הילך מנה והתקדשי לפלוני מקודשת מדיו עבד פנעני כמבואר בש"ס ע"ש: ונראה ג"כ פינון דאמר בש"ס פ"ק דקדושין אי דכתב לי שטר אדמי היינו פסוף ע"ש גבי עבד עברי פינון דשטר זה שנה פסוף החיוב שנתחייב הני בנותן לו פסוף ע"ש.

וא"כ בנותן לאשה שטר על עצמו שמתחייב לה ואומר התקדשי לפלוני גם כן מקודשת דשטר חיוב זה הני בנותן פסוף וכאומר הילך מנה כנ"ל. ואפשר דגם לדעת הרשב"א דבכותב שטר טל עצמו לא מהני דאגיד גבי ע"ש.

מ"מ י"ל דכשנותן האחר שט"ח מהני פינון דלא אגיד גבי בעל כנ"ל. ואף שאינו מוכרח מ"מ לרוב הפ' שם ודאי מהני כנ"ל והנה באומר לאשה התקדשי לפלוני ואתן לה מנה נראה ודאי דמתחייב ליתן לה בדבור לחוד פשמתקדשת לאותו פלוני דשכירות מתחייבים בדבור בלא קנין וכמבואר בש"ס ע"ז הילך טלה זה והפעלי לאבא או לאביה דהני אתנן ע"ש: והנה לכאורה נימא דגם באומר לאשה התקדשי לפלוני ואתן לה מנה שוב התקדש בדבור זה לחוד דהא נותן לה חיוב זה שמתחייב ליתן לה והני בנותן לה שטר כנ"ל דחיוב זה שנה פסוף וא"כ תתקדש בזה כמו הילך מנה כו', אף ז"א דכיון שאינו נותן לה שום דבר במאי תתקדש שיהיה עליו חיוב ליתן הא אין כאן קדושין ואינו חייב פלום דכשמתקדש אט"פ אותו פלוני חייב הוא מטעם שכירות פינון שנתקדשה משא"כ כנ"ל פינון שאין קדושין אין שכירות כנ"ל.

והנה במעמד ג' לדעת הרבה פוסקים בעינו דוקא כשקיבל עליו הלנה ליתן ע"ש בח"מ קכ"ה בש"ף שם דהטעם דנכנס הוא ונשפתעבד להמקבל כנ"ל. וא"כ בקדושין לכאורה יהיה מהני מעמד ג' אף בלא התקנת חכמים פינון שהלנה מקבל עליו שנתקדש להמלנה ויתן לה המנה וא"כ נתחייב מטעם שכירות שעל ידו נתקדשה לו וא"כ נותן לה חיוב זה ככותב שטר כנ"ל.

אף ז"א כמ"ש דכיון שאינו נותן לה שום דבר במאי תתקדש וכיון שאינה מקודשת אין כאן שכירות. אמנם עכשיו דכבר תיקנו חכמים דמעמד ג' קונה ומקודשת עכ"פ מדרבנן.

וזה נדאי באומר התקדשי לפלוני קדושין דרבנן ואתן לה מנה מחויב ליתן לה מדאורייתא מטעם שכירות דמאי חילוק לענן הפעולה מ"מ עשתה הפעולה כנ"ל. וא"כ פשקדשה במעמד ג' ומקודשת מדרבנן עכ"פ שוב מחויב ליתן לה אח"כ מדאורייתא דהא קיבל עליו שתקדש לו ויתן לה והא נתקדשה לו מדרבנן וא"כ נותן לה חייב זה השנה פספ והוי ממילא הילך מנה והתקדשי לפלוני ונשפיר מקודשת מן התורה אחר התקנת חכמים דהוי ככותב שטר אדמי דהיינו פספ פנ"ל: ומינושב בזה הרמב"ן ז"ל הנ"ל שהוכיח דמכירת שטר מה"ת מדתני סתם מקודשת ותמוה דהא גם לדידן קשה דתני במעמד ג' מקודשת וזה נדאי מדרבנן כנ"ל.

ולמ"ש מ'ינושב דבמעמד ג' פיון שפכר תיקנו חכמים שפיר מקודשת אח"כ מה"ת פנ"ל משא"כ במכירת שטר אי מדרבנן לא מהני כלל מן התורה דהא לא קיבל עליו הלנה כלל פנ"ל. וזה י"ל ג"כ בטעם הפוסקים דא"י למחול במעמד ג' פיון שנשתעבד כו' ושוב הוי מה"ת עכשיו פנ"ל עוד י"ל דהא מבואר בח"מ דאף דערב שלא בשעת מתן מעות לא מהני מ"מ אם פטרו על פיו שאומר פטור לפלוני ואתחייב לה הוי כבשעת מתן מעות וחיוב ע"ש.

והנה באומר למלנה פטור להלנה ואתן לפלוני מנה ג"כ חייב מטעם ערב דאין חילוק בין מחייב עצמו ליתן להמלנה או לאחר פנ"ל. וא"כ לכאורה במעמד ג' פיון שהמלנה נסתלק ממנו ואינו יכול לתבעו עוד כמבואר בח"מ שם א"כ הוי כאומר פטור אותי ואתן לפלוני מנה דגם כן יתחייב מטעם ערב דלמה יהיה גרע מאחר ונשפיר מחויב מן תורה דבשלמא בלא התקנה לא היה המלנה מסתלק כלל ממנו וממילא אינו חייב משא"כ אחר שתיקנו ונסתלק עכ"פ מדרבנן שוב י"ל דחייב מה"ת מטעם ערב פנ"ל.

ויש לדחות: ובגוף הדין דקנין דרבנן נראה לע"ד פשוט באם כפר קנה חפץ בקנין דרבנן במשיכה וכה"ג וקידש בו אח"כ אשה דמקודשת מן התורה פיון שפכר זכה בו ובקנין משיכה י"ל בלא זה דמהני מן התורה אחר שתיקנו כמ"ש לעיל.

רק אפילו בשאר קנינים מ"מ פיון שפכר זכה בו הוא שלו לגמרי דאטו אם מקדש אשה בחפץ וכה"ג נצטרף לחקור אם קנה החפץ בקנין דרבנן או דאורייתא ויהיה בכל פעם ס' קדושין דמהיכן נדע במאי קנאו זה תימה.

וכן להיפך במה שביטלו חכמים הקנין ואמרו דאינו קונה אם קידש אח"כ אשה אינה מקודשת כלל גם מן התורה. ומ"ש הרמב"ם ז"ל גבי מוכר פרתו לישאל ונתן מעות דאסור להאכיל תרומה וכן להיפך ע"ש היינו דוקא קודם שקיבל הלוקח מי שפרע דלא נסתלק הקנין עדיין אבל אחר שקיבל מי שפרע נראה דהוי של המוכר לגמרי ומותר להאכילה תרומה ג"כ פיון שבטל הקנין לגמרי מדרבנן פנ"ל.

וכן לענן קדושין אם קידש מוכר בהחפץ קודם שקיבל הלוקח מ"ש אינם קדושי תורה ואח"כ מקודשת מן התורה וכן להיפך אצל הלוקח. ולענ"ד מוכרח כן מש"ס יבמות צ' דפריה התיב מאכל תרומה כו' ושילם חולין טמאים כו' במזיד אין תשלומיו תשלומין כו' ופריה הא מן התורה הוי תשלומין ואי מקדש בי' פהו אשה מקודשת ואמרי רבנן אין תשלומיו תשלומין וקא שרינו אשת איש לעלמא כו' ע"ש ומאי פריה דלמא אף דאמרי

רַבָּנוּ אֵינוּ תַשְׁלוּמִין מ"מ אֵי מְקַדָּשׁ כִּהֵן אִשָּׁה הָיָה קְדוּשֵׁי תוֹרָה וְע"כ בְּסֵתֶם פִּינוּ דְתִיקְנוּ חֻכְמִים דְּאֵינוּ שְׁלוֹ אִם מְקַדָּשׁ אַח"כ לֹא הָיָה קְדוּשֵׁין כָּלֵל וְהָא וּדְלָא פְרִיָּה מְשַׁאֵר קְנִינִים שְׁתִּיקְנוּ חֻכְמִים בְּמִמוֹן וְאֵי מְקַדָּשׁ אַח"כ כּו' הֵינּוּ דְזָה הֵיךָ פְּשׁוּט לַש"ס דְּמַהֲנֵי מִטַּעַם הֶפְקֵר ב"ד הֶפְקֵר רַק שָׁם דְּלֹא שְׁיָיָה הֶפְקֵר ב"ד כּו' כּו' ש' תּוֹס' שָׁם פְּרִיָּה שְׁפִיר דַּאֲעַפ"כ פִּינוּ דְאַמְרוּ חֻכְמִים דְּלֹא מַהֲנֵי בְּסֵתֶם הֵיךָ פְּשׁוּט לַה"ש"ס דְּאִם מְקַדָּשׁ אַח"כ אִשָּׁה לֹא הָיָה קְדוּשֵׁין כָּלֵל וְשִׁרְיָ לְעֵלְמָא וּמְשַׁנֵּי דְלֹא אָמַר כָּלֵל דְּאֵינוּ תַשְׁלוּמִין רַק דְּבַעֲי לְמִיְהִדַּר וּלְשִׁלּוּמֵי ע"ש.

וּמִמִּילָא בְּכָל קְנִינֵי דְרַבָּנוּ וְדֵאֵי הַדִּין כֵּן דְּבִאֲמַת לְכַף הֶפְקִיעוּ חֻכְמִים לְגַמְרֵי כְּדֵי שְׁיִהְיֶה אַח"כ פְּשַׁל תוֹרָה מְשַׁשׁ שְׁלֹא יִהְיֶה מְכָשׁוּל כּו'ל. הֵן לְעַנְנֵי הַקְּנָנוּ וְהֵן לְעַנְנֵי בִיטוּל קְנָנוּ שְׁל תוֹרָה כּו'ל.

רַץ מ"ש הַר"י דְּבַמְעַמְד ג' הָיָה קְדוּשֵׁין דְּרַבָּנוּ הוּא רַק מְשׁוּם דְּלֹא קָנָה אוֹתוֹ מְקוֹדֶם רַק הַקְּנָנוּ דְרַבָּנוּ הוּא בְּשַׁעַת הַקְּדוּשֵׁין וּמְדַאֲוֵרֵיָּתָא אֵין פֶּאן נְתִיבָה פִּינוּ שְׁלֹא קָנְתָה וְכֵן מ"ש הַרְמַב"ן בְּמַכִּירַת שְׁטָרוֹת אֵי דְרַבָּנוּ הֵינּוּ ג"כ הַקְּנָנוּ עַכְשָׁיו שְׁמַקְדָּשָׁה בְּשִׁטָּר וּמִן הַתוֹרָה לֹא מַהֲנֵי וְלֹא נִפְקַע הַד"ת עִתָּה אֲבָל קָנָה שְׁטָר אוֹ הַחֹב בְּמַעְמַד ג' וְגַבְהַ הַמַּעוֹת וּקְיָדָשׁ בּוּ מַהֲנֵי מִן הַתוֹרָה כּו'ל.

וּבְקָנָנוּ מְשִׁיכָה יֵשׁ לְהַסְתַּפֵּק מ"מ קָצַת אִם קְיָדָשׁ קוֹדֶם שְׁנָתָן מַעוֹת דִּי"ל פִּינוּ שְׁיִהְיֶה בּוֹדֵאֵי הַקְּנָנוּ דְאוֹרֵיָּתָא דְהָא צָרִיף לִיתָן מַעוֹת י"ל דְּלֹא הֶפְקִיעוּ לְגַמְרֵי קוֹדֶם שְׁנָתָן וּבְמַתְנָה שְׁאֵין קְנָנוּ מַעוֹת בְּאֲמַת מְשִׁיכָה קוֹנָה מִן הַתוֹרָה רַק הֵיכָא שְׁיֵשׁ מַעוֹת וּבְזָה י"ל דְּלֹא הֶפְקִיעוּ כּו'ל מִשָּׂא"כ בְּשַׁאֵר קְנָנוּ שְׁלֹא יִהְיֶה קְנָנוּ אַחַר שְׁל תוֹרָה בְּזָה הֶפְקִיעוּ כּו'ל אוֹ דִי"ל בְּמַתְנָה בְּקָנָנוּ דְרַבָּנוּ כּו'ל לְעֵיל דְהָא נִסְתַּלַּק הַנּוֹתָן כּו'ל ש' הַרְשָׁב"ם ב"ב קל"ז רַק הַתּוֹס' דְּחֵי מְשׁוּם כִּי יִהְיֶה אֲדַעְתָּא דְלִיקְבִּיל וְכִינוּ שְׁקָנָה מְדְרַבָּנוּ וְאִף דְּמְדַאֲוֵרֵיָּתָא לֹא מַהֲנֵי מ"מ נִסְתַּלַּק וְזוֹכָה מִטַּעַם הֶפְקֵר כּו'ל לְעֵיל.

וּי"ל גַּם בְּמַכְרָ בְּקָנָנוּ מְשִׁיכָה דְכִינוּ דְמְשִׁיכָה קוֹנָה מְדְבַרִיָּהֶם נִסְתַּלַּק הַמּוֹכֵר וְכִינוּ דְלֹא קָנֵי מִן הַתוֹרָה ע"מ יְכוּל לְזַכּוֹת בּוּ וְדוֹקָא בְּשִׁטָּרוֹת אוֹ מַעְמַד ג' דְּלֹא שְׁיָיָה הֶפְקֵר דְלֹא מַהֲנֵי כּו'ל וְיֵשׁ לְדַחוּת.

וּבמ"ש מֵיִשָּׁב מַהָּא דְהֵיךָ עוֹמֵד בְּגוֹרָן וּשְׁאֵר מ"ש לְעֵיל דְשָׁם הֵיךָ הַקְּנָנוּ קוֹדֶם וּמַהֲנֵי מִשָּׂא"כ פֶּאן. רַק בְּגוֹזֵל אַחַר יֵאוּשׁ הֵיךָ נִרְאָה כְּהַרְש"ל לַפ"ז פִּינוּ דְכָבֵר קָנָאוּ קוֹדֶם הַקְּדוּשֵׁין בְּיֵאוּשׁ מְדְרַבָּנוּ וְהַב"י צ"ל דְסָבֵר כְּמוֹ שְׁפַתְבְּתֵי לְעֵיל דְהָא חֲזִינוּ דְלֹא הֶפְקִיעוּ כּו'ל: (כט) וּי"א שְׁאֵינָה מְקוֹדָשֶׁת כּו' הֵינּוּ דַעַת הַפ' דְּבַמְעַמְד ג' יְכוּל לְמַחּוּל ג"כ, וְהֵיךָ לַהַפ' הַנִּזְכָּר קָנְשָׁה קוֹשֵׁיַת תּוֹס' וְרֵא"ש לְמָה לֹא אָמַר דְכ"ע אֵית לְהוּ דַר"ה רַק בְּדַשְׁמוּאֵל קָא מְפַלְגֵי אֵי סְמָכָא דַעְתָּה כְּמוֹ דְאַמַּר בַּשְׁט"ח ע"ש.

וְנִרְאָה לִיִּישָׁב בְּפִשְׁטוּת דְהֵיךָ הָרֵא"ש ז"ל כ' דְכִינוּ דְמַעְמַד ג' הַלְכָתָא בְּלֹא טַעְמָאֵרַךְ מְשׁוּם תְּקַנְתָּ הַסּוֹחְרִים וּלְכַף תִּיקְנוּ דְאֵינוּ יְכוּל לְמַחּוּל גַּם כֵּן דַּא"ל"ה לֹא הוֹעִילוּ בְּתַקְנָתָם דְיָרָא לְקַנּוֹת שְׁמָא מְחוּל ע"ש סוֹף פ"ק דְב"מ.

אַמְנָם לְכַאוּרָה אֵין רֵאִיתָ הָרֵא"ש מְוַכְרַחַת דְהָא פִּינוּ דְהַמּוֹחֵל צָרִיף לְשַׁלֵּם מְדִינָא דְגַרְמֵי כָּל דְמֵי הַחֹב וְא"כ לֹא שְׁיָיָה טַעַם הַנִּזְכָּר דְשְׁיָיָה שְׁפִיר תְּקַנְתָּ הַסּוֹחְרִים דְלֹא יִפְסִיד כְּלוּם

שָׂאם יִמְחֹל מְשַׁלֵּם כִּנּוּן: אֵךְ הָרָא "שׁ לְטַעֲמֵי" שְׁפִסְק דְּבִמְוֹכֵר שְׁטֵר חוֹב כּוֹ וּמְחַל אֵינוֹ צָרִיךְ לְשַׁלֵּם מִדְּד"ג רַק הַדְּמִים שְׁנִתְּנוּ לֹא כֹל דְּמֵיו ע"ש וּלְכֹךְ כ' שְׁפִיר טַעַם הַנּוּן לְדִיּוּקָה יֵרָא לְקִנּוּת כּוֹ וְא"כ י"ל דְּהַפּוֹסְקִים דְּבִמְעַמְד ג' יְכוּלִין לְמַחְוֹל הַיִּינוֹ מְשׁוּם דַּס"ל כְּמוֹ דְקִי"ל בְּאַמַּת דְּצָרִיכִין לְשַׁלֵּם מִדְּר"ג כֹּל דְּמֵי הַחוֹב וְלֹא שְׁיִיךְ טַעַם הָרָא "שׁ כִּנּוּן".

וְהִנֵּה הָרָא שׁוֹנֵים הַקְּשׁוֹ מִשׁ"ס הַנּוּן לְדָאֵמֵר לֹא סְמָכָא דְעֵתָהּ וְלָמָּה הָא יִצְטָרֵךְ לְשַׁלֵּם לָהּ כּוֹ וּמַזָּה הוֹכִיחוּ דַא"צ רַק דְּמִים שְׁנִתְּנוּ כּוֹ וְהֵם תִּיְרָצוּ דְהֵתֵם קָאֵי אֵלֵיבָא דְרַבְּנָן דְּר"מ דְּלֹא דִיּוּקָה דִּינָא דְגָרְמֵי כֹּל וְסָבְרֵי שְׁפִיר דְּלֹא סְמָכָא דְעֵתָהּ ע"ש.

וְא"כ מִיְנֻשָּׁב קִנּוּשֵׁית תּוֹס' הַנּוּן לְהַפ' דְּבִמְעַמְד ג' יְכוּל לְמַחְוֹל וְהַיִּינוֹ דְּלֹא מְצִי לְמִימֵר דַּכ"ע אֵית לְהוּ דְר"ה וּבְסִמְכָא דְעֵתָהּ פְּלִיגֵי כּוֹ דַּז"א דְהָא בְּהָא תְּלִי דָאֵי נִימָא דְפְּלִיגֵי בְּסִמְכָא דְעֵתָהּ ע"כ צ"ל אֵלֵיבָא דְרַבְּנָן דְּלֹא דִיּוּקָה דִּינָא דְגָרְמֵי כִּנּוּן".

וְאִם כֵּן אֵי סָבְרֵי כְר"ה ע"כ אֵין יְכוּלִין לְמַחְוֹל בְּמַעַמְד ג' דְּכֹךְ הִנֵּה הַתְּקִנָּה דַּא"ל"ה מָה הוֹעִילוּ דְעֵדִינֵין לֹא יִקְנָה שְׁמָא יִמְחֹל וְלֹא יִצְטָרֵךְ לְשַׁלֵּם כֹּל כִּינּוּן דְּלֹא דִיּוּקָה גָרְמֵי כִּנּוּן וְע"כ תִּיְקַנּוּ שְׁלֹא יוּכַל לְמַחְוֹל כַּמ"ש הָרָא "שׁ".

וְלִיבָא לְמִימֵר כֹּל דְּסָבְרֵי לֹא סְמָכָא דְעֵתָהּ וְלֹא דִיּוּקָה גָרְמֵי וְיִהְיוּ סוֹבְרִים שְׁיִיכֻל לְמַחְוֹל בְּמַעַמְד ג' דְּסִתְרֵי אֶהְדְּדֵי כִּנּוּן. מִשָּׂא"כ לְדִיּוּקָה דְקִי"ל גָרְמֵי וְצָרִיךְ לְשַׁלֵּם הַכֹּל שְׁפִיר יְכוּלִין לְמַחְוֹל בְּמַעַמְד ג' דְּלֹא הִנֵּה צָרִיךְ לְתַקֵּן דַּב"ז לֹא יֵרָא וְלֹא שְׁיִיךְ טַעַם הָרָא "שׁ כִּנּוּן" וְא"ש: אֵךְ נִהֵי דְמִיְנֻשָּׁב בְּזָה הַפ' שְׁיִיכֻל לְמַחְוֹל כּוֹ'.

אַבְל עֲדִינֵין קְשָׁה הַפּוֹסְקִים כָּאֵן דַּאִינָה מְקוֹדֶשֶׁת. וְלִמ"ש מִמ"נ אֵי א"י לְמַחְוֹל וְדַאֵי מְקוֹדֶשֶׁת וְאֵי יְכוּל לְמַחְוֹל א"כ ע"כ לְדִיּוּקָה סְמָכָא דְעֵתָהּ כִּינּוּן דְּצָרִיךְ לְשַׁלֵּם מִדִּינָא דְגָרְמֵי וְג"כ מְקוֹדֶשֶׁת.

וְא"ל דְּכִסְיָא לָהּ כּוֹ כַּמ"ש הָרָא "שׁ. דַּא"כ קְשָׁה עֲדִינֵין קִנּוּשֵׁית תּוֹס' דִּי"ל דְּפְּלִיגֵי בְּסִמְכָא דְעֵתָהּ אֵךְ אֵי צָרִיךְ לְשַׁלֵּם כּוֹ וּמ"מ יְכוּלִין לְמַחְוֹל דְּשְׁיִיךְ הַתְּקִנָּה שְׁיִיחָה יֵרָא כִּנּוּן".

וְע"כ כְּתִירוּץ הַנּוּן לְמִימֵר וּמִמִּילָא מִמ"נ מְקוֹדֶשֶׁת. אֵךְ י"ל כִּינּוּן דְּמִסְפָּקָא וְאֵי צָרִיךְ לְשַׁלֵּם הַכֹּל אוֹ רַק הַדְּמִים שְׁנִתְּנוּ וְג"כ מְסָפְקָא לָן אֵי יְכוּל לְמַחְוֹל בְּמַעַמְד ג' וְא"כ נִהֵי דְהָא בְּהָא תְּלִי וְאֵי יְכוּל לְמַחְוֹל ע"כ צָרִיךְ לְשַׁלֵּם הַכֹּל כִּנּוּן לְמ"מ לֹא סְמָכָא דְעֵתָהּ דְהָא מְהַלְוָה לֹא תוּכַל לְהוֹצִיא מְסָפְקָא דְשְׁמָא יְכוּל לְמַחְוֹל וּמִהַנּוּן וּפְטוּר וְאֵךְ דַּא"כ צָרִיךְ לְשַׁלֵּם הַכֹּל מִדְּד"ג מ"מ מַה לְהַלְוָה בְּכֹךְ הוּא פְטוּר כִּנּוּן וּמִהַבְעַל שְׁמַחֵל ג"כ לֹא תוּכַל לְהוֹצִיא מְסָפְקָא לְהִיפָּךְ שְׁמָא אֵינוֹ מוֹעִיל מְחִילָה בְּמַעַמְד ג' וְאֵךְ דַּמ"מ גָּרַם הִיזָק שְׁלֹא יוּכַל לְגַבּוֹת מְסָפְקָא כְּמוֹ בְּטַבַּח אֲנָשׁ שְׁקָלְקַל בְּסָפְקָא טְרַפּוֹת ע"ש.

אֵךְ מ"מ לֹא תוּכַל לְהוֹצִיא מִמֵּנוּ רַק הַדְּמִים שְׁנִתְּנוּ, דְשְׁמָא אֵן צָרִיךְ. לְשַׁלֵּם רַק דְּמִים שְׁנִתְּנוּ וְאֵךְ דַּא"כ אֵינוֹ יְכוּל לְמַחְוֹל בְּמַעַמְד ג' מַה לְהַבְעַל בְּכֹךְ וְזִיל הָכָא קָא מְדַחֵי כּוֹ וְלֹא סְמָכָא דְעֵתָהּ מִמִּילָא וְאִינָה מְקוֹדֶשֶׁת כִּנּוּן אֵךְ דְּסִתְרֵי אֶהְדְּדֵי כִּנּוּן: עוֹד י"ל דִּינֵי לִינְשָׁב תְּמִיחָת הַפ' לָמָּה לֹא סְמָכָא דְעֵתָהּ כִּינּוּן דִּי צָרִיךְ לְשַׁלֵּם הַכֹּל וְדַאֵי לֹא יִמְחֹל ע"ש וִי"ל לְמ"ש בַּח"מ ס"ו דְּכִשְׁטוּעֵן הַלְוָה אֲשַׁתְּבַע לִי דְלֹא פְרַעַתִּיךְ צָרִיךְ הַמּוֹכֵר לִינְשָׁבַע וְאֵי אֵינוֹ נִשְׁבַּע אֵינוֹ גּוֹבֵה כִּינּוּן דַּאֵם יוֹדֵה שְׁנִפְרַע יִהְיֶה נֶאֱמָן בְּמִיגוֹ דָאֵי בְּעֵי מְחִיל מִמִּילָא צָרִיךְ לִינְשָׁבַע כּוֹ ע"ש.

וּלְדַעַת יֵשׁ פּוֹסְקִים שֶׁם אֵף שְׂאִינוּ רוֹצֵה לִישָׁבַע מ"מ א"צ לְשֵׁלֶם מְדִינָא דְגַרְמִי פִּינּוּן שְׂאִינוּ עוֹשֶׂה שׁוּם מַעֲשֶׂה רַק שְׂאִינוּ מְצִילוּ וְכַכּוֹבֵשׁ עֲדוּתוֹ כּו'. וְאֵף לִמ"ש הֶרְמֵב"ן ז"ל דְחִיב לְשֵׁלֶם מִטַּעַם אַחֲרֵיּוֹת מ"מ שׁוֹב א"צ לְשֵׁלֶם רַק הַדְּמִים שְׁנָתָן פִּינּוּן דְּמִטַּעַם הַהִיזָק עַכְשָׁיו אֵינוּ חַיִּב כּנ"ל.

וּא"כ י"ל פִּי הַש"ס דְּבִדְשָׁמוּאֵל פְּלִיגִי וְהִינּוּ דְרַבָּנָן אֵית לְהוּ דְשָׁמוּאֵל דִּיכּוֹל לְמַחְוֹל וּא"כ מִמִּילָא לֹא סְמָכָא דַּעְתָּהּ שְׁמָא לֹא יִרְצָה הַבַּעַל לִישָׁבַע שְׁלֹא נִפְרַע דְצָרִיךְ לִישָׁבַע שְׁאֵם יוֹדָה יְהִיָּה נֶאֱמָן בְּמִיגוּ דְמַחְוֹל כּנ"ל.

וְכִינּוּן שְׁלֹא יִרְצָה לִישָׁבַע לֹא תוֹכַל לְגַבּוֹת וְגַם הוּא לֹא יִצְטָרֵךְ לְשֵׁלֶם לְהַ מְדִינָא דְגַרְמִי כּנ"ל. וְשִׁפִּיר לֹא סְמָכָא דַּעְתָּהּ וְלֹא קָשָׁה קְוִשְׁתָּהּ הִפ' הַנ"ל וְהָא דְאָמַר לֹא שְׁבִיב לְדִידִי כּו' צ"ל דְשִׁיבָה גַם לְעִנְיָן הַשְּׁבוּעָה ג"כ כּנ"ל.

וּמִמִּילָא מְנוּשָׁב ג"כ קְוִשְׁתָּהּ הַנ"ל דְלֹא מְצִי לְמִימַר שְׁמַעְמַד ג' דְפְלִיגִי בְּסְמָכָא דַּעְתָּהּ דּו"א דְהָא תוֹס' ב"מ כ' פְּתִיבוּ דְבַמְעַמַד ג' לֹא שִׁיבָה שְׁמָא נִפְרַע וְאֵינוּ חַיִּב דְהָא עָמַד שֶׁם וְלֹא טָעַן בְּשַׁעַת הַמְּכִירָה ע"ש.

וּא"כ בְּמַעְמַד ג' לִיכָא לְמִימַר דְפְלִיגִי כּנ"ל ז"א דְהָא אִישְׁתַּבַּע לִי לֹא שִׁיבָה כּנ"ל. רַק שְׁיִמְחֹל בְּפִירוּשׁ וְאִזּוּ יִצְטָרֵךְ לְשֵׁלֶם הַפֶּל מְדִינָא דְגַרְמִי וְלֹא שִׁיבָה כּנ"ל דְסְמָכָא דַּעְתָּהּ שִׁפִּיר כּו' אֲבָל י"ל שִׁפִּיר דִּיכּוֹל לְמַחְוֹל.

וּמָה שִׁפִּי דְאֵינָהּ מְקוֹדֶשֶׁת אֵף דַּמ"נ כּנ"ל. מ"מ י"ל כַּמ"ש וְהִינּוּ פִּינּוּן דְמִסְפָּקָא לָן אִי צָרִיךְ לְשֵׁלֶם הַפֶּל אִי רַק דְמִים שְׁנָתָן מִמִּילָא שׁוֹב לֹא סְמָכָא דַּעְתָּהּ כּנ"ל שְׁלֹא תוֹכַל לְהוֹצִיא כּנ"ל: עוֹד י"ל דְרַךְ פְּלִפּוֹל דְלְכָאוּרָה קָשָׁה לְדַעַת הִפ' לְקַמָּן כ"ט בְּהַנִּיחַ מִשְׁפּוֹן עַל הַמָּנָה דְאֵינָהּ מְקוֹדֶשֶׁת כּו' הִינּוּ מְשׁוּם דְאֵגִיד גְּבִי וְכִסָּף קְדוּשִׁין דְעִדְיָן אֵגִיד גְּבִי בַּעַל לֹא מְהַנִּי דְבַעֲיָנוּ שְׁיִצָּא מְרִשׁוֹתוֹ לְגַמְרִי ע"ש וּא"כ לְכָאוּרָה לְדַעַת תוֹס' דְהַטַּעַם בְּמוֹכַר שֶׁט"ח דִּיכּוֹל לְמַחְוֹל הוּא מְשׁוּם דְשָׁנִי שְׁיַעֲבֹדִים יֵשׁ כּו' וְאֵינוּ יְכוֹל לְמַפְנֹר רַק שְׁיַעֲבֹד נְכָסִים וְשְׁיַעֲבֹד הַגּוֹף.

עִדְיָן נִשְׂאָר אֲצִלוּ וְלָכֵךְ יְכוֹל לְמַחְוֹל דְכִינּוּן שְׁפָקַע שְׁיַעֲבֹד הַגּוֹף מִמִּילָא נִפְקַע הַשְּׁיַעֲבֹד נְכָסִים ע"ש. וּא"כ לְמָה תְּהִיָּה מְקוֹדֶשֶׁת בְּמִקְדָּשָׁה בִשְׁט"ח אֵף דְסְמָכָא דַּעְתָּהּ וְאֵינוּ מוֹחַל כּו' מ"מ הָא אֵגִיד גְּבִי עִדְיָן דְהַשְּׁיַעֲבֹד הַגּוֹף עִדְיָן אֲצִל הַבַּעַל שְׁזָה אֵינוּ יְכוֹל לִיתָן כּנ"ל וְלֹא מְהַנִּי.

אֵף לֹא קָשָׁה דְדוֹקָא הֵתָם בְּמָנָה שְׁהַדְּבָר שְׁנוֹתָן עִדְיָן אֵגִיד גְּבִי וְהִינּוּ דְהָא נוֹתָן לְהַ הַמָּנָה וְזָה אֵגִיד בִּי. אֲבָל פָּאֵן אֵינוּ נוֹתָן לְהַ רַק הַשְּׁיַעֲבֹד נְכָסִים וְשְׁיַעֲבֹד הַגּוֹף אֵינוּ נוֹתָן לְהַ פְּלִל וּא"כ הַשְּׁיַעֲבֹד נְכָסִים שְׁנוֹתָן לְהַ זֶה אֵינוּ אֵגִיד גְּבִי שְׁזָה יִצָּא לְגַמְרִי מְרִשׁוֹתוֹ.

וּמָה בְּכֵךְ שְׁהַשְּׁיַעֲבֹד גּוֹף אֵגִיד גְּבִי הָא זֶה לֹא נָתַן וּמָה שְׁנָתָן אֵינוּ אֵגִיד כּו' וְשִׁפִּיר מְהַנִּי כּנ"ל. אֲמָנָם לְכָאוּרָה לִמ"ש הַרִי"ף ז"ל פ' הַפּוֹתֵב בְּשֵׁם אִיכָא מְרַבְּנוּתָא הַטַּעַם דִּיכּוֹל לְמַחְוֹל מְשׁוּם דְעִדְיָן לֹא יִצָּא פְּלִל הַשְּׁיַעֲבֹד מְרִשׁוֹת הַמוֹכַר פִּינּוּן דְמְצִי לְמִימַר עֵינִינְתִי בְּחוֹשְׁבֵנִי וְלֹא פֶשׁ לִי גְּבִי וְלֹא מִיִּדִי וּבְיָדוֹ לְעַקּוֹר גּוֹף הַחוֹב וְלָכֵךְ אֵף שְׂאִינוּ אוֹמַר כֵּן מ"מ לֹא יִצָּא מְרִשׁוֹתוֹ עִדְיָן וְיְכוֹל לְמַחְוֹל ג"כ ע"ש כְּפִי מָה שִׁפִּי הַר"ן ז"ל שֶׁם דְּבַרְיָהּ.

וא"כ לכאורה לטעם הנ"ל לא מהני בקדושין אף שאינו מוחל דכאן שפיר אגוד גבי גוף הדבר שנותן לה דגם השיעבוד נכסים לא יצא עדיין מרשותו כיון דמצי למימר עינתתי כו' דמשום הכי מצי מחיל דלא יצא מרשותו כנ"ל.

וממילא אינו מועיל במקדשה בשט"ח כנ"ל. והנה י"ל דאף לדין דלא קי"ל פטעם הרבנותא הנ"ל מפל מקום י"ל פן דהנה ה"ר"ן ו"ל דחה שם דבריהם דהא באמת אינו נאמן פלל לומר עינתתי בחושפני כו' דמה מועיל הודאתו כיון שחב לאחרים כו' רק עכשיו י"ל דנאמן לומר עינתתי כו' במיגו דאי בעי מחיל כנ"ל.

אבל איך יהיה זה טעם שיוכל למחול הא אינו יכול למחול גם עינתתי אינו יכול לטעון כו' ע"ש. וא"כ נראה ממילא דעכשיו לטעם התוס' דיכול למחול משום דב' שיעבודים כו' והשיעבוד הגוף בידו כנ"ל.

א"כ שוב יכול לומר עינתתי כו' דנאמן במיגו דאי בעי מחיל שיהיה מהני מטעם ב' שיעבודים כו'. וא"כ ממילא גם השיעבוד נכסים לא יצא עדיין מרשותו כיון שבידו לבטל גוף החוב פדברי הרבנותא כנ"ל שיוכל לומר עינתתי במיגו דמחילה כנ"ל.

ויכול למחול שוב גם השיעבוד נכסים מטעם שלא יצא מרשותו עדיין כנ"ל. וא"כ קשה כנ"ל דאף שאינו מוחל לא תהיה מקודשת מטעם אגוד גביה דגם השיעבוד נכסי אגוד גבי' גם לדין ולא יהיה מהני והנה הפ' כתבו דאי אמרינן סברת הש"ס לא שביק לדידי ומחיל לאחרני לא הוי מיגו דאי בעי מחיל דבוש הוא למחול להפסיד לה ולמחול להרויח לאחר ועדיף ממ"ש תוס' פ"ב דכתובות בשטר אמונה ע"ש.

וא"כ מיושב קושיותם דהא סמכה דעתה שיעטרף לשלם הפל מדינא דגרמי ונדאי לא ימחול כנ"ל. ולמ"ש י"ל דהפ"י בש"ס הוא בדשמואל פליגי היינו דסבר כשמואל דיכול למחול וממילא לא הוי קדושין אם שאינו מוחל דכיון שיוכל למחול ונאמן לומר עינתתי בחושפני במיגו דמחילה ולא יצא עדיין מרשותו גם השיעבוד נכסים ושוב אינה מקודשת מטעם אגוד גבי' ואמר ואבע"א דפליגי אי סמכא דעתה משום לא שביק לדידי כו' והיינו דאי אמרינן לא שביק כו' ממילא אינו נאמן עינתתי כו' במיגו דמחילה כנ"ל ושוב לא הוי אגוד גבי'.

דמה שיוכל למחול לא מיקרי אגוד גבי' דנה אינו מבטל החוב מעיקרו רק שמזיק עתה וכשורף כו' וכיון דאינו יכול לומר עינתתי כו' שוב שפיר מקודשת כנ"ל: ואף דלכאורה ז"א דכיון דאי מוחל צריף לשלם הפל א"כ שוב אינו נאמן עינתתי בחושפני במיגו דמחילה דעכשיו א"צ ליתן רק הדמים שנתן וכשימחול צריף ליתן הפל.

אף ז"א דהא הש"ף ו"ל כתב דאף אי אינו נאמן במיגו מ"מ הודאה זו עצמה הוי מחילה וג"כ צריף לשלם הפל ושפיר נאמן ע"ש. ואף דלכאורה א"כ שוב לא הוי אגוד גבי' גם מה שיוכל לומר עינתתי כו' כיון דכל הנאמנות הוא רק מטעם דהוי מחילה א"כ ג"כ אינו מבטל החוב מעיקרו רק עכשיו כמו מוחל וכנ"ל.

אף ז"א דהא לכאורה מה דצריף לשלם הפל פשאומר עינתתי כו' היינו משום דאין אנו מאמינים לו שהאמת פן דאם היינו מאמינים לו פן ודאי לא היה משלם רק דמים שנתן

דְּהָא לֹא הֵיזְה מְכִירָה כְּלָל רַב דְּאִמְרִינָן שְׁהוּא שְׁקֵרָא וְאָרְף עַל פִּי כּוּן מְהֵנִי הוּדְאָתוּ מִטַּעַם
מְחִילָה וּלְכַף צָרִיף לְשִׁלְמִים דְּהָא הֵיזְה הַמְכִירָה כְּדִין כְּנִ"ל.

אָרְף לְכַאֲוֵרָה לְמָה בְּאִמְתָּ לֹא יִהְיֶה נְאֻמָּן הָא אֵית לֵיה מִיגוּ דְּמְחִילָה רַב דְּלֹא הֵנִי מִיגוּ מְשׁוּם
דִּי צִטְרָרָה לְשִׁלְמִים הַכֹּל כְּשִׁימְחֹל כְּנִ"ל. וְאִ"כ פִּינּוּ דְּאִמְרִינָן דְּגַם עַכְשָׁיו כְּשִׁימְחֹל עֵינֵינִי כּוּ'
אָרְף דְּלֹא מְהֵנִי מִטַּעַם נְאֻמָּנוֹת מְהֵנִי עַכְ"פ מִטַּעַם מְחִילָה וְצָרִיף גִּ"כ לְשִׁלְמִים הַכֹּל וְאִ"כ שׁוּב
יִהְיֶה נְאֻמָּן מִטַּעַם נְאֻמָּנוֹת בְּמִיגוּ דְּמְחִילָה דְּהָא גַם עַכְשָׁיו מְשִׁלְמִים הַכֹּל וְלֹא גָרַע מְמִחִילָה
וְכִינּוּ דְּנְאֻמָּן מִטַּעַם נְאֻמָּנוֹת אִ"כ שׁוּב לֹא יִשְׁלַם רַב הַדְּמִים שְׁנָתָן פִּינּוּ דְּהִיאָתָּ כּוּן שְׁלֹא
הֵיזְה מְכִירָה כְּלָל כְּנִ"ל.

אָרְף ז"א דְּאִיף יְכוּלִין לְהִיאָמִין לוֹ הָא אִם יִהְיֶה הַדִּין דְּנְאֻמָּן וְאִ"ל לְשִׁלְמִים רַב דְּמִים שְׁנָתָן
אִ"כ שׁוּב אִינוּ נְאֻמָּן דְּלִיכָא מִיגוּ דְּבְמִחְלָה יִצְטְרָרָה לְשִׁלְמִים הַכֹּל וְהוּא כְּמ"ש הַנ"י רִישׁ ב"מ
גְּבִי חֲצִי שְׁלִי ע"ש.

וּלְכַף צָרִיף לְשִׁלְמִים הַכֹּל כְּנִ"ל. אִמְנָם עַכְשָׁיו דְּאִמְרִינָן דְּלְכַף צָרִיף לְשִׁלְמִים הַכֹּל אִ"כ שׁוּב
אִמְרִינָן דְּנִדְאִי אִמְרָא אִמְתָּ עֵינֵינִי בְּחֻשְׁבְּנֵי כּוּ' וְנְאֻמָּן מִטַּעַם נְאֻמָּנוֹת דְּהָא אֵית לֵיה שְׁפִיר
מִיגוּ דְּמְחִילָה כְּנִ"ל, וְאִ"כ לְעַנְיָן קְדוּשִׁין שְׁפִיר אֵינָה מְקַוְדָּשָׁת מִטַּעַם אֲגוּד גְּבִי דְּלֹא יִצָּא
מְרִשׁוֹתוֹ עֵדִינּוּ דִּיכּוּל לֹא מְרִינִי כּוּ' וְיִהְיֶה נְאֻמָּן בְּאִמְתָּ אָרְף דְּצָרִיף לְשִׁלְמִים הַכֹּל וּמְבַטֵּל
הַחֹב מְעִיקָרוֹ וּלְכַף אֵינָה מְקַוְדָּשָׁת וּמְשַׁנֵּי שְׁפִיר דְּפִלְגִי בְּדִשְׁמוּאֵל וְאָרְף שְׁצָרִיף לְשִׁלְמִים
הַכֹּל מְדִינָא דְּגֵרְמִי מְכָל מְקוּם לֹא מְהֵנִי כְּנִ"ל.

וּמִמִּילָא מִינְשָׁב גַם כּוּן קְוִשִׁית תּוּס' הַנ"ל דְּאִי יְכוּל לְמְחֹל בְּמַעְמַד ג' נֹזְקִי פְּלֹגְתִינָהוּ כּוּ'
וּדְכ"ע אֵית לְהוּ דְּר"ה. וְלִמ"ש א"ש דְּנָהִי דִּיכּוּל לְמְחֹל מ"מ סְמָכָא דְּעֵתָה דְּהָא יִצְטְרָרָה
לְשִׁלְמִים הַכֹּל מְדִינָא דְּגֵרְמִי וְכָאן לֹא שְׁיָרָה הַנ"ל דְּנִימָא פִּינּוּ דִּיכּוּל לְמְחֹל יִהְיֶה נְאֻמָּן עֵינֵינִי
בְּחֻשְׁבְּנֵי בְּמִיגוּ ז"א פִּינּוּ שְׁהֵיזָה בְּמַעְמַד ג' אִינוּ נְאֻמָּן עֵינֵינִי כּוּ' אָרְף דְּאֵית לֵיה מִיגוּ לְדַעַת
הַרְבֵּה פּוֹסְקִים ע"ש ב"ח מ' וְלֹא הֵנִי אֲגוּד גְּבִי רַב שְׁיִמְחֹל בְּאִמְתָּ וְיִצְטְרָרָה לְשִׁלְמִים כְּנִ"ל.

אָבֵל שְׁפִיר י"ל דִּיכּוּל לְמְחֹל בְּמַעְמַד ג' כְּנִ"ל. וְהָא דְּפִסְקוּ דְּאֵינָה מְקַוְדָּשָׁת אָרְף דְּמִמ"נ
כְּנִ"ל.

הֵינּוּ גִ"כ מְשׁוּם שְׁלֹא תוּכַל לְהוֹצִיא מִמְנוּ רַב הַדְּמִים שְׁנָתָן וְכְמ"ש כְּנִ"ל: (ל) אַע"פ
שְׁהִקְנָהוּ לָהּ בְּכַתִּיבָה וּמְסִירָה אֵינָה מְקַוְדָּשָׁת אֲלֵא מְסָפָה. הֵינּוּ שְׁמָא לֹא סְמָכָא דְּעֵתָה
שְׁמָא יְמִחְוּל דְּקִי"ל כְּשִׁמְוֵאל כּוּ'.

וְהִקְשׁוּ תּוּס' וְרִא"ש הָא צָרִיף לְשִׁלְמִים מְדִינָא דְּגֵרְמִי וּמָה תְּפָסִיד וְהוֹכִיחוּ מְזָה דִּא"צ לְשִׁלְמִים
רַב דְּמִים שְׁנָתָן וְהֵינּוּ פְּרוּטָה ע"ש בְּרִא"ש אוֹ מְשׁוּם דְּאֵינָה רוּצָה לְמִיקָם בְּדִינָא וְדִינָא
ע"ש וּבְאִמְתָּ אִינוּ מוּבָן לְמָה לֹא יִשְׁלַם רַב דְּמִים שְׁנָתָן וְלָמָּה עֵדִיף מְשָׁאֵר גוֹרָם.

וְהָרִא"ש ז"ל ספ"ק דב"מ פתב הטעם משום דמעיקרא זביני ריעי ניהו דהא ידע דיוכל
למחול ולכך א"צ ליתן רב דמים שנתן ע"ש. וגם זה אינו מובן מה בכך שידע דיוכל
למחול הא ידע דכשימחול יצטרף לשלם לו מדד"ג וכמו אלו ידע שיוכל לשרפו או
להזיקו שאר הניזק ובאמת לכך פסקו הפ' דצריף לשלם הכל כנ"ל.

ונראה די"ל הטעם דהנה במוחל אינו צריך לשלם כל דמי החוב הפתוב בפטר רק כפי מה ששנה החוב למכור במבואר בפוסקים ובתוס' ורא"ש ע"ש והיגו דכשהחוב הוא על מנה מסתמא שנה למכור פחות מעט דהלוקח לא יתן כל דמיו ואינו שנה רק צ"ט דהא הוא חוב שיצטרף לגבותו וא"כ פשמוחל המוכר א"צ לשלם רק צ"ט פנ"ל וא"כ נראה דשוב נגד הלוקח שנה עוד פחות דכשקונה החוב של ק' ושנה אצלו צ"ט בעבור שהיא רק חוב וא"כ שנה פחות מצ"ט דהא יודע שיוכל למחול ואף שיצטרף לשלם מדד"ג מ"מ הא לא ישלם רק צ"ט וא"כ לא יגיה לו חוב רק של צ"ט על המוכר בעד המחילה וכשהחוב הוא צ"ט ממילא אינו שנה אצלו רק צ"ח וכה"ג וא"כ מי שלוקח החוב לא יתן בעד החוב ק' רק צ"ח מטעם הנ"ל וא"כ שוב אינו שנה למכרו רק בצ"ח וא"כ פשמוחל המוכר שוב לא יצטרף לשלם מדד"ג רק צ"ח אף שמשלם הכל דלא פהרא"ש מ"מ א"צ לשלם רק מה ששנה במבואר שם.

וכיון שאיני שנה להלוקח רק צ"ח פנ"ל. ממילא לא יצטרף ליתן פשימחול רק צ"ח פנ"ל.

וא"כ שוב אינו שנה להלוקח רק צ"ז דהא פשימחול לא יגיה לו רק חוב של צ"ח ושנה פחות פנ"ל ושנה רק צ"ז וממילא שוב פשימחול לא ישלם אלא צ"ז כמו ששנה ושוב שנה עוד פחות וכן חוזר חלילה וא"ש ממילא טעם הנ"ל דא"צ לשלם רק דמים שנתן דאיהו נימא שישלם הכל והיגו כל מה ששנה והא מ"מ שנה פחות פנ"ל כיון דידע שיוכל למחול וזביגי ריעי ניגהו פנ"ל וא"צ ליתן רק מה שנתן פנ"ל.

ובקידושין ג"כ א"צ ליתן רק הפרוטה פנ"ל ומה שנתן י"ל או משום אחריות או דהא שנה שנתן פנ"ל ובזה מיןשב ג"כ דלכאורה למ"ש הרא"ש הטעם בקדושין דלא ישלם רק פרוטה שנתנה קשה דהיא דכל החוב הוא רק פרוטה תהיה מקודשת שיצטרף לשלם הפרוטה פנ"ל.

ולמ"ש א"ש דכשהחוב רק פרוטה ממילא שנה פחות ואינה מקודשת וכשימחול ג"כ לא יצטרף לשלם רק פחות מפרוטה פנ"ל: ובמ"ש יש ליישב מה שהקשו תוס' להפ' דבמעמד ג' יכול למחול ג"כ למה לא אמר דכ"ע אית להו דר"ה רק באשה סמכא דעתה קא מפלגי פנ"ל.

וי"ל דהנה קשה כמ"ש לעיל איהו אמר דסמכא דעתה דלא שביק לדידי ומחיל לאחרוני. הא מ"מ שמא לא ירצה ליטבע כשיטעון אשתבע לי דלא פרעתיה וממילא תפסיד ועל זה לא שייך לא שביק כו'.

ולמ"ש י"ל דהא כל הטעם דכשאינו נשבע מפסיד הוא משום שאם יודה שגפרע יגיה נאמן במיגו דאי בעי מחיל במבואר ח"מ ס"ו ע"ש: והרא"ש ב"מ הקשה איהו נאמן במיגו דמחילה הא יגיה צריך לשלם הכל מדד"ג והוכיח מנה ג"כ דא"ל לשלם רק דמים שנתן פנ"ל ע"ש.

וא"כ למ"ש דהטעם דא"צ לשלם הכל משום דהא שנה אצלה פחות שמא ימחול ויגיה החוב על פחות פנ"ל. וא"כ כיון דאמרנינו דסמכא דעתה שלא ימחול משום לא שביק לדידי כו' וא"כ שוב שנה אצלה כל החוב וממילא שוב צריך לשלם לה מדינא דגרמי כל

החוב דהא שנה פנ"ל וממילא לא יהיה נאמן כלל פרוע במיגו דמחילה ומשני שפיר דלר"מ דסמכא דעתה משום לא שביק לדידי כו' ממילא שוב סמכא דעתה דכשמיחול יצטרף לשלם הפל דשנה לה פנ"ל ולא יהיה נאמן פרוע אף שיודה וממילא אינו צריך כלל לישבע אף שיטעון אישתבע לי פנ"ל.

וסמכא דעתה פנ"ל. ובמ"ש י"ל הטעם במאי פליגי רבנן וסברי דלא סמכא דעתה דלא אמר הטעם ע"ש.

ולמ"ש י"ל דהא תוס' ב"ק פ' מרובה הקשו הא קי"ל דבר הגורם למזון לאו כמזון דמי גבי שומר כו' ולמה קי"ל בשורף שטרותיו של חבירו חייב משום דד"ג ותימצו דהתם בדבר הגורם למזון אינו שנה רק לו אבל בשורף שטר ראוי למפור השטר לכל אדם ושנה לכל חייב ע"ש.

וא"כ למ"ש הטעם דמועיל לא שביק לדידי ומחיל לאחרוני אף דעדיין שמה לא ישבע היינו משום שלא ישבע דאינו נאמן במיגו דמחיל דיהיה חייב לשלם הכל ואף דהא אינו שנה ללוקח משום שמה ימחול מ"מ הא שנה אצלה משום לא שביק לדידי כו' וא"כ לדברי תוס' הנ"ל ז"א דלענין זה ששנה אצלה משום לא שביק שוב לא יצטרף כלל לשלם כשמיחול רזה המותר הוי רק דבר הגורם למזון שהיא יכולה לגבות דזה אינו שנה רק לה לבד משום לא שביק לדידי ומחיל כו' אבל לענין למכרו לאחר שוב אינו שנה כמ"ש לעיל וא"כ כשמיחול לא ישלם גם לה רק מה ששנה לאתר ולאחר אינו שנה כמ"ש דבכל פעם שנה פחות ואף שאצלה שנה הפל דלא ימחול והיתה גובה כולו מ"מ זה רק גורם למזון פנ"ל.

וא"כ שוב נאמן פרוע במיגו ויצטרף לישבע ואי לאו תפסיד ושוב לא סמכא דעתה פנ"ל. וא"ש דפליגי בהא ר"מ ורבנן דר' מאיר דסבר דבר הגורם למזון כמזון כדאמר בכתובות דר"מ סבר כר"ש סבר שפיר דסמכא דעתה משום לא שביק לדידי כו'.

וא"ל שלא ישבע ז"א דליכא מיגו שיתחייב הפל מדד"ג פיון שאצלה שנה משום לא שביק כו'. אבל רבנן דסברי לאו כמזון דמי רק שורף שטר חייב כמ"ש תוס' ושפיר סברי דלא סמכא דעתה דשמה לא ישבע ונאמן במיגו דלא יצטרף לשלם ג"כ רק הדמים שנתן וכיון דלאו כמזון דמי פנ"ל ופליגי שפיר פנ"ל.

וממילא מןושב דאף דבמעמד ג' יכול למחול מ"מ לא מצי ע לומר דפליגי במעמד ג' אי סמכא דעתה ז"א דכאן אינו צריך לישבע פיון שהיה במעמד ג' כמ"ש תוס' ב"מ כ' וממילא גם לרבנן סמכא דעתה פנ"ל.

דלענין מחילה לחוד סברי גם כן דסמכא דעתה משום לא שביק לדידי כו' פנ"ל: אף יש לדחות קצת דמ"מ הא גם למאן דלא דאין דינא דגרמי מ"מ שנה שטר חוב דבר מה על הספק שמה לא ימחול אף דכשמיחול יהיה פטור לגמרי מ"מ שנה ספק זה ואם כן מ"מ צריך לשלם מדינא דגרמי עתה עכ"פ זה השווי של הספק מה ששנה אף אי היה פטור לגמרי אם מוחל ומה בכך שגפחת פנ"ל.

אמנם מ"ח לענין קדושין א"ש דאינה מקודשת דשפיר לא סמכא דעתה פיון דלא ישלם כל דמי שווי השטר וכמו להרא"ש דמשלם דמים שנתן פנ"ל: עוד י"ל הטעם דאינו

משלם הפל מדד"ג דהנה הרמב"ן ז"ל בדיני דגרמי שלו הקשה למה מוכר שטר חוב ומחלו חייב וכן זיכה את החייב או חייב את הזכאי הא הוי היזק שאינו ניכר דקי"ל לא שמייה היזק ותירץ דלר"מ גרמי הוי כמו לרבנן גוף המעשה וכינן שגורם להיזק מכפר שגורם ליקח ממונו של זה וליתן לזה הוי פנוטל מזה כו' ע"ש וכן במוחל מה שגורם שלא יגבה החוב כנ"ל.

והנה לכאורה עדיין קשה למ"ש תוס' ב"ק ה"ל דהא גבי שור הנסקל קי"ל דגורם לממון לאו כממון אף שהפסידו שהיה יכול לפטור עצמו ולמה בשורף שטר חייב ותירצו דהתם אין ההיזק רק הגורם שגורם לו שישלם ולא פטור עצמו וזה הוי רק גורם לממון ופטור אבל בשטר חוב שהוא שנה לכל העולם ממון למכרו וכינן ששורפו הוי כמו שהזיקו שאר חפץ השנה ממון בזה קי"ל דחייב אף שאין גופו ממון ע"ש.

וא"כ קשה דמ"מ במוכר שט"ח ומחלו יהיה פטור דהא לענין מה שהפסידו שהיה יכול לגבות ועתה אינו יכול לענין זה הוי רק גורם לממון ופטור רק דיתחייב על המחילה שהפסידו גוף השטר, השנה ממון והא לענין זה פטור ג"כ דהוי היזק שאינו ניכר דהא השטר הוא אחר המחילה כמו קודם לכן רק שאינו שנה עתה והוי כמו מטמא ומדמע ומנסה כו' דלא שייך תירוצ הרמב"ן ה"ל דהא לענין הפסד שלא יוכל לגבות הוי רק גורם לממון כנ"ל ובשלקמא בשורף הוי היזק ניכר משא"כ במוחל קשה כנ"ל ויש לחלק בדוחק.

אמנם י"ל דבאמת הטעם דחייב הוא רק כמו מנסה במזיד דחייב משום שלא יהיה כל אחד ואחד הולך ומנסה יינו של חברו וכן בכל היזק שאינו ניכר ע"ש ולכך חייב כנ"ל במוחל.

ובזה י"ל טעם הפוסקים ח"מ סי' ס"ו במוחל לעצמו וכו' ג: סימן כט סעיף א האומר לאשה הרי את מקודשת לי בדינר זה על מנת שתתזירהו לי אינה מקודשת. (אבל האשה שנתנה לא מעמ"ל לאחר ל' כדי לקדשה בה בתוך ל' ונתן לה תיף ל' לק' מקודשת.

י"א דאם נתן לה מעמ"ל ואמר בהנאה זו שאת נהנית כו' מקודשת): (א) ע"מ כתב ב"ש עמ"ש הב"ח דמייירי בכפל כו' דבתוס' כו' אומדנא כו' ע"ש. ואיני מבין הא ע"כ צריף שיהיה אומדנא בלי התנאי.

דאל"כ תמיד אומדנא אף שלא כפל וא"כ באתרוג שייף שאינו רק לצאת שגם הוא צריף. וכהא דזבין למיסק כו' דאומדנא דאין אדם מוכר כו' או לא איצטריוף זוזי כו' וסגי בלי ד"ת רק גלוי דעת.

דכשאין מקוים התנאי יש אומדנא שלא היה מקנה כלל משא"כ קדושין וכו' ג דכל פסוף קדושין אדם נותן לחלוטין ואין שום אומדן דרוצה שתתזיר רק מחמת התנאי. ואי לא כפל לא מהני שדעתו גם שלא יקנים לא תבטל: ונראה ליישב פונתם.

דהא בלא תנאי אם אמר ותתזיר הוי שויר שאין מקנה כלל כדאמר בבכורות לענין פדיון דהוי אזיל כו' שיתזיר לו א"ל לא גמרת ואקנית ואינו פדוי כו' והוי כמתנת ב"ח כו' רק בדרף תנאי מהני דבאופן זה ע"מ להתזיר גמר ואקני והחלוק כמו בגט בין חוץ

לפלוני דהוי שיור ואינו גט ובין על מנת שלא תנשא לפלוני כו' דמהני דכשמתקיימת התנאי הותרה לכל אף לפלוני.

רק שא"א שאז לא יהיה גט כלל ע"ש. וכן ממש בהנ"ל דכשמתקנת הנה לגמרי שלא כמו שא"צ להחזיר פנ"ל וא"כ לא שייך לומר לפי שלא כפול בטל התנאי א"כ ישאר דבורו שתחזיר לו ולא דרך תנאי א"כ לא הוי נתינה כלל דלא גמר ואקנה.

ושוב מהני דרך תנאי אף שלא כפול, ושפיר דמי כמו אומדןא גבי אדעתא למיסק כו'. דבלי התנאי לא הנה מוכר כלל ושפיר מהני הגילוי דעת וכן אחרוג וממילא גם בק' וכה"ג בעמ"ל שפיר פיון שמגלה דעתו שלא רצה להקנות לחלוטין רק שתחזיר ושוב בלי התנאי לא גמר ואקני ואינו נתינה כלל.

ושוב יועיל ג"ד גם בלא כפול, משא"כ שאר תנאים דהנתינה מצד עצמה פראוי פנ"ל. ומ"מ א"א לומר פן דהא בש"ס גיטין ע"ה בגט עמ"ל אמר דבעי כפילא אף דשייך ג"כ פנ"ל: ונראה דתוס' שהקשו רק על אחרוג ולא מקודם משום שלא הוזכר מקודם דאי לא החזיר בטל הנתינה.

וי"ל דממ"נ אי מעמ"ל לא הוי נתינה א"צ דיני תנאי דאין פאן נתינה כלל ולא קשה דנאמר פיון שאין ד"ת לא יצטרך להחזיר ויהיה מתנה דל"ש תנאי בטל ומעשה קיים רק כשיש מעשה משא"כ אי לא שייך נתינה ואי מעמ"ל שמה מתנה י"ל באמת דגם שלא החזיר מהני משום דלא כפול בטל התנאי.

ועכ"פ שפיר פריה הש"ס ממ"נ אי עמ"ל כו'. רק על רבא דאמר באחרוג החזירו יצא לא כו' לא יצא הקשו שפיר פיון דס"ל עמ"ל שמה מתנה שוב גם לא החזיר יצא דלא כפול ותיירץ דמהני גילוי דעת פנ"ל.

אבל בשאר דברים פדיון וכה"ג י"ל באמת דפדוי אף שלא החזיר פיון דלא כפול ומסיק שפיר בכולהו קני פנ"ל פיון דעמ"ל שמה מתנה שוב בעי כפילא וא"ל תנאי בטל ומעשה קיים פנ"ל.

ובקדושין י"ל ג"כ פיון דלרמב"ם ז"ל מן התורה אין פאן נתינה בקדושין עמ"ל. ולתוס' י"ל מדרבנן מעמ"ל לא שמה מתנה בקדושין ואין פאן מעשה כלל.

וא"צ ד"ת אף ממ"מ קשה למה תקנו בזה הא כמו שמן התורה דהוי מתנה ובטל התנאי בלא כפול ושוב לא יהיה דמי לחליפין כלל דא"צ להחזיר [חסר סיום הענין]: סימן ל סעיף ז א"ל התקדשי לי בדינר זה נטלתו וזרקתו לים כו'.

לשון הברייתא. ותמוה דלשון נטלתו משמע דעשתה מעשה שמורה רצוי לקדושין דשתיקה בשעת מתן מעות הוי כאמרה הו דקיבלה.

ואיך מהני מה שזרקתו אח"כ הא תוף פדי דבור לאו כדבור בקדושין ודלמא הדרא בה ואין לומר דוקא הוא א"ל תוף פדי דבור לא היא דלשון הש"ס כל התורה כו' חוץ מקדש ומגרש ע"ש.

אף בב"ב לשון הגמ' בר מקדושין כו' משמע גם היא וכ"כ בש"ע סי' מ"ב. ואפשר נהי, דקי"ל סוף פ"ק דחולין וגטין דספק א"א הוכיח סופו על תחילתו.

דוקא אחר כ"ד אָבֿל תוֹף פֿדי דבור אַמרינן הוכיח סופו ע"ת שְׁהַקְבִּילָה הִיָּה פֿדי לְזַרְקוּ. אולם אינו מוכן מה טעם יְהִיָּה מוכח שְׁהַקְבִּילָה לְזַרְקוּ.

אם א"ר להתקדש לא הִיָּה לָהּ לִיטוֹל מה לָהּ לְקַבֵּל וְלִזְרוֹק שֶׁל חֲבִירוֹ וְאֶפְשָׁר דְּזָה בְּזִיוֹן יוֹתֵר מֵאֵם לֹא קִבְּלָה וּא"ל עַל כָּל פָּנִים סָפֵק לִיְהוּי דְלָמָּא הִדְרָא בָּהּ ז"א דְמִסְתַּמָּא לֹא תְלִינן תוֹף כ"ד בְּחֻזְרָה וְתוֹלִין יוֹתֵר שְׁהוֹכִיחַ ע"ת פנ"ל.

אף בְּשִׁדְיָה קִשָּׁה לָמָּה נְתִלִי לְבִזּוֹת. אף י"ל דְגַם חֻזְרָה אֵין סְבָרָא בְּשִׁדְיָה: לְכַאוּרָה הִיָּה אֶפְשָׁר דְּהָא דא"מ תוֹף כ"ד חֻזְרָה ע"כ אף שְׁחֻזּוֹר רַק מִהֲנִתִּינָה שְׁהַקְנָה לָהּ ג"כ לֹא מִהֲנִי דְאֵין סְבָרָא לומר רַק שְׁחֻזּוֹר מִהַקְדוּשִׁין לְחֻד וְהַקְנָנָה רוּצָה.

לֹא פְשָׁחוֹזֵר מִהַקְנָנָה דְמִשְׁמַע סְתָמָּא דְכִינּוּן דְתִלִי הֵךְ בְּהֵךְ שְׁהַקְנָנָה הִיָּה לֵק' גַּם מִהַקְנָנָה א"י לְחֻזּוֹר. וְכֵן הִיא שְׁתַּחֲזוֹר רַק מִהֲזַכִּיָּה ג"כ אֵין סְבָרָא שְׁיֹעֵיל כִּינּוּן דְהַזַּכִּיָּה תִלִי בְקַדוּשִׁין.

אָבֿל בְּזָה שְׁזַרְקָתוֹ י"ל דְלַעֲנִין זֶה תוֹף ר"ד פֿדבור שְׁאֵין פֿאן זְכִיָּה בְכֶסֶף ק' כָּלֵל כִּינּוּן שְׁנֶאֱבַד תוֹף כ"ד או זְרַקָתוֹ קמ"י וְכֵאלוֹ לֹא הִיָּה שְׁלָה אף רַגַע א' או כִּינּוּן דְמִתְנָה ע"מ לְהַחֲזִיר בֵּק' לֹא מִהֲנִי לְרַמְב"ם מִה"ת פְּתִילִפִּין ק"ס דְהִדְרָה לְמֵאֲרִיָּה וְלַתוֹס' דְרַבְּנָן דְמִי לֵק"ס.

וְכֵן בַּהֲנַ"ל דְרַגַע א' שְׁלָה וְאֵח"פ הִדְרָה וְאף דְכְּשֶׁקְבִּילָה וְאֵח"פ מְחֻזְרָת לֹא בְטַל הַקְדוּשִׁין דְאָז לֹא הִי לְהַחֲזִיר מִשָּׂא"כ תוֹף כ"ד הִיָּה כְּאֵלוֹ הִיָּה מִיָּד לְהַחֲזִיר מ"מ אֵינוֹ נִרְאָה. וְנִרְאָה יוֹתֵר כֵּן לַעֲיִל דְהוֹכִיחַ שְׁהִיָּה קִבְּלָה לְזַרוֹק שְׁהוּא בְּזִיוֹן יוֹתֵר או אֶפְשָׁר לְמֵאֵי דְאָמַר בְּתַמּוּרָה וּב"ק ע"ג ת' עוֹלָה ת' שְׁלָמִים כו' אֵם לְכַף נִתְפָּנוֹן מִתַּחֲלָה כו' וְאֵם נִמְלָךְ כו' תוֹף כ"ד כו', מִשְׁמַע שְׁגַם תוֹף כ"ד יֵשׁ לְרֵאוֹת אֵם נִתְפָּנוֹן או חוֹזֵר ע"ש וּבְתוֹס' מִשְׁמַע, דְתוֹף כ"ד קִטּוֹן נִרְאָה כְּנִתְפָּנוֹן מִתַּחֲלָה ע"ש, אֵם כֵּן י"ל גַּם פֿאן בְּנִרְאָה שְׁנִתְפָּנוֹנָה מִתַּחֲלָה לֹא כְּנִמְלָךְ.

וְהִיָּה לְפּוֹסְקִים לְבָאֵר. דִּי"ל שֵׁם נֶאֱמָן מִה שְׁאֵינוֹ כֵּן בְּקַדוּשִׁין.

וְעֵינֵין רַמְב"ם ט"ו מִה' מַעֲשֵׂה הַקְרָבָנוֹת וּבמ"ל שָׁם: סִימָן לָהּ סְעִיף ב הַשְּׁלִיחַ נַעֲשֵׂה עַד לְפִיכָף אֵם עֲשֵׂה ב' שְׁלוּחִים לְקַדֵּשׁ כו' בד"א כו'. בִּירוּשְׁלַמִי אֵיכָּא פְּלוּגְתָּא בְּזָה מ"ד הִדָּא דְתִמָּא בְּקַדוּשִׁי שְׁטַר אָבֿל בְּקַדוּשִׁי כְּסָף נַעֲשֵׂה כְּנִוּוּעַ בְּעֻדוֹתוֹ.

וְחַד אָמַר מִכִּינּוּן שְׁהֶאֱמִינְתוּ הַתּוֹרָה אף בְּקַדוּשִׁי כְּסָף נֶאֱמָן כו' ע"ש וְהַר"ן ז"ל תָּמָה מִמ"ב אֵי קוֹדֵם דְתִיָּקוֹן רַבְּנָן שְׁבוּעַת הַיָּסֵט לָמָּה הָיִי כְּנִוּוּעַ לְחַד מ"ד וְאֵי בְּתַר דְתִיָּקוֹנוֹ הַיָּסֵט אֲמֵאֵי פְּלִיג מֵאֵי בְּכַף שְׁהֶאֱמִינְתוּ תוֹרָה ע"ש.

וְנִרְאָה דְהֵנָּה לְכַאוּרָה קִשָּׁה לָמָּה קוֹדֵם דְתִיָּקוֹן הַיָּסֵט אף שְׁלִיחַ אָחֻד וְעַד אָחֻד מִצְטַרְפִּין גַּם בְּדִינֵי מְמוֹנוֹת וְהָא תוֹס' הַקְשׁוֹ אֵהָא דְאָמַר בְּש"ס מִיָּגוֹ דְאֵי בְּעֵי אֶמְרֵי אֵהָדְרִינְהוּ לְלָנָה כו' וְהַקְשׁוֹ דְהָא הָיִי מִיָּגוֹ בְּשָׁנִים דְלֹא אֶמְרִינן שְׁאֵין א' יוֹדַע מַה בְּלֵב חֲבִירוֹ וְתִירְצוּ דְכָאן דְרוּצִין לְפָטוֹר עֲצָמָם מִמָּמוֹן מִסְתַּמָּא גַּם הַשְּׁנֵי יִסְפִּים ע"ש.

וא"כ קשה דזה שפיר כפשנייהם שלוחים אבל בשליח א' ועד פשר עמו נימא דהוי מיגו דבי תרי ונהי השליח נוגע שמה הב' לא יאמר בן דלא שייך תירוץ תוס' דמסתמא יספיק דהא השני אינו צריך לפטור עצמו כלל ואין פאן אלא עד אחד פנ"ל.

אף י"ל דהנה לכאורה קושית תוס' אינה מוכנת כלל שהביאו ראיה מהא דאנוסים היינו דלא מהימני במיגו דפרוע וכה"ג דהוי מיגו בשנים. ולא דמי כלל דבשלמא התם דאינם נאמנים מטעם עדות כלל דהם חונרים ומגידיים וכה"ג רק שיהיו נאמנים במיגו לחוד על זה שייך שפיר איה נאמין להם במיגו ויהיה הוכחה שאומרים אמת דאי משקרים יאמרו פרוע והא אינו ראיה דשמה באמת משקרים ורוצים להפסיד למלנה והא דלא אמרו פרוע דירא שמה השני לא יאמר בן ולא יהיו נאמנים בעדותם להפסיד למלנה והם רוצים להפסידו ולכך אומרים אנוסים ואין פאן מיגו אבל פאן דנאמנים עכשיו מטעם עדות שהם עדים פשרים שפרעו למלנה רק דנימא שהם נוגעין דלכך אומרים שרוצים לפטור עצמם א"כ שפיר אמרינן דהא לפטור עצמם יש להם טענה אחרת אהדרינהו ללנה דג"כ נפטרו.

ואף אם השני לא יאמר בן מ"מ יהיה פטור הוא דלא יהיה הב' נאמן לחיבו. ואף דאם הב' לא יאמר בן לא יהיה ב' עדים ולא יהיו נאמנים מ"מ מאי בכך הא עכ"פ כיון שפטר שוב אינו נוגע בעדות בטענת פרענו למלנה ונאמנים בתורת עדות.

דבשלמא התם שיהיה הנאמנות מצד מיגו שייך לומר כיון שרוצים להיות נאמנים נגד המלנה אנוסים לפסול השטר אינו מיגו שמה הב' לא יאמר ולא יפסול השטר והם רוצים לפסול משא"כ לענין חשש שבועה כיון שביין כף ובין כף יהיה פטור מאי בכך שלא יהיו נאמנים בתורת עדות הא שוב נאמנים משום עדות פנ"ל: וי"ל דקושית תוס' הוא.

די"ל ב' טעמים במיגו בשנים חזא באנוסים מיגו דפרוע ירא לומר פרוע שמה הא' יאמר אנוסים כמו עכשיו ויהיה הוא מוכחש ממנו מלבד מה שלא יהיו נאמנים וגם שמה לא יאמר השני כלל דהא אינו מוכרח להעיד רק עתה לע"ד שרוצה להפסיד וכשיאמר הוא פרוע שמה הב' לא יאמר כלל דלמה יעיד אנוסים להיות מוכחש בחנם.

וממילא כיון שאין השני רוצה לומר פרוע לא יעיד כלל רק דמ"מ לא הוי מיגו דגם הוא אינו רוצה לטעון פרוע שמה הב' לא ירצה לומר פרוע ולא יעיד כלל וממילא לא יהיה נאמן והוא רוצה לפסול השטר ולא הוי מיגו פנ"ל והנה טעם זה לא שייך באמת פאן כמ"ש דאף אם הב' לא יעיד כלל מ"מ כיון שיהיה נאמן נגד עצמו אינו נוגע רק טעם הב' שייך גם פאן שאינו רוצה להיות מוכחש ושמה יאמר פרענו למלנה ויהיה מוכחש עכ"פ אף שיהיה נאמן.

והקשו תוס' שפיר דבשלמא התם לא שייך טעם זה שמה יאמר הב' אנוסים ויהיה מוכחש דז"א פנ"ל. דלמה יעיד הב' כלל כיון שיהיה מוכחש ולא יהיה נאמן.

וצ"ל טעם הנ"ל דעכ"פ גם אם לא יעיד כלל ג"כ אינו מיגו כיון שלא יהיה נאמן וכנ"ל. משא"כ פאן אף דטעם זה לא שייך פנ"ל.

מ"מ פאן שוב שייך טעם הנ"ל דירא לומר אהדרינהו כו' שמה יכחישנו ויאמר פרענו ויהיה מוכחש עכ"פ פנ"ל דכאן לא שייך סברא הנ"ל למה יעיד כלל הב' ז"א דהא גם

הב' הוא שלים וצריף אינה טענה לפטור וע"כ יטעון ושייך שוב טעם הנ"ל דהוי בשנים כו' שפא יכחישנו וטעם זה שייך גם לענין נוגע בעדות פנ"ל והקשו שפיר וע"ז תירצו דמסתמא גם השני יסכים פיון שרוצה לפטור עצמו גם כן פנ"ל: וממילא מינשב הנ"ל דבשלים ועד דעלמא למה יהיה נאמן.

ולנה"ל א"ש דבכה"ג בל"ז לא הוי פלל מיגו בשנים דכאן שפיר למה יעיד הב' שאינו מוכרח לטעון פלל פיון שאינו שלים רק טעם הנ"ל שייך שפא לא יעיד פלל ולא יהיו נאמנים וזה לא שייך פלל לענין נוגע בעדות פיון דמ"מ יהיה פטור פנ"ל ולכך שפיר הוי גם השלים עד פנ"ל ומינשב הירושלמי הנ"ל ג"כ.

דלכאורה למה נקיט דינו דוקא בשלים אחד ולא בב' כדאמר ר"נ וגם דאמר נעשה פנוגע בעדות אינו מדוקדק דהא בתר דתיקון הוה נוגע ממש וגם הלשון מפיון שהאמינתו תורה אינו מוכן ולהנ"ל א"ש דאיירי קודם דתקינו הוה בשלים א' ועד דעלמא פנ"ל.

ולכך סבר חד מ"ד דהוי פנוגע והיינו פקושית תוס' הנ"ל דכאן הוי שפיר מיגו בשנים שפא יכחישנו הב' פיון שאין הב' צריף לפטור עצמו ולא שייך תירוץ תוס' הוי נוגע שפא יכחישנו ולא סבר סברא הנ"ל דמסתמא לא יעיד ואף שאינו נוגע ממש דהא מ"מ הוי פנוגע שאינו רוצה להיות מוכחש פנ"ל.

ור"י פליג נאמר מפיון שהאמינתו תורה והיינו כמ"ש דבשלים באנוסים וכה"ג דאינו עתה רק שיהיה נאמן במיגו שייך בשנים פנ"ל. אבל הכא פיון שהאמינתו תורה עתה בתורת עדות שוב גם בקדושי פסך נאמן דאינו נוגע פיון שפין פך ובין פך יהיה נאמן לפטור עצמו ואף שלא יהיה עדות שוב אינו נוגע פנ"ל ומנהי וי"ל שפיר דבתר דתקינו הוה ל"ע הוי נוגעין פנ"ל וא"ש.

ומינשב ג"כ דבגמ' דידן ליכא פלוגתא דהא ר"נ אמר באומר לשנים דשניהם שלוחים ובזה לא פליגי פלל פנ"ל: עוד יש לפרש הירושלמי דהנה, קשה למה הוי עד הצריף שבועה הא אמרינו מיגו דחשוד אממונא חשוד אשבועה רק משום ספק מלנה כו' והטעם דמזון איתא בחזרה משא"כ שבועה ואם כן פאן פיון דמעיד בתורת עדות אהדרינהו למלנה א"כ לאו דלא תענה ג"כ ליתא בחזרה כמו שבועה וא"כ אינו צריף לישבע פלל דאי שקר חשוד אלא תענה וחשוד אשבועה ג"כ וכן הקשה בס' פ"י ולכאורה י"ל דאדרבה אי נימא דלא יצטרכו לישבע עתה פשאומרים פרענו למלנה מטעם הנ"ל א"כ ודאי אינם נאמנים דשוב הוי נוגעין דאם יאמרו אהדרינהו ללנה אז שפיר תתייבו שבועה דאז אינם מעידים בתורת עדות רק פוטרים עצמם ויהיה שייך טעמא דאיתא בחזרה פנ"ל ועכשיו פטורין משבועה והם נוגעין פנ"ל אף ז"א דכיון דאמרינו דמיגו דחשוד אעדות שקר חשוד אשבועה א"כ אינו נוגע ג"כ דאף דאם יאמרו אהדרינהו ללנה יצטרכו לישבע באמת ישבעו ג"כ דמאי חילוק להם בין שמעידין עתה שקר או ישבעו פנ"ל ואף דעכשיו אינם צריכין לישבע מ"מ לא הוי נוגעין פנ"ל.

ובאמת י"ל דמ"מ לא קשה למ"ש שיטה מקובצת ב"ב אהא דאמר גבי מוכר קרקע דאינו מעיד לו עליה דלא ניחא ליה למינהי לנה רשע ולא ישלם והקשו הא עתה יותר רשע

שְׁמַעִיד שְׁקַר וְתִירֵץ דַּמ"מ פִּינּוֹן שְׁבֵלֵא אִיסוֹר הַעֲדוֹת טַעֲנָה זֹו טוֹב לֹו יוֹתֵר שׁוֹב הָוִי נוֹגַע
שְׁהוּא זְכוּתוֹ וְאִינוֹ עֲדוֹת ע"ש.

וּא"כ גַּם פֶּאן פֶּנ"ל פִּינּוֹן שְׁעַתָּה אִינוֹ צָרִיף לִישָׁבַע וְאִז יִתְחַיֵּיב שְׁבוּעָה פְּשׁוּעָן אֶהְדְרִינָהוּ
כּו' א"כ לֹא גָרַע עַכ"פּ וְלֹא נִיחָא לְמַהוּי לְנָה רִשְׁעָ כּו'. רַק לְתִירוּץ אַחַר שְׁתִירְצוֹ שְׁם
שְׁיִהְיֶה מְוַחֲזָק רִשְׁעָ אֲצֵל הַעוֹלָם ע"ש זֶה לֹא שְׁיִיף, פֶּאן דָּאִין חִילוּק וְקִשָּׁה פֶּנ"ל.

וּע"כ צ"ל פִּינּוֹן דְּנוֹגַע לְזְכוּתוֹ וְאִינוֹ נְאָמֵן אִינוֹ עוֹבֵר כְּלָל בְּלֹא טַעֲנָה שְׁאִינוֹ עַד פִּינּוֹן שְׁאִינוֹ
פּוֹעֵל כְּלוּם וּכַמ"ש הַרְאָב"ד גָּבִי אִין אָדָם מְשִׁים עֲצָמוֹ רִשְׁעָ ע"ש: וי"ל דְּבִזְזָה פְּלִיגִי
בִירוּשְׁלָמִי דְמֵאן דְּפִלִיג סְבַר דָּאָף בְּקִדּוּשֵׁי פֶסֶף אִינָם נוֹגְעִין דְלָמָּה נֹאמֵר שְׁאִינָם נְאָמְנִים
וְאִין פֶּאן עֲדוֹת וְצָרִיכִין שְׁבוּעָה אֲדַרְבָּה נִימָא דְנְאָמְנִים וְלֹא יִצְטָרְכוּ לִישָׁבַע וּבְאֵמַת
נְאָמְנִים דְלֹא יִהְיוּ נוֹגְעִין דְכִינּוֹן שְׁנְאָמִין לָהֶם שְׁיִיף פֶּנ"ל.

דְכִינּוֹן דְּמִדְאוּרִייתָא נְאָמְנִים בְּלֹא שְׁבוּעָה רַק חֲכָמִים תִּיקְנוּ הִיסְתָּ פְּדִי לְבַרְרָה הַאֲמַת וְהִינּוֹ
שְׁמֵא כּוֹפֵר בְּשִׁבִיל ס' מְלֻנָּה כּו' וּע"י הַשְׁבוּעָה יִפְרֹוֹשׁ דְלִיתָא בְּחִזְרָה. וּא"כ פֶּאן אֲדַרְבָּה
הָא אִי נְאָמִין לָהֶם בְּלֹא שְׁבוּעָה יִהְיֶה גַּם הַמְמוֹן לִיתָא בְּחִזְרָה כְּמוֹ הַשְׁבוּעָה מְחַמַּת לֹא
טַעֲנָה פִינּוֹן דְהוּי עֲדוֹת וּלְכַף פְּלִיג שְׁפִיר מְפִינּוֹן שְׁהַאֲמִינְתוּ תוֹרָה גַּם בְּכִסְפֵּי אִינוֹ נוֹגַע פֶּנ"ל.

וְהִינּוֹ פֶּנ"ל פִּינּוֹן דַּמָּה"ת פְּטוֹר נְאָמְנִים פֶּנ"ל: אוֹ י"ל לַמ"ש הַר"ן ו"ל פִּינּוֹן דְהוּא רַק
שְׁבוּעַת הִיסְתָּ א"כ הֵם מִן הַתוֹרָה עֲדִים פְּשָׁרִים וְהוּי קִדּוּשִׁין מִן הַתוֹרָה עַכ"פּ ע"ש. אִף
עַדִּינּוֹ קִשָּׁה דְמִשְׁמַע דְלִמָּאן דְּפִלִיג הָוִי קִדּוּשִׁין גְּמוּרִים אִף מְדַרְבְּנָן פֶּנ"ל.

וּלַמ"ש א"ש דְאָמַר מְפִינּוֹן שְׁהַאֲמִינְתוּ תוֹרָה וְאִם כֵּן אִף אִי נֹאמֵר שְׁהֵם נוֹגְעִין אַעפ"כ הָוִי
קִדּוּשִׁין מִדְאוּרִייתָא עַכ"פּ וְשׁוֹב מוֹעִיל עֲדוּתָם שְׁיִהְיֶה קִדּוּשֵׁי תוֹרָה וּא"כ מְמִילָא גַּם
מְדַרְבְּנָן מְהַנִּי דְאִינָם נוֹגְעִין כְּלָל שֹׁא"צ לִישָׁבַע דְאִי חֲשִׁידֵי אַעֲדוֹת שְׁקַר חֲשִׁידֵי אֲשָׁבוּעָה
פֶּנ"ל וְכִינּוֹן דְמוֹעִיל עֲדוּתָם עוֹבְרִים בְּלֹא טַעֲנָה וְשְׁפִיר מוֹעִיל גַּם מְדַרְבְּנָן וְהוּי קִדּוּשִׁין
פֶּנ"ל: וּמִינְשָׁב הָא דְפִלִיג רַק בְּקִדּוּשִׁין וְלֹא בְּעֲדוֹת מְמוֹן דְּבְמִמּוֹן שְׁאִין חִילוּק בֵּין פְּסוּל
מִן הַתוֹרָה אוֹ מְדַרְבְּנָן דְאִף בְּפְסוּל מְדַרְבְּנָן אִין עֲדוּתוֹ מוֹעִיל כְּלוּם וּא"כ שְׁפִיר פְּסוּל
מְדַרְבְּנָן דְהוּי נוֹגַע דְלֹא שְׁיִיף מִיגוֹ דְחִשׁוּד כּו' דְאִינוֹ עוֹבֵר בְּלֹא טַעֲנָה כְּלָל פִּינּוֹן שְׁאִינוֹ
מוֹעִיל עַכ"פּ מְדַרְבְּנָן פֶּנ"ל.

דְהָא קִי"ל כַּמ"ד בְּשְׁבוּעוֹת רִישׁ פְּרָק שֶׁה"ע כַּמ"ד לְאַפּוֹקִי מְשַׁחַק בְּקוֹבְלֵי פִינּוֹן דְרַבְּנָן
פְּסוּלוֹהוּ שׁוֹב אִינוֹ חֲזִיב קָרְבַן שְׁבוּעָה דְאִינוֹ עַד מִדְאוּרִייתָא ע"ש וְגַם פֶּאן פֶּנ"ל רַק
בְּקִדּוּשִׁין דִּישׁ נְפִיקָא מִינְיָה בֵּין פְּסוּלִין דְרַבְּנָן לְדְאוּרִייתָא פְּלִיג שְׁפִיר פֶּנ"ל.

וְלַהֲנַ"ל אִינְרִי בְּתַר דְמִקְנִינוּ רַבְּנָן הִיסְתָּ: אוֹ י"ל קוֹדֵם דְתִיקוֹן הִיסְתָּ רַק כַּמ"ש תוֹס' דְהָא
אִית לָהּ מִינוֹ דְנְאָנְסָה וּצ"ל ג"כ מְשׁוּם שְׁיִצְטָרְכוּ לִישָׁבַע וי"ל נ"כ פֶּנ"ל. וְסוֹבֵר דְגַם
בְּשְׁבוּעָה דְאוּרִייתָא שְׁיִיף פֶּנ"ל דְאָמְרִינּוּ דְנְאָמְנִים בְּתוֹרַת עֲדוּת וְשׁוֹב לֹא הָוִי נוֹגְעִין פֶּנ"ל:
עוֹד נִרְאֶה לְפָרֵשׁ הִירוּשְׁלָמִי הַנְּ"ל.

דְהִנָּה בַש"ע ס' כ"ח בַּח"מ וְס' ע"ו מְבוֹאֵר בְּשִׁנֵּי שְׁוֹתְפִין אוֹ ג' שְׁמוּדָה כְּלָ אֶחָד עַל עֲצָמוֹ
וְעַל חֲבִירוֹ שְׁלֹא בְּיַחַד מְנָה נְאָמֵן עַל עֲצָמוֹ וְלֹא עַל חֲבִירוֹ וְאִינוֹ מְחִיבֵיב אֲפִילוּ שְׁבוּעָה
וְצָרִיף הוּא לְשִׁלְמֵם הַכֵּל דְעַרְבִין זֶה בְּזָה ע"ש מְשׁוּם דְעַל חֲבִירוֹ הָוִי נוֹגַע בְּעֲדוֹת וּמַעִיד
עָלָיו כְּדִי שְׁלֹא יִשְׁלַם אֶלָּא מְחַצָּה ע"ש.

והקשוי שם הא פיון דאין עדים אחרים על ההלואה למה הוי נוגע הא מיגו דאי בעי אמר לא לוייתי פלום ויכול להכחיש הפל ויהיה פטור וכיון שבידו לפטור עצמו בטענה אחרת לא הוי נוגע כמבואר פאן בש"ס פנ"ל.

ונראה לע"ד פשוט דלא קשה דבשלקמא הכא אין העדות נוגע פלל אל השלוחים דכשאוברים פרענו למלנה ולגבי עצמם לפטור ודאי נאמנים ואין חילוק להם בין אם נאמין להם בתורת עדות שפרעו למלנה או לא דאף אם לא נאמנים בתורת עדות מ"מ יהיו פטורים דלגביי נאמנים וא"כ מה שיהיו נאמנים בתורת עדות אינו זכות להם פלל ולא הוי בע"ד רק דמ"מ אם הם נוגעין שאין להם טענה אחרת לא הוי עדות דהא מוכרחים לומר פו לפטור עצמה.

ולכך ממילא מיגו דאי בעי אמרי אהדרינהו ללנה כו' ויש להם טענה אחרת לפטור שוב הם עדים פשרים דאין לחוש שמעידים שקר בשביל לפטור פנ"ל. ועל גוף.

העדות אינם בעלי דברים פנ"ל אבל התם בשותפין נהי דיכול לפטור עצמו ולכפור לא ליייתי מפל מקום הא עכשיו שמודה שלוו ביחד וא"כ מה שנאמין לו על שותף הב' בתורת עדות זה הוי זכותו דאם נחייב שותף הב' לשלם ירויח הוא א"כ עדות זה הוא לטובתו היינו מה שיהיה נאמן בתורת עד דאי אינו עד אין השותף צריך לשלם ומשלם הוא הפל וא"כ מאי בכך שהיה יכול לפטור בטענה אחרת מ"מ עכשיו פשמודה הוא בע"ד ואדם קרוב אצל עצמו ושפיר לא מהני ואינו עד משא"כ פאן דמה שיהיה עד אינו זכותו פלל פנ"ל.

וכן הרא"ש פ' הכותב גבי בקרא דאמר לאחר מיתה תפסיה שכ' דהוי בעל דבר ואינו מחויב שבועה להבע"ח. ואינו מוכן ג"כ לכאורה דהא אם יאמר הבקרא ג"כ מחייב תפסיה יהיה פטור דהא תפס פדין וא"כ אינו נוגע עכשיו פנ"ל.

ולמ"ש מיושב שפיר דמה בכך שהיה יכול לומר מ"מ עכשיו פשמודה דתפס לאחר מיתה א"כ מה שנאמין לו בתורת עדות לחייב הבע"ח זה הוא לזכותו דע"י עדות זה פטור הוא ואי לא הוי עדות ותחייב לשלם והוי בע"ז על גוף העדות ולא מהני פלל אף שהיה יכול לטעון טענה אחרת פנ"ל אמנם י"ל בקדושין דדמי ג"כ להנ"ל בשותפין דהא מקדש בלא עדים לא הוי קדושין אף שהוא אמת וא"כ בקדושי פסוף י"ל דלא מהני ואף קודם דתקינו רבנן הוסת ויכולין לומר אהדרינהו לך מ"מ מה בכך שיכולין לומר מ"מ פאן פיון דגוף העדות הוא לזכותם דאם אינם עדים צריכין לשלם לו אף שבאמת קידשו אותה דהוי מקדש בלא עדים רק ע"י שהם עדים הם פטורים וא"כ מה שהם עדים הוא זכותם ושוב לא מהני אף שהיו יכולין לפטור בטענה אחרת פנ"ל.

דאם לא נאמין להם בתורת עדות ותחייבו לשלם דאף שנאמנים, לגבי עצמם מ"מ הם אינם אומרים ג"כ שקידשוה בפני אחרים ואי אינם עדים לא מהני ויהיו חייבים פנ"ל וי"ל דזה טעם הירושלמי דקידושה בכסף נעשו פנוגעין בעדות דלא מהני אף שיכולין לפטור עצמם פנ"ל.

ור"י פליג דכיון שיכולין לפטור לא הוי נוגעין. או דסבר דכיון דהא דבעינו עדים בקדושין הוא רק משום דילפינו דבר ממזון דחב לאחריני ולכך היכא דלא יהיו נאמנים אח"כ גם גוף הקדושין בטלין אף שהוא אמת.

וא"כ פאן אי לא הנה צריך עדים הנה שפיר עדים אח"כ על הקדושין דאינו נוגע לזכותם, וכיון שיכולין לפטור עצמם מהני פנ"ל רק משום דבעי עדים וא"כ הם שפיר עדים וגוף הקדושין קיימים פיון שיהיו נאמנים אח"כ ואמר שפיר מפיון שהאמינתם התורה גם בכסף אינם נוגעין פנ"ל דכיון שנאמנים שוב הקדושין קיימין ושוב אינם נוגעין פנ"ל.

ואין להקשות למ"ש למה אמר אח"כ דבמת דתיקון רבנו הוסת הוי נוגעין וכמו בתיקוני על פנקסו. ולכאורה הא בתיקוני על פנקסו הוי שבועת המשנה וא"כ אף קודם דתיקנו הוסת הוי עד הצריף שבועה מטעם תיקוני כו'.

אף זה טעות דהא קודם דתיקנו שהיו עדים פשרים שאינם נוגעין והיו נאמנים לפטור הלנה וממילא לא הוי כלל בתיקוני כו' דדוקא עכשיו בתיקוני ואינם עדים וכיון שהלנה חייב ומפסיד איכא שבועת תיקוני כו' משא"כ קודם דתיקנו דהיו עדים פנ"ל.

אף למ"ש לכאורה קשה דהא אף קודם דתיקנו הוסת כו' מ"מ שוב מה שהם עדים הוי זכותם דאם נימא דאינם נאמנים בתורת עדות א"כ אף שיהיו נאמנים לפטור עצמם מ"מ יצטרכו לישיבע שבועת תיקוני על פנקסו דאי אינם עדים חייב הלנה לשלם ומפסיד פנ"ל.

משא"כ אם הם עדים אינם צריכין שבועה פנ"ל וא"כ גוף העדות הוא לזכותם וכמו בשותפין פנ"ל וממילא לא יועיל עדותם אף שיכולין לפטור ושוב יצטרכו לישיבע כמו בתיקוני על פנקסו ועדותו לא יועיל לפטור הלנה פנ"ל.

אף באמת לא קשה דהא מדינא פטורין משבועה רק דחכמים תיקנו היכא דלנה מפסיד יתחייבו שבועה וא"כ פאן אדרבה ע"י החיוב שבועה מפסיד הלנה א"כ למה יתחייבו שבועה ויהנה הדין דתיקוני כו' אדרבה לא יהי חייבין ולא יפסיד פדיון והם עדים פשרים שפיר פנ"ל ויש לומר בירושלמי ג"כ פנ"ל דמ"ד סבר דלכך אינם נאמנים בכסף אף קודם דתיקנו משום דהעדות לזכותם משום שבועת תיקוני פיון שאינה מקודשת וכמו הני"ל.

וכן במזון סבר ג"כ פנ"ל ור"י אמר פיון שהאמינו התורה א"כ שוב אינם נוגעין דאי נאמן אין פאן שבועה והם פשרים פנ"ל: (ב) והיא מודה שקבלתו אלא שאומרת שלא קבלתו לקדושין רק לשם פקדון כו'.

לכאורה קשה למ"ש תוס' פתובות (דף פט) שהקשו הא אם אומר לא גירשתיך חייב בשאר פסות ותיקנו פיון דהיא אומרת גירשתי מודית שאינו חייב לה שאר פסות ואף שותבעת הכתובה הוי פטענו חטין והודה לו שעורין דפטור לגמרי ע"ש וא"כ נראה דגם בקדושין היכא שהוא אומר קדשתיך בכסף זה והיא אומרת לא קדשתיך רק נתת לי לפקדון ממילא פטורה לגמרי מלחזור הפקדון דהא הוא מודה שאינה חייבת לו הפקדון דנתן לה לקדושין וכמו בשאר פסות ופטענו חטין כו' ואף דאינו נאמן שקדשה מ"מ פטורה כמו התם פנ"ל ואין לחלק בין פקדון דלת מהני ביה מחילה ז"א דמפל מקום מהני מתנה והודאה וכמו בתם דג"כ שותפין הוי ע"ש: וא"כ קשה הכא פיון שהשליחים אומרים שקיבלה הכסף לשם קדושין א"כ אף שהיא מודה שקיבלה רק לפקדון מ"מ פטורה

מלהחזיר פניו שיהם מודים שא"צ להחזיר וכמו בשאר פסות הנ"ל וא"כ שוב אף שהיא מודה איכא פפירת ממון דהא אין צריף להחזיר וממילא הם צריכים לשלם להבעל והם נוגעין פנ"ל.

ואף דלכאורה לא קשה דהא מ"מ לא הוי נוגעין מה שאומרים שנתנו לה לקדושין דהא אם לא יאמרו פן רק שיאמרו ג"כ שנתנו לה לפקדון אז לא יהיה טענו חטין כו' ושפיר תצטרף להחזיר ושוב לא הוי נוגעין עתה מיגו דאי פעי כו'.

אף למ"ש לעיל ז"א דהא מ"מ פניו דעכשיו פשפבר אומרים שקיבלה לקדושין א"כ אם נאמר דאינם נאמנים בתורת עדות אז לא תצטרף להחזיר דהוי טענו חטין ויתחייבו הם לשלם ואי נאמין להם בתורת עדות אין צריכין לשלם א"כ נוגע להם גוף העדות לזכותם והוי כמו בשותפין ובהא דבקרא כמ"ש הרא"ש וכמ"ש דאף דבידם לפטור בטענה אחרת לא מהני פניו דעתה הוא זכותם מה שיהיו עדים וכנ"ל וגם פאן ממילא לא יהיו עדים דעתה נוגעין פנ"ל.

ולכאורה י"ל דהא לא מהני מחילתם או ההודאה שלהם דהא אין הפסוף שלהם רק של הבעל ומה מועיל מחילה שלהם ושפיר צריכה להחזיר פנ"ל. אף ז"א דקי"ל בנותן לחבירו מעות במתנה וכה"ג אינו נאמן אח"כ לומר של אחרים היו וא"כ אינה צריכה להאמין להם פלל דמעו זה היה של הבעל ונצטרף לומר דאיירי שיש עדים שנתן לה מעות זה צוררים ונתומים ומפירין ושהו הפעות עצמם שנתן להם הבעל וזה דוחק דמשמע שאין עדים אחרים פלל וא"כ הם אינם נאמנים פנ"ל גם היה אפשר לומר דהא קי"ל היכא דמשועבד משועבדא דרבי נתן לא מהני מחילה או הודאה פמבואר בח"מ וא"כ פניו שיהם חייבים לשלם להמשלח וכיון שהיא קיבלה לפקדון היא משועבד להבעל מדרבי נתן וממילא לא מהני מחילה שלהם או הודאתם ונצט"ן צריכה להחזיר לו פנ"ל ואינם נוגעין.

אף ז"א דבאית להו נכסי מאי איכא למימר דלא שייף דר' נתן פנ"ל ועוד דהא פניו שאין עדים אחרים אין אנו יודעין פלל שיהם חייבים לו והיא משועבדת מדר"נ שפא הוא שקר ואף שמודים הם מ"מ לא מהני הודאתם לחייב אותה שלא יועיל מחילה שלהם.

ואף דהא מפאן ולהבא עכ"פ מהני הודאתם ותייבם להבעל מעתה ושוב חייבת היא מדר' נתן מפאן ואילף ואין מחילתם מועלת ז"א דהא פאים שניהם בב"א דבשעת ההודאה שמתחייבים להבעל אז היא המחילה ואין היא חייבת להם ולא שייף דר"נ ועל למפרע לא מהני הודאתם לחי בה פנ"ל ושפיר יהיה מועיל המחילה וקשה פנ"ל.

והיה אפשר לומר למ"ד קדושין לאו לטבועין נתנו וכשחוזרת בה אחר הקדושין ומורדת צריכה להחזיר הפסוף קדושין ע"ש וא"כ אף לדברי העדים שבאמת נהנו לה לקדושין מ"מ פניו שהיא אומרת לפקדון אם פן עכ"פ חוזרת בה ורוצה לבטל הקדושין וא"כ אף שבאמת קיבלה לקדושין צריכה להחזיר הפסוף קדושין דלאו לטבועין כו' וא"כ לא הוי פלל פטענו חטין כו' דהא אין פאן הודאה פלל שאינה חייבת דגם לדברי העדים צריכה להחזיר פניו שאומרת לפקדון פנ"ל.

אף ז"א דהא קי"ל דכשחוזרת קודם הנשואין לא הדרי הקדושין משום גזירה שפא יאמרו אין קדושין תופסין באחותה ע"ש לקמן סי' נ' א ושייף שפיר פנ"ל: אמנם דלא קשה דאיך נימא דהוי כט"ח כו' וא"צ להתזיר בשביל הודאתם והוי נוגעין פנ"ל.

הא אי נימא דהם נוגעין פנ"ל א"כ אף אי באמת קדשו אותה מ"מ לא מהני כיון שלא קדשו בפני אחרים רק בפני עצמם הוי מקדש בלא עדים כיון שהם נוגעין ופסולין פנ"ל וממילא גם לדבריהם צריכה להתזיר הפסד קדושין כיון דאינו קדושין כלל כיון שפאמר דפסולין וא"כ לא הוי ט"ח כו' מחמת הודאתם דהא גם לדבריהם צריכה להתזיר הפסד קדושין וא"כ כיון שצריכה להתזיר שוב אינם נוגעין דאינו זכותם פנ"ל וממילא שוב נאמנים ומקודשת.

ואף דאי אמרינו שפאמנים א"כ אינה צריכה לזוזר ואינם נאמנים. ז"א דהא אין פאן נגיעה באמת דיכולין לומר אהדרינהו כו' רק דנימא דהא מה שפאמין להם הוי זכותם כמו בשותפין פנ"ל.

וא"כ פאן אינו זכותם כלל דהא אי לא נאמין להם ג"כ לא יפסידו דאי אינם נאמנים ג"כ צריכה להתזיר הפסד קדושין דגם לדבריהם לא הוי קדושין שהוא בלא עדים ואין פאן הודאה וכיון שאינו זכות שוב נאמנים פנ"ל, אף לכאורה הא בחוזרת אחר הקדושין א"צ להתזיר משום שפא יאמרו קדושין תופסין באחותה רק היכא דאין קדושין כלל צריכה להתזיר דלא שייף שפא יאמרו כו' דהא באמת פן ויאמרו כו' אמנם פאן כיון דמאי דלא הוי קדושין הוא רק משום כיון שאינה צריכה להתזיר הם נוגעין ולכך צריכה להתזיר דאי לא תתזיר אינו קדושין כלל וא"כ שוב י"ל דא"צ להתזיר דשייף שפיר גזירה הפנ"ל דאם תתזיר שפא יאמרו קדושין תופסין באחותה.

ואי תתזיר באמת אין קדושין תופסין דאי תתזיר אינם נוגעין והוי קדושין ושייף גזירה הפנ"ל וממילא לדבריהם אין צריף להתזיר ושוב הם נוגעין באמת ולא הוי קדושין כלל פנ"ל: אף י"ל דז"א דבשלקמא שם בהדרא בה אחר הקדושין שייף שפיר הגזירה דשפא יאמרו כו' ואין לומר דאדרבה איף נאמר דלא תתזיר א"כ יאמרו דאין קדושין תופסין באחותה.

ז"א דהא באמת אין קדושין תופסין באחותה פנ"ל. וע"ש גבי ספק קדושין דצריכה להתזיר ולא אמרינו גזירה דשפא הפנ"ל די"ל גם להיפך איף נימא דלא תתזיר הפסד קדושין א"כ יאמרו דנדאי אין קדושין תופסין באחותה ובאמת תופסין בספק ולכך נשאר הדין דלאו לטבועין נתנו וצריכה להתזיר ע"ש וא"כ הכא ג"כ שפיר צריכה להתזיר דלא שייף דנימא פנ"ל אם תתזיר שפא יאמרו קדושין תופסין ואי תתזיר באמת אין תופסין ולכך נימא דלא תתזיר ז"א דאדרבה דהא שייף גם להיפך דאי נימא דלא תתזיר שפא יאמרו אין קדושין תופסין באחותה ובאמת תופסין דכיון שאינה מחזרת לא הוי קדושין פנ"ל וא"כ נשאר הדין דצריכה להתזיר ושפיר מהני פנ"ל וי"ל בזה הירושלמי ג"כ דאיירי פנ"ל בליכא כפירת מוון ואעפ"כ סבר דלא מהני בקדושי כסף פנ"ל ומאן דפליג כיון דמה"ת צריכה להתזיר ונאמנים שוב גם מדרבנן מהני דליכא גזירה הפנ"ל.

ומינש"ב מ"ש הב"ש במהרי"ק שכ' דאין לחוש ב' חומרות והקשה דהוי עוד חומרא דקדושה בכסוף ע"ש ולהג"ל א"ש דגם השלטים אינו יודע בכרי לשם קדושין ולא שינוי הג"ל דהוי ט"ח. ועוד דשם גם לדברי השלטים עדיין הוי ספק קדושין שאינו אלא עד אחר וצריכה להחזיר הכ"ק.

ע' לקמן בש"ע ע"ש ולא שינוי ג"כ הג"ל וי"ל דכ"ע מודים דמהני פיון שאין כפירת ממון כ"ל אף יש לדחות דבל"ז לא הוי פאן פטענו חטין כו' דאיירי שיהא מודה שקיבלה לפקדון היינו שמודה שהם נתנוה לה לפקדון בשביל המשלח ויודעת שהוא של המשלח ולא מהני הודאתם כנ"ל ולכאורה קשה למה מהני פשהיא מודה שקיבלה לפקדון הא מבואר בש"ס ובח"מ ל"ז דהוי נוגעין בעדות משום דלא ניחא להו למיהוי לנה רשע ולא ישלם ע"ש וא"כ פיון דהשלוחים דין נפקדים יש להם ואין רשאין להשתמש בו וכמ"ש תוס' דנאמנים לומר נאנסו וא"כ הא קי"ל דאין הנפקד רשאי להפקיד ביד אחר משום אין רצוני כו' ואם פו עדיין הם נוגעין בעדות דאינם רוצים לומר כמו שאמרה האשה שנתנוה לה לפקדון דא"כ עשו איסור דאין רשאים להפקיד כנ"ל והם נוגעין כמו התם דלא ניחא למיהוי לנה רשע כו'.

ודוחק לומר דאיירי בנתן להם רשות להפקיד וכה"ג דהוי ליה לפרושי דבסתם ששלחם לקדש למה יתן להם רשות להפקיד וי"ל לתירוץ א' שכתב בש"מ שם שהקשה הא עכשיו עוברים על לא תענה שהוא איסור גדול וכ' דכיון דבאמת הוי זכות להם שוב אינם עדים ע"ש וי"ל דדוקא התם דבאמת יגבה המלנה ולא יהיה לנה רשע באמת והוי נוגע כנ"ל משא"כ הכא איך נימא שמשקרין.

ובאמת נתנו לה לפקדון א"כ עשו פבר זה האיסור דאין רשאי להפקיד ואיך יעשו עוד איסור להעיד שקר הא אין מתקנין כ"ל איסור הג"ל במה שמעידין שקר דהתם מתקנין שיגבה המלנה ע"י עדותו משא"כ פאן אינו טובה להם כ"ל רק שלא יהיה נודע שעשו איסור ובשביל זה לא הוי נוגעין כנ"ל, אף לתירוץ האחר שם דלנה רשע יהיה נגד העולם ומתבייש משא"כ עדות שקר אינו נודע לכך הוי נוגע ע"ש.

א"כ גם פאן שינוי כנ"ל דעכשיו דאומרים שקדשוה אינו נודע שעשו איסור כנ"ל. אף אין לדמות האיסור זה לזה.

ועוד י"ל דהתם יהין לעולם לנה רשע כו' כל זמן שלא ישלם ומתבייש כנ"ל משא"כ פאן דאיסורא דעביד עביד וכשמחזיר עכשיו הפקדון שוב אין פאן איסור ולא הוי נוגעין בשביל האיסור שפבר עברו כנ"ל.

ועוד דאף דבאמת לא נתן להם רשות להפקידו מ"מ הא יכולין לומר שנתן להם רשות להפקיד ושוב אינם נוגעין מיגו דאי בעי כנ"ל. גם צ"ל דאיירי פאן דנקיטא הפקדון בינדה ורוצה היא להחזירו דאל"ה י"ל דאף שמודה שקיבלה לפקדון מ"מ הם נוגעין דאולי יגנב או יאבד ותהי' היא פטורה והם חייבין מדין שומר שומר לשומר דאת מהימנת לי בשבועה כו' ולכך אומרים לקדושין והם נוגעין.

ואפשר דלא הוי נוגעין בשביל זה פיון שעדיין לא נגנב כנ"ל: גם לכאורה נראה דדוקא בהיא מודה שקיבלתי לפקדון אבל במודה לגמרי שקיבלתו לשם קדושין י"ל דמגרע גרע

ולא מהני דהם נוגעין פנין שאינה רוצה להחזיר ואם לא יאמרו לקדושין רק אהדרינהו יהיו צריכין לישבע ואם הם יאמרו שנתנו לה לפקדון יצטרכו לשלם והיא תפטור פנ"ל, ואפשר דשינה כמ"ש לעיל דאיה נימא הדין דאין נאמנים והוי מקדש בלא עדים א"כ גם לדבריהם צריכה להחזיר הפסד קדושין דאף שקדשה לא מהני ושוב אינם נוגעין דגם אם יאמרו לפקדון וכה"ג תצטרף להחזיר מחמת הודאתה ולהפ' דמקח טעות המעות מלנה י"ל דהוי תבעו פקדון והודה במלנה דהוי ט"ח והל"ב להרבה פ' וא"ל שיאמרו שהלוו לה ז"א דיצטרכו הם לשלם וג"כ מיקרי נגיעה אף שיהיה להם חוב עליה פנין שאינו רק חוב.

אף בכה"ג נדאי הוי פקדון פנין שהוא שינוי בשליחות ותתחייב פנ"ל. אף מ"מ איה נימא דמקודשת בנדאי ולא תצטרף להחזיר שוב הם נוגעין פנין דהדין דמהני וא"צ להחזיר הוי נוגעין פנ"ל.

וי"ל באמת לכה נקט שמודה שקבלתו רק אומרת לפקדון דאי היתה מודה לקדושין א היתה מהני מקדש בלא עדים פנ"ל: (ג) והיא מודה כו'. וכתב הח"מ דלהרשב"א הוי מקדש בלא עדים פנין שאינו מועיל רק מחמת שהיא מודה ע"ש ובאמת אינו מוכן דלא דמי פלל לקדושין בלא עדים דלא מהני אף שישניהם מודים היינו משום דלא מהני הודאתם לחוב לאחריני כדאמר בש"ס ואם הוא שקר אין כאן עדות.

משא"כ כאן דכיון שהיא מודה ממילא העדים פשרים פנין דהודאתה מהני לגבי עצמה ואף אם היא משקרת בהודאתה מ"מ אין כאן נגיעה בעדות והם עדים פשרים ואין צריכין לדון כאן על הודאתה אם אמת ונאמנת או לא רק שיועיל לגבי עצמה פנ"ל.

ולכאורה י"ל דהא היכא דהם העידו קודם הודאתה שקבלתו אף שמודה אט"כ י"ל דלא מהני דבשעה שהעידו היו נוגעין דלא היו יודעין שתודה ואולי תכפור ולא מהני. אף י"ל דמ"מ מהני דהא פנין שמודה שקיבלתו רק לפקדון וא"כ באמת נדאי נתנו לה רק שאין יודעין אם לקדושין או לפקדון פנ"ל.

וא"כ ע"ז לא היו נוגעין פלל מה שאמרו לקדושין דהא היו יכולין לומר שנתנוה לה לפקדון פנ"ל. ואי"ל שמא תכפור שלא קיבלה פלל ז"א דא"כ מאי מועילים במה שאומרים לקדושין הא אם תכפור שלא קיבלה ג"כ לא יועיל עדותם פלל ויתחייבו לשלם דכשכופרת אינם נאמנים פלל ולא הוי קדושין והוי שינוי בשליחות ממילא שלא קדשה בפני עדים אחרים ויצטרכו לשלם גם כן אם תכפור.

וא"כ מאי נימא דבאמת קיבלה היא לפקדון רק שאמרו לקדושין שמא תכפור הא אם תכפור לא יועיל ואם כן היתה להם לומר האמת שנתנו לפקדון ולא הוי נוגעין פנ"ל פנין שזה נדאי שנתנו לה רק הספק אם לקדושין או לפקדון פנ"ל: ומינן שבת ה"ל דע"ז כ' שפיר דהוי מקדש בלא עדים והיינו דאף שמודית מ"מ שמא משקרת ובאמת לא נתנו לה פלל ואין הודאתה מועלת לחוב לאחריני ואף דנגדה מועיל מ"מ פנין דלא נתנו לה באמת רק שהיא מודית ומתחייבת עצמה עכשיו שוב הם נוגעים מה שהעידו קודם ההודאה שנתנו לה שמא לא תודה וכיון שבאמת החזיקו לעצמם הוכרחו לומר שנתנו לה עכ"פ והם נוגעין על העדות של הנתינה ונהי דהיו יכולין לומר לפקדון מ"מ על

הנתינה נוגעין ואין נאמנים שנתנו לה כלל רק מצד הודאתה והוי מקדש בלא עדים דאינו מועיל לענין הנאמנות כמו בכל דוכתי פנ"ל דגם פאן אנו צריכין לדון מחמת הנאמנות של ההודאה ולא מחמת החיוב דעכשיו פנ"ל אבל היכא שהיא הודה דמקבלה לפקדון ואח"כ העידו הם י"ל דמודה הרשב"א דמהני פנ"ל: ובאמת גם בש"ע יש להסתפק אולי דוקא בהעידו אחר הודאתה מהני ולא קודם דנוגעין פנ"ל שפא לא תודה ולא אמרינו פנ"ל דממ"נ.

גם נראה היכא דמעידים שקידשו אותה בפני עדים אחרים י"ל דמגרע גרע ואינם נאמנים כשהעידו קודם הודאה דשייך פנ"ל שפא לא תודה ולא היו יכולין לומר לפקדון דלא שייך ממ"נ פנ"ל.

ז"א דהא אומרים שקידשוה בפני עדים אחרים ואף אם תכפור יהיו נאמנים לפטור את עצמם דהא עשו שליחותם משא"כ כשיאמרו לפקדון ותכפור יתחייבו לשלם וממילא הם נוגעין פנ"ל.

ודוקא כשאין אומרים שקידשוה בפני אחרים מהני דשייך ממ"נ פנ"ל: עוד י"ל טעם הרשב"א ז"ל דכיון דחזינו דעד הצריף שבועה לא מהני והיינו כמ"ש תוס' פין דכ' ע"פ ב' עדים יקום דבר צריף ושיהיו נאמנים בדבורם לחוד ולא בהצטרפות דבר אחר ע"ש.

וכן חצי דבר לא מהני מטעם זה שצריף ש שהיה קנים ע"פ דיבורם בלחוד ולכך גם פאן פיון דעדותם לחוד אינו מועיל כלל אם לא תודה שוב אינו מועיל ע"פ דיבורם ואף שמודה הוי שוב מקדש בלא עדים וכמ"ש הח"מ לענין עד המסייע ע"ש.

ולכאורה קשה הא קי"ל בח"מ דפסול נוגע לא בעינין תחלתו וסופו בכשרות ומהני סילוק ונאמן להעיד אחר שנסתלק ע"ש וא"כ פאן עכ"פ הודאתה שמודית ומשלמת הוי פסילוק דנסתלק הנגיעה ולמה לא יועיל עדותם אחר ההודאה פנ"ל: אף י"ל דזה תלוי בשני הטעמים שכתבו הפ' שם טעם א' דלא בעינין בממון תחלתו וסופו בכשרות כתב הראב"ד ושאר פ' דדוקא בקרוב וכה"ג שהיה עליו שם עד גם קודם והיה פסול שוב אינו מועיל משא"כ בנוגע דהוי בעל דבר ולא היה עליו שם עד כלל קודם הסילוק ומתחיל להיות עד כשנסתלק ואז פשר ע"ש.

עוד טעם להקפד דכיון שהיה בידו להסתלק היה גם קודם הסילוק נקרא עד פשר ע"ש, והנה לטעם הראשון א"ש פאן דבקדושין י"ל דלא מהני סילוק דהא כל ההכשר הוא רק משום שלא הי' עד כלל וא"כ הוי מקדש בלא עדים דמ"מ בשעת הקדושין לא היה עד מאי מהני מה שנסתלק עתה הא צריף להיות בשעת הקדושין עדות המועיל.

דבשלמא בשאר עדיות א"ש פיון שנסתלק נאמן פנ"ל מה שא"כ בקדושין רק לטעם הב' י"ל דגם בקדושין מהני דהוי שפיר קדושין בעדים פיון שהיה בידו להסתלק היה נקרא גם אז עד קודם שנסתלק ג"כ ומהני.

ואין לחלק דדוקא היכא שנסתלק מצד עצמו כמו בכותב דין ודברים כו' שהיה בידו לעשות ומה הסילוק שעושה עכשיו משא"כ פאן שהסילוק הוי מה שהיא מודה וזה לא הי' בידם ואף שהיה בידם להחזיר המעות מ"מ זה אינם עושים והסילוק דעכשיו לא היה בידו פנ"ל.

דז"א דמבואר שם גם בפטר אותם דמהני אף דג"כ לא היה בינדם שיפטור אותם מ"מ פינון שהי' בינדם להסתלק באופן אחר שוב נקרא עד ומהני וגם פאן פנ"ל. ולהפ'ו דגם בפסול נוגע לא מהני סילוק לענין דבעינן תחלתו וסופו בכשרות גם בזה רק לענין דין מהני ע"ש בח"מ ממילא גם הכא לא מהני הודאתה פינון דקונדם ההודאה היו נוגעין וכמו סילוק ולמ"ש דממ"נ י"ל דגם לפ' הנ"ל מהני דלא היו פלל נוגעין גם קונדם ההודאה פנ"ל: ואפשר דבל"ז מהני דבשלמא בכל דוכתי כמו בני העיר שנגנב ס"ת וכה"ג דבשעת מעשה היה נוגע גמור דלא היה בידו להעיד בשעת הגנבה והוי תחלתו בפסול פנ"ל.

אבל פאן י"ל דהא בשעת הקדושין והיינו בשעת הנתינה שנתנו לה הפסד קדושין לא היו פלל נוגעין אז דהיה בינדם שלא ליתן לה ולהחזיר לו וא"כ לא היו פלל פסולין אז רק פשפך נתנו לה נעשו נוגעין וא"כ פינון שעכשיו היא מודה ונסתלק הנגיעה י"ל דהוי תחלתו וסופו בכשרות ובאמצע היה בפסול דמהני כדקי"ל היה יודע בעדות עד שלא נעשה חתנו ונעשה חתנו ומתה בתו פשר ע"ש וכן פאן פינון דלא נעשו נוגעין מיד עד אחר הקדושין ועתה פשרים פנ"ל.

דבכל דוכתי הם נוגעין בשעה שראו המעשה דלא היה בינדם שלא יגנב משא"כ הכא פשהנגיעה מחמת מעשה שלהם ובינדם פנ"ל. ויש לדחות דלא מבעי' אם האמירה הרי את מקודשת היה אחר הנתינה א"כ פינון דעל האמירה בעינן ג"כ עדות ונגד האמירה הוי שוב תחלתו בפסול דבשעת האמירה היו פכר נוגעין פינון שנתנו פכר ולא מהני פנ"ל.

רק אע"ג דהיה קונדם הנתינה מ"מ י"ל דזה מיקרי באים בבת אחת פינון שנעשו נוגעין ע"י הנתינה א"כ נעשו אז פסולין ומיקרי שפיר תחלתו בפסול פינון שמיד אינם ראויים להעיד על מעשה זו ולא מהני שוב פנ"ל: שוב ראיתי דהרשב"א עצמו בחידושו בגמ' שם נסתפק אי הוי מקדש בלא עדים או דכיון דפסולם הוא רק מחמת הנגיעה וכשנסתלק הגורם הם עדים ע"ש דמשמע דספיקו הוא פנ"ל אי לא מהני כו' משום דבעינן שהיה בשעת הקדושין עדות שלא יוכלו להכחיש וכאן הא אם היו מכחישים לא מהני או פינון דמ"מ נסתלקו מהני ע"ש.

אף ז"א דמוכח שם דהס' ש'לו לאו דוקא בקדושין דהא הקשה מהא דאבימי ע"ש ומשמע דספיקו הוא אי מהני סילוק בפסול נוגע לענין עדות או מסופק אי מיקרי עדות פינון דאין הסילוק מחמתו רק מחמת הודאת בע"ד ואינו נאמן בדבורו לחוד ופסול פעד הצריף שבועה כמ"ש לעיל וכן משמע דגם גבי אבימי פן ע"ש: והנה הרשב"א הקשה מהא דאבימי דטעין סיטראי כו' ופסק דנאיפיון דמודה בע"ד שקיבל נסתלק נגיעת השליח והוי עד ויהיה מחויב שבועה ואי"ל משלם אי מהני סילוק פנ"ל לוכמו בנספא דר' אבא ע"ש.

ולכאורה דכריו תמוהים דבנספא דר"א הטעם דליכא מיגו דכשטוען לא חטפתי יצטרף לישבע ע"ש משא"כ בהא דסיטראי נהי דעכשיו פשמודה שקיבל נסתלק נגיעת השליח והוי עד פשר אבל מ"מ הא אית ליה שפיר המיגו דלהד"ם דאז לא יצטרף פלל לישבע נגד השליח דאם לא יודה יהיה נוגע פנ"ל ומאי פכר שעכשיו נסתלק הא זה רק מחמת הודאתו פנ"ל וצ"ל דהרשב"א סובר בטעם דנספא דר"א לא כמ"ש תוס' לחד תירוץא דלא הוי מיגו שאינו רוצה להכחיש העד ולישבע ע"ש רק פתרוץ הב' שם דכיון דאם

הִיָּה ב' עֲדִים שְׁחֲטָף הִיָּה חֲזִיב לְשֵׁלֶם וְלֹא הִיָּה נֶאֱמָן דִּידֵי כו' וּמִמִּילָא כָּל שֶׁב' מְחִיבִין מָמוֹן א' מְחִיבֵיבו שְׁבוּעָה וּלְעֵנָן שְׁבוּעָה הָיִי א' כִּב' וְלֹא מְהַנִּי מִיָּגוֹ נִגְדוּ וְכִינֵן דְּאִינוּ נִשְׁבַּע חֲזִיב לְשֵׁלֶם פִּנ"ל ע"ש וּלְכַף גַּם בְּסִיטְרָאֵי הִקְשָׁה שְׁפִיר נְהִי דְאִית לִיה מִיָּגוֹ דְאִם הִיָּה כּוֹפֵר לֹא הִיָּה הַשְׁלִיחַ עַד מ"מ עֲכָשְׁוֹ נִסְתַּלַּק וְהָיִי עַד כְּשֶׁר וְכָל שֶׁב' כו' וְאִם הִיָּה ב' שְׁקִיבֵל לֹא הִיָּה נֶאֱמָן וְחֲזִיב מִמִּילָא צְרִיף לִישְׁבַע עֵתָה וְכִינֵן שְׁמוּדָה מְשֵׁלֶם פִּנ"ל וְאִף דְאִית לִיה מִיָּגוֹ פִּנ"ל.

וְאִף דְהֶרְשֵׁב"א סוֹבֵר דְהִיכָא דְאִית לִיה מִיָּגוֹ דְהֶחְזַרְתִּי לֹא שְׁיִיף נִסְפָא דר"א ע"ש הִיָּנוּ מְשׁוּם דְגַם בִּב' הִיָּה נֶאֱמָן דִּידֵי חֲטָפֵי בְּמִיָּגוֹ דְהֶחְזַרְתִּי ע"ש: וְאִם הֶעִידוּ קוֹדֵם הוֹדְאַתָּה דִּי"ל דְהָיִי נוֹגְעִין כִּמ"ש לְעִיל דְשָׁמָא לֹא תוֹדָה וְא"כ אִף אַח"כ כְּשֶׁהוֹדִיתָ וְעוֹמְדִים בְּדַבְרוֹרָם י"ל דְעֵבִיד אִינִישׁ לְאַחְזוֹקֵי דְבוּרָיָה כְּמִבְּנָאָר בַּח"מ גְּבִי שְׁלֹא בְּפָנֵי בַע"ד לְדַעַת מִהֶרְש"ל וְשָׂאָר פּו' וְאִף שֶׁכ' שָׁם דְהִיכָא דְלֹא הִיָּה מוֹעִיל עֲדוּתָהּ הֶרְאִשׁוֹן כְּלָל לֹא שְׁיִיף עֵבִיד אִינִישׁ כו' דְאִין כָּאֵן נְגִיעָה דְאִף אִם שְׁקִירוּ לֹא הִיָּה עֲדוּת שְׁקֵר פִּינוּ דְלֹא מְהַנִּי.

מ"מ י"ל כָּאֵן פִּינוּ דַּפ' בַּש"ע דְאִף בְּיַשׁ בֵּינֵיהֶם כְּפִירַת מָמוֹן מ"מ הָיִי סְפֵק קְדוּשִׁין וְא"כ הוֹעִיל עֲדוּתָם אִף קוֹדֵם הוֹדְאַתָּה שְׁיִיָּה קְדוּשִׁי סְפֵק וְשׁוֹב גַּם עֵתָה אַחֵר הֶהוֹדְאַה הָיִי רַק סְפֵק קְדוּשִׁין דְשְׁיִיף שְׁפִיר עֵבִיד אִינִישׁ כו' פִּינוּ שְׁהִיָּה מוֹעִיל פִּנ"ל וִי"ל דְאִין רְאָיָה מְהַרְמְב"ם וְסִמ"ג שֶׁכ' הַב"ש וְש"פ דְבָאִין כְּפִירַת מָמוֹן דְהָיִי נְדָאֵי קְדוּשִׁין ע"ש דִּי"ל מְשׁוּם דְסוֹבְרִים בְּיַשׁ כְּפִירַת מָמוֹן דְלֹא הָיִי קְדוּשִׁין כְּלָל אִף ס' וּלְכַף בְּאִין כְּפִירַת מָמוֹן אִף שְׁהֶעִידוּ קוֹדֵם הֶהוֹדְאַה הָיִי קְדוּשִׁי וְדָאֵי אַח"כ פִּינוּ שְׁעוֹמְדִים בְּדַבְרוֹרָם דְלֹא שְׁיִיף עֵבִיד אִינִישׁ כו' פִּינוּ שְׁלֹא הִיָּה מוֹעִיל כְּלָל מִקּוֹדֵם מִשָּׂא"כ לְדִידֵן דְגַם בְּיַשׁ כְּפִירַת מָמוֹן הָיִי סְפֵק כו' וּלְכַף גַּם בְּאִין כְּפִירָה הָיִי ג"כ ס' פִּנ"ל.

אִף מְשִׁמַּע שְׁלֹא חִילְקוּ וְאִף בְּאִם הֶעִידוּ אַחֵר הוֹדְאַתָּה מִסְתַּפֵּק הֶרְשֵׁב"א אִם מְהַנִּי אוּ לֹא. וְגַם בְּהֶעִידוּ קוֹדֵם מְשִׁמַּע שְׁמִסְנֵפֵק דַּל"כ לֹא הִיָּה מִקְשָׁה מְהָא דְאַבִּימִי כו' דְלִמָּא הָתָם הֶעִיד קוֹדֵם הוֹדְאַתוּ וּלְכַף לֹא מְהַנִּי וְיַשׁ לְדַחוּת דְהוֹכִיחַ מְדָלָא חִילְקוּ מְשִׁמַּע כְּכֹל גְּוֹנֵי פִּנ"ל: (ד) אָבֵל אִם יַשׁ כְּפִירַת מָמוֹן כו' ה"ז סְפֵק מְקוֹנְדֶשֶׁת כו' וְתִמְהוּ לְמָה יְהִיָּה סְפֵק הָא עַד הַצְרִיף שְׁבוּעָה אִין עַד כְּלָל וּמֵאֵי בְּכַף שְׁהוּא הִיָּסֶת מ"מ הָא א"נ בְּדַבְרוֹרוּ לְחוּד וְהָיִי נוֹגַע ע"ש וְנִרְאָה לִינִישׁ בְּפִשִׁיטוֹת דְבִשְׁלָמָא בְּמָמוֹן כְּשֶׁאֹמְרִים פְּרַעְנוּ לְמַלְוָה הָיִי ב' דְבָרִים נִפְרָדִים מֵה שְׁנֵאֲמָנִים לְפִטוֹר עֲצָמָם וּמֵה שְׁנֵאֲמָנִים לְפִטוֹר הַלְוָה בְּתוֹרַת עֲדוּת דְאִף שְׂאִין נֶאֱמָנִים בְּתוֹרַת עֲדוּת מ"מ נֶאֱמָנִים לְפִטוֹר עֲצָמָם וְשְׁפִיר אֲמַרִינֵן דְהָיִי נוֹגְעִין דָּאֵי יֵאמְרוּ אַהֲדַרִינְהוּ יִצְטָרְכוּ לִישְׁבַע מִשָּׂא"כ עֵתָה אִינָם עֲדִים וְאִף עַל פִּי כֵן לְגַבֵּי עֲצָמָם נֶאֱמָנִין פִּנ"ל מִשָּׂא"כ כָּאֵן אִי נִימָא דְהִדִּין הוּא שְׁהֵם נוֹגְעִין וְאִינוּ קְדוּשִׁין כְּלָל מִמִּילָא נִרְאָה דְחִיבִים לְשֵׁלֶם דְאִף שְׁהֶאֱמַת הוּא כְּדַבְרֵיהֶם שְׁקַדְשׁוּ אוֹתָהּ מ"מ פִּינוּ שְׁלֹא הִיָּה עֲדִים אַחֲרֵים וְהָיִי מְקַדְשׁ בְּלֹא עֲדִים דְלֹא הָיִי קְדוּשִׁין כְּלָל וְהָיִי שִׁינוּי בְּשְׁלִיחוֹת וְצְרִיכִין לְשֵׁלֶם וְכִמוּ בְּאוֹמֵר לְשִׁלִּיחַ קַדְשׁ לִי אִשָּׁה וְהִלָּף וְקַדְשׁ בְּלֹא עֲדִים דְכָאֵן לֹא שְׁיִיף לֹא אֲמַרְתָּ הֵב לִיָּה בְּסִדְדֵי פִינוּ דְבְּקְדוּשִׁין צְרִיף עֲדִים לְגוֹף הַמְעַשֶּׂה פִּנ"ל.

וְדוֹחֵק לֹאמַר פִּינוּ דְאִם הוּא מוֹדָה הֵם עֲצָמָם כְּשֶׁרִים שׁוֹב שְׁיִיף לֹא אֲמַרְתָּ הֵב בְּסִדְדֵי דז"א דְגַם בְּמוֹדָה הָיִי רַק ס' פִּנ"ל וּבִל"ז פִּינוּ דְבִסְתָם הָיִי בְּעֲדִים פִּנ"ל וְא"כ אִם נֹאמַר. כָּאֵן דְעֲכָשְׁוֹ שְׁאֹמְרִים שְׁקַדְשׁוּהָ אִין נֶאֱמָנִים כְּלָל דְהֵם נוֹגְעִין וּמִמִּילָא הֵם צְרִיכִין לְשֵׁלֶם פִּנ"ל

וא"כ הוא שוב אינם נוגעין כולל דיכולין לומר שנתנו לה לפיקדון ואף שלא יהיו נאמנים ע"פ הדין ויצטרכו לשלם הוא גם עכשיו אין נאמנים ע"פ הדין וצריכין לשלם ומאי חילוק להם וזה אין סברא דעתה אין יודעים הדין וסוברין שיהיו נאמנים ועל טענת פיקדון יודעין דמאי חילוק אי יכולין לומר אהדרינהו ואף דיתסויבו ה'סת מ"מ הוא לא יהיה עכ"פ יותר חיוב עליהם מעכשיו שחייבין לשלם א"כ שוב הם עדים פשרים על הקידושין כנ"ל רק דמ"מ אין יכולין לומר שיהיה נדאי קדושין דהא אי נפסוק הדין שהיא מקודשת א"כ לא יצטרכו לשלם והם נוגעין ושוב לא הווי קדושין וחסור הדין אבל מ"מ גם זה אין יכולין לפסוק דנדאי אין קדושין דא"כ שוב אין נוגעין והוי קדושין ולכך אי אפשר להתירה בלא גט והוי ספק קדושין כנ"ל ואף דגם בממון שנייה הנ"ל כשאוברים פרענו למלנה דשפיר מצי למימר אהדרינהו כו' רק שיתסויבו ה'סת והם נוגעין והא פיון שהם נוגעין אנו פוסקין הדין דאין נאמנים וממילא אף דנאמנים לפטור עצמם מ"מ הוי פחונני על פנקסו והדין גם עתה דנשבועין ושוב אינם נוגעין דמאי חילוק ויהיו נאמנים.

אף ז"א דבעדות ממון איך יכולין להפסיד למלנה בעדותם הא אם נפסוק דנאמנים הם נוגעין גם פיון שפוסקים דא"נ צריכין לישבע ואין נאמנים באמת דהוי עד הצריף שבועה משא"כ פאן בקדושין אי נפסוק דמותרת משלמין ואסורה לכך שפיר צריכה גט כנ"ל ועיין ח"מ ס' ל"ד שהביא הש"ך דברי הריב"ש ושאר פו' גבי לדידי אוזיף בריביתא דאף שאומר שלא תחזיר לו הרבית מ"מ נאמן לפסלו דלא הוי נוגע פיון שיודע דלגבי עצמו אינו נאמן להוציא הרבית ע"פ הדין ע"ש.

רק בממון לא שייך זה פיון דע"כ יהיה לו טובה כשנאמין לו בעדותו ולא שייך פלגין דבורא כנ"ל אבל בקדושין על כל פנים אין יכולין לפסוק דלא הוי כולל קדושין ומותרת פיון דאז ע"פ דין תהיה אסורה כנ"ל.

ולהפוסקים שסוברים דבאמת לא הוי קדושין כולל י"ל דהטעם כמ"ש לעיל כמו בשותפין ובבבבא כו' דכיון דגוף העדות הוי לטובתו לא מהני אף שאינו נוגע ע"ש וגם פאן פיון דמה שיהיו נאמנים בתורת עדות הוי זכותו שוב לא מהני כולל כנ"ל: עוד י"ל בהעידו קודם שפכרה כמ"ש לעיל דהא באמת לאו דלא תענה ג"כ ליתא בתורה כמו שבועה וא"כ לא הוי נוגעין בשביל שיצטרכו לישבע דכמו כן מעידין שקר עכשיו ומיגו דחשיד כו' וכן בממון כו' רק פיון דאין עדותם מועיל כולל לא מיקרי עדות ואין עוברים בלא תענה כנ"ל אבל בקדושין פיון שהעידו קודם שפכרה וא"כ יהיה מועיל עדותו על הקדושין שאם תודה יהיה קדושין ע"י עדותו וא"כ פיון שהיה מועיל א"כ שוב גם כשכופרת אח"כ מהני דהא אינם נוגעין דאי באמת לא קדושה והוא שקר עברו אלא תענה דבשעת, עדות הנה עדותו מועיל והוי יכולין לומר אהדרינהו ולישבוע ג"כ דאין חילוק דליתא בתורה כנ"ל.

דבשלקא בממון לא שייך דהועיל עדותו שאם יודה כו' דז"א דאם יודה אין צורך לעדותו כולל משא"כ בקדושין כנ"ל דאף שהיא מודה אין הקדושין רק מחמת עדותו כנ"ל. אף בהעידו אחר שפכרה לא שייך זה.

וא"ל דמ"מ מועיל שאם תחזיר ותודה יהיה מהני. דז"א דגם אם תודה לא יהיה מועיל העדות שהעידו כשהיתה כופרת פיון דבשעת ההגדה הוי נוגעין כנ"ל וצריכין לחזור

וּלְהַעֲדִיד וְלֹא הָיָה מוֹעִיל כִּנ"ל: עוֹד הָיָה אֶפְשָׁר לִמ"ש תוֹס' רִישׁ ב"מ דְּאָף דְּאִמְרִינָן דְּחֻשׁוֹד
אִמְמוֹן לֹא חֻשׁוֹד אֲשֶׁבוּעָה מִשׁוּם, שְׁמָא ס' מְלִנְה כו' וְכ' דְּדוֹקָא מִשׁוּם שְׁהוּא סָפֵק לָנוּ
אֲבָל בְּנֻדָּאֵי כּוֹפֵר בְּפִקְדוֹן לֹא תְלִינָן בִּס' מְלִנְה וְא"כ גִּימָא גַם פֶּאן אֵי בְּאַמַּת אוֹמְרִים שְׁקָר
וְכּוֹפֵר בְּפִקְדוֹן הָיָה נִשְׁבַּע ג"כ וְלֹא הָוֵי נּוֹגַע.

אָף ז"א דִּמ"מ אִינוּ נּוֹדַע לָנוּ בְּבִירוֹר וְשִׁינְיָה לְתַלּוֹת בִּס' מְלִנְה גַם י"ל דְּאָף לְמ"ד חֻשׁוֹד
אִמְמוֹן הָוֵי חֻשׁוֹד אֲשֶׁבוּעָה מ"מ הָוֵי הֵכָא נּוֹגַע דְּבִשְׁלֵמָא הֵתָם אִמְרִינָן פִּינּוֹן שְׁרוּצָה לְעַבְרָה
עַל אִיסוּר גְּזֵל בְּשִׁבִיל מְמוֹן א"כ גַם עַל אִיסוּר שְׁבוּעָה יַעֲבֹר בְּשִׁבִיל הַמְמוֹן פִּינּוֹן דְּאֵי
אֶפְשָׁר לוֹ לְהַחְזִיק הַמְמוֹן אִם לֹא יַעֲבֹר עַל אִיסוּר שְׁבוּעָה ג"כ פִּינּוֹן שְׁמַחְזִיבִין אוֹתוֹ
שְׁבוּעָה כִּנ"ל.

אֲבָל פֶּאן לְעַנְיָן נּוֹגַע פִּינּוֹן שְׁיָכוֹל עֵתָה לּוֹמַר שְׁקִדְשָׁה וְלְהַחְזִיק הַמְמוֹן בְּלֹא אִיסוּר שְׁבוּעָה
לְמָה יֵאמַר אֶהְדְּרִינָהּ עֹבֹר אֲשֶׁבוּעָה ג"כ פִּינּוֹן דְּאֵין הָעֲבִירָה שֶׁל הַשְׁבוּעָה צְנוּרָה לְהַמְמוֹן
וְהָא קי"ל דְּחֻשׁוֹד לְדָבָר אֶחָד אִינוּ חֻשׁוֹד לְכָל הַתּוֹרָה כְּנֻלָּה וְהָוֵי שְׁפִיר נּוֹגַע כִּנ"ל לְכַאוּרָה
הָיָה קִשָּׁה לִמ"ש הָרִיב"ש הוֹבָא בְּש"ף ס' ל"ד גְּבִי לְדִידֵי אוֹזִיף בְּרַבִּיתָא כו' דְּאָף שְׁמַגִּיעַ
לוֹ הַמְמוֹן נְאָמְן לְפִסְלוֹ וְאִמְרִינָן פְּלִגְיָנָן דְּבוּרָא וְעַל מָה שְׁהוּא נּוֹגַע אִינוּ נְאָמְן וּלְפִסְלוֹ
שְׁלֵנָה בְּרַבִּיתָא נְאָמְן וְכּוֹן בְּפִלוֹנֵי רְבַעֲנֵי לְרַצוֹנֵי מְאֲמִינִין לוֹ שְׁרַבְעוּ רַק לְאִנְסוּ ע"ש.

וְא"כ גַם פֶּאן דְּהֵם אוֹמְרִים ב' דְּבָרִים שְׁקִדְשׁ אוֹתָהּ וְהַקְדוּשִׁין הָיָה בְּכֶסֶף שְׁשִׁלְחָם וְע"ז
הֵם נּוֹגְעִין שְׁקִדְשׁוֹ בְּכֶסֶף אֲבָל עַל גּוֹף הַקְדוּשִׁין אִם הָיָה בְּשִׁטְרָא אֵין נּוֹגְעִין א"כ גִּימָא
פְּלִגְיָנָן דְּבוּרָא וְנִימָא שְׁקִדְשׁוֹ אוֹתָהּ רַק בְּשִׁטְרָא וְכִמּוֹ בְּרַבְעוּ לְאִנְסוּ כִּנ"ל וְג"כ תְּהִיָּה
מְקוֹדְשֵׁת דְּכְשָׁנָתָן לְהֵם כֶּסֶף וְקִדְשׁוֹ בְּשִׁטְרָא אִינוּ קִפִּידָא רַק בְּצִוְיָה בְּפִירוּשׁ.

גַם הַשִּׁטְרָא מְהִנֵּי מִדַּעַת הַשְּׁלִיחַ כִּנ"ל, וְלִמ"ש הַש"ף שֶׁם דְּחוֹלֵק עַל הָרִיב"ש גְּבִי לְדִידֵי
אוֹזִיף בְּרַבִּיתָא ע"ש א"ש פֶּאן דִּה"נ מ"מ נּוֹגַע פִּינּוֹן שְׁצָרִיף לּוֹמַר שְׁקִדְשָׁה לְפִטוֹר הָוֵי
נּוֹגַע גַם עַל הַקְדוּשִׁין כִּנ"ל אֲבָל לְהָרִיב"ש שֶׁם קִשָּׁה כִּנ"ל.

אָף בְּאַמַּת לֹא קִשָּׁה כָּלֵל דְּבִשְׁלֵמָא גְּבִי לְדִידֵי אוֹזִיף כו' שְׁיָיָה פְּלִגְיָנָן כו' דְּמְאֲמִינִים לְפִסְלוֹ
וּבְזָה אֵין שׁוּם תּוֹעֵלַת לְעַד מָה שְׁנַעֲשֶׂה פְּסוּל דִּמ"מ אֵין הוּא יָכוֹל לְגַבּוֹת הַרְבִּית דְּלַעֲנָן
זֶה אִינוּ נְאָמְן.

אֲבָל הֵכָא אֵי גִימָא דְּפִלְגִינָן וּמְקוֹדְשֵׁת מִמִּילָא לֹא יִצְטָרְכוּ הֵם לְשֵׁלֵם לְמַשְׁלַח דִּיהִיו נְאָמְנִים
שְׁקִדְשׁוֹהָ בְּכֶסֶף וְאָף דְּאָנוּ אֵין מְאֲמִינִים זֶה לְהֵם בְּתוֹרַת עֲדוּת שְׁקִדְשׁוֹ בְּכֶסֶף מ"מ לֹא
יְהִיָּה יָכוֹל לְהוֹצִיא מִיָּדָם וְנְאָמְנִים לְפִטוֹר וְאֵין פֶּאן שְׁיָנוּי בְּשִׁלְיַחוֹת דְּהָא בְּאַמַּת פְּלִגְיָנָן
דְּבוּרָיָהּ וּמְקוֹדְשֵׁת עכ"פ שׁוּב אֵין צְרִיכִין לְשֵׁלֵם כִּנ"ל, אֲבָל אֵי אֵין נְאָמְנִין כָּלֵל שְׁקִדְשׁוֹ
הָוֵי שְׁיָנוּי וְצְרִיכִין לְשֵׁלֵם וְשׁוּב לֹא שְׁיָיָה פְּלִגְיָנָן דְּבוּרָיָהּ דְּגַם בְּעֲדוּת זֶה שְׁקִדְשׁוֹ בְּשִׁטְרָא
ג"כ הָוֵי תּוֹעֵלַת לְהֵם שְׁתִּהִיָּה עכ"פ מְקוֹדְשֵׁת וּמִמִּילָא יְהִיו פְּטוּרִין ע"כ שְׁלֹא יוֹכֵל לְהוֹצִיא
מִשָּׂא"כ גְּבִי רַבִּית דִּמ"מ לֹא יוֹכֵל הוּא לְגַבּוֹת כִּנ"ל: עוֹד י"ל לְמֵאֵי דִּפ' הָרַמְבַּ"ם דְּאֵם אֵין
הַעֲדִים יוֹדְעִין אִם בְּסִיף הָרְגוּ אוּ בְּאִרְיוֹן הָוֵי מְכַלֵּל חֻקִּירוֹת דְּכְשָׁאֵין יוֹדְעִים עֲדוּתָן בְּטִלָּה
לְגַמְרֵי ע"ש וְכּוֹן בְּכָל מִיּוֹדֵי דְּבַעֲי דְּרִישָׁה וְחֻקִּירָה וְא"כ לְמֵאֵי שְׁכ' הַב"ש לְקַמְן דְּכְשָׁהּ אֲשֶׁה
מְכַחֶשֶׁת הַקְדוּשִׁין בְּעֵינָן גַם בְּעֲדֵי קְדוּשִׁין דְּרִישָׁה וְחֻקִּירָה ע"ש.

וא"כ פאן שׂהיא כּוּפּרַת וּבְעֵי דו"ח. וא"כ אַם הַעֲדִים מְעִידִים עַל אֶחָד שֶׁקִּדְּשָׁה וְאִינָם יוֹדְעִים אַם בְּכֶסֶף אוּ בְשֵׁטֶר הָיִי חֲקִירוֹת כְּמוֹ עַל הַהֲרִיגָה אִי בְּסִינִיף אוּ בְּאַרְיָרָן כּוּפּרַת פּוֹנֵל.

וא"כ מִמִּילָא לֹא שִׁינֵי פְּלִגְיָנָא דְבוּרְיָה דְלֹא כְּמוֹ שְׂאוּמְרִים דְּבְכֶסֶף קִדְּשׁוּ רַק בְּשֵׁטֶר הָא אַם בְּטַל דְּבוּרָן שֶׁקִּדְּשׁוּ בְּכֶסֶף א"כ לֹא אָמְרוּ הַחֲקִירוֹת בְּמָה קִדְּשׁוּ אוֹתָהּ וּמִמִּילָא בְּטַל הַעֲדוֹת דְּדוֹקָא בְּמֵאֵי דְלֹא הָיִי חֲקִירוֹת שִׁינֵי פְּלִגְיָנָא כּוּ וְכִינּוּ שֶׁהִיא מְכַחֶשֶׁת בְּעֵינָא דו"ח כּוּפּרַת פּוֹנֵל.

אַף יֵשׁ לְדַחֹת לַמ"ש הַרִיב"ש דְּגַם בְּדִין מְרֻנָּה אִין עֲדוּתָן בְּטַל כְּשִׂאוּמְרִים א"י ע"ש. עוֹד יֵשׁ לְדַחֹת וּבַל"ז לֹא קָשָׁה כַּמ"ש.

אַף לְכַאוּרָה נִימָא פְּלִגְיָנָא דְבוּרָא שֶׁהִיא מְקוֹדֶשֶׁת עַכ"פ רַק לֹא שֶׁהִם קִדְּשׁוּ אוֹתָהּ וְנִימָא שֶׁאִינָהּ מְקוֹדֶשֶׁת לְמִשְׁלַח כָּלֵל רַק לְאַחַר וְכַמוֹ גַּבִּי לְדִידֵי אוֹזִיף כּוּ דְאַמְרִינּוּ שֶׁהִלְוָה לְאַחַר בְּרַבִּית וּע"ז לֹא שִׁינֵי תִירוּץ הַנ"ל דְּזָה אִין תּוֹעֵלַת לְהֵם כָּלֵל שֶׁהִיא, מְקוֹדֶשֶׁת כִּינּוּ דְאִין מְחֻזְקִין אוֹתָהּ לְמִשְׁלַח כָּלֵל וְלִהַש"ף ז"ל ג"כ לֹא קָשָׁה רַק לְהַרִיב"ש כּוּפּרַת פּוֹנֵל.

וְיֵשׁ לְדַחֹת ג"כ וְהָא חֻזְיָנָא בְּמִקְדָּשׁ בְּעַד אֶחָד דְלֹא הָיִי הַמְקִדָּשׁ עֲצָמוּ כְּעַד וְנִימָא פְּלִגְיָנָא דְבוּרָא שֶׁאַחַר קִדְּשָׁה בְּפִנְיָהֶם וְאִף דְהָיִי נוֹגַע פְּלִגְיָנָא כּוּפּרַת פּוֹנֵל וּע"כ דְלֹא אָמְרִינּוּ בְּכַה"ג פְּלִגְיָנָא כּוּפּרַת פּוֹנֵל.

גַּם י"ל דְהַרִיב"ש סִבַּר כְּהַרְשֵׁב"א לְחַלֵּק בֵּין אוֹמֵר אֲנִי זְנִיתִי כּוּ אוּ אֲשַׁתָּה זְנִיתָה עִמִּי דְדוֹקָא הֵיכָא שֶׁיְכוֹל לְהַשְׁאֵר דְבוּר שְׁלֵם שִׁינֵי פְּלִגְיָנָא ע"ש וּמִמִּילָא כְּפִינּוּ וּבְקִדְּשֵׁתִי כּוּ לֹא שִׁינֵי פְּלִגְיָנָא כּוּפּרַת פּוֹנֵל.

עוֹד יֵשׁ לְחַלֵּק בֵּין הֵתָם שֶׁיֵּשׁ מַעֲשֵׂה שְׂרַבַּע אוּ שֶׁהִלְוָה בְּרַבִּית וּמֵאֲמִינִים הַמַּעֲשֵׂה כּוּפּרַת פּוֹנֵל מִשְׂא"כ בְּקִדּוּשֵׁינּוּ שֶׁאִינוּ עוֹשֵׂה מַעֲשֵׂה רַק הַמְקִדָּשׁ כְּשֶׁמְקִדְּשָׁה נַעֲשִׂית מְקוֹדֶשֶׁת וּלְכַוּ מִמִּילָא כְּשֶׁאִין מֵאֲמִינִים לְהֵם שֶׁזָּה קִדְּשׁ אוֹתָהּ לֹא שִׁינֵי לֹא מְרַבֵּינּוּ דְבוּרְיָה שֶׁהִיא מְקוֹדֶשֶׁת כִּינּוּ שֶׁלֹּא הַעֲדוּ עַל מַעֲשֵׂה שֶׁל קִדּוּשֵׁינּוּ מִמִּילָא אִינָהּ מְקוֹדֶשֶׁת כִּינּוּ שֶׁמַּצְדָּה אִין כְּפִינּוּ מַעֲשֵׂה כּוּפּרַת פּוֹנֵל: הַנֵּה עוֹד יֵשׁ לִיִּישֵׁב הָא דְהָיִי סֶפֶק קִדּוּשֵׁינּוּ אִף שֶׁיֵּשׁ כְּפִירַת מְמוֹן.

דְהַנֵּה לְכַאוּרָה י"ל בַּש"ס דְּבִאֲמַת אִף בְּתַר דְתִיקוֹן רַבְּנָן הִקְסַת לֹא הָיִי נוֹגַעִין כָּלֵל בְּשִׁבִיל שִׁיִּצְטָרְכוּ לִישְׁבַּע כְּשִׂיאָמְרוּ אֶהְדַּרְיִנְהוּ לוֹ דְמֵאֵן דְחָשׁוּד אַעֲדוֹת שֶׁקָר חָשׁוּד ג"כ אֲשַׁבּוּעָה כּוּפּרַת פּוֹנֵל.

רַק י"ל הַטַּעַם דְאִף דְלֹא הָיוּ נוֹגַעִין מ"מ לֹא מְהַנִּי עֲדוּתָם דְהָא עַכְשָׁיו אִין עֲלִיָּהֶם כָּלֵל שְׁבוּעַת הִקְסַת דְהָיִי טַעֲנַת סֶפֶק שֶׁאִין הַמְשַׁלַּח יוֹדַע אַם פָּרְעוּ אוּ לֹא וּמִטַּעַם חֲנוּנִי עַל פְּנֻקְסוֹ אִין עֲלִיָּהֶם כִּינּוּ שֶׁאִינָם נוֹגַעִין וְהִלְוָה פְּטוּר כּוּפּרַת פּוֹנֵל.

אַף י"ל דְהָא קִי"ל מִי שֶׁהִנֵּה נוֹשָׂה בְּחֻבְיָהּ וְנִחְבְּרוּ וְנִחְבְּרוּ בְּחֻבְיָהּ כּוּ חֲזִיב מִדְר' נָתַן וְעַכ"פ בְּלִית לִיָּה נְכִסֵּי אֶלִיבָא דְכ"ע חֲזִיב וְגַם קִי"ל הֵיכָא דְהִלְוָה כּוּפּרַת וְהַעֲרַב מוֹדָה ג"כ חֲזִיב כּוּפּרַת פּוֹנֵל וְא"כ כְּשֶׁאֶחָד תּוֹבַע לְחֻבְיָהּ בְּכָרִי שֶׁחֲזִיב לוֹ מִדְר' נָתַן וְהִלְוָה כּוּפּרַת חֲזִיב לִישְׁבַּע הִקְסַת כּוּפּרַת פּוֹנֵל.

וְא"כ כְּפִינּוּ שֶׁהִם אוֹמְרִים פְּרַעְנוּ לְמַלְוָה וְכִינּוּ שֶׁהַמְלֻוָּה טוֹעֵן בְּרִי שֶׁלֹּא פָּרְעוּ לוֹ א"כ תּוֹבַע הַמְלֻוָּה אוֹתָם שֶׁחֲזִיבִים לוֹ מִשִּׁיעֲבוּדָא דִר' נָתַן דְכִינּוּ שֶׁלֹּא פָּרְעוּ חֲזִיבִים לְהַחֲזִיר הַמַּעֲוֹת לְהִלְוָה וְהִלְוָה חֲזִיב לוֹ עֲדִינּוּ שֶׁלֹּא פָּרְעוּ וְחֲזִיבִים לְהַמְלֻוָּה מִדְר' נָתַן כּוּפּרַת פּוֹנֵל.

וכאן הוּי בְּאִית לִיה נְכִסֵי ג"כ פְּלִית לִיה נְכִסֵי דְהָא אֵינוּ יְכוּל לְגַבּוּתוֹ מֵהַלְוָה פִּינּוֹן דְאַמְרִינוּ דְלֹא הוּי נוֹגְעִין וְנֶאֱמָנִים נֶגְדַּהַלְוָה לְפִוּטְרוֹ וְאֵינוּ יְכוּל לְגַבּוּת מִמֶּנּוּ וְשׁוֹב חַיִּיבִים הֵם מִדְּר"נ אִם יוֹדוּ עֲכָשְׁיוֹ אַחַר שְׁהַעֲיָדוּ וּמִמִּילָא תּוֹבַע הַמְלָוָה אוֹתָם בְּכָרִי שְׁחַיִּיבִים לוֹ וְהֵם כּוֹפְרִים וְצָרִיכִין לִישְׁבַע גַּם עֲכָשְׁיוֹ הֵיִסֵּת וְשׁוֹב הוּי עַד הַצָּרִיף שְׁבוּעָה וְגַם נֶגְדַּהַלְוָה אֵין נֶאֱמָנִים דְּאִי נִימָא דְהֵם נֶאֱמָנִים הֵם עַד הַצָּרִיף שְׁבוּעָה פֻּנ"ל.

אַבְל נוֹגְעִין י"ל דְבִבְאֵמַת לֹא הוּי פֻּנ"ל רַק דִּמ"מ פְּסוּלִין. וְא"כ מִמִּילָא מִיְנִישְׁבַּ פֶּאן דְקָל זֶה בְּמַלְוָה וְלִוָּה שְׁחַיִּיב לִי פֻּנ"ל.

אַבְל בְּקִדּוּשֵׁין דְאֵין הַמְקַדֵּשׁ חַיִּיב לֶה פְּלוּם וְא"כ שְׁפִיר י"ל דְנֶאֱמָנִים דְהָא לֹא הוּי נוֹגְעִין שְׁיִכּוּלִין לִזְמַר אֶהְדְּרִינְהוּ וְלִישְׁבַע הֵיִסֵּת. וְכֵאֵן לֹא שְׁיִיף הַנְּ"ל דְהוּי עֵתָה עַד הַצָּרִיף שְׁבוּעָה דז"א דְעֲכָשְׁיוֹ אֵין פֶּאן הֵיִסֵּת כְּלָל דְנֶגְדַּהַמְשַׁלַּח הוּי טַעֲנַת סְפֵק וְהֶאֱשָׁה אֵינְהָ תּוֹבַעַת מִהֵם פְּלוּם שְׁאֵין חַיִּיב לֶה וּלְכַף פְּסֵק שְׁפִיר דְהוּי סְפֵק קִדּוּשֵׁין פֻּנ"ל א וּמִיְנִישְׁבַּ בְּזֶה ג"כ הִירוּשְׁלַמִי דְאָמַר ר"י מִפִּינּוֹן שְׁהֶאֱמִינְתוּ הַתּוֹרָה גַּם בְּקִדּוּשֵׁי פְּסֵק נֶאֱמָנִין וְהֵיִינוּ דְאָף דְאִי אֵין נֶאֱמָנִים הֵיוּ צָרִיכִין שְׁבוּעָה כְּמוֹ בְּחֻנּוּי ע"פ מ"מ פִּינּוֹן כו' אֶמְרִינוּ שְׁהֵם נֶאֱמָנִים וְאֵין צָרִיף שְׁבוּעָה כְּלָל מִשְׁא"כ בְּשִׁאָר דִּינֵי מְמוֹנוֹת מוֹדָה שְׁפִיר דְפְּסוּלִין פֻּנ"ל: וְהֵיִהָ הַר"ן ז"ל כ' הַטַּעַם פִּינּוֹן דְהוּי רַק הֵיִסֵּת וּמִן הַתּוֹרָה אֵין צָרִיף שְׁבוּעָה כְּלָל אֵין פְּסוּלִים אֲלֵא מִדְּרַבְּנָן וּלְכַף הוּי קִדּוּשֵׁי סְפֵק ע"ש וְהֵיִהָ נִרְאָה הֵיִכָּא, שְׁיִישׁ עַד אַחַד מְכַחֵשׁם שְׁלֵא קִדְּשׁוּ וְלֹא נִתְּנוּ לֶה הַפְּסֵק דְלֹא הוּי אֲפִילוּ ס' קִדּוּשֵׁין דְכֵאֵן צָרִיכִין לִישְׁבַע שְׁבוּעַת הַתּוֹרָה לְהַכְחִישׁ הָעַד דְאָף טַעֲנֵן בְּסְפֵק ע"פ הָעַד דַּעַת רֹב הַפ' דְחַיִּיבִין ש"ד.

וְהֵם עַד הַצָּרִיף שְׁבוּעָה מִן הַתּוֹרָה דְלֹא מְהַי מְדַאֲרִינְתָּא לְטַעַם הַר"ן ז"ל וְאָף דְלַעֲנִין הַשְׁבוּעָה דְאֲרִינְתָּא אֵית לֶהוּ מִיגוֹ דְאֶהְדְּרִינְהוּ לְמַלְוָה דְאִז לֹא יְהִיו חַיִּיבִים רַק הֵיִסֵּת מ"מ הָא מְבִנְאָר בַּח"מ דְלֹא מְהַי מִיגוֹ נֶגְדַּהַעַד לְפִטוֹר מִשְׁבוּעָה דְחִשׁוֹב כַּב' לַעֲנִין שְׁבוּעָה וּמַכְש"כ פֶּאן דְהוּי מִיגוֹ דְהַעֲזָה לְפִטוֹר מִשְׁבוּעָה דְלֹא מְהַי בְּכָל מְקוּם.

אַף לְטַעַם הַח"מ שְׁכ' דְאִם הֵיִהָ בָּא אֵלֵי שְׁהֶאֱמַת פְּדַבְרֵיהֶם לֹא הֵיוּ צָרִיכִין לִישְׁבַע לְכַף הוּי סְפֵק ע"ש וְהֵיִינוּ דְבְּכָל הַפְּסוּלִין הֵם בְּנִדְאֵי פְּסוּלִין מִשְׁא"כ דְּמֵאֵי דְצָרִיכִין לִישְׁבַע הוּא רַק לְבַרַר הַסְּפֵק וְאִם הֵיִינוּ יוֹדְעִין אֵינָם פְּסוּלִין כְּלָל שְׁלֵא הֵיוּ מְחַיִּיבִין שְׁבוּעָה כְּלָל ע"ש.

וּמִמִּילָא גַּם הֵיִכָּא דְחַיִּיבִין שְׁבוּעַת הַתּוֹרָה שְׁיִיף ג"כ הַנְּ"ל וְהוּי סְפֵק: הַח"מ כ' דְאִם יִשׁ לְהַשְׁלִיחַ עַד כְּשֵׁר הַמְּסִיעֵנוּ שְׁנַתֵּן הַמְּעוֹת לְהֶאֱשָׁה גַּם הוּא כְּשֵׁר דְפּוֹטְרוֹ מִשְׁבוּעָה וְלֹא הוּי עַד הַצ"ש רַק לְהַרְשֵׁב"א לֹא מְהַי ע"ש.

וּדְבָרֵי תְּמוּהִים דְאֶדְרַבָּה כְּשֵׁישׁ עַד הַמְּסִיעֵנוּ מְגַרַע גְּרַע דְהָא דְצָרִיכִין לְטַעֲמָא דְעַד הַצ"ש הֵיִינוּ מִשׁוּם דְלֹא הוּי נוֹגַע דְגַם עֵתָה צָרִיף לִישְׁבַע פֻּנ"ל. אַבְל כְּשֵׁעֲכָשְׁיוֹ הָעַד מְסִיעֵנוּ א"כ הוּי נוֹגַע גְּמוֹר דְאִם יֵאֵמַר אֶהְדְּרִינְהוּ וְכַה"ג לֹא יְהִיָּה הָעַד מְסִיעֵנוּ וְיִצְטָרֵף לִישְׁבַע וְעֵתָה א"צ לִישְׁבַע דְהָעַד פּוֹטְרוֹ פֻּנ"ל וִי"ל דְפְּסוּל מִן הַתּוֹרָה כְּשֵׁישׁ עַד הַמְּסִיעֵנוּ כו' וְאִי הוּי אֶמְרִינוּ מִיגוֹ לְאֶפְטוֹרֵי מִשְׁבוּעַת הֵיִסֵּת הֵיִהָ אֲפִשֵׁר לִזְמַר דְכִינּוֹן דַּעַתָּה הָעַד פּוֹטְרוֹ נֶגְדַּהַעֲצָמוּ שׁוֹב גַּם אִם יִטְעוּן אֶהְדְּרִינְהוּ לוֹ יְהִיָּה פְּטוֹר מִהֵיִסֵּת דִּיהֵי' נֶאֱמָן בְּמִיגוֹ שְׁהֵיָּה אוֹמַר כְּמוֹ

עֲתָה שְׁקַדְשָׁה שְׁהֵיָה הָעֵד פּוֹטְרוֹ מִהֵיֶסֶת וְשׁוֹב לֹא הָיָה נֹגַע עֲכָשְׁיוֹ דִּיכּוֹל שְׁפִיר לֹמַר אֶהְדְרִינְהוּ כְּנ"ל.

אִךְ בְּאֵמֶת ז"א דְלֹא אֶמְרִינן מִיגוֹ לְפִטוֹר מִהֵיֶסֶת כְּמִבְּנֹאֵר בְּפ' וּמוֹכַח בְּתוֹס' פ' ש"ה לר"ת דְּלִיפֵי הֵיֶסֶת רַק בְּפִרְעָתִי וְלֹא בְּטוֹעוֹן לְהֵד"ם וְאֵעִפ"כּ אֵינוֹ נֶאֱמָר פְּרוּעַ בְּלֹא הֵיֶסֶת בְּמִיגוֹ דְלֹא לְוִיתִי כְּשֵׁאִין עֲדִים עַל הַהִלָּנָא כְּמִבְּנֹאֵר שְׁם ע"ש.

וְעוֹד דְּמוֹכַח בְּש"ס דְלֹא אֶמְרִינן כַּה"ג שֶׁהוּא נֶאֱמָר בְּמִיגוֹ ע"ש. וְלִשְׁיִטַּת ר"ת הַנְּ"ל דְּבִלְאִי לְוִיתִי דְּלִיפֵי דְרָרָא דְמָמוֹנָא פְּטוֹר מִהֵיֶסֶת הָיָה א"ש כְּשֶׁלֹּא נָתַן לוֹ בְּעֲדִים דְּאֵינוֹ נֹגַע בְּאֵמֶת שְׁיִכּוֹל לְכַפֵּר שְׁלֹא נָתַן לוֹ כְּלָל וְיִהְיֶה פְּטוֹר מִהֵיֶסֶת רַק דְּמ"מ עֲתָה הָיָה עַד הַצָּרִיף שְׁבוּעָה דְּעֲכָשְׁיוֹ אִיפֵי דְרָרָא דְמָמוֹנָא וְלִכְפֹּר מִמֵּילָא כְּשֶׁהָעֵד מְסִייעוֹ עֲתָה דְּפִטוֹר גַּם עֲכָשְׁיוֹ שׁוֹב מִהֵיֶסֶת כְּנ"ל אִךְ לֹא קי"ל הֵיֶסֶת וְדַעַת כָּל הַפ' דְּגַם בְּלֹא לְוִיתִי חֲזִיב הֵיֶסֶת כְּמִבְּנֹאֵר בַּח"מ ע"ש.

וְלִמ"ש לְעֵיל ג"כ א"ש: גַּם הֵיָה אֶפְשָׁר דְּכִינּוֹן דְּאֶמְרִינן שֶׁהִיא נֹגַע וּבְאֵמֶת לֹא קִיְדְשָׁה וְגַם עַד הַב' אוֹמֵר שְׁקָר א"כ אֵינָם נֹגְעִים כְּלָל שְׁהֵיֶה יְכוּלִין לֹמְרָא אֶהְדְרִינְהוּ וּג"כ הָעֵד יֹאמֵר כֵּן כִּינּוֹן שְׁבִין כֹּף וּכְיִן כֹּף מֵעִיד שְׁקָר וְהֵיָה מְסִייעוֹ גַּם בְּטַעֲנַת אֶהְדְרִינְהוּ לוֹ וְהֵיָה פְּטוֹר מִהֵיֶסֶת.

אִךְ לְעֵנִין זֶה הָיָה מִיגוֹ בְּשָׁנִים דְּהָא הַב' אֵינוֹ נֹגַע וְלֹא שְׁיִיף תִּירוּץ תּוֹס' דְּלִפְטוֹר מְמֻמּוֹן מִתְּכּוֹנְנִים ע"ש. וְא"ל דְּאִף אִם רַק הָעֵד יֹאמֵר שֶׁהִחְזִיר שׁוֹב אִף אִם הוּא יֹאמֵר שְׁקַדְשָׁה לֹא יִהְיֶה נֹגַע דְּהָא יְכוּל לֹמַר אֶהְדְרִינְהוּ וְיִהְיֶה הָעֵד מְסִייעוֹ וְשׁוֹב הָיָה הַמִּיגוֹ עַל הָעֵד לְחוּד דו"א חָדָא דְּאֵינוֹ רוּצָה לְהַכְחִישׁוּ.

וְעוֹד דְּמִקְדָּשׁ בְּעֵד אֶחָד לֹא מִהֵיֶסֶת וְכִינּוֹן שְׁאִין עַד אַחַר וְהוּא לֹא יַעֲיֵד שְׁקַדְשָׁה לֹא יִהְיֶה מוֹעִיל אִף שֶׁהִיא אֵינוֹ נֹגַע מ"מ אֵין כָּאן עַד אֶחָד וְלֹא שְׁיִיף הַנְּ"ל. וְאִף דְּהַשְׁ"ף ח"מ ס' פ"ז ס"ק כ"א חוֹלֵק עַל הַרְמ"א דְּגַם בְּהַחְזָרְתִּי מִיגוֹ דְּנֶאֱנָסָה כְּשֶׁעֵד מְסִייעוֹ שֶׁהִחְזִיר פּוֹטְרוֹ מִשְׁבוּעָה אִף דְּאֵינוֹ נֶאֱמָר רַק בְּמִיגוֹ וְאִז לֹא יְסִייעוֹ מ"מ כ' שְׁם הַטַּעַם מְשׁוּם דְּכִמוּ בַב' לְעֵנִין מְמוֹן בְּכָל גְּוֹנֵי כֹּן א' לְעֵנִין שְׁבוּעָה ע"ש אֲבָל לְעֵנִין נֹגַע לֹא שְׁיִיף זֶה ע"ש: וְאֶפְשָׁר דְּסוֹבֵר הַח"מ דְּלֹא כְּתִירוּץ תּוֹס' שְׁם לְעֵנִין מִיגוֹ בְּשָׁנִים רַק הַטַּעַם בְּנוֹגְעִין כִּינּוֹן שְׁשָׁנֵי הָעֲדִים יַחַד הָיָה יְכוּלִין לֹמַר טַעֲנָה אַחֲרַת שׁוֹב לֹא הָיָה נֹגַעִין וְגַם כָּאן כִּינּוֹן שְׁשָׁנֵי הֵם יְכוּלִין לֹמַר אֶהְדְרִינְהוּ וְיִהְיֶה פְּטוֹר שׁוֹב לֹא הָיָה נֹגַעִין כְּנ"ל וְהוּא דְּחוּק: וְאֶפְשָׁר לֹמַר בְּכּוֹנְנַת הַח"מ דְּהָא כְּשֵׁאִין הַמְּשַׁלַּח נוֹתֵן לְשִׁלִּיחַ כֶּסֶף יְכוּל לְקַדְשָׁה מִשְׁלוֹ וְא"כ כְּשֶׁהָעֵד מֵעִיד שְׁקַדְשָׁה בְּכֶסֶף לֹא הָיָה הַשְׁלִיחַ נֹגַע דִּיכּוֹל לֹמַר לֹא נִתְּתָ לִי כְּלָל כֶּסֶף רַק אֲנִי קִדְשָׁתִי אוֹתָהּ בְּכֶסֶף שְׁלִי דְּאִז יִהְיֶה שְׁפִיר פְּטוֹר מִהֵיֶסֶת דְּאֵין כָּאן כְּפִירַת מְמוֹן דְּאִף לְדַבְּרֵי הַמְּשַׁלַּח שְׁנָתָן לוֹ כֶּסֶף מ"מ הָעֵד מְסִייעוֹ שְׁנָתָן לֵה כֶּסֶף וְאִף שְׁנָתָן לוֹ פְּטוֹר כְּנ"ל.

אִךְ גַּם זֶה אֵינוֹ דְּמָה בְּכֹף שְׁיִכּוֹל לֹמַר עוֹד טַעֲנָה מ"מ עַל זֶה הָיָה נֹגַע מִה שְׁאֹמֵר דְּזוּלַת טַעֲנָה זוֹ לֹא יְפִטוֹר מִהֵיֶסֶת וְצָרִיף הוּא לֹמַר שְׁקַדְשָׁה וְאֵינוֹ עַד עַל זֶה דְּהָיָה נֹגַע עַל הַקְדוּשִׁין כְּנ"ל: (ה) אוֹ שְׁטַר שְׁיִישׁ בּוֹ שְׁנָה פְּרוּטָה.

וכ' הב"ש דאָבֿל פֿחות מֿפרוּטה הָוִי קדוּשִׁין וְלֹא מִחְמַרִּין בְּזַה חוּמְרָא דְשְׂמוּאֵל שְׂמָא ש"פ בְּמִדֵּי ע"ש. וְהֵינּוּ מְשׁוּם דְּהָא לְעִנּוּן שְׂאָר דְּבָרִים אֵין חוּשְׁשִׁין וְלֹא הָוִי נוֹגְעִין בְּשִׁבִיל זֶה פִּינּוּן שְׂאִין פֿאַן ש"פ כַּנ"ל.

וְלִכְאוּרָה הִיָּה נִרְאָה דְּגַם בְּקדוּשֵׁי פֿסָף פֿאַן עֲדִיף פֿשְׁקָדְשׁוֹ אוֹתָהּ בְּפֿחות מִש"פ דְּהָוִי סִפְק קדוּשִׁין לִכ"ע אַף שְׁיֵישׁ פֿפִּירַת מְמוּן. וְאַף לְהַחֲלִיקוֹן דְּהָוִי נוֹגְעִין וְאִינָם קדוּשִׁין פֿלֵל מ"מ בְּפֿחות מִש"פ אֵין פֿאַן נְגִיעָה דְּאַף שְׁשׁוּה פֿרוּטָה בְּמִדֵּי אִינָם נוֹגְעִין וְאַעֲפ"כ לְעִנּוּן קדוּשִׁין מְקוּדָּשֶׁת מִס' שְׂמָא ש"פ בְּמִדֵּי וְהֵם נְאָמְנִים שְׁקָדְשׁוּהָ בִּפ' מִש"פ דְּאִין נוֹגְעִין בְּזַה כַּנ"ל.

וְהֵינּוּ פֿשְׁהִמְשַׁלַּח נִתַּן לְהֵם לְקַדֵּשׁ פֿחות מִפרוּטָה אוֹ אַף שְׁנִתַּן לְהֵם פֿרוּטָה מ"מ פִּינּוּן שְׂמִחֲזִירִין הַמּוֹתֵר מְהֵנִי: אָמְנָם נִרְאָה דְּזַה תְּלוּי בִּב' הַטְעָמִים גַּבִּי הָא דְשְׂמוּאֵל דְּחִיּוּשִׁין ש"ש"פ בְּמִדֵּי דְהַרְמַב"ם ז"ל מְפָרֵשׁ שְׂמָא תּוֹלִיכְנוּ לְשֵׁם וְיִהְיֶה שְׁנֵה פֿרוּטָה.

וְהַתּוֹס' וְשְׂאָר פ' פִּירְשׁוּ דְּאִין לְהַקְדֵּשׁ אֲלָא מְקוּמוֹ רַק הַחֲשֵׁשׁ הוּא שְׂמָא יִהְיֶה פֿאַן מְאַנְשֵׁי [מִדֵּי] וְנִרְאָה שְׁפּוֹסְקִין הַדִּין דְּאִינָה מְקוּדָּשֶׁת וְהוּא סְבוּר שְׁשׁוּה פֿרוּטָה וְיִפְסֹק גַּם בְּעִירוֹ כֵּן ע"ש וְא"כ לְטַעַם הַתּוֹס' י"ל פֿאַן דְּגַם בְּפֿחות מִש"פ אִינָה מְקוּדָּשֶׁת דְּכִינּוּן דְּלֶהֱפ' הַנ"ל בְּקָדְשׁוֹ בְּפֿרוּטָה הֵם נוֹגְעִין וְלֹא הָוִי אַף סִפְק רַק דְּנִימָא מְשׁוּם דְּהוּא פֿחות מִשְׁנֵה פֿרוּטָה לֹא הָוִי נוֹגְעִין וְתִהְיֶה מְקוּדָּשֶׁת מִחֲשֵׁשׁ שְׁשׁוּה פֿרוּטָה בְּמִדֵּי וְהָא ז"א דְּלֹא שְׁיִיף פֿלֵל שְׁיִהְיֶה בְּכָאן מְאַנְשֵׁי מִדֵּי כַּנ"ל דו"א דְּאַדְרָבָה פִּינּוּן שְׁהוּא יִהְיֶה סְבוּר שְׁהוּא שְׁנֵה פֿרוּטָה א"כ וְדֹא יִהְיֶה הַדִּין אֲצִלוֹ שְׁפִיר שְׂאִינָה מְקוּדָּשֶׁת דְּהֵם נוֹגְעִין וְיִפְסֹק בְּעִירוֹ כְּדִין דְּכַש"פ וְדֹא אִינָה מְקוּדָּשֶׁת וְלֹא שְׁיִיף פֿלֵל חֲשֵׁשׁ הַנ"ל וְשְׁפִיר אִינָה מְקוּדָּשֶׁת בְּפֿחות מִשְׁנֵה פֿרוּטָה וְלֹא עֲדִיף מִפֿרוּטָה כַּנ"ל.

אַף לְטַעַם הַרְמַב"ם ז"ל שְׁפִיר י"ל פֿאַן בְּפֿחות מִשְׁנֵה פֿרוּטָה דְּמֵהֵנִי דְּהוּא ס' דְּאוּרְיִתָּא שְׂמָא תּוֹלִיכְנוּ לְשֵׁם וְיִהְיֶה אֲצִלָּה שְׁנֵה פֿרוּטָה וְאַעֲפ"כ אִינָם נוֹגְעִין כַּנ"ל. וְא"ל דֹּא"כ גַּם הֵם נוֹגְעִין שְׂמָא יֵשׁ לְהֵם דְּרַף לְכֵם וְיִהְיֶה גַּם אֲצִלָּם שְׁנֵה פֿרוּטָה ז"א דְּנִדְאִי בְּשִׁבִיל חֲשֵׁשׁ זֶה לֹא מְיַקְרִי נוֹגְעִין וְעוֹד דְּהָא קוֹדֵם דְּתִיקוֹן רַבְּנָן הִסְתֵּי לֹא הָוִי נוֹגְעִין פֿלֵל דְּהָא מְצִי לְמִימַר אַהֲדַרְיָנָהוּ לְמַשְׁלַח רַק בְּתַר דְּתִיקוֹן הִסְתֵּי הֵם נוֹגְעִין שְׁיִצְטָרְכוּ לִישְׁבַּע.

וְא"כ פִּינּוּן דְּקִי"ל אֵין נִשְׁבְּעִין עַל פֿחות מִשְׁנֵה פֿרוּטָה הִסְתֵּי וְלֹא חִיּוּשִׁין שְׂמָא שְׁנֵה פֿרוּטָה בְּמִדֵּי א"כ אַף אֵי בְּאַמַּת יֵשׁ לְהֵם דְּרַף לְשֵׁם וְשְׁנֵה אֲצִלָּם פֿרוּטָה מ"מ לֹא הָוִי נוֹגְעִין מְשׁוּם דִּיכּוּלִּין (לו') אַהֲדַרְיָנָהוּ לְמַשְׁלַח וְלֹא יִתְחַיְיְבוּ הִסְתֵּי גַּם פִּתְהָ דְּאִין נִשְׁבְּעִין כּו' דְּלְעִנּוּן שְׁבוּעָה אֵין חוּשְׁשִׁין כַּנ"ל.

וְגַם יְכוּלִּין לוֹמַר נְאֻנְסָה וְיִהְיֶה פֿטוּרִין גַּם מִשְׁבוּעָה כַּנ"ל וְהָוִי פֿמוֹ קוֹדֵם דְּתִיקוֹן הִסְתֵּי וְהָוִי שְׁפִיר קדוּשֵׁי סִפְק כַּנ"ל. אַף בְּאוּמְרִין שְׁקָדְשָׁה בְּפֿחות מִשְׁנֵה פֿרוּטָה בְּדָבָר שְׂאִינּוּ מְתַקְּיִים נִרְאָה דְּלֹא הָוִי קדוּשֵׁי סִפְק מִמ"נ דְּלְטַעַם הַרְמַב"ם ז"ל לֹא מְהֵנִי דְּהָא אִינּוּ מְתַקְּיִים וְאִינָה יְכוּלָּה לְהוֹלִיכָהּ.

וְלְטַעַם הַתּוֹס' וְהָרָא"ש בל"ז לֹא מְהֵנִי דְּלֹא שְׁיִיף חֲשֵׁשׁ הַנ"ל וְלֹא מְהֵנִי מִמ"נ. וְלִכְאוּרָה אַף בְּפֿרוּטָה הָא יֵשׁ ב' שְׁלוּחִים וְאֵין עַל כָּל אֶחָד רַק חֲצִי פֿרוּטָה וְלָמָּה יִהְיֶה נוֹגְעִין.

אף י"ל דשָׁמָא נֶאֱבַד מֵהֶם בְּפִשְׁעָה וְיָכוֹל לְתַבּוֹעַ מִכָּל אֶחָד כָּל הַפְּרוּטָה מִטַּעַם עֲרֵבוּת כּב' שְׁקַבְלוּ פְקֻדוֹן בְּיַחַד וְהָיָה שְׁפִיר נוֹגְעִין וְעוֹד דְּשָׁמָא אֶחָד מִחֲזִיק בְּכָל הַפְּרוּטָה וְשׁוֹב לֹא נִשְׁאָר רַק עַד אֶחָד כְּפֶשֶׁר וְלֹא מִהֲנִי.

אף לִפ"ז הִנֵּה מוֹעִיל כְּשֵׁיט עוֹד עַד כְּפֶשֶׁר עִמָּהֶם דְּשׁוֹב יֵשׁ כָּאֵן ב' עֵדִים כְּשֵׁרִים וְלִטַעַם א' לֹא מִהֲנִי כִּנ"ל: הִנֵּה מוֹכַח מִש"ע כָּאֵן בְּעוֹשָׂה שְׁלִיחַ לְקַדְּשׁ סֵתָם וְקִיְדָשָׁה סִפְקָ קְדוּשִׁין דְּלֹא הָיָה שִׁינּוּי בְּשְׁלִיחוֹת כִּמ"ש הִמ"ל.

דאל"כ לְמָה פ' בְּיֵשׁ כְּפִירָה דְּהָיָה סִפְקָ קְדוּשִׁין וְהָיָה שִׁינּוּי כִּנ"ל וְיֵשׁ לְדַחוֹת דְּאִינְרִי בְּאִנְרִים שְׁקִינְדָּשָׁה בְּפִנֵּי עֵדִים אַחֲרִים וְאִינְם כָּאֵן. עוֹד יֵשׁ לְחַלֵּק בֵּין סִפְקָ בְּדִין לְסִפְקָ בְּמַעֲשֵׂה כִּנ"ל: סע"ג (ו) א"צ עֵדִים בְּמִנּוּי הָאִישׁ שְׁלִיחַ לְקַדְּשׁ לוֹ אִשָּׁה רַק שְׁהַשְׁלִיחַ וְהַמְשַׁלַּח מוֹדִים בְּדָבָר כו'.

אָבֵל בְּשְׁלִיחוֹת הָאִשָּׁה כו' צָרִיף שְׁיִהְיֶה בְּעֵדִים כו'. זֶה דַּעַת הַרְמַב"ם ו"ל וְתַמָּה הֵרָא"ש ו"ל מֵאֵי חִילּוּק מִמ"נ אֵי הָיָה דְּבָר שְׁבַעְרָוּהָ גַם שְׁלִיחַ לְהוֹלִכָה יִצְטָרֵף עֵדִים וְאֵי לֹא הָיָה דִּש"ב מִשׁוּם דְּעֵדִינָן לֹא נִגְמַר א"כ גַּם שְׁלִיחַ לְקַבְּלָהּ לֹא לְבַעֲי עֵדִים ע"ש פ"ב דְּקְדוּשִׁין: שׁ וְנִרְאֶה דִּי"ל בְּפִשְׁיטוֹת לִמ"ש הֵרָא"ש ו"ל דְּהַטַּעַם דְּדוֹקָא בְּגִמְרָה דְּהַדְּבָר שְׁנֹאסְרָת זֶה הָיָה דְּבָר שְׁבַעְרָוּהָ אָבֵל בְּשַׁעַת הַשְׁלִיחוֹת עֵדִינָן אִין כָּאֵן דְּבָר שְׁבַעְרָוּהָ רַק דְּקִשָּׁה גַם בְּשְׁלִיחַת קַבְּלָהּ ע"ש.

וְהִנֵּה הַמְרַדְּכֵי כ' גְּבִי סִפְקָ קְרוֹב לוֹ אוֹ לֵה דָאָם הָעֵדִים אִינְם יוֹדְעִין אִם קְרוֹב לֵה כו' לֹא הָיָה אִפְּלוּ סִפְקָ כָּלֵל דְּהָיָה מְקַדְּשׁ בְּלֹא עֵדִים כִּינּוּן שְׁאִין יוֹדְעִים דְּבָר בְּרוּר בְּשַׁעַת הַקְּדוּשִׁין הוּבָא לְעֵיל בִּב"ש ס' ל"א ע"ש.

וע"כ צ"ל דְּבָכֵל דְּוֹכְתֵי דְּהָיָה ס' קְדוּשִׁין וְלֹא אִמְרִינוּ דְּהָיָה מְקַדְּשׁ בְּלֹא עֵדִים כִּנ"ל. וע"כ דְּדוֹקָא כְּשֵׁאִינְם יוֹדְעִין אִם קְרוֹב לֵה לֹא רָאוּ כָּלֵל מַעֲשֵׂה הַקְּדוּשִׁין שְׁהוּא שְׁיִגִיעַ לִיְדָה וְלֹא רָאוּ כִּנ"ל.

מִשָּׂא"כ בְּכָל דְּוֹכְתֵי שְׁרָאוּ כָּל מַעֲשֵׂה הַקְּדוּשִׁין רַק הַסִּפְקָ הוּא מִצַּד אַחַר אִם מוֹעִילִים הַקְּדוּשִׁין אוֹ לֹא זֶה לֹא מִיִּקְרִי בְּלֹא עֵדִים כִּנ"ל. וְהִנֵּה מֵה דְּבִקְדוּשִׁין הָיָה דְּבָר שְׁבַעְרָוּהָ שְׁצָרִיף עֵדִים הוּא מִצַּדָּה שְׁנִתְקַדְּשָׁה הִיא וְנֹאסְרָת לְכָל הָעוֹלָם, אָבֵל לֹא מִחֲמַת הַמְקַדְּשׁ רַק דְּצָרִיכִין לְמִידַע מִי הַמְקַדְּשׁ שְׁנִדַּע לְמִי מְוֹסְרָת וְלְמִי אִסוּרָה דְּכֹן מְבֹנָאָר מְלִשׁוֹן הֵרָא"ש דַּע"י שְׁנֹאסְרָת הָיָה דְּבָר שְׁבַעְרָוּהָ ע"ש כִּנ"ל: וּמִמִּילָא יֵשׁ לִיִּשְׁב קוֹשְׁיָ הֵרָא"ש הִנ"ל.

דְּבִאָמַת י"ל כְּסִבְרַת הֵרָא"ש הִנ"ל דַּא"צ עֵדִים רַק בְּגִמְרָה דְּהַדְּבָר שְׁבַעְרָוּהָ וְלֹא בְּשַׁעַת שְׁעוּשָׁהוּ שְׁלִיחַ דְּאִינוּ עֵדִינָן דְּבָר שְׁבַעְרָוּהָ כִּנ"ל. אף נִהִי דְּבְשַׁעַת הַשְׁלִיחוֹת בְּאָמַת לֹא הָיָה דְּבָר שְׁבַעְרָוּהָ אָבֵל מ"מ הָא עֵידי הַקְּדוּשִׁין צָרִיכִין לִידַע בְּשַׁעַת הַקְּדוּשִׁין דְּבָר בְּרוּר שְׁנִתְקַדְּשָׁה דַּאִי כְּבָר הָיָה דְּבָר שְׁבַעְרָוּהָ וְכִינּוּן שְׁאִין עֵדִים עַל הַשְׁלִיחוֹת שְׁעוּשָׁתָהּ הִיא אֵת זֶה שְׁלִיחַ לְקַבְּלָהּ א"כ הֵם אִינְם יוֹדְעִין דְּבָר בְּרוּר כָּלֵל בְּשַׁעַת הַקְּדוּשִׁין דְּאִין יוֹדְעִין אִם כָּא לִיְדָה כָּלֵל דָּאָם אִינוּ שְׁלוּחָה נְתָן לְאֲדָם אַחַר וְלֹא לִיְדָה כָּלֵל וְהָיָה כְּמוֹ בִּס' קְרוֹב לֵה וְשְׁפִיר לֹא מִהֲנִי דְּהָיָה בְּלֹא עֵדִים בְּעַת הַקְּדוּשִׁין וְאִזּוּ הָיָה כְּבָר גְּמַר הַדְּבָר שְׁבַעְרָוּהָ דְּצָרִיף עֵדִים כִּנ"ל.

אף פל זנה בשליח קבלה אבל בשליח להולכה אף שאין יודעין שהוא שלוחו מ"מ הא ראו גוף הקדושין שהגיע לינה וכל הדבר שבפירוש הוא מצדה וזה ראו לגמרי ואף שאין יודעין מי המקדש מ"מ ראו הדבר שבפירוש דבר ברור שנתקדשה היא פנ"ל רק דהספק הוא שמה אינו שלוחו של הבעל וממילא אין הקדושין מועילים פלום שהוא בלא שליחות פנ"ל.

ושוב זה הספק מצד אחר אם הקדושין מהני או לא וזה אינו ענין לדבר שבפירוש דהוא פמי בשאר ספק קדושין דלא דמי לספק קרוב לה פנ"ל דאף אי אינו שלוחו נעשה מעשה הקדושין נגדה רק דלא מהני כו' ועכ"פ לא הוי בלא עדים בשעת הקדושין ולכך מהני דעל שעת השליחות מהני הודאתם דאז אינו דבר שבפירוש עדיין פנ"ל ולכך לא בעי בשליחות להולכה פנ"ל.

אבל בשליח קבלה אם אינו שלוחה לא באלינה פלל ולא נעשה מעשה הקדושין וכיון שהעדים מסופקין בזה לא הוי עדים בשעת הקדושין דאז פבר הוי דבר שבפירוש פנ"ל ולכך צריך שפיר עדים בשליחותם לקבלה פנ"ל, והביא הרמב"ם ז"ל שפיר ראיה משליח הגט דלא בעי עדים בשליח להולכה.

ולא קשה מה שהקשו דהתם גיטו מוכיח עליה דהא חזינן לר"ה בעל אומר לפיקדון ושליש לגירושין הבעל נאמן ואעפ"כ אי מודה דשלחו לגירושין גם בש"ה מהני ולמה יועיל הודאתו הא בעי עדים דלענין לפיקדון לא שייך גיטו מוכיח כו' וע"כ דא"צ עדים פנ"ל עור י"ל דהא לכאורה נהי דנימא פדברי הרא"ש דאז לא הוי דבר שבפירוש פנ"ל.

מ"מ זה הנה מועיל אם הנה השליח ומשלח אומרים קודם שקדשה שזה שליח הנה שייך פנ"ל פיון שעדיין אינה נאסרת ולא הוי דש"ב רק שראוי לקדש נאמנים פנ"ל. אבל פיון דאיירי דעכשיו מודים בדבר כשפבר קדשה שהיה שליח ומאי מהני עתה הודאתם שהוא פבר דבר שבפירוש דע"י עדות זה נאסרת לעלמא דבשלמא אם הוחזק קודם והיו נאמנים שוב מועיל אח"כ אף דנעשה דבר שבפירוש כמו גבי סימן ואישתמודענא כו' וכמ"ש הרמב"ם גבי חלב דהאיסור עצמו הוחזק בעד א' ולוקין אח"כ ע"ש משא"כ כשלא אמרו פלל מקודם רק עכשיו אחר הקדושין למה יועיל פנ"ל: אמנם י"ל דהא יש ב' טעמים במקדש בעד אחד דלא מהני א' דאין דבר שבפירוש פחות מב' ועיקר זה לא ילפינן רק לענין קיום גוף הדבר שאין הקדושין נגמרים בלא ב' עדים ולא לענין הנאמנות כמ"ש הפ' שם ולכך בעד אחד, מעיד שנתקדשה לפני שנים הנה מועיל מטעם הפ' דעד א' נאמן באיסורין פיון שהיו הקדושין בעצמם מועילין פנ"ל.

רק דמ"מ לא מהני מטעם אימתחוק היתרא אכן בגט להיפך דהיכא דאימתחוק לא מהני עד א' בלא דבר שבפירוש פנ"ל ובאמת יש פ' דחוששין כה"ג ואם פן פאן בשלמא אי הוי אמרינן בגוף השליחות דהוי דבר שבפירוש א"כ לא הנה מהני מצד עצמו כשלא עשאו שליח בעדים כמו גוף הקדושין פנ"ל.

אף פיון דהשליחות לא הנה אז דבר שבפירוש כמ"ש הרא"ש דאז עדיין לא נגמר וא"כ בשעת השליחות הנה מועיל גם בלא עדים רק דעתה אחר הקדושין לא יהיו נאמנים

וא"כ הוי עכ"פ כמו עד א' מעיד שנתקדשה לפני ב' דהא מעיד שעשאו שליח ויהי מועיל עצמו ואי האמת פן הוי קדושין פנ"ל.

וא"כ לא שייך טעם דדבר שבפירושה רק דמ"מ לא יהיה נאמן מטעם דאמתחוק דבא להוציאה מחזקת פנויה פנ"ל והנה התוס' פ"ב דכתובות פתב בס' קרוב לה כו' דליפא חזקת פנויה פינו דאיתרע דנדאי נעשה אצלה מעשה הקדושין רק דהס' אי מהני ליפא החזקה ע"ש.

וא"כ פאן גבי השליח להולכה דנדאי דאי קדשה וקיבלה קדושין בעצמה רק דהס' שפא אין הוא שליח ולא מהני אבל ליפא שום החזקת פנויה דאיתרע פנ"ל. וא"כ שוב השליח נאמן שהיה שליח מטעם עד אחד נאמן באיסורין דמטעם דש"ב לא שייך פינו דמועיל מצד עצמו השליחות פנ"ל.

ואמתחוק ג"כ לא הוי פנ"ל דבשלמא בכל דוכתי עד א' מעיד שקדשה לא איתרע החזקה כלל ואינו נאמן משא"כ פאן ולקף א"צ עדים בשליח הולכה אבל בשליח קבלה דכשהיא לא קבלה הקדושין לא איתרע כלל נגד החזקת פנויה דאטו במה שהיא נתן לאדם אחר איתרע חזקה שלה דאם אינו שלוחה הוא אחר לגמרי וכיון דלא איתרע ממילא לא מהני מטעם אמתחוק אף דלא הוי דש"ב ולקף שפיר צריך עדים פנ"ל או י"ל דגם בשעת נתינתו הקדושין לה אינו עדיין הגמר דבר שבפירושה כל זמן שאינה מקבלת דבזה נגמר ולקף הוי שליחות דידה יותר דבר שבפירושה משליח שלו פנ"ל: עוד י"ל דבאמת לא מהני השליחות בלא עדים כמו דלא מהני גוף הקדושין בלא עדים אף שהוא אמת ולקף לא מהני הודאתה וכמו כן על השליחות לא מהני אף שמוזית והיא אמת פנ"ל אמנם בשליח שלו למ"ש הרא"ש ז"ל הובא לקמן ס"ד דאף לא עשאו שליח רק גילה דעתו שחפץ לקדשה מהני ג"כ דנכות הוא לו וכיון שרוצה באמת מהני פנ"ל.

וא"כ בשליח שלו שפיר מהני הודאתו דלא שייך פנ"ל דאף שאמת שעשאו שליח לא מהני בלא עדים דז"א דכיון שבאמת עשאו שליח א"כ נהי דהשליחות לא מהני מ"מ הא חפץ לקדשה עכ"פ ושוב אף שאינו שלוחו מהני מטעם נכות דזה א"א לבטל מטעם בלא עדים דהא מ"מ רוצה הוא ואיך אפשר לבטל מה שהוא רוצה שיהיה פלא רוצה דבשלמא דבר שנגמר ע"י מעשה כמו עשיית השליח שייך לומר דבלא עדים לא מהני וכאלו לא עשאו משא"כ על מה שרוצה והוי נכות איך יבטל.

ובשלמא אי הוי אמרי' דהוי הקדושין בלא עדים הנה שפיר פנ"ל דאף שרוצה מ"מ פינו שאינו ידוע לעידי הקדושין הוי בלא עדים פנ"ל אבל באמת על הקדושין אמרינו שפיר דהוי בעדים פינו שראו כל מה שאפשר לראות רק דהשליחות לא מהני בלא עדים ושוב מהני מצד שהוא נכות פנ"ל ולקף מהני גבי שליח שלו הודאתם פינו שהיא אמת מהני פנ"ל.

אבל בשליח קבלה שפתבו הרבה פ' דלא כב"ש לקמן סימן ל"ו רק דלגבי דידה לא מהני מה שגלגלה דעתה על הקדושין פינו שבאמת חוב לה דאסורה אפולא עלמא ובעינו שפעשה שליח ממש ולא מהני מה שרוצית פנ"ל.

ומינושב שפיר דשליח קבלה צריף עדים דבלא עדים לא מהני גוף השליחות ל שהוא אמת דלגבי דידה לא שינה ה"ל וא"ש: עוד הנה אפשר לכאורה פינו דשליח נעשה עד, וא"כ הטעם בכ"מ במקדש בעד אחד דלא הוי קדושין ולא אמרינו שהמקדש עצמו הוי עד להעיד על הקדושין וע"כ הטעם דהוי קרוב דלדבריו שקדשה הוי קרוב ופסול להעיד וכדאמר ביבמות לדבריו נכרי אמה ופסול כו' אמנם בשליחות פשעשאו שליח לקדש נהי דנימא דגוף השליחות צריף עדים בשעת מעשה כמו קדושין מ"מ הא המשלח עצמו עדיין הוי עד כשר על עשיית השליח שאף שעשאו שליח עדיין אינו קרובה וכינו דשליח נעשה עד יש פאן ממילא ב' עדים שעשאו שליח ואם היו מעידים בב"ד שעשאו שליח קודם הקדושין עדיין היו נאמנים שפיר בתורת עדות.

וא"ל שהוא נוגע ז"א דהא בידו עדיין לעשותו שליח ואינו נוגע ונאמן בתורת עדות כנ"ל, וא"כ ממילא אף דעקשיו שפבר קדשה שוב אינו כשר להעיד על השליח דהוי תחלתו בכשרות וסופו בפסול מ"מ שוב מהני דהוי פסולים מעידים שעשאו שליח בפני פשרים ועכ"פ גוף המעשה מהני שנעשה בפני ב' עדים פשרים ושוב אף דעתה פסול מהני מטעם עד אחד נאמן באיסורין משא"כ בשליח לקבלה שהיא עשתה לא הועיל גוף השליחות אף שהוא אמת פינו שהיה בלא עדים דאשה פסולה להעיד ואין פאן עדים כנ"ל.

אף אין הלשון משמע פן דא"כ לא הנה לו לכתוב אין צריף עדים במינוי השליחות דהא באמת צריף רק דיש עדים ועוד דא"כ כשהבעל פסול שהוא רשע או שהוא קרוב לה בלא הקדושין לא ינה מהני לטעם ה"ל ולא משמע פן פינו שכתב דאין צריף עדים מהני גם כנ"ל: הנה משמע מדכ' בשליחות האשה צריף עדים ולא מהני הודאתם כו' משמע דלא הוי הודאתה כאשה אומרת קדשתני דנאמנת עכ"פ לגבי עצמה משום שוי אנפשה חתיכה דאיסורא.

וצ"ל כמ"ש דגוף השליחות לא מהני בלא עדים ולכך הוי קדשתני בלא עדים דלא מהני דאם הנה גוף השליחות בלא עדים רק שאינה נאמנת עתה א"כ הנה פאומרת קדשתני בפני פלוני ופלוני והלכו להם דנאמנת לגבי עצמה כנ"ל.

או די"ל דאף דהשליחות מהני מ"מ פינו שאינה נאמנת ולא ידעו העדים בשעת הקדושין הוי הקדושין בלא עדים דלא מהני כנ"ל. או דכינו דהבעל לא ידע שינה שפא לשחוק פונו כמו בעדים אחרים הגדר דלא מהני כנ"ל: (ז) אבל שליחות האשה צריף שיהנה בעדים כו'.

ומשמע דגם פשהם עדים אחרים על השליחות ואינם עידי הקדושין עצמם מהני ג"כ וכן בשליחות האיש להפוסקים דבעי עדים. וקשה דהא תוס' גיטין ס"ד הקשו דהוי חצי דבר העידי אמירה ועידי קבלה ומירצו פינו דשליש נאמן גם לר"ה פשאינם בעיר אחת דלא שינה אם איתא כו' א"כ מהני העידי אמירה לחוד ולא צריכי לעידי קבלה והוי דבר שלם ע"ש.

וא"כ בקדושין בשלמא בשטר שינה ג"כ כנ"ל אבל בקדושי פסוף קשה כנ"ל דלא מהני פלל עידי השליחות בלא הקבלה. ואפשר דגם בשטר אינו נאמן לר"ה בעיר אחרת ג"כ

בְּקִדּוּשֵׁי דְהַטַּעַם הֵתֵם דְּהִיכָא דְלֹא שְׁיִיךְ אִם אֵיתָא נְאֻמֵּן הוּא מְשׁוּם דְּלִפְקֻדּוֹן לְאוּ טַעֲנָה מְעַלְיֵיתָא הִיא דְלֹא מְקַדֵּים אֵינֵשׁ פְּוֶרְעֵנוּתָא לְנַפְשֵׁיהּ ע"ש ו"א"כ בְּקִדּוּשֵׁי דְלֹא שְׁיִיךְ טַעַם הַנֵּ"ל הֵנִי לְפִקְדוֹן טַעֲנָה מְצַד עֲצָמוּ וי"ל דְּגַם בְּעִיר אַחֲרַת דְּלֹא שְׁיִיךְ אִם אֵיתָא ג"כ אֵין נְאֻמֵּן.

אַךְ לַמ"ש הַפ' שְׁם דְּגַם ר"ה סִבֵּר דְּהִימְנִיָּה רַק פִּינּוּ דְּאִיפָּא סִבְרָא דְּאִם אֵיתָא לָא הִימְנִיָּה כְּמוֹ דְּלֹא הִימְנִיָּה נֶגְדַּ עֵדִים ע"ש וּמְמִילָא אַף בְּקִדּוּשֵׁי בְּעִיר אַחֲרַת דְּלִיכָא אִם אֵיתָא אַף דְּשְׁיִיךְ לְפִקְדוֹן מ"מ שׁוֹב הִימְנִיָּה כַּנ"ל.

אַךְ בְּכֶסֶף קָשָׁה כַּנ"ל וְכֵן בְּשָׁלִיחַ לְהוֹלְכָהּ לַהֲפ' דְּבַעֲי עֵדִים מוּכַח מִש"ס דְּגַם עֵדִים אַחֲרִים מְהֵנִי דְּהֵא פְּרִיךְ פ"ב דְּקִדּוּשֵׁי וְדִלְמָא שְׁלִיחַ שׁוֹי לְאָבִיו כו' וְלִפְּוֹסְקִים הַנֵּ"ל ע"כ הַפ' הוּא דִלְמָא שְׁוֹנֵי שְׁלִיחַ בְּעֵדִים וְאִף שְׁאִין עֵידי הַקִּדּוּשֵׁי יוֹדְעִין עֲתָה כְּלוּם חִיִּישֵׁינּוּ כַּנ"ל וּמְבֹרָךְ דְּמְהֵנִי עֵדִים אַחֲרִים עַל הַשְּׁלִיחוֹת כַּנ"ל אַךְ י"ל דְּבְּקִדּוּשֵׁי כְּסָף לָא הֵנִי חֲצִי דְּבָר דְּעֵידי קַבְּלָה לְחוּד מְהֵנִי דְּכָשְׁלָא יְהִי עֵידי אַמִּירָה יְצַטְרֵךְ הַשְּׁלִיחַ לְהַחְזִיר הַכְּסָף קִדּוּשֵׁי וּכְמוֹ שְׁפָתַב תּוֹס' לְעֵנֵן עֵידי חֲזָקָה דְּכַת א' מְהֵנִי שְׁיִתְחַיֵּיב לְשַׁלֵּם הַפִּירוֹת ע"ש: אַמְנֵם נִרְאָה דְּלֹא דְּמִי לְהַפּו' דְּבִנְוֹתָן מְעוֹת לְחַבְּירוֹ סְתָם חֲיִיב לְשַׁלֵּם וְלֹא אַמְרִינּוּ מִתְּנָה יְהִיב לִיה ע"ש.

וּא"כ הָא זֶה פְּשׁוּט בְּב' אוֹמְרִים א' בְּגַבְהָ וּב' א' בְּכַרְיִסָּה כו' אַף שְׁפַת א' מְעֵידי עוֹד עֵדוֹת הַמוֹעֵיל לְבַדָּם מ"מ אֵין זֶה מוֹעֵיל שְׁלֹא יְהִיָּה חֲצִי דְּבָר פִּינּוּ שְׁאִין זֶה עֵנֵן לְעֵדוֹת זֶה וּמ"מ עַל עֵדוֹת שְׁל א' בְּגַבְהָ הֵנִי חֲצִי דְּבָר.

וְגַם כָּאן נִהִי דְּזֶה שְׁמַעֲיָדִים שְׁנַתָּן לוֹ הַכְּסָף הֵנִי עֵדוֹת הַמוֹעֵיל מ"מ מֵה שְׁמַעֲיָדִים עַל הַקִּדּוּשֵׁי שְׁקִינְדָּשָׁה בְּכֶסֶף זֶה הֵנִי חֲצִי דְּבָר שְׁנָה אֵינוּ מוֹעֵיל כְּלוּם בְּלֹא עֵידי הַשְּׁלִיחוֹת דְּמֵה שְׁמַעֲיָדִים שְׁיִתְחַיֵּיב לְהַחְזִיר הַכְּסָף זֶה אַף שְׁלֹא הִיּוּ מְעֵידי שְׁקִדְשָׁה הִיָּה עֵדוֹת בְּפָנֵי עֲצָמוּ דְּדוֹקָא בְּשֵׁנֵי חֲזָקָה כָּל הָעֵדוֹת הוּא שְׁאֵכֵל הַפִּירוֹת וְזֶה מוֹעֵיל לְבַד מִשְׁא"כ כָּאן שְׁהִיא ב' עֵדוֹת שְׁנַתָּן לוֹ כְּסָף וְשְׁנַתָּנָם לוֹ לְקִדּוּשֵׁי.

וַיֵּשׁ לְחַלֵּק קְצַת. וְעוֹד י"ל דְּכִינּוּ שְׁמוּדָה הַשְּׁלִיחַ שׁוֹב אֵין צְוֹרֵךְ לְעֵדוֹתָם דְּבִלֵּא עֵדוֹתָם יִתְחַיֵּיב בְּהוֹדָאתוֹ פִּינּוּ שְׁאִין עֵידי הַשְּׁלִיחוֹת וְהֵנִי מְקַדֵּשׁ בְּלֹא עֵדִים דְּבְּשִׁלְמָא בְּשֵׁנֵי חֲזָקָה לֹא יִתְחַיֵּיב אַף שְׁמוּדָה דְּהֵא אוֹמֵר דְּאֵכֵל ג' שְׁנִים וְשְׁלוֹ הִיָּה מִשְׁא"כ כָּאן.

וַיֵּשׁ לְדַחוֹת דַּמ"מ הוֹעֵיל אַ עֵדוֹתָם שְׁלֹא יוּכַל לְכַפֵּר כְּמוֹ הֵתֵם כַּמ"ש תּוֹס': וַיֵּשׁ לְיִישׁב דְּהֵא לְכַאוּרָה מֵאֵי מְקַשִּׁים הַתּוֹס' דְּהֵנִי חֲצִי דְּבָר הָא בְּאַמַּת הָעֵידי אַמִּירָה מְהֵנִי עֵדִין שְׁמַעֲיָדִים שְׁהוּא שְׁלִיחוֹתָה לְקַבְּלָה וּכְשִׁיתָן לוֹ עֲתָה גַט תַּתְּגַרֵּשׁ בְּקַבְּלָתוֹ וְעֵדוֹתוֹ מוֹעֵיל עֵדִין וְשׁוֹב פִּינּוּ דְּכַת א' מוֹעֵיל שׁוֹב לֹא הֵנִי חֲצִי דְּבָר.

אַךְ י"ל פִּינּוּ דְּקִי"ל שְׁלִיחַת שְׁעֲשֵׂה שְׁלִיחוֹתוֹ אֵינוּ חוֹזֵר וְעוֹשֵׂה שְׁלִיחוֹתוֹ וּא"כ פִּינּוּ שְׁכַפֵּר קִיבֵל הַגַּט שׁוֹב אֵין עֵידי אַמִּירָה פּוֹעֵלִים כְּלוּם דְּעֲתָה אֵינוּ יְכוּל שׁוֹב לְקַבֵּל הַגַּט דְּהֵא כְּפָר עֲשֵׂה שְׁלִיחוֹתוֹ.

אַמְנֵם הָא אִם לֹא הִי עֵידי הַקַּבְּלָה הִי שְׁפִיר מוֹעֵלִים הָעֵידי אַמִּירָה דְּאִם לֹא קִיבֵל לֹא עֲשֵׂה שְׁלִיחוֹתוֹ וְיִכְּל עֵדִין לְקַבֵּל וּמְהֵנִי וְשׁוֹב לֹא הֵנִי חֲצִי דְּבָר דְּהֵא עֵדוֹתָם לְבַד שְׁפִיר מוֹעֵיל בְּלֹא הָעֵידי קַבְּלָה וי"ל דְּסִבְרֵי תּוֹס' דַּמ"מ פִּינּוּ דְּעַכְשָׁיו אֵין הָעֵדוֹת נִגְמָר רַק ע"י

ב' הכתות דעתה אין העידי אמירה מהני שפיר עשה שליחותו שפיר הוי חצי דבר ואף דבעידי חזקה מהני בכה"ג אף דג"כ עתה ע"י הב' כתות מ"מ פינון שיהיה לבדו מהני מ"מ יש לחלק.

או י"ל פינון שהשליח אומר שקבל ויודע האמת שקיבל הגט שוב לא יוכל לקבל פעם אחרת אף בלא העידי קבלה פינון שיודע ואומר שעשה שליחותו אינו חוזר ועושה כו'. אף לכאורה הא אי נימא דהוי חצי דבר א"כ הוי מגרש בלא עדים ולא מהני אף שבאמת קיבל הגט וא"כ שוב לא עשה שליחותו פלל דהקבלה לא הועיל כלום וא"כ שוב עדיין יכול לקבל פעם אחרת ומהני העידי אמירה לחוד ושוב לא הוי חצי דבר ומהני גם העידי קבלה, דאיהו יכולין לפסוק שלא יועיל משום חצי דבר אם פן לא הועיל הקבלה ולא הוי פלל חצי דבר ושוב מהני פנ"ל אף י"ל דהתם באמת היכא דנפיק גיטא מתותי דיהי השליש נאמן רק משום דעכשיו אין הגט בידו כדאמר בש"ס התם וא"כ בשעת הקבלה היה שפיר מגרש בעדים דאז היה הגט בידו ולא הי' חצי דבר דעידי אמירה מהני לחוד דהוא נאמן פנ"ל.

וא"כ ממילא עכשיו שאין הגט בידו שוב הונו שפיר חצי דבר דאף דאמרין דלא מהני מ"מ אין עידי האמירה לחוד מועיל כלום דאינו יכול לקבל פעם אחרת שפיר עשה שליחותו פינון שבאמת קיבל ובשעת הקבלה היה שפיר מהני שהיה מגרש בעדים ולכך הקשו תוס' שפיר.

אף ע"ז תירצו שפיר פינון שהיה מהני לא הוי חצי דבר גם עכשיו פנ"ל וממילא מיושב דהכא בקדושי כסף דאי נימא דהוי חצי דבר א"כ גם בשעת הקדושין לא מהני כלום דהוי בלא עדים וא"כ לא עשה שליחותו ויכול עדיין לקבל ושוב לא הוי חצי דבר דאי נימא דהוי חצי דבר שוב מהני העידי שליחות לחוד פנ"ל וכן בשליח להולכה גם פנ"ל דמהני העידי שליחות שיוכל לקדש עדיין פנ"ל: לח) א"צ עדים במינוי האיש שליח לקדש לו אשה רק שהם מודים השליח והמשלח כו'.

הנה הטעם דלא הוי מקדש בלא עדים דלא מהני אף בשניהם מודים משום דבחיב לאחרים לא מהני הודאה א"כ גם הכא אמאי מהני הודאתו לחיב לאחרים ומה חילוק יש בין עיקר הקדושין או השליחות, ונראה דהנה הרשב"א פירק האומר שם בסוגיא זו מקשה אמאי אינו נאמן בשניהם מודים משום דחיב לאחרים הלא בידו לחיב לאחרים בפנינו דכיון ששניהם מתרצים בידו לקדשה עכשיו ודבר שבידו נאמן לחיב לאחרים ע"ש.

והנה לפמ"ש הר"ן בכמה מקומות דמחוסר ממון לא הוי בידו פינון שצריך ליתן ממון א"כ הכא מחוסר הממון שצריך לקדשה בפרוטה וגם בשטר שנה דבר מה ובביאה אסור לקדש ולא מיקרי בידו כדאיתא בכמה מקומות א"כ לא הוי הכא בידו.

אף לכאורה אין צריך ליתן כסף קדושין מחדש ממ"נ אם קדשה באמת ודאי מקודשת ואם לא קדשה הוי המעות פקדון אצלה והמקדש בפקדון מקודשת דלחייב עצמה מהני הודאתה וצריכה להחזיר הכסף קדושין אף בליכא עדים דלחייב עצמה מהני הודאתה.

אף באמת ז"א דהטעם דמהני הודאה לחיוב עצמו אף שאין יודעין שהיא שקר הוא משום שיכול לחיוב עצמו בדבר שאינו חיוב ואף שהוא שקר ואינו מגיע לו באמת מ"מ מחיוב עצמו עכשיו בהודאתו.

והנה באמת קי"ל דהמקדש במלנה אין חוששין לקדושתו וא"כ מחמת הודאתה אם הוא באמת שקר ולא קדשה ולא נתן לה כלל כסף רק מחמת הודאתה שמחייבת את עצמה עכשיו וזה החיוב שמחייבת בהודאתה זה אינו רק מלנה ולא פקדון פינון שבאמת לא נתן לה כלל דלחוב לאחרים אין אנו מאמינים אותה ואנו אומרים שלא נתן לה כלל באמת רק שהיא מודה ומחייבת עצמה בחנם וזה הוא מלנה א"כ מקדש אותה עכשיו במלנה ולא הוי קדושתו א"כ צריך ליתן לה כסף מקדש והוי מחוסר מעות ולא הוי בידו.

אבל הכא שיש עדים על גוף הקדושתו וישנתן לה כסף א"כ מהני ממילא הודאתם מטעם שבידו לקדשה ואינו מחוסר ממון פינון שיש עדים שנתן לה כסף ואי באמת לא עשאו שליח במעות פקדון ויכול לקדשה בו ממ"נ ואף שאין עדים שנתן לה שליח כסף ואפשר הוא של השליח מ"מ מתחייב עצמו עכשיו אותו הפקדון שיש בידה והוי הפקדון שלו ויכול לקדשה בו ואינו מחוסר ולכך מהני הודאתם.

אף אם הטעם משום בידו לקדשה אינו נאמן רק מכאן ולהבא אבל למפרע אינו נאמן. ולמ"ד בב"ב (דף קלד ע"ב) דאם אומר שגירשה למפרע אינו נאמן אף מכאן ולהבא אף שעכשיו בידו לקדשה לא פלגינן דיבורא דבחד גופא לא פלגינן דיבורא א"כ בל"ז לא קשה קושית הרשב"א שיהיה נאמן מחמת שבידו לקדשה דז"א דכיון שאומר שקדשה פבר אינו נאמן כלל אף בלהבא: ובתוס' (ב"מ דף יח ע"ב) הוכיחו מפת קושיא דאינו נאמן אף להבא אם אומר למפרע ע"ש בתוס' ד"ה נאפילו לזמן מרובה דאמרין התם דאם הבעל מודה יחזיר נאפילו לזמן מרובה ופריה התם אמאי והקשו בתוס' הלא בעל שאמר גירשתי נאמן משום דבידו ומאי פריה ותירצו כמ"ש דמחמת שאומר למפרע אינו נאמן אף להבא.

והנה יש לתרץ שם תירוץ אחר דאף דנאמן להבא מ"מ פינון שהזמן נכתב מקודם אמאי יחזיר לה הגט הלא תטרון מן הלקוחות מזמן הנכתב ולמפרע אינו נאמן וכיון שאינו נאמן רק להבא ואין אנו מאמינים אותו רק להבא וכיון שהזמן נכתב מקודם הוי מנגדמ ופסול פינון דאינו נאמן רק מהיום ונאמר ע"כ שגירשה היום והוא מוקדם ופסול.

וא"כ אף אי פלגינן דיבורא א"ש. אף באמת יש לדחות זה דהנה באותו דף שם משני רב אשי שאומר נקב יש בצד אות פלונית שהוא סימן מובהק אבל סימן פשוט מספקא ליה אי דאורייתא אי דרבנן ואי דרבנן לא מהני רק לענין ממון אבל להחזיר הגט שהוא איסור לא מהני הסימן ולכך מוקי לה בס' מובהק והחולקים עליו סברי דאורייתא אף בסימן שאינו מובהק וסימניו דרבנן ומשני שמא אחרנינא וג"כ היה סברת המקשן כמ"ש פל הפ' דהא סובר דאורייתא שאומר הבעל סימן שאינו מובהק ולא מהני לענין גט שהוא איסור וא"כ א"ש דאין לומר כמ"ש דלכך אין אנו מחזירין הגט לפי שהזמן נכתב מקודם ויטרון מן הלקוחות בחנם דז"א דכיון דלענין ממון מהני הסימן אף שהוא דרבנן רק לענין הגט שהוא איסור לא מהני הסימן אם פן לענין זה החשש שיגבה מן הלקוחות בחנם שהוא ממון מהני שפיר הסימן דלענין ממון מהני הסימן וא"כ אנו יכולין שפיר להחזיר הגט

מחמת בעל שאמר גרשתי את אשתי וא"ל דאנו מתנייראין שיטרוף מלקוחות מזמן הקודם דז"א דעל זה מהני שפיר הסימן דלענן ממון מהני וזה אינו נוגע לאיסור דלענן איסור נאמן הבעל רק החשש לענן ממון ומהני הסימן וע"כ צריכין אנו לומר פדברי תוס' דבל"ז בעל שאמר גרשתי אינו נאמן אף להבא אם אומר למפרע ואינו נאמן כלל ולכך לא יחזיר וא"כ לא קשה קושית הרשב"א דבד"ו לקדשה פנין באומר שקדשה כבר אינו נאמן כלל אף להבא ואין לדמותו למיגו לחצי טענה דז"א דהבא אפשר לו לעשות שתיקה לגרשה עכשיו ואעפ"כ יאמר שקבר גרשה ותהיה מותרת מפאן ולהבא ממ"נ ולא יהיה לו הניזק במה שיגרשה עכשיו וכן גבי הא דיש לו בנים שפיתבו תוס' דנאמן במיגו דגרשתי דבעל שאמר גרשתי נאמן ואף שיפסלנה לכהונה יהי נאמן ורוצים להוכיח משם דאמרינו מיגו לחצי טענה ולא אמרינו שהוא רוצה שתהא מותרת אף לכהן.

ובאמת אינו מוכח שיכול לגרשה על תנאי אם אין לו בנים יהיה גט ואם יש לו בנים לא יהיה גט א"כ תהיה מותרת ממ"נ אחר מיתתו אם אין לו בנים מותרת מחמת הגט ואם יש לו מותרת מחמת המיתה.

ואעפ"כ יכול הוא לומר שאין לו בנים ולפי דעתו שנאמן תהיה מותרת לכהן ויכול לעשות שתיקה ולא הוי לחצי טענה: הנה הרמב"ם פסק דאין צריף עדים על השליחות ומביא ראיה מגט.

והראב"ד משיג עליו דבגט גיטו מוכיח על השליחות שעשאו שליח דאל"ה מנין לו הגט משא"כ בקדושי פסוק ולא מהני הודאתם על השליחות דהוי מקדש בלא עדים ע"ש ברמב"ם פ' ג' מה' אישות ה' ט"ו.

והנה נראה דלהרמב"ם אין זה סתירה דהנה הרמב"ם פסק דמן התורה לא מהני שטר כלל דהוי מפיהם ולא מפי כתבם רק העדים צריכין להעיד בפיהם אבל קיום לא מהני. והקשו עליו כל הפ' מגט דאמאי מהני בעידי חתימה בלא עידי מסירה הא הוי מפי כתבם ומירצו האחרונים וגם האו"ת בח"מ ה' עדות סי' כ"ח ס"ק ט"ז תירץ דבאמת לענן הכשר הגט מהני מפי כתבם וכן להכשר שטר קנין ויכול לגרש בגט בעידי חתימה בלא עידי מסירה אף שהוא מפי כתבם הוי גט כשר רק לענן שאנו הב"ד נחזיק הגט ונאמין לו בעיני עידי מסירה שהתורה צותה שלא להאמין עדים מפי כתבם.

אבל באמת יכול לגרש בעידי חתימה וכשר ומותרת באמת לינשא בו רק הב"ד אינם מאמינים להם וכן לענן שטר קנין אם מודים יכול לקנות בו כבשטר פשר ע"ש: והנה לפ"ז מביא הרמב"ם שפיר ראיה מגט וא"ל דגיטו מוכיח עליו דז"א דלענן זה שנאמין להשליח שהמשלח עשאו שליח ע"י שהגט בידו יכולין שפיר לומר שהוא מזונו בידו.

ועל זה לא מהני העידי חתימה דהוי מפי כתבם וכיון דליכא ע"ז עידי מסירה שאין כאן עדים על השליחות ממילא אינם פועלין עידי חתימת הגט שנאמין להשליח שעשאו שליח דהוי מפי כתבם דאנו הב"ד אינם מאמינים ע"י עדים מפי כתבם ומוכח שפיר מגט דלא בעינן עדים על השליחות וגם לר"י צ"ל פן בגט שתיירץ דלא הוי מפי כתבם משום שנעשה מדעת שניהם.

ולכך מהני ע"ש בכתובות פ' האשה שנתארמלה. והנה באמת יכול לגרשה בע"כ.

וא"כ שפיר קשה קונשייתם בגט אמאי מהני בעידי חתימה הא הוי מפי כתבם דלא אעשה מדעת שניהם פיון שמגרשה בע"כ וע"כ צ"ל גם פן כדברי האו"ת. ועוד קשה לשיטה זו דהטעם היא שנעשה מדעת שניהם מאי אמרינו בריש מס' קדושין אי תנא האי ש קונה ה"א אפילו בע"כ ע"ש דה"א שיכול לקדשה בע"כ.

ולפ"ז קשה הא קתני במתניתין ד יכול לקדשה בשטר א"כ נימא דהוי מפי כתבם דכיון שמקדשה בע"כ ולא נעשה מדעת שניהם והוי מפי כתבם לשיטת הפ' דבעינו עידי חתימה בשטר קדושין ואיך הוי אמרינו ד יכול לקדשה בע"כ והיה מוכח בל"ז והיכא דליפא למטעי תני שפיר לשון זה כמ"ש תוס' בהאי ש מקדש.

וע"כ כדברי האו"ת שיכול לקדשה אף שהוא מפי כתבם. ולפמ"ש לעיל דהטעות הנה דתלנה וקדוש הוי קדושין דהוי תלנה ונבין מחמת שאר פסות כמ"ש בס' עצמות יוסף א"כ א"ש דבתלנה ונבין הוא הטעם במה שאומר הן גמר ומקני באמת אם פן הוי מדעת שניהם פיון שאומר הן ע"י האונס כמ"ש לעיל סי' כ"ח: ולפי פ' ר"ת א"ש פל זה שפירש דדוקא אלם פסול שאינו ראוי להגיד בפנינו אבל הם בשטר שראויים להגיד בפנינו רק שאינם בפנינו מהני ולא הוי מפי כתבם דהראוי לביקה אין ביקה מעפכתו אף גם לפירושו קשה דאמרינו בכתובות בסוגיא דהעדים שאמרו (דף י"ט ע"ב) דפריה הש"ס אם עדים אחרים אומרים אנוסים היו אינם נאמנים אם כתב ידם יוצא ממקום אחר אמאי הא הוי תרי ותרי ומשני ר"ש זאת אומרת הכחשה תחלת הנזמה ואין מכחישים את העדי' אלא בפניהם ואין מקבלין המכחישים שלא בפני בעל דין.

והנה בס' שיטה מקונצת מסופק אי הפסול שאין מקבלין עדים שלא בפני בע"ד הוא כמו פסול קורבה דאף שידעו שיהא אמת פסול התורה אי נימא דהפסול הוא שמעידים שקר שאין פחד הבע"ד לנגד, עיניהם ע"ש.

והנה אם נימא דהפסול הוא דאף שידעו שיהא אמת פסול התורה א"כ קשה אמאי מהני השטר ואין העדים נאמנים להכחישו הא הוי מפי כתבם. וא"ל כתירוץ הר"ת דכיון שהם ראויים להגיד בפנינו לא הוי מפי כתבם דז"א דהכא אם יעידו בפנינו לא יהיו נאמנים מחמת הכחשת העדים שהעדים מכחישים אותם רק כל הנאמנות שלהם הוא מחמת שאינם בפנינו ואין מקבלין הכחשת העדים שלא בפניהם א"כ הוי מפי כתבם שאינם יכולין להעיד בפנינו מחמת ההכחשה וכיון שאינם נאמנים רק שלא בפניהם הוי מפי כתבם.

אבל אי נימא סברא השנ' של הש"מ שאומרים שקר שלא בפני בע"ד א"ש דשפיר הם ראויים להעיד בפנינו שאם יעידו בפנינו לא יכחישום העדים כלל פיון שבאמת אומרים שקר: והנה יש רוצים לומר דגם להרמב"ם במלנה אם העידי חתימה בפנינו ואומרים שחתמו השטר הוי שפיר מפיהם והוי מלנה בשטר אף שאינו אלא מחמת פיהם ואינו נאמן לומר פרעתי וליתא.

דהנה הפ' כתבו הטעם בשבועות דאמרינו המלנה את חבירו בעדים אין צריך לפרעו בעדים אבל המלנה את חבירו בשטר צריך להחזיר לו בעדים וכתבו הטעם אף דגבי עדים ג"כ שיהי' הנה לה ליקח שובר כמו שטרא ביזף מה בעי בשטר וכתבו משום דהטעם

הוא דלא הימני' כמו למ"ד צריף לפרעו בעדים ובעדים מ"מ הימני' שהי' לו לירא שפא
ימותו העדים או ילכו למד"ה ונדאי הימני' ולכך נאמן פרעתי.

אבל בהלנה בשטר לא הימני' שאף אם ימותו העדים לא יוכל לכפור ולכך חייב לפרעו
בעדים ע"ש. ולפ"ז א"כ אף שיש העידי חתימה בפנינו ואמרו שחתמוהו אעפ"כ יכול
לומר פרעתי דאעפ"כ הימני' שאם ימותו העדים יוכל שפיר לכפור שיהיה מפי כתבם
כיון שאינם בפנינו.

וא"כ אף אם הם בפנינו יכול לומר פרעתי כמו במלנה ע"פ בעדים שהיה לו לירא שפא
ימותו העדים ויהיה מפי כתבם ונדאי הימני'. אף עכשיו שתקנו חכמים שלא יוכל לכפור
אף באין העדים בפנינו ממילא אם העדים בפנינו אין יכול לטעון פרוע מדאורייתא דלא
הימני' דאף אם ימותו יתחייב לשלם מדרבנן: סע"ף ו הפל כשרין לשליחות קדושין חוץ
מחרש שוטה וקטן ועבד וכותי.

הגה ויש אומרים דשליח ראשון יכול לעשות שליח שני אם מוסר לו כסף הקדושין וי"א
דאין יכול לעשות שליח שני זה דעת הקדוש מרדכי"ש ע"ש בתקנת מחוקק. והנה יש פ'
הוכיחו מהא דקתני בו ובשלוחו ומשמע אבל השליח אינו יכול לעשות שליח.

והנה לפ"ז נראה ליישב קושית התוס' ריש קדושין דאמרין התם דאי קתני האיש קונה
ה"א אפילו בע"כ שיכול לקדש אשה אפילו בע"כ לכך תני נקנית. והקשו בתוס' הא
קתני האיש מקדש ואיכא למטעי ד יכול לקדש בע"כ.

ותירצו דכבר אשמעינן נקנית דוקא מדעתה. והנה הטעם של הקדוש מרדכי"ש פתב
המרדכי הובא בח"מ שיש חילוק בין קדושין לגירושין דבגירושין שיכול לגרשה בע"כ
הוי פאלו נגמר המעשה מיד ששולח השליח אבל בקדושין הוי מילי ולא מימסר לשליח
שלא נגמר המעשה עדיין ע' בח"מ.

וא"כ לפ"ז מיושב דגבי האיש מקדש ליכא למטעי שיכול לקדש בע"כ דאמאי קתני בו
ובשלוחו אבל השליח אינו יכול לעשות שליח כמ"ש הלא פנין שיכול לקדש בע"כ א"כ
לא הוי מילי והוא כמו בגט ונגמר המעשה מיד ונדאי יכול השליח לעשות שליח כמו
בגט ומוכח דאינו יכול לקדש בע"כ וליכא למטעי.

ואם נאמר לענין תלנה וקדיש א"ש קושית התוס'. אף באמת הרבה פ' פירשו כפשוטו:
הנה לפי דעת הקדוש הנ"ל יש ליישב דברי הרשב"א שהבאתי לעיל סע"ף ב' בהא
דאמרין הן הן שלוחיו הן הן עדין רק אחר דתיקנו היתת הם מגעין ואם היא מודית
שקבלה דלא הוי נוגעין ממילא הם פשרים שלא יצטרכו לישבע ופסק הרשב"א
דהוי מקדש בלא עדים.

והוא תמוה כיון דהיא מודית הם עדים פשרים ממילא ע"ש ס' ב' ולפ"ז א"ש דהנה רוב
הפ' פסקו דאף דהשלוחים נעשים עדים על הקדושין אינם נעשים עדים על שליחות
עצמם שנעשו שלוחים וצריף עדים אחרים על השליחות.

והנה התוס' הקשו ריש פ' האומר בגיטין כיון שצריף שני כתי עדים על השליחות ועל
קבלת הגט הא הוי חצי דבר ולא מהני פלל ע"ש שתירוצם לא שייך רק בקדושי שטר

אבל בקדושי פסוף נשאר הקושיא וכתב בס' המקנה ובשאר אחרונים שני תירוצים, א' דבאמת לא משפחת לה רק שאותן עדים עצמן שמעידים על השליחות על הקדושין גם כן מעידים ב' דכמו דאמרין לענין חזקה שלש שנים שכל פת מעידה על שנה אחת דלא הוי חצי דבר משום שבלא הכת השני' פועלת הפת הראשונה שיעטרף לשלם הפירות שאכל דהדרא ארעא והדרא פירי דזולת הכת השני' לא הוי חזקה והיו חוזרים הפירות ולכך לא הוי חצי דבר וא"כ גם בקדושין אם לא היו העידי שליחות רק העידי קדושין א"כ לא הוי קדושין והיתה צריכה להחזיר הפסוף קדושין ולכך לא הוי חצי דבר שאף שבאמת אם הם לא היו גם כן היא מודית שקבלה הפסוף קדושין והיתה, מחזרת להם רק אעפ"כ פועלין שלא תוכל לכפור שלא קבלה שאם תכפור תצטרף לשלם מחמת העדים ע"ש.

והנה הכא לענין הו הו שלוחיו הו הו עדיו קשה קושיא הנ"ל כיון שצריך עדים על מינוי שליחותם הוי חצי דבר ולא שיהי תירוץ הראשון שאותן עדים עצמם מעידים על הקדושין והשליחות דז"א כיון דעל הקדושין הם השלוחים עדים ועל השליחות צריכים עדים אחרים והוי שפיר חצי דבר רק התירוץ השני שפועלין זולת פת האחרת שתצטרף להחזיר הפסוף קדושין אם תכפור ולא תוכל לכפור הפסוף קדושין, והנה באמת לאחר דתיקנו היסת הם באמת נוגעין רק מחמת שהיא מודה אינם נוגעין.

א"כ הם שפיר חצי דבר כמ"ש. ואין לומר שפועלים שלא תוכל לכפור הפסוף קדושין שקבלה דז"א שאם תכפור הפסוף קדושין שקבלה לא יהיו נאמנין ובנדאי לא תצטרף להחזיר הפסוף קדושין שיהיו נוגעין דכיון דבלא הודאתה אינם נאמנין כלל אם היא כופרת.

דהם נוגעין א"כ הם שפיר חצי דבר שאינם פועלים כלל שלא תוכל לכפור דז"א שאם תכפור לא תצטרף להחזיר כלל שיהיו נוגעין. ואף דלענין קדושין הוא ספק אף אם היא כופרת הלא כתב הח"מ הטעם דלענין קדושין אזלינן לחומרא א"כ לענין שתצטרף להחזיר הפסוף בנדאי לא יהיו נאמנין שלא יוכל להוציא ממנה אף באמת למאי דאמרין דעידי קדושין עצמם בלא עדי השליחות ג"כ הוא ספק קדושין.

א"כ לא הוי חצי דבר שהשלוחים לבד פועלים ג"כ שיהי' ספק קדושין בלא עדי השליחות א"כ הוי עכשיו עם העידי שליחות ונדאי קדושין דלא הוי חצי דבר. אף ז"א דאם עכשיו אינו אלא ספק קדושין שפיון שלא הי' רק ספק שהיו מסופקין שמה הוי קדושין בכה"ג בלא עדי שליחות או לא.

א"כ גם עכשיו הוא ספק שמה לא הוי קדושין בלא עדי שליחות א"כ לא הוי פועלין מאומה בלא עדי השליחות שאם באמת אינה צריכה גט לא הוי פעולה מה שהיינו מצריכים גט בשקר שגט הוא חספא שאינו צריך לו.

וא"כ הוי חצי דבר והוי אף עכשיו ספק. אף אם נאמר כהרבה פ' שפסקו לקמן ס' נ' דבספק קדושין חוזרין הקדושין שלא נתן הפסוף רק ע"מ לכונסה והוי כמתנה על מנת להחזיר א"כ לא הוי חצי דבר כלל שהיו פועלין שתחזיר הפסוף קדושין מספק דספק

ממון התורה התיירה וממ"נ אי הוי קדושין פועלין שיהיו קדושין ואי לא הוי צריכה להחזיר הכסף וג"כ פועלין.

אך באמת נראה דע"י שליח אינו יכול להתנות תנאי בכה"ג בקדושין. א"כ ממילא אינה צריכה להחזיר הכסף קדושין דהטעם הוא שנתן לה על מנת להחזיר או על מנת לכונסה וכיון שקדשה ע"י שליח לא מהני תנאי דקי"ל במשפטי התנאים שצ"ל המעשה שיהי' המתנה יכול לעשות המעשה על ידי שליח אז יכול להתנות תנאי בדבר אבל אם אינו יכול לעשות המעשה על ידי שליח א"י להתנות בדבר.

והנה כיון דאמרנו הכא דאין שליח עושה שליח שני בקדושין א"כ אין השליח יכול להתנות תנאי בדבר כיון שאין יכול לעשות שליח שני וממילא אינה צריכה להחזיר הכסף לפי שקדשה ע"י שליח.

וכתב הרשב"א שפיר דלא מהני משום חצי דבר והוי בלא עדים: סעיף ז האומר לשליח קדש לי אשה במקום פלוני וקדשה במקום אחר אינה מקודשת וכן בכל מה שישנה אי מצווה לקדש על תנאי וקדש סתם או בהיפוך כו' ע"ש והוא מקדושין (דף נ') ע"ש.

והנה המשנה למלך נסתפק אם עשה שליח לקדש לו אשה או היא עשתה שליח לקדשה והלך וקדשה קדושי ספק או קדושין דרבנן מסופק דאפשר לא הוי קדושין כלל אף ספק קדושין דהוי שינה בשליחות ע"ש.

והנה לכאורה נראה להוכיח דהוי קדושין ממאי דאיתא לעיל סעיף ב' דאם יש כפירת ממון גבי הן שלוחיו הן הן עידיהם אם היא כופרת שלא קבלה קדושין הוי קדושי ספק לאחר דתיקנו היסת וה"ג והרמב"ם ומרדכי והרי"ו פתבו פן דהוי קדושי ספק משום דאינו רק שבועה דרבנן ולפי דברי המ"ל קשה דלא הוי קדושין כלל שאמר להם לקדש סתם וקדשה שלא בפני עדים אחרים רק בפני עצמם ולא הוי רק קדושי ספק והוי שינה בשליחות ולא הוי קדושין כלל ומוכח דאף בכה"י הוי קדושי ספק.

ודונק לומר שאמר בפירוש להם שיוכלו לקדש קדושי ספק דהנה להרמב"ם לפרש בכה"ג: סימן לח סעיף א המקדש ע"ת אם נתקנים התנאי מקודשת וא"ל אינה מקודשת בין שיהיה התנאי מן האיש בין שיהיה מן האשה: (א) המקדש ע"ת כו'.

ח"מ וב"ש הביאו ד' הר"ן פ' האומר בארעו אונס דהקדושין בטלין דל"ד לגט דמדינא יש אונס. משום דקדושין בראשון שניהם ומי שמתנה את טובתו אינו מרנצה רק שיתקנים התנאי ומאי איכפת ליה באונסו ע"ש בב"ש וח"מ.

ויש לפקפק ע"ז נהי דאם היתה היא מתנה הנה שיהי' כזה אבל כיון דהתנה המקדש תנאי שלטובתה וראוי לחשב פטומי מין כדאמר בש"ס ב"מ ס"ו רק משום דבשעת גמר המקח פתבו תוס' ורא"ש וטור ס' ר"ז ח"מ דמסתמא הלוקח לקח רק על תנאי שאמר המוכר ע"ש.

וא"כ כיון דדעת המקדש לא הנה בסתמא על אונס א"כ ממילא מה שנתרצית היא על תנאי שלו ג"כ אין אונס בכלל דאל"ה הנה לה לאתנויי בפ"י. והגם די"ל כיון שמתנה לטובתה הוא כמתנה עבורה וכאלו היא היתה מתנה על דעתה.

דאין לזה טעם וְלָמָּה נאמר כָּךְ פִּינּוֹן שְׁמִסְתַּמָּא בְּאַמַּת אֵין דַּעְתּוֹ עַל אֲנָס פּנ"ל, אַדְרָבָּא פִּינּוֹן שְׁקַבְלָה סְתַמָּא ע"ד תְּנַאי שְׁלוֹ נְתַרְצִית. וּבְפֻרְט לַמ"ש רַמְבַּ"ן וְרַשְׁבַּ"א קְדוּשִׁין כ"ז גְּבִי עַל מְנַת שְׁתַּקְתְּבוּ לוֹ הַשְׁטֵר חוּזַר גַּם בְּשִׁדָּה דְאַף שְׁלִטוּבַת הַלּוּקַח א"י לֹאמַר הַרְיִנִי כְּאֵלוֹ כ' הַשְׁטֵר כּו' דְכִינּוֹן שְׁהַמוּכַר הַתְּנָה הָיָה רוּצָה שִׁיְהִיָּה בְּיָדוֹ לְבַטֵּל כְּשֵׁלָא יְקַיָּים הַתְּנַאי ע"ש וּבַח"מ ס' רמ"ג.

וּבְאַמַּת מַה"ט לֹא חָשׁוּב פְּטוּמֵי מִיְלֵי דְמַתְנָה עֲבוּר עֲצָמוֹ שִׁיְהִיָּה בְּיָדוֹ שְׁלָא לְקַיָּים. וְעַכ"פּ מוּכַח דְלֹא אֲמַרְיִנּוּ פּנ"ל שִׁיְחַשְׁבַּב כְּהַתְנָה הַלּוּקַח דַּא"כ הָיָה יָכוֹל לֹאמַר הַרְיִנִי כְּאֵלוֹ כּו'.

רַק לְהַיְפוּד דְזָה מַתְנָה לְעֲצָמוֹ וְהִלָּה מְרַוְצָה. מִמִּילָא גַם בַּהַנ"ל פִּן דְּמַתְנָה הַמְקַדָּשׁ לְטוּבַתּוֹ ע"מ שְׁאַתּוֹן לָךְ ר' זִוּוּ וְכַה"ג שִׁיְהִיָּה בְּיָדוֹ שְׁלָא לְקַיָּים.

וְשׁוּב בְּקַבְלַתָּה סְתָם מְתַרְצִית ע"ת שְׁלוֹ וּמִמִּילָא, אֵין אֲוִנָּס בְּכָלְל פּנ"ל וְהַר"ן ו"ל בְּעֲצָמוֹ כ' ג"כ בְּשֵׁם הַרְמַב"ן פ"ק דְּקְדוּשִׁין גְּבִי ע"מ שְׁתַּקְתְּבוּ כּו' ע"ש: וְהִנֵּה בְּלִשׁוֹן הַיְרֹוּשְׁלָמִי שְׁהִבִּיא הַר"ן ו"ל מְקַדָּשׁ אֲנִי לָךְ כּו' ע"כ מְכַנְסָךְ יוֹם פְּלָן כּו' וְאִי אֲתִי יוֹם פְּלָן וְלֹא פְּנִסְתִּיךְ צַל אֲוִנָּס ר"י אֲמַר אֲוִנָּס כְּמָה דְלֹא עֲבִיד כּו', הַחְלוּק פְּשׁוּט דְנָהִי בְּהָא דְאָם לֹא בְּאֲתִי כּו' אֵין בְּכָלְלוֹ רַק כְּשֵׁאוּכַל לְבֹא וְלֹא אֲבֹא וְלֹא אֲוִנָּס וְכִינּוֹן שְׁאַיְנוּ בְּכָלְל אֵינּוּ גַט.

אַבְל שִׁיְהִיָּה נִקְרָא מַה שְׁנֶאֱנָס כְּאֵלוֹ בְּאֵ וְנִעְשָׂה מַעְשָׂה שֶׁל קִיּוּם הַתְּנַאי אֵין סְבָרָא דַּמ"מ לֹא בְּאֵ וְא"כ בְּקְדוּשִׁין שְׁהַתְנָה ע"מ מְכַנְסָךְ עַכ"פּ אֲוִנָּסָא כְּמָה דְלֹא עֲבִיד דְלֹא מְקַרִי כְּנִסָּה פּנ"ל. וְכַמ"ש תּוֹס' פ' א"ש גִּטִּין ע"ג גְּבִי אִם מַתִּי מַחְוִלִי זֶה וּבִיּוֹן לֹא אֲעֲמֹד ע"ש דְּפָרִיךְ ש"ס דִּילָן מ"ש וּבִיְרוּשְׁלָמִי מְחַלֵּק דַּמ"מ לֹא מַת מַחְוִלִי זֶה פִּינּוֹן דְאַכְלוֹ אָרִי ע"ש אָף דְבִאֲוִנָּס דַּל"ש יֵשׁ אֲוִנָּס בְּגִטִּין כַּמ"ש תּוֹס'.

וּכְעֵין זֶה כ' תּוֹס' שָׁם ד"ה אֵיְתַבְּלִי תִי ב' וְעוֹד אֹר"י דְבִאָם לֹא בְּאֲתִי הָיָה בְּכָלְל מְשַׁמְעוֹת לְשׁוֹנֵי דְלֹא בְּאֵ ע"ש. מִמִּילָא שְׁיִיךְ לְדִידוֹן בְּקְדוּשִׁין חְלוּק זֶה בְּאֲוִנָּס דְשְׁכִיחַ וְלֹא שְׁכִיחַ כְּמוֹ בְּגַט בְּאֲוִנָּס דְלֹא שְׁכִיחַ פּנ"ל: אֲמָנָם לְרֹב הַפ' דְבַעֲיִנּוֹן תְּנַאי כְּפּוּל גַם בַּע"מ וּמַעְכָּשִׁין א"כ לַמ"ש חְלוּק הַנ"ל שׁוּב אָף בְּקְדוּשִׁין אֵין כְּאֵן כְּפִילוֹת לְעַנְיִן אֲוִנָּס דְמָה שְׁכָפַל אִם לֹא אֲכַנְסָךְ לֹא יְהִיָּה קְדוּשִׁין בְּזָה אֵין אֲוִנָּס בְּכָלְל דְלֹא חָשִׁיב לֹא כְּנִסָּה רַק כְּשִׁיכוֹל וְלֹא יְכַנְסֵי וְא"כ נְהִי דְאֵינּוּ חָשִׁיב אֲכַנְסָךְ בְּאֲוִנָּס מ"מ פִּינּוֹן דְלֹא חָשִׁיב לֹא כְּנִסָּה שׁוּב לְעַנְיִן אֲוִנָּס אֵין כְּאֵן כְּפִילָא וּבַטֵּל הַתְּנַאי מְקוּדָשׁת.

וְכֵן בְּגַט אִם לֹא בְּאֲתִי ג"כ לְכֹאֲרָה פִּינּוֹן דְאֵי לֹא דְכְּפִלִי הָיָה גַט גַּם כְּשֵׁבֵא רַק מְשִׁים דְכָפַל אִם בְּאֲתִי לֹא יְהִיָּה גַט וְשׁוּב כְּשֶׁנֶּאֱנָס דְלֹא חָשׁוּב בְּאֵ אָף דְלֹא מִיקְרִי לֹא בְּאֲתִי מ"מ אֵין כְּאֵן כְּפִל לְעַנְיִן אֲוִנָּס וְהָיָה גַט אָף בְּאַמַּת לֹא מְבַעְיָ לַהַפ' דְלִדְיִדוֹן אֲמַרְיִנּוֹן מְכָלְל לֹא אַתָּה שׁוֹמֵעַ הֵן רַק מַה דְבַעֲי כְּפִל הוּא רַק דְיִלְפִינּוּ לָהּ מַתְנַאי ב"ג וּב"ר שְׁכָל שְׁלָא כְּפִל כְּטַל כְּמוֹ שְׁאָר דִּינֵי תְּנַאי.

א"כ וְדִאֵי דְשִׁפִּיר חְלוּק הַנ"ל דְכִינּוֹן דְבְּאַמַּת כְּפִל לְתַנְאוּ וְהָיָה תְּנַאי גְּמוּר שׁוּב כְּשֶׁאֲמַר ע"מ מְכַנְסָךְ כּו' אֵימְעוּט אֲוִנָּס ג"כ דְאֲמַר שְׁרַק אִם יְכַנְסֵי יְהִיָּה קְדוּשִׁין וּמְכָלְל כּו' אַתָּה שׁוֹמֵעַ שְׁכָל שְׁלָא יְקַרָּא כְּנִסָּה אֵינּוּ קְדוּשִׁין וְאָף שְׁאַיְנוּ בְּכָלְל הַכְּפִילָא דְאָם לֹא יְכַנְסֵי מ"מ פִּינּוֹן שִׁישׁ כְּפִילוֹת דְהָיָה תְּנַאי גְּמוּר ע"מ מְכַנְסֵי שׁוּב כְּטַל פּנ"ל.

משא"כ בגט אם לא באתי יהא גט שוב להיפוך פיון דעכ"פ כפלי' אם באתי כו' והוי דומי' דב"ג ש'התנאי גמור אם לא באתי ממילא פ'שנאנס דאינו בכלל אם לא באתי שוב אינו גט פנ"ל: רק גם לר"מ דל"א מפלל לאו אתה שומע הן כו' מ"מ שפיר החלוק ה'נ"ל דדוקא בלא פלל פלל אמרינו שאין דעתו לבטל אם לא יתקנים פנ"ל.

אבל פ'שפפלי' ודעתו לבטל פ'שלא יקנים שוב הלוא קאי על ההן פנ"ל וכ'שהתנה ש'מקדשה ע"מ ש'יכנסנה כו' דאונס מיקרי לא פנס ממילא פ'שכופל שאם לא יכנס לא יהיה קדושין הפי' אם לא יקנים התנאי דע"מ ש'יכנס וממילא גם אונס בכלל משא"כ תנאי דאם לא באתי יהיה גט דאין אונס בכלל רק אם לא יבא בלי אונס שוב הפכילות ג"כ הפי' פן אם באתי היינו ש'לא יקנים תנאו דאם לא באתי כו' לא יהיה גט פנ"ל וממילא אונס אינו גט מדינא אי לא משום צניעות פנ"ל.

וגם בלשון התנא מפרש פן ריש קדושין היכא דהדייקים סתרי דתני רישא נתן הוא ואמר כו' הא כו' נעשה כו' ע"ש. וכן מוכח פ'שטא דש"ס ק' ס"ג דאי ע"מ ש'ירצה אבא ש'יאמר הן מת אב כו' הא לא אמר הן כו' ואי ע"מ ש'לא ימחה מהני מת ונחשיב נתקנים וקשה בתרנוייהו אי יש אונס בקדושין הא מת ונאנס מה ש'לא אמר הן ואי אין אונס בכלל ג"כ בע"מ ש'לא ימחה הפי' בלי אונס משא"כ מת פדאמר ריש פתובות דמת הוי אונס ולא בכלל אם לא באתי כו'.

וע"כ החלוק כמ"ש פנ"ל דלא חשיב קיום מעשה פנ"ל. אף ר"ל ג"כ מיירי בהאי סוגי' דאמר ש"מ מדר' ינאי, כו'.

ואיהו סבר כמאן דעבד אן בקיום מעשה ויש לחלק בין אונס של עצמו בזה אין בדעתו בתנאו פ'שיהיה אנוס רק ש'יהיה פאלו קנים התנאי לר"ל. משא"כ פ'שתולה במעשה אחרים י"ל דלכ"ע אין חלוק בין ש'נאנס האחר או לא דמ"מ לא נתקנים התנאי אף ש'האב נאנס דמאי אכפת למקדש באונס אחרים וכן בגט פנ"ל.

וממילא גם לדידן אין ראיה להנ"ל: וי"ל עוד דגם לר"ל בירושלמי מודה דאונס לא כמאן דעביד בקיום מעשה, רק שם מפוך ש'כפל ואמר ואי לא פנסתיך ליום פלן לא ליהוי עלך פלום ע"ש וא"כ י"ל דהיינו טעמא דר"ל נהי דע"מ מכנסה גם אונס אינו ככנסה אבל מאי דאמר אי לא פנסתיך הדייק דוקא ברצון לא אונס א"כ הדייקים סתרי אהדדי והוי ספק אי תפוס לשון ראשון או אחרון פהאי דכור בשלשים כו' וי"ב דגרין כו' דינר לחודש כו'.

וממ"נ בין אי בעי פפול וגם אי לא בעי פפול יש הוכחה יותר מדכפל אי לא כו' מוכח דפרושי מפרש בלא אונס דוקא יבטל פלשון אם לא שאונס אינו בכלל פדאמר ב"מ ק"ב ע"ש. ויש הוכחה מדלא אמר אם יגיע ולא תהוי פנוסה לו דאז היה אונס בכלל והיינו דמסיים בירושלמי ע"ד דר"ל הוי צריף למעבד כו' ולא תהוי פנוסה לו כו' ע"ש.

ש'זה עיקר ההוכחה. וא"כ י"ל במתני' דע"מ ש'ירצה דמיייתי לרוב הגאונים פ'שטי' בלא פכילות כרבנן או דמעכשיו א"צ פכילות.

שוב גם לר"ל אונס כמאן דלא עביד בקיום מעשה. וא"כ גם לדידן נ"מ דאחמיר ר"י ופקיד לבנת' לחוש לדברי ר"ל ע"ש י"ל דוקא בפלל אם לא פנסתיך כו' משא"כ בלא

כפילות פנ"ל: וכן מוכח מב"מ ק"ד דהלל ה"ה דורש כו' ב"ג אלקסנדר' שקודם חנפה ה"ו חוטפין כו' שהיה פתוב בכתובה לשכתבני לחנפה ה"ו לי לאנתו ולא עשו בניהם ממזרים והא למאי דסברי ר"י [זמנו] ש"ש מוכיח ולתוס' וש"פ גם לכשתצא חמה כו' ה"ו ספיקא דמעכשיו לאחר כו' א"כ אף שהיה פתוב לכשתפנסי כו' ה"ו תנאי דמעכשיו בפרט פ"ן שקדש סתם רק שדורש כו' א"א לדרוש רק שהיא תנאי דאינו מוכח יותר.

וא"כ פ"ן שחטפו כו' לא נתקנים באונס וא"כ לר"ל בע"מ מכנס כו' ואנוס כמאן דעביד ועדיין ס' ממזרים ודוחק ל' משום דס' ממזר מותר. ולמ"ש א"ש דר"י דאית ליה זמנו ש"ש מוכיח לא בעי תנאי כפול ולק"ה לא הו"ז פכילות רק לכשתפנסי כו' וממילא גם לר"ל לא כמאן דעביד פנ"ל.

אף בל"ז לא קשה משם, דנדאי בלאחר לכ"ע אונס לא פמה דעביד דבמה יתחילו הקדושין רק בתנאי. וא"כ בתנאי דמעכשיו לאחר שאכנסה גם אי תנאי ה"ו הוא כשיעשה המעשה כמו בלאחר יחול למפרע מעכשיו וממילא גם לר"ל אונס לא פמה דעביד פנ"ל.

ועוד דהלשון לכשתפנסי לחנפה תלי' בדידה ג"כ וה"ו ממש כדמסיים בירושלמי לר"ל ה"ה עביד לכשתהיה פנוסה לי כו' דמודה ר"ל פנ"ל: ולכאורה מוכח ג"כ מהא דגטין (ע"ד ע"ב) ע"מ שתתן לי ר' וזו דאי נתינה בע"כ לא שמה נתינה אינו גט והא עכ"פ אונס הוא שאינו רוצה לקבל ולר"ל פמה דעביד.

ואולם להנ"ל ג"כ אין ראיה דכ"ן דנתינה בע"כ ל"ש נתינה א"כ בכלל לשון התנאי שתתן לי הוא מדעתו וכשאינו רוצה לא נתקנים וה"ו ג"כ כמו בע"מ פנוסה לי פנ"ל דאונס זה מפורש בתנאי פנ"ל: שוב ראיתי.

לריטב"א ריש פתובות ב' שכ' להדיא חלוק הנ"ל ד"ה אמר רבא לענני גטין אינו פן פלומר שאין הבעל י"ל טענת אונס כו' שאם נתן גט ע"ת, ונתקנים התנאי אע"פ שמחמת אונס נתקנים ה"ז גט לאפוקי אם לא נתקנים התנאי אע"פ שמחמת אונס לא נתקנים אינו גט דסוף סוף לא נתקנים יזה ברור עכ"ל.

ומפורש פנ"ל. הגם דאפשר דדוקא בגט אמר וג"כ משום דאין אונס הן להקיום הן להביטול וכאלו לא נאנס משא"כ בשאר דברים אולם לא משמע לשונו פל"ל דא"כ לא ה"ו ליה לומר לאפוקי כו' דאדרבה שנה הטעם בשניהם וע"כ דהפ"י מדינא כמ"ש: וכן הן דברי ירושלמי גבי אם מתי מחולי זה באכלו ארי כו' ור"ח פסק פנותיה ע"ש והפ' החולקים ע"פ גמ' דידן הוא מטעם שכ' תוס' שם דלשון א"ל אעמוד מחולי זה ג"כ משמעותו דוקא מחולי זה ע"ש לאפוקי מה שלא עמד ע"י אכילת ארי אין בכלל ע"ש.

אבל לא מטעם שהיה אונס מה שלא מת מחולי זה שיהיה כאלו מת מחולי זה לר"ל פנ"ל. וע"כ פנ"ל דאונס לא חשוב פנתקנים פנ"ל.

וא"כ לא היה מוכרח חלוק ה"ר"ן ו"ל וי"ל דגם בקדושין כשתתנה אם לא אעשה דבר פלוגי תהיה מקודשת ונאנס. יש אונס.

אולם פשוט דבזה גם ה"ר"ן מודה דהא עכ"פ גם בדעתו תלוי הקדושין ולא היה דעתו על אונס אינה מקודשת, רק בגט יש נ"מ במתנה אם אעשה דבר פלוני ונאנס בלא שכיח דלהר"ן לכאורה פאלו נתקנים פינו דתל"ג רק בדעתו משא"כ לריטב"א ולהנ"ל א"ש.

אמנם לע"ד דאין פאן מחלוקת דגם ה"ר"ן מודה כמ"ש דלא חשיב אונס קיום מעשה פינו שלא נעשה כדמוכח מקל מ"ש. רק דהא בירושלמי דאמר סדר סמפון פה כו' מקדש אני כו' מבואר דכתבו הסמפון להיות לה לראיה פשלא יבא שתהנה מותרת אבל א התנאי בשעת קדושין או דהיא התנית התנאי כמו שהדרה פן בתנאי שלטובתה כדאמר בגמ' דלדידה הו"ל לאתנוויי א"כ אורחא הכי.

או דמסתמא דיברו קודם הקדושין ולא רצתה להתקדש רק על תנאי שיכנסה יום פלן ועי"ז קדשה ע"ת זה. א"כ הדין אפילו בזה אומר פן וזה אומר פן ועמד ועשה סתם קי"ל דסתמא נתרצה במה שאמר שפנגדו פמבואר ח"מ ס' רכ"א ולעיל ס' כ"ט ס"ח.

א"כ פינו שיהא היה פונתה דוקא שיכנסה ואף אם באונס לא יבא לא תהיה מקודשת ממילא פינו שקדשה בתנאי הני פאלו היא התנית פנ"ל. וממילא פינו שעיקר פונתה בתנאי זה הוא דאם לא יבא לא יהיה ק' ממילא בסתמא לא היה אונס בכלל דלא חשיב אם לא פאתי כמו בגט ואף שהיה מתנית הן קודם ללאו שאם יבא תהיה מקודשת מ"מ זה אינו שייך לה שהוא המקדש רק רצונה בהתנאי דאם לא כו' בבטול הקדושין.

ובזה אין אונס בכלל ולכך הוצרה ה"ר"ן לטעמא דשוב פינו שלטובתה מה איכפת לה באונס שלו מ"מ אין רצונה אלא פשייתתיהם. וגם פשהוא התנה ע"מ מכנסה ואם לא, פנסתיך כו' מ"מ פינו שע"י שנתרצית על תנאי זה קדשה להספיים לדעתה חשוב רק שמתנה עבודה י"ל שרצונה וכונתה רק על אמלא יבא שיבטל ולא היה אונס בכלל רק שוב כמ"ש ה"ר"ן שלא איכפת לה באונסו ושוב גם תנאו ע"ד פן פנ"ל ולא דמי לגט פנ"ל: א"כ אתי רק לאפוקי אם היה תנאי שלא לטובתה והיה מתנה אם לא אעשה יש אונס כמו מדינא.

אבל במתנה ע"מ שאעשה דבר פלוני ולא לטובתה כמו ע"מ שיאמר אבא הן וכה"ג מודה ה"ר"ן ז"ל דאף דלא שייך טעמו שלא נתרצית גם באונס כו' מ"מ שייך טעם ריטב"א דלא חשיב קיום מעשה פינו שלא נתקנים אף באונס כמ"ש.

וגם בגט לא חשיב מעשה פנ"ל: וא"כ נראה דבמ"ש ט"ז ח"מ ס' ר"ז דכשבשעת קציצת דמים אמר מוכר תנאי שלטובת לוקח אמרינו דמשום שראה לוקח שהתנה לא היה צריך להתנות ע"ש. א"כ גם בקדושין אף שלא דיברו מקודם וקדשה ע"ת מכנסה יום פלן וקבלה אחר פה הקדושין.

פינו דמצד הלשון אונס לא חשיב קיום מעשה נתרצית רק ע"ת זה שגם אונס לא יהיה קדושין פנ"ל. וגם ה"ר"ן ז"ל מודה לזה רק דאי לאו טעם ה"ר"ן ז"ל הוי אמרינו דהתנה רק עבודה שפכונתה רק על אם לא יבא שיבטל ולא היה אונס בכלל.

אבל עכשיו דטעם ה"ר"ן שאם היתה היא מתנה גם באונס בטל שוב פשמתנה הוא ע"מ מכנסה ממ"נ לא מהני אונס אם היה פונתו לצורה עצמו כמ"ש בע"מ שכתבו השטר פדי שאם לא יבא יבטל כו' מ"מ לא מהני אונס דאין זה קיום מעשה.

ואם עבירה היא לא אכפת לה באונסא פנ"ל: ורא"ה ז"ל ריש פתובות כ' דבקדושין יש אונס במתנה אם לא באתי וכה"ג דלא שייך טעמא דצנועות כו' כמו בגט משום דבגט פנין דמדינא ל"ח לאונס ומחמרי עשו תקנה.

משא"כ גבי קדושין אם ו באתי יהיה קדושין דמדינא דל"ח לאונס מקודשת וכדין מענה לא עשו תקנה ובאם באתי לא שייך באונס דמ"מ לא בא ע"ש. וקשה דא"כ לר"ל דסבר בע"מ מכנסה כו' דכמאן דעביד ויש אונס א"כ שוב נימא דאין אונס כמו בגט דכשלא יבא מדינא ל"ח לאונס ומחמרי צנועות דלמא אנוס.

וא"כ ממ"נ אין אונס ולא יהיה קדושין. ודוחק לומר דר"ל סבר גם בגט יש אונס כל"ק דרבא.

דהא לא פליגי בהא. ולמה פקיד ר"י לחוש לדר"ל: ונראה די"ל דלכאורה החלוק פשוט דלא שייך בקדושין תקנה דצנועות פנין דתלמי' בדעתה ג"כ איבעי לה לאתנויי גם על אונס ולא תעגן אף היא גם בדיד' מחלק הש"ס דפסקי' מברא דשכיח בעי ליה לאתנויי ומדינא אין אונס.

ורק בשכיח ולא שכיח אמרינן דלא עלה על דעתו אז. א"כ גם בקדושין שייך שלא עלה על דעתה על אונס להתנות פנ"ל ושייך התקנה.

אמנם שוב לא שייך תקנה דצנועות דמחמרי לחוש לאונס כשלא בא אף דמדינא ל"ח. א"כ שוב היה לה להתנות דזה שוב שכיח דהא כשלא יבא אף שלא באונס תעגן מחשש אונס וזה שכיח עכ"פ יותר מפסקי' מברא.

כשלא יבא באמת לא בשביל אונס ואעפ"כ לא תוכל לינשא פנין דצנועות הן. א"כ היה להם להתנות על אונס כדי שלא יהיה חשש כשלא יבא סתם.

וא"כ ממ"נ בצנועות ע"כ מדלא אתני היא מרוצית גם על אונס דשכיח ולא שכיח ותינו על תנאי שלו ע"מ מכנסה דלר"ל אונס כמאן דעביד ושפיר לר"ל לא שייך התקנה בקדושין ובעי גט.

משא"כ בגט דבדיד' קיימא שייך משום צנועות כו' פנין דלא עלה ע"ד לא אתני דלא אכפת ליה במה שהיא תעגן משום חומרא פנ"ל משא"כ בקדושין: ומת"ם אלשקר בת' ס' ל"ב כ' ומיהו ד' ה"ר"ן צ"ע דמחלק בין גטין לקדושין ואשכחן בירושלמי פ' מ"ש דתלי מלתיהו דר"י ור"ל דקדושין בפלוגתא דרבנן ורשב"ג בגט.

ע"ש שרצה לדחות סוגי' דפ' מ"ש מקמי הך דאיתמר בדוכתא ע"ש. וא"י מאי קאמר הא בגט כשמתנה הוא ע"מ שתתן לו או תניקי כו' ונאנסה הוי ממש כמו בקדושין לגבי דינא.

דמאי איכפת לי' למגרש באונס שלה הוא לא רצה לגרש אא"כ תתן לו או תניקי. ושפיר מדמי לה בירושלמי לפלוגתא דרשב"ג ורבנן דהעפכה אינו ממנה אי תשיב פאילו קיימה וה"ר"ן ז"ל לא כ' החלוק בין קדושין לגט רק כשמתנה המגרש על עצמו אם לא באתי כו' שאין דעתו על אונס ע"ש בסמ"ג ה' סנהדרין והג"מ הביאו דין הרמב"ם, ז"ל בהס' המבואר בח"מ ס' כ"א וכו' וכן בירושלמי פ"ג דק' אדם שמתנה אם לא אעשה לה כף וכף ביום פלוני יהא כף ואירע לו אונס ר"ו א' אונסא כמאן דלא עביד ור"ל כמ"ד כו' והלכה

כר"י כו' פ"ש משמע מדבריהם שאין מחלקים בין קיום מעשה לביטול דהא העתיקו אם לא אעשה כו' ובאמת מבואר בע"מ שאעשה כו' או דס"ל כמ"ש לעיל מאחר דבעי כפילות או דמייירי שהיא התנית או הוא ע"י שנתרצה לתנאי שלא ואצלה עיקר הא דאם לא פנסתיך כו' פנ"ל: וגם הם אף דס"ל פסברת הר"ן.

מ"מ נראה דבכל דבר שצריך דעת שניהם כמכירה ע"ת וכה"ג שיך טעם הר"ן דזה ממש כמ"ש תוס' פ' אעפ"י לראב"ע דלא כ' אלא ע"מ לכוונסה ולכך מת אינו גובה תוס'. ובמכירה וכה"ג אינו מבטל מה שנעשה אח"כ טרפה וכה"ג משום דגם אם הי' עולה ע"ד להתנות בפירוש לא הי' מרוצה המוכר למכור ע"ת זה וממילא פינון שהלוקח רוצה ליקח הי' מרוצה ליקח שלא ע"ת.

משא"כ בחיוב שתולה בדעתו לחוד ע"ש. וכן בדבר שידוע שאם הי' עולה ע"ד והי' מתנה קי' הלה מרוצה לתנאו אף שתלוי בשניהם גם כן מהני האומדנא ולכך בנפלה לפני מופה שחין בעי למימר אדעתא דהכי לא קדש.

שלא הי' מוכה בשביל תנאו דלאחר מותו ע"ש בתוס'. ולכך בנדר בסלה כו' וכן בגט שרק בדעתו תלי' פשוט לש"ס דאונס שלא עלה ע"ד אמרינו האומדנא ממש כמו לראב"ע הנ"ל שאם הי' עולה ע"ד הי' מתנה שאונס אין בכלל.

משא"כ בקדושין שגם בדעתה אין כאן אומדנא שהיתה מתנה דשמה לא היתה מרוצה להתקדש בתנאי זה דאונס לא יהיה בכלל וממילא פינון שרוצה לקדש הי' מרוצה גם על אונס פנ"ל.

והגם שאפשר להיפוך דהיתה היא מרוצה פנ"ל. מ"מ פינון שאין האומדנא מוכח ברור שוב אינו מבטל המעשה או התנאי שנתקנים שלא בא כמבואר בכל הפ' דאומדנא שאינו מבואר לא מהני כלל אף לספק וכיון שאמר ע"מ מכנסך כו' ולא בא שהבטול לפנינו וגם שבאונס מ"מ לא בא רק לבטל מצד האומדנא וליתא פנ"ל.

וא"כ נראה דבתנאי שאין קפידא כ"כ דלפי האומדנא אם הי' מתנה, על אונסי היתה מרוצה גם להר"ן יש אונס גם בקדושין וממילא פינון דגבי מופה שחין בב"ק אמרינו טב למיתב טן דו כו'.

אם כן יש לומר דגם בזה שהתנאי על גוף הנשואין על מנת, מכנסך כו' משא"כ בשאר תנאים. ואף דעל הזמן ליום פלן אין קפידא שיששב עיקר הדבר כמו שכתב ט"ז יו"ד סי' רל"ו ונהביאו ש"ך סי' כ"א.

מכל מקום שם אם לא יבא ליום פלן שוב אין גבול למעגנה שוב הוי קפידא ולא היתה מרוצה אם היתה מתנה וזה פסברת הט"ז י"ד סי' רל"ו ע"ש. ומה שהשיג הש"ך ז"ל ובח"מ סי' כ"א דהיא דבשעת שידוך בתחלה התנו אף שאינו מעיקר הדבר רק הזמן וכה"ג מכל מקום אף דארעו אונס בטל ע"ש, והוכיח מהירושלמי הנ"ל דהקדושין בטליו ועל ידי זה תמה על מהרי"ו ע"ש.

ולע"ד אין ראיה כלל דשם שקדשה ואם יהי' אונס מהני גם שלא יבא לכנסה ביום שהתנה תתעגן. ובצנועות אף בסתמא שלא יבא תתעגן לעולם דלמא אנוס ונדאי דהוי קפידא דעי"ז לא היתה מרנצה ונחשיב מעיקר הדבר.

משא"כ בשידוכין שאין קפידא דכשלא יבא תהיה רשאי לעשות שידוה אחר כשלא יבנרר אונס רק פשיהיה מבנרר אונס יום א' או ב' ואחר כה רוצה לקנים מאן לימא לן שאם הי' הלה מתנה שאם יהי' אונס יום א' או ב' לא יבטל עי"ז שלא הי' צד הב' מרנצה: סימן מ"ב סעיף ב המקדש בלא עדים ואפילו בעד אחד אינם קדושין כו' ולכאורה קשה למה לא יועיל מקדש בעד א' ולמה לא נצטרף את המקדש עצמו אא עד הב' שגם הוא ראה הקדושין וכמבואר בח"מ סי' ל"ד דהנצטרף עצמו יכול להעיד שהרגו אף שהוא בע"ד ע"ש.

וצ"ל דיש ב' טעמים על זה. א' קרוב פינן שנתקדשה לו ובעל כפאשתו ופסול מטעם קורבה.

אף דיש לומר לכאורה פינן שהאמינה התורה לב' עדים פשרים דנדאי לא משקרי. רק קרובים פסלה תורה דנחזיקם למשקרים מגזרת הפתוב ואם כן במה שמעיד שנתקדשה לו אם הוא משקר אינו קרוב כלל ועל כן צריכין לומר דב' עדים פשרים משקרים דהא אי משקר אינו קרוב והם ב' עדים פשרים וכשרים נדאי לא משקרי וע"כ אומרים אמת שנתקדשה לו.

אף באמת ז"א כדאמר ביבמות בש"ס בגר שאמר נתגיירתי ביני לב"ע דאמר לו לדבריה נכרי אתה ונכרי פסול לעדות ע"ש. ואף דגם כן אי משקר הוא ישאל וישאל אינו משקר וצ"ל דמ"מ פינן שהוא גזרת הפתוב לפסלו וכינן דלפי דבריו אינו עד שוב לא הוי עדות.

וכן פאן פינן דלדבריו הוי קרוב לא הוי עד כנ"ל. עוד טעם ב' שאין המקדש עד דהוי נוגע שרוצה להעיד פדי לכונסה וכדאמר בש"ס גבי קדשתי את בתי וא"י למי דאינו נאמן לכונס ע"ש.

אמנם קשה לכאורה למה לא נימא פלגינן דיבורי' פמו פלוני רבעני כו' או לדידי אוזיף ברביתא דמאמינים לו שהלנה ברבית רק לאחר ולעצמו אינו נאמן דאדם קרוב אצל עצמו ע"ש. וכן פאן שמעיד שנתקדשה לו נאמין לו על כל פנים שהיא מקודשת ונימא דנתקדשה לאחר ולא לו פמו התם וכמו גבי אשתה ונתה עמי דפלגינן כנ"ל וכן פאן תהיה א"א על כל פנים ואסורה לכל ולענין מה שנוגע לעצמו באמת אינו נאמן כנ"ל ושוב הוי מקדש בעדים כנ"ל.

ולדעת הש"ף ז"ל ח"מ סי' ל"ד שסובר גבי לדידי אוזיף ברבית דדוקא כשאינו תובע הרבית אבל בתובעו שייחזיר לו הרבית אינו נאמן גם לפסלו דלא שייף פלגינן דיבורי' פינן שהוא נוגע.

והטעם פשוט דבשלא גבי פלוני רבעני וכה"ג אינו נוגע לו העדות שעל פלוני ומה שרוצה לומר על עצמו שגרבע הנה יכול לומר בלא פלוני רק שגרבע סתם ולכה יכולין להאמינו על פלוני משא"כ היכא שהוא תובעו הרבית אם כן גם העדות שעל פלוני נוגע

לעצמו שע"כ צ"ל שפלוני אוזיף כדי שיחזיר לו ואיך שיניף למפלג דיבורי' ולהאמינו על פלוני פינן שגם על זה הוי נוגע כנ"ל וממילא גם כאן לא קשה הנ"ל.

דקא פינן שרוצה לכונסה צריף על כל פנים להעיד שנתקדשה דאל"ה לא יוכל לומר שנתקדשה לו ואי אפשר זה בלא זה והוא נוגע גם על העדות שנתקדשה לחוד ג"כ ולכך לא שיניף כו' כנ"ל.

אמנם להריב"ש הביאו הש"ף ו"ל שם דגם היכא שהוא תובע הרבית ג"כ אמרינן פלגינן דיבורי' משום דכינן דאנו אא הדין שאינו נאמן לגבי עצמו לגבות הרבית ממילא הוי שוב עד פשר לענן לפסלו דלא הוי נוגע פינן שיודע שלא יוכל לגבות ולא יהי' נאמן לגבי עצמו ושפיר פלגינן כנ"ל ע"ש.

וא"כ קשה גם כאן שיניף ג"כ כנ"ל דכינן דיהיה הדין דלגבי עצמו אינו נאמן שהוא קדשה ממילא לא הוי נוגע על עדות זה שהיא מקודשת על כל פנים פינן שיודע דהדין דאינו נאמן לכונסה וכמו גבי רבית להריב"ש הנ"ל וקשה כנ"ל: אף י"ל דלא קשה דבשלמא התם ברבית שאין צריף עדים לגוף המעשה רק אם המעשה אמת שלנה ברבית נפסל אף שלו היו עדים שיניף שפיר פלגינן כנ"ל.

אבל כאן בקדושין דבלא עדים לא מהני מגזרת הכתוב ואם כן אם האמת אתו שנתקדשה לו בפניו הוי בלא עדים ולא מהני שפסול הוא רק דנפליג שנתקדשה לאחר וא"כ פינן דזה הוי מפלל גוף עדות הקדושין להעיד שנתקדשה בעדים וא"כ כאן הא מעיד שלא נתקדשה כלל שמעיד שנתקדשה בלא עדים שאינם קדושין ואיך שיניף פלגינן כו' וכמו בחד דיבור דלא פלגינן כמו שכתב התוס'.

דבשלמא התם יכולין להאמינו על עדות זה שהלנה ברבית לגמרי שמעידים על כל פנים שפלוני פסול ואין חילוק לענן זה בין הלנה לו או לאחר. משא"כ כאן אינו מעיד כלל שנתקדשה פינן שמעיד שנתקדשה לו הוי בלא עדים ואיך שיניף למפלג כו'.

ואף דיש פקפק קצת דהא הטעם דבעי עדים הוא דבעינן שיהיו נאמנים אחר כף לחוב לאחרני וכאן פינן דיהי' הדין דפלגינן דיבוריה ונאמין לו שנתקדשה לחוב כו' וא"כ ממילא אף שבאמת קדשה הוא הוי שפיר עדים בשעת קדושין פינן שעדותו יועיל אחר כף מטעם פלגינן כו' דנאמר שאחר קדשה בפניו ושוב הועילו הקדושין אף שהוא קדשה.

ויש לדחות פמוכן: עוד י"ל דהא מבואר בפ' היכא דלא שמעו העדים שאמר לי רק הרי את מקודשת אף דאמר באמת לי לא מהני דהוי בלא עדים פינן דידים שאינן מוכיחות לא הוי ידים ע"ש.

וא"כ כ"ן הוי בשעת הקדושין כמו שלא שמעו העדים שאמר לי דהא על זה שקדשה לו אין כאן ערים מיד בשעת הקדושין דע"ז לא יהיה המקדש נאמן מטעם נוגע שקדשה לו רק דנימא פלגינן דיבורי' ויהי' נאמן על הקדושין סתם וא"כ מיד בשעת הקדושין אינו עד רק ע"ז שנתקדשה ולא על אמירת לי, דע"ז פסול והוי כאין עדים שאמר לי וכינן שבאמת קדשה הוא לא הועיל מיד בשעת קדושין ושוב לא שיניף עכשיו פלגינן דיבורי' דהא מעיד שאינה מקודשת כלל כנ"ל: אמנם באומר המקדש קדשתי בפני ב' עדים והלכו למד"ה ויש עד אחר ע"ז קשה למה לא מהני פמוכן בש"ע הא שפיר שיניף בזה

כנ"ל דנימא פלגינן דיבורי' והוי גם המקדש עצמו עד דעל כל פנים היא מקודשת ושפיר מעיד שנתקדשה בעדים ולא שיניף תירוץ הנ"ל ולדעת ריב"ש קשה.

ולחוק לומר דוקא פשהמקדש פסול בלא זה וכה"ג. אף יש ליישב למ"ש הר"ן ז"ל קדושין ס"ב גבי קדשתי וא"י למי קדשתי כו' דלענן עדות זה למי נתקדשה שפיר עד אהד נאמן דלא הוי איתחזק דהא ממ"נ מקודשת לאחר רק לברר למי לענן זה עד אהד נאמן ע"ש.

וא"כ מיושב דהא טעם הריב"ש גבי אוזיף ברביהא דפלגינן דיבורי' הוי משום דכיון דידוע שהדין הוא אף שנאמן לפסלו מ"מ אינו נאמן לגבי עצמו על הרביית לחיבו ושוב אינו נוגע.

וא"כ ה"א אם נאמר שהדין הוא דפלגינן דיבורי' והם נאמנים דעל כל פנים היא מקודשת רק שא"י למי דע"ז נוגע. א"כ ממילא יהי הדין דמקודשת לו דהא עד השני מעיד שנתקדשה לזה רק דע"ז הוא עד אהד ואינו נאמן.

אבל פיון דע"ז יש ב' עדים שמקודשת על כל פנים א"כ שוב נאמן העד הב' שנתקדשה לזה מטעם עד אהד נאמן באיסורין פיון שאינו מעיד רק לברר למי נתקדשה ולא הוי איתחזק כמ"ש הר"ן הנ"ל.

א"כ ממילא יהי הדין באמת דמקודשת לו. וא"כ שוב אינה מקודשת לכל דגם ע"ז שהיא מקודשת אין פאן ב' עדים דהוא נוגע גם ע"ז להעיד שמקודשת דלא שיניף פלגינן כו' פיון דאף אי נימא פלגינן כו' יהי שוב עד הב' נאמן ומקודשת לו ושוב נוגע לגמרי ואינו נאמן לכל ולא דמי לאוזיף ברביהא.

ולכך שפיר לא הוי עדות לכל שנתקדשה כנ"ל. ולכאורה יש ליישב בזה דברי הרמב"ם פ' כ"ג מה"א שכ' עד אומר מקודשת והיא מכחשת כו' מותרת לינשא לכתחילה ואם עד מכחישו ואומר לא נתקדשה לא תנשא ואם נשאת לא תצא ותמוה כמ"ש הראב"ד למה יגרע כשהעד מכחיש.

ולמ"ש י"ל דאדרבה כשהעד מכחיש שוב מצטרף גם המקדש עם העד הב' שנתקדשה על כל פנים מטעם פלגינן דיבורי' וכאן לא שיניף תירוץ הנ"ל דאי פלגינן יהי הדין דמקודשת לו דז"א דנגד זה שהיא מקודשת לו לא יהי עד הב' נאמן מטעם עד א' נאמן כו' דיהי' עד בהכחשה פיון שזה העד מכחישו א שלא יהי' נאמן שוב נאמניו שמקודשת משום פלגינן דיבורי'.

ואם נשאת לא תצא דשמא באמת נתקדשה לזה פיון שא"י למי רק שמקודשת. משא"כ היכא שאין עד להכחיש טוב יותר דאז שיניף תירוץ הנ"ל דהוי נוגע ואין המקדש עד דהדין יהי' דמקודשת לו.

ואף שהיא מכחשת מ"מ י"ל דזה לא הוי הכחשה פיון שאומרת לא נתקדשה לכל וע"ז יש ב' עדים וזה אינה אומרת שלא נתקדשה לו רק לאחר. אף הא יכול להיות שגם העד העיד שלא נתקדשה לכל ולא יועיל הכחשתו.

ועוד דונק בְּכֹנֶת הַרְמָב"ם מִטַּעַם צִירוּף הַמְקַדָּשׁ דַּא"כ כְּשֶׁהוּא פְּסוּל לֹא שִׁינָה זֶה. וְעוֹד דְּדוֹקָא הֵיכָא שְׂבָא הָעֵד הַמְּכַחֵישׁ מְקוֹנָדָם דַּא"ל הִי יַגַּע בְּשַׁעַת אַמְרֵתוֹ.

וְאִין לְהַקְשׁוֹת דַּא"כ עֲדִינָן קְשָׁה קוֹשְׁנֵי הַגָּ' לְדֵהֵיכָא שְׁהִיא מְכַחֵשׁת יֵהִי הַמְקַדָּשׁ עַד וַיִּצְטַרֵּף כַּנ"ל. אִךְ ז"א דַּמַּמ"נ אִם אוֹמְרֵת בְּאַמְתַּת נְתִיקַתְשׁתִּי וְלֹא לְזֶה.

א"כ בְּאַמְתַּת הַדִּין דְּמְקוֹנָדָשׁת כִּינָן שְׁאוֹמְרֵת שְׁנִתְקַדְשָׁה בְּפָנֵי עַדִּים וְאִם מְכַחֵשׁת שְׁלֹא נְתִיקַתְשָׁה לְגַמְרֵי שׁוּב שִׁינָה טַעַם הַגָּ' לְדֵהֵיכָא נֶאֱמָן מִטַּעַם עַד א' דְּזֶה לֹא מִיְקָרֵי הַכְּחָשָׁה כִּי שַׁע"ז יֵשׁ ב' עַדִּים שְׁמְקוֹנָדָשׁת עַכ"פ וְהוּי נֹגַע כַּנ"ל.

וְגַם בְּעַד א' מְכַחֵישׁ לֹא קְשָׁה דְּהָא מְסַתְמָא מְכַחֵישׁ אַחַר שְׁאַמְרוּ הֵם שְׁנִתְקַדְשָׁה וַא"כ הִי אַז נֹגַע כַּנ"ל: עוֹד יֵשׁ לְחַלְקֵי דְּדוֹקָא שְׁם כ' הַרְיֵב"ש גַּבֵּי לְדִידֵי אוֹזִיף דְּאִינוּ וְגַט דְּאִם כְּוֹנָתוֹ רַק לְתַבְנֵעַ מִמְּנוּ הַרְבִּית יִתְבַּע מִמְּנוּ תְּבִיעָה אַחְרֵת שְׁהִלְוָהּ וְכַה"ג דְּמֵאֵי חִילוּק הוּא לֹו דְּוֹקָא לְתַבְנֵעַ בְּתוֹרַת רַבִּית אִם הוּא שְׁקָר וְלֹא הוּי נֹגַע וְכַמוֹ גַּבֵּי לְפָטִיר דְּאַמְרִינָן מִיִּסְדָּאי בְּעֵי אַמְרֵי אֶהְדְּרִינָהּ לְלוֹה כו' לֹא הוּי נֹגַעִין כְּמוֹ כֹּו הֵתָם גַּבֵּי תְּבִיעָה כִּינָן שְׁהִי כֹוֹל לְתוֹבְעוֹ בְּאִנְפֵּן אַחַר כַּנ"ל.

מִשָּׂא"כ כְּפֹאן בְּקַדוּשִׁין כִּינָן שְׁרוּצָה שְׁתַּהֲנִי מְקוֹנָדָשׁת לֹו אִין לֹו שׁוּם אִנְפֵּן אַחַר רַק לְהַעִיד שְׁנִתְקַדְשָׁה לֹו וְשִׁפִּיר מוֹדָה הַרְיֵב"ש דְּהוּי נֹגַע וְאִינוּ נֶאֱמָן גַּם עַל זֶה שְׁהִיא מְקוֹנָדָשׁת עַכ"פ כַּנ"ל: או"ל דְּהָא גַּם שְׁם בְּפִלוֹנֵי רְבַעֵי הַקְּשָׁה הַרְאָב"ן דְּעַל עַד הַשְּׁנֵי שִׁינָה עֲדוֹת שְׁבִטְלָה כו' ע"ש וְקְשָׁה בְּאַמְתַּת מַמ"נ אִי שְׁקָר א"כ פְּסוּל הַשְּׁנֵי לְעֲדוֹת וְפְסוּל גַּם עַל פְּלוֹנֵי וַצ"ל כַּמ"ש שְׁם בַּח"מ דִּי"ל [דְּבַדְיָנִי] נְפִשׁוֹת אִין עַד א' נְפִסְל כְּלָל דְּלֹא הוֹעִיל כְּלוּם שְׁאִינוּ רְאוּי לְהַצְטַרֵּף עִם אַחַר דְּצָרִיף שְׁיַעֲדוּ שְׁנֵיהֶם כַּא' בַּד"נ מִשָּׂא"כ בְּקַדוּשִׁין דְּמַצְטַרְפִּין וְהוֹעִיל עֲדוֹתוֹ שְׁרְאוּי לְהַצְטַרֵּף שׁוּב פְּסוּל מַמ"נ ע"ז שְׁמְקוֹנָדָשׁת כַּנ"ל אִינָם קַדוּשִׁין כו': בַּש"ס יְלִיף לֵה דְּבָר דְּבָר מִמְּמוֹן וְאַף דְּהֵתָם מְהַנִּי הוֹדָאָה הִינָנו דְּלֹא מְחַנְיֵיב לְאַחְרֵינֵי הֵכָא מְחַנְיֵיבֵי לְאַחְרֵינֵי.

וּפִי רַש"י ז"ל דְּנֶאֱסְרוּ הַקְּרוֹבִים בְּהֵם. וְהַרְשָׁב"א ז"ל דְּחָה דְּאִטוּ שְׁאִין לֹו קְרוֹבִים יֵהִי מְהַנִּי בְּלֹא עַדִּים וְלִכְפֹּד פִּי דְּהַחֹב הוּי מַה שְׁה נֶאֱסְרֵת עַל כָּל הָעוֹלָם וְתַמָּה דְּמָה אִית לְהוּ עֲלֵי שְׁיֵהִי נִקְרָא חוֹב לְהֵם הָא הַדְּבָר תְּלוּי בְּרַצוֹנָה וְכַמוֹ בְּמִכְרָ שְׁמוֹדָה מְכַרְתִּי שְׁדָה זֹו לְפִלוֹנֵי דְּמְהַנִּי וְאִינוּ נִקְרָא חֹב לְאַחְרֵים בְּמָה שְׁאַחְרֵים לֹא יוֹכְלוּ שׁוּב לְקוֹנָתוֹ מִמְּנוּ.

עוֹד תַּמָּה דְּבַדְבָר שְׁבִידוֹ קִי"ל דְּנֶאֱמָן אִף דְּחֹב לְאַחְרֵים וְהֵכָא הוּי בְּיָדוֹ. וְלִכְפֹּד תִּיְרִץ דְּמִסְבָּרָא לֹא הִנָּה מְהַנִּי כְּלָל הוֹדָאָת בַּע"ד דַּכ' ע"פ ב' יְקוּם דְּבָר כו' רַק דְּגִלֵי קְרָא כִּי הוּא זֶה דְּמְהַנִּי הוֹדָאָת בַּע"ד וְגִלֵי דְּהָא דַּכ' ע"פ ב' יְקוּם דְּבָר אִיְרִי רַק בְּמִידֵי דְּחֹב לְאַחְרֵים וְכִינָן דַּכ' בְּקַדוּשִׁין דְּבָר וְאִיְתַקוּשׁ לְדְבָר הַגָּ' ל' ע"כ אִיְתַקוּשׁ רַק לְאוֹתוֹ מְמוֹן שְׁיֵשׁ בּוֹ חוֹב לְאַחְרֵינֵי דְּבַעֲיָנָן בִּי עַדִּים דְּקֹאֵי עֲלֵי ע"פ ב' יְקוּם דְּבָר כו' וְכִינָן שְׁיֵשׁ קְצַת חוֹב בְּקַדוּשִׁין אִיְתַקוּשׁ לְמֵאֵי שְׁיֵשׁ בּוֹ חוֹב מְמָשׁ ע"ש: